BIBLIOTECA JOHN IRVING

JOHN IRVING

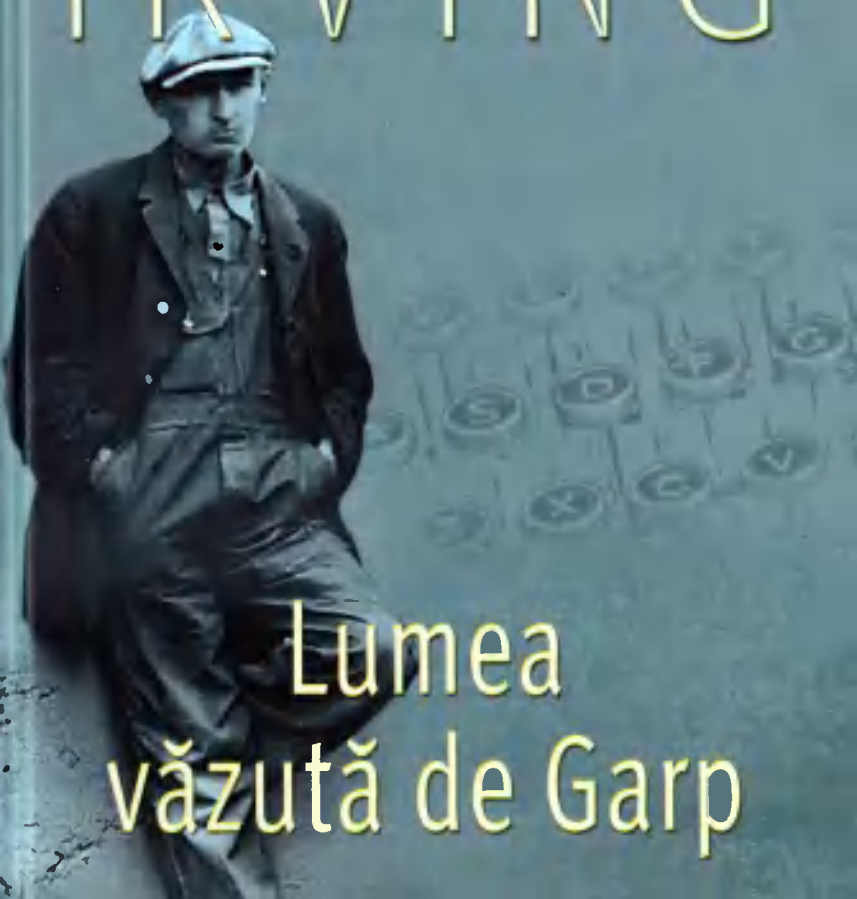

Lumea văzută de Garp

John Irving s-a născut la Exeter, New Hampshire, în 1942. A studiat la universitățile din Pittsburgh și din New Hampshire. A participat la workshopurile pentru scriitori de la universitatea din Iowa, unde l-a avut ca profesor pe Kurt Vonnegut.

Primul său roman, *Setting free the bears*, a fost publicat în 1968. Au urmat *The water-method man*, *The 158-Pound Marriage*, *The World According to Garp*, *The Hotel New Hampshire*, *The Cider House Rules*, *A Prayer for Owen Meany*, *A Son of the Circus*, *A Widow for One Year*, *Until I find you*.

John Irving a fost recompensat de-a lungul vieții sale cu mai multe distincții literare, O. Henry Award, National Book Award, și cu un premiu Oscar pentru scenariul filmului *The Cider House Rules*.

T.S. Garp este fiul bastard al lui Jenny Fields, o feministă excentrică și neortodoxă care se străduiește din răsputeri să-i dea fiului ei o educație nonconformistă. Dar orice efort în acest sens stârnește în Garp noi temeri și fobii. Singurul lucru pe care și-l dorește din tot sufletul fiul ei este să devină scriitor și să ducă alături de familia lui o viață normală și liniștită. Momentul în care i se publică întâiul roman coincide însă cu apariția primului manifest feminist al mult mai celebrei sale mame, motiv pentru care intră în război cu ea și cu tot ceea ce putea reprezenta o amenințare pentru familia lui.

Carte tradusă în peste 30 de limbi, publicată în aproape 40 de țări și ecranizată (cu Robin Williams și Glenn Close în rolurile principale).

JOHN IRVING

Lumea văzută de Garp

Traducere și note de IRINA HOREA
Prefață de RODICA MIHĂILĂ

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
IRVING, JOHN
Lumea văzută de Garp/ John Irving ; trad.: Irina Horea; pref.: Rodica Mihăilă. - Bucureşti: RAO International Publishing Company, 2007
ISBN 978-973-103-296-2

I. Horea, Irina (trad.)
II. Mihăilă, Rodica (pref.)

821.111-31=135.1

RAO International Publishing Company
Grupul Editorial RAO
Str. Turda nr. 117-119, Bucureşti, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

JOHN IRVING
The World According to Garp
Copyright © John Irving 1976, 1977, 1978, 1998
Toate drepturile rezervate

© RAO International Publishing Company, 2006
pentru versiunea în limba română

2007

ISBN 978-973-103-296-2

Viziunea garpiană a lumii și metaficțiunea ca bestseller

Printre romanele americane din anii '70, *Lumea văzută de Garp* (1978) a repurtat unul dintre cele mai răsunătoare succese de public, comparabil cu succesul cărții lui Salinger *De veghe în lanul de secară,* la începutul anilor '50, sau al cărții lui Vonnegut *Abatorul cinci,* la sfârșitul anilor '60. Impactul asupra culturii pop, în special, a fost atât de puternic, încât unii comentatori inspirați vorbeau de un adevărat „fenomen Garp" sau de forme specifice de manifestare a „garpomaniei" la nivel național[1]. Dacă cele peste trei milioane de exemplare vândute în ediția de buzunar și cele peste douăzeci de săptămâni cât a figurat pe listele de bestseller i-au atestat succesul comercial, Premiul Național al Cărții pe 1979 pentru cel mai bun roman în ediție de buzunar i-a adus o importantă recunoaștere literară.

Lumea văzută de Garp a fost de la bun început lansat pe piață ca bestseller. Acesta era al patrulea roman al lui Irving, pe atunci lector universitar la Colegiul Mount Holyoke. Primele trei, *Eliberarea urșilor* (1968), *Metoda apei* (1972) și *Căsătorie de categoria 158 de livre* (1974), publicate de Random House, deși se bucuraseră de elogii critice, fuseseră un eșec din punct de vedere comercial. Un eșec pus de Irving pe seama slabei campanii publicitare. Drept urmare, el va încredința manuscrisul lui *Garp* Editurii Dutton, care, asemenea editorului operei lui Garp, va folosi toate mijloacele publicitare necesare producerii unui bestseller, inclusiv personalitatea carismatică, fizicul

[1] Vezi Marylin French în Ms., septembrie 1982, pp. 14-16, și R. Z. Sheppard, *Time,* 31 august 1981, p. 51.

atractiv şi ineditul din biografia scriitorului, prezentat pe coperta ediţiei de buzunar drept „barman, antrenor de lupte greco-romane, artist de cinema, profesor universitar, precum şi scriitor".

Dar dacă statutul de bestseller asigura succesul comercial şi popularitatea cărţii, valoarea ei literară va constitui obiectul unor controverse critice legate tocmai de acest statut, căci pentru cea mai influentă parte a criticii literare, bestsellerul, „literatura pop", reprezintă prin definiţie o concesie făcută gusturilor îndoielnice sau chiar vulgare ale masei de cititori, cu alte cuvinte literatura de consum, a cărei primă şi adeseori singură calitate este aceea de a-l delecta pe cititor. Şi aceasta în ciuda faptului că în repetate rânduri arbitrarul opoziţiei bestseller ca literatură pop, şi roman, ca operă de artă, este denunţat de includerea pe listele de bestselleruri ale unor cărţi distinse cu premii literare de prestigiu[1].

Propunând arbitrarul acestei opoziţii drept spaţiu de reflexie asupra cărţii lui Irving, şi implicit a întregii sale creaţii, intenţia acestei prefeţe este de a investiga atât viziunea garpiană şi raportarea ei la America anilor '70, cât şi întrepătrunderile dintre convenţiile bestsellerului, tradiţiile romanului realist şi experimentul postmodernist care fac din *Lumea văzută de Garp* nu numai romanul unei generaţii, ci şi un nou gen de bestseller, o metaficţiune constituită într-un comentariu critic al metaficţiunii de tip postmodernist. Căci, aşa cum subliniază Irving într-unul dintre numeroasele sale interviuri, „Poate că într-adevăr Garp este înainte de toate saga comică şi totodată tragică a unei familii, dar în acelaşi timp este şi o sofisticată investigare metaficţională a relaţiei dintre scriitor şi opera sa, a naturii artei şi imaginaţiei; în plus, ne vorbeşte despre pericolele şi ura care ne pândesc în societatea noastră modernă, despre existenţa morţii cu care ne confruntăm toţi si măsura în care arta şi viaţa îl pot ajuta pe om să se confrunte cu moartea"[2].

---

[1] Printre bestsellerurile din perioada 1965–1985 figurează şapte romane distinse cu Premiul Pulitzer: *Humboldt's Gift* (Bellow), *The Stories of John Cheever*, *The Fixer* (Malamud), *The Confessions of Nat Turner* (Styron), *The Executioner's Song* (Mailer) şi *Rabbit Is Rich* (Updike).

[2] Larry McCaffery, „An Interview with John Irving", *Literature 23*, nr. 1 (iarna, 1982), p. 1

În multe privințe, *Lumea văzută de Garp* este un roman care se vrea bestseller în primul rând pentru că, într-un moment în care se vorbește de criza romanului, demersul său artistic merge în direcția restabilirii audienței largi de care se bucura romanul în secolul trecut. Asemenea celor mai populare bestselleruri și seriale de televiziune din anii '70, el prezintă saga unei familii pe un fundal contemporan binecunoscut unui mare număr de cititori. Păstrând convențiile genului și pendulând între sentimentalism și melodramă, este, ca toate bestsellerurile din această categorie, o poveste despre nașteri, mariaje, accidente și decese, despre dragoste și sex, despre bărbați și femei, despre părinți și copii, este o poveste despre dobândirea celebrității și puterii, unde ascensiunea de la sărăcie la bogăție este înlocuită cu ascensiunea spre recunoaștere literară a scriitorului și o poveste despre violență și răzbunare, unde lupta se poartă între cele două sexe, unde infidelitatea se pedepsește, iar violul devine cea mai odioasă formă a violenței și se cere răzbunat.

Dar dincolo de unele dintre convențiile cu efect melodramatic ale bestsellerului utilizate în saga familiei, aici experimentul se produce, ca și în cazul celorlalte romane ale lui Irving, în cadrul formal al romanului tradițional în varianta sa britanică din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea și constă în testarea posibilităților structurii de tip *Bildungsroman* de a exprima o viziune a lumii din perspectiva oferită de anii '70 generației de americani născute în toiul celui de al Doilea Război Mondial. *Garp* dezvoltă astfel favorita temă americană a inițierii, extinzând-o de la dimensiunile vieții unui individ la devenirea unui scriitor și, în ultimă instanță, la diagnosticarea unei generații și a viziunii ei tragicomice despre o lume – o lume de proporții dickensiene, pentru care universul familiei servește drept factor referențial și care, în ciuda exagerării, excentricității și grotescului ei, reprezintă unul dintre cele mai inedite comentarii asupra Americii anilor '70 surprinsă în momentele de ofensivă a feminismului și postmodernismului.

Exploatând strategiile multiplicității și recurenței, narațiunea barocă menține o permanentă tensiune între iluzie și realitate,

creează imaginea diversității vieții, trecând totodată dincolo de granițele temporale și spațiale ale existenței individuale. Multiplicitatea firelor narative și a straturilor de semnificație depășește cu mult limitele vieții protagonistului. Pendulând între America și Europa, între Lumea văzută de Garp și Lumea văzută de Marc Aureliu, între lumea înainte și după Garp, ambițiosul proiect al lui Irving desființează distanțele dintre Lumea Veche și Lumea Nouă, delimitările istorice și geografice, adresându-se naturii umane și resurselor ființei individuale de a-și păstra umanitatea. Ultimul capitol, sugestiv intitulat „Lumea după Garp", rezumă viețile tuturor personajelor principale urmărite până la moarte, lăsând astfel deschisă posibilitatea repetabilității ciclului vieții și al morții.

Lumea lui Garp e bântuită de nesiguranță și neliniște. În ciuda comicului de care nu duce lipsă, este o lume a violenței, a descompunerii și a morții, marcată de accidente și de pericolele care pândesc din adâncuri precum broasca din imaginația lui Walter. Ea există undeva la sfârșitul și în prelungirea furtunoșilor ani '60, anii revoltelor sociale și ai mișcărilor protestatare, ai asasinatelor politice și ai războiului din Vietnam, în epoca de ascensiune a radicalismului cultural și a postmodernismului, a feminismului și a revoluției sexuale. Deceniul al optulea, garpian, supranumit și „The Me-Decade" („Deceniul Eului"), este o epocă „narcisistă", a „împuținării speranțelor", când, dezamăgit de schimbările sociale și sceptic în ceea ce privește angajarea sa în viața publică, individul încetează să mai creadă în idealismul și responsabilitatea civică, se întoarce din nou spre sine, spre cunoașterea și definirea eului, își reconsideră rolurile și explorează relațiile interumane[1]. Renașterea individualismului se răsfrânge asupra culturii într-o resuscitare a conservatorismului, a valorilor tradiționale legate de familie și viața în comunități restrânse, a preocupărilor pentru calitatea mediului și

[1] Tom Wolfe, „The Me' Decade and the Third Great Awakening", *New York*, nr. 9, 1976, pp. 26–40, și Christopher Lasch, *The Culture of Narcissism. American Life in an Age of Diminishing Expectations*, New York: Norton, 1978

a vieții, în interesul pentru biografii și cronici de familie, dar și în proliferarea unei varietăți de stiluri de viață și stiluri personale, de grupări și asociații de tot felul întemeiate pe aderarea la un stil anume (vezi grupul ellenjamesienelor de la Dog's Head Harbor).

Opțiunea pentru un stil sau altul, remarca Toffler în *Șocul Viitorului*, referindu-se la explozia de stiluri ca urmare a exacerbării individualismului, satisface nevoia ființei umane „de-a aparține", de-a face parte „dintr-o celulă socială mai cuprinzătoare decât noi înșine (dar suficient de mică pentru a putea fi înțeleasă)"[1]. „Celula" devine cuvânt-cheie în cele două părți ale metaforei scriitor-medic dezvoltate de Irving în paralela dintre Garp scriitorul, cercetător al celulei sociale, și fiica sa Jenny, medic, cercetător al celulei canceroase. Descriindu-se, în cuvintele naratorului din *Pensiunea Grillparzer*, drept „un efort ridicol de reclasificare, sortit eșecului", romanul lui Irving surprinde haosul acestei lumi în rapidă transformare, în care definirea identității reclamă un continuu proces de reclasificare, recategorisire și redefinire a rolurilor, relevând totodată nu numai imposibilitatea de-a schimba lumea, dar și dificultatea de-a o înțelege.

În pofida distanței dintre New Hampshire și Viena – cei doi poli în geografia inițierii protagonistului, procesul propriu-zis de inițiere se produce în interiorul unor spații închise, restrânse, asociate într-un fel sau altul cu ideea de familie, dar și de suferință. La Steering School, a cărei denumire circumscrie în perimetrul familiei (numele familiei Steering) ideea de orientare, ghidare (englezescul *steering*), Garp-cel-fără-de-tată găsește trei bărbați care vor ține loc de tată în călăuzirea sa pe plan moral, literar și sportiv. În infirmeria școlii, loc de suferință dar și de tămăduire, Garp își trăiește primele vise și coșmaruri și tot acolo, lângă sala de operații și anestezie, cunoaște prima sa experiență sexuală. Sala de lupte greco-romane, „capitonată contra durerii", servește deopotrivă ca loc de gestație al opțiunilor făcute de Garp privind viața lui sexuală și

[1] Alvin Toffler, Future Shock, New York, London: Bantam Books, 1971, p. 310

viitorul lui de sportiv şi scriitor, precum şi ca loc al morţii lui violente. Până şi Viena, oraşul devastat de anii Anschlussului şi de ocupaţia sovietică – unde chiar şi experienţa sexuală, element esenţial în devenirea artistului, stă sub semnul violenţei şi al morţii – este perceput de Garp ca un loc închis, „un muzeu care adăposteşte un oraş mort", asociat cu ideea de familie, „o familie" în istoria căreia „există intimitate şi chiar afecţiune, dar, până la urmă, moartea îi desparte pe toţi de toţi şi de toate".

Această tehnică a închiderilor, care sunt în acelaşi timp şi deschideri, evocând izolarea şi în final moartea, dar şi plămădirea şi naşterea, deosebeşte fundamental demersul lui Irving de modul de tratare a temei iniţierii în majoritatea romanelor americane. De la Ishmael *(Moby Dick)* la Huck Finn, de la Lambert Strather *(Ambasadorii)* la Auggie March *(Aventurile lui Auggie March)* sau Holden Caulfield *(De veghe în lanul de secară)*, indiferent dacă iniţierea se produce în mijlocul naturii sau în mediul citadin, există o deschidere a spaţiului, perspectiva unei călătorii la capătul căreia se produce iniţierea. De aceea romanele iniţierii recurg de obicei la structura neopicarescă. În cazul lui Garp însă, călătoria la Viena nu reprezintă o deschidere, căci nu face decât să confirme datele despre condiţia umană furnizate de America. Europa nu mai prezintă, ca pentru unii protagonişti din romanele lui Howells, Henry James sau Hemingway, un imperativ al iniţierii. De altfel, în versiunea cinematografică Irving renunţă complet la Viena, contactul lui Jenny şi Garp cu lumea prostituatelor realizându-se la New York.

Iniţierea nu mai beneficiază nici de deschiderile visului american. Automobilul şi cinematograful ca reprezentări ale visului american în secolul XX devin, în lumea văzută de Garp, asociate cu coruperea visului, întinarea dragostei – cu violenţă, mutilare, viol şi moarte. Două dintre cele mai violente scene ale romanului (moartea lui Walt şi violul lui Hope Standish şi uciderea lui Oren Rath) au loc în maşină şi devin posibile din cauza maşinii. Cât despre cinematograf, acesta nu mai este locul unde se fabrică vise, ci mai degrabă acela unde ele se destramă. Romanul debutează cu scena din

cinematograf, când Jenny Fields, agresată sexual, scapă de insistențele bărbatului despicându-i brațul cu un bisturiu. Cinematograful este din nou prezent în punctul culminant al narațiunii, asociat indirect cu accidentul fatal, facilitând deznodământul tragic.

Perspectiva garpiană impune modificări și în tratarea altor teme frecvente în literatura americană și înrudite cu tema inițierii. Așa, de pildă, tema inocenței americane prelungite în anii maturității, ilustrată de Washington Irving prin refuzul lui Rip Van Winkle de a-și asuma responsabilitățile vârstei, este reluată de John Irving în refuzul de a crește, exprimat vehement de Walt când Garp vrea să-l convingă să mănânce. Pentru a-și păstra inocența, Rip se cufundă într-un somn de douăzeci de ani și revine în satul său după ce are loc Revoluția Americană. Moartea lui Walt la scurt timp după refuzul său de a crește și raportarea ei implicită la falsa inocență a părinților adulteri pune la îndoială faptul că în America inocența mai poate fi prelungită în anii maturității.

Mai mult decât atât, Irving demitizează tema inocenței americane. Relația dintre Lumea Nouă (Țara Virgină, a Făgăduinței) și Lumea Veche nu se mai exprimă prin opoziția virginitate (inocență) – decadență, ci prin juxtapunerea a două forme de decadență. Punând în relație directă sexul și moartea, decadența Vienei, reprezentată de înflorirea prostituției în orașul muribund și de moartea simbolică a prostituatei Charlotte, devine simptomatică pentru moartea bătrânei Europe. Garp părăsește Europa cu gândul că, asemenea Vienei, „poate că întreaga Europă era un cadavru îmbrăcat în ținută de gală și expus într-un sicriu deschis". Numai că întoarcerea lui acasă nu face decât să reia sub alte forme confruntarea cu violența și moartea. Întors în America pentru a-și înmormânta mama, victimă a terorismului antifeminist, nu peste mult timp va cădea el însuși victimă terorismului feministelor ellenjamesiene. Irving vede în acest nou terorism de tip fascist, cu rădăcini în fanatismul conservatorismului moral, forma supremă de manifestare a decadenței Lumii Noi, pe care o definește într-un interviu drept „credința într-o idee dusă atât de departe, încât ființele umane care nu

împărtășesc acea idee sau susțin un alt punct de vedere sunt pur și simplu eliminate[1].

În toate romanele lui Irving, moartea Vienei este asociată cu momente violente din istoria europeană, fie că e vorba de epoca lui Marc Aureliu, de căderea Sfântului Imperiu sau de epoca lui Garp, de anii Anschlussului și ai ocupației sovietice, de efectele celui de-al Doilea Război Mondial și de războiul civil din Iugoslavia. În Lumea Veche, terorismul – fie că e de natură fascistă sau comunistă, fie naționalistă sau religioasă, ca în *Eliberarea urșilor* – are adânci rădăcini istorice. *Meditațiile* lui Marc Aureliu care servesc drept model viziunii garpiene sunt rodul confruntării cu moartea pe câmpurile de luptă. Ele proiectează accidentele istoriei pe fundalul eternității, al ordinii divine. Morala stoică e susținută de o gândire panteistă. Garp, în schimb, se confruntă cu moartea în contextul experienței sexuale. În pofida citatelor din Marc Aureliu folosite drept laitmotiv, Garp reușește să termine *Pensiunea Grillparzer*, care îi aduce consacrarea, doar după ce viziunea sa se inspiră din moartea prostituatei Charlotte.

Lumea lui Garp, Lumea Nouă, populată în special de femei și orfani sau semiorfani, este o lume fără istorie, la fel cum Garp însuși e un om fără nume și fără tată. Purtând amprenta pragmatismului american, meditațiile lui Garp rămân ancorate în prezentul clipei. Raportarea la trecutul istoric devine raportare la mișcarea feministă și spiritul postmodern al anilor '70. Semnificativ, pornind de la Marc Aureliu și tradiția dialogurilor socratice, discursul lui filosofic se construiește în dialogul cu doctrina feministă prin introducerea sexului ca element determinant al dinamicii ciclului viață-moarte. Moartea violentă a majorității personajelor din *Lumea văzută de Garp*, aparent bizară sau accidentală, este invariabil asociată direct sau indirect cu sexul, pofta trupească, adulterul, prostituția, perversiunea sexuală, violul. Mulțimea accidentelor

[1] Gabriel Miller, „Interviu cu John Irving", *John Irving*, New York, Frederick Ungar, 1982, p. 184

sugerează haosul, neagă ordinea divină și reclamă un constant efort de căutare personală a stilului de viață care să asigure supraviețuirea, o înțelegere a permutărilor, o redefinire a identității și a rolurilor.

Născută din amestecul de tragic și comic al vieții, viziunea garpiană estompează, în spirit postmodernist, până la confuzie granița dintre tragic și comic, creând prin aceasta complexitate emoțională și relativizare epistemologică. Un exemplu excelent este scena accidentului care provoacă moartea lui Walter și mutilarea celorlalte personaje. Ea este totodată o viziune integratoare. În ciuda naratorului omniscient, strategiile narative oferă o multiplicitate de perspective, în timp ce tehnica recurenței creează o multiplicitate a straturilor de semnificație. Dacă inițierea lui Garp într-un context feminist îi permite acestuia să realizeze o viziune integratoare, o dublă perspectivă asupra vieții, feminină și masculină, prin personaje transsexuale cum ar fi Roberta Maldoon, viziunea integratoare se exprimă în idealul androginității.

Garp nu-și propune să pună ordine în haosul lumii, ci doar să-l constate. Asemenea cercetătorului, el studiază o celulă a vieții pentru a înțelege lumea și a găsi resursele supraviețuirii. În pofida haosului, a violenței, a mutilării și a morții, a prezenței nevăzute a unui rău universal generator de frică și teroare, romanul transmite o viziune afirmativă a vieții, care vorbește de comunicare, de articularea sentimentelor umane, de dragoste și de înțelepciunea de-a accepta lumea așa cum este.

Există un nivel al lecturii la care *Lumea văzută de Garp* se constituie în primul rând ca dezbatere asupra raportului dintre scriitor și opera sa, a naturii artei și a relației dintre artă și viață urmărită cu precădere în interacțiunea autobiografie-ficțiune, memorie/istorie-imaginație, cititor-opera literară, „popularitate" (bestseller)-„merit literar" (artă). Pornind de la ideea că experimentul postmodernist se adresează exclusiv elitelor literare, făcându-se astfel răspunzător de actuala criză a romanului, Irving poartă dezbaterea în spațiul romanului postmodernist al anilor '60 și '70, cu multe din armele

postmodernismului, dar cu strategii furnizate de romanul victorian menite să redea romanului audiența largă de care se bucura în secolele anterioare.

Beneficiar în anii '60 al cursurilor din cadrul Atelierului Internațional al Scriitorilor de la Iowa și apoi, mai bine de zece ani, el însuși profesor de literatură și arta creației literare, Irving transformă la nivel metatextual romanul într-un adevărat atelier de creație oferind, în pofida naratorului omniscient și a „protagonistului autobiografic", o excelentă dramatizare a lui Garp-scriitorul și o multiplicitate a punctelor de vedere posibilă datorită statutului de scriitor/artist și/sau cititor al majorității personajelor.

După cum sugerează însuși titlul cărții și titlurile capitolelor – în special ultimul, „Viața după Garp" –, romanul poate fi citit ca o biografie scrisă de Irving despre Garp, un scriitor imaginar din generația sa, așadar cu care ne așteptăm să se identifice măcar parțial, cu atât mai mult cu cât utilizează un narator omniscient precum și mai multe amănunte autobiografice. În interiorul romanului mai există o biografie a lui Garp scrisă de un reprezentant al unei mai tinere generații postbelice și semnificativ intitulată *Nebunie și durere; viața și opera lui S.M. Garp*, titlu pe care inițial Irving intenționase să-l folosească pentru romanul său. În sfârșit, printre textele în text, un spațiu considerabil îl ocupă poveștile lui Garp, rezumatele celor trei romane publicate, sumarul intrigii unui proiectat ciclu de trei romane, precum și primul capitol din *Lumea văzută de Bensenhaver*, care conțin toate, sub formă deghizată, puternice elemente autobiografice. Și mai există bestsellerul *O suspectă sexual*, autobiografia lui Jenny Fields, singura care nu e de profesie scriitoare și pe care nu o interesează creația literară, dar despre a cărei carte critica afirmă că, „deși într-o exprimare foarte directă și neprelucrată, reușește să ridice o punte peste obișnuitul gol dintre meritul literar și popularitate". Tehnica textului în text generează o diversitate de alte texte, cum ar fi corespondența lui Garp cu cititoarea Irene Poole din Ohio și cu editorul John Wolf, fragmente din opiniile criticii, o poezie de Wallace Stevens, o poveste pentru

Walt, o fabulă pentru Irene Poole și prezentările de pe supracoperta romanului *Lumea văzută de Bensenhaver.*

Spre deosebire de alte romane din aceeași perioadă ai căror protagoniști sunt scriitori în diverse stadii ale devenirii artistice și ale recunoașterii critice, cum ar fi *Sophie a ales* (Styron), *Scriitorul fantomă* (Roth) sau *Viețile lui Dubin* (Malamud), în romanul lui Irving actul receptării literaturii primește aproape tot atâta atenție ca și cel al producerii ei. Punctul de vedere trece de la scriitor la cititori și este multiplicat de numărul acestora. Semnificativ pentru demersul său artistic, Irving își alege cititori din diverse straturi sociale și cu diverse nivele de educație – de la cititori specializați precum Helen, critic literar și profesor de teoria literaturii, John Whitcomb, biograful lui Garp, editorul John Wolf și doctorița Jenny Garp, până la Irene Poole din Ohio, avida cititoare de bestselleruri siropoase sau antrenorul Holm, consumator de literatură pornografică și, mai presus de toți, îngrijitoarea Jillsy Sloper, cititorul de rând, căreia Garp, într-un gest simbolic, îi dedică romanul său scris „cu ea în minte".

Lumea văzută de Garp preia multe dintre elementele prozei postmoderne – caracterul carnavalesc al viziunii tragicomice, utilizarea unor simboluri cu semnificații contradictorii cum ar fi Viena, luptele greco-romane sau ochii, nume simbolice sau parodice ca de pildă T.S. Garp[1] (T.S. Eliot) sau Helen (Elena din Troia), ironia și autoironia, parodia și pastișa, tăcerea și dificultatea comunicării. Limbajul e asociat cu puterea și sexul, moartea lui Walter este „absența sunetului". Dificultățile de comunicare sunt încorporate în construcția personajelor sau în substanța narativă: Tinch este bâlbâit, ellenjamesienele și-au tăiat limba, Garp își fracturează maxilarul și nu mai poate vorbi, Alice Fletcher nu poate articula cuvintele și nu-și sfârșește romanele. De remarcat însă că, spre deosebire de romanul postmodernist, unde toate aceste elemente contribuie la destabilizarea sensului, la Irving ele sunt controlate de

[1] T.S. *(Technical Sergeant)* Garp din original devine, în versiunea românească, S.M. (sergent-major) Garp. (n.ed.)

un efort de clarificare transpus într-o estetică a accesibilității menită să ușureze actul receptării. Narațiunea postmodernă îl obligă pe cititor să devină un participant activ, să facă opțiuni în privința lecturii, cu alte cuvinte, să ajungă la o citire proprie, fiind conștient de posibilitatea unor lecturi multiple. La Irving, în ciuda numărului mare de cititori din roman, angajarea cititorului se face prin adresare directă. Ceea ce i se oferă este accesibil, nu necesită citiri alternative.

Principalele obiecții aduse de Irving prozei postmoderniste, satirizată de altfel și în romanul *Căsătoria de categoria 158 de livre*, se regăsesc în încercarea lui Tinch de a explica ce este „proza nouă": „Proza nouă e preocupată de limbă și de f-f-f-formă, așa cred... Dar nu înțeleg de fapt despre ce vrea să fie. Uneori este despre ea-ea-ea însăși, așa cred... un fel de proză despre p-p-proză".

Proza „nouă", „autoreflexivă" sau „autoreferențială" la care se referă aici Irving este produsul anilor '60 și '70, epoca de vârf a postmodernismului, când, în contextul radicalismului cultural al anilor '60, scriitori precum John Barth, William Burroughs, Robert Coover, William Gass, Thomas Pynchon încearcă să elimine frontierele dintre artă și viață prin construirea unui text care folosește incongruența, discontinuitatea, arbitrarul, absurdul, ironia, parodia, umorul negru și fabulația pentru a submina existența oricărui sens sau a oricărei autorități, inclusiv propriile posibilități de reprezentare a unei realități care, cum mărturisea Philip Roth, „ne stupefiază... ne îmbolnăvește... ne înfurie... și în final pune chiar în dificultate biata noastră imaginație"[1]. Ascensiunea acestei proze s-a produs în complicitate cu un proces de subminare a sistemelor de referință. Intenția sa e deconstructivistă. Textul postmodernist e dis-continuu. El des-face, dez-integrează, des-centralizează, des-compune.

Pentru a sublinia natura experimentului în cadrul acestei „proze noi" care reprezintă doar una dintre direcțiile romanului postmodern, Raymond Federman preferă termenul de *surfiction*

[1] Philip Roth, „Writing in America", în *The Novel Today*, editura Malcolm Bradbury, Fontana/Collins, 1977, p. 34.

aceluia de „proză autoreflexivă" sau „postmodernistă" și explică dificultatea acestei proze prin aceea că: „La sfârșitul acestor complicate povestiri nu există nici un mesaj real, nici o ordine, nici un fel de rezolvare ușoară, nici o poziție pseudomorală, ci doar un text ce se oferă pe sine ca un fel de delir al nonsensului care reflectă într-o mare măsură nonsensul evenimentelor istorice și un delir al limbii care narează aceste evenimente"[1].

Pentru a sublinia natura autoreflexivității textului postmodernist, Robert Scholes propune termenul de „metaficțiune", adică acea proză care include perspectivele critice în actul propriu-zis al creației sau, cum precizează Robert Alter, acel tip de narațiune care „își etalează sistematic condiția de artificiu și prin aceasta explorează relația problematică dintre artificiul care pare real și realitate"[2]. Un model de metaficțiune postmodernistă este cartea lui Barth, *Scrisori*, publicată la scurt timp după *Garp* și folosită de detractorii operei lui Irving în sprijinul tezei incompatibilității dintre marea artă și literatura pop. Romanul lui Barth a avut parte de o extrem de redusă audiență, care în cei aproape douăzeci de ani de la publicarea lui s-a redus aproape cu totul.

Deși autoreflexivitatea este rațiunea de a fi a narațiunii postmoderniste, ea nu este o invenție postmodernistă, ci a apărut odată cu romanul, exprimându-se în diferite modalități, din care suprafic țiunea absolutizează una singură. Împărtășind vocația autoreflexivității caracteristică romanului postmodern, *Lumea văzută de Garp* este un roman conștient de sine, dar modalitatea metaficțională pentru care optează îl desparte definitiv de proza suprafic țională. Autoreflexivitatea în romanele lui Barth, Pynchon sau Gass se produce în

---

[1] Raymond Federman, „Self-Reflexive Fiction or How to Get Rid of It" în *Critifiction. Postmodern Essays*, Albany State University of New York Press, 1993, p. 27.

[2] Robert Scholes, „Metafiction" în Iowa Review, nr. 1, 1970, și *Fabulation and Metafiction*, Urbana, University of Illinois Press, 1979, și Robert Alter, Partial Magic: The Novel as a Self-Conscious Genre, Berkeley, University of California Press, 1975.

primul rând la nivel lingvistic, printr-o continuă investigare a resurselor şi limitelor limbajului prin identificarea golurilor comunicării, în timp ce în romanul lui Irving autoreflexivitatea se exprimă exclusiv prin conştiinţa propriilor procese narative. O naraţiune generează o alta şi o alta, asemănătoare, dar nu identice. Arta povestirii face din roman un bestseller. Irving îşi construieşte metaficţiunea narativă prin re-scriere, apelând la tehnici favorite printre postmodernişti, cum ar fi parodia şi pastişa. Ceea ce parodiază sunt propriile sale romane, precum şi întreaga paletă de opinii ale criticii. Romanele lui Garp rescriu romanele lui Irving sau reiau episoade şi motive în ceea ce apare ca un comentariu critic asupra propriei opere, la care se adaugă „extrase" critice favorabile sau defavorabile. Aşa, de pildă, romanul lui Garp, *Tărăgănarea,* rescrie primul roman al lui Irving, *Eliberarea urşilor.* Acţiunea se desfăşoară tot în Viena Anschlussului şi a războiului, numai că eliberarea urşilor de la Zoo este aici un act care se petrece în imaginaţie, iar romanul se sfârşeşte cu moartea bătrânului urs, asemănătoare cu moartea ursului din *Pensiunea Grillparzer.*

Romanul *Căsătoria de categoria 158 de livre,* care gravitează în jurul relaţiilor sexuale dintre două cupluri, este reluat nu numai în relaţiile dintre Garpi şi Fletcheri, dar şi în al doilea roman al lui Garp, *Încornoratul revine în forţă.* Spre deosebire de originalul lui Irving, care insistă livresc pe implicaţiile intelectuale ale relaţiei, romanul lui Garp este o farsă care îngroaşă comicul şi satira. Pe lângă extrase din cronici şi recenzii, comentariul critic al acestui al doilea roman este furnizat de corespondenţa cu Irene Poole (cititorul), căreia îi repugnă caracterul tragicomic al povestirii, şi de Helen, care găseşte că principala slăbiciune a romanului este caracterul lui autobiografic. „Şi când mă gândesc că mie îmi repeţi tot timpul... că proza autobiografică este cea mai proastă literatură posibilă!" exclamă Helen. Bestsellerul lui Garp, *Lumea văzută de Bensenhaver,* reflectă *Lumea văzută de Garp.* Dar cuplarea violenţei, răzbunării, nebuniei şi a morţii cu tema feminismului generează o viziune grotească, tragică a lumii, fundamental diferită de viziunea garpiană.

Spre deosebire de Garp, Bensenhaver nu e capabil de compasiune, e lipsit de suportul familiei şi sfârşeşte în nebunie. El reprezintă incapacitatea de a se desprinde de autobiografic, principala deficienţă a operei lui Garp, pusă ulterior în evidenţă şi de eşecul povestirii *Vigilenţă*, în care îşi exprimă direct temerile de tată.

Reflexivitatea prozei lui Irving, asociată cu ideea caracterului ludic al romanului ca artefact, e inspirat subliniată de comentariul critic furnizat pe marginea acestui prim bestseller al lui Garp. Imitându-l parcă pe Poe, care descrie cum poţi asigura succesul unei opere creând efectul care ştii că îl va impresiona pe cititor, Irving prevede cu exactitate ecourile critice, pozitive şi negative, pe care le va avea *Lumea văzută de Garp*, precum şi ce va însemna acest roman în cariera sa de scriitor. De data aceasta ficţiunea o ia înaintea vieţii. La fel ca şi în cazul proiectului de roman *Iluziile tatălui meu*, care anticipează romanul simbolic *Hotelul New Hampshire*, saga unei alte familii, publicat de Irving la doi ani după apariţia lui Garp. Şi de data aceasta el va recurge tot la o formă narativă tradiţională – basmul.

Irving excelează în arta de povestitor. Inventivitatea, tehnica digresiunii şi a suspansului, amestecul de tragic şi de comic captivează cititorul. Fiind o lume a accidentelor, a neprevăzutului şi a violenţei, lumea lui Garp găzduieşte cele mai neobişnuite istorii personale, acceptă melodrama, grotescul şi bizarul, rămânând totuşi o lume uşor recongnoscibilă pentru americanul anilor '70. Referindu-se la imensul succes de public al lui Garp, Irving recunoaşte prin glasul editorului John Wolf că romanul are toate ingredientele unei *soap-opera*, adică ale unui serial TV (de tip *Dinastia* sau *Dallas*, aş adăuga eu) care prezintă melodramatic saga unei familii. La prima vedere, asemănarea cu acest extrem de popular tip de serial pare convingătoare, dar ea nu este decât o strategie prin care Irving încearcă reabilitarea romanului uzurpat de asaltul televiziunii. Cum altfel s-ar putea explica absenţa televizorului din viaţa personajelor lui Irving? Semnificativ, oamenii citesc ce publică Garp, îngrijitoarea îi citeşte cartea în weekend şi nu se poate dezlipi de ea, cititoarea din

Ohio îi scrie cerându-i socoteală de felul în care prezintă lumea, iar ellenjamesienele îl judecă exclusiv după cărțile sale. Datorită imensei popularități a autobiografiei sale, *O suspectă sexual*, Jenny Fields devine simbolul național al feminismului.

Este accesibilitatea un impediment în calea abordării unor probleme majore ale existenței umane? Irving, ca și Vonnegut, al cărui roman *Abatorul cinci* prefigurează *Lumea văzută de Garp*, dovedește cu prisosință că nu. Viziunea sa tragicomică și interogațiile sale asupra lumii contemporane și a naturii umane au un profund substrat filosofic și umanist. Dacă imaginea ursului care se senilizează și cade răpus de boală în cușca din Grădina Zoologică pentru că „anii îndelungați în care a fost tratat ca o ființă umană nu l-au pregătit pentru traiul mai ușor de la grădina zoologică" reprezintă un simbol zguduitor al condiției umane, noua întruchipare a lui Isus evocată de circumstanțele nașterii lui Garp și ale morții sale la treizeci și trei de ani reînvie pilda iubirii de oameni și speranța vieții după moarte.

Supraviețuitoarea acestei lumi, Jenny Garp, purtătoarea ambelor nume, este ultima surpriză pe care Irving o rezervă cititorului ajuns la ultima pagină a romanului. Acest personaj total neglijat primește la sfârșitul romanului rolul simbolic de moștenitoare a viziunii despre lume, a convingerilor și idealurilor lui Garp scriitorul. În plan metaforic, ea reprezintă testamentul literar al lui Garp, reunind cele trei personaje centrale: Jenny Fields, Helen și Garp. Ca cititor avizat, nu poți decât să admiri încă o dată cât de bine cunoaște Irving tehnica producerii textelor literare și ce ingenios transformă fișa de personaj a lui Jenny în testamentul literar al lui Garp. În această rescriere, acest ultim efort de clarificare a viziunii garpiene, Irving reia metafora lumii ca spital sau infirmerie din prima parte a romanului – procesul inițierii lui Garp – și o juxtapune metaforei scriitorului-doctor folosită de Garp pentru a-și explica teoria despre rolul scriitorului și menirea artei: „Un romancier este un doctor care nu consultă decât cazuri terminale". Transpunând viziunea afirmativă a lumii în comentariul metaficțional,

testamentul lui Garp se încheie cu cuvintele: „Şi să nu uiţi, există amintire". Căci, aşa cum spunea tot Garp, „doar datorită forţei amintirii morţii rămân veşnic vii. Datoria romancierului este să imagineze totul atât de personal, încât ficţiunea să fie la fel de vie ca amintirile noastre personale".

RODICA MIHĂILĂ

Lui Colin și lui Brendan

Autorul dorește să mulțumească Fundației Guggenheim.

De asemenea, mulțumește pentru că i s-a îngăduit să folosească în text „The Plot against the Giant". ©1923–1951, de Wallace Stevens. Poemul a fost preluat din ediția *The Collected Poems of Wallace Stevens*, cu permisiunea agenției Alfred A. Knopf Inc.

Fragmente din acest roman au fost publicate sub diferite forme în următoarele reviste: *Antaeus, Esquire, Gallery, Penthouse, Playboy, Ploughshares* și *Swank.*

1

Boston Mercy

MAMA lui Garp, Jenny Fields, a fost arestată la Boston în 1942 pentru că a rănit un bărbat într-un cinematograf. Acest fapt s-a întâmplat la scurtă vreme după ce japonezii bombardaseră Pearl Harbor, din care pricină oamenii manifestau toleranţă faţă de soldaţi, deoarece brusc fiecare cetăţean *se simţea* soldat, dar Jenny Fields se păstra pe poziţii ferme în privinţa intoleranţei ei faţă de comportarea bărbaţilor în general şi a soldaţilor în special. În sala de cinema a fost obligată să se mute de trei ori, însă de fiecare dată soldatul s-a mutat şi mai aproape de ea, până când Jenny a ajuns să stea lipită de peretele igrasios, de unde nu mai putea vedea ecranul din cauza unei coloane stupide; cu toate acestea, s-a hotărât să nu se ridice ca să-şi caute alt loc. Soldatul s-a mai mutat o dată şi s-a aşezat chiar pe scaunul alăturat.

Jenny avea douăzeci şi doi de ani. Părăsise colegiul la foarte scurtă vreme după ce-l începuse, în schimb terminase şcoala de infirmiere prima din clasă şi îi plăcea să fie infirmieră. Era o tânără cu alură atletică şi cu obrajii mereu îmbujoraţi, cu părul negru şi lucios şi cu un mers – cum spunea mama ei – bărbătos (îşi legăna braţele), iar fundul şi coapsele îi erau atât de zvelte şi de pietroase, încât, văzută din spate, ai fi zis că e un adolescent. În opinia lui Jenny, avea sâni prea

mari; considera că ostentația bustului ei dădea impresia că era o femeie „ieftină și ușor de agățat".

Nu era nici una, nici alta. De fapt, abandonase colegiul când bănuise că scopul principal pentru care părinții o trimiseseră la Wellesley fusese acela de a fi curtată și ulterior împerecheată cu un bărbat de rasă. Frații ei mai mari fuseseră cei care recomandaseră Colegiul Wellesley, asigurându-și părinții că tinerele de acolo nu erau luate drept ușuratice și că – după cum considera toată lumea – aveau șanse mari de măritiș. Jenny simțea că tot mersul ăsta al ei la școală nu reprezenta decât un mod politicos de a se aștepta trecerea timpului, ca și când ea n-ar fi fost altceva decât o vacă pregătită doar pentru inserția dispozitivului de însămânțare artificială.

Ceea ce o interesase pe ea în mod deosebit era literatura engleză, dar când i se păruse că preocuparea de căpătâi a colegelor de clasă era aceea de a deprinde sofisticăriile și ținuta necesare pentru stabilirea de relații cu bărbații, renunțase fără să stea pe gânduri la literatură în favoarea profesiunii de infirmieră. Privea această profesiune ca pe ceva ce putea fi pus imediat în practică, iar deprinderea ei, din câte își putea Jenny da seama, nu avea nici o motivație ulterioară (mai târziu avea să scrie în faimoasa ei autobiografie că prea multe infirmiere se expuneau cu ostentație mult prea multor medici; dar la acea dată cariera ei de infirmieră se încheiase).

Îi plăcea uniforma simplă, cătușă de puțin ridicolă; bluza atenua întru câtva din generoasele dimensiuni ale sânilor; pantofii erau confortabili și numai potriviți pentru pasul ei grăbit. Când lucra în tura de noapte, avea timp să-și continue lecturile. Nu ducea dorul tinerilor de la colegiu, care făceau pe îmbufnații și pe dezamăgiții dacă nu te compromiteai, în schimb se dădeau superiori și rezervați dacă le cădeai în plasă. Prin comparație, la spital avea ocazia să întâlnească nenumărați soldați și tot felul de angajați tineri, care erau mai

direcţi şi mai puţin pretenţioşi în aşteptările lor; dacă te compromiteai niţeluş, ăştia cel puţin păreau recunoscători că te întâlneau şi a doua oară. Într-o bună zi însă, pe nepusă masă, toţi au devenit *soldaţi* – manifestând aceeaşi infatuare ca şi băieţii de la colegiu –, moment din care Jenny Fields a încetat orice fel de legături cu bărbaţii.

„Mama mea, va scrie Garp, era un lup singuratic."

Averea familiei Fields se întemeiase pe producţia de încălţăminte, deşi doamna Fields, o fostă Weeks din Boston, intrase în căsnicie cu o sumă frumuşică pe numele ei. Familia Fields se descurcase destul de bine în afacerea cu încălţăminte, ceea ce îi permisese să se retragă din această activitate cu mulţi ani în urmă. Locuiau în New Hampshire, într-o casă mare, acoperită cu şindrilă, situată pe ţărm la Dog's Head Harbor[1]. Jenny se ducea acasă în zilele şi nopţile libere – mai mult ca să-i facă pe plac mamei ei şi s-o convingă pe marea doamnă că, deşi ea, Jenny, îşi „irosea viaţa ca infirmieră", cum zicea mama, nu devenise şleampătă nici în felul de-a vorbi şi nici în comportament.

Adesea se întâlnea cu fraţii ei la North Station şi până acasă călătoreau împreună în tren. Aşa cum li se cerea tuturor membrilor familiei Fields, se aşezau întotdeauna pe locurile din dreapta vagonului de Boston-Maine atunci când plecau din Boston, şi pe cele din stânga atunci când se întorceau. Se conformau astfel dorinţelor exprimate de domnul Fields senior, care recunoştea că de pe acea parte priveliştea era cum nu se poate mai urâtă, dar considera că toţi membrii familiei Fields trebuiau să fie obligaţi să se confrunte cu sursa întunecată a independenţei şi standardului lor de viaţă ridicat. Pe partea dreaptă a trenului, când plecai din Boston, şi

[1] *Dog's Head Harbor*, în lb. engl., Portul Cap de câine (n.trad.)

pe stânga, la întoarcere, treceai pe lângă principalul Magazin de Desfacere al firmei Fields Factory din Haverhill şi pe lângă pancarta uriaşă cu un pantof la fel de uriaş care păşea cu hotărâre spre tine. Pancarta se înălţa deasupra unui depou de trenuri de marfă şi se reflecta într-o infinitate de miniaturi în ferestrele fabricii de încălţăminte. Sub talpa ameninţătoare se găseau următoarele cuvinte:

FIELDS PENTRU PICIOARELE DUMNEAVOASTRĂ
ÎN FABRICĂ SAU PE CÂMP![1]

Exista şi o secţie Fields de încălţăminte specială pentru infirmiere, şi domnul Fields îi dăruia fiicei sale câte o pereche ori de câte ori venea acasă; Jenny era convinsă că avea peste o duzină de asemenea perechi. Doamna Fields, care insista să pună semnul de egalitate între faptul că fiica ei abandonase Colegiul Wellesley şi viitorul sordid ce-o aştepta, îi făcea şi ea un cadou de fiecare dată. Doamna Fields îi dăruia fiicei ei o buiotă, sau cel puţin aşa spunea ea – şi aşa presupunea şi Jenny; niciodată nu deschisese vreunul din pachetele respective. „Dragă, spunea mama ei, mai ai buiota aceea pe care ţi-am dat-o?" Jenny rămânea un minut pe gânduri, convinsă că uitase pachetul în tren sau îl aruncase, apoi răspundea: „S-ar *putea* s-o fi pierdut, mamă, dar sunt sigură că n-o să am nevoie de alta". La care doamna Fields aducea un alt pachet de pe unde îl ţinea ascuns şi i-l punea cu de-a sila în braţe; era învelit în aceeaşi hârtie în care fusese împachetat la magazin. „*Te rog*, Jennifer, spunea ea, fii mai atentă. Şi *foloseşte-o*, te rog!"

Ca infirmieră, Jenny nu prea vedea rostul unei buiote; o lua drept un simbol înduioşător şi ciudat al confortului psihologic de modă veche în accepţiunea sa cea mai largă.

[1] Joc de cuvinte intraductibil – *fields* în lb. engl, câmpuri (n. trad.)

Unele dintre pachete ajungeau totuşi în cămăruţa în care locuia, nu departe de Spitalul Boston Mercy. Le ţinea într-o debara burduşită de cutii de pantofi pentru infirmiere – şi acestea rămăseseră nedesfăcute.

Se simţea detaşată de familie şi i se părea ciudat că ai ei o copleşiseră cu atâta atenţie în copilărie, pentru ca apoi, la un moment dinainte stabilit, să pară că închid robinetul afecţiunii şi că îl deschid pe acela al speranţelor – ca şi când, pentru un interval scurt de timp, se aştepta din partea ta să absorbi iubire (oferită cu generozitate), ca apoi, pentru un alt interval, mult mai lung şi mai serios, se aştepta din partea ta să îndeplineşti anumite obligaţii. Când Jenny a rupt lanţul, părăsind Colegiul Wellesley pentru o îndeletnicire atât de banală cum era aceea de infirmieră, ea şi-a abandonat familia – iar familia, ca şi când era incapabilă să facă altminteri, era pe cale s-o abandoneze la rândul ei. În familia Fields, de pildă, s-ar fi cuvenit mai degrabă ca Jenny să devină doctoriţă sau să-şi continue studiile la colegiu până când se *mărita* cu cineva. De câte ori se întâlnea cu fraţii ei, cu mama şi cu tata, se simţeau tot mai stingheriţi unii în compania celorlalţi. Se lăsau antrenaţi în acea practică jenantă de a nu se mai cunoaşte între ei.

Probabil că aşa sunt toate familiile, îşi spunea Jenny Fields. Simţea că, dacă va avea vreodată copii, nu-i va iubi mai puţin când vor fi împlinit douăzeci de ani, decât atunci când avuseseră doi ani; s-ar putea să aibă mult mai multă nevoie de tine la douăzeci de ani, aşa gândea ea. În fond, ce nevoi ai la doi ani? În spital, bebeluşii erau cei mai comozi pacienţi. Cu cât creşteau, cu atât se înmulţeau şi nevoile; şi cu atât erau mai puţin doriţi şi iubiţi.

Jenny avea impresia că crescuse pe o navă uriaşă, fără să fi văzut, necum să fi înţeles, sala motoarelor. În spital îi plăcea felul în care totul se reducea la ceea ce mânca fiecare pacient,

dacă putea fi ajutat să mănânce ceea ce i se dădea, şi la traseul pe care-l urma respectiva mâncare. În copilărie, nu văzuse niciodată vase murdare; mai precis, când servitoarele strângeau masa, Jenny era convinsă că vasele acelea erau aruncate (abia după ce devenise domnişoară i se îngăduise să calce pragul bucătăriei). Încât în spital, atunci când căruciorul pentru lapte aducea biberoanele în fiecare dimineaţă, Jenny avea pentru câteva clipe impresia că în acel cărucior era adusă şi vesela pentru ziua respectivă – într-atât semănau zăngănitul şi ciocnitul sticlelor cu zgomotele pe care le produceau odinioară servitoarele în spatele uşii închise a bucătăriei, făcând numai ele ştiau ce cu vasele.

După ce împlinise cinci ani, lui Jenny Fields îi fusese în sfârşit dat să vadă pentru prima oară camera de baie a tatălui ei. O descoperise într-o bună zi, luându-se după mirosul de colonie folosită de el. Înăuntru găsise o cabină pentru duş, plină de aburi – destul de modernă pentru anul 1925 –, un closet numai al lui şi un şir de sticluţe, atât de diferite de ale mamei, încât Jenny crezuse că descoperise bârlogul unui bărbat necunoscut care trăia de mulţi ani neştiut de nimeni în casa lor. Şi, de fapt, *asta* şi făcuse ea.

În spital, Jenny ştia unde mergeau toate obiectele – şi în acelaşi timp afla răspunsurile căutuşi de puţin misterioase la întrebarea de unde veneau ele. La Dog's Head Harbor, pe vremea când mai era încă fetiţă, fiecare membru al familiei îşi avea sala de baie personală, camera personală, uşa personală cu oglindă personală fixată pe dosul uşii. În spital, existenţa privată nu era sacră; nimic nu era secret; dacă doreai o oglindă, îi cereai infirmierei.

Cele mai misterioase lucruri pe care i se îngăduise în copilărie să le cerceteze de una singură fuseseră pivniţa şi oala cea mare de lut, umplută cu stridii în fiecare luni dimineaţa. Seara, mama lui Jenny împrăştia peste ele mălai, iar dimineaţa erau

clătite cu apă proaspătă adusă direct din mare printr-o țeavă lungă, instalată la subsol. Până la sfârșitul săptămânii, stridiile erau grase, curățate de nisip, aproape că nu mai încăpeau în cochilii, iar limbile lor lungi și obscene pluteau la suprafața apei sărate. Vinerea, Jenny o ajuta pe bucătăreasă să le sorteze; cele moarte nu-și retrăgeau limbile atunci când erau atinse.

Jenny ceruse o carte despre stridii. În ea citise tot ce se putea citi despre ele: cum se hrăneau, cum se înmulțeau, cum creșteau. Primele ființe vii pe care le-a înțeles pe de-a-ntregul – cu viața, sexul și moartea lor. La Dog's Head Harbor, ființele umane nu se dovediseră la fel de accesibile. În spital, Jenny Fields simțea că recupera tot timpul pierdut; descoperea că oamenii nu erau cu mult mai misterioși sau mai atrăgători decât stridiile.

„Mama mea, va scrie Garp, nu era genul care să facă diferențe specifice."

Ar fi putut totuși să sesizeze o diferență izbitoare între stridii și oameni, și anume aceea că majoritatea oamenilor aveau un oarece simț al umorului, numai că Jenny nu prea avea înclinație spre umor. La vremea respectivă, printre infirmierele din Boston circula un banc pe care Jenny Fields nu-l considera câtuși de puțin amuzant. Bancul se referea la un alt spital din Boston. Spitalul în care lucra Jenny se numea Boston Mercy Hospital, pe scurt Boston Mercy; un alt spital era Massachusetts General Hospital, sau Mass General, cum i se mai spunea. Și mai era un spital, Peter Bent Brigham – adică Peter Bent.

Bancul era că, într-o zi, un taximetrist din Boston a fost oprit de un individ care se îndrepta clătinându-se spre el, căzând aproape în genunchi în mijlocul străzii. Omul era congestionat la față de durere; dădea impresia că se sufoca, sau poate doar își ținea respirația, încât îi venea foarte greu să vorbească; șoferul a sărit să-l ajute să urce în mașină, iar

omul, când s-a văzut înăuntru, s-a prăbuşit cu faţa la podea, în lungul banchetei din spate, cu genunchii strânşi la piept.

– Spital! Spital! a început el să strige.

– Peter Bent? a întrebat şoferul. Era cel mai apropiat spital.

– Ce *îndoită*?[1] Mai rău, a gemut omul. Am impresia că Molly mi-a muşcat-o de-am rămas *fără ea.*

Puţine glume o amuzau pe Jenny Fields, iar aceasta cu atât mai puţin; glumele despre sule nu erau pentru Jenny, care evita cu desăvârşire acest subiect. Văzuse în ce necazuri te puteau băga sulele; iar copiii nu erau cel mai rău necaz dintre ele.

Bineînţeles că întâlnise şi femei care nu doreau să aibă copii şi erau foarte amărâte când rămâneau însărcinate; asemenea fiinţe nu ar *trebui* să aibă copii, îşi spunea Jenny – deşi pentru copiii care se năşteau resimţea o profundă amărăciune. Întâlnise şi femei care doreau să aibă copii şi încercau să o convingă şi pe *ea* să-şi dorească unul. Cândva, îşi zicea Jenny Fields, o să dorească să aibă un copil al ei – dar numai unul. Problema însă era că, în acelaşi timp, dorea să aibă cât mai puţin de a face cu sulele şi în nici un caz cu un bărbat.

Jenny aflase ce tratamente se aplicau sulelor, şi majoritatea celor suferinzi erau soldaţi. Armata americană nu va beneficia de pe urma descoperirii penicilinei decât în 1943, iar soldaţii, cei mai mulţi dintre ei, abia în 1945. La Boston Mercy, la începutul anului 1942, sulele erau de obicei tratate cu sulfatiazol şi arsenic. Sulfatiazolul era pentru sculament – se recomanda multă apă. Pentru sifilis, înainte să se descopere penicilina, se folosea neoarsfenamina; Jenny Fields considera că la atât se reducea tot ceea ce însemna sex – la introducerea arsenicului în chimia umană, la încercarea de curăţare a chimiei.

---

[1] Joc de cuvinte intraductibil – *peter*, în lb. engl., în argou sulă, mădular; *bent*, în lb. engl., îndoit, strâmbat (n. trad.)

Celălalt tratament al sulei era local și, la fel ca și primul, avea nevoie de multe lichide. Adeseori, Jenny dădea o mână de ajutor când se aplica această metodă de dezinfectare, deoarece pacientului trebuia să i se acorde multă atenție în timpul operației; erau chiar momente în care era nevoie să fie ținut. Un procedeu simplu, prin care se introduceau până la o sută de centimetri cubi de lichid în penis și în uretra luată prin surprindere, înainte ca lichidul să apuce să curgă înapoi afară, numai că pacientul rămânea cu o senzație de usturime după aceea. Cel care inventase instrumentul necesar în aplicarea respectivei metode se numea Valentine, iar instrumentul ca atare primise denumirea de „irigatorul Valentine". Multă vreme după ce s-au adus îmbunătățiri irigatorului doctorului Valentine iar ulterior a fost înlocuit cu un alt instrument de irigare, infirmierele de la Boston Mercy au continuat să denumească procedeul „tratamentul Valentine" – o pedeapsă dintre cele mai nimerite pentru un amant, se gândea Jenny Fields.

„Mama mea, va scrie Garp, nu era predispusă spre romantism."

Când soldatul din sala de cinematograf a început să schimbe locul – când, adică, s-a mutat prima dată mai aproape de ea – Jenny Fields și-a zis că tratamentul Valentine ar fi fost exact ceea ce-i trebuia individului. Dar nu avea irigatorul cu ea; era mult prea mare să încapă în poșetă. De asemenea, ar fi necesitat totala cooperare a pacientului. Ceva totuși avea în poșetă, și anume un bisturiu; îl ținea de multă vreme acolo. Nu-l furase din sala de operație; îl găsise aruncat într-un colț pentru că avea vârful bont (fusese probabil scăpat pe ciment sau în chiuvetă) – și nu mai putea fi folosit la intervenții de finețe, dar Jenny nu avea nevoie de el pentru intervenții de finețe.

La început, lama bisturiului crestase micile buzunare de mătase ale poşetei. Apoi Jenny a găsit un capac de la o cutie de termometru, tocmai bun pentru a băga înăuntru tăişul – aşa cum pui capacul la un stilou. Când soldatul s-a mutat pe locul de lângă ea, aşezându-şi braţul pe rezemătoarea dintre scaune, destinată (în mod absurd) drept sprijin amândurora, Jenny a tras capacul de pe lamă. Mâna prelungă a soldatului se bălăbănea la capătul rezemătoarei; zvâcnea precum crupa unui cal când alungă muştele. Jenny îşi ţinea o mână în poşetă, încleştată pe bisturiu; cu cealaltă mână ţinea poşeta lipită de poala ei albă. În mintea ei, uniforma de infirmieră pe care-o purta strălucea în întuneric la fel ca un scut sfânt, şi, dintr-un motiv pervers, parazitul de lângă ea fusese atras tocmai de această luminozitate.

„Mama mea, va scrie Garp, a trecut prin viaţă fiind mereu cu ochii în patru după hoţii de poşete şi hoţii de păsărică."

În sala de cinema, soldatul nu la poşeta ei poftea. I-a atins genunchiul.

– Ia-ţi laba puturoasă de pe mine, i-a spus Jenny cu voce destul de tare.

Câteva capete s-au răsucit spre ei.

– Ei, haida, haida, a mârâit soldatul şi mâna lui s-a repezit sub fustă; a dat peste coapsele ei strâns lipite una de alta – şi-n clipa următoare s-a trezit cu tot braţul, de la umăr până la încheietura mâinii, despicat precum un pepene moale. Pur şi simplu Jenny îl străpunsese prin ecuson şi prin cămaşă, prin piele şi printre fibrele musculare, scoţându-i la iveală oasele cotului. („Dacă aş fi vrut să-l omor, avea să le spună ea mai târziu celor de la poliţie, i-aş fi despicat încheietura mâinii. Sunt infirmieră. Ştiu cum sângerează oamenii.")

Soldatul a scos un urlet. S-a ridicat în picioare şi, când a căzut înapoi în scaun, i-a dat lui Jenny una-n cap cu braţul nevătămat, lovind-o atât de violent peste ureche, încât Jenny

a simţit cum îi plesneşte ţeasta. Ea a repezit bisturiul spre faţa lui şi i-a retezat din buza superioară o felie de carne, aproximativ de mărimea şi subţirimea unei unghii de la degetul mare al mâinii. („N-am încercat să-i spintec carotida, avea să spună ea ulterior poliţiştilor. Am încercat doar să-l scurtez de nas, dar n-am nimerit.")

Ţipând ca din gură de şarpe, târându-se în patru labe, soldatul a izbutit să ajungă pe culoarul dintre scaune, iar de acolo şi-a căutat scăparea în lumina protectoare a holului. În întunericul sălii se auzea de undeva un scâncet înspăimântat.

Jenny a şters bisturiul de stofa scaunului şi l-a pus înapoi în poşetă, băgând lama în capacul cutiei de termometru. Apoi a ieşit în hol, de unde răsunau văicăreli isterice şi vocea directorului care striga prin uşile deschise spre întunericul sălii:

– E vreun medic aici? Vă rugăm! E cineva medic aici?

Era o infirmieră, care s-a oferit să acorde primul ajutor atât cât era în stare. Dând cu ochii de Jenny, soldatul a leşinat; şi nu din pricină că pierduse prea mult sânge. Jenny ştia cum sângerează rănile feţei; erau înşelătoare. Crestătura ceva mai adâncă de pe braţ necesita, într-adevăr, îngrijire imediată, dar soldatul nu sângera de moarte. Nimeni în afară de ea nu părea să aibă cunoştinţă de acest lucru – cursese atât de mult sânge, şi atât de mult din sângele ăsta se afla pe uniforma ei albă de infirmieră. Cei prezenţi şi-au dat repede seama că ea era făptaşa. Angajaţii de la cinematograf n-au lăsat-o să-l atingă pe soldat, cineva i-a luat poşeta. Infirmieră nebună! Spintecătoare dementă! Jenny Fields era calmă. Îşi spunea că era doar o problemă de aşteptare, până când autorităţile în drept se vor lămuri asupra situaţiei. Dar nici poliţia nu s-a dovedit mai amabilă cu ea.

– Te-ntâlneai de multă vreme cu tipu' ăsta? a-ntrebat-o unul dintre poliţişti, în timp ce se îndreptau spre secţia de poliţie.

Iar altul, ceva mai târziu:

– Dar de unde știai că voia să te *atace?* El zice că nu dorea decât să intre în vorbă cu tine.

– Asta-i o armă mică și tare afurisită, dulceață, a luat-o un al treilea în primire. N-ar prea trebui să ai la tine un asemenea obiect. Ți-o cauți cu lumânarea.

Astfel că Jenny a așteptat ca frații ei să limpezească situația. Erau oameni ai legii, din Cambridge, de pe malul celălalt al râului. Unul era student la Drept, celălalt profesor de Drept.

„Amândoi, va scrie Garp, erau de părere că *practicarea* Dreptului este o îndeletnicire vulgară, dar *studierea* lui e sublimă."

Nu s-au arătat prea încurajatori când au venit.

– Ai să-i frângi mamei inima, i-a spus unul.

– Măcar să fi rămas la Wellesley, a zis celălalt.

– O fată singură trebuie să se apere, a ripostat Jenny. Ce altceva mai nimerit ar putea să facă?

Dar unul dintre frați a întrebat-o dacă putea să dovedească faptul că nu avusese și înainte relații cu individul.

– Că suntem între noi, i-a șoptit celălalt, te întâlneai de multă vreme cu individu'?

În cele din urmă, lucrurile s-au lămurit când poliția a descoperit că soldatul era din New York, unde avea soție și copil. Își luase o permisie și venise la Boston și, mai mult decât de orice altceva, se temea că povestea asta ar fi putut ajunge la urechile soției. Toată lumea părea să fie de acord că așa ceva *ar fi fost* îngrozitor pentru toți cei implicați – încât i-au dat drumul lui Jenny fără s-o mai acuze de nimic. Când a început să vocifereze că poliția îi reținuse bisturiul, unul dintre frați i-a spus:

– Pentru Dumnezeu, Jennifer, poți să mai furi unul, nu-i așa?

– Nu l-am *furat,* a protestat Jenny.

– Ar trebui să ai și tu niște prieteni, a sfătuit-o celălalt.

– La Wellesley, au repetat amândoi.

– Mulţumesc c-aţi venit când v-am chemat, a răspuns ea.

– Păi, pentru ce-are omu' familie?

– Sângele apă nu se face, a zis celălalt. După care a pălit, dându-şi seama de nefericita exprimare – uniforma ei era atât de mânjită.

– Sunt o fată cuminte, i-a asigurat Jenny.

– Jennifer! a apostrofat-o fratele cel mare şi fostul ei model în viaţă – pentru înţelepciunea lui şi pentru tot ce însemna corectitudine şi cinste. Cel mai bine e să nu te încurci cu bărbaţi însuraţi, a continuat el cu un aer solemn.

– Mamei n-o să-i suflăm o vorbă, a promis fratele mai mic.

– Iar tatei cu-atât mai puţin! a completat primul.

Încercând stângaci să-i arate cât de cât puţină căldură firească, i-a făcut cu ochiul – gest care i-a schimonosit faţa şi, preţ de-o clipă, Jenny a fost convinsă că fostul ei model în viaţă căpătase un tic facial.

Se opriseră toţi trei lângă o cutie poştală, cu un poster al Unchiului Sam lipit pe ea. Un soldat minuscul, îmbrăcat în cafeniu din cap până-n picioare, cobora din palmele uriaşe ale Unchiului Sam. Soldatul urma să pună piciorul pe o hartă a Europei. Cuvintele ce însoţeau afişul erau următoarele: SPRIJINIŢI-I PE BĂIEŢII NOŞTRI! Fratele mai mare al lui Jenny s-a uitat la ea şi a văzut-o privind la afiş.

– Şi nu te încurca şi tu cu soldaţii, a adăugat el, deşi peste puţine luni el însuşi avea să devină soldat. Avea să fie unul dintre acei soldaţi care nu se vor mai întoarce din război. Avea să-i frângă mamei lui inima, un act despre care, cândva, se exprimase disprețuitor.

Celălalt frate al lui Jenny, singurul rămas, va muri într-un accident nautic la mult timp după ce se va fi încheiat războiul. Se va îneca la numai câteva mile distanţă de ţărmul ce mărginea domeniul familiei Fields de la Dog's Head Harbor. Despre soţia lui îndurerată, mama lui Jenny va

spune: „E încă tânără și atrăgătoare, copiii nu sunt nesuferiți. Cel puțin deocamdată. După ce va trece timpul cuvenit, sunt sigură că-și va găsi pe cineva". Jenny va fi cea căreia i se va adresa până la urmă văduva fratelui ei, la aproape un an după înec. O va întreba pe Jenny dacă ea considera că trecuse „timpul cuvenit" și dacă putea să înceapă ceea ce era de început pentru „a găsi pe altcineva". Se temea să n-o jignească pe mama lui Jenny. Ar vrea să știe dacă Jenny considera că putea să iasă din doliu. „Dacă nu simți nevoia să porți doliu, de ce-l mai porți?" o va întreba Jenny. În autobiografia ei, Jenny va scrie: „Biata femeia aia avea nevoie să i se spună ce să *simtă*".

„Mama spunea că aceea a fost cea mai proastă femeie pe care a întâlnit-o în viața ei, va scrie Garp. Și a învățat la Wellesley."

După ce a urat noapte bună fraților ei în fața casei în care locuia lângă Boston Mercy, Jenny Fields se simțea prea tulburată ca să fie cu adevărat furioasă. Îi era și rău – o durea urechea, acolo unde o pocnise soldatul; și mai avea și o crampă musculară între omoplați, care-o împiedica să doarmă. Probabil, și-a spus ea, se scrântise ceva acolo înăuntru când o apucaseră tipii ăia de la cinematograf și-i răsuciseră brațele la spate. Amintindu-și că buiotele erau bune pentru dureri musculare, s-a dat jos din pat, s-a dus la debara și a desfăcut unul dintre pachetele primite de la mama ei.

Nu era o buiotă. Ăsta era doar un eufemism folosit de mama ei pentru a se referi la o problemă pe care nu găsea curajul să o discute. În pachet era un irigator. Mama lui Jenny știa care îi era rostul, Jenny știa și ea. La spital ajutase multe paciente să folosească un asemenea obiect, deși în spital nu prea erau întrebuințate pentru a preveni sarcinile după o partidă de amor, ci mai curând pentru igiena feminină generală și în cazurile de boli venerice. În opinia lui Jenny Fields,

irigatorul folosit de femei era o versiune mai blândă şi mai comodă a irigatorului Valentine.

A deschis toate pachetele primite de la mama ei. În fiecare se găsea un irigator. „Te rog, *foloseşte-l*, draga mea!", o implorase mama. Jenny ştia că mama ei, deşi plină de intenţii bune, presupunea că activitatea sexuală a lui Jenny era considerabilă şi iresponsabilă. Fără îndoială „după Wellesley", cum s-ar fi exprimat mama ei. După Wellesley, mama lui Jenny îşi imagina că Jenny preacurvea „în draci" (tot o posibilă exprimare de-a mamei).

Jenny Fields s-a strecurat înapoi în pat, aşezându-se astfel încât să stea cu spatele lipit de irigatorul plin cu apă caldă; spera ca micul robinet care oprea apa să se scurgă pe furtun să nu lase să se prelingă nici o picătură, dar, ca să fie şi mai sigură, a luat furtunul în mână – ţinându-l ca pe un rozariu de cauciuc – şi a pus canula cu micile orificii în paharul gol de pe noptieră. Cât a fost noaptea de lungă, Jenny a ascultat cum picură irigatorul.

În lumea asta stăpânită de gânduri murdare, îşi spunea Jenny, ori eşti nevasta cuiva, ori curva cuiva – sau pe cale de a deveni ori una, ori alta. Dacă nu te încadrezi în nici una din categorii, atunci toată lumea încearcă să te facă să crezi că ceva nu e în regulă cu tine. Dar cu mine nu e nimic în neregulă, şi-a spus Jenny.

Astfel începea, bineînţeles, cartea care, mulţi ani mai târziu, avea s-o facă celebră pe Jenny Fields. Oricât ar suna de simplist, despre autobiografia ei se va spune că se constituia într-o punte peste prăpastia ce despărţea meritul literar de popularitate, deşi Garp va susţine că opera mamei lui avea „acelaşi merit literar ca şi catalogul Sears, Roebuck".

Dar ce o făcea pe Jenny Fields să pară vulgară? În nici un caz fraţii ei, care erau oameni ai legii, şi nici bărbatul de la

cinematograf, care-i pătase uniforma. Nici irigatoarele mamei ei, deşi ele au purtat toată vina pentru faptul că Jenny a fost dată afară din casă. Proprietăreasa (o femeie ursuză, care, din motive obscure numai de ea ştiute, suspecta toate femeile că erau în pragul unei erupţii de lascivitate) a descoperit că se găseau nu mai puţin de nouă irigatoare în baia şi debaraua lui Jenny. O chestiune de vinovăţie prin asociere: în mintea proprietăresei îngrijorate, un atare semn indica o teamă de contaminare, ce depăşea până şi propriile ei temeri. Ba chiar mai rău, această abundenţă de irigatoare reprezenta de fapt o *nevoie* de-a dreptul înspăimântătoare de irigare permanentă, ale cărei motivaţii imaginabile pătrundeau cu repeziciune în cele mai rele vise ale proprietăresei.

Ce şi-o fi închipuit în legătură cu cele douăsprezece perechi de pantofi este şi mai greu de bănuit, dacă nu chiar imposibil. Lui Jenny chestiunea i se părea atât de absurdă –şi descoperea că propriile sentimente faţă de cadourile părinţilor erau atât de ambigue – încât nici nu s-a mai ostenit să protesteze. Şi-a găsit o altă locuinţă.

Însă nu asta o făcea să pară vulgară. Deoarece fraţii, părinţii şi proprietăreasa o bănuiau că ducea o viaţă destrăbălată – indiferent de exemplul de viaţă intimă pe care-l dădea ea personal – Jenny a hotărât că orice manifestare de inocenţă era inutilă şi nu făcea altceva decât să pară că se află în defensivă. Drept care şi-a luat un apartament mic, ceea ce a atras după sine o nouă năvală de irigatoare împachetate din partea mamei şi un morman de pantofi pentru infirmiere din partea tatălui. Jenny le-a înţeles imediat gândul: dacă tot e să fie curvă, măcar să fie curată şi bine încălţată.

Într-o oarecare măsură, din pricina războiului, Jenny nu prea avea timp să se gândească la cât de greşit o judeca familia ei – şi nici să se întristeze sau să se autocompătimească; Jenny nu era genul care „să despice firu-n patru". Era o

infirmieră bună şi avea din ce în ce mai mult de lucru. Multe infirmiere se înrolau în armată, dar Jenny nu avea nici o dorinţă să-şi schimbe uniforma sau să călătorească; era o fată solitară şi nu voia să fie nevoită să întâlnească prea mulţi oameni. Pe lângă asta, era şi aşa destul de iritată de sistemul *ierarhic* practicat la Boston Mercy; într-un spital de campanie, îşi zicea ea, nu putea fi decât mai rău.

În primul rând, ar fi dus dorul sugarilor. Acesta era adevăratul motiv pentru care ea rămânea pe loc, în timp ce atâtea altele plecau. Era o infirmieră neîntrecută, considera ea, pentru mame şi pruncii lor – şi dintr-odată spitalul se umpluse de prunci ai căror taţi erau duşi pe front, sau morţi, sau daţi dispăruţi; ce-şi dorea Jenny cel mai mult era să le încurajeze pe aceste mame. De fapt, ea le invidia. Din punctul ei de vedere, ele se găseau în situaţia ideală: o mamă singură, cu un nou-născut. Soţul pulverizat în aer deasupra Franţei. O femeie tânără cu un copil al ei şi cu o viaţă întreagă înainte – doar ei doi. Un prunc fără alte legături, îşi spunea Jenny Fields. O naştere aproape virginală. Cel puţin nu va fi nevoie *pe viitor* de un tratament al sulei.

Bineînţeles că femeile astea nu erau întotdeauna tot atât de fericite de soarta lor pe cât credea Jenny că ar fi fost ea însăşi. Îi plângeau pe cei dispăruţi, multe dintre ele, sau erau abandonate (multe altele); unele dintre ele îşi urau pruncii; îşi doreau un soţ şi un tată pentru copiii lor (destul de multe şi acestea). Dar Jenny Fields le dădea curaj – susţinea sus şi tare ideea celibatului, le spunea cât erau ele de fericite.

– Nu crezi că eşti o femeie bună? le întreba pe rând pe fiecare.

Majoritatea credeau că sunt.

– Şi pruncul tău nu-i frumos?

Majoritatea credeau că pruncii lor sunt frumoşi.

– Iar tatăl? Cum era tatăl?

Un cur, gândeau multe. Un porc, un ticălos, un mincinos – un neisprăvit, vagabond, fustangiu! Dar e *mort!* hohoteau câteva.

– Atunci mai bine c-ai scăpat de el, nu-i aşa? întreba Jenny.

Unele dintre ele ajungeau până la urmă să vadă lucrurile în felul ei, dar reputaţia lui Jenny în spital începea să aibă de suferit din pricina acestei cruciade. În general, politica spitalului în ceea ce privea mamele necăsătorite nu era la fel de încurajatoare.

– Bătrâna Jenny Fecioara Maria, îi ziceau celelalte infirmiere. Nu vrea să aibă un copil aşa cum se fac copiii. De ce nu-l rogi pe Dumnezeu să-ţi facă unul?

În autobiografia ei, Jenny va scrie: „Voiam o slujbă şi voiam să trăiesc singură. Asta făcea din mine o persoană suspectă din punct de vedere sexual. Apoi voiam un copil, dar pentru a-l concepe nu doream să-mi împart cu nimeni trupul sau viaţa. Şi asta mă făcea să fiu suspectă din punct de vedere sexual".

Tot asta o făcea să pară vulgară. (Şi de aici i-a venit şi ideea faimosului ei titlu: *O suspectă sexual, autobiografia lui Jenny Fields.)*

Jenny Fields a descoperit că te bucurai de mai mult respect dacă îi şocai pe cei din jur, decât dacă încercai să-ţi duci existenţa cât de cât departe de ochii lumii. Jenny le-a *spus* celorlalte infirmiere că într-o bună zi va găsi ea un bărbat care s-o lase însărcinată – doar atât şi nimic mai mult. Nu accepta câtuşi de puţin eventualitatea ca bărbatul să aibă nevoie să încerce de mai multe ori, nu numai o dată, le-a spus ea. Iar ele, bineînţeles, abia aşteptau să ducă vorba mai departe tuturor celor cunoscuţi. În scurt timp, Jenny a primit mai multe propuneri. Trebuia să ia imediat o hotărâre: putea să bată în retragere, ruşinată că secretul ei fusese descoperit; sau putea să riposteze obraznic.

Un tânăr de la medicină i-a spus că se oferea voluntar, cu condiția să aibă dreptul la cel puțin șase încercări într-un weekend de trei zile. Jenny i-a răspuns că în mod evident nu dovedea încredere în sine; ea-și dorea un copil care să aibă mai multe certitudini în această privință.

Un medic anestezist i-a spus că ar fi dispus chiar să plătească pentru educația copilului – până la terminarea liceului –, dar Jenny i-a zis că ochii lui erau prea apropiați și dantura îi arăta jalnic; nu dorea să-și împovăreze viitoarea odraslă cu asemenea neajunsuri.

Prietenul unei alte infirmiere a tratat-o cu multă cruzime; pur și simplu a băgat spaima în ea la bufetul spitalului, dându-i un pahar plin cu o substanță cețoasă, vâscoasă.

– Spermă, i-a zis el arătând spre pahar. Toată cantitatea asta la o *singură* șprițuire – nu-mprăștii nimic în jur. Dacă e vorba de-o singură încercare, atunci eu ți-s omu'.

Jenny a ridicat paharul și l-a inspectat cu răceală. Dumnezeu știe ce era de fapt în pahar.

– Asta-i doar o dovadă despre ce fel de materie primă posed. Grămadă de semințe, a adăugat el zâmbind.

Jenny a vărsat conținutul într-un ghiveci.

– Vreau un copil, a spus ea. Nu vreau să deschid o fermă de spermatozoizi.

Jenny știa că-i va fi greu. Învățase să înțeleagă o glumă proastă și învățase să răspundă cu aceeași monedă.

Cei din spital considerau că Jenny Fields era crudă, că întindea prea mult coarda. Gluma era glumă, dar Jenny părea prea hotărâtă în această privință. Ori se ținea tare pe poziție numai din încăpățânare – ori, și mai rău, chiar vorbea serios. Colegii ei de la spital n-o puteau face să râdă, însă nici să se bage în patul ei nu reușeau. După cum va scrie Garp despre dilema mamei lui: „Colegii ei au intuit că ea se simțea superioară lor. Nici un coleg nu apreciază așa ceva".

Prin urmare, au inițiat o politică de forță în ceea ce-o privea pe Jenny Fields. O decizie a întregului personal – „pentru binele ei", bineînțeles. Au hotărât s-o îndepărteze pe Jenny de sugari și de mame. Numai sugari îi umblă-n minte, ziceau ei. Gata cu obstetrica pentru Jenny Fields. Țineți-o la distanță de incubatoare – are inima prea slabă, sau poate mintea.

Deci au despărțit-o pe Jenny Fields de mame și de sugari. Era o infirmieră bună, ziceau ei; atunci s-o lăsăm să încerce la terapie intensivă. Din experiență știau că o infirmieră care lucra la secția de terapie intensivă din spitalul Boston Mercy pierdea orice interes pentru problemele personale. Bineînțeles că Jenny știa de ce o îndepărtaseră de copii; îi displăcea doar faptul că aveau o impresie atât de proastă despre puterea ei de stăpânire. Din pricină că li se părea atât de ciudat ceea ce dorea ea, presupuneau că era și slabă de înger. Oamenii n-au nici un fel de logică, gândea Jenny. Avea timp berechet să rămână însărcinată, știa asta. Nu se punea problema să se grăbească. Era doar o etapă dintr-un plan final.

Acum era război. La terapie intensivă i se oferea prilejul să ia mai îndeaproape contact cu el. Pe lângă obișnuitele cazuri terminale, spitalele de campanie le trimiteau pacienți speciali. Prin urmare, erau ca de obicei pacienții în vârstă, a căror viață atârna de obicei de un fir de păr; apoi erau obișnuitele accidente de muncă și cele rutiere, și mai erau cazurile îngrozitoare de accidente pe care le sufereau copiii. Dar mai ales erau soldați. Ce li se întâmpla lor nu se mai numeau accidente.

Jenny își făcuse propriul clasament în ceea ce privea non-accidentele suferite de soldați; și astfel a stabilit câteva categorii.

1) Erau bărbații care fuseseră arși; cei mai mulți dintre ei arseseră pe navele de război (cele mai complicate cazuri veneau de la Spitalul Chelsea al Marinei), dar și în avioane sau la sol. Jenny îi numea Externii.

2) Erau bărbaţii care fuseseră împuşcaţi sau suferiseră leziuni în punctele vitale ale corpului; aveau probleme interne mari, şi pe aceştia Jenny îi numea Organele Vitale.

3) Erau bărbaţii ale căror răni i se păreau lui Jenny aproape mistice; bărbaţii care nu mai erau „acolo", ale căror capete sau coloane vertebrale fuseseră terciuite. Unii erau paralizaţi, alţii doar teribil de pierduţi. Jenny îi numea Absenţii. Uneori, câte unul dintre absenţi avea şi leziuni externe ori ale organelor vitale; toţi cei din spital ştiau cum se numeau aceştia.

4) Se numeau Pierduţii.

„Tatăl meu, va scrie Garp, era un Pierdut. Şi asta-l făcea foarte atrăgător în opinia mamei. Nu era legat de nimeni şi de nimic."

Tatăl lui Garp era mitralior de turelă sferică şi suferise un non-accident în aer, deasupra Franţei.

„Mitraliorul din turela sferică, va scrie Garp, făcea parte din echipajul unui bombardier, fiind printre cei mai vulnerabili în faţa atacului antiaerian de la sol. Atacul se numea foc al mitralierei antiaeriene; adesea, mitraliorului i se părea că focul semăna cu un jet de cerneală aruncat în sus şi împrăştiat pe cer, ca şi când cerul ar fi fost o sugativă. Omuleţul (căci, pentru a încăpea în turela sferică, era indicat ca mitraliorul să fie mic de statură) se ghemuia cu mitralierele lui în cuibul acela strâmt – un cocon în care el semăna cu o insectă din acelea prinse fără scăpare într-o lucrătură de sticlă. Turela, o sferă metalică prevăzută cu un hublou de sticlă, era plasată în fuzelajul unui B-17, ca un buric dilatat – un mamelon pe pântecul bombardierului. În această cupolă mică să găseau două mitraliere de calibru cincizeci şi un om mic de statură, a cărui treabă era aceea de a prinde în cătările mitralierelor un avion de luptă ce-i ataca bombardierul. Când turela se mişca, mitraliorul se rotea odată cu ea. Erau şi nişte

manete de lemn cu butoane în vârf, prin intermediul cărora se acționau mitralierele; cu mâinile încleștate pe aceste bețe declanșatoare, mitraliorul din turela sferică semăna cu un fetus amenințător, suspendat în punga amniotică absurd de expusă a bombardierului și hotărât să-și apere mama. Aceste manete aveau de asemenea rolul de a dirija turela – până la un anumit punct de oprire, astfel ca mitraliorul din turelă să nu tragă în elicele din față.

Cu tot cerul *sub* el, mitraliorului îi era probabil extrem de frig, așa cum stătea agățat de avion, ca un gând întârziat. La aterizarea bombardierului, turela sferică era de obicei retrasă în fuzelaj. La aterizare, o turelă sferică *neretrasă* în fuzelaj scotea scântei – la fel de lungi și de violente ca niște automobile – atunci când se lovea de asfalt."

Sergentul-major Garp, ex-mitraliorul a cărui obișnuință cu moartea violentă nu trebuie exagerată, servea în Divizia a Opta Aviație – forța aeriană care a bombardat continentul dinspre Anglia. Sergentul Garp avea experiență de mitralior de carlingă într-un B-17C și de mitralior de fuzelaj într-un B-17E, înainte să devină mitralior de turelă.

Lui Garp nu-i plăcea felul în care erau dispuse mitralierele în fuzelajul unui B-17E. Erau doi mitraliori înghesuiți în burta ca o colivie a avionului, cu fantele plasate una în dreptul celeilalte, de o parte și de alta, și Garp se trezea pocnit în urechi ori de câte ori camaradul său rotea mitraliera în același timp în care o rotea și el pe-a sa. La modelele ulterioare, tocmai din pricina acestei interferențe dintre cei doi mitraliori, fantele vor fi amplasate decalat. Dar inovația aceasta avea să fie pusă în practică mult prea târziu pentru sergentul Garp.

Prima sa misiune de luptă a fost un raid de zi al bombardierelor B-17E deasupra regiunii Rouen din Franța, în ziua de 17 august 1942, îndeplinită fără pierderi. Sergentul-major Garp, în poziția sa din fuzelaj, a fost pocnit de camaradul său

mitralior o dată în urechea stângă şi de două ori în cea dreaptă. Un aspect al problemei era acela că, în comparaţie cu Garp, celălalt mitralior era mult prea corpolent şi coatele lui se găseau la aceeaşi înălţime cu urechile lui Garp.

În acea primă zi deasupra Rouenului, în turela sferică se afla un ins pe nume Fowler, care era chiar mai pirpiriu decât Garp. Fowler fusese jocheu înainte de război. Era un ţintaş mult mai bun decât Garp, numai că el, Garp, acolo îşi dorea să ajungă, în turela sferică. Rămas orfan de mic, probabil că îi plăcea să fie singur şi, în plus, căuta să scape cumva de înghesuiala din fuzelaj şi de ghionturile pe care i le administra camaradul său mitralior. Bineînţeles, ca mulţi alţi mitraliori, Garp visa la a cincizecea sa misiune, sau chiar la mai multe de atâtea, după care spera să fie transferat la Departamentul Doi al Aviaţiei – comandamentul de instruire a mitraliorilor de pe bombardiere –, de unde putea să iasă la pensie fără probleme, ca instructor de artilerie. Dar până una alta, înainte ca Fowler să fie ucis, Garp îl invidia pentru locşorul său intim şi pentru sentimentul de izolare pe care îl avea jocheul.

– Dacă tragi pârţuri multe, e-al dracului de puturos să stai în locu' ăla, susţinea Fowler.

Era un om cinic, cu o râcâială în gât ca o tuse uscată, iritantă, şi cu o reputaţie dezgustătoare printre infirmierele de la spitalul de campanie.

Fowler a fost ucis în timpul unei aterizări forţate pe un drum neasfaltat. Hobanele se rupseseră când roţile nimeriseră într-un şanţ şi trenul de aterizare se frânsese, drept care bombardierul s-a prăbuşit pe burtă, iar turela a fost spulberată cu aceeaşi violenţă disproporţionată cu care este strivită o boabă de strugure de trunchiul unui copac în cădere. Fowler, care întotdeauna spusese că avea mai multă încredere în maşinării decât în cai sau în fiinţele umane, stătea ghemuit în turela neretrasă atunci când avionul s-a năruit

peste el. Mitraliorii din fuzelaj, unul dintre ei fiind sergentul Garp, au văzut cum se risipesc în urmă, pe drum, rămăşiţele de sub burta bombardierului. Aghiotantul diviziei, martorul de la sol cel mai apropiat de locul accidentului, s-a aruncat într-un jeep. Comandantul de divizie n-a mai trebuit să aştepte ca decesul lui Fowler să fie anunţat oficial, pentru a-l înlocui cu mitraliorul imediat următor ca înălţime din divizie. Micuţul sergent-major Garp dorise dintotdeauna să devină mitralior de turelă. În luna septembrie a anului 1942 şi-a văzut visul împlinit.

„Mama mea era foarte pedantă în privinţa amănuntelor", va scrie Garp. Când aduceau în secţie un rănit, Jenny Fields era prima care-l întreba pe doctor cum anume se întâmplase. Apoi îl clasifica în gândul ei: la Externi, la Organe Vitale, la Absenţi sau la Pierduţi. Ca să le ţină mai uşor minte numele şi nenorocirile, inventa de fiecare dată câte o poreclă. De exemplu: „Jones Căpitanu' oase-a pierdut cu toptanu'", „Potter din Sublocotenent a ajuns sub bolovan", „Estes Caporalu' făr' de boaşe-şi plânge-amaru'", „Căpitanu' Flinn fără piele e mai fin", „Maiorul Longfellow lung la nume, scurt la vorbă".

Sergentul Garp era un mister. În timpul celui de-al treizeci şi cincilea zbor deasupra Franţei, micuţul mitralior din turela sferică s-a oprit din mitraliat. Pilotul a observat că nu se mai zărea nici o scânteie ieşind pe ţeava mitralierei din turelă şi şi-a imaginat că probabil Garp fusese nimerit de un glonţ. Dacă aşa stăteau lucrurile, pilotul nu simţise impactul în burta avionului şi spera ca nici Garp să nu-l fi simţit. După aterizarea avionului, pilotul s-a grăbit să-l transfere pe Garp în ataşul motocicletei unui medic; toate ambulanţele erau plecate în misiune. Odată instalat în ataş, micuţul sergent-major a început să se joace cu sine. Ataşul era prevăzut cu o copertină din pânză de cort pentru vreme rea; pilotul a

ridicat repede copertina și a închis-o, trăgând fermoarul. Pânza avea în față o deschizătură, prin care medicul, pilotul și oamenii strânși în jur îl puteau observa pe Garp. Pentru cât era de mic de statură, sergentul părea să aibă o erecție deosebit de mare, numai că el o agita cu ceva mai puțină îndemânare decât un copil – și oricum mai stângaci decât o maimuță de la grădina zoologică. Însă la fel ca și maimuța, Garp se holba fără jenă din cușca lui la chipurile ființelor umane care-l urmăreau.

– Garp? l-a chemat pe nume pilotul.

Fruntea lui Garp era acoperită de broboane de sânge aproape închegat, în schimb chipiul turtit și lipit de creștet șiroia; răni nu se zăreau nicăieri.

– Garp! a ridicat pilotul glasul.

În sfera de metal care adăpostise mitralierele de cincizeci de milimetri descoperiseră o spărtură; după câte se părea, un proiectil de antiaeriană nimerise țevile mitralierelor, crăpând magazia de muniție și dislocând chiar și manetele declanșatoare, deși mâinile lui Garp nu păreau vătămate – doar nepricepute să masturbeze.

– Garp! a urlat pilotul.

– Garp? a făcut Garp.

Îl îngâna pe pilot, ca un papagal vorbitor sau ca o cioară isteață.

– Garp, a repetat Garp, ca și când abia atunci învățase cuvântul.

Pilotul a dat din cap, încurajându-l să-și amintească propriul nume.

Garp a zâmbit.

– Garp, a zis el încă o dată.

În mintea lui părea să-și închipuie că ăsta era felul în care se salutau oamenii între ei. Nu salut! salut! – ci Garp! Garp!

– Isuse, Garp, a exclamat pilotul.

În hubloul turelei descoperiseră câteva orificii şi crăpături. Medicul a desfăcut fermoarul din faţă al copertinei şi s-a uitat atent la ochii lui Garp. Ceva nu era în regulă cu ochii ăştia, pentru că fiecare se mişca independent de celălalt; în sinea lui, medicul şi-a spus că, probabil, pentru Garp lumea acum prindea contur, acum dispărea, şi iar prindea contur – asta în cazul în care Garp mai era în stare să vadă ceva. Ceea ce pilotul şi medicul nu aveau de unde să ştie, în acel moment, era că nişte aşchii ascuţite şi extrem de fine provenite de la explozia proiectilului lezaseră unul dintre nervii oculomotori din creierul lui Garp – şi chiar şi câteva părţi din creier. Nervul oculomotor este format în principal din fibre motorii care inervează majoritatea muşchilor globului ocular. Cât despre restul creierului, Garp se alesese cu câteva tăieturi şi crestături foarte asemănătoare cu o lobotomie prefrontală – dar o intervenţie chirurgicală executată cu destulă lipsă de profesionalism.

Medicul avea temeri foarte mari în privinţa lipsei de profesionalism cu care fusese executată lobotomia în cazul sergentului Garp, şi din această pricină s-a gândit că era mai bine să nu-i scoată chipiul îmbibat de sânge ce-i stătea lipit de ţeastă, puţin căzut pe frunte şi proptit într-un cucui zdravăn şi lucios care părea să crească văzând cu ochii. Cei prezenţi s-au uitat în jur după motociclist, dar acesta se dusese mai încolo ca să vomite, astfel că medicul şi-a spus că probabil nu-i rămânea altceva de făcut decât să conducă el însuşi motocicleta şi să găsească pe altcineva care să se aşeze alături de Garp în ataş.

– Garp? s-a adresat Garp medicului, exersându-şi noul cuvânt.

– Garp, a confirmat medicul.

Garp părea încântat. Îşi ţinea erecţia cu ambele mâini şi, într-un final, a izbutit să ejaculeze cu mult succes.

– Garp! a lătrat el.

În vocea lui se citea bucuria, dar și surprinderea. Și-a rostogolit ochii spre publicul privitor, implorând lumea să prindă contur și să se oprească locului. Era nesigur de ceea ce realizase.

– Garp? a întrebat el cu șovăială.

Pilotul l-a bătut ușor pe braț și a dat din cap în direcția celor prezenți, membri ai diviziei și ai echipajului de zbor, parcă pentru a spune: băieți, hai să-l încurajăm puțin pe sergent. Vă rog, să-l facem să se simtă ca acasă. Iar bărbații, cruciți la modul respectuos de ejacularea lui Garp, i s-au adresat într-un glas:

– Garp! Garp! Garp! – un cor încurajator, menit a-l face pe Garp să se relaxeze.

Garp a dat din cap fericit, dar medicul l-a strâns de braț și i-a șoptit îngrijorat:

– Nu! Nu ți-l mișca, în regulă? Garp? Te rog să nu miști capul.

Ochii lui Garp au ocolit silueta pilotului, apoi a medicului, care așteptau să-i vadă revenind la o poziție cât de cât normală.

– Ușurel, Garp, a susurat pilotul. Ții'te nemișcat, în regulă?

Fața lui Garp radia împăcată. Ținându-și cu ambele mâini erecția care se blegea, micul sergent arăta de parcă ar fi făcut exact ceea ce trebuia în situația dată.

În Anglia n-au avut ce să-i facă sergentului Garp. Spre norocul lui, a fost adus acasă, în Boston, cu mult înainte de încheierea războiului. Faptul se datora unui oarecare senator. Într-un ziar din Boston apăruse un editorial care acuza Marina americană că transporta înapoi acasă numai pe acei răniți de război care proveneau din familii americane bogate și cu greutate. În efortul de a curma asemenea zvonuri mârșave, un senator american declarase sus și tare că *orice* rănit grav care mai avea șansa să ajungă înapoi în America, chiar și dacă era doar un *orfan*, va fi ajutat să facă această călătorie –

la fel ca „oricine altcineva". Apoi au început să se agite ca să găsească un orfan rănit, pentru a dovedi că senatorul nu vorbise în vânt, şi până la urmă s-au pomenit cu persoana ideală.

Nu numai că sergentul-major Garp era orfan; era şi idiot pe deasupra, cu un vocabular format dintr-un singur cuvânt, deci nu avea cum să se plângă presei. Şi în toate fotografiile ce i s-au făcut, mitraliorul Garp zâmbea.

Când sergentul hlizit a fost adus la Boston Mercy, Jenny Fields n-a prea ştiut în ce categorie să-l încadreze. În mod limpede era un Absent, mult mai docil decât un copil, dar nu era sigură dacă nu cumva mai era şi altceva în neregulă cu el.

– Bună. Ce mai faci? l-a luat ea în primire când l-au adus – cu un zâmbet până la urechi – pe scaunul cu rotile până în secţie.

– Garp! a strigat el.

Funcţia nervului oculomotor se restabilise în parte, încât acum ochii lui mai degrabă săreau decât se rostogoleau, dar mâinile îi erau înfăşurate în bandaje de tifon, ca urmare a faptului că Garp se jucase într-un incendiu izbucnit pe neaşteptate în sala ce servea de spital, de la bordul vaporului care-l adusese acasă. Văzând focul, îşi băgase mâinile drept în el, din care pricină câteva flăcări s-au înălţat până la faţa lui; cu aceasta şi-a luat adio de la sprâncene. Semăna oarecum cu o bufniţă rasă-n cap, aşa i se părea lui Jenny.

Arsurile îl clasificau drept Extern şi Absent în acelaşi timp. Pe de altă parte, din pricina mâinilor atât de bandajate, el nu mai avea posibilitatea să se masturbeze, o activitate pe care, după cum scria în fişa lui, o practica frecvent şi cu succes – şi fără nici cea mai mică sfială. Cei care-l ţinuseră sub observaţie atentă după accidentul cu incendiul de pe vapor se temeau ca nu cumva mitraliorul infantil să cadă într-o stare

depresivă – singura lui plăcere de om adult fiindu-i interzisă, cel puţin până i se vindecau mâinile.

Era posibil, bineînţeles, ca Garp să aibă lezat şi vreun Organ Vital. Multe fragmente îi pătrunseseră în cap; multe dintre ele ajunseseră în zone mult prea delicate pentru a putea fi îndepărtate. Era posibil ca leziunile cerebrale ale sergentului Garp să nu se fi oprit la această lobotomie brutală; distrugerea internă putea să progreseze. „Deteriorarea noastră generală este suficient de complicată, va scrie Garp, chiar şi fără introducerea proiectilelor de antiaeriene în sistemele noastre."

Înaintea sergentului Garp mai fusese un pacient care suferise acelaşi gen de străpungere a capului. Luni de zile se simţise bine, doar că vorbea de unul singur şi din când în când făcea pipi-n pat. Apoi a început să-şi piardă părul; nu mai era în stare să-şi termine propoziţiile. Şi cu puţin timp înainte de a muri, s-a pomenit că-i creşteau sânii.

Ţinând cont de datele cazului său – de umbrele şi acele albe care păreau vizibile în radiografii –, mitraliorul Garp era mai mult ca sigur un Pierdut. Dar lui Jenny Fields i se părea un om tare simpatic. Mărunţel şi curat de felul său, fostul mitralior de turelă era tot atât de inocent şi de direct în nevoile lui, precum un prunc de doi ani. Când îi era foame ţipa „Garp!", şi tot „Garp!" atunci când se bucura; întreba „Garp?" când ceva îl nedumerea sau când se adresa unor străini, şi rostea „Garp" fără semn de întrebare atunci când recunoştea pe cineva. De obicei făcea ceea ce i se spunea, dar nu se putea pune temei pe el; uita de la mână pân' la gură, şi dacă uneori era ascultător ca un puşti de şase ani, alteori dovedea o curiozitate la fel de inconştientă, ca a unui prunc de un an şi jumătate.

Stările depresive, descrise pe larg în foaia de observaţie întocmită pe drum, păreau să se instaleze simultan cu erecţiile. În acele momente, îşi cuprindea bietul mădular sculat

între mâinile lipsite de degete din pricina feşelor şi izbucnea în plâns. Plângea pentru că feşele acelea nu-i creau aceeaşi senzaţie de plăcere pe care, din câte îşi amintea cu scurta lui memorie, i-o dăduseră mâinile, dar şi din cauza durerilor pe care orice atingere le provoca mâinilor. În asemenea momente, Jenny Fields venea şi stătea cu el. Îi masa spatele între omoplaţi, până când Garp îşi dădea capul pe spate ca un cotoi, şi în acest timp îi vorbea, cu voce prietenoasă şi cadenţări excitante ale intonaţiei. Majoritatea infirmierelor mormăiau atunci când stăteau cu pacienţii lor – o voce egală, amorţită, menită să producă somnolenţă, dar Jenny ştia că nu de somn avea Garp nevoie. Ştia că el nu era decât un bebeluş care se plictisea – avea nevoie de puţină distracţie. Ceea ce şi făcea Jenny – îl distra. Îi dădea drumul la radio, însă unele programe îl întristau; nimeni nu ştia de ce. Alte programe îi produceau erecţii extraordinare, care, la rându-le, induceau stările depresive, şi aşa mai departe. Odată s-a întâmplat, dar numai o dată, ca unul dintre programe să-i producă poluţie, lucru ce l-a surprins într-atât şi i-a creat o asemenea plăcere, încât de atunci Garp dorea tot timpul să *vadă* radioul. Dar lui Jenny i-a fost imposibil să mai localizeze postul, nu i-a mai reuşit performanţa Ştia că, dacă l-ar fi putut conecta pe bietul Garp la programul de poluţie, munca ei şi viaţa lui Garp ar fi fost cu mult mai fericite. Dar nu era atât de simplu.

După o vreme a abandonat tentativa de a-l învăţa un cuvânt nou. Când îl hrănea şi vedea că-i place mâncarea, Jenny spunea:

– Bun! Asta-i *bun.*

– Garp! confirma el.

Iar când scuipa mâncarea în bavetă şi se strâmba, Jenny spunea:

– Rău! Asta-i *rău,* da?

– Garp! protesta el categoric.

Primul semn pentru Jenny că starea lui începuse să se agraveze a fost atunci când, după toate aparențele, Garp nu l-a mai putut rosti pe „G". Într-o dimineață, el a salutat-o cu un „Arp".

– Garp, l-a corectat ea ferm. Garp.

– Arp, a spus el.

Jenny și-a dat seama că începea să-l piardă.

Cu fiecare zi, Garp părea să întinerească. Când dormea, frământa aerul cu pumnii strânși, buze i se contractau, își sugea obrajii, pleoapele îi tremurau. Jenny petrecuse multă vreme în preajma sugarilor; știa că mitraliorul de turelă sugea la sân în timpul somnului. La un moment dat, s-a gândit să subtilizeze o suzetă de la nou-născuți, dar după o primă tentativă s-a ferit să se mai apropie de acea secție; glumele o scoteau din sărite („Ia uite-o pe Sfânta Fecioară Jenny cum șterpelește un sfârc fals pentru bebelușul ei. Cine-i fericitu' tată, Jenny?"). Îl privea pe sergentul Garp cum sugea în somn și încerca să-și imagineze că ultima etapă a regresului lui Garp va fi senină, el va ajunge din nou în faza de făt și nu va mai respira prin plămâni; personalitatea lui se va diviza în mod fericit, jumătate din el va reveni la visurile unui ou, cealaltă jumătate la visurile spermei. Și în cele din urmă el nu va mai *fi* de nici un fel.

Și aproape că așa s-a și întâmplat. Faza de supt la sân a devenit atât de serioasă, încât Garp părea să se trezească, precum un sugar, din patru în patru ore, conform programului de alăptare; și orăcăia ca un bebeluș, fața i se congestiona, într-o clipită începeau să-i țâșnească lacrimi din ochi, ca în clipa următoare să fie ogoit de sunetul radioului sau de vocea lui Jenny. Odată, în timp ce ea îi masa spatele, Garp a râgâit. Jenny a izbucnit în plâns. Stătea lângă el pe pat și în sinea ei îi dorea din toată inima o întoarcere grabnică și nedureroasă înapoi în pântec și dincolo de el.

Măcar de i s-ar fi vindecat mâinile, își spunea ea. Atunci ar putea să-și sugă degetele. Când se trezea din visele în timpul cărora sugea, flămând după sân, sau cel puțin așa își închipuia el, Jenny îi punea în gură propriul ei deget și-l lăsa să-l sugă cu buzele. Și deși Garp avea dinți în toată regula, de om adult, în *mintea* lui el era fără dinți, drept care nu o mușca niciodată. Această constatare a determinat-o pe Jenny, într-una din nopți, să-i ofere sânul ei, la care el, apucând sfârcul între buze, s-a apucat să sugă cu nesaț, fără să dea semn că i-ar fi păsat că nu ieșea nimic din el. În sinea ei, Jenny și-a zis că, dacă va continua să-și lase sânul supt de el, la un moment dat va *începe* să aibă lapte; atât de puternic era zvâcnetul pe care-l simțea în pântec, matern și în același timp sexual. Senzațiile erau atât de vii – la un moment dat chiar a crezut că putea să *conceapă* un copil doar prin simplul gest de a-i da să sugă bebelușului mitralior de turelă.

Și cam așa a și fost până la urmă. Doar că mitraliorul Garp nu era *pe de-a-ntregul* un bebeluș. Într-o noapte, în timp ce el îi sugea sfârcul, Jenny a observat că mădularul i se învârtoșase și stătea ridicat în sus pe sub cearșaf; cu mâinile lui nepricepute și bandajate a început să și-l frece, schelălăind frustrat și continuând să sugă hulpav la sân. Astfel că, într-altă noapte, Jenny s-a hotărât să-l ajute; l-a apucat în mâna ei răcoroasă, dată cu talc, moment în care el a încetat să-i sugă sfârcul, mulțumindu-se doar să se joace cu el.

– Ar, a gemut Garp.

Îl pierduse pe „p".

La început un Garp, apoi un Arp, ca acum să fie doar un Ar; Jenny a înțeles că va muri. Nu-i mai rămăseseră decât o vocală și o consoană.

Când a venit, ea a simțit în mână jetul umed și cald. Sub cearșaf mirosea a seră vărătecă, absurd de fertilă, a fecunditate scăpată de sub control. *Orice* ai fi însămânțat acolo, ar fi

rodit. Așa i s-a părut lui Jenny Fields sperma lui Garp: un strop să fi aruncat din ea în seră, și din sol ar fi prins să rodească *bebeluși.*

Jenny a lăsat acest gând să gesteze timp de douăzeci și patru de ore.

– Garp? a șoptit Jenny.

Și-a desfăcut nasturii de la bluza de uniformă și și-a scos afară sânii pe care întotdeauna îi considerase prea mari.

– Garp? i-a șoptit ea la ureche; pleoapele lui au tresărit, buzele i s-au țuguiat.

Erau înconjurați de un paravan alb, o perdea pe șină, care-i izola de restul secției. De o parte a paravanului din jurul patului lui Garp se afla un Extern – victimă a aruncătoarelor de flăcări, uns tot cu pomezi și bandajat din cap până-n picioare. Nu mai avea pleoape, încât părea să fie mereu treaz, în realitate însă ochii îi erau orbi. Jenny și-a descălțat pantofii ei trainici de infirmieră, și-a desfăcut din portjartier ciorapii albi, și-a dezbrăcat rochia. Cu degetul a atins buzele lui Garp.

De partea cealaltă a paravanului alb ce înconjura patul lui Garp se găsea un Organ Vital, care nu mai avea mult și devenea un Absent. Pacientul își pierduse aproape tot intestinul gros și rectul; acum avea probleme cu un rinichi, iar ficatul îl înnebunea. Avea coșmaruri cumplite despre cum era obligat să urineze și să defecheze, deși aceste procese țineau, în cazul lui, de domeniul trecutului. De fapt, nici nu mai avea instinctele respective, drept care se golea prin tuburi direct în pungi de plastic. Gemea adesea și, spre deosebire de Garp, gemea cu vorbe întregi.

– Căcat! a scos el un geamăt.

– Garp? a șoptit Jenny.

Și-a dat jos chiloții și portjartierul; și-a scos sutienul și a dat la o parte cearșaful.

– Hristoase! a suspinat Externul încet; buzele îi erau crăpate de arsuri.

– Căcatul paştelui mă-sii! a strigat omul Organ Vital.

– Garp, i-a murmurat Jenny Fields la ureche.

Apucând mădularul învârtoşat în mână, s-a suit călare peste trupul lui.

– Aaaa, a zis Garp.

Până şi „r"-ul dispăruse. Nu-i mai rămăsese decât o vocală ca să-şi exprime bucuria sau tristeţea.

– Aaaaa, a zis el când Jenny l-a împins înăuntrul ei şi s-a aşezat deasupra lui cu toată greutatea.

– Garp? l-a întrebat ea. În regulă? E bine aşa, Garp?

– *Bine,* a confirmat el, distinct.

Dar nu era decât un cuvânt din memoria lui distrusă, desprins desluşit preţ de o secundă în momentul în care a intrat în ea. A fost primul şi ultimul cuvânt adevărat pe care Jenny Fields l-a auzit rostindu-l: bine. După ce s-a făcut iarăşi mic iar materia lui vitală a început să se scurgă din Jenny, Garp a fost din nou redus la Aaaaa-urile lui; a închis ochii şi a adormit. Jenny i-a oferit sânul, dar lui nu-i mai era foame.

– Doamne! a strigat Externul, rostind „D"-ul cu multă blândeţe; limba îi fusese şi ea arsă.

– Pişşş! a şuierat omul Organ Vital.

Jenny Fields l-a spălat pe Garp şi s-a spălat şi pe sine cu apă caldă şi săpun, într-o oală de email alb din dotarea spitalului. Bineînţeles că nu avea de gând să folosească irigatorul şi nu avea nici o îndoială că miracolul se produsese. Se simţea mai receptivă ca un sol pregătit pentru însămânţare – pământul hrănit cu îngrăşământ –, şi-l simţise pe Garp ţâşnind în ea la fel de generos ca un furtun de stropit în timpul verii (ar fi putut să stropească o pajişte întreagă cu sămânţa lui).

A fost singura dată când a făcut-o cu el. Nu avea nici un motiv să o mai facă. Nu i-a plăcut. Din când în când îl ajuta

luându-l în mâna ei, iar când plângea după sân, i-l dădea, dar după puține săptămâni erecțiile au încetat. Când i-au scos bandajele de la mâini, au constatat că până și procesul de vindecare regresase; i le-au bandajat la loc. Suptul la sân nu-l mai interesa defel. Visele lui i se păreau lui Jenny ca acelea pe care le-ar putea avea un pește. Se reîntorsese în pântec. Jenny știa asta; își reluase poziția de fetus, făcut ghem în mijlocul patului. Nu scotea nici un sunet. Într-o dimineață, Jenny s-a uitat la el cum lovea cu picioarele lui mici și firave; i s-a părut că simte o lovitură *înăuntrul* ei. Deși era încă prea curând pentru cea adevărată, știa că cea adevărată era pe drum.

Curând Garp a încetat să mai lovească. Primea încă oxigen prin respirația pulmonară, dar pentru Jenny acest lucru nu era decât un exemplu al adaptabilității umane. Nu mai voia să mănânce; erau nevoiți să-l hrănească intravenos, prin urmare încă o dată a fost atașat unui fel de cordon ombilical. Jenny aștepta ultima lui fază cu oarecare neliniște. Va fi o luptă la sfârșit, asemănătoare cu zbaterea frenetică a spermei? Oare scutul spermei se va ridica și oul nud va aștepta, răbdător, moartea? În călătoria de întoarcere a micuțului Garp, oare cum i se va despărți *sufletul* de trup până la urmă? Dar faza aceasta a trecut fără ca Jenny să bage de seamă. Într-o bună zi, ziua ei liberă, sergentul-major Garp a murit.

„Când *altcândva* s-ar fi putut întâmpla? va scrie Garp. Nu putea să scape decât atunci când nu era mama de serviciu."

„Bineînțeles că am *simțit* ceva când a murit, va scrie Jenny Fields în faimoasa ei autobiografie. Dar tot ce avusese el mai bun se afla în mine. A fost cel mai bun lucru pentru amândoi, singurul mod în care el putea să trăiască mai departe, singurul mod în care eu îmi doream un copil. Faptul că restul lumii consideră acest lucru ca fiind un act imoral nu face decât să-mi demonstreze că restul lumii nu respectă drepturile individuale."

Era în 1943. Când sarcina a început să se vadă, Jenny a fost dată afară din serviciu. Bineînțeles, părinții și frații ei se așteptaseră la acest lucru; nu i-a luat prin surprindere. Jenny încetase de mult să încerce să-i convingă de puritatea ei. Bântuia coridoarele lungi ale casei părintești de la Dog's Head Harbor ca o stafie satisfăcută. Calmul și seninătatea ei alarmaseră întreaga familie, așa că au lăsat-o în pace. În sinea ei, Jenny era chiar fericită, dar, cu toate că probabil își făcea o mulțime de visuri în legătură cu copilul ăsta, e de mirare că niciodată nu și-a pus problema numelui.

Pentru că, atunci când Jenny Fields a dat naștere unui băiețel de patru kilograme și jumătate, nu avea nici un nume în minte. Mama lui Jenny a întrebat-o ce nume voia să-i dea, însă Jenny abia născuse și tocmai i se administrase un sedativ; nu era cooperantă.

– Garp, a răspuns ea.

Tatăl ei, regele încălțămintei, a avut impresia că Jenny a râgâit; dar mama i-a șoptit:

– Numele este *Garp*.

– Garp? a făcut el.

Știau că astfel ar fi putut să afle cine era tatăl acestui copil. Jenny, bineînțeles, nu mărturisise nimic.

– Află dacă ăsta-i numele sau prenumele ticălosului, i-a șoptit tatăl lui Jenny mamei lui Jenny.

– Ăsta-i numele sau prenumele, draga mea? a întrebat-o mama.

Jenny era foarte somnoroasă.

– Garp, atât, a spus ea. Doar Garp. Asta-i tot.

– Cred că-i prenumele, i-a spus mama lui Jenny tatălui lui Jenny.

– Și care-i *numele*? a întrebat supărat tatăl.

– Nu l-am aflat niciodată, a molfăit Jenny.

Și era adevărat; nu l-a aflat niciodată.

– Nu i-a aflat numele! a explodat tatăl ei.

– Te rog, draga mea, a intervenit mama. *Trebuie* să aibă un nume.

– Sergent-major Garp, a răspuns Jenny Fields.

– Un nenorocit de soldat, știam eu! a pufnit tatăl ei.

– Sergent-major? a întrebat-o mama pe Jenny.

– S.M., a mai spus Jenny Fields. S.M. Garp. Ăsta-i numele copilașului meu.

Și a adormit.

Tatăl ei era furibund.

– S.M. Garp! a bubuit el. Ce fel de nume pentru un copil mai e și *ăsta*?

– Al său propriu și personal, l-a lămurit Jenny ceva mai târziu. E propriul său nume afurisit, al său personal.

„Era circul de pe lume să mergi la școală cu un asemenea nume, va scrie Garp. Profesorii mă întrebau ce reprezentau inițialele. La început le spuneam că erau *doar* niște inițiale, dar niciodată nu m-au crezut. Deci a trebuit să le spun așa: «Sunați-o pe mama. Ea o să vă zică». Și așa și făceau. Iar bătrâna Jenny le trântea în față exact ceea ce gândea."

Așa i-a fost lumii dăruit S.M. Garp; născut dintr-o infirmieră bună, care a știut exact ce voia, și din sămânța unui mitralior de turelă – ultima rafală trasă de el.

2

Sânge și cer senin

S.M. GARP a avut întotdeauna bănuiala că va muri de tânăr. „La fel ca și tatăl meu, va scrie el, cred că am talent la scurtimi. Sunt omul unei singure încercări."

Puțin a lipsit ca Garp să crească în incinta unei școli de fete, unde mamei lui i se oferise postul de asistentă medicală. Dar Jenny Fields a întrevăzut ce viitor cumplit ar fi putut implica această decizie: micul ei Garp înconjurat de femei (lui Jenny și Garp li se oferea un apartament într-una dintre clădirile internatului). Și-a imaginat prima experiență sexuală a fiului ei: o fantezie inspirată de vederea și explorarea spălătoriei școlii, unde, ca într-o joacă, fetele l-ar îngropa pe copil în munți moi de lenjerie de adolescente. Lui Jenny i-ar fi plăcut slujba asta, dar, pentru binele lui Garp, a respins oferta. În schimb, a fost angajată de Colegiul Steering, un liceu mare și vestit, unde urma să fie doar o asistentă medicală printre multe altele, și unde apartamentul care li s-a pus la dispoziție ei și lui Garp se afla în aripa rece, cu ferestre zăbrelite ca la închisoare, a anexei de la infirmerie.

– Nu contează, i-a spus tatăl ei.

Era supărat pe ea din pricină că dorea să muncească; bani aveau destui, iar el ar fi fost mai fericit dacă Jenny ar fi rămas ascunsă vederii, pe domeniul familiei de la Dog's Head

Harbor, până când bastardul de fi-su ar fi crescut mare și și-ar fi luat tălpășița.

– Dacă băiatul ăsta are cât de cât inteligență nativă, a continuat tatăl lui Jenny, la un moment dat o să *facă* școala la Steering, dar până atunci îmi vine să cred că nicăieri în altă parte n-ar fi un climat mai bun în care să poată crește un băiat.

„Inteligența nativă" era una dintre expresiile pe care le folosea tatăl ei pentru a se referi la originea genetică dubioasă a lui Garp. Colegiul Steering, unde învățaseră și tatăl, și frații lui Jenny, era pe vremea aceea un liceu de băieți. Jenny avea credința că, dacă putea să îndure regimul de detenție de acolo – cât dura școala elementară a tânărului Garp –, va face cel mai bun lucru pentru fiul ei.

– Ca să te revanșezi pentru că ai refuzat să-i dăruiești un tată, cum s-a exprimat tatăl ei.

„Ciudat e, va scrie Garp, că mama, care se cunoștea pe sine destul de bine ca să știe că nu voia cu nici un chip să-și împartă viața cu un bărbat, a ajuns să trăiască alături de opt sute de băieți."

Și astfel, tânărul Garp a crescut alături de mama lui la Colegiul Steering, în anexa ce servea drept infirmerie. Nu era tratat chiar ca un „țâcă al corpului profesoral" – termenul folosit de școlari pentru toți puștii profesorilor și ai personalului administrativ. O asistentă medicală la școală nu era considerată chiar în aceeași clasă, sau categorie, cu un membru al corpului profesoral. Mai mult, Jenny nu făcea nici o tentativă de a inventa o mitologie pentru tatăl lui Garp – de a născoci o poveste despre un mariaj al său personal care să-i dea legitimitate fiului ei. Ea era o Fields, și ținea foarte mult să-ți precizeze care era numele ei. Fiul ei era un Garp. Și ținea foarte mult să-ți precizeze care era numele *lui*.

– Este numele lui propriu și personal, zicea ea.

Toată lumea înțelesese cum stăteau lucrurile. Nu numai că societatea de la Steering tolera anumite forme de aroganță, ba chiar încuraja unele dintre ele; dar aroganța acceptabilă era o problemă de gust și stil. *Pricina* pentru care te arătai arogant trebuia să merite cu adevărat – să aibă o motivație superioară –, iar maniera în care te arătai arogant trebuia să fie fermecătoare. Lui Jenny Fields nu-i stătea în fire să aibă prezență de spirit. Garp va scrie că mama lui „nu voia să fie arogantă, era arogantă doar din constrângere". Mândria era o trăsătură mult apreciată în comunitatea Colegiului Steering, numai că Jenny Fields părea să fie mândră de un copil nelegitim. Poate că nici nu avea de ce să-și țină capul plecat; totuși, n-ar fi stricat să dea dovadă de *puțin* mai multă modestie.

Numai că Jenny nu era doar mândră de Garp, era chiar încântată de modul în care îl concepuse. Lumea nu cunoștea acel mod încă; Jenny nu-și publicase autobiografia – de fapt, încă nu se apucase s-o scrie. Aștepta ca fiul ei să fie suficient de mare ca să guste povestea.

Povestea pe care o știa Garp se rezuma la acele câteva lucruri pe care Jenny le spunea oricui îndrăznea să o întrebe. Povestea lui Jenny nu depășea trei propoziții sobre:

1. Tatăl lui Garp a fost soldat.

2. Războiul l-a ucis.

3. Cine-și pierde vremea cu căsătorii pe timp de război?

Atât precizia cât și misterul acestei povești ar fi putut fi interpretate dintr-o perspectivă romantică. La urma urmei, date fiind aceste fapte simple, era foarte posibil ca tatăl să fi fost un erou de război. Se putea imagina o poveste de dragoste aflată sub semnul nenorocirii. Foarte posibil ca sora Fields să fi fost infirmieră de război. Foarte posibil să se fi îndrăgostit „pe front". Foarte posibil ca tatăl lui Garp să fi considerat că era dator „speței bărbătești" cu o ultimă misiune. Dar Jenny Fields nu inspira imaginația să compună o asemenea melodramă. În

primul rând, deoarece părea mult prea încântată de singurătatea ei; apoi, nu se arăta nicidecum nostalgică în privința trecutului. Nu era distrată niciodată, era doar trup și suflet pentru micul Garp – și pentru a fi o asistentă bună.

Bineînțeles, numele de Fields era cunoscut la Colegiul Steering. Faimosul rege al încălțămintei era un absolvent generos, și – indiferent că se bănuia asta la acea dată sau nu – avea chiar să devină un membru al consiliului de administrație. N-or fi fost banii lui cei mai vechi bani din New England, însă nici cei mai noi, iar soția lui, mama lui Jenny – o fostă Weeks din Boston – era poate chiar mai bine cunoscută la Steering. Printre profesorii mai în vârstă erau câțiva care-și aminteau că ani și ani la rând, fără întrerupere, la examenul de absolvire se prezenta câte un Weeks. Cu toate acestea, pentru cei din Colegiul Steering, Jenny Fields nu părea să fi moștenit aceeași carte de vizită. Era frumoasă, nimic de zis, dar de-o frumusețe fadă; purta uniforma aceea de infirmieră, când ar fi putut să se îmbrace cu ceva mai de Doamne-ajută. De fapt, toată treaba asta cu meseria de infirmieră – de care, de altfel, se arăta la fel de mândră – era bizară. Asta dacă luai în calcul familia ei. Profesiunea de infirmieră nu era suficient de bună pentru o Fields sau o Weeks.

În societate, Jenny dovedea acea seriozitate lipsită de grație în fața căreia persoanele frivole se simt stânjenite. Citea foarte mult și era o mare hoață de cărți din biblioteca școlii; de câte ori dorea cineva o carte, se descoperea că se afla pe fișa infirmierei Fields. La solicitările telefonice se primea un răspuns politicos; Jenny se oferea adesea să predea cartea direct solicitantului, de îndată ce o isprăvea de citit. Și isprăvea cât ai clipi, dar nu avea nimic de spus despre ea. Într-o comunitate școlară, cineva care citește o carte din motive tainice, altele decât acela de a comenta pe marginea ei, este o persoană bizară. Cu ce scop citea?

Încă şi mai bizar era faptul că asista la cursuri în orele ei libere. Era scris în regulamentul Colegiului Steering că profesorii şi personalul administrativ şi/sau soţii şi soţiile acestora puteau să asiste, gratuit, la orice curs predat la Steering, era suficient să ceară doar permisiunea profesorului respectiv. Cine ar refuza o asistentă medicală care voia să asiste la cursurile despre Elisabetani, Romanul Victorian, Istoria Rusiei până în 1917, Introducere în genetică, Civilizaţia Occidentală I şi II? De-a lungul anilor, Jenny Fields avea să mărşăluiască de la Cezar până la Eisenhower – trecând pe lângă Luther şi Lenin, Erasmus şi mitoză, osmoză şi Freud, Rembrandt şi cromozomi şi Van Gogh –, de la Styx până la Tamisa, de la Homer la Virginia Woolf. Din Atena până la Auschwitz, n-a scos niciodată nici un cuvânt. Era singura femeie din toate clasele. În uniforma ei albă, asculta atât de tăcută, încât elevii şi, în cele din urmă, şi profesorii au uitat de ea şi s-au relaxat; continuau procesul de învăţământ în timp ce ea şedea complet albă şi nemişcată printre ei, martoră la tot – probabil fără să ia nici o hotărâre, posibil judecând totul.

Jenny Fields îşi desăvârşea instrucţia pe care şi-o dorise în toţi aceşti ani; acum părea momentul propice. Dar motivele ei nu erau în întregime egoiste; examina cu atenţie Colegiul Steering în beneficiul fiului ei. Când Garp va fi suficient de mare ca să urmeze colegiul, ea va putea să-i dea o mulţime de sfaturi – va şti care-i balastul fiecărui departament, cursurile care şerpuiau şi cursurile care cântau.

Cărţile ei se revărsau din micuţul apartament situat în anexa infirmeriei. De zece ani locuiau la Colegiul Steering şi abia acum descoperea Jenny că librăria oferea o reducere de zece la sută pentru profesori şi personalul administrativ (un avantaj pe care aceeaşi librărie nu i-l oferise ei niciodată). Descoperire care a avut darul s-o înfurie. Dar era generoasă cu cărţile ei – până la urmă, a ajuns să le pună pe rafturile din

fiecare încăpere a sumbrei anexe a infirmeriei. După o vreme, cărţile au început să nu mai încapă pe rafturi, drept care au ajuns în cabinetul principal al infirmeriei, în sala de aşteptare şi la radiologie, întâi acoperind şi apoi luând locul ziarelor şi al revistelor. Treptat, bolnavii de la Colegiul Steering descopereau ce aşezământ serios era Steering – nicidecum spitalul obişnuit, plin de literatură de mâna a doua şi de maculatură jurnalistică. În timp ce aşteptai să intri la consultaţie, puteai să răsfoieşti *Amurgul Evului Mediu;* în aşteptarea rezultatelor de laborator, puteai s-o rogi pe asistentă să-ţi aducă acel nepreţuit manual de genetică, *Manual despre zborul fructului.* Dacă erai grav bolnav sau aveai perspectiva unei şederi îndelungate la infirmerie, cu siguranţă găseai un exemplar din *Muntele vrăjit.* Pentru elevul cu piciorul fracturat şi toţi cei care suferiseră accidente la atletism, existau eroi pozitivi şi aventurile lor pline de învăţăminte – erau Conrad şi Melville în locul revistei *Sports Illustrated;* în loc de *Times* şi *Newsweek* găseai Dickens şi Hemingway şi Twain. Ce vis tulburător pentru iubitorii de literatură, să zacă bolnavi la Steering! În sfârşit, un spital cu ceva bun de citit.

După doisprezece ani de când Jenny Fields se afla la Steering, se formase un obicei printre bibliotecarii şcolii, anume ca atunci când recunoşteau că nu aveau una din cărţile solicitate, să răspundă: „Poate că e la infirmerie".

Iar la librărie, când se epuiza vreun titlu, nu arareori ţi se recomanda „s-o cauţi pe sora Fields dincolo, la infirmerie; s-ar putea să-l găseşti la ea".

Iar Jenny se încrunta când auzea despre ce carte era vorba şi răspundea: „Cred că e în salonul douăzeci şi şase, la infirmerie, dar tocmai o citeşte McCarty. Are gripă. Poate că după ce-o termină de citit o să ţi-o împrumute cu plăcere". Sau poate că răspundea astfel: „Ultima oară am văzut-o la baie. Primele pagini s-ar putea să fie uşor umezite".

Era greu de apreciat ce influență a avut Jenny asupra calității educației de la Steering, cert este că ei, uneia, niciodată nu i-a trecut supărarea provocată de faptul că a fost dusă de nas timp de zece ani în privința reducerii de zece la sută. „Mama mea a susținut financiar acea librărie, va scrie Garp. În comparație cu ea, nimeni altcineva de la Steering nu citea nimic, niciodată."

Când Garp avea doi ani, Colegiul Steering i-a oferit lui Jenny un contract pe trei ani; era o soră bună, toată lumea recunoștea asta, iar ușoara aversiune pe care o resimțeau toți față de ea nu se adâncise în acei doi ani de început. La urma urmelor, copilul era ca orice alt copil; poate că puțin mai întunecat la piele în timpul verii decât majoritatea, și ușor măsliniu iarna – și nițeluș cam dolofan. Avea, așa, un aspect rotunjor, ca un pui de eschimos înfășat în scutece, chiar și când nu era înfășat. Iar profesorii mai tineri, care scăpaseră de curând din război, susțineau că avea o conformație la fel de otova ca o bombă. Dar chiar și copiii nelegitimi sunt tot copii, la urma urmei. Iritația provocată de bizareria lui Jenny era suportabilă.

Jenny a acceptat contractul pe trei ani. Învăța, își desăvârșea educația, dar în același timp îi pregătea lui Garp drumul prin Colegiul Steering. „O instrucție superioară, iată ce-ar putea să ofere Colegiul Steering", spusese tatăl ei. Jenny însă voia să se asigure că așa stăteau lucrurile.

Când Garp a împlinit cinci ani, Jenny Fields a fost numită soră-șefă. Asistente medicale tinere și muncitoare, care să fie în stare să suporte vioiciunea și comportamentul nestăpânit al băieților, se găseau destul de greu; și mai greu din cele care doreau să locuiască în incinta colegiului, iar Jenny părea mulțumită de faptul că locuia în anexa infirmeriei. Din această pricină ea a devenit mama multora dintre băieți: în

toiul nopții, când unul vomita sau altul o chema cu soneria, sau al treilea își scăpa pe dușumea paharul. Sau când se mai găseau câte unii mai afurisiți care jucau leapșa pe întuneric printre paturi, se luau la întrecere cu paturile pe rotile, se prindeau în lupte de gladiatori din scaunele pe rotile, conversau pe furiș cu fetele din oraș, printre gratiile ferestrelor, făceau tentative să escaladeze sau să coboare pe traversele groase de iederă ce se întindeau, ca o dantelărie, între vechile clădiri de cărămidă ale infirmeriei și anexelor.

Infirmeria era legată de una dintre anexe printr-un coridor subteran, suficient de lat ca să încapă un pat pe rotile încadrat între două infirmiere subțirele. Băieții răi aveau obiceiul să *urle în* coridor, zgomotul ajungând până la Jenny și Garp, în aripa lor îndepărtată – ca și când șoarecii și șobolanii pentru testările din laboratorul de la subsol crescuseră peste noapte la dimensiuni colosale și acum rostogoleau cu boturile lor puternice tomberoanele de gunoi spre coridoare și mai adânci.

Dar când Garp a împlinit cinci ani – când mama lui a fost numită soră-șefă – comunitatea de la Colegiul Steering a băgat de seamă ceva ciudat la băiatul ăsta. Ce anume ar putea fi atât de deosebit la un băiețel de cinci ani nu e prea limpede, oricum, capul lui avea un anume aspect lucios, întunecat, umed (așa cum e capul unei foci) iar trupul lui îndesat readucea în memorie vechile speculații cu privire la moștenirea lui genetică. În ce privește temperamentul, părea să se asemene cu mama lui: hotărât, ursuz poate, rezervat, dar mereu vigilent. Deși mărunțel pentru vârsta lui, părea nefiresc de matur în alte privințe; dovedea un calm deconcertant. Cu trupul aproape de pământ, ca un animal bine înfipt pe picioarele sale, își coordona mișcările cu o precizie ieșită din comun. Unele mame observaseră, nu fără teamă, că acest copil putea să se *cațere* pe orice. Uitați-vă numai la jungla de funii din sala de gimnastică, la aparatele de echilibristică, la

tobogan, la ultimele rânduri din tribună și la cei mai periculoși copaci: Garp era întotdeauna cocoțat sus, în vârful lor.

Într-o seară, după cină, Jenny n-a reușit să-l găsească nicăieri. Garp era liber să hălăduiască prin infirmerie și anexe, să stea de vorbă cu băieții, și Jenny îl depista prin interfon atunci când voia să-l cheme acasă. „GARP ACASĂ", spunea ea. El avea instrucțiuni precise: știa ce încăperi nu avea voie să viziteze și pe care pacienți anume – cazurile contagioase și băieții care se simțeau cu adevărat rău și preferau să fie lăsați în pace. Cel mai mult îi plăceau lui Garp accidentele suferite la atletism; îi plăcea să se uite la ghipsuri, și eșarfe, și bandajele mari, și îi plăcea să asculte la nesfârșit istoria fiecărui accident. Ca și mama lui, poate – care era infirmieră până-n străfundul ființei sale –, Garp era fericit să îndeplinească diferite comisioane pentru pacienți, să transmită mesaje, să șterpelească mâncare pentru ei. Dar într-o seară, pe când avea cinci ani, Garp n-a răspuns la apelul GARP ACASĂ. Interfonul era instalat în fiecare încăpere a infirmeriei și a anexelor, dar și în acele camere în care lui Garp i se interzisese cu desăvârșire să intre – laboratorul și sălile de chirurgie și de radiologie. Dacă Garp nu auzise mesajul GARP ACASĂ, însemna – era limpede pentru Jenny – că fiul ei ori dăduse de un necaz, ori nu se afla în nici una dintre clădiri. Pe loc a organizat o echipă de căutare, formată din pacienții mai sănătoși și mai mobili.

Era o noapte cețoasă la începutul primăverii; câțiva băieți au ieșit afară și au început să-l strige prin arbuștii de *forsythia* umezi și pe aleile parcului. Alții cercetau ungherele întunecoase și pustii, și încăperile cu instrumente și aparate, unde Garp nu avea voie să intre. Jenny însă avea alte temeri. Drept care s-a dus să verifice toboganul pentru rufărie, un cilindru neted care cobora drept, de sus de la etajul patru până jos la subsol (Garp nu avea voie nici măcar să pună rufele în

tobogan). Dar jos, acolo unde gura toboganului pătrundea prin tavan şi-şi scuipa conţinutul pe podea, nu era altceva decât rufărie pe cimentul rece. Apoi a controlat încăperea boilerului şi cazanul uriaş, încins, pentru apă caldă; nu se vedea însă nici urmă de Garp fiert. Au urmat casele scărilor, înalte de patru etaje fiecare, dar Garp fusese instruit să nu se joace pe scări, deci nu zăcea zdrobit la picioarele nici uneia dintre ele. După care Jenny s-a lăsat năpădită de teama, neexprimată vreodată, anume că micul Garp ar fi putut cădea victimă vreunui violator neştiut printre băieţii de la Colegiul Steering. Numai că la acest început de primăvară erau prea mulţi internaţi la infirmerie pentru ca Jenny să poată fi cu ochii pe toţi – cu atât mai puţin să-l cunoască pe fiecare suficient de bine ca să-i ghicească preferinţele sexuale. Erau acolo descreieraţii care se duceau să înoate încă din prima zi cu soare, înainte să fi apucat zăpada să se topească de pe pământ. Erau cei cărora le slăbise într-atât rezistenţa la boli, încât fuseseră şi ei învinşi, în cele din urmă, de frigurile iernii ce nu se lăsau duse. Şi mai erau băieţii accidentaţi în toiul sporturilor de iarnă şi cei care suferiseră primii accidentări în timpul antrenamentelor pentru sporturile de primăvară.

Unul dintre pacienţii acestei ultime categorii era Hathaway; Jenny l-a auzit cum o cheamă cu soneria în camera lui de la etajul patru al anexei. Hathaway practica sportul numit *lacrosse*[1]; în timpul antrenamentului, suferise o întindere de ligament la genunchi; îi puseseră piciorul în ghips, îl lăsaseră să plece în cârje, ca două zile mai târziu Hathaway să iasă afară în ploaie şi cârjele să-i alunece pe prima treaptă a lungii scări de marmură din faţa Sălii Hyle. În cădere, reuşise să-şi rupă şi al doilea picior. Încât acum, cu ambele picioare în

[1] Joc cu mingea, asemănător hocheiului, practicat pe un teren cu gazon. (n.trad.)

ghips, Hathaway stătea răstignit în pat, la etajul patru al anexei de la infirmerie, ținând cu multă duioșie un băț cu plasă în mâinile lui noduroase. Fusese exilat la cucurigu, aproape fără nimeni altcineva în jur, din pricina obiceiului lui enervant de a arunca o minge de *lacrosse* în perete, pentru ca apoi să prindă mingea grea și săltăreață în plasa fixată la capătul bățului, de unde o scotea și iar o izbea de perete. Jenny ar fi putut să pună capăt acestui joc, dar avea și ea un fiu, la urma urmei, și știa că băieții simt nevoia să se dedice unui act fizic pe care să-l repete la nesfârșit. Părea să aibă un efect relaxant asupra lor, așa observase Jenny – indiferent că aveau cinci ani, în cazul lui Garp, sau șaptesprezece – în cazul lui Hathaway.

O înfuria însă faptul că Hathaway era atât de nepriceput în a mânui bățul cu plasă, încât mereu scăpa mingea pe jos. Jenny făcuse imposibilul ca să-l instaleze undeva unde ceilalți pacienți să nu se mai plângă de bufniturile mingii, și-acum, poftim, de câte ori scăpa mingea Hathaway suna ca să vină cineva să i-o dea; lift exista, nu-i vorbă, dar nimănui nu-i ardea să urce până la etajul patru al anexei.

Văzând că liftul era ocupat, Jenny a apucat-o pe jos, urcând cele patru etaje aproape în fugă, încât a ajuns în camera lui Hathaway nu numai furioasă, ci și gâfâind.

– Știu cât de mult contează jocul ăsta pentru tine, Hathaway, i-a spus ea, dar exact acum a dispărut și Garp și chiar că nu am timp să-ți găsesc mingea.

Hathaway era un adolescent simpatic, cam încet la minte, cu fața suptă și spână, și cu un moț de păr blond-roșcat ce-i cădea pe frunte, acoperind pe jumătate ochii de-un albastru spălăcit. Avea obiceiul să-și țină capul dat pe spate, poate pentru ca să vadă mai bine pe sub perdeaua de păr, și din această pricină, precum și din aceea că era înalt, toată lumea care se uita în sus la Hathaway nimerea cu privirile în nările lui largi.

– Domnișoară Fields?

Jenny a observat că nu ținea bățul în mâini.

– Ce e, Hathaway? Scuză-mă, sunt grăbită, a dispărut Garp. Îl caut pe *Garp*.

– Ooooo, a făcut Hathaway. S-a uitat în jurul său prin cameră – poate după Garp – cu aerul că tocmai i se ceruse o scrumieră. Îmi pare rău. Regret că nu vă pot ajuta să-l căutați.

Spunând acestea, și-a privit neajutorat ghipsurile.

Jenny a ciocănit ușor într-unul din genunchii imobilizați, parcă ar fi ciocănit la o ușă dincolo de care s-ar fi putut să doarmă cineva.

– Îl găsesc eu, nici o grijă, i-a zis ea.

A așteptat să audă ce voia s-o roage, dar Hathaway părea să fi uitat că sunase după ea.

– Hathaway? Și iar a ciocănit în genunchi, să vadă dacă era cineva acasă. Ce *voiai*? Ți-ai pierdut mingea?

– Nu. Mi-am pierdut *bățul*.

În mod mecanic, câteva clipe amândoi s-au uitat în jur, căutând din priviri bățul lui Hathaway.

– Am adormit, a explicat el, și când m-am trezit nu l-am mai găsit.

În primul moment, Jenny s-a gândit la Meckler, veșnica amenințare de la salonul de la etajul doi. Meckler era un june de-o inteligență sarcastică și sclipitoare, care nimerea la infirmerie cel puțin patru zile pe lună. La șaisprezece ani fuma țigară de la țigară, era redactorul majorității publicațiilor scoase de elevi și de două ori câștigase Cupa anuală la limbi și literaturi clasice. Meckler disprețuia mâncarea ce li se servea în sala de mese și-și ducea zilele cu cafea și sendvișuri cu omletă, pe care le cumpăra de la *Buster's Snack and Grill*, unde, de altfel, își scria lungile lucrări trimestriale ce depășiseră cu mult termenul de predare, însă erau absolut geniale. Prăbușindu-se lunar la infirmerie ca să se refacă după autobiciuirea

fizică şi efortul intelectual remarcabil, mintea lui Meckler punea la cale festele cele mai hidoase de care Jenny nu putea niciodată să-l acuze pe de-a-ntregul. Odată descoperiseră că ceainicul trimis jos la laboranţi – care se plânseseră că ceaiul avea gust de peşte – era plin cu mormoloci fierţi; altă dată – Jenny era convinsă că el fusese făptaşul –, Meckler umpluse un prezervativ cu albuş de ou şi-i înfăşurase strâns capătul în jurul clanţei de la uşa apartamentului ei. Jenny îşi dăduse seama că înăuntru fusese albuş de ou doar pentru că mai târziu găsise cojile. În propria ei geantă. Şi tot Meckler – era sigură şi de asta – organizase, cu câţiva ani în urmă, acţiunea de la etajul trei al infirmeriei, în timpul epidemiei de varicelă: băieţii făceau laba pe rând şi apoi se repezeau cu zeama caldă în palme până la microscoapele din laboratorul infirmeriei – ca să vadă dacă erau sterili.

Dar stilul lui Meckler – s-a gândit imediat Jenny – ar fi fost acela de a tăia o gaură în plasa de la capătul bâţului şi apoi de a lăsa jucăria nefolositoare în mâinile lui Hathaway.

– Pun pariu că e la Garp, i-a spus Jenny lui Hathaway. Când o să-l găsim pe Garp o să-ţi găsim şi bâţul.

Pentru a suta mia oară şi-a stăpânit pornirea de a peria cu mâna chica lui Hathaway, ce aproape îi acoperea de tot unul din ochi; în loc de asta, i-a strâns uşurel degetele mari care ieşeau din cizmele de ghips.

Dacă Garp ar avea de gând să joace *lacrosse*, unde s-ar duce? s-a întrebat Jenny. Afară nu, pentru că e întuneric; ar pierde mingea. Şi singurul loc unde nu putea să audă interfonul era în coridorul subteran ce lega anexa de infirmerie – un loc ideal pentru aruncarea mingii ăleia, şi-a spus Jenny. N-ar fi fost prima oară că se juca cineva acolo; odată Jenny pusese capăt unei adevărate încăierări iscate după miezul nopţii. Aşa că a luat liftul şi a coborât direct la subsol. Hathaway

e un băiat dulce, își spunea în sinea ei. Garp ar putea să ajungă și mai rău decât el. Dar ar putea să ajungă și mai bine.

O fi fost el, Hathaway, greu de cap, dar gândea totuși. Spera din tot sufletul ca micuțul Garp să nu fi pățit nimic; își dorea cu adevărat să se fi putut ridica din pat și să pornească și el în căutarea copilului. Garp era un musafir regulat al camerei lui Hathaway. Un sportiv olog, cu două ghipsuri, era mai mult decât își putea el dori. Hathaway îl lăsase pe Garp să deseneze pe ghipsurile lui; printre și peste semnăturile prietenilor, se găseau chipurile și monștrii îmbârligați creionați de imaginația lui Garp. Hathaway se uita la desenele făcute de copil pe ghipsuri și simțea cum îl cuprinde îngrijorarea pentru soarta băiatului. Așa a putut să zărească și mingea de *lacrosse*, între coapse; de simțit n-o simțise, din pricina ghipsurilor. Mingea stătea acolo, de parcă era însuși oul lui Hathaway, cuibărit la căldură. Cum ar putea Garp să joace *lacrosse* fără minge?

Când a auzit guguștiucii, s-a dumirit imediat că Garp nu juca *lacrosse*. Guguștiucii! și-a amintit el. Se plânsese băiatului de ei. Îl țineau treaz noapte de noapte cu uguitul lor nenorocit, cu foiala lor cloncănitoare sub streșini și în ulucul de sub acoperișul de țiglă foarte înclinat. Ăsta era necazul cu dormitul la ultimul etaj, al patrulea; ăsta era necazul pentru oricine dormea la etajul patru la Colegiul Steering – guguștiucii păreau să stăpânească tot campusul. Îngrijitorii zăgăzuiseră toate streșinile și cornișele cu plase de sârmă, dar guguștiucii se cuibăreau în uluce pe vreme uscată și găseau destule găuri pe sub acoperișuri și în bătrâna viță noduroasă. Era imposibil să-i ții departe de clădiri. Și cum mai uguiau! Hathaway îi ura. Îi spusese lui Garp că, dacă ar avea măcar un *singur* picior bun, ar pune el mâna pe ei.

– Cum? îl întrebase Garp.

– Noaptea nu le place să zboare, îi explicase Hathaway. Învățase la orele de Bio II despre obiceiurile guguștiucilor; și Jenny Fields asistase la cursul acela. M-aș sui pe acoperiș, noaptea când nu plouă, continuase el, și i-aș prinde în uluc. Pentru că ei asta fac, stau în uluc și uguiesc și se spârcuiesc toată noaptea.

– Dar cum i-ai prinde? mai întrebase Garp.

Hathaway rotise în aer bățul în a cărui plasă se afla mingea. Răsturnase mingea între picioare și apoi petrecuse cu grijă plasa peste căpșorul lui Garp.

– Uite-așa. Cu asta i-aș prinde ușor, cu bățul de *lacrosse*. Unul câte unul, până-i prind pe toți.

Hathaway și-a amintit cum îi zâmbise Garp – băiatului ăstuia mare și prietenos, cu ale sale două ghipsuri eroice. S-a uitat pe geam afară, a văzut că într-adevăr era întuneric și nu ploua. A apăsat pe sonerie.

– Garp! a strigat el deodată. Ah, Dumnezeule!

Și a apăsat și mai vârtos pe sonerie, fără să-și mai ridice degetul.

Când Jenny Fields a văzut becul pentru etajul patru semnalizând, singurul gând care i-a venit în minte a fost acela că Garp îi adusese lui Hathaway înapoi bățul de *lacrosse*. Ce băiat bun, și-a zis ea, și iar a urcat până la etajul patru, de data asta cu liftul. Scârțâind pe ciment cu pantofii ei buni de infirmieră, s-a apropiat în fugă de ușa lui Hathaway. În mâna lui a zărit mingea de *lacrosse*. Singurul lui ochi care se vedea în întregime o privea speriat.

– E pe acoperiș, a zis el.

– Pe acoperiș! a exclamat Jenny.

– Încearcă să prindă guguștiucii cu bățul meu, a lămurit-o el.

Dacă stătea în picioare pe platforma de la etajul patru a scării de incendiu, un bărbat în toată firea putea să ajungă cu

mâinile peste marginea ulucului. Când se curăţau ulucele la Colegiul Steering, numai după ce cădeau toate frunzele toamna şi înainte să înceapă marile ploi de primăvară, doar bărbaţii *înalţi* erau puşi să facă treaba asta, din pricină că cei mai scunzi se plângeau că, atunci când băgau mâinile înăuntru, nimereau peste tot felul de chestii pe care nu le vedeau – guguştiuci morţi şi veverite intrate în putrefacţie şi alte scârboşenii neidentificabile. Doar bărbaţii înalţi puteau să stea pe platformă şi să se uite în uluce înainte să pună mâinile. Ulucele erau tot atât de late şi de adânci ca o troacă de la cocina de porci, dar nu la fel de solid construite – şi, în plus, erau vechi. În acele vremuri, totul era vechi la Colegiul Steering.

Când Jenny Fields a ieşit pe uşa de incendiu de la etajul patru şi s-a oprit pe platforma scării, a constatat că abia dacă atingea ulucul cu vârfurile degetelor; nu putea să vadă acoperişul foarte înclinat de deasupra – iar din pricina întunericului şi a ceţii nu deslusea nici măcar partea de sub uluc până în cele două colţuri ale clădirii. Cu atât mai puţin era în stare să-l vadă pe Garp.

– Garp? a şoptit ea

Patru etaje mai jos, printre boschete şi în lumina palidă reflectată când şi când de capota unei maşini parcate, îi auzea pe băieţi strigându-l şi ei.

– Garp, a şoptit ea din nou, dar puţin mai tare de data asta.

– Mami? a răsunat glasul lui, speriind-o – deşi şoapta lui fusese mai stinsă decât a ei. Venea de undeva de foarte aproape, mai-mai că-l putea atinge pe Garp, şi-a zis ea, numai că nu-l vedea defel. În clipa următoare, însă, a zărit capătul cu plasă al bâtului de *lacrosse*, decupat pe discul înceţoşat al lunii, ca o labă ciudată, împletită din fire, a unui animal nocturn necunoscut, aproape exact deasupra ei. De data asta, ridicând mâna, Jenny a atins piciorul lui Garp şi a împietrit de groază: băiatul pătrunsese prin tabla ruginită a ulucului,

care, la rândul ei, îi sfâșiase cracul pantalonilor și pulpa, pironindu-l acolo, cu piciorul rănit prins până la coapsă în gaură și cu celălalt crăcănat în spate, în scobitura ulucului, de-a lungul muchiei acoperișului înclinat, învelit în plăci de ardezie. Garp zăcea pe burtă în ulucul scârțâitor.

Când nimerise cu piciorul prin tablă, Garp se speriase prea tare ca să țipe; simțise că jgheabul acela șubred era complet ruginit dintr-un capăt în altul și că putea să se desprindă de tot în orice clipă. Avusese senzația că până și numai *vocea* lui ar fi putut provoca năruirea întregului acoperiș. Rămăsese nemișcat, cu fața în scobitură, și printr-o gaură minusculă, mâncată de rugină, îi urmărea pe băieți căutându-l patru etaje mai jos, printre boschete și mașinile parcate. Bățul de *lacrosse*, care capturase în plasă un guguștiuc surprins de atacul neașteptat, se răsucise peste marginea ulucului, eliberând pasărea. Deși prins și apoi scăpat din plasă, guguștiucul nu-și luase zborul. Rămăsese ghemuit în uluc, scoțând sunetele acelea ale lui, firave și stupide.

Jenny și-a dat seama că Garp n-ar fi putut niciodată să ajungă în uluc de pe scara de incendiu și a simțit cum o cuprind fiorii când și l-a imaginat cățărându-se pe viță în sus până pe acoperiș, ținând într-o mână bățul de *lacrosse*. I-a strâns și mai tare piciorul; gamba dezvelită și caldă era ușor lipicioasă din pricina sângelui, totuși tăieturile provocate de tabla ruginită nu păreau foarte adânci. Un antitetanos, și-a spus Jenny în gând; sângele era aproape închegat, nu credea că era nevoie de suturi – deși în întuneric nu deslușea prea bine rana. Nu se dumirea însă cum îl va putea scoate de acolo. Departe, jos, arbuștii de *forsythia* sclipeau în lumina ce venea de la ferestrele parterului; la o asemenea depărtare, florile galbene semănau (așa i se părea lui Jenny) cu vârfurile unei flăcări de gaz.

– Mami? s-a auzit din nou șoapta lui Garp.

– Da, a şoptit ea. Te-am prins.

– Să nu-mi dai drumul.

– În regulă.

Stârnit parcă de vocea ei, ulucul s-a mai desprins puţin.

– Mami!

– E în regulă, l-a liniştit Jenny.

Se întreba dacă nu cumva cea mai bună soluţie era aceea de a-l smuci brusc în jos, în speranţa că-l putea scoate direct prin tabla ruginită. Nu era însă exclus, şi-a spus ea, ca la această tentativă tot jgheabul să se desfacă de sub acoperiş – şi *atunci?* Se şi vedea măturată de pe scară împreună cu Garp, căzând în gol. Dar ştia şi că nimeni n-ar fi putut să se urce în uluc să-l tragă pe copil afară din gaură iar apoi să-l lase în jos până la ea, peste margine. Ulucul abia dacă rezista la greutatea unui puşti de cinci ani; cu siguranţă ar fi cedat sub greutatea unui adult. Pe de altă parte, n-ar fi acceptat ea să dea drumul piciorului, ca să rişte o asemenea încercare.

Întâmplarea a făcut ca sora cea nouă, domnişoara Creen, să-i zărească pe amândoi de jos; s-a repezit imediat în clădire, să-l cheme pe decanul Bodger. Sora Creen îşi amintise de reflectorul decanului, fixat pe capota maşinii lui negre (cu care patrula campusul în fiecare noapte, în căutarea băieţilor care o ştergeau afară după ora stingerii). În ciuda protestelor venite din partea personalului de îngrijire a parcului, Bodger străbătea aleile şi călca sub roţi peluzele, străfulgerând cu reflectorul său boschetele şi tufişurile dese ce se înşirau de-a lungul clădirilor, transformând campusul într-un spaţiu nesigur pentru cei cu gânduri necurate – sau pentru amorezi care nu aveau unde altundeva să se ducă.

Sora Creen l-a chemat şi pe doctorul Pell, deoarece, atunci când era o situaţie de criză, mintea ei se îndrepta automat spre persoanele cele mai potrivite să rezolve situaţia. La pompieri nu s-a gândit, o soluţie la care se gândea însă Jenny,

dar tot ea se temea că ar fi durat prea mult până veneau, şi ulucul risca să se prăbuşească înainte de sosirea lor; mai rău chiar, îşi zicea Jenny, ăia or să ţină morţiş să-i lase numai pe *ei* să se ocupe de treaba asta şi or s-o oblige să dea drumul piciorului lui Garp.

Spre surprinderea ei, Jenny s-a trezit deodată în faţa ochilor cu tenisul mic şi murdar de sânge al lui Garp, legănându-se uşor în razele neaşteptate şi spectrale ale reflectorului instalat pe maşina decanului Bodger. Lumina îi deranja şi-i zăpăcea pe guguştiuci, a căror capacitate de percepţie în ceea ce privea zorile nu era probabil foarte mare, şi acum păreau gata să ia o hotărâre în scobitura ulucului; uguitul lor şi râcâitul gheruţelor pe metal se înteţeau.

Jos, pe pajişte, alergând în jurul maşinii decanului Bodger, băieţii îmbrăcaţi în halatele lor albe de spital arătau ca scoşi din minţi de ceea ce se întâmpla – sau poate de glasul răstit al decanului Bodger care le ordona să fugă ba în dreapta, ba în stânga, să aducă ba una, ba alta. Bodger se adresa tuturor băieţilor cu „bărbaţii". De exemplu, când zbiera „Hai, bărbaţii, să punem saltelele sub scara de incendiu! Rapid!" Bodger predase germana timp de douăzeci de ani la Steering, până să fie numit decan; comenzile lui sunau ca şi conjugarea mitraliată a verbelor germane.

„Bărbaţii" îngrămădeau saltelele şi trăgeau ocheade prin scheletul scării, la uniforma lui Jenny, minunat de albă în lumina reflectorului. Unul dintre băieţi stătea lipit de zidul clădirii, chiar sub scară, şi probabil că ceea ce vedea sub fusta lui Jenny şi picioarele ei luminate de reflector îl ameţiseră într-atât, încât părea să fi uitat de situaţia de criză, stătea pur şi simplu pironit locului.

– Schwarz! a zbierat la el decanul Bodger, numai că numele băiatului era Werner, aşa că băiatul n-a reacţionat.

Decanul Bodger a trebuit să-l zgâlțâie ca să-l scoată din reverie. Mai multe saltele, Schmidt! i-a ordonat el.

La un moment dat, Jenny a simțit că-i intră în ochi o bucățică infimă din tabla ulucului, sau poate dintr-o frunză; a scuturat din cap și și-a depărtat și mai mult picioarele ca să-și refacă echilibrul. În aceeași clipă, ulucul s-a rupt în două și guguștiucul prins mai devreme de Garp a alunecat dintr-odată pe la unul din capete, încercând un zbor scurt și disperat. Jenny a simțit că se sufocă, pentru că timp de-o fracțiune de secundă și-a închipuit că ceea ce se prăbușea prin dreptul privirilor ei încețoșate era, de fapt, trupul lui Garp, însă imediat s-a liniștit când și-a încleștat și mai tare mâna pe glezna băiatului. Apoi s-a pomenit izbită pe jos, aproape strivită cu un șold de platforma scării, când o bucată substanțială din uluc, în care încă se mai afla Garp, s-a desprins de tot și s-a prăvălit peste ea. Doar când și-a dat seama că amândoi se aflau așezați vii și nevătămați pe platformă i-a eliberat lui Garp piciorul din încleștarea mâinii. Pe gamba lui avea să rămână, timp de o săptămână, o vânătaie de toată frumusețea, având forma aproape perfectă a degetelor ei.

De jos, scena a fost mai mult decât confuză. Decanul Bodger a sesizat mișcarea bruscă a trupurilor de deasupra sa, a auzit zgomotul provocat de ruperea ulucului, a văzut-o pe sora Fields căzând. A văzut și o bucată din uluc, lungă de vreo trei picioare, prăbușindu-se în întuneric, dar nu și copilul. În schimb a văzut ceva ce părea să fie un guguștiuc năpustindu-se în lumina reflectorului, ieșind din raza de lumină, dar n-a urmărit mai departe zborul păsării, orbită de reflector și apoi pierdută în întuneric. Guguștiucul s-a izbit de grilajul de fier al scării și și-a frânt gâtul. Aripile s-au înfășurat în jurul trupului care s-a prăvălit în spirală drept în jos, ca o minge de rugbi ceva mai moale, spre un punct mult în afara saltelelor instalate la comanda lui Bodger pentru caz

de forță majoră. Văzând pasărea căzând, Bodger a confundat trupul micuț și angajat într-o cădere fulgerătoare, cu acela al copilului.

Decanul Bodger era de felul său un om curajos și tenace, tată a patru copii crescuți cu severitate. Dăruirea sa pentru munca de menținere a ordinii în campus nu era motivată într-atât de dorința de a-i împiedica pe tineri să se distreze, cât mai degrabă izvora din convingerea personală că aproape nici un accident nu trebuia neapărat să se întâmple și aproape toate puteau fi evitate cu îndemânare și asiduitate. Astfel că Bodger a fost convins că va putea prinde copilul în brațe, deoarece în inima lui mereu neliniștită era pregătit exact pentru situația în care trebuia să prindă un corp care pica, greu ca plumbul, din întunericul cerului. Decanul avea părul la fel de scurt și trupul la fel de musculos și de ciudat proporționat ca ale unui bull terrier, specie de câine cu care, de altfel, mai avea în comun micimea ochilor, mereu inflamați, cu pleoape congestionate și mijite ca ale unui porc. Și tot ca un bull terrier, Bodger se pricepea să plonjeze înainte, ceea ce a făcut și acum, întinzându-și brațele fioroase și nescăpând din ochii lui porcini guguștiucul care se prăvălea.

– Te-am prins, fiule! a răcnit Bodger, înghețându-i de groază pe băieții îmbrăcați în halatele lor de spital.

Pentru așa ceva nu erau câtuși de puțin pregătiți.

Din fugă, decanul Bodger a făcut un plonjeu după pasăre, care s-a izbit de pieptul lui cu o forță ce l-a luat prin surprindere, chiar și pe Bodger. Impactul l-a făcut pe decan să se răsucească și să cadă pe spate, unde a rămas cu răsuflarea tăiată și cu gura căscată după aer. Pasărea cu gâtul frânt se afla strânsă în brațele lui; ciocul ei înțepa bărbia aricioasă a lui Bodger. Unul dintre băieții speriați a coborât lumina reflectorului, îndreptând raza de la etajul patru exact asupra decanului. Când Bodger a văzut că strângea la piept un guguștiuc,

a azvârlit pasărea moartă peste capetele băieților încremeniți, până în parcare.

În sala de așteptare de la infirmerie era mare agitație. Doctorul Pell sosise între timp și acum se ocupa de piciorul micului Garp – o rană urâtă, dar superficială, care avea nevoie de o spălătură bună și de îngrijire, însă nu trebuia suturată. Sora Creen i-a făcut băiatului un antitetanos, iar doctorul Pell i-a scos lui Jenny gozul din ochi; Jenny își forțase puțin spatele când se pomenise în brațe cu greutatea lui Garp și a ulucului, altfel nu pățise nimic. Domnea o atmosferă veselă și entuziastă, cu excepția momentelor când Jenny prindea privirea fiului ei; față de ceilalți, Garp se simțea ca un fel de supraviețuitor erou, dar trebuie că în sinea lui se întreba cu teamă cum o să se poarte Jenny cu el după ce-or să se întoarcă la ei acasă.

În aceeași seară, decanul Bodger a devenit unul dintre puținii oameni de la Colegiul Steering care au reușit vreodată să câștige afecțiunea lui Jenny. A luat-o deoparte și i-a mărturisit că, dacă ea socotea necesar, el va fi bucuros să-l mustruluiască pe băiat – dacă Jenny considera că, venind din partea lui, mustruluiala ar fi făcut o impresie mult mai profundă decât orice perdaf i-ar fi tras ea. Jenny i-a mulțumit pentru ofertă și amândoi s-au gândit ce avertisment să-i dea lui Garp ca să-l impresioneze mai tare. Bodger și-a scuturat penele de pe piept și și-a aranjat cămașa ce dădea să iasă, precum umplutura de cremă la o prăjitură, de sub vesta strâmtă. Apoi, pe nepusă masă, i-a anunțat pe cei din sală, care se puseseră la taclale, că ar dori să rămână puțin singur cu Garp. Toți s-au grăbit să iasă. Garp a încercat s-o șteargă împreună cu Jenny, însă ea l-a oprit.

– Nu. *Decanul* vrea să stea de vorbă cu tine.

Și au rămas singuri. Garp nu știa ce era ăla un decan.

– Mama ta se află aici la cârma unei nave greu de pilotat, nu-i așa, băiete? l-a întrebat Bodger.

Garp n-a priceput, dar a dat din cap.

– Şi se descurcă destul de bine, ascultă-mă pe mine, a mai zis decanul Bodger. Ar trebui să aibă un fiu în care să poată avea *încredere.* Înţelegi ce înseamnă *încredere,* băiete?

– Nu.

– Înseamnă: poate ea să creadă că vei fi acolo unde *zici* că eşti? Poate ea să creadă că niciodată nu vei face ceea ce nu trebuie să faci? *Asta* înseamnă încredere, băiete, a spus Bodger. Crezi că mama ta poate să aibă încredere în tine?

– Da.

– Îţi place să locuieşti aici? l-a întrebat Bodger.

Ştia foarte bine că băiatului îi plăcea; Jenny îi sugerase să atingă acest punct sensibil al lui Garp.

– Da.

– Cum auzi că mă strigă băieţii?

– „Câine turbat"? a întrebat Garp nesigur. Îi *auzise* pe băieţi în infirmerie spunând despre *cineva* că era „câine turbat", şi decanul Bodger i se părea lui Garp că semăna cu un câine turbat.

Dar decanul a făcut o faţă mirată, avea destule porecle, pe asta însă n-o auzise încă.

– Voiam să zic că băieţii mi se adresează cu Domnule, a spus Bodger, şi era bucuros că Garp se dovedea un copil sensibil – sesizase tonul jignit din vocea decanului.

– Da, domnule.

– Şi îţi place *cu adevărat* să locuieşti aici? a repetat decanul.

– Da, domnule.

– Ei bine, dacă mai ieşi *vreodată* pe scara aia de incendiu sau pe oriunde altundeva aproape de acoperiş, nu vei mai avea *voie* să locuieşti aici. Înţelegi ce-ţi spun?

– Da, domnule.

– Atunci fii un băieţel cuminte pentru mama ta, altfel va trebui să te muţi în altă parte, într-un loc străin şi foarte depărtat.

Garp s-a simțit cuprins de un fel de întunecime, asemănătoare cu întunecimea și senzația de a fi foarte departe, cum probabil că se simțise cât zăcuse în uluc, la patru etaje deasupra locului unde lumea se afla în siguranță. A început să plângă, dar Bodger i-a apucat bărbia între degetul său mare, butucănos, de decan, și arătător; i-a răsucit ușor capul într-o parte și în alta.

– Nu-ți dezamăgi *niciodată* mama, băiete, i-a mai spus Bodger. Dacă o vei face, te vei simți rău toată viața ta, așa cum te simți acum.

„Săracul Bodger, îmi voia numai binele, va scrie Garp. *M-am* simțit rău aproape toată viața și *am* dezamăgit-o pe mama. Dar înțelegerea lui Bodger asupra a ceea ce se întâmplă *cu adevărat* în lume este îndoielnică, la fel ca a oricui altcuiva."

Înțelegerea îndoielnică la care se va referi Garp era iluzia cu care avea să trăiască Bodger în ultimii lui ani de viață: anume că el nu un guguștiuc prinsese în brațe, ci pe Garp care se prăbușea de pe acoperiș. Fără îndoială că, la anii lui înaintați, momentul respectiv va însemna tot atât de mult pentru mărinimosul Bodger ca și când *l-ar fi prins* pe Garp.

Percepția decanului Bodger asupra realității era adesea denaturată. Părăsind infirmeria, decanul a descoperit că cineva demontase reflectorul de pe capota mașinii. Furios la culme, a luat la rând toate camerele pacienților, chiar și pe cele ale contagioșilor.

– Lumina aceea va cădea într-o bună zi asupra celui care-a luat-o! amenința Bodger, dar nimeni nu-și recunoștea vinovăția.

Jenny era sigură că Meckler fusese făptașul, însă n-avea dovezi. Decanul Bodger a plecat acasă fără lumină. Două zile mai târziu s-a prezentat la infirmerie bolnav de gripă, luată de la cine știe cine, și a primit îngrijiri ca pacient ambulatoriu. Jenny s-a arătat plină de solicitudine.

Şi au mai trecut patru zile până când Bodger a avut motive să se uite în torpedo. Cu nasul curgând şi strănutând tot timpul, decanul patrula campusul la ceas de noapte – avea un reflector nou instalat pe capotă – când numai ce-l opreşte un poliţist proaspăt recrutat din corpul de pază al campusului.

– Pentru numele lui Dumnezeu, eu sunt decanul, a protestat Bodger în faţa tânărului care tremura tot.

– Nu am cum să fiu sigur de acest lucru, domnule, a replicat el. Am primit ordin să nu las pe nimeni să conducă pe alei.

– Ar fi trebuit să ţi se spună să nu te-ncurci cu decanul Bodger!

– Şi asta mi s-a spus, domnule, dar eu nu *ştiu* că dumneavoastră sunteţi decanul Bodger.

– Ei bine, a spus Bodger – care, în sinea lui, era încântat de conştiinciozitatea lipsită de umor a tânărului poliţist –, pot, bineînţeles, să-ţi dovedesc cine *sunt*.

În clipa aceea, decanul Bodger şi-a amintit că permisul lui de conducere expirase, astfel că a hotărât să-i arate certificatul de înmatriculare. Când a deschis uşiţa torpedoului, a dat peste guguştiucul mort.

Meckler lovise din nou; şi, ca şi alte dăţi, nu existau dovezi. Guguştiucul nu era din cale-afară de descompus, viermii nu se zvârcoleau în el (încă), în schimb compartimentul de la bordul maşinii decanului Bodger era năpădit de păduchi. Guguştiucul era mort de atâta vreme, încât păduchii îşi căutau un cămin nou. Decanul şi-a găsit certificatul cât de repede a putut, dar tânărul poliţist nu-şi putea lua ochii de la guguştiuc.

– Mi s-a spus mie că ăştia sunt o adevărată belea aici, a zis poliţistul. Mi s-a spus mie că ăştia se bagă peste tot.

– *Băieţii* se bagă peste tot, a mormăit decanul. Guguştiucii sunt relativ inofensivi, însă în cazul *băieţilor* trebuie să fii cu ochii-n patru.

O vreme, care lui Garp i s-a părut tare lungă și nemeritată, Jenny a fost cu ochii pe *el* tot timpul. Și înainte fusese tot timpul cu ochii pe el, dar se deprinsese și să aibă încredere în el. Acum voia să-l facă pe Garp să o convingă de faptul că putea încă o dată să aibă încredere în el.

Într-o comunitate mică așa cum era Steering, veștile se răspândesc mai iute decât limbricii. Povestea despre cum s-a cățărat Garp pe acoperișul anexei de la infirmerie și cum mama lui n-a știut că era acolo a dat naștere la un sentiment de suspiciune față de amândoi – față de Garp, ca un copil care putea să-i influențeze în rău pe alți copii, iar față de Jenny, ca o mamă care n-avea grijă de copilul ei. Bineînțeles că, o vreme, Garp nu și-a dat seama că exista vreo discriminare, însă Jenny, care sesiza imediat discriminările (și la fel de repede le anticipa), a simțit încă o dată că oamenii făceau tot felul de presupuneri nedrepte. Puștiul ei de cinci ani scăpase pe acoperiș; semn, nu-i așa?, că ea nu a avut niciodată grijă de el așa cum trebuie. Concluzia – el era în mod clar un copil bizar.

Unui băiat fără tată, spuneau unii, îi stă capul numai la blestemății.

„E ciudat, va scrie Garp, că familia care avea să *mă* convingă de unicitatea mea n-a fost niciodată aproape de inima mamei. Mama era o femeie practică, ea credea în dovezi și rezultate. Credea în Bodger, de pildă, pentru că ceea ce făcea un decan era cel puțin limpede. Credea în *anumite* profesii: cea de profesor de istorie, de antrenor de lupte greco-romane – de infirmieră, desigur. Dar familia care m-a convins pe mine de propria mea unicitate n-a fost niciodată o familie pe care mama s-o respecte. Mama credea că familia Percy nu *făcea* nimic."

Jenny Fields nu era chiar singura care avea această convingere. Deși deținea un titlu, Stewart Percy nu avea o slujbă

adevărată. Fusese numit secretarul Colegiului Steering, dar nimeni nu l-a văzut vreodată bătând la maşină. De fapt, el însuşi avea o secretară, însă nimeni nu ştia cu siguranţă *ce* anume putea ea să bată la maşină. O vreme, s-a crezut că Stewart Percy avea ceva legături cu Asociaţia Absolvenţilor de la Steering, un grup de absolvenţi atât de influenţi din pricina averilor şi atât de sentimentali din pricina nostalgiei, încât se bucurau de o stimă deosebită din partea administraţiei şcolii. Dar preşedintele asociaţiei susţinea că Stewart Percy era mult prea antipatizat de tinerii absolvenţi, ca să fie de vreun folos grupului. Tinerii absolvenţi îşi aminteau de Percy de pe vremea când fuseseră elevi.

Stewart Percy nu era simpatizat nici de elevi, căci şi ei îl bănuiau că nu făcea nimic.

Era un bărbat corpolent şi roşu la faţă, cu un piept ce dădea impresia că era umflat ca un butoi, dar care în orice moment se putea dovedi a fi doar un pântec – genul acela de piept bombat bărbăteşte, care brusc poate să cadă şi să facă să plesnească nasturii de la vesta de tweed ce-l încătuşează, săltând în sus cravata dungată în culorile Colegiului Steering. „Sânge şi cer senin", botezase Garp respectivele culori.

Părul lui Stewart Percy, căruia nevastă-sa îi spunea Stewie – deşi o generaţie întreagă de elevi de la Steering îl poreclise Burtă Mare –, era tuns perie şi avea nuanţa Argintului Nobil. Băieţii spuneau că Stewart îşi purta părul tuns perie ca să se asemene cu un portavion[1], şi asta din pricină că Stewart făcuse armata la Marină în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Contribuţia sa la programa Colegiului Steering consta într-un singur curs, pe care-l predase timp de cincisprezece ani – adică atât cât i-a trebuit Catedrei de Istorie să prindă curaj şi să dovedească suficientă lipsă de respect

[1] *Flat top*, în lb. engl.: 1. (fam.) portavion; 2. păr tuns perie (n. trad.)

pentru a-i interzice să-l mai predea. Timp de cincisprezece ani, cursul acesta a fost un motiv de stinghereală pentru toţi. Doar bobocii de la Steering, care erau neştiutori, se lăsau convinşi să se înscrie la el. Cursul se numea „Felia mea de Pacific" şi se ocupa doar de acele lupte navale din timpul celui de-al Doilea Război Mondial la care Stewart Percy luase parte personal. Şi anume două. Bibliografie nu exista, în afară de prelegerile lui Stewart şi de colecţia lui personală de diapozitive. Diapozitivele fuseseră făcute după fotografii alb-negru vechi, printr-un interesant proces de îngeţoşare. Timp de o săptămână memorabilă, uneori şi mai mult, diapozitivele prezentau permisia pe care şi-o petrecuse Stewart pe litoralul insulelor Hawaii, unde o cunoscuse şi se însurase cu soţia lui, Midge.

– Atenţie, băieţi, ea nu este o *băştinaşă,* spunea el conştiincios elevilor (deşi, în diapozitivul cenuşiu, era greu de spus *ce* anume era ea). Venise doar în *vizită* acolo, nu se *trăgea* de acolo, specifica Stewart.

Şi urma un şir nesfârşit de diapozitive cu părul blond-cenuşiu al lui Midge.

Toţi copiii Percy erau blonzi, şi puteai bănui că într-o bună zi părul lor va căpăta şi el culoarea Argintului Nobil, la fel ca al lui Stewie, pe care elevii de la Steering din vremea lui Garp îl porecliseră după un fel de mâncare ce li se servea la cantina şcolii cel puţin o dată pe săptămână: Tocană Grasă[1]. Tocana grasă era gătită dintr-un alt fel de mâncare servit săptămânal la cantina Steering şi denumit: Carne Capcană[2]. Dar Jenny Fields obişnuia să spună că Stewart Percy era făcut în întregime din păr de culoarea Argintului Nobil.

---

[1] Joc de cuvinte intraductibil: stew, în lb. engl., fiertură, tocană. (n. trad.)

[2] În text *Mystery Meat;* joc de cuvinte intraductibil: *mistery ship,* în lb. engl., vas cursă împotriva bărcilor (ist. mar.) – cu referire la cursul de „istorie" pe care-l ţinea Stewart Percy; *meat,* în lb. engl., carne.

Şi indiferent că-i ziceau Burtă Mare sau Tocană Grasă, se presupunea că băieţii care se înscriau la cursul „Felia mea de Pacific" al lui Stewart Percy ştiau dinainte că Midge nu era o băştinaşă hawaiiană, deşi unora dintre ei chiar trebuia să li se spună acest lucru. Ceea ce ştiau cei mai isteţi dintre ei, şi ceea ce majoritatea membrilor comunităţii de la Steering ştia aproape de la naştere – un aspect care apoi devenea ţinta dispreţului lor tăcut – era faptul că Stewart Percy se însurase cu Midge *Steering*. Ea era ultima Steering. Prinţesa necontestată a Colegiului Steering – nici un director nu izbutise încă s-o detroneze. Stewart Percy se însurase cu un purcoi atât de mare de bani, încât nu era *obligat* să facă altceva decât să rămână însurat.

De câte ori se gândea la banii lui Midge Steering, tatăl lui Jenny Fields, regele încălţămintei, era cuprins de o stare de nelinişte.

„Midge era atât de imbecilă, va scrie Jenny Fields în autobiografia ei, încât s-a dus în vacanţă în Hawaii, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Şi era de-o asemenea imbecilitate *totală* – va mai scrie Jenny – încât a fost în stare să se îndrăgostească de Stewart Percy şi aproape imediat s-a şi pornit să-i toarne plozi cu capete seci şi părul ca Argintul Nobil – nici măcar n-a aşteptat să se termine războiul. Şi când s-a *terminat* războiul, s-a-ntors cu el şi cu familia ei tot mai numeroasă înapoi la Steering. Şi a cerut şcolii să-i dea lui Stewie al ei o slujbă."

„Când eram eu mic, va scrie Garp, erau deja trei sau patru Percy mici, şi încă şi mai mulţi – parcă tot timpul mai mulţi – pe drum."

În legătură cu sarcinile fără număr ale lui Midge Percy, Jenny Fields compusese un catren răutăcios:

> Ce zace-n pântec la Midge Percy,
> rotund foarte şi tare blond?

De fapt, ce altceva ar putea fi?
O bilă de păr Argint Nobil.

„Mama mea nu era o scriitoare bună, va scrie Garp, referindu-se la autobiografia ei. Dar ca poetă era şi mai deplorabilă." Totuşi, când Garp avea cinci ani, era prea mic să i se spună asemenea poezii. Şi ce oare o făcea pe Jenny Fields să fie atât de puţin binevoitoare în ceea ce-i privea pe Stewart şi pe Midge?

Jenny ştia că Tocană Grasă o privea cam de sus. Dar Jenny nu comenta în nici un fel acest lucru, era doar precaută. Iar Garp era tovarăşul de joacă al copiilor Percy, care nu aveau voie să-l viziteze în anexa infirmeriei.

– Crede-mă că pentru copii e mai bună casa noastră, îi spusese odată Midge lui Jenny la telefon. Adică – şi scosese un hohot scurt – aici nu cred c-ar putea *lua* ceva.

Decât nişte prostie, comentase Jenny în gândul ei, dar cu glas tare se mulţumise să răspundă:

– Ştiu cine e contagios şi cine nu. Şi nimeni nu se joacă pe acoperiş.

Dar, ce-i drept e drept: Jenny ştia că reşedinţa Percy, fosta reşedinţă Steering, era o casă confortabilă pentru copii. Duşumele acoperite cu covoare, spaţiu suficient, generaţii întregi de jucării pe placul copiilor. O casă bogată. Şi pentru că era îngrijită de servitori, era şi lipsită de constrângeri. Lui Jenny nu-i plăcea defel această lipsă de constrângeri pe care şi-o putea permite familia Percy. În sinea ei, considera că nici Midge şi nici Stewie n-aveau destulă minte să-şi facă griji pentru copiii lor, aşa cum ar fi trebuit; unde mai pui că aveau atât de *mulţi* copii. Te pomeneşti că, atunci când ai o *grămadă* de copii, nu-ţi mai tresare inima pentru fiecare dintre ei? cugeta Jenny.

De fapt, Jenny era îngrijorată pentru Garp al ei ori de câte ori se ducea să se joace cu copiii Percy. Şi ea crescuse într-o casă de oameni din clasa de sus, şi ştia foarte bine că nici un copil din clasa de sus nu era apărat împotriva pericolelor în mod miraculos, din simplul motiv că se născuse într-o oarecare securitate, cu un metabolism mai rezistent şi cu o moştenire genetică fermecată. Dar la Colegiul Steering erau destui aceia care păreau să creadă exact acest lucru – deoarece, la o primă vedere, adesea aşa *arătau* lucrurile. Copiii ăştia aristocraţi din familiile respective *aveau* ceva special: părul le stătea la locul lui, pe piele nu apăreau erupţii. Poate că, îşi spunea Jenny, dat fiind faptul că nu-şi doreau nimic, nici nu dădeau semne că ar fi fost stresaţi de ceva. Dar, dacă aşa stăteau lucrurile, era de mirare că nu fusese şi ea ca ei.

Îngrijorarea ei pentru Garp era motivată de câteva constatări concrete în ceea ce privea familia Percy. Copiii alergau de capul lor, ca şi când propria lor mamă îi credea feriţi prin cine ştie ce vrăji de orice primejdie. Aproape albinoşi, cu pielea parcă translucidă, odraslele familiei Percy păreau într-*adevăr* nişte fiinţe cu mult mai magice, dacă nu neapărat mai sănătoase, decât alţi copii. Şi în ciuda sentimentelor pe care le nutreau faţă de Tocană Grasă, cele mai multe familii din cercul profesoral considerau că aceşti copii Percy, şi chiar şi Midge, aveau în mod evident „clasă". Genele puternice, protectoare îşi spuneau cuvântul, gândeau ei.

Într-o bună zi, Jenny l-a văzut pe micul şi oacheşul ei Garp traversând în goană pajiştea din faţa infirmeriei şi îndreptându-se spre casele mult mai elegante, cu obloane verzi şi albe, ale profesorilor; dintre acestea, casa lui Percy se distingea ca o biserică străveche într-un oraş plin de biserici vechi. Jenny a urmărit cu privirile tribul de copii care se fugăreau pe aleile bine marcate, ferite de primejdii, ale colegiului – şi Garp era cel mai iute de picior dintre ei. Pe urmele

lui, un şir de mici Percy împiedicaţi şi blegi – şi alţi câţiva copii care alergau împreună cu turma asta.

Unul dintre ei era Clarence DuGard, al cărui tată preda franceza şi mirosea de parcă nu se spăla niciodată; nu deschidea fereastra nici o clipă toată iarna. Altul – Talbot Mayer-Jones, al cărui tată ştia mai multe despre toată istoria Americii decât ştia Stewart Percy despre felioara lui de Pacific. Era şi Emily Hamilton acolo, care avea opt fraţi şi care va termina o şcoală de fete inferioară Colegiului Steering, exact cu un an înainte ca cei de la Steering să voteze în favoarea acceptării femeilor în mijlocul lor; mama lui Emily se va sinucide, nu neapărat din pricina acestui vot, însă concomitent cu anunţarea rezultatului (ceea ce-l va face pe Stewart Percy să remarce că *aceasta* va fi consecinţa acceptării fetelor la Steering: mai multe sinucideri). Şi uite-i şi pe fraţii Grove, Ira şi Buddy, „din oraş"; tatăl lor făcea parte din personalul de întreţinere al şcolii, iar cazul lor era destul de delicat – se punea problema dacă băieţii să fie încurajaţi să urmeze Colegiul Steering, şi dacă, odată admişi, vor reuşi să se descurce.

Printre dreptunghiurile de iarbă verde şi strălucitoare şi aleile proaspăt asfaltate, îngrădite din toate părţile de clădiri construite din cărămizi atât de mâncate de vreme şi de fărâmicioase, încât semănau cu marmura roşie, copiii se fugăreau, urmăriţi de privirile lui Jenny. Împreună cu ei – a observat ea cu ciudă – alerga şi câinele familiei Percy: după părerea ei, o potaie bleagă şi fără minte, care de ani de zile sfida legea oraşului cu privire la obligativitatea de a purta lesă, la fel cum membrii familiei Percy făceau paradă de nesocotinţa lor. Câinele, un Terra Nova uriaş, se transformase din căţelandrul care răsturna pubelele de gunoi şi din nepriceputul hoţ de mingi de base-ball, într-o *lichea.*

Într-una din zile, pe când copiii se jucau, câinele sfârtecase o minge de volei – un gest pe care, de obicei, nu-l făcea

din răutate. Doar din stângăcie. Dar când băiatul căruia îi aparţinea mingea dezumflată încercase s-o scoată din botul dulăului, acesta îl muşcase – câteva găuri adânci în antebraţ: nu genul acela de muşcătură provocată accidental, orice infirmieră ştia asta. „Bonkers e niţeluş cam surescitat din pricină că-i place să se joace cu copiii, nu de altceva." Aşa spusese Midge Percy, care-l botezase pe câine Bonkers. Îi mai spusese lui Jenny că primise câinele la scurtă vreme după ce-l născuse pe al patrulea copil. Cuvântul *bonkers* însemna „niţel cam nebun", explicase Midge, adăugând că aşa se simţise ea, „niţel cam nebună" după Stewie, după ce-l adusese pe lume pe al patrulea copil al lor. „Eram pur şi simplu *nebună* după el, i se confesase ea lui Jenny, aşa că i-am pus bietului câine numele de Bonkers, ca o dovadă a sentimentelor mele pentru Stewie."

„Midge Percy era nebună în toată regula, va scrie Jenny Fields. Câinele era un criminal, apărat de una din fărâmele alea de logică, firave şi lipsite de judecată, pentru care este vestită marea burghezie a Americii: anume că progeniturile şi animalele aristocraţiei nu puteau să aibă *prea* multă libertate sau să facă rău cuiva. *Alţii* sunt cei care n-ar trebui să supraaglomereze globul sau să aibă voie să dea drumul din lese *propriilor* câini, în schimb câinii şi copiii celor bogaţi au tot dreptul să alerge de capul lor."

„Cotarlele burgheziei", avea să-i numească Garp – atât pe copii, cât şi pe câini.

Şi ar fi fost cu totul de acord cu opinia mamei sale în ceea ce-l privea pe câinele familiei Percy – Bonkers, un Terra Nova dresat pentru aport, era periculos. Un Terra Nova e o rasă de câine cu blana lucioasă, asemănător cu un Saint Bernard negru de la cap la coadă, cu labe membranoase; în general sunt lenevoşi şi prietenoşi. Dar pe pajiştea familiei Percy, Bonkers a stricat un joc de fotbal la scor strâns, prăvălindu-se cu cele

peste optzeci de kilograme ale sale în spatele micului Garp, care avea doar cinci ani, şi sfâşiindu-i lobul stâng al urechii – retezându-i cu această ocazie şi o parte din restul urechii. Probabil că Bonkers ar fi înhăţat *toată* urechea, dar era un câine care dovedea o lipsă crasă de concentrare. Ceilalţi copii au luat-o la fugă care încotro.

– Bonkie l-a muşcat pe unu', a anunţat o progenitură Percy, trăgând-o pe Midge de la telefon.

Unul dintre obiceiurile familiei Percy era acela de a pune un *–y* sau un *–ie* la sfârşitul al aproape fiecărui nume al membrilor familiei. Astfel, copiilor – Stewart (Jr.), Randolph, William, Cushman (o fetiţă) şi Bainbridge (o altă fetiţă) – li se spunea Stewie Doi, Dopey[1], Willie Ţiuitorul, Cushie, iar ultima era Pooh. Săraca Bainbridge, al cărei nume nu prea se lăsa terminat în *–y* sau *–ie*, era de asemenea ultima din familie care purta scutece; astfel că, din dorinţa de-o sclipitoare inteligenţă de a i se găsi un nume în acelaşi timp descriptiv şi literar, a fost botezată Pooh[2].

Cea care s-a agăţat de braţul lui Midge şi i-a spus „Bonkie l-a muşcat pe unu'" era Cushie.

– Pe cine-a înhăţat de data asta? s-a interesat Tocană Grasă şi a pus mâna pe o rachetă de *squash*[3], ca şi când era gata să se ocupe de problemă, numai că era complet dezbrăcat; aşa că Midge şi-a legat mai strâns capotul şi s-a pregătit să fie prima persoană adultă care să se repeadă afară şi să cerceteze stricăciunile.

Stewart Percy stătea de obicei dezbrăcat în casă. Nimeni n-ar fi putut spune de ce. Poate ca să se elibereze de tensiunea pe care i-o provoca faptul că era *atât* de îmbrăcat atunci când umbla lela prin campusul Steering, tăind frunze la câini

[1] *Dopey* în lb. engl., prostuţ. (n. trad.)
[2] *Pooh* în lb. engl., treaba mare. (n. trad.)
[3] *Squash* în lb. engl., joc cu mingi şi rachete, asemănător tenisului. (n. trad.)

şi etalându-şi Argintul Nobil, şi poate că şi din necesitate – căci, dacă judecai după toate procreările de care era răspunzător, e de *presupus* că acasă umbla adesea în pielea goală.

– Bonkie l-a muşcat pe Garp, a piuit micuţa Cushie Percy.

Nici Stewart şi nici Midge n-au băgat de seamă că Garp era acolo, în prag, cu toată partea stângă a capului însângerată şi sfâşiată.

– Doamna Percy? a şoptit Garp, dar nu suficient de tare ca să fie auzit.

– Garp a fost, carevasăzică? s-a lămurit Tocană Grasă. Aplecându-se ca să pună racheta de *squash* înapoi în debara, a scos un vânt. Midge l-a săgetat cu privirea. Deci Bonkie l-a muşcat pe Garp, a cugetat el cu voce tare. Păi, cel puţin are gusturi bune câinele ăsta, nu-i aşa?

– Vai, Stewie, a exclamat Midge şi din gâtlej i-a scăpat un hohot scurt ca un scuipat. Garp e doar un băieţel.

Şi uite-l colo, gata să leşine, cu sângele curgându-i pe covorul scump din hol, un covor care se întindea, de fapt, fără o încreţitură sau vreo îndoitură, pe toată suprafaţa a patru dintre uriaşele camere de la parter.

Cushie Percy, a cărei tinereţe avea să se sfârşească pe când se chinuia să aducă pe lume primul şi unicul ei copil, a dat cu ochii de Garp care sângera pe moştenirea familiei Steering: colosalul covor.

– Ah, ce indecent! a ţipat ea şi s-a repezit pe uşă afară.

– Vai, o să trebuiască s-o chem pe mama ta, i-a spus Midge lui Garp care simţea cum îl ia cu ameţeală şi încă îi mai răsuna în urechea înjumătăţită mârâitul şi leorpăitul ditamai dulăului.

Ani de zile Garp avea să interpreteze greşit acel „Ah, ce indecent" al lui Cushie Percy. După părerea lui, ea nu se referise la urechea lui sfâşiată, ci la goliciunea cenuşie şi remarcabilă a tatălui ei, care umplea holul. *Asta* era indecent în opinia

lui Garp: bărbatul ăla argintiu, cu pântecele ca un butoi, fost căpitan de marină, care se apropia de el gol pușcă dinspre spațiul deschis al scării în spirală ce se înălța în casa Percy.

Stewart Percy a îngenuncheat în fața lui Garp și a cercetat curios chipul însângerat al băiatului; Tocană Grasă nu părea să-și îndrepte atenția spre urechea sfârtecată, încât Garp s-a întrebat dacă n-ar trebui să-l lămurească pe bărbatul ăla imens în pielea goală unde era de fapt rana. Numai că pe Stewart Percy nu rana îl interesa. Ci se uita la ochii căprui și luminoși ai lui Garp, la culoarea și forma lor, și părea să fie tot mai convins de un anumit lucru, pentru că a dat sec din cap și s-a adresat unei Midge blonde și neghioabe:

– Jap.

Mulți ani vor trece până va înțelege Garp pe de-a-ntregul și această remarcă.

– Mi-am petrecut destui ani în Pacific, a continuat Stewart Percy către Midge, ca să recunosc ochii japilor atunci când îi văd. Ți-am *zis* că ăla era japonez.

Ăla la care se referea Stewart Percy îl reprezenta pe cel ce, în mintea lui Stewie, putea fi definit ca tatăl lui Garp. Iar Stewart Percy, din experiența acumulată în felia lui de Pacific, hotărâse că tatăl lui Garp era japonez.

„În acel moment, va scrie Garp, am crezut că «jap» era un cuvânt care însemna că mi se dusese toată urechea."

– N-are rost s-o chemi pe maică-sa, i-a spus Stewie lui Midge. Du-l tu la infirmerie. E infirmieră, nu-i așa? *Ea va ști* ce să facă.

Avea dreptate, Jenny știa.

– De ce nu-l aduci pe câine aici? a întrebat-o ea pe Midge, în timp ce spăla cu multă grijă în jurul a ceea ce mai rămăsese din mica ureche a lui Garp.

– Pe Bonkers? s-a mirat Midge.

– Adu-l aici, să-i fac o injecție.

– O injecție? a pufnit Midge în râs. Adică vrei să zici că există *o injecție* care să-l aducă în starea să nu mai muște pe nimeni?

– Nu. Adică vreau să spun că ai putea să-ți economisești banii – în loc să-l duci la un veterinar. Adică vreau să spun că există o injecție care să-l aducă în starea de a fi *mort*. Genul *ăla* de injecție. *Atunci* n-o să mai muște pe nimeni.

„Astfel a început războiul cu Percy, va scrie Garp. Pentru mama, cred eu, era o luptă de clasă, cum erau toate războaiele – mi-a spus ea mai târziu... Pentru mine a fost o lecție să mă feresc de Bonkers. Și de toți ceilalți Percy."

Stewart Percy i-a trimis un bilet lui Jenny Fields la secretariatul școlii. „Nu pot să cred că vrei cu adevărat să-l adormim pe vecie pe Bonkers", scrisese el în bilet.

– Ba poți să fii la fel de sigur ca de curu' tău gras că asta vreau, l-a asigurat Jenny la telefon. Sau cel puțin să-l pun pentru vecie în lanț.

– Ce rost are să ai un câine, dacă nu poate alerga liber? a protestat Stewart.

– Atunci omoară-l.

– Bonkers a făcut toate vaccinurile, mulțam pentru sfat. E un câine blând, zău așa. Numai să nu fie provocat.

„În mod evident, va scrie Garp, Tocană Grasă considera că Bonkers fusese provocat de *japo*nezia mea."

– Ce-i aia „gusturi bune"? a-ntrebat-o micuțul Garp pe Jenny.

Se găsea la infirmerie, unde doctorul Pell îi cosea urechea; Jenny i-a amintit doctorului că micuțul făcuse de curând un antitetanos.

– Gusturi bune? a repetat Jenny.

Cu aspectul ei bizar, urechea amputată avea să-l oblige pe Garp să poarte toată viața părul lung, împotriva căruia se va plânge adesea.

– Tocană Grasă a zis că Bonkers are „gusturi bune", i-a răspuns Garp.

– Pentru că te-a muşcat pe tine?

– Aşa cred. Ce-i aia?

Jenny ştia, bineînţeles. Dar lui i-a spus:

– Înseamnă că Bonkers a ştiut probabil că tu erai copilul cel mai gustos din toată ceata aia de copii.

– Şi sunt?

– Bineînţeles.

– Da' de unde ştia Bonkers?

– *Eu* n-am de unde să ştiu asta.

– Ce-i aia „jap"? a mai întrebat Garp.

– Ţi-a zis ţie Tocană Grasă aşa?

– Nu. Cred că zicea de urechea mea.

– Aha, da, urechea ta, a făcut Jenny. Înseamnă că ai urechi *speciale.*

În sinea ei, însă, nu era hotărâtă dacă să-i spună lui Garp *acum* ce gândea ea despre familia Percy, sau dacă băiatul semăna suficient de mult cu ea ca să profite în alt moment, mai important şi mai îndepărtat în timp, de pe urma experienţei mâniei ei. Poate că, şi-a zis ea, ar trebui să-i păstrez bucăţica asta pentru ziua când se va putea *folosi* de ea. Căci cu ochii minţii Jenny vedea întotdeauna desfăşurându-se în faţa ei alte şi alte bătălii, mai multe şi mai teribile.

„Mama părea să aibă nevoie de un duşman, va scrie Garp. Real sau imaginar, duşmanul o ajuta pe mama să vadă cum trebuia *ea* să se comporte şi cum să mă educe pe mine. Nu avea instincte naturale în ceea ce privea rolul ei de mamă; de fapt, cred că mama se îndoia că se întâmpla *ceva* natural pe lumea asta. Era conştientă de sine şi cumpănită până la exagerare."

În acei primi ani ai lui Garp, duşmanul lui Jenny devenise lumea aşa cum o înţelegea Tocană Grasă. Etapa aceea ar putea fi denumită „Pregătirea lui Garp pentru Steering".

Jenny i-a urmărit părul cum creştea şi acoperea golurile lăsate în ureche de fragmentele ce lipseau. Era surprinsă de frumuseţea lui Garp, deoarece frumuseţea nu fusese un factor determinant în relaţia ei cu sergentul-major Garp. Jenny Fields nici nu băgase de seamă dacă sergentul fusese frumos sau nu. Dar tânărul Garp era frumos, asta vedea şi ea, deşi rămânea mic de statură – de parcă se născuse anume ca să încapă în spaţiul turelei sferice.

Copiii (care alergau pe aleile Colegiului Steering, pe dreptunghiurile de iarbă şi pe terenurile de joacă) deveneau tot mai stângaci şi mai complexaţi pe măsură ce Jenny îi vedea crescând. N-a trecut mult şi Clarence DuGard a avut nevoie de ochelari, pe care apoi îi va şparge tot timpul; de-a lungul anilor, Jenny îl va trata de nenumărate ori de infecţii la urechi şi o dată de o fractură de nas. Talbot Mayer-Jones începuse să vorbească sâsâit; la trup era otova, ca o sticlă, altfel simpatic din fire, şi pe deasupra mai avea şi o sinuzită care ameninţa să se cronicizeze. Emily Hamilton s-a înălţat atât de mult, încât genunchii şi coatele îi erau veşnic julite şi sângerânde din pricină că se împiedica tot timpul şi cădea, iar felul în care sânii ei mici îşi afirmau formele o făcea pe Jenny să tresară – uneori îşi dorea să fi avut o fată. Ira şi Buddy Grove, „de la oraş", aveau gleznele groase, la fel şi încheieturile mâinilor şi gâturile, iar degetele le erau mereu mânjite şi zgâriate din cauză că şi le băgau peste tot prin atelierul de întreţinere al tatălui lor. S-au înălţat şi copiii Percy, blonzi, de-o curăţenie metalică, ochii lor având culoarea gheţii mate de pe apa uşor sărată a râului Steering ce se scurgea prin mlaştinile sărate până în marea din apropiere.

Stewart Jr., căruia i se spunea şi Stewie Doi, va fi absolvit cursurile de la Steering înainte ca Garp să împlinească măcar vârsta de a intra la şcoală; Jenny îl va îngriji de două ori pentru o gleznă scrântită şi o dată pentru gonoree. Mai târziu, Stewie

Doi va trece prin Institutul Harvard de Comerț și Management, printr-o infecție cu stafilococi și printr-un divorț.

Lui Randolph Percy i se va spune Dopey până în ziua morții (din pricina unui atac de cord, la numai treizeci și cinci de ani; era un procreator, după placul inimii tatălui său cel gras, el însuși tată a cinci copii). Dopey n-a reușit niciodată să termine Colegiul Steering, dar s-a transferat cu succes la o altă școală și, după o vreme, a absolvit-o. Într-o bună zi, Midge a strigat în sufrageria duminicală: „Dopey al nostru e mort!" Porecla lui a răsunat atât de îngrozitor în acel context, încât după moartea lui familia a început în sfârșit să-l pomenească sub numele de Randolph.

William Percy, Willy Țiuitorul, era jenat, spre cinstea lui, de porecla asta stupidă, și deși era cu trei ani mai mare decât Garp, a legat cu el o prietenie plină de generozitate atunci când el a ajuns în ultima clasă de liceu iar Garp abia intra în prima. Lui Jenny i-a plăcut întotdeauna de William, căruia îi spunea pe numele întreg, William. L-a tratat de multe ori de bronșită și a fost într-atât de tulburată când a aflat că a murit (în război, imediat după ce a absolvit Universitatea Yale), încât le-a scris chiar și o scrisoare de condoleanțe lui Midge și lui Tocană Grasă.

Cât despre fetele Percy, Cushie va avea și ea parte de experiențe sexuale (în care Garp va ajunge chiar să joace un mic rol; erau aproape de aceeași vârstă). Iar săraca Bainbridge, cea mai mică dintre copiii Percy, care fusese blestemată să i se spună Pooh, va fi scutită de confruntarea *ei* cu Garp până când Garp va ajunge în floarea vârstei.

Pe toți acești copii, cât și pe Garp al ei, Jenny i-a văzut crescând. În timp ce Jenny aștepta ca Garp să fie suficient de copt pentru a intra la Steering, Bonkers, fiara cea neagră, a îmbătrânit foarte mult și a devenit mai greoi – dar nu și știrb, după cum a remarcat Jenny. Iar Garp era mereu cu ochii în

patru când era vorba de el, chiar și după ce Bonkers a încetat să mai alerge cu ceata de copii; când se furișa greoi prin spatele coloanelor albe ale casei Percy – cu blana împâslită, și încâlcită, și zburlită, ca un scaiete în noapte –, Garp nu-l scăpa o clipă din ochi. Câte un copil mai mic, sau cineva abia mutat în vecinătate, care se apropia prea mult, se alegea imediat cu o mușcătură. Jenny ținea socoteala suturilor și a bucăților de carne lipsă pentru care huiduma de dulău se făcea direct răspunzător, dar Tocană Grasă îndura toate reproșurile lui Jenny, și Bonkers continua să trăiască.

„Cred că mama ajunsese să țină la prezența acelui animal, deși n-ar fi recunoscut-o niciodată, va scrie Garp. Bonkers era însuși dușmanul Percy întrupat și viu – făcut din mușchi, blană și halenă fetidă. Sunt convins că mamei îi făcea plăcere să-l vadă pe bătrânul câine cum pierde din puteri în timp ce eu creșteam."

Când Garp a fost destul de copt ca să intre la Steering, Bonkers cel negru împlinise paisprezece ani. Când Garp a intrat la Steering, Jenny Fields căpătase câteva fire de Argint Nobil ale ei proprii. Când Garp a început colegiul, Jenny urmase toate cursurile ce meritau să fie urmate și le înșirase pe listă în ordinea valorii lor universale și a gradului de amuzament. Când Garp a ajuns elev la Steering, Jenny Fields primise darul tradițional pe care-l primeau profesorii și personalul administrativ pentru cincisprezece ani de serviciu neîntrerupt: faimoasele farfurii Steering de dineu. Austerele clădiri de cărămidă ale liceului, inclusiv anexa infirmeriei, erau reprezentate pe suprafața lată, unde se punea mâncare, a farfuriilor, în culorile vii ale Colegiului Steering. Bunele și dragele culori roșu și albastru – sânge și cer senin.

3

Ce voia el să devină când avea să fie mare

În 1781, văduva şi copiii lui Everett Steering au fondat Şcoala Medie Steering, cum a fost ea denumită la început, deoarece Everett Steering îşi anunţase familia, în timp ce tranşa ultima lui gâscă de Crăciun, că singura lui dezamăgire în ceea ce privea oraşul *său* era aceea că nu-şi înzestrase propriii băieţi cu o şcoală capabilă să-i pregătească pentru o educaţie superioară. De fiicele sale nu pomenise nici un cuvânt. El era constructor de nave într-un sat a cărui legătură dintotdeauna cu marea era un râu condamnat. Everett ştia că râul era condamnat. Era un om deştept, cu o fire nu prea veselă, dar după masa de Crăciun şi-a îngăduit o bătaie cu bulgări împreună cu băieţii şi fetele sale. A murit de apoplexie înainte de căderea nopţii. Everett Steering avea şaptezeci şi doi de ani; până şi băieţii şi fetele sale erau prea mari de-acum pentru bătăi cu bulgări, dar el a avut tot dreptul să spună că oraşul Steering era oraşul *său.*

Oraşul fusese botezat după numele lui într-un exces de entuziasm, când localitatea şi-a câştigat independenţa după încheierea Războiului Revoluţionar. Everett Steering organizase instalarea tunurilor cu afet în punctele strategice de-a lungul malului râului; tunurile erau menite să descurajeze un

atac care n-a avut loc niciodată – din partea britanicilor, despre care se credea că vor naviga dinspre mare, prin Great Bay[1], pe râu în sus. Pe atunci râul se numea Great River[2], dar după război a primit numele de Steering; iar orașul, care nu avea un nume propriu-zis – întotdeauna fusese denumit Meadows[3], din cauză că se înălța pe terenul mlăștinos, cu ape sărate și dulci, aflate la numai câteva mile distanță de Great Bay –, a primit și el numele de Steering.

Multe familii din Steering își câștigau existența de pe urma construcțiilor navale sau a altor afaceri care ajungeau până la ei pe râu în sus, venind dinspre mare; de la bun început, de când primise numele de Meadows, localitatea nu fusese altceva decât un port secundar la Great Bay. Dar atunci când a dat glas dorinței sale de a înființa o școală pentru băieți, Everett a spus familiei că Steering *nu* va mai fi port multă vreme. Băgase de seamă că râul începuse să se umple de aluviuni.

În toată viața lui, Everett Steering n-a spus decât o singură vorbă de duh, și aceea în familie. Vorba de duh era că unicul râu de pe lume care-i purta numele era plin cu mâl; și se umplea văzând cu ochii. Terenul era plin de mlaștini și lunci, de la Steering până la mare, și dacă oamenii, hotărând că orașul lor merita să rămână port, nu se grăbeau să adâncească albia râului, Everett știa că până și unei bărci cu vâsle îi va fi la un moment dat greu să ajungă din Steering până la Great Bay (cu excepția cazurilor când fluxul era foarte mare). Mai știa și că fluxul va umple într-o bună zi albia râului din orașul său natal și până la Atlantic.

În secolul următor, familia Steering a avut înțelepciunea să-și investească averea în industria textilă, construind ateliere de-a latul cascadei ce se afla în porțiunea cu apă dulce a

[1] *Great Bay* în lb. engl., Golful cel Mare. (n. trad)
[2] *Great River* în lb. engl., Râul cel Mare. (n. trad.)
[3] *Meadows* în lb. engl., lunci. (n. trad.)

râului Steering. Când a izbucnit Războiul Civil, *singura* îndeletnicire din orașul Steering, de pe Râul Steering, o ofereau Atelierele Steering. Familia prinsese momentul cel mai propice să iasă din afacerea cu construcții navale și să intre în aceea cu textile.

În Steering se mai afla o familie care se îndeletnicea cu construcțiile navale, dar care n-a fost la fel de norocoasă; ultimul vas construit de această familie n-a reușit să ajungă decât până la jumătatea drumului dintre Steering și mare. Într-o zonă, odată vestiță, a râului, numită Strâmtoarea, ultimul vas construit în Steering a eșuat pentru totdeauna în mâl și ani mulți a putut fi văzut de pe drum, pe jumătate ieșit din apă la vremea fluxului și în întregime descoperit de reflux. Copiii își făcuseră pe el un loc de joacă, până când, într-o bună zi, vasul s-a înclinat într-o parte și a zdrobit sub greutatea sa câinele unuia dintre ei. Un crescător de porci, un oarecare Gilmore, a recuperat catargele și le-a folosit ca să înalțe un adăpost pentru animale. Iar la vremea la care Garp a început să învețe la Steering, echipa de canotaj a colegiului putea să se folosească de schifurile cu opt rame doar la orele fluxului. În timpul refluxului, Râul Steering nu era altceva decât o albie umedă și plină de mâl de la oraș și până la mare.

Prin urmare, faptul că în 1781 a fost fondată o școală pentru băieți se datora numai și numai instinctului lui Everett Steering în ceea ce privea apa. După un secol și mai bine, școala a început să prospere.

„În atâta amar de ani, va scrie Garp, genele perspicace ale familiei Steering au suferit probabil unele diluări; instinctele familiei în ceea ce privea apa s-au degradat, devenind din bune foarte rele." Lui Garp îi făcea plăcere să se exprime astfel când se referea la Midge Steering Percy. „O Steering ale cărei instincte acvatice și-au trăit traiul, spunea el. Ce ironie minunată, se gândea Garp, că genele Steering pentru simțul

apei și-au epuizat cromozomii atunci când au ajuns la Midge. Ea avea un simț al apei atât de pervers, va mai scrie Garp, încât s-a lăsat atrasă de acesta mai întâi spre Hawaii, iar apoi spre Marina Statelor Unite – sub chipul lui Tocană Grasă."

Midge Steering Percy era ultima descendentă în linie directă. După ea nu avea să mai rămână decât Colegiul Steering și poate că bătrânul Everett prevăzuse chiar și acest lucru; multe familii lăsau în urma lor mult mai puțin, sau lucruri și mai rele. În vremea lui Garp, însă, Colegiul Steering încă își urma neabătut scopul bine definit: „pregătirea tinerilor pentru învățământul superior". Iar în ceea ce-l privea pe Garp, el avea o mamă care lua foarte în serios acest scop. Garp însuși a luat școala atât de în serios, încât până și Everett Steering, care a spus o singură glumă la viața lui, ar fi fost încântat.

Garp știa la ce cursuri să se înscrie și cine-i vor fi profesorii. Adeseori în aceasta constă diferența între a te descurca bine la școală și a te descurca rău. Nu era un elev dotat în adevăratul sens al cuvântului, dar avea direcție; multe dintre cursurile pe care și le alesese erau încă proaspete în mintea lui Jenny, iar ea era un instructor bun. Probabil că Garp era la fel de puțin înzestrat nativ pentru ocupațiile intelectuale ca și mama lui, în schimb moștenise disciplina ei de fier; stă în firea infirmierelor să-și stabilească rutine, și Garp avea încredere în mama lui.

Dacă exista vreo lacună în sfaturile lui Jenny, aceasta era într-un singur domeniu. Nu acordase niciodată atenție sporturilor de la Steering; nu-i putea oferi lui Garp nici o sugestie în ceea ce privea sporturile pe care le-ar fi putut practica acolo. Îi putea spune că îi va plăcea civilizația Asiei Orientale predată de domnul Merrill, mult mai mult decât Anglia în timpul dinastiei Tudor cu domnul Langdell. În schimb, de pildă, Jenny nu cunoștea deosebirea în ceea ce privea plăcerile și

suferințele pricinuite de fotbalul european și cel american. Băgase doar de seamă că fiul ei era mic de înălțime, vânjos, cu un echilibru perfect, iute și singuratic; și presupunea că el știa deja ce sport i-ar fi plăcut să practice. Numai că el nu știa.

Echipele, după părerea lui, erau o stupizenie. Bunăoară, să vâslești în același timp cu ceilalți, ca un sclav de galeră care-și cufundă vâsla într-o apă împuțită – și râul Steering era o apă împuțită. La suprafața lui pluteau deșeuri și excremente umane – și de fiecare dată spuma apelor sărate care se retrăgeau odată cu refluxul rămânea pe malurile mâloase (un mâl ce avea consistența grăsimii de jambon pusă la frigider). Râul lui Everett Steering nu era plin numai de mâl, însă chiar dacă ar fi fost curat ca lacrima, Garp n-avea stofă de vâslaș și pace. Nici de jucător de tenis. Într-unul dintre primele lui eseuri – în primul său an la Steering – Garp scria: „Nu mă interesează mingile. Mingile stau între sportiv și exercițiul său. La fel și pucul de la hochei sau fluturele de la jocul de badminton – iar patinele sau schiurile se interpun între trup și teren. Și când trupul se îndepărtează și mai mult de competiție printr-un alt instrument de prelungire – cum ar fi racheta, crosa, chiar și un băț – întreaga puritate a mișcării, a forței, a concentrării s-a dus". La cei cincisprezece ani ai săi i se putea deja intui instinctul pentru o estetică personală.

Deoarece era prea mic de statură pentru fotbal, și la fotbal aveai absolută nevoie de o minge, Garp alerga pe distanțe lungi, așa-numitul cros pe teren accidentat, dar nimerea tot timpul în bălți, drept care în acea toamnă mai mult a zăcut răcit.

La deschiderea sezonului sporturilor de iarnă, Jenny era necăjită din pricina agitației continue pe care o manifesta fiul ei; îi reproșa lui Garp că se codea atât să se hotărască ce sport anume să aleagă – doar era atât de simplu. Garp însă nu privea sporturile ca pe o recreere. *Nimic* nu reprezenta o

recreere pentru Garp. De la bun început părea convins de faptul că pentru a atinge un scop, indiferent care, trebuia depus un efort deosebit. („Scriitorii nu scriu de plăcere", va nota Garp mai târziu, referindu-se la sine însuși.) Încă înainte să știe că va deveni scriitor, sau să știe *ce* voia să devină, tânărul Garp nu părea să facă nimic „din amuzament".

Garp stătea consemnat la infirmerie în ziua în care ar fi urmat să se înscrie la un sport de iarnă. Jenny n-a vrut cu nici un chip să-l lase să se scoale din pat.

– Oricum nu știi la ce vrei să te înscrii, i-a spus ea.

Singurul lucru de care era în stare Garp la acea oră era să tușească.

– E o prostie fără seamăn, i-a spus Jenny. Ți-ai petrecut cincisprezece ani în comunitatea asta mizerabilă și incultă, și te pierzi cu firea încercând să te hotărăști ce sport să alegi ca să-ți ocupi după-amiezele.

– Nu mi-am găsit sportul care mi se potrivește, mamă, a hârâit Garp. Și *trebuie* să-mi aleg un sport.

– De ce?

– Nu știu, a gemut el.

Și dă-i și tușește.

– Isuse, ascultă-te numai cum tușești, s-a văicărit Jenny. Am să-ți găsesc *eu* un sport. Mă duc la sală și te înscriu la unul dintre ele.

– Nu! a implorat-o Garp.

– Știu mai multe decât tine, e sau nu așa? a replicat Jenny, și aceste cuvinte aveau să devină litania ei în decursul celor patru ani de Steering ai lui Garp.

Garp a căzut înapoi pe perna lui transpirată.

– Nu și în privința *asta*. Ai fost tu la toate cursurile, dar n-ai jucat în nici una dintre *echipe*.

Dacă Jenny Fields și-a dat seama de această scăpare a ei, rară de altfel, nu a recunoscut-o deschis. Era o zi de decembrie

tipică, pământul sticlea din pricina zloatei înghețate peste noapte și a zăpezii murdărite de noroi de încălțările a opt sute de băieți. Jenny Fields s-a înfofolit și a pornit-o târându-și picioarele prin campusul cufundat în cenușiul iernii, ca o mamă convinsă și hotărâtă ce era. Arăta ca o infirmieră pregătită sufletește să aducă o cât de firavă speranță pe frontul rusesc. Astfel s-a apropiat ea de sala de sport a Colegiului Steering. În cei cincisprezece ani de când trăia la Steering, Jenny nu fusese niciodată acolo; habar nu avusese că ar fi fost important să o facă. La capătul celălalt al campusului Steering, mărginit de hectare întregi de terenuri de sport, săli de hochei, terenuri de tenis, ca un fel de secțiune printr-un uriaș mușuroi uman, Jenny a zărit gigantica sală de gimnastică ivindu-se amenințătoare din zăpada murdară, asemenea unei bătălii pe care nu o anticipase, și inima ei a fost cuprinsă de îngrijorare și amărăciune.

Sala de gimnastică și Vestiarul Seabrook – ca și stadionul Seabrook și terenul de hochei Seabrook – își primiseră numele de la minunatul sportiv și as al zborurilor din Primul Război Mondial Miles Seabrook, ale cărui chip și tors masiv o salutau pe Jenny dintr-un triptic de fotografii expuse într-o vitrină aflată în marele hol de la intrarea în sală. Miles Seabrook, 1909, cu capul vârât într-o cască de fotbal, din piele, și cu pernițele pentru umeri probabil inutile. Sub fotografia fostului Număr 32 se afla tricoul însuși, aproape ferfenițit; decolorat, mâncat de molii, tricoul era pus grămadă în vitrina cu trofee, chiar sub prima fotografie a tripticului Miles Seabrook. Lângă tricou, o notă explicativă: TRICOUL LUI AUTENTIC.

Imaginea centrală a tripticului îl înfățișa pe Miles Seabrook în postura de portar de hochei – în acele vremuri, portarii purtau apărătoare de genunchi și umeri; însă chipul curajos îi era descoperit, ochii priveau limpezi și provocatori, cicatricele

îi împânzeau toată fața. Masivitatea lui Miles Seabrook umplea plasa liliputană. Cum ar fi putut cineva să-i bage gol lui Miles Seabrook, cu labele alea de piele ale lui, iuți ca labele de pisică și mari ca cele de urs, cu crosa ca o măciucă și cu piepta-rul umflat, iar patinele semănând cu ghearele lungi ale unui furnicar? Pe lângă fotografiile lui ca fotbalist și hocheist, erau afișate scorurile *marilor* meciuri anuale: în cazul fiecărui sport practicat la Steering, sezonul se încheia când avea loc competiția tradițională cu Colegiul Bath, aproape la fel de vechi și de vestit ca și Steering, și rivalul detestat de fiecare elev de la Steering. Netrebnicii băieți de la Bath, în verdele și auriul lor (pe vremea lui Garp, aceste culori erau numite vomă și căcat de sugar). STEERING 7, BATH 6; STEERING 63, BATH 0. Nimeni nu câștiga când era Miles în poartă.

Căpitanul Miles Seabrook, cum era denumit în a treia fotografie din triptic, se uita țintă la Jenny Fields, îmbrăcat într-o uniformă mai mult decât familiară ei. Uniforma de piele a Forțelor Aeriene Americane, a recunoscut-o din prima clipă; deși uniformele se modificaseră între cele două războaie, schimbările nu erau chiar atât de radicale încât Jenny să nu recunoască gulerul căptușit cu blană al jachetei de zbor, ridicat în jurul gâtului, cureluța căciulii, lăsată desfăcută cu nonșalanță sub bărbie, clapele de urechi legate deasupra (lui Miles Seabrook nu-i putea fi niciodată frig la urechi!), ochelarii ridicați și ei cu aceeași nepăsare pe frunte. În jurul gâtului, eșarfa de un alb pur. Nici un scor nu era menționat sub această fotografie, dar dacă cineva de la Secția de Atletism Steering ar fi avut cât de cât simțul umorului, Jenny ar fi putut citi: STATELE UNITE 16, GERMANIA 1. Șaisprezece era numărul avioanelor doborâte de Miles Seabrook înainte să-l nimerească nemții.

Panglici și medalii zăceau prăfuite în vitrina de trofee bine încuiată, precum ofrandele pe un altar ridicat în memoria lui

Miles Seabrook. Printre ele, un obiect de lemn într-o stare jalnică – lui Jenny i s-a părut a fi o bucată din avionul doborât al lui Miles Seabrook; n-ar fi surprins-o nici o dovadă de lipsă de gust în această privință, numai că bucata de lemn era tot ceea ce mai rămăsese din ultima lui crosă de golf. Atunci de ce nu și centura protectoare? s-a întrebat Jenny Fields. Sau o șuviță din părul lui, ca un suvenir rămas de la un copil mort? Părul care, în toate cele trei fotografii, era ascuns sub o caschetă sau o cască sau o tichie lungă vărgată. Te pomenești că Miles Seabrook era chel, și-a spus Jenny Fields cu disprețul ei caracteristic.

Lui Jenny nu-i plăcea semnificația celor expuse în semn de cinstire în acea vitrină prăfuită. Sportivul-războinic, care nu făcea altceva decât să-și schimbe uniforma. Corpului i se oferea de fiecare dată doar o amăgire de protecție: ca infirmieră la Colegiul Steering, Jenny fusese martora a cincisprezece ani de răni provocate în timpul meciurilor de fotbal sau de hochei, în ciuda căștilor, măștilor, centurilor, cataramelor, balamalelor și pernițelor protectoare. Iar sergentul Garp, ca și ceilalți, îi demonstrase lui Jenny că bărbații aflați pe front beneficiau de cea mai iluzorie protecție dintre toate.

Dezgustată, Jenny s-a urnit din loc; trecând prin fața vitrinelor, avea sentimentul că înainta spre motorul unei mașinării periculoase. A evitat să se apropie de spațiile mari cât niște arene ale complexului sportiv, de unde auzea strigătele și gemetele întrecerilor. S-a îndreptat spre coridoarele întunecate unde, bănuia ea, se aflau birourile. Mi-am petrecut cincisprezece ani de viață ca să-mi pierd copilul în *așa ceva?* se întreba ea.

Recunoștea întru câtva mirosul. Miros de dezinfectant. Ani de frecat înverșunat cu peria. Fără îndoială că o sală de gimnastică era locul unde germenii dotați cu un potențial monstruos pândeau șansa de a rodi. Mirosul acela îi amintea

de spitale și de infirmeria Steering – aer postoperatoriu închis în recipiente. Dar aici, în clădirea asta uriașă înălțată în memoria lui Miles Seabrook, persista și un alt miros, la fel de dezgustător în opinia lui Jenny Fields ca și mirosul de sex. Complexul sportiv și vestiarul fuseseră construite în 1919, cu mai puțin de un an înainte să se fi născut ea: iar ceea ce adulmeca Jenny acum erau patruzeci de ani de vânturi scăpate și de sudoare a băieților apăsați de tensiune și încordare. Ceea ce adulmeca Jenny acum era *competiția*, sălbatică și plină de dezamăgiri. Ea era în afara tuturor acestor lucruri, *ea* crescuse mare fără ele.

Pe un coridor ce părea separat de zonele centrale ale diferitelor energii descătușate în sala de sport, Jenny s-a oprit locului, atentă la zgomotele din jur. Undeva în apropiere era sala pentru ridicarea greutăților; auzea izbituri de aparate metalice și cumplita dislocare a herniilor – așa privea o infirmieră acest gen de efort. De fapt, lui Jenny îi părea că toată clădirea gemea și se scremea, ca și când fiecare elev de la Steering suferea de constipație și căuta să se golească în îngrozitoarea sală de gimnastică.

Jenny Fields se simțea pierdută, așa cum se poate simți o persoană care, după ce a fost atentă tot timpul, se pomenește confruntată cu o greșeală.

În acea clipă, s-a trezit față în față cu luptătorul însângerat. Jenny n-ar fi putut spune de unde apăruse băiatul acela amețit și plin de sânge, dar o ușă se deschisese în acest coridor înșirat cu încăperi mici și aparent inofensive, și chipul palid al luptătorului se ivise dintr-odată înaintea ei, cu apărătoarea de cap lăsată atât de mult pe ceafă, încât cureaua ce înconjura bărbia îi intrase în gură și-i trăgea buza de sus într-un rânjet ca de pește. Cupa mică a curelei, care-i cuprindea de obicei bărbia, se îmbibase de sângele ce-i curgea din nas.

Ca infirmieră, Jenny n-a fost foarte impresionată la vederea sângelui, dar s-a ferit totuşi într-o parte, ca să nu se ciocnească de băiatul îndesat, ud, cu o expresie fioroasă, care a reuşit ca prin minune să se răsucească în ultima clipă şi s-o evite. Apoi, cu o forţă şi o precizie uluitoare, a vomitat drept pe tovarăşul său de lupte, care se chinuia să-l sprijine.

– Scuzaţi, a bolborosit el, fiind un tânăr bine crescut, aşa cum erau majoritatea băieţilor de la Steering.

Colegul său i-a făcut favoarea să-i scoată de pe cap harnaşamentul, pentru ca nefericitul borâtor să nu se înece sau să se stranguleze; fără să ţină prea mult seama de faptul că el însuşi era mânjit de vomă, a strigat peste umăr spre uşa deschisă a sălii de lupte:

– Carlisle n-a reuşit!

Prin uşa respectivei încăperi, al cărei aer încins a învăluit-o pe Jenny aşa cum te ademeneşte o seră tropicală în miez de iarnă, s-a auzit vocea clară, de tenor, a unui bărbat:

– Carlisle! Te-ai servit de *două* ori din zoaiele alea primite la prânz la cantină, Carlisle! Chiar şi dacă ai fi mâncat numai o porţie, tot meriţi să le borăşti! Nu eşti demn de *milă*, Carlisle!

Carlisle, cel pentru care nu exista milă, s-a depărtat pe coridor, fără să se oprească din vomitat; mânjind totul în jur cu sânge şi borâtură, a ajuns în sfârşit la o uşă şi, după ce-a mânjit-o şi pe aceasta, cu chiu cu vai a izbutit să iasă. Colegul său de lupte, care – în opinia lui Jenny – nu se dovedea nici el mai milos, a aruncat apărătoarea de cap pe coridor, în murdăria lui Carlisle; apoi l-a urmat la vestiar. Probabil ca să-şi schimbe hainele, şi-a zis Jenny.

Uşa sălii de lupte greco-romane rămăsese deschisă; Jenny s-a uitat la ea, a tras adânc aer în piept şi a păşit înăuntru. În clipa următoare a simţit că-şi pierde echilibrul. Piciorul ei păşise pe ceva moale şi cărnos, iar când s-a rezemat de perete, acesta a părut că se cufundă; se găsea înăuntrul unei celule

capitonate cu perne, pereții și podeaua erau acoperite cu saltele calde și elastice, iar aerul era atât de înăbușitor de fierbinte și greu de miros de sudoare, încât Jenny nici nu îndrăznea să respire.

– Închide ușa! a răsunat aceeași voce bărbătească de tenor; luptătorii – avea Jenny să afle mai târziu – *adoră* căldura și propria lor sudoare, mai ales când țin cură de slăbire, și *prosperă* atunci când pereții și podelele sunt la fel de fierbinți și de puhave ca bucile fetelor adormite.

Jenny a închis ușa. Până și aceasta era capitonată cu o saltea, pe care ea s-a lăsat cu toată greutatea, imaginându-și că poate cineva de afară va deschide ușa și se va îndura s-o elibereze de acolo. Bărbatul cu voce de tenor era antrenorul; prin căldura ce făcea aerul să tremure, Jenny îl vedea agitându-se în sus și-n jos de-a lungul pereților sălii, incapabil să stea locului în vreme ce-și mijea ochii la luptătorii săi.

– Treizeci de secunde! a strigat el.

Perechile de pe saltea s-au înviorat dintr-odată, de parcă ar fi fost stimulate electric. Cât era sala de mare, luptătorii se încleștau într-o încâlceală violentă de trupuri și concentrarea fiecăruia dintre ei i s-a părut lui Jenny tot atât de deliberată și de disperată ca un viol.

– Cincisprezece secunde! a țipat antrenorul. *Forțează!*

Perechea încolăcită, aflată cel mai aproape de Jenny, s-a descleștat, membrele s-au descâlcit, venele de pe brațe și de la gât au zvâcnit. Un strigăt gâfâit și un fir de salivă au scăpat printre buzele unuia dintre băieți atunci când adversarul său s-a smuls din strânsoare și cei doi s-au desprins unul de altul și s-au trântit de pereții căptușiți cu saltele.

– Gata! a țipat antrenorul.

Nu se folosea de fluier. Luptătorii au devenit deodată moi ca niște cârpe, deznodându-se fiecare de celălalt cu mișcări extrem de lente. Vreo șase-șapte dintre ei se târau spre

Jenny, care nu se dezlipise de uşă; în acel moment, n-aveau în cap decât cişmeaua şi aerul curat, deşi Jenny mai degrabă ar fi zis că toţi se îndreptau spre hol ca să vomite sau să sângereze în linişte – sau amândouă.

În sala de lupte, singurele trupuri care mai rămăseseră în picioare erau al lui Jenny şi al antrenorului. Uitându-se la antrenor, Jenny a observat că era un bărbat îngrijit, mic de statură, îndesat ca un resort; şi a mai băgat de seamă că era aproape orb, deoarece se uita spre ea cu ochi mijiţi, recunoscând că albeaţa şi silueta ei erau nişte elemente străine spaţiului aceluia. Îşi căuta orbecăind ochelarii: de obicei îi punea pe marginea de sus a saltelelor de pe pereţi, cam în dreptul capului – unde nu puteau fi striviţi de vreun luptător care s-ar fi nimerit să cadă peste ei. Din câte îşi dădea Jenny seama, antrenorul era aproximativ de aceeaşi vârstă cu ea, dar nu-şi amintea să-l fi văzut înainte în campus sau prin împrejurimi – nici cu ochelari, nici fără.

Antrenorul se angajase de curând la Steering. Se numea Ernie Holm şi, deocamdată, comunitatea colegiului i se părea la fel de snoabă cum i se păruse şi lui Jenny. Ernie Holm fusese de două ori campion la lupte în cadrul Universităţii Iowa, însă fără să câştige vreun titlu naţional, şi timp de cincisprezece ani fusese antrenor de lupte în diverse colegii de peste tot din Iowa, chinuindu-se să-şi crească de unul singur unicul lui copil, o fiică. Se săturase până-n gât de Vestul Mijlociu – după cum singur ar fi recunoscut – şi venise în est ca să-i asigure fiicei sale o educaţie aleasă – ar mai fi recunoscut el. Ea era inteligenta familiei, îi plăcea lui să spună – şi avea trăsăturile frumoase ale mamei ei, despre care el nu vorbea niciodată.

La cei cincisprezece ani ai săi, Helen Holm îşi petrecuse, de când se ştia, toate după-amiezele, trei ore în fiecare zi, şezând în sălile de lupte, de la cele din Iowa până la aceasta de la Steering, urmărindu-i pe băieţii de cele mai diverse calibre

asudând și izbindu-se unii pe alții. Această copilărie petrecută ca singura fată într-o sală de lupte a făcut din ea o cititoare, va remarca Helen câțiva ani mai târziu. „Am fost crescută ca să fiu un spectator, va spune ea. Am fost educată ca să fiu o voyeristă."

De fapt, era o cititoare atât de bună și de neobosită, încât Ernie Holm se mutase în est anume pentru ea. Acceptase slujba de la Steering de hatârul lui Helen, deoarece în contract citise că odraslele profesorilor și ale personalului auxiliar puteau să urmeze gratuit cursurile colegiului – sau primeau o sumă corespunzătoare pentru a putea urma o școală particulară. Numai că Ernie Holm însuși era un cititor prost; dintr-un motiv sau altul, scăpase din vedere faptul că la Steering nu erau acceptați decât băieți.

Și astfel, într-o zi de toamnă, s-a pomenit că se mută în comunitatea destul de rece a gimnaziului și că fiica sa, bubuind de inteligență, este înscrisă încă o dată la o școală de stat mică și slabă. De fapt, școala publică din orașul Steering era probabil mai slabă decât majoritatea școlilor publice, deoarece băieții inteligenți se duceau la Colegiul Steering, iar fetele inteligente plecau de tot din oraș. Ernie Holm nu considera că trebuia să-și trimită fata departe de el – doar de aceea se mutase, ca să fie împreună cu ea. Astfel că, în timp ce Ernie Holm se deprindea cu noile sale îndatoriri la Steering, Helen Holm hoinărea prin cartierul ce înconjura campusul, devorându-i librăriile și biblioteca (fără îndoială că auzea vorbindu-se despre *cealaltă* mare cititoare a comunității: Jenny Fields); și continua să se plictisească, așa cum se plictisise și în Iowa, în compania plicticoaselor ei colege de la plicticoasa școală publică.

Persoanele care se plictiseau îi creau o stare de neliniște lui Ernie Holm. Se căsătorise cu o infirmieră, în urmă cu șaisprezece ani; după ce o născuse pe Helen, infirmiera renunțase la

slujba ei pentru a-şi dedica tot timpul rolului de mamă. După şase luni, dorise să-şi reia activitatea de infirmieră, dar cum în acei ani în Iowa nu existau aziluri de bătrâni, soţia lui Ernie Holm devenise cu timpul tot mai distantă din pricina stresului provocat de faptul că trebuia să fie mamă douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru şi că nu mai putea fi infirmieră. Într-o bună zi l-a părăsit pe Ernie. L-a părăsit fără nici o explicaţie şi lăsându-i pe cap o fată care avea să-l solicite douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru.

Prin urmare, Helen Holm a crescut în sălile de lupte, care nu prezintă primejdii pentru copii – căci sunt capitonate peste tot cu saltele, şi întotdeauna calde. Cărţile o feriseră de plictiseală pe Helen, deşi Ernie Holm se întreba cu îngrijorare cât va mai putea rezista râvna fiicei în lipsa oricărei alte activităţi. Era convins că Helen a lui moştenise *genele* plictiselii.

Aşa s-a făcut că Ernie Holm s-a mutat la Steering. Aşa s-a făcut că Helen, care purta şi ea ochelari – la fel de necesari ca şi ai tatălui ei –, se găsea cu Ernie în ziua în care Jenny Fields a păşit în sala de lupte. Jenny n-a observat-o pe Helen; puţini oameni o observau pe Helen, atunci când Helen avea cincisprezece ani. În schimb, Helen a observat-o imediat pe Jenny; Helen nu era ca tatăl ei, adică nu se lua la luptă cu băieţii, nu făcea demonstraţii de mişcări şi prinderi, prin urmare îşi ţinea tot timpul ochelarii pe nas.

Helen Holm era tot timpul cu ochii în patru după infirmiere, pentru că spera tot timpul să-şi zărească mama dispărută, pe care Ernie nu făcuse nici o tentativă să o găsească. În privinţa femeilor, Ernie Holm se cam obişnuise să fie respins. Dar când fusese Helen mică, Ernie născocise pentru ea o poveste fantezistă, în care, fără îndoială, îi plăcea şi lui să creadă – o poveste ce-o intrigase pe Helen de la bun început. „Într-o bună zi, îi povestea el, poate că ai să zăreşti o infirmieră încântătoare, cu aerul că nu prea ştie unde se *află*, şi

poate că se va uita la tine cu aerul că nu știe nici măcar cine ești *tu* – dar poate se va arăta curioasă să te cunoască."

– Și aceea va fi mămica mea? obișnuia să-l întrebe Helen pe tatăl ei.

– Și aceea va fi mămica ta! răspundea Ernie.

Încât atunci când Helen Holm, care se afla în sala de lupte de la Steering, și-a ridicat privirile din carte, a avut impresia că o zărește pe mama ei. În uniforma ei albă, Jenny Fields nu părea niciodată să-și găsească locul: acolo, pe saltelele cărămizii ale Colegiului Steering, arăta smeadă, plesnind de sănătate, robustă, o femeie cel puțin atrăgătoare dacă nu încântătoare de-a binelea, iar Helen Holm și-a imaginat probabil că nici o altă femeie în afară de mama ei nu s-ar fi aventurat în acel infern cu podeaua moale unde lucra tatăl ei. Ochelarii i s-au aburit; a închis cartea; îmbrăcată într-un trening gri, banal, care-i ascundea silueta timidă de puștoaică de cincisprezece ani –coapsele tari și sânii mici –, Helen s-a ridicat sfioasă în picioare, s-a rezemat de peretele sălii de lupte și a așteptat un semn de recunoaștere din partea tatălui ei.

Dar Ernie Holm încă își căuta ochelarii; ca prin ceață a zărit silueta albă – vag feminină, o asistentă medicală poate – și inima lui s-a oprit locului, confruntată cu această posibilitate în care niciodată nu crezuse cu adevărat: să-și vadă soția reîntorcându-se, s-o audă spunând: „Ah, ce dor mi-a fost de tine și de fiica noastră!" Ce altă infirmieră intra în locul ăsta unde muncea el?

Helen l-a văzut pe tatăl ei orbecăind și a presupus că acesta era semnul așteptat de ea. A pornit spre Jenny, traversând saltelele calde ca sângele, iar Jenny și-a spus în gând: Dumnezeule, ce mai *fată!* O fată drăguță cu ochelari. Ce face o fată drăguță într-un loc ca ăsta?

– Mămico? i s-a adresat Helen. *Eu* sunt, mămico! *Helen!*

Şi a izbucnit în lacrimi; şi-a aruncat braţele subţiri în jurul umerilor lui Jenny şi şi-a lipit faţa udă de lacrimi de gâtul ei.

– Isuse Hristoase! a exclamat Jenny Fields, care nu era genul de femeie căreia să-i fi plăcut vreodată să fie atinsă. Însă ca infirmieră, a intuit probabil starea sufletească delicată a lui Helen şi n-a îndepărtat-o de la sine, deşi ştia foarte bine că nu era mama ei. Fusese mamă *o dată* şi asta era de ajuns, considera Jenny Fields. A mângâiat-o uşor, dar cu răceală, pe spate, pe fata care plângea în hohote, şi s-a uitat implorator la antrenor, care tocmai îşi găsise ochelarii.

– Şi nu sunt nici mama *ta,* i s-a adresat Jenny politicoasă, deoarece el o privea cu chipul luminat de aceeaşi strălucire de uşurare surprinsă de Jenny pe chipul fetei ăsteia drăguţe.

În gândul său, Ernie Holm considera că asemănarea era mult mai profundă decât uniforma şi simpla coincidenţă ca o sală de lupte greco-romane să existe în vieţile a două infirmiere; numai că Jenny nu era nici pe departe atât de încântătoare pe cât fusese soţia lui fugară, încât Ernie şi-a zis că soţia lui nici măcar după cincisprezece ani n-ar fi reuşit să arate atât de ştearsă şi doar atrăgătoare, nimic mai mult, ca Jenny. Totuşi, Jenny arăta foarte bine – şi-a spus Ernie Holm şi i-a zâmbit nesigur, parcă cerându-şi scuze, un zâmbet pe care luptătorii lui se obişnuiseră să-l vadă atunci când pierdeau.

– Fiica mea a crezut că eşti mama ei, i-a explicat Ernie Holm. N-a văzut-o de mult pe mama ei.

Evident, a răspuns Jenny Fields în gând. A simţit-o pe fată încordându-se şi depărtându-se brusc de ea.

– Nu e mama ta, draga mea, i-a spus Ernie Holm fiicei sale, şi Helen s-a retras spre peretele sălii de lupte; Helen avea o fire închisă, nicidecum obişnuită să-şi exteriorizeze emoţiile – nici măcar faţă de tatăl ei.

– Şi tu ai crezut că sunt soţia *tai?* l-a întrebat Jenny pe Ernie, pentru că, preţ de o clipă, i se păruse că şi Ernie o confundase

cu altcineva. În sinea ei era curioasă să ştie cât de lung putea fi acest „de mult" de când lipsea doamna Holm.

– În primul moment m-am lăsat amăgit, a răspuns Ernie politicos; avea un zâmbet sfios pe buze, pe care-l arbora foarte rar.

Helen se ghemuise într-un colţ al sălii şi o ţintuia pe Jenny cu o privire încrâncenată, ca şi când Jenny ar fi provocat în mod deliberat confuzia ei. Pe Jenny, însă, fata o înduioşase; trecuseră câţiva ani buni de când Garp o îmbrăţişase astfel, şi chiar şi o mamă foarte rezervată, cum era ea, tânjea după astfel de senzaţii.

– Cum te cheamă? a întrebat-o pe Helen. Numele meu este Jenny Fields.

Un nume pe care, bineînţeles, Helen Holm îl cunoştea. Va să zică ea era misterioasa cititoare de la Steering. În plus de asta, Helen nu-şi manifestase încă faţă de nimeni altcineva sentimentele pe care le-ar fi dăruit unei mame; chiar dacă acum fusese un simplu accident faptul că şi le revărsase asupra lui Jenny, descoperea că-i venea greu să şi le înăbuşe întru totul. I-a zâmbit cu acelaşi zâmbet timid ca al tatălui ei şi a privit-o pe Jenny recunoscătoare; ciudat, simţea chiar nevoia să o îmbrăţişeze din nou, dar şi-a stăpânit pornirea. Luptătorii începeau să revină în sală, gâfâind după ce băuseră pe săturate apă de la cişmea, unde aceia care ţineau cură de slăbire nu făcuseră altceva decât să-şi umezească buzele.

– Gata cu antrenamentul, le-a spus Ernie Holm, făcându-le semn cu mâna să iasă afară din sală. De ajuns pentru azi. Duceţi-vă şi făceţi-vă turele de stadion.

Ascultători, chiar uşuraţi, băieţii s-au îngrămădit la uşa sălii cărămizii; şi-au luat apărătoarele de cap, combinezoanele cauciucate, panglicile pentru liniile de start. Ernie Holm a aşteptat să se golească sala, în timp ce Helen şi Jenny îl aşteptau pe el să le dea o explicaţie; măcar cu atât considera

şi Ernie că le era dator, cu o explicaţie, şi nicăieri nu se simţea el mai confortabil ca într-o sală de lupte. Pentru el, acesta era locul cel mai firesc ca să spună cuiva o poveste, chiar şi o poveste dificilă, fără sfârşit – şi chiar şi unei persoane străine. Astfel că, după ce luptătorii lui au plecat să-şi facă turele de stadion, Ernie a început cu mult calm să spună povestea cu tatăl-şi-fiica, scurta istorie a infirmierei care-i părăsise, şi aceea a Vestului Mijlociu de unde plecaseră nu de mult. Era o poveste pe care Jenny o asculta cu interes, bineînţeles, pentru că până acum nu mai cunoscuse un alt părinte care să-şi crească unicul copil de unul singur. Şi deşi poate că s-ar fi simţit tentată să le spună la rândul ei *propria-i* poveste – existau atât asemănări interesante, cât şi deosebiri –, Jenny s-a mulţumit să repete versiunea obişnuită: tatăl lui Garp fusese soldat, şi aşa mai departe. Şi cine-şi mai bate capul cu nunţi în timpul războiului? Deşi istorisirea ei nu era completă, a reuşit să-i impresioneze pe Helen şi pe Ernie, care nu mai cunoscuseră pe nimeni altcineva atât de receptiv şi de sincer ca Jenny în toată comunitatea Steering.

Acolo, în sala cărămizie de lupte, pe saltelele moi, înconjuraţi de pereţii capitonaţi – într-un asemenea loc este foarte posibil să se nască o apropiere neaşteptată şi inexplicabilă.

Desigur că Helen îşi va aminti cât va trăi acea primă îmbrăţişare; indiferent de cum se vor schimba sentimentele ei faţă de Jenny şi apoi se vor schimba din nou, din acea clipă din sala de lupte Jenny Fields a început să reprezinte pentru Helen mama pe care ea nu a avut-o niciodată. Şi Jenny îşi va aminti ce înseamnă să fii îmbrăţişată ca o mamă, şi chiar va face observaţia, în autobiografia ei, că îmbrăţişarea unei fiice e cu totul diferită de a unui fiu. Este cel puţin o ironie a sorţii ca singura ei experienţă de acest gen, care ulterior avea să genereze o atare declaraţie, să se fi petrecut în acea zi de

decembrie, în marele complex sportiv construit în memoria lui Miles Seabrook.

Şi ar fi păcat ca Ernie Holm să se fi simţit cât de puţin atras de Jenny Fields şi să-şi fi imaginat, chiar şi pentru o fracţiune de secundă, că, iată, s-a ivit o altă femeie cu care ar putea să-şi împartă viaţa. Deoarece Jenny Fields nu era defel predispusă la asemenea sentimente; nu se gândea decât la faptul că Ernie era un om simpatic şi bun – poate, spera ea, îi va putea fi prieten. Dacă se va întâmpla aşa, atunci va fi primul ei prieten.

Mai mult ca sigur că Ernie şi Helen au privit-o uluiţi când Jenny i-a întrebat dacă mai putea rămâne în sală doar ea singură. De ce? s-or fi mirat ei în sinea lor. Abia atunci s-a trezit Ernie s-o întrebe pentru ce venise, de fapt.

– Ca să-mi înscriu fiul la lupte, s-a grăbit Jenny să răspundă. În sinea ei spera ca Garp să fie de acord.

– Da, bine-nţeles, a spus Ernie. Atunci stingi tu luminile şi radiatoarele când pleci? Uşa se închide singură.

După plecarea lor, Jenny a stins luminile şi a ascultat cum se reduce treptat la tăcere bâzâitul radiatoarelor uriaşe. În sala întunecoasă, cu uşa întredeschisă, Jenny şi-a scos pantofii şi a păşit pe saltea. Deşi sportul pare atât de violent, cugeta ea, cum de se face că mă simt atât de în *siguranţă* aici? El să fie motivaţia? s-a întrebat ea, dar Ernie i-a ieşit iute din minte – era doar un bărbat mic de statură, îngrijit, musculos, cu ochelari. Dacă Jenny zăbovea vreodată cu gândul la bărbaţi, ceea ce nu făcea niciodată cu adevărat, se gândea că bărbaţii mici de statură şi îngrijiţi erau mult mai uşor de suportat, şi în orice caz prefera bărbaţii şi femeile care aveau muşchi – adică erau puternici. Îi plăceau persoanele cu ochelari, aşa cum numai cuiva care n-are nevoie să poarte ochelari îi plac ochelarii purtaţi de alţii – li se par „simpatici". Dar mai ales e vorba de *încăperea* asta, s-a gândit ea – sala cărămizie de

lupte, uriaşă, dar bine delimitată şi capitonată împotriva durerilor, astfel şi-o închipuia ea. S-a lăsat să cadă, buff! în genunchi, numai ca să audă cum o primeau saltelele. A făcut o tumbă, simţind cum îi plesneşte fusta; apoi s-a aşezat în fund şi s-a uitat la băiatul mătăhălos care apăruse în pragul sălii întunecoase. Era Carlisle, luptătorul care-şi pierduse mâncarea consumată la prânz; îşi schimbase echipamentul şi se întorsese pentru încă o porţie de pedeapsă, iar acum îşi mijea privirile prin întuneric, spre capătul celălalt al saltelelor cărămizii, la infirmiera a cărei uniformă albă lucea în beznă şi care stătea ghemuită ca o ursoaică în vizuina ei.

– Scuzaţi, doamnă. Căutam pe cineva cu care să mă antrenez.

– Atunci nu te uita la mine, i-a spus ea. Du-te şi fă-ţi turele de stadion.

– Da, doamnă.

Şi Carlisle a luat-o din loc.

După ce a închis uşa în urma ei şi a auzit yala ţăcănind, şi-a dat seama că-şi uitase pantofii înăuntru. L-a găsit pe administrator, dar acesta nu părea să ştie care era cheia potrivită, în schimb i-a împrumutat bascheţii unui băiat care purta măsură mare – fuseseră aduşi la Obiecte Pierdute. Lipăind şi târându-şi picioarele prin zloata pe jumătate îngheţată, Jenny s-a înapoiat la infirmerie, stăpânită de sentimentul că prima ei călătorie în lumea sporturilor produsese o schimbare în ea.

În anexă, în patul său, Garp tuşea întruna.

– Lupte greco-romane! a hârâit el. Doamne Dumnezeule, mamă, încerci să mă omori?

– Cred c-o să-ţi placă antrenorul, a răspuns Jenny. L-am cunoscut, e un tip simpatic. Am cunoscut-o şi pe fiica lui.

– Isuse, a gemut Garp. Fiica lui *se luptă?*

– Nu, ea citeşte mult, a spus Jenny pe un ton aprobator.

– Grozav de incitant, mamă. Îți dai seama că, dacă mă căptușești cu fata antrenorului de lupte, s-ar putea să mă coste gâtul? Asta urmărești?

Dar Jenny era departe de o asemenea intenție. Nu se gândise decât la sala de lupte și la Ernie Holm; sentimentele ei pentru Helen erau pur materne, încât sugestia făcută de fiul ei încă necopt, cum că ea ar umbla după pețit – că ar exista posibilitatea ca *el* să manifeste vreun interes pentru Helen Holm – a avut darul s-o alarmeze întru câtva. Până acum nu se gândise că fiul ei ar putea să manifeste un asemenea interes pentru cineva – în orice caz, nu în viitorul apropiat, își spunea ea. Gândul era neliniștitor și singurul lucru pe care l-a găsit de cuviință să i-l spună lui Garp a fost:

– N-ai decât cincisprezece ani. Ține minte asta.

– Bun, atunci câți ani are fata? Și cum o cheamă?

– Helen. Tot cincisprezece are și ea. Și poartă *ochelari,* a adăugat Jenny, ipocrită. Doar știa ce gândea ea însăși despre ochelari; poate că-i plăceau și lui Garp. Sunt din *Iowa,* a adăugat Jenny, moment în care a simțit că se dovedea chiar mai snoabă decât filfizonii ăia detestabili de care era plină comunitatea Colegiului Steering.

– Doamne, *lupte,* a gemut Garp din nou, și Jenny a răsuflat ușurată pentru că fiul ei abandonase subiectul Helen.

Faptul că se împotrivea atât de fățiș acestei posibilități o făcea să se rușineze de sine însăși. Fata e drăguță, și-a spus ea, o drăgălășenie care nu sare în ochi; și oare adolescenților nu le plac doar fetele a căror drăgălășenie *sare în ochi?* Și oare aș prefera ca Garp să se uite după una din alea?

Cât despre fete din *acelea,* Jenny era foarte atentă la Cushie Percy – prea slobodă la gură și prea șleampătă în ținută; și oare se cuvenea ca o puștoaică de cincisprezece ani prăsită dintr-un Percy să fie atât de *dezvoltată?* În clipa următoare, Jenny se mustra în gând până și pentru că se gândise la cuvântul *prăsit.*

Ziua aceea o cam zăpăcise. A adormit pentru prima oară fără să fie tulburată de tusea fiului ei, deoarece i se părea că alte probleme, mult mai grave, se iveau la orizontul vieții lui. Tocmai când mă gândeam că în sfârșit am scăpat de probleme! și-a zis Jenny. Trebuie să discut cu cineva despre *băieți* – poate cu Ernie Holm; spera că avusese dreptate în privința lui.

După cum avea să se dovedească, avusese dreptate în privința sălii de lupte – și ce mulțumire intensă îi oferea lui Garp al ei. Băiatului îi plăcea și de Ernie. În acel prim sezon la Steering, Garp a muncit din greu și cu bucurie ca să învețe toate mișcările și prinderile. Deși era zdrobit fără milă de băieții de la categoria lui de greutate, aflați deja în echipă, nu se plângea niciodată. Știa că-și găsise sportul și modalitatea de a-și petrece timpul liber; luptele îi vor consuma o mare parte din energie până când vor fi înlocuite de scris. Îi plăcea onestitatea acestei înfruntări corp la corp, ca și limitarea înfricoșătoare a cercului desenat pe saltea; teribila condiție fizică pe care trebuia s-o aibă; concentrarea mentală pentru a-și menține centrul de greutate cât mai aproape de podea. Și în acel prim sezon la Steering – a constatat Jenny cu ușurare – Garp aproape că n-a pomenit niciodată de Helen Holm, care ședea, cu ochelarii pe nas, îmbrăcată în treningul ei gri, și citea. Ridica privirile din carte doar atunci când cădea cineva pe saltea cu prea mult zgomot sau când răsuna un țipăt de durere.

Helen a fost cea care i-a adus lui Jenny pantofii la infirmerie, iar Jenny s-a pus singură într-o situație stânjenitoare, neinvitând-o nici măcar să intre. La un moment dat, păruseră atât de apropiate una de cealaltă. Dar Garp era înăuntru. Jenny n-a vrut să le facă cunoștință. În plus – Garp era răcit.

Într-una din zile, în sala de lupte, Garp s-a așezat lângă Helen. Era foarte conștient de coșul pe care-l avea pe gât și

de faptul că transpira din abundență. Ochelarii ei arătau atât de asudați, încât Garp se îndoia că fata vedea ce citea.

– Da' știu că citești mult, i-a spus el.

– Nu la fel de mult ca mama ta, i-a răspuns ea fără să-l privească.

Două luni mai târziu, Garp i-a zis lui Helen:

– S-ar putea să-ți distrugi ochii dacă mai citești în căldura asta.

Ea s-a uitat la el prin ochelarii care erau foarte limpezi de data asta și-i măreau ochii atât de mult, încât Garp a privit-o surprins.

– Am deja ochii stricați. M-am *născut* cu ochi stricați.

Dar lui Garp i se păreau niște ochi foarte frumoși; atât de frumoși, de fapt, că n-a știut ce să-i mai spună.

Apoi s-a încheiat și sezonul de lupte. Garp a primit o recomandare pentru echipa de juniori și s-a înscris la atletism – sportul de primăvară pentru care optase fără tragere de inimă. În urma antrenamentelor de la lupte, condiția lui fizică era suficient de bună ca să se înscrie la proba de o milă; era al treilea la această probă din echipa Steering, dar mai mult decât atât n-a reușit niciodată. Când ajungea la capătul cursei, abia simțea că începe („Eram romancier încă de pe atunci – deși n-o știam", va scrie Garp mulți ani mai târziu). Arunca și sulița, dar nu prea departe.

Aruncătorii de suliță de la Steering se antrenau în spatele stadionului de fotbal, unde își petreceau multă vreme țintind după broaște. Cursul superior, cu apă dulce, al râului Steering curgea chiar în spatele stadionului Seabrook; mulți aruncători de suliță își pierdeau urma prin locurile acelea și multe broaște erau măcelărite. Primăvara nu e un anotimp bun, gândea Garp, cuprins de neastâmpăr și ducând dorul luptelor; dacă nu putea să se lupte, măcar să vină vara, își zicea el,

și atunci o să facă alergări de cursă lungă până pe plaja de la Dog's Head Harbor.

Într-o zi, în rândul cel mai de sus al stadionului Seabrook, pustiu la acea oră, a zărit-o pe Helen Holm, care stătea singură, doar cu o carte. A urcat scările până la ea, lovind suliţa de trepte ca să nu o sperie apărând brusc lângă ea. Helen nu s-a speriat. De săptămâni de zile îi urmărea pe el şi pe ceilalţi aruncători de suliţă.

– Ai căsăpit destule animăluţe pentru ziua de azi? l-a întrebat. Acum vânezi altceva?

„De la bun început, va scrie Garp, Helen a ştiut cum să mă ia."

– Cu cât citeşti tu, cred că vei deveni scriitoare, i-a spus Garp; încerca să fie degajat, dar cu piciorul ascundea vinovat vârful suliţei.

– Nici o şansă, i-a răspuns ea. Şi era convinsă de asta.

– Păi atunci poate că ai să te căsătoreşti cu un scriitor.

Ea l-a privit surprinsă, cu o expresie foarte gravă; noii ochelari de soare pe care şi-i făcuse după reţetă se potriveau mai bine cu pometii ei mari, decât ultima pereche ce-i aluneca tot timpul de pe nas.

– Dacă mă voi căsători cu *cineva,* acela va fi un scriitor. Dar mă îndoiesc că mă voi căsători vreodată.

Garp nu dorise decât să facă o glumă; seriozitatea lui Helen îi dădea o stare de nervozitate.

– Oricum, sunt convins că n-ai să te măriţi cu un *luptător.*

– Poţi fi *foarte* sigur, a spus Helen. Probabil că tânărul Garp n-a putut să-şi mascheze mâhnirea, pentru că Helen s-a grăbit să adauge: Decât dacă e un luptător care e şi scriitor.

– Dar în primul şi-n primul rând să fie scriitor, a iscodit-o Garp.

– Da, un scriitor *adevărat,* a spus ea enigmatică – dar dispusă să-l lămurească ce înţelegea ea prin asta.

Garp n-a îndrăznit s-o întrebe. A lăsat-o să se reîntoarcă la cartea ei.

Treptele până jos pe stadion parcă nu se mai terminau, şi sulița zdrăngănea în urma lui pe piatră. Oare fata asta o să poarte vreodată şi altceva decât treningul ăla gri? se întreba el. Mai târziu va scrie că prima oară când a descoperit că are imaginaţie a fost atunci când a încercat să-şi închipuie trupul lui Helen Holm. „Văzând-o mereu în afurisitul ăla de trening, va scrie el, am fost *nevoit* să-mi imaginez trupul ei; n-aveam cum altfel să i-l văd." Garp îşi imagina că Helen avea un trup foarte frumos – şi nicăieri în scrierile lui nu va da de înţeles că ar fi fost dezamăgit atunci când în sfârşit a avut ocazia să-l vadă cu adevărat.

În după-amiaza aceea, pe stadionul pustiu şi cu sângele de broască închegat pe vârful suliței, imaginaţia i-a fost stârnită de Helen Holm şi S.M. Garp a luat hotărârea să devină scriitor. Un scriitor *adevărat,* aşa cum spusese Helen.

4

Absolvența

S. M. Garp a scris câte o povestire în fiecare lună petrecută la Steering, de la sfârșitul primului an și până la absolvență, dar abia în penultimul an i-a arătat lui Helen ceva din cele scrise. După primul ei an ca spectatoare la Steering, Helen a fost trimisă la Colegiul de fete Talbot, și Garp n-o mai vedea decât din când în când, la câte un sfârșit de săptămână. Uneori Helen venea să asiste la competițiile de lupte organizate în cadrul colegiului. După una dintre aceste competiții, Garp s-a dus la ea și a rugat-o să-l aștepte până face duș; avea în dulap ceva pentru ea.

– Vai mie. Cotierele, cumva?

Helen nu se mai ducea la sala de lupte nici când venea acasă în vacanță. Purta ciorapi trei sferturi verde-închis și o fustă gri plisată, din flanelă; adesea pulovărul ei, întotdeauna de o culoare închisă, se potrivea cu ciorapii, și întotdeauna părul ei lung și negru era ori împletit într-o coadă răsucită în creștet, ori prins într-un coc complicat. Avea gura mare, cu buze foarte subțiri pe care nu și le ruja niciodată. Garp știa că întotdeauna mirosea frumos, dar de atins n-o atingea niciodată. Nici nu-și imagina că putea fi cineva care să facă asta; era la fel de subțire și aproape la fel de înaltă ca un copac tânăr – era mai înaltă decât Garp cu vreo două sau trei degete –, iar

fața ei avea oase ascuțite, care-i dădeau o expresie aproape de încrâncenare, deși ochii din spatele ochelarilor erau întotdeauna blânzi și mari, chihlimbarii.

– Vechii tăi pantofi de lupte? l-a întrebat ea uitându-se la plicul mare, voluminos, lipit.

– Ceva de citit.

– Am destule de citit.

– Ceva ce-am scris eu.

– Vai mie.

– Nu trebuie să citești acum. Poți să-l iei cu tine la școală și să-mi scrii o scrisoare.

– Am destule de scris. Am o mulțime de lucrări tot timpul.

– Atunci putem discuta altă dată. O să fii aici de Paști?

– Da, însă mă întâlnesc cu cineva.

– Vai mie, a zis Garp.

Dar când a vrut să-și ia înapoi povestea, a văzut că încheieturile degetelor ei erau albe de efortul de a ține strâns plicul în mâini, nevrând cu nici un chip să-i dea drumul.

În penultimul său an, Garp a încheiat sezonul la categoria 75 de kilograme cu douăsprezece victorii și o înfrângere, pierzând doar în finalele campionatului din New England. În ultimul an avea să câștige totul – ajungea căpitanul echipei, era ales Cel Mai Valoros Luptător și primea titlul New England. Echipa lui avea să reprezinte începutul unei dominări de aproape douăzeci de ani a scenei luptelor din New England de către echipele de la Steering, antrenate de Ernie Holm. În partea asta de țară, Ernie beneficia de așa-numitul „avantaj Iowa". După dispariția lui Ernie, luptele de la Steering vor intra în declin. Și poate pentru că Garp era primul dintr-o serie întreagă de staruri de la Steering, el s-a bucurat întotdeauna de o simpatie deosebită din partea lui Ernie Holm.

Lui Helen nici că-i păsa de el. Se bucura când câștigau luptătorii tatălui ei, pentru că asta îl făcea pe Ernie fericit.

Dar când Garp a ajuns în ultimul an, când a ajuns căpitan al echipei Steering, Helen n-a luat parte la nici un meci. I-a trimis totuşi povestea înapoi – cu poşta de la Talbot – însoţită de următoarea scrisoare:

> Dragă Garp,
>
> Povestirea asta este promiţătoare, deşi eu consider, în acest stadiu, că eşti mai mult luptător decât scriitor. Se observă o anumită grijă pentru limbă şi o înţelegere a oamenilor, dar situaţia pare destul de forţată, iar sfârşitul acestei poveşti este cam juvenil. Apreciez totuşi că mi-ai dat-o s-o citesc.
>
> A ta, Helen

Vor mai urma, bineînţeles, şi alte scrisori de respingere în cariera de scriitor a lui Garp, dar nici una nu va însemna atât de mult pentru el ca aceasta. Helen fusese, de fapt, amabilă. Povestea pe care i-o dăduse Garp era despre doi îndrăgostiţi care sunt ucişi într-un cimitir de către tatăl fetei, care îşi închipuie că sunt hoţi de morminte. După această nefericită eroare, îndrăgostiţii sunt înmormântaţi unul lângă altul; dintr-un motiv total necunoscut, mormintele lor sunt jefuite aproape imediat după aceea. Nu se lămureşte ce se întâmplă cu tatăl – ca să nu mai vorbim de hoţul de morminte.

Jenny îi spunea lui Garp că primele lui strădanii în materie de scris erau destul de iluzorii, dar Garp era încurajat de profesorul lui de engleză – un fel de scriitor-rezident la Steering, un om sfrijit şi bâlbâit, al cărui nume era Tinch. Avea o respiraţie puturoasă, care-i amintea lui Garp de respiraţia de câine a lui Bonkers – ca o încăpere închisă, plină de geranii moarte. Dar ceea ce spunea Tinch, chiar şi cu mirosul acela urât, era plin de bunăvoinţă. Lăuda imaginaţia lui Garp, iar de învăţat, l-a învăţat, o dată pentru totdeauna, vechea şi buna gramatică şi grija pentru o exprimare exactă.

Tinch era poreclit Duhoarea de către elevii din vremea lui Garp, şi tot timpul primea mesaje în legătură cu halena lui fetidă. Pe biroul lui erau lăsate flacoane cu apă de gură. Prin poştă primea periuţe de dinţi.

Odată, după primirea unui asemenea mesaj – un pachet cu spray-uri de gură mentolate, lipite pe o hartă a Angliei literare –, Tinch i-a întrebat pe elevii de la ora lui de compunere literară dacă ei considerau că el avea respiraţia rău mirositoare. Clasa a tăcut mâlc, dar Tinch şi-a pironit privirile asupra tânărului Garp, favoritul său, cel în care avea cea mai mare încredere, şi l-a întrebat direct:

– Tu ai spune, Garp, că re-re-respiraţia mea miroase urât?

Adevărul ieşea şi intra pe ferestrele deschise în acea zi de primăvară din ultimul an de colegiu al lui Garp. Garp era cunoscut pentru onestitatea lui lipsită de umor, pentru felul în care lupta, pentru compoziţiile lui la engleză. Celelalte note ale sale erau mediocre până la slabe. De la o vârstă foarte fragedă, va susţine Garp mai târziu, el a căutat perfecţiunea şi nu s-a irosit în prea multe direcţii în acelaşi timp. În ceea ce privea aptitudinile generale, notele obţinute la teste arătau că nu prea avea înclinaţie pentru nimic în mod special; nu era un talent înnăscut. Ceea ce n-a avut darul să-l surprindă pe Garp, care credea, ca şi mama lui, că *nimic* nu era înnăscut. Dar când un critic, după apariţia celui de-al doilea roman al lui Garp, va spune despre el că era „un scriitor înnăscut", Garp va avea o reacţie răutăcioasă. Va trimite o copie după cronica respectivă celor responsabili cu testarea pieţei de la Princeton, New Jersey, alăturând o scrisoare prin care le sugera să aducă necesarele corecturi evaluărilor anterioare. După care va trimite criticului o copie după notele obţinute la teste, precum şi o scrisoare cu următorul conţinut: „Mulţumesc foarte mult, dar eu n-am nimic «înnăscut»". În opinia

lui Garp, el nu era un scriitor „înnăscut" mai mult decât era un infirmier înnăscut sau un mitralior înnăscut.

– G-g-g-g-garp? s-a bâlbâit domnul Tinch, aplecându-se mult spre băiat – care a adulmecat îngrozitorul adevăr la cursul de compunere literară din ultimul an.

Garp ştia că va câştiga concursul anual de compunere. Unicul arbitru era întotdeauna Tinch. Şi dacă reuşea să treacă şi de examenul de mate din anul trei, pe care-l dădea pentru a doua oară, însemna că absolvea în mod onorabil, ceea ce avea s-o facă pe mama lui foarte fericită.

– Am o respiraţie care miroase rău, Garp? a întrebat Tinch încă o dată.

– „Bine" şi „rău" sunt chestiuni de opinie, domnule, a răspuns Garp.

– În opinia *ta*, G-g-garp?

– În opinia *mea*, a spus Garp fără să clipească, aveţi cea mai bună respiraţie dintre toţi profesorii din această şcoală.

Zicând acestea, i-a aruncat o privire dură lui Benny Porter din New York, în partea cealaltă a clasei – un cur deştept *înnăscut*, chiar şi Garp ar fi fost de acord cu asta – şi căutătura lui a făcut ca zâmbetul lui Benny să dispară de pe faţa lui Benny, deoarece ochii lui Garp îi spuneau lui Benny că Garp îi va frânge lui Benny gâtul dacă scoate un piuit

Iar Tinch a spus:

– Mulţumesc, Garp.

Care Garp a câştigat premiul de creaţie, în ciuda biletului alăturat ultimei sale lucrări: –

> Domnule Tinch: Am minţit în clasă, pentru că n-am vrut ca jigodiile alea să râdă de dumneavoastră. Ar trebui, totuşi, să ştiţi că respiraţia dumneavoastră este într-adevăr tare puturoasă. Îmi pare rău.
>
> S. M. Garp

– Ştii c-c-c-ceva? l-a întrebat Tinch pe Garp când stăteau numai ei doi şi discutau despre ultima povestire a lui Garp.

– Ce?

– Nu pot f-f-f-face nimic cu respiraţia mea. Cred că-i aşa din p-p-p-pricină că m-m-m-mor, a spus el făcându-i semn cu ochiul. P-p-p-putrezesc dinăuntru în afară!

Dar Garp nu s-a amuzat de vorbele lui şi ani în şir după absolvire avea să urmărească toate ştirile legate de Tinch, uşurat că bătrânul domn nu părea să aibă nici o boală în fază terminală.

Tinch va muri în curtea Colegiului Steering într-o noapte de iarnă, dintr-o pricină ce nu avea nici o legătură cu respiraţia lui puturoasă. În drum spre casă, venind de la o petrecere a profesorilor unde, s-a relatat mai târziu, probabil că băuse peste măsură, va aluneca şi, din cauza căzăturii, îşi va pierde cunoştinţa pe aleea îngheţată bocnă. Paznicul de noapte nu va găsi trupul decât în zori, când Tinch de mult va fi murit îngheţat.

Nefericirea va face ca Benny Porter, cur-deştept, să fie primul care să-i dea lui Garp această veste. Garp se va întâlni cu Potter în New York, unde Potter lucra la o revistă. Opinia deplorabilă pe care o avea Garp despre Potter va deveni şi mai deplorabilă din pricina opiniei deplorabile pe care o avea despre reviste, precum şi din pricina convingerii lui că Potter întotdeauna l-a invidiat pentru succesul mult mai semnificativ al lui Garp ca scriitor. „Potter este unul dintre acele cutre care ţin încuiate în sertar nu ştiu câte romane, va scrie Garp, dar pe care n-ar îndrăzni să le arate cuiva."

Dar în anii petrecuţi la Steering, nici Garp nu ţinea neapărat să-şi arate creaţiile. Doar Jenny şi Tinch aveau ocazia să citească ceea ce scria el – şi mai era acea unică povestire pe care i-o dăduse lui Helen Holm. Garp hotărâse să nu-i

mai dea lui Helen altă povestire până nu va scrie una care să fie atât de bună încât ea să nu aibă nimic de criticat.

– Ai auzit? îl va întreba Benny Potter pe Garp în New York.

– Ce s-aud?

– Bătrânu' Duhoare a mierlit-o. A murit în-în-înghețat.

– Ce-ai zis?

– Bătrânu' Duhoare, a repetat Potter.

Lui Garp nu-i plăcuse niciodată porecla asta.

– S-a-mbătat și s-a dus pe două cărări acasă prin curte – a căzut, și-a spart tărtăcuța și nu s-a mai trezit a doua zi.

– Băi, curule!

– Ba-i adevărat, Garp. Erau cinșpe sub zero, să mor io. Deși – a riscat Benny Potter să adauge – aș fi crezut că gura aia a lui ca un furnal vechi îi va ține de cald.

Discuția va avea loc în barul unui hotel elegant, undeva pe Fifties, undeva între Park Avenue și Third; Garp nu știa niciodată unde se afla exact în New York. Urma să aibă o întâlnire cu altcineva la prânz atunci când a dat nas în nas cu Potter, care îl va aduce aici. Garp îl va înhăța pe Potter de subsuori și-l va așeza cu fundul pe tejgheaua barului.

– Băi, lepădătură ce ești!

– Niciodată nu ți-a plăcut de mine, va constata Benny.

Garp îl va răsturna pe Benny Potter cu spatele pe tejghea, astfel că buzunarele de la sacoul pe care Potter îl purta deschis vor ajunge în chiuveta barului.

– Lasă-mă-n pace! Ai fost întotdeauna lingău' favorit a' lu' Duhoare!

Garp îl va împinge pe Benny până ce acesta va ajunge cu fundul în chiuveta barului; apa din chiuveta plină de pahare puse la înmuiat va sări afară și va uda toată tejgheaua.

– Vă rog să nu stați pe bar, îl va admonesta barmanul.

– Isuse Hristoase, am fost molestat, cretinule! va urla Benny.

Dar Garp va fi ajuns deja la uşă, iar barmanul va trebui să-l tragă pe Benny Potter afară din chiuvetă şi să-l pună cu picioarele pe podea.

– Ticălosu' şi nemernicu', mi-a udat curu'! va ţipa Benny.

– Vreţi, vă rog, să vă controlaţi limbajul, domnule?

– Portmoneu' mi-e murat, în paştele mă-sii! va spune Benny storcând turul pantalonilor şi arătându-i barmanului portmoneul ud leoarcă. Garp! va urla Benny, dar Garp va fi de mult dus. Întotdeauna ai avut un simţ scârbos al umorului, Garp!

Dacă e să spunem adevărul, în special despre anii petrecuţi la Steering, Garp mai degrabă nu prea avea umor în ceea ce privea luptele şi scrisul – modul său favorit de a-şi petrece timpul liber şi, respectiv, viitoarea lui carieră.

– De unde ştii că ai să devii scriitor? l-a întrebat odată Cushie Percy.

Era în ultimul an de colegiu al lui Garp, şi cei doi se plimbau în afara oraşului, de-a lungul râului Steering, îndreptându-se spre un loc pe care zicea Cushie că-l ştia. Ea venise acasă în weekend de la Dibbs. Colegiul Dibbs era al cincilea colegiu pentru fete pe care-l urma Cushie; începuse la Talbot, în clasa lui Helen, dar avusese probleme disciplinare, care s-au repetat apoi la alte trei şcoli. Dibbs era vestit pentru fetele cu probleme disciplinare, şi de aceea foarte îndrăgit de băieţi.

Fluxul umpluse albia râului Steering şi Garp se uita la un schif cu opt rame ce aluneca pe suprafaţa apei; în urma lui zbura un pescăruş. Cushie Percy l-a luat pe Garp de mână: Cushie avea tot felul de căi complicate de a testa afecţiunea unui băiat. Numeroşi băieţi de la Steering doreau s-o pipăie pe Cushie când se găseau singuri cu ea, dar celor mai mulţi dintre ei nu le plăcea să fie *văzuţi* manifestându-şi vreo afecţiune pentru ea. Lui Garp – a observat Cushie – nu-i

păsa. O ținea strâns de mână; bineînțeles, crescuseră împreună, dar ea nu considera că erau prieteni foarte buni sau apropiați. Cel puțin, și-a spus Cushie, dacă Garp voia ceea ce voiau și ceilalți nu era câtuși de puțin stânjenit s-o arate. Pentru asta îl plăcea Cushie.

– Credeam că vrei să devii luptător, i-a spus Cushie.

– Luptător *sunt*. Dar scriitor o să devin.

– Și-ai să te însori cu Helen Holm, l-a tachinat Cushie.

– Poate, a zis Garp; mâna lui s-a muiat un pic în mâna ei.

Cushie știa că aceasta – adică Helen Holm – era un alt subiect pe tema căruia el nu se amuza, încât trebuia să fie precaută.

Un grup de băieți de la Steering se apropiau pe aleea dinspre râu; când au trecut pe lângă ei, unul a strigat peste umăr:

– În ce te bagi, Garp?

Cushie l-a strâns de mână.

– Nu te necăji din pricina lor, i-a zis ea.

– Nu mă necăjesc.

– Despre ce-ai să scrii?

– Nu știu.

Nu știa nici dacă va merge mai departe la universitate. Câteva universități din Vestul Mijlociu se arătaseră interesate de performanțele lui la lupte, iar Ernie Holm le trimisese câteva scrisori în acest sens. Două dintre aceste universități doriseră să-l cunoască, și Garp le făcuse o vizită. În sălile lor de lupte, nu se simțise atât surclasat, cât mai degrabă *nedorit*. Luptătorii de acolo i se păruseră mult mai îndârjiți în dorința de a-l înfrânge decât era el de a-i bate pe ei. Una dintre universități îi făcea o ofertă curioasă – o sumă modestă de bani și nici o promisiune după primul an. Foarte corect, ținând cont de faptul că el era din New England. Ernie îl avertizase însă dinainte asupra acestui lucru.

– Acolo sportul ăsta e cu totul altfel, puștiule. Adică, tu ai talent – ceea ce vreau să spun e că te-ai antrenat. Dar ceea ce-ți lipsește este spiritul de competiție. Și trebuie să arzi după asta, Garp. Trebuie cu adevărat să te intereseze, înțelegi?

Când îl întrebase pe Tinch ce universitate ar fi mai potrivită să urmeze pentru *scrisul* său, Tinch se arătase derutat – tipic pentru el.

– O u-u-u-universitate bună, cred eu. Dar dacă v-v-v-vrei să s-s-s-scrii, n-ai f-f-f-face-o oricum, oriunde te-ai d-d-d-duce?

– Ai un corp frumos, i-a șoptit Cushie Percy, iar el a strâns-o de mână.

– Și *tu* la fel, i-a zis el cu sinceritate.

În realitate, ea avea un trup absurd. Mic, însă înflorit pe de-a-ntregul, o floare compactă. Numele ei, s-a gândit Garp, n-ar fi trebuit să fie Cushman, ci Cushion – când erau copii, el chiar o și striga din când în când așa: „Hei, Perniță[1], vrei să facem o plimbare?"

Cushie îi spusese că știa ea un loc bun.

– Unde mă duci? a întrebat-o Garp.

– *Ha!* a pufnit ea. *Tu* mă duci pe *mine*. Eu doar îți arăt drumul. Și locul.

Au părăsit aleea în dreptul acelei porțiuni a râului Steering căreia cu mult timp în urmă i se spunea Strâmtoarea. Un vapor se înnămolise odată acolo, dar nu mai rămăsese nici o urmă vizibilă, doar țărmul purta semne ale istoriei. La această cotitură îngustă a râului se gândise Everett Steering să-i nimicească pe englezi – aici se aflau tunurile lui Everett, trei tunuri de fier uriașe, ruginind în afeturile de beton. Cândva se și roteau, bineînțeles, dar părinții fondatori ai orașului ce avea să se nască ulterior le-au țintuit locului pentru totdeauna. Lângă ele se găsea eternul morman de ghiulele, care

[1] Joc de cuvinte intraductibil: *cushion* în lb. engl., pernă (n. trad.)

ajunseseră să se cimenteze unele de altele. Ghiulelele erau verzui și roșietice din pricina ruginei, ca și când ar fi aparținut unei ambarcațiuni de mult scufundate sub ape, iar postamentul din beton pe care erau instalate tunurile devenise lada de gunoi a tinerilor – cutii de bere și sticle sparte. Panta de iarbă ce cobora spre râul leneș și aproape secat era călcată toată în picioare, arăta de parcă o păscuseră oile – dar Garp știa că aceia care-o bătătoriseră erau nenumărații băieți de la Steering și iubitele lor. Locul pe care-l alesese Cushie pentru plimbare nu era din cale-afară de original, dar i se potrivea, și-a zis Garp.

Lui Garp îi plăcea de Cushie, iar William Percy se purtase întotdeauna frumos cu Garp. Garp era prea tânăr să-l mai fi apucat pe Stewie Doi, iar Dopey era Dopey. Tânăra Pooh era un copil bizar, sperios, așa credea Garp, dar nechibzuiala înduioșătoare a lui Cushie i se trăgea direct de la maică-sa, Midge Steering Percy. Garp simțea că nu era onest față de Cushie, pentru că nu-i vorbise niciodată despre ceea ce el considera a fi porcoșenia tatălui ei, Tocană Grasă.

– N-ai mai fost niciodată aici? l-a întrebat Cushie pe Garp.

– Poate cu mama, dar a trecut ceva vreme de-atunci.

Bineînțeles că știa ce erau „tunurile". Expresia favorită la Steering era „să ți-o tragi la tunuri" – de exemplu, „mi-am tras-o la tunuri weekendul trecut", sau „Să-l fi văzut pe bătrânu' Fenley cum a explodat la tunuri". Chiar și tunurile purtau inscripții familiare, de genul: „Paul i-a tras-o lui Betty, '58", și „M. Overton, '59, și-a stors zeama aici".

Pe malul celălalt al râului apatic, Garp îi vedea pe jucătorii de golf de la Steering Country Club. Chiar și la o asemenea depărtare, costumația lor ridicolă părea nefirească pe fundalul verde al terenului amenajat dincolo de smârcurile mlaștinilor care înaintau până la albia noroioasă. Printre petele verzi-maronii și cenușii-maronii ale ținutului, stofele

cadrilate și pânzeturile imprimate îi făceau pe jucători să semene cu niște animale de uscat prudente și dezorientate, care-și urmau micile buline albe și țopăitoare pe suprafața unui lac.

– Isuse, ce stupid e golful ăsta, a spus Garp.

Iarăși teoria aia a lui despre jocurile cu mingi și crose; Cushie o mai auzise și înainte și n-o interesa câtuși de puțin. S-a așezat pe un loc cu iarbă moale – mai jos de ei, râul, în jurul lor tufe, iar peste umerii lor, gurile căscate ale tunurilor masive. Garp s-a uitat în gura unuia dintre ele și a tresărit speriat – dinăuntru îl privea singurul ochi de sticlă al unui cap de păpușă dezmembrată.

Cushie i-a desfăcut nasturii de la cămașă și i-a prins ușor un sfârc între dinți.

– Îmi placi, i-a spus.

– Și *tu* mie, Cushie.

– Strică treaba? l-a întrebat ea. Chestia că suntem prieteni vechi?

– Ba deloc.

Garp spera să ajungă cât mai repede la „treabă", pentru că nu avusese încă parte de „treabă" și conta pe Cushie, care avea experiență. S-au sărutat cu limba în iarba bătătorită; Cushie săruta cu gura deschisă, se pricepea să-și strecoare dinții ei mici și ascuțiți în gura lui.

Onest, chiar la vârsta pe care o avea, Garp a încercat să-i spună, bâlmăjit, că el credea că tatăl ei era un idiot.

– Bine-nțeles că e, a fost ea de acord. Și mama ta e cam aiurită, nu crezi?

Păi, da, cam așa credea și Garp.

– Dar mie-mi place de ea, a spus el, cel mai credincios fiu dintre fii, chiar și la acea vreme.

– Vai, dar și mie-mi place, a zis Cushie.

După ce-a spus ce trebuia spus, Cushie s-a dezbrăcat. Garp s-a dezbrăcat și el, numai că ea l-a întrebat pe nepusă masă:

– Ei, haide, unde e?

Garp a intrat în panică. Unde era *ce*? Doar era în mână la ea, el aşa vedea.

– Unde-i *chestia* ta? l-a luat la rost Cushie, trăgând de ceea ce Garp considera că era *chestia* lui.

– Ce? a-ntrebat Garp zăpăcit.

– Mamă Doamne, n-ai adus nici una? a insistat Cushie.

Garp habar n-avea ce ar fi trebuit s-aducă.

– Ce anume?

– Of, Garp. N-ai nici o gumă?

S-a uitat la ea spăsit. Nu era altceva decât un băiat care trăise toată viaţa lângă mama lui, şi singura gumă pe care-o văzuse fusese înfăşurată în jurul clanţei de la uşa apartamentului lor din anexa infirmeriei, probabil de către un băiat afurisit pe nume Meckler – care absolvise de mult colegiul şi plecase în lume ca să se autodistrugă.

Şi totuşi ar fi trebuit să ştie: desigur că-i auzise pe mulţi vorbind despre gume.

– Vino-ncoa, i-a zis Cushie, ducându-l la tunuri. N-ai făcut niciodată treaba asta, nu-i aşa? l-a întrebat ea. El a clătinat din cap, sincer până-n străfundul sfios al sufletului său. Vai, Garp. Dacă n-am fi prieteni atât de vechi!

I-a zâmbit, dar Garp a înţeles că acum n-o să-l mai lase s-o facă. Cushie a arătat spre gura tunului din mijloc.

– Uită-te, l-a îndemnat ea.

S-a uitat. Sclipiri ca de pietre preţioase, ale cioburilor de sticlă, asemănătoare – şi-a zis el – cu pietricelele ce acopereau plajele tropicale; şi încă ceva pe lângă astea – nu la fel de plăcut.

– Gume, i-a explicat Cushie.

Tunul era doldora de prezervative folosite. Sute de prezervative! O paradă de producţii arestate. Precum câinii care urinează la hotarele teritoriilor lor, băieţii de la Colegiul Steering îşi abandonaseră mizeriile în gura tunului mamut

care păzea râul Steering. Lumea modernă își lăsase pata pe încă un reper istoric. Cushie începuse să se îmbrace.

– Habar n-ai de nimic, l-a tachinat ea, așa că despre ce-ai să scrii?

Bănuise și el că asta va fi o problemă serioasă timp de câțiva ani – un punct de cotitură în planurile sale privind cariera.

Tocmai voia să se îmbrace, când ea l-a pus să se așeze și să se întindă pe spate, ca să poată să-l privească.

– *Ești* frumos, i-a zis ea. Și e-n regulă.

L-a sărutat.

– Pot să mă duc să *fac rost* de niște gume, i-a spus el. N-ar dura mult, nu-i așa? Și ne-am putea întoarce.

– Trenul meu pleacă la cinci, a zis ea, zâmbind totuși cu duioșie.

– Nu credeam că trebuie să fii înapoi la o anumită oră.

– Asta e, chiar și la Dibbs sunt *câteva* reguli, să știi. Părea necăjită din pricina reputației de libertinaj pe care o avea școala ei. Ca să nu mai vorbesc de faptul că îi faci curte lui Helen, a adăugat ea. Știu că-i faci, nu-i așa?

– Nu chiar, a recunoscut el.

– Garp, n-ar trebui să spui totul, oricui, l-a mustrat ea.

Asta era problema și cu scrisul lui; îi atrăsese și domnul Tinch luare-aminte.

– Ești prea serios tot timpul, a continuat Cushie, pentru că în sfârșit se găsea în poziția din care-i putea ține predici.

Pe râu, mai jos de ei, un schif s-a târât pe firul îngust de apă din Strâmtoare, îndreptându-se apoi spre casa bărcilor de la Steering, înainte ca fluxul să se retragă de tot și să lase albia fără apă suficientă pentru a se putea ajunge înapoi la debarcader.

Abia atunci l-au zărit Garp și Cushie pe jucătorul de golf. Coborâse până la apă prin smârcurile mlaștinilor, pe malul celălalt al râului; cu pantalonii în dungi violete suflecați până

deasupra genunchilor, se-nfunda în albia noroioasă de pe care se retrăseseră apele. În fața lui, pe suprafața umedă a mocirlei, zăcea mingea de golf, cam la șase picioare de marginea apei. Cu băgare de seamă, jucătorul de golf a mai făcut un pas înainte, dar noroiul îi trecea acum de glezne; folosind crosa drept punct de sprijin, a cufundat capul lucitor al acesteia în nămol și a scos o înjurătură.

– Harry, vino înapoi! l-a strigat careva.

Era partenerul lui de golf, un tip îmbrăcat în culori la fel de vii, pantaloni până la genunchi, de un verde atât de intens cum nici o iarbă nu putea fi vreodată – și ciorapi trei sferturi galbeni. Întunecat la față, jucătorul care se numea Harry a făcut încă un pas spre mingea lui. Semăna cu o pasăre rară de apă, care își urmează oul pe o suprafață de ulei.

– Harry, ai să te *scufunzi* în rahatul ăla! l-a avertizat prietenul lui.

În acea clipă Garp l-a recunoscut pe partenerul lui Harry: tipul în verde și galben era tatăl lui Cushie, Tocană Grasă.

– E o minge nouă! a urlat Harry; ca în secunda următoare piciorul să îi dispară până la coapsă; încercând să se răsucească, Harry s-a dezechilibrat de tot și a căzut în fund. În câteva secunde, nămolul l-a înghițit până la talie; fața lui înnebunită se congestionase teribil deasupra gulerului deschis al cămășii – mai albastru decât oricare cer. Și-a fluturat crosa în aer, însă aceasta i-a scăpat din mână, zburând în mocirlă, la câteva degete de mingea imposibil de albă și de nerecuperat.

– Ajutor! a răcnit Harry. Dar ajutându-se și de mâini, a izbutit cu chiu cu vai să se miște câțiva metri în direcția lui Tocană Grasă și a malului ce-i oferea siguranță. Ca dracu' alunecă! a mai țipat el... Înainta pe burtă, lopătând cu mâinile, așa cum s-ar târî o focă pe uscat, ajutându-se de aripioarele laterale. Un zgomot îngrozitor de leorcăială îl urma

prin albia mocirloasă, ca și când sub suprafața râului s-ar fi găsit o gură deschisă ce-ncerca să-l soarbă înăuntru.

Pitiți în tufișuri, Garp și Cushie își înăbușeau hohotele de râs. Harry tocmai făcea ultimul salt înainte spre țărm. Încercând să-l ajute, Stewart Percy a pășit în mocirlă cu un singur picior, și imediat a rămas fără pantoful de golf și ciorapul galben, înghițite de mâl.

– Sssst! Și stai *nemișcat*, i-a cerut Cushie lui Garp. Amândoi au observat că el era în erecție. Ah, ce păcat, a susurat Cushie aruncând o privire tristă mădularului lui sculat, dar când el a încercat s-o tragă pe Cushie alături în iarbă, ea i-a spus: Nu vreau copii, Garp. Nici măcar cu tine. Și-al tău ar putea fi un copilaș *jap*. Și poți să fii sigur că nu vreau unu' d-ăia.

– Ce-ai zis? a făcut el năuc.

Una era să n-ai habar de gume, dar ce era chestia asta cu copiii jap? nu se dumirea el.

– Sssst! a sâsâit Cushie. Am să-ți dau eu ceva despre care să ai ce scrie.

Jucătorii furioși își tăiau deja drum prin smârcurile mlaștinilor, înapoi spre terenul imaculat, când gura lui Cushie a ciupit marginea micului buric de pe pântecul lui Garp. Garp n-ar fi putut spune cu siguranță dacă memoria lui fusese trezită violent de cuvântul acela, *jap*, și dacă, în acel moment, își amintea într-adevăr că sângerase în casa Percy – și cum le spunea micuța Cushie părinților ei că „Bonkie l-a mușcat pe Garp" (și apoi examinarea aceea atentă la care fusese supus copilul Garp în fața lui Tocană Grasă gol-pușcă). Poate abia acum și l-a amintit Garp pe Tocană Grasă spunând că avea ochi de jap, și o imagine a propriului său trecut a scăpărat deodată la orizont; indiferent dacă lucrurile stăteau așa sau altfel, în acel moment Garp a luat hotărârea să-i ceară mamei lui mai multe amănunte decât îi oferise până acum. Simțea

nevoia să știe ceva mai mult decât că tatăl său fusese soldat și așa mai departe. Dar mai simțea și buzele moi ale lui Cushie Percy pe pântecul lui, și când ea l-a luat deodată în gura ei caldă, Garp a tresărit surprins și hotărârea lui s-a evaporat la fel de iute ca întreaga lui ființă. Acolo, sub țevile triple ale tunurilor familiei Steering, S.M. Garp a fost pentru prima oară servit cu sex în această manieră relativ sigură și neproductivă. Și nereciprocă, bineînțeles, din punctul de vedere al lui Cushie.

S-au întors de-a lungul râului Steering ținându-se de mână.

– Vreau să te văd la sfârșitul săptămânii viitoare, a spus Garp.

Era decis să nu mai uite gumele.

– Știu că o iubești cu adevărat pe Helen, a replicat Cushie.

Probabil că o ura pe Helen Holm, în caz că o cunoștea. Helen era o snoabă în ceea ce privea propria ei inteligență.

– Totuși vreau să te văd, a insistat Garp.

– Ești drăguț. Cushie i-a strâns mâna. Și ești cel mai vechi prieten al meu.

Dar amândoi știau cu certitudine că poți cunoaște pe cineva de-o viață fără să fii neapărat prieten cu persoana respectivă.

– Cine ți-a spus că tatăl meu a fost japonez? a întrebat-o Garp.

– Nu știu. Nici nu știu dacă a fost japonez sau nu.

– Nici eu nu știu, a recunoscut Garp.

– Nu-nțeleg de ce n-o întrebi pe maică-ta, a mai zis Cushie.

Dar bineînțeles că el o *întrebase*, și Jenny nu se abătea cu o iotă de la prima și singura ei versiune.

Când Garp i-a telefonat lui Cushie la Dibbs, ea i-a spus:

– Vai de mine, *tu* ești Tata tocmai m-a sunat să-mi spună să nu care cumva să mă întâlnesc cu tine sau să-ți scriu sau

să-ţi vorbesc. Nici măcar să nu-ţi citesc scrisorile – de parcă mi-ai fi scris vreuna. Cred că ne-a văzut unul dintre jucătorii ăia de golf când plecam de la tunuri.

Ei i se părea foarte amuzant, dar Garp nu pricepea decât că viitorul lui la tunuri se năruise.

– Am să fiu acasă la sfârşitul săptămânii în care termini tu şcoala, i-a spus Cushie.

În sinea lui, Garp se întreba: dacă va cumpăra prezervativele acum, mai puteau fi folosite în bună stare la absolvire? Oare gumele astea nu se stricau? Câte săptămâni mai erau până atunci? Şi oare trebuie să le ţii în frigider? N-avea pe cine să întrebe.

S-a gândit să-l întrebe pe Ernie Holm, dar încă de pe acum se temea ca nu cumva Helen să prindă de veste că el se întâlneşte cu Cushie Percy, şi deşi nu avea o relaţie adevărată cu Helen căreia să-i fie credincios, Garp îşi avea în schimb imaginaţia şi planurile sale.

I-a scris lui Helen o scrisoare lungă, de spovedanie, despre „poftele sale trupeşti" – aşa le denumise el – şi cum nu se comparau acestea cu sentimentele mai înalte – aşa le califica el – pe care le nutrea pentru ea. Helen i-a răspuns prompt că nu ştia de ce-i spunea *ei* toate acestea, dar că, în opinia ei, *scria* foarte bine pe această temă. Şi a adăugat că părerea ei despre Cushie Percy, din puţinul pe care-l ştia despre fată, era aceea că fata asta era cam *proastă*. „Dar simpatică", scria Helen. Şi dacă Garp era cuprins de asemenea pofte trupeşti, aşa cum le denumea el, nu era un noroc că avea pe cineva aşa ca fata asta, Cushie, în preajmă?

Garp i-a răspuns la scrisoare, spunându-i că nu-i va arăta o altă poveste până când nu va scrie una care să fie suficient de bună pentru ea. I-a împărtăşit gândurile sale în legătură cu faptul că nu dorea să-şi continue studiile. Întâi, considera el, singurul motiv de a merge la universitate era acela de a conti-

nua cu luptele, şi nu era convins că ţinea chiar atât de mult la acest lucru, încât să lupte la *acel* nivel. Nu vedea rostul de a continua pur şi simplu să lupte la o universitate mică, unde nu se punea mult accent pe acest sport. „Nu merită să mă duc, îi scria Garp lui Helen, decât dacă am de gând să încerc să fiu cel mai bun." Se gândea că a încerca să fie cel mai bun la lupte nu era exact ceea ce-şi dorea el; şi mai ştia şi că era puţin probabil să fie cel mai bun. Şi cine mai pomenise vreodată să mergi la universitate ca să fii cel mai bun la *scris*?

Şi de unde-i venise ideea asta să fie cel mai bun?

Helen i-a răspuns că ar trebui să plece în Europa, şi Garp a discutat această sugestie cu mama lui.

Spre surprinderea lui, Jenny nu se gândise niciodată că el *va merge* la universitate; nu accepta ideea că şcolile pentru *aşa* ceva erau făcute, anume să te pregătească pentru universitate.

– Dacă Steering are pretenţia că oferă fiecăruia o asemenea instrucţie de primă mână, a spus Jenny, de ce naiba să ai nevoie de şi mai *multă* pregătire? Adică, dacă ai fost atent la şcoală, înseamnă că acum eşti pregătit. Corect?

Garp nu avea sentimentul că era pregătit, dar a răspuns că da, aşa credea şi el. Considera că era atent la şcoală. Cât despre Europa, Jenny s-a arătat interesată.

– Să-ţi spun drept, chiar vreau să văd cum e, a zis ea. M-am săturat să stau aici.

Abia atunci şi-a dat Garp seama că mama lui intenţiona să meargă *împreună* cu el.

– Am să mă interesez care-i cel mai bun loc din Europa unde se poate duce un scriitor, i-a mai zis Jenny. Mă gândeam să scriu şi eu câte ceva.

Garp era atât de nenorocit, încât s-a dus la culcare. Când s-a trezit, i-a scris lui Helen că era blestemat să fie urmat de mama lui tot restul vieţii. „Cum să pot scrie, îi scria el lui Helen, dacă mama stă şi mi se uită peste umăr?" Helen

n-avea răspuns la întrebarea asta; i-a scris că va discuta problema cu tatăl ei și poate Ernie îi va da lui Jenny niște sfaturi. Ernie Holm o plăcea pe Jenny; uneori o lua la câte un film. Jenny devenise chiar un fel de fan al luptelor, și deși între ei n-ar fi putut fi altceva decât o relație de prietenie, Ernie era foarte impresionat de povestea mamei necăsătorite –auzise și acceptase versiunea lui Jenny ca fiind tot ceea ce avea *el* nevoie să știe, și o apăra cu destulă vehemență pe Jenny față de cei din comunitatea Steering care dădeau de înțeles că erau curioși să afle mai multe.

Dar, în chestiuni culturale, Jenny îi cerea întotdeauna sfatul lui Tinch. L-a întrebat unde s-ar putea duce o mamă și fiul ei în Europa – unde anume era climatul cel mai artistic și cel mai bun pentru scris. Domnul Tinch fusese în Europa în 1933. Stătuse acolo doar în timpul verii. Întâi se dusese în Anglia, unde trăiau câțiva din familia Tinch, strămoșii săi britanici, dar vechea lui familie băgase spaima-n el cerându-i bani – îi ceruseră atât de mulți și cu atâta obrăznicie, încât Tinch își luase repede tălpășița spre Continent. Însă oamenii fuseseră insolenți cu el și în Franța, și vulgari în Germania. Avea un stomac nervos, drept care se temuse de bucătăria italienească, și se dusese în Austria.

– La Viena, i-a spus Tinch lui Jenny, am găsit *adevărata* Europă. Era co-co-contemplativă și artistică, i-a mai zis el. Puteai simți tristețea și g-g-grandoarea.

Un an mai târziu, începea Primul Război Mondial. În 1918, gripa spaniolă avea să ucidă mulți dintre vienezii care supraviețuiseră războiului. Gripa avea să-l ucidă pe bătrânul Klimt și pe tânărul Schiele și pe tânăra soție a lui Schiele. Patruzeci la sută din ceea ce mai rămăsese din populația bărbătească nu avea să supraviețuiască celui de-al Doilea Război Mondial. Viena în care-i va trimite Tinch pe Jenny și Garp era un oraș a cărui viață se încheiase. Oboseala lui mai putea

fi luată încă drept o natură co-co-contemplativă, dar s-ar fi găsit într-o situație extrem de delicată dacă i s-ar fi cerut să mai arate ceva din g-g-grandoarea de altădată. Printre jumătățile de adevăr ale lui Tinch, Jenny și Garp puteau încă să deslușească tristețea. „Și orice loc poate fi artistic, va scrie Garp mai târziu, dacă lucrează un artist acolo."

– Viena? a întrebat-o Garp pe Jenny. Cu același ton cu care, în urmă cu trei ani, rostise acel „Lupte?", zăcând pe patul lui de boală și îndoindu-se de capacitatea ei de a-i alege un sport potrivit. Dar și-a amintit că atunci ea avusese dreptate, iar despre Europa nu știa nimic, la fel cum nu știa nimic nici despre alte locuri. Învățase trei ani germana la Steering, ceea ce nu era chiar de lepădat, cât despre Jenny (care n-avea talent la limbi străine), citise o carte despre neașteptatele alianțe ale istoriei austriece: Maria Teresa și fascismul. *De la Imperiu la Anexare!,* ăsta era titlul cărții. Garp o văzuse în baie, ani de zile, dar acum nimeni n-o mai găsea. Probabil că se pierduse.

– Ultima persoană la care am văzut-o a fost Ulfelder, i-a spus Jenny lui Garp.

– Ulfelder a absolvit acum trei ani, mamă, i-a amintit Garp.

Când Jenny i-a comunicat decanului Bodger că va pleca, Bodger i-a spus că Steering o să-i simtă lipsa și oricând o vor primi bucuroși înapoi. Jenny nu voia să fie nepoliticoasă, dar a bălmăjit că infirmieră putea fi oriunde, ea așa socotea; bineînțeles că nu știa că nu va mai fi niciodată infirmieră. Bodger s-a arătat surprins de faptul că Garp nu-și continua studiile la universitate. În opinia decanului, Garp nu constituise o problemă disciplinară pentru Steering, după ce la vârsta de cinci ani scăpase teafăr de pe acoperișul anexei, iar duioșia cu care Bodger își amintea de rolul pe care-l jucase în acea salvare îl făcuse de atunci să-l îndrăgească pe Garp. În

plus, decanul Bodger era un fan al luptelor, și unul dintre admiratorii lui Jenny. Recunoștea însă că băiatul părea convins de „treaba asta cu scrisul", cum o numea Bodger. Bineînțeles că Jenny nu i-a mărturisit lui Bodger că și ea avea de gând să se apuce de scris.

Acest aspect al planului lor îl stingherea cel mai mult pe Garp, dar nici măcar lui Helen nu i-a suflat vreun cuvânt despre el. Totul se petrecea extrem de repede, încât Garp n-a putut să-și destăinuie temerile decât antrenorului său de lupte, Ernie Holm.

– Mama ta știe ce face, sunt sigur, i-a zis Ernie. Tu să fii convins de *tine* însuți.

Până și bătrânul Tinch era optimist în privința planului.

– E puțin cam ex-ex-excentric, i-a zis el lui Garp, dar multe idei bune sunt așa.

Ani mai târziu, Garp își va aminti că bâlbâiala afectuoasă a lui Tinch a fost ca un fel de mesaj pentru Tinch, ieșit din trupul lui Tinch. Garp va scrie că trupul lui Tinch încerca să-i spună lui Tinch că va în-în-îngheța de moarte într-o bună zi.

Jenny spunea că vor pleca aproape imediat după absolvență, dar Garp sperase că vor mai sta la Steering cât dura vara.

– Pentru ce naiba să stăm? a vrut să știe Jenny.

Pentru Helen, îi stătea lui pe limbă să zică; dar nu avea povești suficient de bune pentru Helen; doar îi spusese asta. Și nu putea spera ca Jenny să mai dorească să rămână încă o vară la Steering numai ca el să se țină de cuvânt și să o întâlnească pe Cushie la tunuri; poate că această întâlnire nu era să fie. Cu toate acestea, era plin de speranță că o va întâlni la sfârșitul de săptămână de după absolvență.

Ploua în ziua în care a absolvit Garp. Ploaia se revărsa în valuri peste campusul îmbibat cu apă al Colegiului Steering; canalele de scurgere erau înfundate și mașinile venite din afara orașului își croiau drum pe străzi ca niște iahturi în

furtună. Femeile arătau neajutorate în rochiile lor de vară; oamenii se urcau în grabă şi cu feţe jalnice în maşinile care aveau să-i ducă la colegiu. În faţa Sălii Sporturilor Miles Seabrook şi a Magaziei de echipament sportiv era instalat un cort uriaş, cărămiziu, iar diplomele au fost înmânate în atmosfera aceea jalnică de circ, perimată; discursurile s-au pierdut în zgomotul ploii care duduia în prelată.

Nimeni n-a mai zăbovit după ceremonie. Ambarcaţiunile mari au părăsit oraşul. Helen nu venise, deoarece la Talbot absolvenţa era abia peste o săptămână şi ea încă mai avea examene. Garp era sigur că printre cei care asistaseră la ceremonia dezamăgitoare fusese şi Cushie Percy; dar n-o descoperise printre cei prezenţi. Ştia că ar fi găsit-o alături de familia ei ridicolă, dar prefera să se ţină la distanţă de Tocană Grasă – un tată furios tot tată rămâne, la urma urmei, chiar dacă fiica lui, Cushman Percy, îşi pierduse de mult onoarea.

Când soarele după-amiezei târzii şi-a făcut apariţia, prea puţin a mai contat. Campusul plutea în aburi, iar pământul – de la Stadionul Seabrook până la tunuri – avea să rămână zile în şir îmbibat cu apă. Garp îşi imagina jgheaburile adânci care fără îndoială că şerpuiau acum pline de apă în iarba moale din jurul tunurilor; râul Steering probabil că era şi el umflat dintr-un mal în altul. Chiar şi tunurile trebuie că dădeau pe afară de pline ce erau; ţevile stăteau ridicate în sus, încât se umpleau cu apă ori de câte ori ploua. Pe o asemenea vreme, din tunuri se revărsau pâraie de cioburi şi pe betonul pătat al afeturilor se formau băltoace lucioase de prezervative folosite. Nu era chip s-o ademenească pe Cushie la tunuri în săptămâna asta.

Dar pachetelul cu trei prezervative pârâia în buzunarul lui, ca un minuscul foc de uscăciuni al speranţei.

– Poftim, a spus Jenny. Am cumpărat nişte bere. Du-te şi te îmbată, dacă vrei.

– Isuse, mamă, s-a crucit Garp, dar a băut câteva pahare cu ea.

Au stat singuri în seara zilei în care a terminat colegiul, lângă ei infirmeria rămăsese goală şi fiecare pat din anexă era liber, aşternuturile strânse, în afară de cele de pe care urmau să doarmă ei doi. Garp şedea şi bea bere şi se întreba dacă *totul* nu era până la urmă decât o dezamăgire; îl consola întru câtva gândul că citise câteva romane bune, cu toate acestea, deşi îşi făcuse educaţia la Steering, nu era un cititor – nu se putea măsura cu Helen, de pildă, sau cu Jenny. Garp proceda cam aşa cu romanele, găsea câte unul care-i plăcea şi-l citea şi-l răscitea; şi după aceea nu mai avea chef să mai citească altceva multă vreme. În colegiu citise *Lordul Jim* de Joseph Conrad de treizeci şi patru de ori. Citise *Omul care iubea insulele,* al lui D.H. Lawrence, de douăzeci şi una de ori; şi acum se simţea în stare să-l mai citească o dată.

Dincolo de ferestrele micului apartament din anexa infirmeriei, campusul Steering se întindea întunecos, umed, părăsit.

– Bun, ia priveşte tu lucrurile în felul ăsta, i-a spus Jenny; vedea şi ea că fiul ei se simţea decepţionat. Ţie ţi-au trebuit doar patru ani ca să termini colegiul, pe când eu *merg* la şcoala asta afurisită de optsprezece ani.

Jenny nu era o băutoare; pe la jumătatea celei de-a doua beri a adormit. Garp a dus-o în dormitor. Pantofii şi-i scosese singură mai înainte, iar Garp i-a desprins de la bluză doar acul ei de infirmieră – ca să nu se răsucească în somn şi să se înţepe în el. Era o noapte caldă, aşa că n-a acoperit-o.

A mai băut o bere, apoi a ieşit la plimbare.

Bineînţeles că ştia încotro se duce.

Casa familiei Percy – la origine casa familiei Steering – se zărea pe pajiştea umedă, nu departe de anexa infirmeriei. O singură lumină ardea în casa lui Stewart Percy, şi Garp ştia a cui era lumina aceea: micuţa Pooh Percy, care împlinise

paisprezece ani, nu putea dormi cu lumina stinsă. Cushie îi mai zisese lui Garp şi altceva, că Bainbridge încă mai simţea nevoia să poarte scutece – poate pentru că, se gândea Garp, cei din familie continuau şi acum să-i spună Pooh.

– Să ştii că nu văd nimica *rău în* asta, adăugase Cushie. Nu *foloseşte* scutecele, să mă-nţelegi; adică nu *mai face pe ea*, pricepi? Doar că-i place să *poarte* scutece – din când în când.

Garp s-a oprit pe iarba aburindă de sub fereastra lui Pooh Percy, încercând să-şi aducă aminte care era camera lui Cushie. Şi pentru că nu-şi amintea, s-a hotărât s-o trezească pe Pooh; cu siguranţă că-şi va aminti de el şi cu siguranţă că o va anunţa pe Cushie. Dar Pooh s-a apropiat de fereastră ca o stafie; n-a părut să-l recunoască din prima clipă pe Garp, care se ţinea agăţat cu tenacitate de iedera din dreptul ferestrei ei. Ochii lui Bainbrigde Percy arătau ca aceia ai unei căprioare paralizate de farurile unei maşini, pe punctul de a fi lovită.

– Pentru numele lui Dumnezeu, Pooh, *eu* sunt, i-a şoptit Garp.

– O vrei pe Cushie, nu-i aşa? l-a întrebat Pooh morocănoasă.

– Da! a gemut Garp.

În clipa aceea iedera s-a rupt şi el a căzut în boschetele de dedesubt. Cushie, care dormea în costum de baie, l-a ajutat să se ridice de acolo.

– Mamă, Doamne, o să trezeşti toată casa, l-a boscorodit ea. Eşti beat?

– Am *căzut*, a făcut Garp ţâfnos. Chiar că-i sucită soră-ta.

– Afară-i ud totul, i-a zis Cushie. Unde putem merge?

Garp se gândise la asta. În infirmerie, ştia prea bine, erau şaizeci de paturi libere.

N-au apucat să treacă de veranda casei Percy, când Bonkers a şi apărut în faţa lor.

Fiara cea neagră gâfâia, deşi nu coborâse decât treptele verandei, iar botul lui cenuşiu ca fierul era îmbrobonit de spumă; mârâia, dar până şi mârâiala îi era greoaie.

– Spune-i s-o lase moartă, i-a şoptit Garp lui Cushie.

– E surd. E foarte bătrân.

– Ştiu cât e de bătrân.

Bonkers a lătrat, un sunet scârţâit şi ascuţit, ca balamaua unei uşi de mult nefolosite care e deschisă cu forţa. Slăbise, dar tot cântărea vreo şaptezeci de kilograme. Victimă a căpuşelor şi a râiei, a unor vechi muşcături de câine şi a gardurilor de sârmă ghimpată, Bonkers îşi adulmeca duşmanul şi-l ţinea pe Garp la colţul verandei.

– *Pleacă,* Bonkers! a sâsâit Cushie.

Încercând să-l ocolească pe câine, Garp a observat că reacţiile acestuia erau foarte încete.

– E pe jumătate *orb,* a şoptit Garp.

– Nici nasul nu mai e în stare să adulmece.

– Ar fi trebuit să fie mort de mult, a murmurat Garp ca pentru sine şi a făcut încă un pas în lături.

Bonkers s-a luat după el. Mai mult orbeşte. Botul lui îi amintea lui Garp de un cazan cu aburi, iar musculatura flască de pe spate şi de pe pieptul flocos era un semn pentru Garp de câtă forţă avea atunci când sărea – dar asta fusese cândva, demult.

– *Nu-l băga în seamă,* pur şi simplu, i-a sugerat Cushie exact în clipa în care Bonkers s-a năpustit asupra lui.

Câinele era destul de lent în mişcări, încât Garp a apucat să se ferească şi să treacă iute în spatele lui; l-a apucat pe câine de labele din faţă, trăgându-le spre sine, şi s-a lăsat cu pieptul şi cu propria sa greutate peste spinarea lui. Bonkers s-a prăvălit în faţă, atingând pământul mai întâi cu botul – labele din spate încă râcâiau cimentul verandei. Garp avea controlul asupra labelor din faţă îndoite sub câine, dar capul uriaş al

dulăului era ţintuit doar de apăsarea pieptului lui Garp. Un mârâit înspăimântător s-a pornit din gâtlejul animalului în timp ce Garp se lăsa cu şi mai mare putere pe spinarea lui, înfigându-şi bărbia în gâtul îmblănit. În toiul înfruntării, s-a ivit brusc *o ureche* – în gura lui Garp – în care Garp şi-a înfipt dinţii. A muşcat cât a putut el de tare, şi Bonkers a izbucnit într-un urlet. Îl muşca pe Bonkers de ureche în amintirea propriei lui urechi din care lipsea o bucată de cartilaj, îl muşca pentru cei patru ani pe care-i petrecuse la Steering – şi pentru cei optsprezece ai mamei lui.

Abia când s-au aprins luminile în casa Percy l-a eliberat Garp pe Bonkers.

– Fugi! i-a spus Cushie.

Garp a apucat-o de mână şi ea l-a urmat. Gura îi era plină de un gust îngrozitor.

– Mamă Doamne, chiar a trebuit să-l *muşti?* l-a întrebat Cushie.

– El m-a muşcat pe mine, i-a amintit Garp.

– Îmi aduc aminte.

Cushie l-a strâns de mână, iar Garp a dus-o acolo unde voia el să o ducă.

– Ce dracu' se-ntâmplă aici? l-au auzit pe Stewart Percy urlând.

– E Bonkie, e Bonkie! a ţipat Pooh Percy în noapte.

– Bonkers! l-a chemat Tocană Grasă. Aici, Bonkers! Aici, Bonkers!

Şi toţi au auzit schelălăiturile răsunătoare ale câinelui surd.

Larma era atât de mare, încât ajungea până-n ungherele cele mai îndepărtate ale campusului pustiu. A trezit-o din somn pe Jenny Fields, care şi-a mijit ochii pe fereastra anexei de la infirmerie. Din fericire, Garp a văzut-o când a aprins lumina. A pitit-o pe Cushie în spatele lui şi a împins-o spre

un coridor al anexei neocupate ca să stea acolo până se ducea el la Jenny să-i ceară un sfat medical.

– Ce ți s-a întâmplat? l-a întrebat Jenny.

Garp voia să știe dacă sângele ce i se prelingea pe bărbie era al lui sau provenea în întregime de la Bonkers. Spălându-l de sânge în bucătărie, Jenny s-a pomenit pe masă cu ceva negru, ca o crustă de rană, care se lipise de gâtul lui Garp și acum se desprinsese – ceva de mărimea unui dolar de argint. Amândoi au căscat ochii mari.

– Ce-i *asta?* a-ntrebat Jenny.

– O ureche. Sau o parte dintr-o ureche.

Pe suprafața de email alb a mesei zăcea bucățica de piele neagră dintr-o ureche, ușor răsucită la margini și crăpată ca o mănușă veche și uscată.

– Am dat peste Bonkers, i-a explicat Garp.

– Ureche pentru ureche, a zis Jenny Fields.

Garp n-avea nici măcar o zgârietură; sângele provenea doar de la Bonkers.

După ce Jenny s-a întors în dormitor, Garp a tras-o pe Cushie în tunelul care ducea în clădirea principală a infirmeriei. În optsprezece ani avusese timp să învețe drumul. A dus-o pe Cushie în aripa cea mai îndepărtată de apartamentul din anexă al mamei lui; era vizavi de sala de așteptare, lângă sălile de chirurgie și anestezie.

Astfel că, pentru Garp, relația sexuală va fi pentru totdeauna asociată cu anumite mirosuri și senzații. Experiența va rămâne tainică, dar relaxată; o ultimă răsplată în vremuri chinuitoare. Mirosul va persista în mintea lui ca un miros de *spital, într*-un fel profund personal și totuși vag. Veșnic spațiul înconjurător va părea părăsit. Pentru Garp, relația sexuală va rămâne în mintea lui ca un act solitar comis într-un univers abandonat – cândva, după ce se va fi oprit ploaia. Pentru veșnicie un act de optimism terifiant.

Cushie, bineînțeles, îi evoca lui Garp imagini de tunuri. După ce s-a epuizat și ultimul prezervativ din pachetul de trei, ea l-a întrebat dacă asta era tot ce avea la el – dacă a cumpărat doar un singur pachet. Nimic nu-i place mai mult unui luptător ca epuizarea obținută prin efort; Garp a adormit pe lamentațiile lui Cushie.

– Prima oară n-ai nici unul, se plângea ea, iar acum ai rămas fără? Bafta noastră că suntem prieteni atât de buni.

Era încă întuneric și zorile mai aveau mult până să se ivească atunci când i-a trezit Stewart Percy. Vocea lui Tocană Grasă a lovit bătrâna infirmerie precum o boleșniță fără de nume.

– Deschideți! l-au auzit urlând.

S-au furișat până la fereastră, să se uite afară.

Pe pajiștea verde-verde, îmbrăcat în halat și papuci și cu Bonkers legat în lesă alături, tatăl lui Cushie mugea la ferestrele anexei de la infirmerie. N-a trecut mult și Jenny a apărut în lumina becului.

– Ești bolnav? l-a întrebat ea pe Stewart.

– Îmi vreau fata! a zbierat Stewart.

– Ești beat? l-a iscodit ea.

– Lasă-mă să intru! a țipat Stewart.

– Doctorul a plecat și mă îndoiesc că ai vreo boală pe care să ți-o vindec eu.

– Cățea ce ești! a boncăluit Stewart. Bastardul ăla de fi-tu mi-a sedus fata! Știu că-s acolo înăuntru, în infirmeria aia futăcioasă!

Chiar că *e* o infirmerie futăcioasă acum, a reflectat Garp, răsfățându-se cu atingerea și mirosul lui Cushie care tremura lângă el. În aerul răcoros ce pătrundea prin fereastra întunecată, tremurau amândoi în tăcere.

– Ar trebui să-mi vezi *câinele!* a țiuit Stewart. Peste tot numai sânge! Câinele se pitește sub hamac! Veranda e plină

de sânge! a mai croncănit Stewart. Ce dracu' i-a făcut ticălosu' ăla lui Bonkers?

Garp a simțit-o pe Cushie făcându-se mică lângă el, când a auzit răspunsul mamei lui. Ceea ce a spus ea trebuie că o făcut-o pe Cushie Percy să-și amintească de propria *ei* replică, cu treisprezece ani în urmă.

– Garp l-a mușcat pe Bonkie, asta a spus Jenny.

Apoi lumina s-a stins și în întunericul care a acoperit infirmeria și anexa nu se mai auzeau decât respirația lui Tocană Grasă și ploaia care se scurgea – scăldând Colegiul Steering, spălând și curățind totul.

5

În orașul în care a murit Marc Aureliu

Când Jenny l-a luat pe Garp în Europa, Garp era mai bine pregătit pentru regimul de carceră impus de viața de scriitor, decât majoritatea tinerilor de optsprezece ani. Se simțea de pe acum bine în lumea pe care și-o crease în imaginația lui; la urma urmei, fusese crescut de o femeie care considera că regimul de carceră era un stil de viață foarte normal. Vor mai trece ani buni până când Garp va descoperi că n-avea nici un prieten, o ciudățenie care lui Jenny nu i s-a părut niciodată a fi o ciudățenie. În maniera lui distantă și politicoasă, Ernie Holm a fost primul prieten pe care l-a avut Jenny Fields vreodată.

Înainte ca Jenny și Garp să-și găsească un apartament, au locuit în nu știu câte pensiuni peste tot în Viena. Domnul Tinch venise cu ideea că asta va fi modalitatea ideală pentru ei de a decide care parte a orașului le plăcea mai mult: întâi vor locui în toate cartierele și abia apoi vor lua o hotărâre. Dar viața pe termen scurt într-o pensiune trebuie că fusese mult mai plăcută pentru Tinch în vara lui 1913; când au venit Jenny și Garp la Viena, era în 1961; s-au săturat destul de repede să-și care mașinile de scris dintr-o pensiune în alta. Totuși, tocmai această experiență i-a oferit lui Garp

materialul pentru prima sa povestire importantă, „Pensiunea Grillparzer". Înainte să vină la Viena, Garp nici măcar nu știuse ce era aceea o pensiune, dar a descoperit repede că o pensiune avea ceva mai puțin de oferit decât un hotel; era întotdeauna mai mică și niciodată elegantă; uneori servea micul dejun, alteori nu. O pensiune era uneori un chilipir, alteori o greșeală. Jenny și Garp au găsit pensiuni care erau foarte curate și confortabile și prietenoase, dar cel mai adesea erau sărăcăcioase.

N-au stat prea mult pe gânduri ca să decidă că voiau să locuiască în interiorul sau în apropierea perimetrului delimitat de Ringstrasse, o stradă lungă și circulară care înconjoară inima orașului vechi. Era acea parte a orașului unde se găsea aproape totul și unde Jenny putea să se descurce oarecum mai bine fără să cunoască germana – era cea mai sofisticată, mai cosmopolită parte a Vienei, dacă există cu adevărat o asemenea parte în Viena.

Pe Garp îl amuza să aibă grijă de mama lui; trei ani de limbă germană la Steering îi dădeau lui Garp o poziție de lider, și era limpede că-i plăcea să fie șeful lui Jenny.

– Cere șnițel, mamă, o sfătuia el.

– Mă gândeam că acest *Kalbsnieren* sună interesant, spunea Jenny.

– Rinichi de vițel, mamă, explică el. Îți plac rinichii?

– Nu știu, recunoștea Jenny. Poate că nu.

Când în sfârșit s-au mutat într-un loc al lor, Garp a preluat aprovizionarea. Jenny își petrecuse optsprezece ani mâncând în cantinele de la Steering; nu învățase niciodată să gătească, iar acum nu putea citi instrucțiunile de preparare. Abia în Viena a descoperit Garp cât de mult îi plăcea să gătească, dar ceea ce-i plăcea mai mult în Europa, susținea el, erau veceurile – toaleta. În timpul pe care-l petrecuse în pensiuni, Garp descoperise că toaleta era o cămăruță mică, mică

de tot, în care nu se găsea altceva decât un closet; a fost primul lucru în Europa căruia, în opinia lui, îi găsea o noimă. Lui Helen i-a scris că „este cel mai înțelept sistem – să urinezi și să-ți golești măruntaiele într-un loc și să te speli pe dinți în altul". Veceul, desigur, va ocupa un loc de frunte în povestirea lui, „Pensiunea Grillparzer", dar, deocamdată, Garp nu va scrie această povestire, și nici o alta.

Deși era neobișnuit de autodisciplinat pentru un tânăr de optsprezece ani, erau pur și simplu mult prea multe lucruri de văzut; pe lângă toate acele lucruri pentru care devenise dintr-odată responsabil, Garp era foarte ocupat și, timp de luni de zile, singurele scrieri satisfăcătoare au fost scrisorile către Helen. Era prea surescitat de noul său teritoriu ca să-și formeze rutina necesară pentru scris, cu toate că a încercat.

A încercat să scrie o poveste despre o familie; tot ce știa atunci când s-a apucat de scris era că familia respectivă avea o viață interesantă și membrii ei erau foarte apropiați unii de alții. Nu era suficient să știe doar atât.

Jenny și Garp s-au mutat într-un apartament cu pereți de culoare crem, cu tavanuri înalte, situat la etajul doi al unei clădiri vechi pe Schwindgasse, o străduță în sectorul patru. Imediat după colț se afla Prinz-Eugen-Strasse, Schwarzenbergplatz și cele două Belvedere, de Sus și de Jos. Garp vizita muzeele, până la urmă le-a văzut pe toate cele din oraș, Jenny în schimb n-a vizitat nici unul, în afară de Belvedere de Sus. Garp i-a explicat că acolo nu se găseau decât tablouri din secolele al XIX-lea și al XX-lea, dar Jenny i-a spus că secolele al XIX-lea și al XX-lea îi erau de ajuns. Garp i-a mai explicat că putea, cel puțin, să se plimbe prin grădini până la Belvedere de Jos și să vadă acolo colecția barocă, dar Jenny a clătinat din cap; asistase la câteva cursuri de istoria artei la Steering – căpătase suficiente cunoștințe, i-a zis ea.

– Brueghelii, mamă! Iei Strassenbahn-ul în sus pe Ring și cobori la Mariahilferstrasse. Muzeul cel mare vizavi de stația de mașină este Kunsthistorisches.

– Dar pot să merg *pe jos* până la Belvedere, a protestat Jenny. De ce să iau tramvaiul?

Putea, de asemenea, să meargă pe jos până la Karlskirche, erau câteva clădiri de ambasade cu o arhitectură interesantă nu departe de Argentinierstrasse. Ambasada Bulgariei se afla exact pe partea cealaltă a străzii Schwindgasse, unde se afla apartamentul lor. Jenny spunea că-i place să rămână în cartierul lor. O cafenea la numai o stradă distanță – uneori se ducea acolo și citea presa engleză. Nu ieșea niciodată să ia masa în oraș, decât atunci când o invita Garp; iar dacă el nu gătea acasă, ea nu mânca nimic. Era total absorbită de ideea de a scrie ceva – mai absorbită, în această fază, decât Garp.

– N-am timp să fac pe turistul în acest moment al vieții mele, i-a spus ea fiului ei. Dar *tu* du-te, absoarbe cât mai multă cultură. Asta și *trebuie* să faci.

„Absorbiți, ab-ab-absorbiți", le spusese Tinch. Lui Jenny îi părea că era exact lucrul pe care trebuia să-l facă fiul ei; cât despre ea, a descoperit că absorbise deja suficient ca să aibă destule de spus. Jenny Fields avea patruzeci și unu de ani. Își imagina că partea cea mai interesantă a vieții ei trecuse; tot ce-și dorea acum era să scrie despre ea.

Garp i-a dat o bucată de hârtie pe care s-o poarte tot timpul asupra ei. Conținea adresa, pentru cazul în care se rătăcea: Schwindgasse 15/2, Viena IV. Garp a trebuit s-o învețe cum să pronunțe adresa – o lecție obositoare.

– *Schwindgassefünfzehnzwei!* scuipa Jenny.

– Încă o dată, zicea Garp. Vrei să rămâi rătăcită când te rătăcești?

Garp cerceta orașul în timpul zilei și găsea locuri unde s-o ducă pe Jenny seara și în după-amiezele târzii când ispră-

vea de scris; se opreau undeva să bea o bere sau un pahar de vin, și Garp îi povestea cum își petrecuse ziua. Jenny asculta politicoasă. Vinul sau berea o moleșeau. De obicei luau o cină plăcută undeva și apoi Garp o conducea pe Jenny acasă cu Strassenbahn-ul; se mândrea în mod deosebit cu faptul că nu lua niciodată taxiul, deoarece învățase atât de bine sistemul transportului public. Uneori dimineața se ducea la piață și venea acasă devreme și gătea toată după-masa. Jenny nu se plângea niciodată; pentru ea nu avea importanță dacă mâncau acasă ori în oraș.

– Asta-i un *Gumpoldskirchner*, spunea Garp, dând lămuriri în legătură cu vinul. Se potrivește foarte bine cu *Schweinebraten*[1].

– Ce cuvinte caraghioase, remarca Jenny.

Apreciind în modul său caracteristic stilul de proză al lui Jenny, Garp va scrie ulterior: „Mama într-atât se lupta cu engleza, încât nu e de mirare că nu și-a bătut niciodată capul să învețe germana".

Deși Jenny Fields stătea toată ziua la mașina de scris, nu știa cum să scrie. Și deși – din punct de vedere fizic – scria, nu-i plăcea să citească ceea ce scrisese. Nu după multă vreme, a încercat să-și amintească ce era mai bun din ceea ce citise și prin ce se deosebeau acele scrieri de primele ei încercări în ciornă. Ea începea pur și simplu cu începutul. „M-am născut..." și așa mai departe. „Părinții mei doreau să învăț la Wellesley; cu toate acestea..." Și bineînțeles: „Am hotărât că-mi doream un copil al meu și în cele din urmă am făcut unul în felul următor..." Dar Jenny citise destule povești bune ca să știe că a ei nu *suna* la fel ca poveștile bune din amintirea ei. Se întreba unde greșea, și adeseori îl trimitea pe Garp cu

[1] În lb. germ., *friptură de porc* (n. trad.)

comisioane la puținele librării ce vindeau cărți în engleză. Voia să se uite mai atent la felul în care începeau cărțile: deși produsese destul de repede trei sute de pagini dactilografiate, tot avea sentimentul că încă nu începuse cartea *cu adevărat.*

Dar Jenny își îndura problemele scrisului în tăcere; cu Garp era veselă, chiar dacă rareori îi acorda suficientă atenție. Jenny Fields simțise toată viața ei că lucrurile începeau și apoi ajungeau la un sfârșit. Ca și educația lui Garp – ca și a ei. Ca și sergentul Garp. Nu-și pierduse de tot afecțiunea pentru fiul ei, dar considera că o anume etapă a grijii materne pentru el luase sfârșit; considera că-l adusese pe Garp până în acest punct, și acum ar trebui să-l lase să se descurce singur. Nu mai putea să trăiască în felul ăsta, să-l ducă ea de mână și să-l înscrie la lupte sau la orice altceva. Lui Jenny îi plăcea să trăiască alături de fiul ei; de fapt, nici nu se gândise că ar putea trăi despărțiți. Dar aștepta ca Garp să se distreze în Viena, și el asta și făcea.

Cu povestea despre o familie unită și interesantă Garp nu înaintase mai deloc, doar că le găsise membrilor ei ceva interesant de făcut. Tatăl era un fel de inspector, familia mergea cu el atunci când pleca mânat de obligații de serviciu. Slujba asta a lui însemna să cerceteze toate restaurantele, hotelurile și pensiunile din Austria – să le evalueze și să le acorde categoriile A, B, C sau D. Era o slujbă despre care Garp își imagina că i-ar fi plăcut să o aibă el însuși. Într-o țară ca Austria, atât de dependentă de turism, clasificările și reclasificările locurilor în care mâncau și dormeau turiștii *ar trebui* să aibă o însemnătate aproape disperată, dar lui Garp îi era imposibil să-și imagineze ce putea fi atât de important în chestia asta – sau pentru cine. Deocamdată, tot ce avea era această familie; care, la rândul ei, avea o îndeletnicire amuzantă. Scotea la iveală punctele nevralgice; acorda calificative. Și, ce-i cu asta? Mai ușor era să-i scrie lui Helen.

La acest sfârșit de vară și început de toamnă, Garp a străbătut toată Viena, pe jos sau cu tramvaiele, fără să întâlnească pe nimeni în mod particular. Lui Helen îi scria că „atunci când te afli la vârsta adolescenței crezi că nu există nimeni prin preajmă care să-ți semene suficient de mult pentru a te înțelege"; îi scria că, după părerea lui, Viena năștea acest sentiment în el, „deoarece în Viena cu adevărat nu *există* nimeni așa ca mine".

Cel puțin din punct de vedere numeric, constatarea lui era corectă. Erau foarte puțini oameni în Viena care aveau aceeași vârstă cu Garp. Nu se născuseră mulți vienezi în 1943; și de fapt nu se născuseră prea mulți nici de la începutul ocupației naziste, în 1938, și până la sfârșitul războiului în 1945. Și, deși numărul copiilor născuți în urma violurilor era surprinzător de mare, nu mulți vienezi și-au *dorit* copii până după 1955 – anul în care a luat sfârșit ocupația sovietică. Viena era un oraș care îndurase ocupația străină timp de șaptesprezece ani. Este de înțeles că pentru majoritatea vienezilor acei șaptesprezece ani nu păruseră a fi timpul cel mai nimerit sau mai înțelept să procreeze. Garp trăia experiența de a locui într-un oraș care-l făcea să se simtă ciudat că avea optsprezece ani. Probabil că din această pricină s-a maturizat mai repede, probabil că asta contribuise la accentuarea senzației că Viena era mai mult „un muzeu care adăpostește un oraș mort" – cum îi scria el lui Helen – decât un oraș încă viu.

Garp nu făcea această observație cu titlu de critică. Îi *plăcea* să hoinărească printr-un muzeu. „Un oraș mai real poate că nu mi s-ar fi potrivit atât de bine, va scrie el mai târziu. Dar Viena era în perioada ei moartă; zăcea nemișcată și mă lăsa să o privesc, să mă gândesc la ea, și iar să o privesc. Într-un oraș *viu* n-aș fi putut niciodată să observ atât de multe. Orașele vii nu stau nemișcate."

Astfel că S.M. Garp şi-a petrecut lunile calde *observând* Viena, scriindu-i scrisori lui Helen Holm şi organizând viaţa casnică a mamei lui, care adăugase izolarea scrisului la existenţa solitară pe care şi-o alesese. „Mama mea, scriitoareą", aşa se referea Garp la ea în glumă, în nenumăratele scrisori către Helen. Dar o invidia pe Jenny pentru că scria. El avea sentimentul blocajului în ceea ce privea povestea lui. Îşi dădea seama că putea continua la nesfârşit să creeze pentru familia lui imaginară aventuri fără număr, dar încotro se îndreptau? Spre încă un restaurant de categoria B care avea deserturi atât de proaste, încât restaurantele de categoria A parcă nici nu existau pe pământ; spre încă un hotel de categoria B care aluneca spre C cu aceeaşi certitudine cu care mirosul de mucegai din holul de la intrare nu avea să dispară niciodată. Poate că cineva din familia inspectorului ar putea fi otrăvit într-un restaurant de categoria A, dar ce *semnificaţie* ar avea asta? Şi ar putea exista oameni nebuni, sau chiar criminali, care să stea ascunşi într-una din aceste pensiuni, dar ce-ar avea ei de-a face cu desfăşurarea întregii poveşti?

Garp ştia că el nu avea în cap desfăşurarea poveştii.

Văzuse odată un circ din Ungaria sau din Iugoslavia, o trupă formată din patru persoane care-şi descărcau calabalâcul într-o gară. Încerca să şi le imagineze în povestea lui. Aveau şi un urs care mergea pe motocicletă şi dădea ocol de nu ştiu câte ori unei parcări. Câţiva oameni se adunaseră să-i vadă şi un individ care umbla în mâini strângea banii pentru spectacolul oferit de urs, într-o oală pe care-o ţinea în echilibru pe tălpile picioarelor; uneori cădea, dar şi ursul mai cădea din când în când.

În cele din urmă, motocicleta refuzase să mai pornească. Nimeni nu s-a lămurit vreodată ce rol aveau ceilalţi doi membri ai echipei; tocmai când se pregăteau să-i înlocuiască în spectacol pe urs şi pe cel care umbla în mâini, apăruseră

polițiștii, cerându-le să completeze o sumedenie de formulare. Partea asta a spectacolului nu mai fusese chiar atât de interesantă de privit, încât asistența – atâta câtă era – se risipise. Garp rămăsese ultimul, nu pentru că ar fi fost el curios să vadă și alte numere ale acestui circ decrepit, ci pentru că voia să-l introducă în povestea lui. Cum avea s-o facă, nu-și dădea seama. În timp ce pleca de la gară, îl auzise pe urs vomitând.

Câteva săptămâni bune, singurul lui pas înainte în poveste a fost titlul: „Biroul Austriac de Turism". Nu-i plăcea titlul. Așa că s-a întors la vechea lui îndeletnicire de turist, lăsând-o la o parte pe aceea de scriitor.

Dar când vremea a început să se răcească, Garp s-a săturat să mai facă pe turistul; o cicălea, în schimb, pe Helen că nu se arăta mai harnică în a-i răspunde la scrisori – semn că el îi scria prea mult. Ea era mult mai ocupată decât el; ea era la facultate, unde fusese acceptată direct în anul doi și avea de două ori mai multe cursuri decât în mod normal. Dacă între Helen și Garp exista vreo asemănare, în acei ani de început, era aceea că amândoi se comportau de parcă se îndreptau cu *mare grabă* într-o anumită direcție.

– Las-o pe săraca Helen în pace, îl sfătuia Jenny. Credeam că ai de gând să scrii și altceva decât scrisori.

Dar lui Garp nu-i plăcea ideea de a se lua la întrecere cu mama lui în același apartament. Mașina ei de scris nu se oprea nici măcar o clipă; Garp avea impresia că țăcăneala aia continuă va pune până la urmă capăt carierei lui de scriitor încă înainte de-a fi început cu adevărat. „Mama mea nu știa ce era aceea pauza pentru revizie", remarcase el odată.

Până în noiembrie, Jenny avea șase sute de pagini de manuscris, și încă mai era stăpânită de sentimentul că nu începuse cu adevărat. Garp nu avea un subiect care să se reverse din el în același fel. Imaginația, își dădea el seama, se stârnea mai greu decât memoria.

„Breșa", cum a numit-o el când i-a scris lui Helen, s-a petrecut într-o zi rece și viforoasă, în Muzeul de Istorie a orașului Viena. Muzeul se afla destul de aproape de Schwindgasse, puteai să mergi pe jos până acolo; și de fiecare dată amânase vizitarea lui, știind că se putea duce acolo în orice zi. Jenny fusese cea care-i vorbise despre el. Era unul din cele două sau trei locuri pe care le vizitase de una singură, și asta doar pentru că se afla în partea cealaltă a Karlplatzului și aproape în mijlocul a ceea ce ea numea cartierul ei.

Îi spusese că acolo în muzeu se afla o cameră care fusese a unui scriitor; uitase a cui anume. După părerea ei, era o idee foarte interesantă ca într-un muzeu să existe o cameră de scriitor.

– O *cameră* de scriitor, mamă?

– Da, o cameră întreagă. Au adus toată mobila scriitorului, îmi vine să cred că și pereții și podeaua. Nu știu cum au făcut chestia asta.

– Eu nu înțeleg *de ce* au făcut-o, a zis Garp. Toată camera asta în muzeu?

– Da, cred că era un dormitor, a continuat Jenny, dar și camera în care scriitorul *scria* de fapt.

Garp și-a dat ochii peste cap. Povestea i se părea obscenă. Oare era și periuța de dinți a scriitorului acolo? Și oala de noapte?

Camera era simplă și banală, doar patul părea prea mic – parcă era patul unui copil. Și masa de scris arăta cam mică. În nici un caz patul și masa unui scriitor mare, și-a zis Garp. Erau confecționate din lemn negru și totul părea extrem de fragil; Garp era de părere că mama lui avea o încăpere mult mai bună în care să scrie. Scriitorul a cărui cameră era ferecată în Muzeul de Istorie a orașului Viena se numea Franz Grillparzer; Garp nu auzise niciodată despre el.

Franz Grillparzer a murit în 1872; un poet și dramaturg austriac de care au auzit foarte puțini oameni în afara granițelor Austriei. Unul dintre acei scriitori din secolul al XIX-lea care nu au supraviețuit printr-o popularitate durabilă secolului al XIX-lea, iar Garp va susține mai târziu că Grillparzer nici n-ar fi meritat să supraviețuiască secolului al XIX-lea. Pe Garp nu-l interesau piesele și poeziile, dar s-a dus la biblioteci și a citit ceea ce se consideră a fi creația în proză cea mai remarcabilă a lui Grillparzer: „Sărmanul scripcar", o povestire lungă. Poate, și-a zis Garp, cei trei ani ai săi de germană la Steering n-au fost de ajuns ca să-i îngăduie să aprecieze povestea; citind-o în germană, o ura pur și simplu. Ulterior a găsit o traducere în engleză într-un anticariat pe Habsburgerstrasse; nici în engleză nu l-a atras mai mult.

El considera că faimoasa povestire a lui Grillparzer era o melodramă ridicolă; și mai considera că era scrisă prost și de-un sentimentalism lamentabil. Vag de tot îi amintea de povestirile rusești din secolul al XIX-lea, în care foarte adesea personajul este un lasă-mă-să-te-las care nu știe ce vrea și un ratat în toate privințele în viața practică; dar Dostoievski, era el de părere, reușea să-ți trezească interesul pentru destinul unui asemenea nenorocit; Grillparzer te plictisea cu trivialități lacrimogene.

În același anticariat, Garp a mai cumpărat și o traducere în engleză a *Meditațiilor* lui Marc Aureliu; fusese obligat să citească Marc Aureliu la orele de latină la Steering, dar niciodată până acum nu-l citise în engleză. A cumpărat cartea doar pentru că librarul i-a spus că Marc Aureliu murise în Viena.

„În viața unui om", scrie Marc Aureliu, „timpul său este doar o clipă, ființa lui – o curgere necurmată, judecata lui – o strălucire palidă, trupul lui – pradă pentru viermi, sufletul lui o volbură neliniștită, soarta lui – nedeslușită, faima lui – îndoielnică. Pe scurt, tot ce înseamnă trup e asemenea apelor

curgătoare, tot ceea ce e al sufletului e precum visele și aburii." Garp nu știa de ce, dar avea sentimentul că Marc Aureliu trăise la Viena atunci când scrisese aceste rânduri.

Subiectul cugetării deprimante a lui Marc Aureliu era, cu certitudine, *subiectul* majorității scrierilor serioase, medita Garp; diferența dintre Grillparzer și Dostoievski nu o reprezenta subiectul ca atare. Diferența, a tras Garp concluzia, consta în inteligență și grație; diferența era arta însăși. Într-un anume sens, Garp s-a simțit încântat de această descoperire bătătoare la ochi. Ani mai târziu, Garp avea să citească într-o introducere critică la opera lui Grillparzer că scriitorul era „sensibil, chinuit, cu crize intermitente de paranoia, adesea depresiv, cu sănătatea șubredă și copleșit de melancolie; într-un cuvânt, un om complex și modern".

„Așa o fi, va scrie Garp. Dar în același timp era un scriitor extrem de slab."

Convingerea lui Garp că Grillparzer era un scriitor „slab" părea să-i ofere tânărului pentru prima oară încrederea în talentul său – înainte chiar de a fi scris ceva. Poate că în viața fiecărui scriitor e nevoie să existe acel moment când un alt scriitor este atacat pentru nereușitele sale în ceea ce face. Instinctul de ucigaș al lui Garp în ceea ce-l privea pe bietul Grillparzer era aproape un secret al formației lui de luptător; ca și când Garp ar fi ținut sub observație un adversar angajat într-un meci cu un alt luptător; descoperindu-i punctele slabe, Garp își dădea seama că putea să-l domine. Chiar a obligat-o pe Jenny să citească „Sărmanul scripcar". A fost una dintre puținele dăți când va fi apelat la opinia ei *literară*.

– Maculatură, s-a pronunțat Jenny. Simplist. Dulcegărie. Frișcă.

Erau încântați *amândoi*.

– Nu mi-a plăcut camera lui, pe cuvânt, i-a mărturisit Jenny lui Garp. Pur și simplu nu e o cameră de scriitor.

– Nu prea cred că asta are importanță, mamă.

– Dar era o cameră foarte înghesuită, a insistat Jenny. Prea întunecoasă, și arată foarte *încărcată* cu de toate.

Garp a aruncat o privire camerei mamei lui. Cât era patul de lat, pe scrin, lipite de oglinda de pe perete – peste tot erau înșirate paginile manuscrisului ei incredibil de lung și de încâlcit. După părerea lui, nici camera ei nu arăta prea mult ca aceea a unui scriitor, dar a tăcut din gură.

I-a scris lui Helen o scrisoare lungă, plină de ifose, în care cita din Marc Aureliu și-l făcea harcea-parcea pe Franz Grillparzer. Părerea lui era că „Franz Grillparzer a murit pentru totdeauna în 1872 și, la fel ca un vin local ieftin, nu se depărtează prea mult de Viena fără să se altereze". Scrisoarea era un fel de încordare a musculaturii; nu e exclus ca Helen să-și fi dat seama de asta. Scrisoarea era un exercițiu de antrenament; Garp a bătut-o în dublu exemplar și a hotărât că-i plăcea atât de mult, încât a păstrat originalul, expediindu-i lui Helen copia la indigo. „Mă simt oarecum ca o bibliotecă, i-a răspuns Helen. Parc-ai vrea să mă folosești pe post de biblioraft."

Oare Helen chiar se plângea? Garp nu era suficient de preocupat de existența lui Helen ca să-și bată capul să o întrebe. I-a răspuns doar că „se pregătea să scrie". Era încredințat că ea va aprecia rezultatele. Dacă aceste vorbe au făcut-o pe Helen să fie precaută în privința lui, ea nu și-a trădat anxietatea; la facultate devora aproape de trei ori mai multe cursuri decât indica programa. Către sfârșitul primului semestru, era prima din an. Preocuparea de sine și ego-ul unui scriitor tânăr n-o înspăimântau pe Helen Holm; ea înainta cu propriul ei ritm remarcabil și-i aprecia pe cei ce știau ce vor. În plus, îi plăcea faptul că Garp îi scria; avea și ea un ego, iar scrisorile lui, nu omitea ea să-i spună de fiecare dată, erau teribil de bine scrise.

În Viena, Jenny și Garp nu mai isprăveau cu glumele pe seama lui Grillparzer. Întâi s-au apucat să descopere mici urme lăsate de decedatul Grillparzer în oraș. Exista o Grillparzergasse, apoi o Kaffehaus des Grillparzers; și într-o zi, într-o patiserie, au descoperit cu uimire un soi de tort care-i purta numele: Grillparzertorte! Numai că era prea dulce. După care, de câte ori Garp îi gătea mamei lui, o întreba dacă dorea ouă fierte moi sau stil Grillparzer. Iar într-o zi, la Grădina Zoologică Schönbrunn, au observat o antilopă neobișnuit de firavă, cu coapsele slăbănoage și mânjite de excremente; antilopa stătea cu un aer abătut în cușca ei strâmtă și murdară. Garp a identificat-o imediat: *der Gnu des Grillparzers.*

În ceea ce privea propria ei creație scriitoricească, Jenny i-a mărturisit într-o bună zi lui Garp că se făcea vinovată de faptul de „a compune un Grillparzer". I-a explicat că asta însemna că introdusese o scenă sau un personaj „ca un semnal de alarmă care se curmă brusc". Scena la care se referea ea era aceea din cinematograful din Boston, atunci când s-a apropiat de ea soldatul. „La cinema, scrisese Jenny Fields, un soldat chinuit de pofte trupești s-a apropiat de mine."

– Ah, mamă, e îngrozitor, a recunoscut Garp.

Expresia „chinuit de pofte trupești", era tocmai ceea ce dorise Jenny să spună cu acel „a compune un Grillparzer".

– Dar chiar asta a și *fost*, a protestat Jenny. A fost poftă trupească, zău.

– Mai bine zi că *plesnea* de pofte trupești, i-a sugerat Garp.

– Draci, a pufnit Jenny.

Încă un Grillparzer. Pe ea tocmai poftele trupești n-o interesau, așa, în general. Au dezbătut problema poftelor cât s-au priceput ei mai bine. Garp și-a mărturisit pofta pentru Cushie Percy și i-a redat, într-o versiune cât de cât atenuată, scena consumării ei. Jenny nu s-a arătat încântată.

– Şi Helen? a întrebat ea. Simţi acelaşi lucru pentru Helen?

Garp a recunoscut că simţea.

– Ce îngrozitor, a spus Jenny.

Ea nu înţelegea acest sentiment şi nu vedea cum de Garp putea să-l asocieze cu plăcerea, cu atât mai puţin cu afecţiunea.

– „Tot ce înseamnă trup e asemenea apelor curgătoare", a zis Garp pe un ton firav, citându-l pe Marc Aureliu; mama lui s-a mulţumit doar să clatine din cap.

Au cinat într-un restaurant foarte roşu, undeva lângă Blutgasse.

– Strada Sângelui, i-a tălmăcit Garp fericit numele străzii.

– Ia nu-mi mai traduce totul, s-a burzuluit Jenny. Nu vreau să ştiu totul.

După gustul ei, decoraţiunea interioară a restaurantului era *prea* roşie, iar mâncarea prea scumpă. Chelnerii întârziau cu servitul, în plus ei doi porniseră prea târziu de acasă. Afară era foarte frig, iar luminile vesele de pe Kärntnerstrasse nu prea aveau cum să-i încălzească.

– Hai să luăm un taxi, l-a rugat Jenny.

Dar Garp i-a zis că, dacă mai mergeau puţin pe jos, vreo cinci străzi, puteau la fel de bine să ia tramvaiul.

– Tu şi afurisitele tale de tramvaie, l-a bombănit Jenny.

Era limpede că subiectul „poftelor trupeşti" le stricase seara.

Întregul cartier central al oraşului strălucea de extravaganţele Crăciunului; între fleşele înalte ale Sfântului Ştefan şi masivitatea clădirii Operei se întindeau şapte cvartale de magazine şi baruri şi hoteluri; în cele şapte cvartale, ei doi s-ar fi putut găsi oriunde în lume la acea vreme de iarnă.

– Mamă, într-una dintre seri trebuie să mergem la operă, i-a propus Garp.

Erau de-acum de şase luni în Viena şi nu se duseseră la operă, numai că lui Jenny nu-i plăcea să stea târziu seara.

– Du-te singur, l-a îndemnat ea și în clipa următoare a văzut în fața lor, pe trotuar, trei femei îmbrăcate în haine lungi de blană; una dintre ele avea și un manșon din aceeași blană ca și haina, pe care-l ținea ridicat în dreptul feței și sufla în el ca să-și încălzească mâinile. Arăta destul de elegantă, dar celelalte două care o însoțeau aveau ceva din zorzoanele de Crăciun. Jenny o invidia pe femeie pentru manșonul ei.

– Uite, o chestie din aia vreau și eu, a decretat Jenny. De unde pot să cumpăr așa ceva?

Și a arătat cu degetul spre femeile din fața lor, dar Garp n-a înțeles la ce se referea.

Știa că femeile erau curve.

Când curvele au văzut-o pe Jenny apropiindu-se de ele alături de Garp, au făcut niște fețe uluite, neștiind prea bine ce fel de relație era asta. Vedeau un tânăr arătos cu o femeie banală, dar atrăgătoare, care părea destul de bătrână ca să-i fie mamă; doar că Jenny îl ținea pe Garp de braț destul de formal, iar din conversația lor răzbătea o anume tensiune și confuzie – ceea ce le-a făcut pe curve să-și spună că Jenny nu putea fi mama lui Garp. Apoi, când Jenny a arătat cu degetul în direcția lor, femeile s-au enervat, au crezut că Jenny era tot o curvă ca ele, care lucra pe același teritoriu ca și ele și a înhățat un băiat care arăta de condiție și n-avea înfățișare de ticălos – un băiat frumușel care ar fi putut să le plătească pe *ele*.

În Viena prostituția e legală și ținută sub un control foarte complicat. Există chiar și un fel de sindicat; certificate medicale, controale periodice, legitimații. Doar prostituatele cele mai atrăgătoare sunt lăsate să lucreze pe străzile șic din sectorul central. În sectoarele mărginașe, prostituatele sunt mai urâte sau mai bătrâne, sau și una și alta; și, bineînțeles, mai ieftine. În fiecare sector în parte, prețurile sunt fixe. Când au văzut-o pe Jenny, curvele au pășit în mijlocul trotuarului ca să le blocheze drumul. Fără să stea mult pe gânduri, au

hotărât că Jenny nu se ridica la standardul unei prostituate din sectorul central, deci probabil lucra pe cont propriu – ceea ce este ilegal –, sau şi-a părăsit cartierul în care fusese repartizată, ca să încerce să pună mâna pe ceva mai mulţi bani; din pricina asta o să dea de bucluc mare cu celelalte prostituate.

În realitate, Jenny n-ar fi putut fi luată drept prostituată de prea mulţi oameni, dar e greu de spus cum arăta ea cu adevărat. Atâţia ani se îmbrăcase cu uniforma de infirmieră, încât nu prea ştia cum să se îmbrace în Viena; când ieşea cu Garp, avea tendinţa să se îmbrace exagerat, poate ca să compenseze într-un fel vechiul halat cu care-i plăcea să stea în casă atunci când scria. Nu avea nici o experienţă în ceea ce privea cumpăratul hainelor, iar într-un oraş străin toate hainele i se păreau oarecum diferite. Fără vreo preferinţă anume, cumpăra pur şi simplu ce era mai scump; în fond, bani *avea,* în schimb nu avea răbdarea sau interesul să umble şi să compare lucrurile. Ca urmare, arăta ca o persoană cu totul diferită şi chiar extravagantă în hainele pe care le purta, iar alături de Garp nu avea aerul că se trăgea din aceeaşi familie. Cât fusese la Steering, Garp purtase fără variaţie o haină, cravată şi pantaloni comozi – un fel de uniformă standard pentru un oraş nu prea curat, care-l făcea să pară anonim aproape oriunde.

– Vrei s-o întrebi pe femeia aia de unde şi-a cumpărat manşonul? l-a rugat Jenny pe Garp.

Spre surprinderea ei, femeile s-au oprit în mijlocul trotuarului, drept în faţa lor.

– Sunt *curve,* mamă, i-a susurat Garp la ureche.

Jenny Fields a încremenit. Femeia cu manşon i s-a adresat pe un ton răstit. Jenny bineînţeles că nu înţelegea un cuvinţel; s-a uitat la Garp, aşteptând tălmăcirea. Femeia revărsa asupra ei un torent de vorbe, dar Jenny nu-şi lua ochii de la fiul ei.

– Mama mea voia să te întrebe de unde ai cumpărat manşonul ăsta drăguţ, i-a explicat Garp în germana lui tărăgănată.

– Oho, sunt *străini,* a zis una dintre ele.

– Isuse, e *maică-sa,* a zis alta.

Femeia cu manşon s-a holbat la Jenny, care, la rândul ei, se uita ţintă la manşonul acesteia. Una dintre curve era aproape o fetişcană, cu părul strâns în vârful capului şi stropit cu picăţele aurii şi steluţe argintii; mai avea şi un tatuaj în formă de stea verde pe unul din obraji, precum şi o cicatrice, care-i trăgea abia vizibil buza superioară în sus – încât, la prima vedere, nu-ţi dădeai seama *ce* anume nu era în regulă cu faţa ei, doar că ceva nu era în regulă. Cu trupul ei, însă, nu era nimica în neregulă; era înaltă, suplă şi nu-ţi prea venea să te uiţi la ea, ştiind care-i era meseria, deşi Jenny s-a pomenit că o privea cu insistenţă.

– Întreab-o câţi ani are, l-a rugat ea pe Garp.

– *Ich bin* optsprezece, a răspuns fata. Ştiut bine engleză.

– Atâţia are şi fiul meu, a zis Jenny înghiontindu-l pe Garp. Nu se dumirise că femeile crezuseră că şi *ea* era una de-a lor; când i-a spus Garp asta mai târziu, s-a înfuriat – dar numai pe ea însăşi. Hainele sunt de vină! avea să ţipe ea. Nu ştiu să mă-mbrac!

Şi din acel moment Jenny Fields nu se va mai îmbrăca niciodată altfel decât cu uniforma de infirmieră; îşi va pune din nou uniforma şi o va purta peste tot – ca şi când ar fi fost permanent în exerciţiul funcţiunii, deşi infirmieră niciodată nu va mai fi.

– Pot să mă uit la manşonul tău? a întrebat-o ea pe femeia cu manşon; îşi închipuise că toate trei vorbeau engleza, dar numai cea tânără cunoştea această limbă. Garp a tălmăcit în germană şi femeia i-a întins manşonul fără entuziasm – un iz de parfum s-a desprins din cuibul cald unde stătuseră încleştate mâinile lungi, scăpărând de inele.

A treia curvă avea un semn de varicelă pe frunte, parcă fusese stropită cu acid. În afara acestui defect și a gurii mici și cărnoase, ca o gură de copil prea dolofan, era coaptă numai bine – în jur de douăzeci de ani, după aprecierea lui Garp; probabil că avea sâni enormi, dar sub haina aceea neagră de blană nu prea puteai fi sigur.

Femeia cu manșon era frumoasă – gândea Garp. O față prelungă și tristă. Un trup netulburat, așa și-l imagina Garp. Gura foarte calmă. Doar ochii și mâinile dezvelite în noaptea rece îl lăsau pe Garp să vadă că femeia era cel puțin de aceeași vârstă cu mama lui. Poate chiar mai bătrână.

– L-am primit cadou, a răspuns femeia referindu-se la manșon. L-am primit odată cu haina.

Blană galben-argintie, foarte lucioasă.

– E autentică, a adăugat curva cea tânără care vorbea engleza; se vedea că o admira în toate cele pe prostituata bătrână.

– Bineînțeles, poți cumpăra așa ceva, nu neapărat atât de scump, aproape oriunde, i-a zis lui Garp femeia ciupită de vărsat. Duceți-vă la *Stef's*, a adăugat ea folosind un argou ciudat pe care Garp îl înțelegea cu greu, și a arătat spre Kärntnerstrasse.

Dar Jenny nu și-a întors privirile încotro arăta femeia, iar Garp s-a rezumat la a da din cap și a continuat să se uite fix la degetele lungi, dezvelite, scăpărând de inele.

– Mi-e frig la mâini, i-a spus ea încet lui Garp, iar Garp a luat manșonul de la Jenny și i l-a dat curvei înapoi.

Jenny părea ca buimăcită.

– Hai să *vorbim* cu ea, l-a rugat pe Garp. Vreau s-o întreb despre asta.

– Despre *ce*, mamă? Isuse Hristoase.

– Despre ce vorbeam noi. Vreau s-o întreb despre *poftele trupești*.

Cele două curve mai bătrâne își întorseseră privirile spre curva care vorbea engleza, dar engleza ei nu era atât de bună ca să prindă fiecare cuvânt.

– E frig, mamă, s-a plâns Garp. Și e târziu. Hai să mergem acasă.

– Spune-i că vrem să mergem undeva, într-un loc cald, doar să stăm jos și să vorbim, nu s-a lăsat Jenny înduplecată. O să ne lase s-o plătim pentru *asta*, nu-i așa?

– Presupun că da, a gemut Garp. Mamă, *ea* n-are habar de poftele trupești. Probabil că nici nu simte mare lucru din chestia asta.

– Vreau să aflu despre poftele trupești ale *bărbatului*, i-a explicat Jenny. Despre *poftele* tale. Despre *asta* trebuie să știe câte ceva.

– Pentru Dumnezeu, mamă!

– *Was macht's?* a vrut să știe prostituata cea drăguță. Care-i problema? Ce se-ntâmplă aici? Vrea să cumpere manșonul?

– Nu, nu, a spus Garp. Vrea să te cumpere pe *tine*.

Curva cea bătrână l-a privit ca trăsnită; curva cea ciupită de vărsat a pufnit în râs.

– Nu, nu, s-a simțit Garp dator să adauge. Doar să *stea de vorbă*. Mama vrea doar să-ți adreseze niște întrebări.

– E frig, a observat suspicioasă curva.

– Putem intra undeva? a sugerat Garp. Oriunde vrei tu.

– Întreab-o cât ne costă, i-a cerut Jenny.

– *Wie viel kostet?* a bâiguit Garp.

– Costă cinci sute de șilingi, de obicei, i-a răspuns curva.

Garp a trebuit s-o lămurească pe Jenny că asta însemna aproximativ douăzeci de dolari. Jenny Fields va sta mai bine de un an în Austria și nu va apuca să învețe cifrele în germană și nici sistemul monetar.

– Douăzeci de dolari, doar ca să stăm de vorbă? a făcut ea contrariată.

– Nu, nu, mamă, asta-i pentru *chestia obişnuită.*

Jenny a căzut pe gânduri. Însemna mult douăzeci de dolari pentru chestia obişnuită? Habar n-avea.

– Spune-i că-i dăm zece, i-a spus Jenny, dar curva nu părea convinsă – ca şi când, pentru ea, a sta de vorbă ar putea fi mai dificil decât „chestia obişnuită".

Dar nehotărârea ei era determinată de ceva mai mult decât simplul preţ; nu avea încredere în Garp şi Jenny. A întrebat-o pe curva cea tânără care vorbea engleza dacă cei doi erau englezi sau americani. Americani, i s-a răspuns; asta a părut s-o liniştească întru câtva.

– Englezii sunt adesea perverşi, i-a spus ea simplu lui Garp. Americanii sunt de regulă oameni obişnuiţi.

– Nu vrem decât să stăm de vorbă cu tine, a insistat Garp, dar era limpede pentru el că prostituata era ferm convinsă că avea de-a face cu cine ştie ce act de-o bizarerie monstruoasă între mamă şi fiu.

– Două sute cincizeci de şilingi, a căzut la învoială în cele din urmă doamna cu manşonul de vizon. Şi-mi cumpăraţi o cafea.

Aşa că s-au dus într-un loc unde se duceau toate curvele ca să se încălzească, un bar minuscul, cu mese miniaturale; telefonul suna tot timpul, dar numai puţini bărbaţi se furişau cu mutre întunecate pe lângă cuier, scrutând femeile. Conform regulamentului, femeile nu puteau fi abordate atunci când se aflau în acest bar; barul era un fel de bază de refugiu, o zonă pentru sfârşitul programului.

– Întreab-o câţi ani are, i-a cerut Jenny lui Garp; dar când el a întrebat-o, femeia a închis blând ochii şi a clătinat din cap.

– În regulă, a acceptat Jenny, întreab-o de ce crede că o plac bărbaţii.

Garp şi-a dat ochii peste cap.

– Bun, tu o *placi?* l-a întrebat Jenny direct.

– Da, a răspuns Garp.

– Bun, *ce* anume din ea te face s-o *dorești?* Nu mă refer doar la organele sexuale, vreau să știu dacă mai este și altceva care te satisface? Ceva ce-ți trezește imaginația, ceva ce te face să cazi pe gânduri, vreun fel de *aură?*

– Ce-ar fi, mamă, să-mi plătești *mie* două sute cincizeci de șilingi și să n-o mai întrebi pe ea? i-a propus Garp obosit.

– Nu te obrăznici, l-a avertizat Jenny. Vreau să știu dacă se simte înjosită să se știe *dorită* în felul ăsta – și apoi, presupun, să fie *posedată* în felul ăsta – sau dacă ea consideră că doar bărbații se înjosesc?

Nu i-a fost ușor lui Garp să tălmăcească întrebările ei. Femeia părea să cumpănească foarte serios ce răspuns să dea; sau poate nu înțelegea exact ce voia Jenny, ori germana lui Garp.

– Nu știu, a declarat ea în cele din urmă.

– Mai am și alte întrebări, a anunțat Jenny.

Și așa a continuat timp de oră întreagă. După care curva a zis că trebuia să se întoarcă la treabă. Jenny nu se arăta nici satisfăcută, nici dezamăgită de lipsa de rezultate concrete a interviului; părea doar de-o curiozitate avidă. Garp nu-și dorise niciodată atât de mult pe cineva cât o dorea pe această femeie.

– O dorești? l-a întrebat Jenny, atât de brusc încât el nu a putut minți. Adică, după toate astea – și după ce te-ai uitat bine la ea și ai vorbit cu ea – chiar vrei să și faci amor cu ea?

– Bineînțeles că da, mamă, a spus Garp pe un ton nenorocit.

Jenny nu părea să înțeleagă acum mai multe despre poftele trupești decât înțelesese înainte de cină. Își privea fiul contrariată și surprinsă.

– În regulă, a zis ea și i-a dat două sute cincizeci de șilingi, pe care-i datorau femeii, și încă cinci sute. Fă ceea ce vrei să faci, sau ceea ce *trebuie* să faci, bănuiesc eu. Dar, te rog, du-mă întâi acasă.

Curva a urmărit atentă cum treceau banii dintr-o mână în alta; când era vorba de recunoașterea sumei corecte, avea ochiul format.

– Uite ce-i, i-a spus ea lui Garp și i-a atins brațul cu degetele, la fel de reci ca și inelele. N-am nimic împotrivă dacă mama ta vrea să mă cumpere pentru tine, dar ea nu poate veni cu noi. *Nu* vreau să se uite la noi, asta categoric nu. Sunt totuși catolică, indiferent că mă crezi sau nu, și dacă dorești o asemenea distracție, trebuie să vorbiți cu Tina.

Garp nu știa cine era Tina, dar s-a înfiorat la gândul că nici o „distracție" nu era prea de tot pentru respectiva persoană.

– Am s-o duc pe mama acasă, i-a spus el frumoasei femei. Și nu mă mai întorc să te întâlnesc.

Ea însă i-a zâmbit, iar el a simțit că nu-și mai poate stăpâni erecția care era gata să țâșnească prin buzunarul plin de fise de-un șiling și de mărunțiș fără valoare. Doar unul din dinții ei perfecți – din păcate, era un incisiv mare de sus – era îmbrăcat în aur.

În taxi (Garp a acceptat în sfârșit să ia unul până acasă), i-a explicat mamei lui sistemul vienez al prostituției. Jenny n-a fost surprinsă să audă că prostituția era legală; ci să afle că era *ilegală* în atât de multe alte locuri.

– De ce să nu fie legală? a întrebat ea. De ce să n-aibă o femeie voie să-și folosească trupul așa cum poftește? Dacă cineva vrea să plătească pentru el, nu-i altceva decât încă un târg murdar. Douăzeci de dolari e o sumă mare pentru așa ceva?

– Nu, e un preț acceptabil. Sau, mă rog, e un preț foarte mic pentru cele arătoase.

Jenny i-a tras o palmă.

– Știi totul despre asta! a izbucnit ea. Apoi și-a cerut scuze – nu-l plesnise niciodată până acum, dar pur și simplu nu înțelegea defel această poftă, poftă, poftă! În pașteie mă-sii.

Ajunşi în apartamentul lor de pe Schwindgasse, Garp era foarte hotărât să *nu* mai plece; de fapt, s-a şi băgat imediat în pat şi a adormit cu mult înaintea lui Jenny, care îşi răsfoia paginile de manuscris în camera unde domnea dezordinea. În capul ei cocea o frază, dar încă nu o întrezărea cu claritate.

În noaptea aceea Garp a visat prostituate; frecventase două sau trei de când se afla în Viena, dar niciodată nu plătise preţul din sectorul central. Seara următoare, după ce a cinat devreme pe Schwindgasse, s-a dus s-o întâlnească pe femeia cu manşonul de vizon striat cu dungi mai deschise.

Numele ei de serviciu era Charlotte. Nu s-a arătat surprinsă că-l vedea. Charlotte era destul de bătrână ca să ştie când avea succes la agăţat, deşi niciodată nu i-a spus lui Garp exact ce vârstă avea. Se îngrijise foarte bine, şi doar atunci când era complet dezbrăcată i se vedea vârsta în venele de pe mâinile ei prelungi. Avea vergeturi pe pântec şi pe sâni, dar copilul, i-a spus ea lui Garp, murise de mult. N-a deranjat-o când Garp i-a atins cicatricea de la operaţia de cezariană.

După ce a văzut-o pe Charlotte de patru ori la tariful fix pentru sectorul central, s-a întâmplat să dea nas în nas cu ea la Naschmarkt, într-o sâmbătă dimineaţa. Cumpăra fructe. Probabil că părul îi era puţin murdar; şi-l pieptănase ca o adolescentă, cu breton şi împletit în cozi, iar deasupra îşi legase un batic. Şuviţele bretonului atârnau pe frunte uşor grase, ceea ce le făcea să pară de o nuanţă ceva mai deschisă decât restul părului. Nu se fardase; purta o pereche de blugi americani, tenişi şi un pulover lung cu gât înalt. Garp n-ar fi recunoscut-o dacă nu i-ar fi văzut mâinile în care ţinea fructele; degetele îi erau pline de inele, ca întotdeauna.

La început, ea a refuzat să-i răspundă atunci când el i s-a adresat, dar Garp îi spusese la un moment dat că el făcea toate cumpărăturile şi gătea pentru sine şi mama lui, şi asta o amuza teribil. După primele clipe de iritare provocată de

faptul că se întâlnea cu un client în afara orelor de serviciu, a părut chiar bine dispusă: Garp avea exact vârsta pe care ar fi avut-o fiul ei, dacă ar fi trăit – lucru de care Garp n-avea cum să-şi dea seama. Încât Charlotte manifesta un interes indirect faţă de felul în care Garp trăia cu mama lui.

– Cum stă mama ta cu scrisul? îl întreba ea uneori.

– Încă mai bâjbâie, îi răspundea el. Nu cred că a rezolvat problema poftelor trupeşti.

Dar Charlotte nu-i dădea voie să împingă prea departe glumele pe socoteala mamei lui.

Garp se simţea destul de nesigur pe sine în faţa lui Charlotte, din pricina faptului că nu-i spusese că şi *el* încerca să scrie; ştia că ea l-ar fi considerat prea tânăr pentru asta. Uneori şi el avea aceeaşi impresie. Iar povestea lui încă nu era gata ca să poată fi spusă cuiva. Deocamdată izbutise doar să schimbe titlul. Acum se numea „Pensiunea Grillparzer", şi acest titlu era primul lucru care-i plăcea cu adevărat la povestea asta. Îl ajuta să se concentreze. Acum avea un loc anume în minte, un *singur* loc unde urma să se întâmple aproape tot ceea ce era important. Asta îl ajuta şi să-şi gândească mai cu atenţie personajele – familia de evaluatori, ceilalţi locatari ai unei pensiuni mici şi triste de aiurea (obligatoriu să fie mică şi tristă, şi plasată în Viena, pentru ca să primească numele lui Franz Grillparzer). Acei „ceilalţi locatari" ar include un soi de trupă de circ, nici măcar una de soi, îşi imagina el, ci o trupă care nu avea unde altundeva să stea. Nicăieri altundeva n-ar fi fost primiţi.

În lumea categorisirilor, ar fi o experienţă de categoria C. Cam aşa vedea Garp lucrurile, şi asta l-a pus, încet, pe pista pe care o credea a fi cea adevărată; avea dreptate în această privinţă, doar că ideea era prea necoaptă ca s-o transpună în cuvinte – sau să scrie despre ea. Oricum, cu cât îi scria mai mult lui Helen, cu atât scria mai puţin alte lucruri mult

mai importante; şi nu putea sta de vorbă despre asta nici cu mama lui: imaginaţia nu era punctul ei tare. Bineînţeles că s-ar fi simţit ca un caraghios dacă ar fi discutat până şi cel mai mic amănunt cu Charlotte.

Se întâlnea adesea cu Charlotte la Naschmarkt sâmbetele dimineaţa. Făceau cumpărături şi uneori luau prânzul împreună la o crâşmă sârbească, nu departe de Stadtpark. Şi de fiecare dată Charlotte îşi plătea consumaţia. La unul dintre aceste prânzuri, Garp i-a mărturisit că tariful sectorului central era prea pipărat pentru el ca să-l plătească regulat fără să-i spună mamei unde se duceau banii. Faptul că adusese vorba despre afaceri în afara programului a înfuriat-o pe Charlotte. S-ar fi înfuriat şi mai tare dacă el ar fi recunoscut că o vizita mai rar din punct de vedere profesional din pricină că tariful din sectorul şase pe care i-l cerea o curvă întâlnită la colţul dintre Mariahilfer şi Karl Schweighoferstrasse era mai simplu de ascuns faţă de Jenny.

Charlotte avea o părere proastă despre colegele ei care operau în afara sectorului central. Odată îi spusese lui Garp că se gândea să se retragă la primul semn că nurii ei de sector central începeau să pălească. N-o să accepte niciodată să facă afaceri în celelalte sectoare. Avea strânşi destui bani, i-a spus ea, şi intenţiona să se mute în München (unde nimeni nu ştia că era curvă) şi să se mărite cu un doctor tânăr care să aibă grijă de ea în toate sensurile, până la moarte; nu era nevoie să-i explice lui Garp că întotdeauna o atrăseseră bărbaţii tineri, dar lui Garp îi displăcea profund ideea ei că – până la urmă – doctorii erau de preferat. E posibil ca această confruntare timpurie cu avantajul pe care-l ofereau doctorii să-l fi făcut pe Garp, în cariera lui literară, să-şi aleagă personajele antipatice din povestirile şi romanele sale din rândul medicilor. Dacă aşa stăteau lucrurile, n-avea să-şi dea seama de asta decât mult mai târziu. În „Pensiunea Grillparzer" nu apare

nici un doctor. La început și moartea este prea puțin pomenită, deși până la urmă povestirea tot la acest subiect va ajunge. La început Garp nu va avea decât un *vis* despre moarte, dar va fi un vis formidabil și-l va face să fie visat de cea mai în vârstă persoană în viață din povestire: o bunică. În opinia lui, acesta era semnul că ea va muri prima.

PENSIUNEA GRILLPARZER

Tatăl meu lucra pentru Biroul Austriac de Turism. A fost ideea mamei ca familia noastră să-l însoțească în călătorii atunci când pleca în calitate de spion al Biroului de Turism. Mama și fratele meu și cu mine îl însoțeam în misiunile lui secrete de descoperire a impoliteților, prafului, mâncării prost gătite, matrapazlâcurilor comise în restaurantele, hotelurile și pensiunile austriece. Primisem instrucțiuni să creăm dificultăți ori de câte ori puteam, să nu comandăm niciodată exact ceea ce era trecut pe lista de bucate, să imităm pretențiile ciudate ale străinilor – fixam orele la care doream să facem baie, ceream aspirine, întrebam cum să ajungem la grădina zoologică. Primisem instrucțiuni să fim civilizați, dar să dăm bătăi de cap; și, când isprăveam vizita, îi dădeam tatei raportul în mașină.

Mama spunea:

– Coaforul este mereu închis dimineața. Dar ți se recomandă coafurile cele mai apropiate în zonă. Cred că nu e o problemă, numai să nu pretindă că au un salon de coafură *în* hotel.

– Păi exact asta și pretind, zicea tata și-și făcea o notă în blocnotesul lui uriaș.

Eu eram întotdeauna șoferul.

– De când am predat portarului mașina, i-am spus eu odată, și până când am scos-o din garajul hotelului, cineva a mai adăugat paisprezece kilometri la kilometraj.

– Asta e o chestiune care trebuie raportată direct la conducere, a răspuns tata, notând-o pe loc.

– Veceul curgea, am mai zis eu.

– N-am putut să deschid uşa la veceu, a adăugat fratele meu Robo.

– Robo, a intervenit mama, tu întotdeauna ai probleme cu uşile.

– Ăsta trebuia să fie Categoria C? m-am interesat eu.

– Mă tem că nu, a zis tata. Încă e pus la Categoria B.

O vreme am călătorit în tăcere; hotărârea cea mai serioasă pe care trebuia s-o luăm privea schimbarea categoriei unui hotel sau a unei pensiuni. Nu ne jucam când era vorba de rectificări.

– Cred că situaţia asta impune o scrisoare adresată conducerii, a sugerat mama. O scrisoare nu prea amabilă, dar nici prea dură. Doar o expunere de fapte.

– Mda, pot să spun că tipul mi-a plăcut, a spus tata.

Întotdeauna ţinea neapărat să-i cunoască pe directori.

– Nu uita chestia cu plimbatul în maşina noastră, i-am amintit eu. Este absolut revoltător.

– Şi ouăle au fost proaste, a mormăit Robo; încă nu împlinise zece ani, aprecierile lui nu erau luate în serios.

Am devenit o echipă de experţi mult mai severă după ce a murit bunicul şi am moştenit-o pe bunica – mama mamei, care din acel moment a început să ne însoţească în călătorii. O adevărată doamnă, Johanna era obişnuită cu călătoriile numai la Categoria A, în timp ce îndatoririle tatei reclamau cel mai adesea expertize la hotelurile şi pensiunile de Categorie B şi C. Erau locurile – aceste hoteluri (şi pensiuni) de Categoria B şi C – care-i interesau cel mai mult pe turişti. La restaurante ne descurcam ceva mai bine. Chiar şi cei care nu-şi permiteau să doarmă la mare lux tot erau interesaţi să mănânce în localurile cele mai bune.

– N-am chef să fiu cobai pentru tot felul de mâncăruri dubioase, ne-a spus Johanna. Slujba asta ciudată a ta v-o fi dând

voiă satisfacția unor vacanțe pe gratis, dar eu îmi dau foarte bine seama ce preț trebuie să plătiți pentru asta: neliniștea de a nu ști ce adăpost veți avea la noapte. Poate că americanilor li se pare fermecător că încă mai avem camere fără baie privată și toalete, dar eu sunt femeie bătrână și nu mă încântă să mă plimb pe-un coridor comun ca să caut locul unde să mă pot spăla și unde să mă pot ușura. Și-ncă neliniștea e doar o parte a prețului. Să nu mai punem la socoteală că te poți îmbolnăvi – și nu numai din pricina mâncării. Dacă patul pare îndoielnic, jur că n-am să pun capul jos. Iar copiii sunt tineri și impresionabili; ar trebui să vă gândiți la clientela din unele sălașuri din astea și să vă puneți serios problema influențelor.

Tata și mama au dat din cap; n-au comentat în nici un fel.

– Ia condu mai încet! s-a răstit bunica la mine. Nu ești decât un tinerel căruia-i place să facă pe grozavul.

Am încetinit.

– Viena, a oftat bunica. În Viena am stat întotdeauna la Ambassador.

– Johanna, hotelul Ambassador nu intră în expertiză, i-a explicat tata.

– Cred și eu că nu, a pufnit ea. Și-mi închipui că nu ne îndreptăm nici către un alt loc de Categoria A?

– Cum să-ți spun, este o călătorie de Categoria B, a recunoscut tata. În cea mai mare parte.

– Nădăjduiesc, nu s-a lăsat ea, că vrei să zici că există și o Categorie A pe traseu?

– Nu, a spus tata sincer. În schimb e o Categorie C.

– Ce bine! a sărit Robo. La C se bat.

– Nici nu-mi închipuiam altceva, a pufnit Johanna.

– E o pensiune Categoria C, foarte mică, a continuat tata, ca și când dimensiunea locului era o scuză.

– Și doresc să intre în B, a completat mama.

– Dar au fost câteva reclamații, am adăugat eu.

– Puteam să jur că au fost, a zis Johanna.

– Și animale, am vărsat eu gaz peste foc.

Mama m-a săgetat cu privirea.

– Animale? a făcut Jonanna.

– Animale, am recunoscut eu.

– Doar *bănuiala* că ar fi, m-a corectat mama.

– Da, să fim cinstiți, a susținut-o tata.

– Ah, minunat! a exclamat bunica. Bănuiala că ar fi animale. Au năpârlit pe covoare? Și-au lăsat excrementele îngrozitoare prin colțuri? Știai că astmul meu reacționează îngrozitor în camerele în care au stat pisici?

– Reclamațiile nu se refereau la pisici, am explicat eu.

Mama mi-a înfipt un cot în coaste.

– Câini, atunci? Șoricari! De-ăia care te mușcă în drum spre baie.

– Nu, am zis. Nici câini.

– Urși! a strigat Robo.

Dar mama a intervenit:

– Nu suntem siguri că e vorba de un urs, Robo.

– Doar nu vorbiți serios?

– Bineînțeles că nu vorbim serios! a întărit tata. De unde până unde urși într-o pensiune?

– S-a primit o scrisoare în legătură cu asta, am spus eu. Desigur că Biroul de Turism a considerat că e vorba de o farsă. Dar apoi s-a mai primit o scrisoare – altcineva care susținea același lucru, că a văzut un urs.

Tata a folosit oglinda retrovizoare ca să se încrunte la mine, dar eu am considerat că, dacă tot mergeam cu toții să facem investigația, era mai înțelept s-o punem în gardă pe bunica.

– Probabil că nu e chiar un urs adevărat, a zis Robo vădit dezamăgit.

– Un bărbat în blană de urs! a țipat Johanna. Ce perversiune nemaivăzută e și *asta?* O fiară de om care mișună deghizat? Ce urmărește? Asta e, un bărbat în blană de urs, știu sigur. Vreau să mergem mai *întâi* acolo. Dacă e vorba să avem o experiență de Categoria C în călătoria asta, atunci să isprăvim cu ea cât mai repede cu putință.

– Dar n-avem cameră rezervată pentru noaptea asta, i-a explicat mama.

– Ba uite c-am putea să le dăm șansa să dovedească de ce sunt în stare, s-a arătat tata de acord.

Deși nu se deconspira niciodată în fața victimelor sale că lucra pentru Biroul de Turism, tata credea că rezervările reprezentau doar o modalitate de bun-simț de a-i da personalului ocazia să se pregătească atât cât putea mai bine.

– Sunt sigură că nu e nevoie să facem rezervare într-un loc frecventat de indivizi care se deghizează în animale, a fost de părere Johanna. Sunt convinsă că acolo se găsește *întotdeauna* o cameră liberă. Sunt sigură că oaspeții dau ortu' popii cu regularitate în paturile lor – de frică sau de cine știe ce vătămări inimaginabile le provoacă nebunu' ăla în blană de urs.

– Probabil că e un urs adevărat, a zis Robo plin de speranță – căci după ce întorsătură luase conversația, cu siguranță că Robo se gândise că un urs adevărat era de preferat vampirului închipuit de bunica lui.

Cred că lui Robo nu-i era teamă de urși adevărați.

Am condus cât mai discret cu putință până la colțul întunecos și înghesuit dintre Planken și Seilergasse. Căutam din priviri pensiunea de Categoria C, care voia să intre în B.

– Nici o parcare, i-am zis eu tatii, care deja făcea note în carnetul lui.

Am oprit în dreptul unei alte mașini parcate, am rămas în mașină și ne-am uitat în sus la Pensiunea Grillparzer; se înălța pe patru niveluri înguste, între o patiserie și un *Tabak Trafik.*

– Vezi? a zis tata. Nici urmă de urs.

– De *indivizi,* sper, a replicat bunica.

– Aştia vin noaptea, a susurat Robo, cercetând prudent strada în sus şi-n jos.

Am intrat şi am întrebat de director, un *Herr* Theobald, care din prima clipă a trezit suspiciunile Johannei.

– Trei generaţii care călătoresc împreună! a exclamat directorul. Ca în vremurile de demult – a adăugat el, adresându-se în mod special bunicii –, înainte să se petreacă toate divorţurile astea şi înainte ca tinerii să ajungă să-şi doarească apartamente care-s numai ale lor. Aceasta e o pensiune *familială!* Păcat că n-aţi rezervat camere – ca să vă găzduiesc unii lângă alţii.

– Nu suntem obişnuiţi să dormim în aceeaşi cameră, i-a atras luare-aminte bunica.

– Bineînţeles că nu! a strigat Theobald. Voiam să spun că aş fi vrut să vă pot găzdui în două camere apropiate.

Era limpede că vorbele lui au îngrijorat-o pe bunica.

– Cât de departe unii de alţii trebuie să ne cazaţi? a vrut ea să ştie.

– Păi, nu mai am decât două camere libere, i-a explicat al. Şi numai una dintre ele e suficient de mare ca să încapă şi băieţii şi părinţii.

– Şi camera mea cât e de departe de a lor? l-a întrebat Johanna pe un ton glacial.

– Exact vizavi de veceu, a lămurit-o Theobald, ca şi când chestia asta ar fi reprezentat un avantaj.

Dar când am fost conduşi spre camerele noastre, am auzit-o pe bunica – rămasă cu tata la coada procesiunii şi fără să-şi ascundă disprețul – murmurând:

– Nu aşa m-am gândit să-mi petrec singurătatea. Peste drum de-un veceu, ca să-i aud pe toţi care trec.

– Nici o cameră nu seamănă cu alta, a-nceput Theobald să ne dea amănunte. Mobila e în întregime a familiei mele.

Îl credeam. Camera mare pe care urma să o împart cu Robo și părinții mei era ca un muzeu de bibelouri în miniatură; mânerele de la sertare erau făcute fiecare în alt stil. Pe de altă parte, chiuveta avea robinete din alamă, iar tăblia de la capul patului era sculptată. Îl vedeam pe tata cum cântărea fiecare detaliu pentru viitoarele lui notații în carnetul uriaș.

– Lasă asta pe mai târziu, l-a oprit Johanna. Vreau să știu unde stau *eu*.

Fiind o familie unită, i-am urmat conștiincios pe Theobald și pe bunica, de-a lungul holului lung și întortocheat, tata numărând în acest timp pașii până la veceu. Covorul era subțire, culoarea ștearsă. Pe pereți atârnau fotografii vechi cu echipe de patinatori de viteză – legate în curele de picioarele lor, lamele ciudate se îmbârligau la vârf precum pantofii saltimbancilor de la curțile princiare, sau ca tălpicile săniilor de demult.

Alergând înaintea noastră, Robo ne-a anunțat că a descoperit veceul.

Camera bunicii era plină de porțelanuri, lemn lustruit și iz de mucegai. Draperiile erau umede. Patul avea o muchie neconfortabilă pe mijloc, ca o creastă zburlită pe spinarea unui câine – ca și cum un trup foarte subțire stătea întins sub cuvertură.

Bunica nu a scos un cuvânt, și când Theobald s-a retras din cameră mergând cu spatele și cu aerul unui om rănit căruia i se spune că va supraviețui, bunica l-a întrebat pe tata:

– Pe ce se bazează speranța Pensiunii Grillparzer că va obține un B?

– C, fără drept de apel, a spus tata.

– S-a născut în C, va muri în C, am dat eu sentința.

– Dac-ar fi după mine, și-a exprimat bunica părerea, eu aș spune că-i E sau F.

În salonul întunecos unde se servea ceaiul, un bărbat fără cravată cânta un cântec unguresc.

– Nu-nseamnă că-i ungur, a asigurat-o tata pe Johanna, dar ea s-a arătat sceptică.

– Aș zice că nu-i în avantajul lui, și-a dat ea cu părerea.

N-a vrut să bea nici ceai, nici cafea. Robo a mâncat o prăjitură și a zis că era bună. Mama și cu mine am fumat o țigară; ea încerca să se lase, eu încercam să mă apuc. Drept care am fumat în doi o țigară – de fapt, promisesem amândoi că nu vom fuma niciodată nici unul una întreagă.

– E un oaspete de seamă, i-a șoptit Theobald tatii și a făcut un semn cu capul spre cântăreț. Știe cântece din toată lumea.

– Cel puțin din Ungaria, a zis bunica, zâmbind totuși..

Un bărbat mărunțel, proaspăt ras, dar cu acea umbră gri-albă permanentă de barbă pe fața lui suptă, i-a spus ceva bunicii. Purta o cămașă albă curată (îngălbenită doar pentru că era veche și spălată de prea multe ori), pantaloni de costum și o jachetă care nu se potrivea câtuși de puțin.

– Poftim? a făcut bunica neînțelegând.

– Am spus că *spun* vise, a informat-o individul.

– *Spui* vise? a repetat bunica. Adică, *ai* vise?

– Am vise și spun vise, a zis el misterios.

Cântărețul s-a oprit din cântat.

– Orice vis doriți să știți, a spus cântărețul. El poate să-l spună.

– Sunt foarte sigură că nu vreau să știu nici unul, l-a refuzat bunica.

Se uita cu neplăcere la lavaliera de păr negru ce țâșnea prin gulerul deschis al cămășii cântărețului. Nici n-a vrut să-și întoarcă privirile spre bărbatul care „spunea" vise.

– Văd că sunteți o doamnă, i-a spus bunicii omul-viselor. Nu reacționați la orice vis pe care-l aveți.

– Bineînțeles că nu, a pufnit bunica și i-a aruncat tatii privirea aceea de cum-de-ai-putut-îngădui-să-mi-se-ntâmple-mie-așa-ceva?

– Dar eu știu unul, a spus omul-viselor și a închis ochii. Cântărețul a împins un scaun în față și dintr-odată ne-am dat

seama că ședea foarte aproape de noi. Deși era mult prea mare pentru asta, Robo s-a așezat în brațele tatii. Într-un castel mare, a început omul-viselor, o femeie stătea întinsă lângă soțul ei. S-a trezit dintr-odată în toiul nopții. S-a trezit fără cea mai mică idee despre ce anume o trezise, și se simțea la fel de lucidă ca și când era trează de ore întregi. Îi era de asemenea limpede, fără să se fi uitat, fără să fi zis un cuvânt, fără să fi întins mâna, că soțul ei era și el treaz – și se trezise la fel de brusc.

– Sper că e o poveste pe care-o poate asculta și copilul ăsta, ha, ha, ha, a hohotit Theobald, dar nimeni nu i-a acordat vreo atenție.

Bunica și-a împletit mâinile în poală și și-a ațintit privirile la ele – cu genunchii apropiați, călcâiele vârâte sub scaunul cu spetează înaltă. Mama îl ținea pe tata de mână.

Eu ședeam lângă omul-viselor, a cărui jachetă mirosea a grădină zoologică.

– Femeia și bărbatul, a continuat el, stăteau treji și ascultau zgomotele din castelul pe care îl luaseră doar cu chirie și nu-l cunoșteau bine. Ascultau zgomotele din curte, a cărei poartă nu-și puneau niciodată problema s-o încuie. Oamenii din sat obișnuiau să se plimbe prin preajma castelului; copiilor din sat li se îngăduia să se dea huța pe poarta curții. Ce-i trezise?

– Urșii? a-ntrebat Robo, dar tata și-a dus vârfurile degetelor la buzele lui Robo.

– Au auzit caii, a spus omul-viselor.

Bătrâna Johanna, care stătea cu ochii închiși și cu capul înclinat în piept, a părut să tresară în scaunul ei țeapăn, ca scuturată de-un fior.

– Au auzit fornăiturile și loviturile din copite ale cailor care încercau să stea pe loc, a continuat omul-viselor. Bărbatul a întins mâna spre nevasta lui. „Cai?" a întrebat el. Femeia a coborât din pat și s-a dus la fereastra dinspre curte. Ar jura și în ziua

de azi că a văzut curtea plină de soldați călare – dar ce soldați! Purtau armuri! Vizierele coifurilor erau coborâte și vocile lor murmurate erau la fel de slabe și de greu de deslușit ca și vocile unui post de radio care se pierde. Armurile lor clămpăneau atunci când caii se mișcau sub ei, cuprinși de neastâmpăr.

Acolo, în curtea castelului, era o copaie veche și uscată, lângă o fântână acum secată, dar femeia a văzut că fântâna curgea; apa sărea peste buza mâncată de vreme a ghizdului și caii se adăpau cu ea. Cavalerii erau precauți, nu descălecau; se uitau în sus, spre ferestrele întunecate ale castelului, de parcă știau că erau nepoftiți la adăpătoarea asta – locul acesta de popas în drumul lor spre oareunde.

Femeia vedea cum le sclipeau în lună scuturile mari. S-a vârât la loc în pat și a rămas țeapănă ca o stană lângă soțul ei.

„Ce-i afară?" a-ntrebat-o el.

„Cai", a răspuns ea.

„Așa mi-am închipuit și eu. O să mănânce florile."

„Cine-a construit castelul?" l-a întrebat ea.

Era un castel foarte vechi, amândoi știau asta.

„Carol cel Mare", i-a zis el; dădea să adoarmă la loc.

Dar femeia continua să stea trează, ascultând apa care acum părea să se reverse în castel, gâlgâind prin fiecare canal, parcă fântâna cea veche își trăgea apa din fiecare sursă posibilă. Și mai erau și vocile distorsionate ale cavalerilor care șușoteau – soldații lui *Carol cel Mare,* vorbind pe limba lor moartă! Pentru femeia aceasta, vocile soldaților erau la fel de lugubre ca și secolul al optulea și aceia care s-au numit franci. Caii continuau să se adape.

Femeia a rămas trează vreme îndelungată, așteptând ca soldații să plece; nu se temea c-or să-i atace – era sigură că porniseră într-o călătorie și nu făcuseră altceva decât să se oprească într-un loc pe care-l cunoșteau de mult. Dar atâta vreme cât curgea apa, femeia simțea că nu trebuia să tulbure nemișcarea

castelului sau întunecimea lui. Într-un târziu, a adormit gândindu-se că oștenii lui Carol cel Mare mai erau încă acolo.

A doua zi dimineața, soțul a întrebat-o: „Și tu ai auzit apă curgând?" Da, a auzit și ea, bineînțeles. Dar fântâna era secată, desigur, și, uitându-se pe geam afară, au văzut că florile nu fuseseră mâncate – or, caii mănâncă flori, toată lumea știe asta.

„Uită-te", a spus soțul; au coborât amândoi în curte. „Nu e *nici urmă* de copite, nici urmă de excremente. Cu siguranță am *visat* că am auzit cai." Ea nu i-a spus că au fost și soldați; sau că, după părerea ei, era puțin probabil ca doi oameni să aibă același vis. Nu i-a amintit de faptul că el era un fumător înrăit care nu simțea niciodată mirosul de supă dată în clocot; mirosul de cai în aerul proaspăt era mult prea subtil pentru el.

Femeia a văzut soldații, sau i-a visat, încă de două ori cât a stat acolo, dar soțul ei nu s-a mai trezit odată cu ea. De ambele dăți s-a întâmplat brusc. Într-o noapte, ea s-a trezit cu gust de metal pe limbă, ca și când atinsese cu gura o bucată de fier vechi, coclit – un paloș, o platoșă, o za, o gardă de coapse. Erau iarăși acolo afară, în aerul tot mai rece. Din apa din fântână se înălța și îi învăluia un abur dens; caii erau albi din pricina promoroacei. Se mai împuținaseră – ca și când iarna sau încăierările îi decimaseră. Ultima oară, caii i-au apărut cadaverici, iar bărbații arătau mai degrabă ca niște armuri goale pe dinăuntru, așezate într-un echilibru precar în șei. Caii purtau măști lungi de gheață pe boturile lor. Respirația lor (sau aceea a oamenilor) le era îngreunată.

Soțul ei – a încheiat omul-viselor – avea să moară de infecție respiratorie. Dar femeia n-avea de unde să știe acest lucru atunci când a visat acest vis.

Bunica și-a ridicat privirile din poală și l-a pălmuit pe omul-viselor peste fața cenușie din pricina firelor de barbă. Robo a încremenit pe genunchii tatei; mama a prins-o de mână

pe mama ei. Cântăreţul şi-a împins înapoi scaunul şi a sărit în picioare, speriat, sau gata să se ia la luptă cu oricare ar fi sărit la bătaie, dar omul-viselor n-a făcut altceva decât să se încline în faţa bunicii şi să părăsească sumbrul salon de ceai. Parcă făcuse un contract cu Johanna, un contract definitiv, dar care nu dădea satisfacţie nici uneia dintre părţi. Tata şi-a notat ceva în carnetul lui uriaş.

– Ei, nu-i aşa c-a fost o poveste *pe cinste?* a întrebat *Herr* Theobald. Ha, ha, ha. Şi i-a ciufulit lui Robo părul – gest pe care Robo nu-l putea suferi.

– *Herr* Theobald, a spus mama încă ţinând-o pe Johanna de mână, *tatăl meu a murit din pricina unei infecţii respiratorii.*

– Ah, fir-ar al dracu', a mârâit *Herr* Theobald. Îmi pare rău, *meine Frau,* s-a întors el către bunica, dar bătrâna Johanna a refuzat să-i adreseze vreun cuvânt.

Am dus-o pe bunica să mănânce la un restaurant Categoria A, dar abia dacă s-a atins de mâncare.

– În livingul acela era un ţigan, ne-a spus ea. O fiinţă demonică, şi ungur pe deasupra.

– Te rog, mamă, a intervenit mama. N-avea cum să ştie de tata.

– Ba ştia mai mult decât ştii *tu,* s-a răstit bunica.

– Şniţelul e excelent, a spus tata, notându-şi în carnet. *Gumpoldskirchner* merge perfect cu el.

– *Kalbsnieren* sunt nemaipomeniţi, am spus eu.

– Ouăle sunt în regulă, a zis Robo.

Bunica n-a scos un cuvânt până am ajuns la noi pe etaj, unde am constatat că uşa de la W.C. era înălţată vreo treizeci de centimetri sau chiar mai mult de la podea, ceea ce ne făcea să ne gândim la jumătatea de jos a uşii de la o cabină de toaletă americană, sau la uşile de la cârciumile din filmele western.

– Zău că sunt bucuroasă că am folosit veceul de la restaurant, a zis bunica. Ce revoltător! Am să încerc să-mi petrec

noaptea asta fără să mă expun într-un loc unde oricine trece prin dreptul uşii se poate holba la gleznele mele!

Ajunşi în camera familiei noastre, tata a zis:

– N-a locuit Johanna într-un castel? Cândva de mult am impresia că ea şi bunicul au închiriat un castel.

– Da, înainte să mă nasc eu, a răspuns mama. Au închiriat castelul Katzeldorf. Am văzut fotografiile.

– Păi d-aia a tulburat-o visul ungurului, a spus tata.

– Cineva merge pe bicicletă pe coridor, a zis Robo. Am văzut o roată trecând – pe sub uşa noastră am văzut-o.

– Robo, culcă-te, l-a mustrat mama.

– Făcea aşa, „scârţ-scârţ", a continuat Robo.

– Noapte bună, băieţi, ne-a urat tata.

– Dacă voi aveţi voie să vorbiţi, şi noi avem voie să vorbim, m-am băgat eu.

– Atunci vorbiţi între voi, a spus tata. Eu vorbesc cu mama voastră.

– Eu vreau să mă culc, a zis mama. Aş dori să nu mai vorbească nimeni.

Ne-am străduit. Poate că am şi adormit. Apoi Robo mi-a şoptit că trebuia să se ducă la veceu.

– Ştii unde e, i-am spus eu.

Robo a ieşit pe uşă, lăsând-o puţin întredeschisă; l-am auzit luând-o în jos pe coridor, târându-şi mâna de-a lungul peretelui. S-a întors extrem de repede.

– E cineva *în* W.C., a spus.

– Aşteaptă până termină, l-am sfătuit eu.

– Lumina nu era aprinsă, a mai zis el, dar tot am văzut pe sub uşă. E cineva acolo, în întuneric.

– Şi eu prefer să fac pe întuneric, i-am zis eu.

Dar Robo ţinea morţiş să-mi spună exact ce a văzut. Mi-a spus că sub uşă era o pereche de *mâini*.

– Mâini? am făcut eu.

– Da, acolo unde ar fi trebuit să fie picioarele, mi-a explicat el; susținea că era câte o mână de fiecare parte a closetului – în loc de câte un picior.

– Ia pleacă de-aici, Robo! m-am burzuluit eu.

– Te rog, vino să vezi, s-a milogit el.

M-am dus cu el până acolo, dar nu era nimeni în veceu.

– A dispărut, a zis el.

– A luat-o din loc în mâini, fără îndoială, am zis. Du-te și fă pipi. Te-aștept aici.

S-a dus la veceu și a făcut pipi pe întuneric. Când aproape că ajunsesem amândoi înapoi la camera noastră, un omuleț negricios, cu aceeași culoare a pielii și aceleași haine ca ale omului-viselor care-o supărase pe bunica, a trecut pe lângă noi pe coridor. Ne-a făcut semn cu ochiul și a zâmbit. N-am putut să nu observ că mergea în mâini.

– Vezi? mi-a șoptit Robo.

Am intrat în cameră și am închis ușa.

– Ce s-a întâmplat? a întrebat mama.

– Unu' care merge în mâini, am răspuns eu.

– Unu' care face *pipi* în mâini, a zis Robo.

– Categoria C, a murmurat tata în somn; tata visa adesea că lua notițe în carnetul lui uriaș.

– O să vorbim despre asta mâine dimineață, a zis mama.

– Probabil că e un acrobat care a făcut o demonstrație în fața ta pentru că ești un copil, i-am spus eu lui Robo.

– De unde știa că sunt copil când era în veceu? m-a întrebat Robo.

– *Culcați-vă*, ne-a cerut mama în șoaptă.

Apoi am auzit-o pe bunica țipând pe coridor.

Mama și-a pus pe ea simpaticul ei capot verde; tata a îmbrăcat halatul de baie și și-a luat ochelarii; eu am tras pe mine o pereche de pantaloni peste cei de pijama. Robo a ajuns primul

pe coridor. Am văzut lumină pe sub ușa veceului. Bunica țipa ritmic acolo înăuntru.

– Aici suntem! i-am strigat.

– Mamă, ce s-a întâmplat? a întrebat mama.

Ne-am adunat toți într-o fâșie lată de lumină. Pe sub ușă vedeam papucii mov ai bunicii și gleznele ei albe ca porțelanul. S-a oprit din țipat.

– Eram în pat și am auzit șoapte, a zis ea.

– Am fost eu și Robo.

– Apoi, după ce am avut impresia că nu mai e nimeni, am venit la W.C. *N-am* aprins lumina. N-am făcut nici un zgomot, ne-a mai zis ea. Apoi am văzut și am auzit roata.

– *Roata?* s-a mirat tata.

– A trecut o roată de câteva ori prin fața ușii, a zis bunica. A trecut prin față, s-a întors înapoi și iar a trecut.

Tata și-a rotit degetele în dreptul tâmplelor, imitând roțile care se învârteau. S-a strâmbat la mama.

– Cineva are nevoie de un nou set de roți, a susurat el, dar mama l-a privit arțăgoasă.

– Am *aprins* lumina, a continuat bunica, și roata s-a dus.

– V-am zis eu că era o bicicletă pe coridor.

– Ține-ți gura, Robo! l-a luat tata la rost.

– Nu, nu a fost o bicicletă, a zis bunica. Era doar o roată.

Tata făcea cu mâinile semne de scrânteală la cap.

– Îi lipsește o roată sau două, a hâsâit el la urechea mamei, dar ea i-a tras o palmă de i s-au strâmbat ochelarii pe nas.

– Apoi a venit cineva și s-a uitat pe *sub* ușă, a mai zis bunica, și *atunci* am țipat.

– Cineva? a-ntrebat tata.

– S-au văzut mâinile, mâini de om – avea păr pe încheieturile degetelor. Mâinile lui erau pe mochetă, chiar în dreptul ușii. Trebuie că s-a uitat în *sus* la mine!

– Nu, bunico, am intervenit eu. Cred că n-a făcut altceva decât să stea în mâini aici, în fața ușii.

– Nu fi obraznic! m-a repezit mama.

– Dar noi am văzut pe unu' care umbla în mâini, a zis Robo.

– Ba *n-ați* văzut, ne-a contrazis tata.

– Ba *da,* am zis eu.

– O să trezim toată casa, ne-a prevenit mama.

S-a auzit apa la closet și bunica s-a strecurat pe ușă afară cu fărâma de demnitate ce-i mai rămăsese intactă. Era îmbrăcată cu un capot peste un alt capot și peste încă un capot; gâtul îi era foarte lung, iar fața albă ca smântâna. Bunica arăta ca o gâscă speriată.

– Un individ diabolic și respingător, a zis ea. Știa vrăji îngrozitoare.

– Omul care s-a uitat la tine? a întrebat-o mama.

– Omul ăla care a povestit visul *meu,* a zis bunica. O lacrimă și-a croit drum prin straturile de cremă de pe față. Acela a fost visul *meu.* Și el l-a spus tuturor. Nu pot să pricep de unde-l *știa,* a șuierat ea. Visul *meu* – cu soldații și caii lui Carol cel Mare – *eu* sunt singura care ar fi trebuit să-l știe. Am avut visul ăsta înainte să te fi născut tu, i-a zis ea mamei. Și omul ăla respingător, și diabolic, și vrăjitor mi-a spus visul de parcă erau *știri* la radio.

Nici măcar tatălui tău nu i-am spus totul despre visul acela. N-am fost niciodată sigură că *a fost* un vis. Iar acum sunt indivizi care merg în mâini și au încheieturile degetelor păroase, și există roți vrăjite. Vreau ca băieții să doarmă cu *mine.*

Astfel s-a făcut că Robo și cu mine am împărțit camera cea mare pentru o familie, departe de vecin, împreună cu bunica, iar ea s-a culcat pe pernele mamei și tatei cu fața ei unsă cu creme, ca fața unei stafii ude. Robo a rămas treaz, cu privirile ațintite la ea. Nu cred că Johanna a dormit prea bine; îmi închipui că visa din nou visul ei despre moarte – retrăia ultima iarnă a soldaților reci ai lui Carol cel Mare, cu ciudatele lor haine metalice acoperite cu promoroacă, și cu vizierele coborâte și înghețate.

Când a devenit limpede că era absolut necesar să mă duc la veceu, ochii mari și rotunzi ai lui Robo m-au urmărit până la ușă.

La veceu era cineva. Nu se zărea lumină pe sub ușă, dar de peretele din fața ei era rezemat un monociclu. Cel care mergea cu el stătea în veceul întunecos; apa curgea fără oprire – așa cum fac și copiii, monociclistul nu avea răbdare ca bazinul să se umple la loc.

M-am apropiat și mai mult de spațiul de sub ușa veceului, dar ocupantul nu stătea în mâini. Am văzut clar o pereche de picioare, poziționate aproape așa cum ar fi trebuit să stea picioarele, dar tălpile nu atingeau podeaua; degetele se ridicau în sus spre mine – niște pernițe întunecate, parcă erau învinețite. Erau niște labe *uriașe* atașate unor gambe scurte și păroase. Erau labe de *urs,* numai ca n-aveau gheare. Ghearele unui urs nu sunt retractile, ca acelea ale unei pisici; dacă ursul are gheare, le vezi. Prin urmare, aici aveam de-a face cu un impostor costumat în urs, sau cu un urs fără gheare. Un urs domesticit, poate. Cel puțin – prin faptul că se afla într-un veceu – un urs *învățat să facă acolo unde trebuie.* Pentru că, după cum mirosea, puteam să-mi dau seama că nu era vorba de un om costumat în urs; ci de un urs, toată ziua. Un urs adevărat.

M-am retras în ușa camerei ce fusese înainte a bunicii, din spatele căreia spiona tata, în așteptarea a noi tulburări. El a deschis brusc ușa, iar eu m-am prăvălit înăuntru, ceea ce ne-a speriat pe amândoi. Mama s-a ridicat în capul oaselor în pat și și-a acoperit capul cu pilota.

– L-am prins! a strigat tata, aruncându-se peste mine. Podeaua s-a cutremurat; monociclul ursului a alunecat pe perete la vale și s-a izbit de ușa veceului, din care tocmai atunci a apărut ursul, târșâindu-și picioarele, împiedicându-se de monociclu și aterizând pe labele din față, dezechilibrat. Cuprins de neliniște, s-a uitat în direcția noastră, prin ușa deschisă a camerei, la tata

care se plantase pe pieptul meu. Cu labele din față și-a cules monociclul de pe jos.

– *Grauf,* a făcut ursul.

Tata a trântit ușa.

De undeva de pe coridor am auzit o femeie strigând:

– Unde ești, Duna?

– *Harf!* a făcut ursul.

Tata și cu mine am auzit-o pe femeie apropiindu-se.

– Ah, Duna, iar te antrenezi? a spus ea. Mereu te antrenezi! Dar e mai bine ziua.

Ursul n-a zis nimic. Tata a deschis ușa.

– Nu lăsa pe nimeni să intre, a cerut mama ascunsă încă sub pilotă.

Pe coridor, o femeie simpatică, mai în vârstă, se oprise lângă urs, care acum făcea echilibristică pe loc, cocoțat pe monociclu, cu o labă uriașă proptită pe umărul femeii. Ea purta un turban de un roșu intens și o rochie lungă, înfășurată în jurul trupului ca o perdea. Aninat pe pieptul ei proeminent se găsea un colier din gheare de urs; cerceii îi ajungeau până la umărul rochiei-perdea și până la celălalt umăr, dezvelit, unde s-au și ațintit privirile tatei și ale mele, pe alunița atrăgătoare.

– Bună seara, s-a adresat femeia tatălui meu. Îmi pare rău dacă v-am deranjat. Duna nu are voie să se antreneze noaptea – dar își iubește mult meseria.

Ursul a mormăit și, apăsând pe pedale, s-a depărtat de femeie. Știa să-și țină foarte bine echilibrul, dar era neatent. Se freca de pereții coridorului și atingea cu labele fotografiile patinatorilor de viteză. Făcând o mică plecăciune, femeia a pornit după urs, strigându-l „Duna, Duna" și îndreptând fotografiile în urma lui.

– *Duna* e cuvântul maghiar pentru Dunăre, mi-a explicat tata. Ursul ăla a primit numele iubitei noastre *Donau.*

Uneori se părea că familia mea era surprinsă de faptul că și ungurii puteau iubi un râu.

– Ursul ăsta e un urs *adevărat?* a întrebat mama – tot de sub pilotă – dar eu l-am lăsat pe tata s-o lămurească. Știam că a doua zi dimineața *Herr* Theobald va avea multe de explicat, încât o să am atunci ocazia să aud totul relatat încă o dată.

Am traversat coridorul spre veceu. Treaba pe care o aveam de făcut acolo a fost grăbită de mirosul persistent al ursului și de bănuiala mea că rămăseseră fire de blană peste tot; dar era numai o bănuială, pentru că ursul lăsase locul destul de curat – sau cel puțin curat pentru un urs.

– Am văzut ursul, i-am șoptit lui Robo după ce-am revenit în cameră, dar Robo se strecurase în patul bunicii și adormise lângă ea. Numai că bătrâna Johanna era trează.

– Am văzut din ce în ce mai puțini soldați, a zis ea. Ultima oară când au venit nu mai erau decât nouă. Toți păreau atât de flămânzi; trebuie că au mâncat caii rămași în plus. Era atât de frig. Bineînțeles că am vrut să-i ajut! Dar nu trăiam în același timp: cum să-i ajut dacă nici nu mă născusem măcar? Desigur, știam că vor muri! Dar a trecut atât de multă vreme până au murit!

Ultima oară când au venit, fântâna era înghețată. Au trebuit să se folosească de săbiile și de sulițele lor lungi ca să spargă gheața în bucăți. Au făcut un foc și au topit gheața într-o oală. Au scos oase din tolbele șeilor – tot felul de oase – și le-au aruncat în supă. Cred că fiertura era foarte lungă, pentru că oasele fuseseră de mult roase de toată carnea. Nu știu ce oase erau acelea. De iepure, presupun, poate și de căprioară și porc mistreț. Poate ale cailor rămași fără călăreți. Refuz să mă gândesc, a mai spus ea, că erau oasele soldaților care lipseau.

– Dormi, bunico, i-am zis eu.

– Nu-ți face griji din pricina ursului, a spus ea.

Şi *apoi* ce? a rămas Garp pe gânduri. Ce se mai poate întâmpla apoi? Nu era prea sigur de ceea ce se *întâmplase*, sau din ce pricină. Garp era un povestitor înnăscut; putea să inventeze tot felul de lucruri unul după altul, şi lucrurile păreau să se potrivească. Dar ce însemnau ele? Visul acela şi acei amfitrioni disperaţi şi ce se va întâmpla cu ei toţi – totul trebuia să se lege. Ce fel de explicaţie ar fi mai firească? Ce fel de încheiere i-ar face pe toţi parte din aceeaşi lume? Garp ştia că nu ştia destul; nu încă. Avea încredere în instinctele sale; îl aduseseră până în acest punct cu „Pensiunea Grillparzer"; acum trebuia să aibă încredere în instinctul care-i spunea să meargă mai departe, până când avea să ştie şi mai multe.

Ceea ce-l făcea pe Garp mai în vârstă şi mai înţelept decât cei nouăsprezece ani ai săi nu avea nimic în comun cu experienţa sau cu ceea ce învăţase. Avea anumite instincte, avea şi voinţă şi chiar şi răbdare, mai multă decât tinerii de vârsta lui; îi plăcea să muncească din greu. La care se adăuga gramatica învăţată de la Tinch, şi cam asta era tot. Doar două elemente îl impresionau pe Garp: faptul că mama lui credea cu adevărat că putea scrie o carte, şi faptul că în acel moment din viaţa lui cea mai importantă relaţie pe care o avea era cu o curvă. Două fapte care contribuiau în mare măsură la dezvoltarea simţului umorului la acest tânăr.

A pus deoparte – cum s-ar zice – „Pensiunea Grillparzer". Îi va veni lui o idee, şi-a zis Garp. Ştia că trebuia să ştie mai mult; tot ce putea face era să privească Viena şi să înveţe. Viena părea să stea locului, anume pentru el. Viaţa însăşi părea să stea locului pentru el. Făcea multe observaţii şi în legătură cu Charlotte şi observa tot ceea ce făcea mama lui, dar pur şi simplu era prea tânăr. „Ceea ce-mi trebuie mie e *viziunea*", ştia asta. O schemă generală a lucrurilor, o viziune numai a lui. Va veni şi asta, şi-a zis el încă o dată, ca şi când se

antrena pentru un alt sezon de lupte – sărind coarda, alergând ture pe pista mică, ridicând greutăți, sau altceva tot atât de stupid, dar la fel de necesar.

Chiar și Charlotte are o viziune, și-a zis el; știa cu siguranță că mama lui avea una. Garp nu avea o înțelepciune paralelă pentru claritatea absolută a lumii așa cum o vedea Jenny Fields. Dar știa că era vorba doar de timp până va ajunge să-și imagineze o lume proprie – ajutat puțin de lumea reală. Lumea reală îi va da curând o mână de ajutor.

6

Pensiunea Grillparzer

Când s-a împrimăvărat în Viena, Garp încă nu isprăvise „Pensiunea Grillparzer"; şi bineînţeles că nu-i scrisese lui Helen despre viaţa lui cu Charlotte şi colegele ei. Jenny scria cu tot mai mult zel; găsise fraza care bolborosea în mintea ei din acea seară în care discutase cu Garp şi Charlotte despre poftele trupeşti: era o frază veche, de fapt, din existenţa ei de demult, şi era fraza cu care avea să şi înceapă cartea ce o va face celebră.

„În lumea asta stăpânită de gânduri murdare, scria Jenny, ori eşti nevasta cuiva, ori curva cuiva – ori pe cale de a deveni sau una, sau alta." Fraza dădea tonul de care cartea dusese lipsă; începând cu această frază, descoperea Jenny, o aură se pogora peste autobiografia ei, legând într-un tot părţile nearmonioase ale poveştii propriei vieţi – la fel cum ceaţa învăluie un peisaj accidentat, la fel cum pătrunde căldura în fiecare cameră a unei case construite neregulat. Fraza aceasta atrăgea după sine altele de acelaşi fel, iar Jenny le împletea aşa cum ar fi întreţesut un fir de legătură, viu colorat, printr-o tapiserie de dimensiuni mari, aparent fără nici un model.

„Voiam o slujbă şi voiam să trăiesc singură, scria ea. Asta mă făcea să fiu o persoană suspectă sexual." Şi asta i-a oferit şi titlul. *O suspectă sexual,* autobiografia lui Jenny Fields. Va fi

tipărită în opt ediții cu coperte de carton și va fi tradusă în șase limbi înainte chiar de apariția ediției broșate, a cărei vânzare putea s-o întrețină pe Jenny și un întreg regiment de surori în uniforme albe timp de un secol.

„Apoi voiam un copil dar, pentru a avea unul, nu doream să fiu nevoită să-mi dau trupul sau să-mi împart viața cu cineva, scria Jenny. Și asta mă făcea să apar ca o suspectă sexual." Astfel a găsit Jenny firul cu care să-și coasă laolaltă harababura ei de carte.

Dar când a venit primăvara în Viena, Garp a simțit nevoia unei excursii; poate în Italia; n-ar fi fost imposibil, de exemplu, să închirieze o mașină.

– Știi să conduci? l-a întrebat Jenny. Știa foarte bine că Garp nu învățase niciodată să conducă; nu fusese nevoie de așa ceva. Nici eu nu știu, i-a mai zis ea. În plus, am de lucru; nu mă pot opri acum. Dacă vrei să faci o excursie, fă-o de unul singur.

S-a întâmplat ca pe primii americani excursioniști Garp să-i întâlnească la oficiul poștal American Express, unde el și Jenny primeau corespondența. Două fete care urmaseră Colegiul Dibbs, și un băiat pe nume Boo, care urmase Colegiul Bath.

– Hei, ia te uită la noi! a exclamat una dintre fete când s-au întâlnit. Toți suntem marfă de colegiu.

Numele ei era Flossie și părea să aibă o legătură cu Boo, așa a avut Garp impresia. Cealaltă fată se numea Vivian și, pe sub măsuța din cafeneaua Schwarzenbergplatz, Vivian i-a strâns lui Garp genunchiul între ai săi și, sorbind din vin, a început să turuie.

– Tocmai am fost la denthiș, i-a explicat ea. Am atâta novocaină în gura asta afurisită de nu mai știu dacă-i închisă sau deschisă.

– Cam la jumătate, i-a spus Garp. Dar în gândul lui: „Ah, drace!" Ducea dorul lui Cushie Percy, și legăturile lui cu

prostituatele începeau să-l facă să se simtă ca un suspect sexual. Charlotte, îi devenise limpede acest lucru, era interesată să-l mămească; deşi încerca să şi-o închipuie pe un alt plan, ştia, cu tristeţe, că acest plan nu va trece niciodată dincolo de cel profesional.

Flossie şi Vivian şi Boo se duceau cu toţii în Grecia, dar timp de trei zile l-au lăsat pe Garp să le arate Viena. În acest interval de timp, Garp s-a culcat de două ori cu Vivian, a cărei novocaină şi-a pierdut până la urmă efectul; o dată s-a culcat şi cu Flossie, în timp ce Boo era plecat să încaseze cecurile de călătorie şi să schimbe uleiul la maşină. Nu se înghiţiseră niciodată băieţii de la Steering cu cei de la Bath, Garp ştia asta; dar cel care-a râs la urmă a fost Boo.

Este imposibil de aflat dacă Garp s-a procopsit cu gonoree de la Vivian sau de la Flossie, dar Garp era convins că *sursa* bolii era Boo. În opinia lui, era vorba de „sculament de Bath". Când au apărut primele simptome, bineînţeles că cei trei plecaseră deja spre Grecia, încât Garp a rămas singur să se confrunte cu scurgerile şi usturimile. Nici că se putea o formă mai urâtă de sculament în toată Europa, şi-a spus el. „M-am ales cu o boală venerică de la zeama lui Boo", va scrie el, mult mai târziu; atunci când s-a întâmplat, nu a fost deloc amuzant şi n-a îndrăznit să ceară mamei sale un sfat profesional. Ştia că ea va refuza să creadă că nu s-a îmbolnăvit de la o curvă. Şi-a făcut curaj şi a rugat-o pe Charlotte să-i recomande un medic specialist în aşa ceva; ea trebuia să ştie, aşa s-a gândit el. Ulterior, însă, şi-a spus că probabil Jenny ar fi fost *mai puţin* furioasă pe el.

– Îmi venea să cred că americanii au habar cât de cât de regulile de igienă! s-a stropşit ea. Ar trebui să te gândeşti la mama ta! Aş fi zis că ai gusturi mai bune. Individele astea care se dau pe gratis unora pe care abia dacă-i cunosc – n-ar trebui să te pună în gardă? Ce zici?

Încă o dată Garp fusese prins fără prezervativ.

Astfel a ajuns Garp, strâmbându-se de durere, la medicul personal al lui Charlotte, un om inimos, pe nume Thalhammer, căruia îi lipsea degetul mare de la mâna stângă.

– Şi când te gândeşti că odată am fost stângaci, i-a spus *Herr Doktor* Thalhammer lui Garp. Dar totul poate fi depăşit, dacă avem energie. Putem să învăţăm tot ce ne punem în cap! a mai zis el cu o veselie sănătoasă; i-a demonstrat lui Garp cum putea scrie reţetele, cu o caligrafie de invidiat, cu mâna dreaptă.

Tratamentul era simplu şi nedureros. Pe vremea lui Jenny, la bunul şi bătrânul Boston Mercy, Garp ar fi avut parte de tratamentul Valentine şi ar fi învăţat mult mai temeinic că puştii bogaţi nu sunt şi curaţi cu toţii.

Nici despre asta nu i-a scris lui Helen.

Era deprimat; primăvara trecuse, oraşul se deschidea în multe şi mărunte feluri – ca mugurii. Dar Garp simţea că Viena nu mai avea taine pentru el. Pe maică-sa abia dacă o putea opri din scris ca să ia cina cu el. Când s-a dus s-o caute pe Charlotte, colegele ei i-au spus că era bolnavă; nu mai lucrase de câteva săptămâni bune. Trei sâmbete la rând, Garp n-a mai întâlnit-o la Naschmarkt. Într-o seară de mai, i-a oprit colegele pe Kärntnerstrasse, dar şi-a dat seama că nu doreau să discute despre Charlotte. Curva a cărei frunte părea să fi fost însemnată cu un sâmbure de piersică i-a spus lui Garp doar atât, că Charlotte era mai bolnavă decât crezuse ea la început. Fata aceea tânără, de vârsta lui Garp, cu buza deformată şi care ştia cât de cât engleză, a încercat să-i explice:

– *Sexul* ei e bolnav.

Ciudată formulare, şi-a zis Garp. Nu era surprins să audă că sexul *cuiva* era bolnav, dar când a zâmbit la vorbele astea, tânăra care vorbea engleză s-a încruntat şi i-a întors spatele.

– Nu înţelegi, i-a spus curva exagerat de boită, cea cu semnul pe frunte. Uit-o pe Charlotte.

Era mijlocul lui iunie și Charlotte încă nu se întorsese, drept care Garp l-a sunat pe *Herr Doktor* Thalhammer și l-a întrebat unde ar putea s-o găsească.

– Mă îndoiesc că vrea să vadă pe cineva, i-a răspuns Thalhammer, dar ființele umane se pot adapta aproape la orice.

Foarte aproape de Grinzing și de Pădurile Vieneze, în sectorul nouăsprezece, acolo unde curvele nu se duc, Viena arată ca o imitație rurală a ei înseși; în aceste suburbii, multe străzi sunt încă pietruite și sunt mărginite de copaci. Nefamiliarizat cu această parte a orașului, Garp a mers cu Strassenbahn-ul nr. 38 prea departe pe Grinzinger Allee; a trebuit să se întoarcă pe jos până la colțul lui Billrothstrasse cu Rudolfinergasse, iar de acolo până la spital.

Rudolfinerhaus este un spital particular într-un oraș al medicinii socializate; zidurile sale vechi au aceeași nuanță de galben Maria Theresa ca și palatul Schönbrunn sau Belvedere. Grădinile proprii sunt înconjurate de curtea proprie, iar prețurile sunt la fel de pipărate ca la orice spital din Statele Unite. De exemplu, Rudolfinerhaus nu pune la dispoziție pijamale pentru pacienții săi, deoarece pacienții preferă de obicei să vină cu propriile lor pijamale sau cămăși de noapte. Vienezii cu dare de mână își permit luxul de a fi bolnavi în acest stabiliment – și majoritatea străinilor care se tem de medicina socializată ajung tot aici, unde rămân trăsniți de prețuri.

Când s-a dus Garp acolo în iunie, a fost surprins să vadă o mulțime de mame tinere și drăguțe care tocmai născuseră. Dar spitalul era plin și de oameni înstăriți care veniseră aici ca să se facă foarte bine, iar pe jumătate era plin de persoane înstărite, așa ca Charlotte, care veniseră aici ca să moară.

Charlotte stătea într-o rezervă, pentru că, spunea ea, nu mai avea nici un motiv să se zgârcească la bani. Garp a știut

că era pe moarte din clipa în care a văzut-o. Slăbise îngrozitor de mult. A văzut că mai purta câteva inele pe degetele arătătoare şi mijlocii; celelalte degete erau atât de subţiri, încât inelele i-ar fi alunecat de pe ele. Charlotte avea culoarea gheţii mate de pe râul Steering plin de lăstăriş. N-a părut foarte surprinsă să-l vadă pe Garp, dar era atât de anesteziată, încât Garp şi-a imaginat că Charlotte nu prea mai era surprinsă de nimic. Garp adusese cu sine un coş cu fructe; de când merseseră împreună la cumpărături, ţinuse minte ce-i plăcea ei să mănânce, dar acum Charlottei i se vâra un tub pe gât timp de câteva ore în fiecare zi, din care pricină avea dureri atât de mari, încât nu putea să înghită altceva decât lichide. Garp a mâncat nişte cireşe în timp ce Charlotte i-a enumerat părţile din corp care-i fuseseră scoase. Organele sexuale, zicea ea, şi o bucată bună din tractul digestiv, precum şi ceva ce avea de a face cu procesul eliminării.

– Ah, şi sânii, cred, a spus ea; albul ochilor îi era cenuşiu, iar mâinile şi le ţinea pe piept, acolo unde-i plăcea să-şi închipuie că-i fuseseră sânii.

Garp avea impresia că nu se atinseseră de sânii ei; sub cearşaf încă se mai putea desluşi ceva în acea zonă. Dar apoi şi-a zis că Charlotte fusese o femeie atât de minunată, încât îşi putea ţine trupul astfel ca să dea *impresia* că avea sâni.

– Slavă Domnului că am bani, a zis ea. Nu-i ăsta un loc de Categoria A?

Garp a dat din cap. A doua zi a venit cu o sticlă de vin; spitalul era foarte îngăduitor în ceea ce privea băuturile alcoolice şi vizitatorii; poate că acesta era unul din lucrurile incluse în preţ.

– Chiar dac-aş ieşi de-aici, i-a spus ea, ce-aş putea face? Mi-au tăiat fofoloanca.

A încercat să bea nişte vin, apoi a adormit. Garp a rugat-o pe o asistentă medicală să-l lămurească ce era aceea

„fofoloancă", deşi bănuia că ştia. Asistenta era de vârsta lui Garp, să fi avut nouăsprezece ani, poate mai puţin, încât la întrebarea lui a roşit toată şi şi-a ferit privirile când i-a tălmăcit argoul.

Fofoloanca era cuvântul folosit de prostituate pentru vagin.

– Mulţumesc.

O dată sau de două ori, mergând în vizită la Charlotte, s-a întâlnit cu cele două colege ale ei, care s-au dovedit foarte timide şi copilăroase faţă de Garp, acolo, în lumina din camera însorită a Charlottei. Tânăra care vorbea englezeşte se numea Wanga; îşi tăiase buza în copilărie, căzând cu un borcan de maioneză în mână, pe când alerga acasă de la magazin.

– Mergeam la un picnic, a explicat ea, şi în loc de picnic familia a trebuit să mă ducă la spital.

Femeia mai coaptă şi mai ursuză, cea cu semnul de sâmbure de piersică pe frunte şi cu sânii ca două găleţi pline, nu s-a arătat dornică să dea explicaţii în legătură cu cicatricea *ei;* ea era vestita „Tina", pentru care nimic nu era prea „bizar".

Uneori Garp se întâlnea cu *Herr Doktor* Thalhammer acolo, iar o dată l-a însoţit până la maşina lui; întâmplător plecau în acelaşi timp de la spital.

– Vrei să te duc în oraş? l-a întrebat Thalhammer binevoitor.

În maşină era o elevă drăguţă, pe care Thalhammer a prezentat-o ca fiind fiica lui. Au vorbit toţi trei bine dispuşi despre *Die Vereinigten Staaten,* iar Thalhammer l-a asigurat pe Garp că nu era nici o problemă să-l ducă până acasă, pe Schwindgasse. Fiica lui Thalhammer îi amintea lui Garp de Helen, dar el nici măcar nu se gândea să îndrăznească să-i ceară voie tatălui s-o mai întâlnească pe fată; faptul că *Herr Doktor* îl tratase de curând de sculament i se părea lui Garp o situaţie stânjenitoare insurmontabilă – în ciuda optimismului

lui Thalhammer că oamenii se pot adapta *oricărei* situații. Garp se îndoia că Thalhammer s-ar fi adaptat acestei situații.

Peste tot în jurul lui, acum, orașul arăta pregătit parcă pentru moarte. Parcurile și grădinile bine îngrijite emanau miros de putreziciune, așa i se părea lui, iar subiectul marilor pictori din marile muzee era întotdeauna moartea. Tot timpul vedea ologi și bătrâni călătorind cu Strassenbahnul nr. 38 spre Grinzinger Allee, iar florile cu parfumuri îmbătătoare plantate de-a lungul aleilor îngrijite ale curții spitalului Rudolfinerhaus nu-i aminteau lui Garp de altceva decât de saloanele funerare. Îi veneau în minte pensiunile în care stătuse împreună cu Jenny la început, când abia sosiseră, cu mai bine de un an în urmă: tapetul decolorat și nepotrivit, bibelourile prăfuite, porțelanurile ciobite, balamalele care trebuiau unse. „În viața unui om, scrie Marc Aureliu, timpul său este doar o clipă... trupul – pradă pentru viermi..."

Tânăra asistentă pe care Garp o făcuse să roșească întrebând-o despre „fofoloanca" lui Charlotte se purta tot mai insolent față de el. Într-o zi, când el a ajuns devreme, înaintea orei la care erau îngăduiți vizitatorii, l-a întrebat puțin cam prea agresiv ce era el pentru Charlotte, la urma urmei. Un membru al familiei? Le văzuse pe celelalte vizitatoare ale lui Charlotte – colegele ei, ca niște pupeze împopoțonate – și presupunea că Garp nu era altceva decât un vechi client al târfei.

– E mama mea, a răspuns Garp; de ce tocmai asta, nu știa nici el, dar i-a plăcut s-o vadă pe asistentă privindu-l mai întâi șocată și apoi purtându-se extrem de respectuoasă față de el.

– Ce le-ai spus? l-a întrebat Charlotte în șoaptă, câteva zile mai târziu. Ei cred că ești *fiul* meu.

Garp și-a mărturisit minciuna; la rândul ei, Charlotte a recunoscut că nu făcuse nimic s-o corecteze.

– Îți mulțumesc, a murmurat ea. E drăguț să-i păcălești pe porci. Își închipuie că-s așa de superiori. Și cu o ultimă

zvâcnire a lascivității ei de odinioară, i-a spus: Te-aș lăsa s-o faci o dată pe gratis, dacă aș mai avea echipamentul. Poate de două ori la jumătate de preț.

Vorbele ei l-au înduioșat atât de mult, încât a izbucnit în plâns în fața ei.

– Nu fi copil. Ce *sunt* eu pentru tine, zău așa?

După ce Charlotte a adormit, el s-a uitat pe fișa ei de internare și a văzut că avea cincizeci și unu de ani.

A murit o săptămână mai târziu. Când Garp a intrat în rezervă, încăperea era curată lună, patul strâns, ferestrele larg deschise. S-a dus să întrebe ce s-a întâmplat cu Charlotte; a dat peste o altă asistentă care răspundea de etajul respectiv și pe care n-o mai văzuse până atunci – o domnișoară bătrână cenușie, care la întrebarea lui a clătinat din cap.

– Domnișoara Charlotte, a zis Garp. A fost pacienta lui *Herr Doktor* Thalhammer.

– Domnul doctor are multe paciente, i-a zis domnișoara cenușie.

Ea a început să consulte listele, dar Garp nu cunoștea numele adevărat al lui Charlotte. În cele din urmă, a apelat la singurul mod prin care putea s-o identifice:

– Curva. A fost curvă.

Femeia cenușie l-a privit cu răceală; pe chipul ei nu se deslușea satisfacție, dar nici compasiune.

– Prostituata a murit, l-a anunțat bătrâna infirmieră.

Poate că nota aceea de triumf din vocea ei să fi fost doar rod al imaginației lui Garp.

– Într-o bună zi, *meine Frau*, i-a spus el, și dumneata vei muri.

Și acestea, s-a gândit el în timp ce părăsea Rudolfinerhaus, erau cele mai tipic vieneze vorbe pe care le-ar fi putut rosti. Asta meriți, oraș bătrân și cenușiu ce ești, căței moartă, a spus el în gând.

În acea seară, s-a dus pentru prima oară la un spectacol de operă; spre surprinderea lui, era în italiană, şi cum nu înţelegea această limbă, şi-a imaginat că întregul spectacol era un fel de serviciu religios. Noaptea s-a plimbat până la turnurile luminate ale Sfântului Ştefan; turnul sudic al catedralei, a citit el pe o placă, a început să fie construit la mijlocul secolului al XIV-lea şi a fost terminat în 1439. Viena, gândea Garp, era un cadavru; poate că toată Europa era un cadavru îmbrăcat în ţinută de gală şi expus într-un coşciug deschis. „În viaţa unui om, scrie Marc Aureliu, timpul său este doar o clipă... soarta lui – nedesluşită..."

În această stare de spirit, Garp s-a îndreptat spre casă pe Kärntnerstrasse, unde a dat nas în nas cu vestita Tina. Semnul ei adânc de pe frunte, strângând în el neonul luminilor oraşului, avea o culoare verde-albăstrie.

– *Guten Abend, Herr* Garp, l-a salutat ea. Ia ghiceşte ce am pentru dumneata.

Şi i-a explicat că Charlotte îi cumpărase lui Garp o favoare. Favoarea era că le putea avea pe Tina şi Wanga pe gratis; le putea avea pe fiecare separat sau împreună, i-a mai explicat Tina. Împreună, era Tina de părere, era mai interesant – şi mai rapid. Dar poate Garp nu le plăcea pe amândouă. Garp a recunoscut că Wanga nu-l atrăgea; era prea apropiată de el ca vârstă şi – deşi n-ar spune niciodată asta dacă ea ar fi prezentă, căci i-ar putea răni sentimentele – nu-l impresiona felul în care borcanul de maioneză ajunsese să-i strâmbe buza.

– Atunci poţi să mă ai pe mine de două ori, i-a zis Tina veselă. O dată acum şi o dată, a adăugat ea, după ce ai avut suficient timp să-ţi tragi răsuflarea. Uit-o pe Charlotte, i-a mai spus ea, explicându-i că moartea era un lucru ce se întâmpla tuturor.

Chiar aşa stând lucrurile, Garp i-a refuzat oferta.

– Cum vrei, chestia îţi stă la dispoziţie. Oricând poftesti.

A întins mâna și fără jenă l-a cuprins în palma ei caldă; avea o mână mare, ca un prohab încăpător, dar Garp s-a mulțumit să zâmbească, s-a înclinat ușor – așa cum fac vienezii – și a plecat mai departe acasă, la mama lui.

Îi plăcea ușoara senzație de durere. Îi crea plăcere această abstinență prostească – și mai mare plăcere, bănuia el, îi oferea propria sa *imaginație* în ceea ce-o privea pe Tina, decât tot ce-ar fi putut să-i ofere cărnurile ei vag revărsate. Scobitura argintie de pe fruntea ei era aproape la fel de mare ca și gura ei; se uita la Garp ca un mormânt deschis.

Ce savura Garp în aceste momente era începutul unei transe scriitoricești de mult căutate, în care lumea încape în stăpânirea unei singure voci. „Tot ceea ce este trup este asemenea apelor curgătoare, își amintea Garp, tot ceea ce e al sufletului e precum visele și aburii". Era iulie când Garp a reînceput munca la „Pensiunea Grillparzer". Mama lui termina manuscrisul care în curând avea să le schimbe amândurora viața.

Intraseră în august când Jenny și-a isprăvit cartea și a anunțat că *ea* era gata să călătorească, pentru a vedea măcar câte ceva din Europa – poate Grecia?

– Hai să luăm trenul încotrova. Întotdeauna am vrut să iau Orient Expresul. Unde merge ăsta?

– De la Paris la Istanbul, așa cred. Dar ia-l *tu*, mamă. Eu am prea mult de lucru.

Dinte pentru dinte, Jenny trebuia să recunoască. Era atât de sătulă de *O suspectă sexual*, încât nici nu se simțea în stare să corecteze manuscrisul. Nu știa nici măcar ce să facă cu el; te duci pur și simplu la New York și-ți depui povestea vieții în mâinile unui străin? Voia să i-l dea lui Garp să-l citească, dar vedea că el era în sfârșit cufundat într-o treabă a lui proprie; simțea că nu trebuia să-l bată la cap. În plus, nu prea era sigură; mare parte din povestea vieții ei era și povestea vieții *lui* – se gândea că povestea ar putea să-l tulbure.

Cât a durat luna august, Garp a lucrat la încheierea poveștirii lui, „Pensiunea Grillparzer". Exasperată, Helen i-a scris lui Jenny. „Garp a murit cumva? Te rog trimite detalii." Helen Holm asta e o fată inteligentă, și-a spus Jenny în sinea ei. Helen a primit un răspuns mult mai detaliat decât sperase. Jenny i-a trimis o copie a manuscrisului *O suspectă sexual*, cu o notă în care explica faptul că asta făcuse ea un an întreg, iar acum Garp scria și el ceva. I-a mai scris că ar fi recunoscătoare să afle opinia imparțială în privința manuscrisului. Poate, scria Jenny, unii dintre colegii profesori ai lui Helen ar putea ști ce trebuie *făcut* cu o carte încheiată?

Când nu scria, Garp se relaxa mergând la grădina zoologică; era amenajată pe terenurile și în grădinile ce înconjurau Palatul Schönbrunn. Garp avea impresia că multe dintre construcțiile aparținând grădinii zoologice erau ruine de război, distruse și ele pe trei sferturi; parțial fuseseră restaurate pentru a adăposti animalele. De unde și impresia lugubră pe care o avea Garp că această grădină zoologică existase în Viena și în timpul războiului; ceea ce a avut darul să-i trezească interesul pentru perioada respectivă. Ca să adoarmă noaptea, s-a apucat de citit câteva relatări istorice foarte concret legate de Viena în perioada nazistă și sub ocupația sovietică. Lecturile acestea aveau oarece legătură cu temele morții ce-i bântuiau inspirația în timp ce scria „Pensiunea Grillparzer". Garp a descoperit că, atunci când scrii ceva, totul pare să aibă legătură cu totul. Viena murea, grădina zoologică nu era la fel de bine restaurată după distrugerile provocate de război, după cum erau casele în care locuiau *oamenii;* istoria unui oraș era ca și istoria unei familii – există intimitate și chiar afecțiune, dar până la urmă moartea îi desparte pe toți de toți și de toate. Doar intensitatea amintirii îi ține pentru totdeauna în viață pe cei morți; sarcina unui scriitor este aceea de a imagina totul atât de personal, încât ficțiunea să devină la fel de

vie ca și amintirile noastre personale. Garp cerceta găurile rămase de la gloanțele mitralierelor în pereții de piatră ai holului apartamentului de pe Schwindgasse.

Acum știa ce semnificație avea visul bunicii.

I-a scris lui Helen, spunându-i că un tânăr scriitor are disperată nevoie să trăiască împreună cu cineva, iar el hotărâse că voia să trăiască împreună cu ea; chiar să se *însoare* cu ea, i-a propus el, deoarece relația sexuală era pur și simplu necesară, dar că lua prea mult timp dacă erai nevoit să *planifici* permanent cum să obții acest lucru. Prin urmare, judeca el, e mai bine să trăiești laolaltă cu această relație.

Helen a scris câteva scrisori înainte să-i trimită în sfârșit una în care spunea că, din partea ei, era liber, ca să zică așa, să și-o vâre în urechi. Își închipuia probabil că se omora atât de tare cu facultatea numai ca să-i ofere lui o relație sexuală pe care nu era nici măcar nevoie să și-o *planifice?*

El nu a trebuit să refacă textul scrisorii pe care i-a trimis-o ca răspuns; era prea ocupat cu scrisul, îi zicea el, ca să-și piardă vremea cu explicații; va trebui să citească bucata la care lucra acum și să judece singură cât de serios era în ceea ce făcea.

„Nu mă îndoiesc că ești foarte serios", i-a răspuns ea. „Iar în acest moment am mai mult de citit decât îmi trebuie."

Nu i-a spus că se referea la cartea lui Jenny, *O suspectă sexual;* manuscrisul conținea 1158 de pagini. Deși Helen va fi mai târziu de acord cu Garp că nu era o bijuterie literară, trebuia să recunoască faptul că era o poveste foarte incitantă.

În timp ce Garp făcea ultimele retușuri la povestirea lui mult scurtată, Jenny Fields punea la cale următoarea mutare. În neastâmpărul care-o cuprinsese, cumpărase o revistă americană de la un chioșc mare de presă din Viena; în ea citise că un redactor newyorkez curajos de la o editură binecunoscută tocmai respinsese manuscrisul pe care i-l înmânase un fost membru cu reputație proastă din guvern, care suferise o

condamnare pentru că furase din banii guvernului. Cartea era o „ficțiune" transparentă despre matrapazlâcurile politice sordide, meschine ale unui infractor. „Un roman jalnic, era citat redactorul. Omul nu știe să scrie. De ce să scoată bani de pe urma vieții lui ticăloase?" Cartea, bineînțeles, va fi publicată în altă parte și până la urmă va aduce o grămadă de bani autorului ei abject și editorului. „Uneori consider că e de datoria mea să spun nu, era citat redactorul, deși știu că oamenii *vor* să citească asemenea porcării." Porcăria va fi recenzată în câteva reviste serioase, ca și când ar fi fost vorba de o carte serioasă, dar Jenny era extrem de impresionată de redactorul care spusese nu, drept care a decupat articolul din revistă. A înconjurat cu creionul numele redactorului – un nume banal, aproape ca acela al unui actor sau ca numele unui animal dintr-o carte pentru copii: John Wolf. Se reproducea și o fotografie a lui John Wolf în revistă; arăta ca un bărbat care avea grijă de sine și era foarte bine îmbrăcat; arăta ca mulți actori care munceau și trăiau în New York – unde afacerile bune și bunul-simț îți atrag atenția că e mai bine să ai grijă de tine însuți și să te îmbraci cât poți mai bine – dar în ochii lui Jenny Fields, el arăta ca un înger. El va fi editorul *ei*, era sigură de asta. Avea convingerea că viața *ei* nu era „ticăloasă" și că John Wolf va fi încredințat că ea merita să scoată bani de pe urma ei.

Garp avea alte ambiții pentru „Pensiunea Grillparzer". Lui nu-i va aduce niciodată asemenea bani; va fi mai întâi publicată într-o revistă „serioasă", unde aproape nimeni nu o va citi. Ani mai târziu, când va ajunge să fie cunoscut mai bine, va fi publicată cu mai multă atenție și se vor scrie câteva lucruri apreciative despre ea, dar cât va trăi el, „Pensiunea Grillparzer" nu-i va aduce destui bani ca să-și cumpere o mașină bună. Cu toate acestea, Garp aștepta să obțină ceva mai mult decât bani sau mijloace de transport de pe urma „Pensiunii

Grillparzer". Foarte simplu, el spera s-o facă pe Helen Holm să trăiască împreună cu el – chiar să se mărite cu el.

Când a terminat „Pensiunea Grillparzer", a anunțat-o pe mama lui că voia să se ducă acasă s-o vadă pe Helen; o să-i trimită o copie a poveștii ca să aibă timp s-o citească până va ajunge el în Statele Unite. Săraca Helen, și-a spus Jenny în sinea ei; știa că Helen avea mult de citit. Era de asemenea îngrijorată de felul în care Garp vorbea de Steering ca de casa lui, dar avea și ea propriile ei motive să dorească s-o vadă pe Helen, iar Ernie Holm nu va avea nimic împotrivă să-i găzduiască pentru câteva zile. În plus, se găsea întotdeauna o casă părintească la Dog's Head Harbor – dacă lui Jenny și Garp le trebuia un loc unde să se odihnească sau unde să-și facă planuri pentru viitor.

Garp și Jenny erau niște persoane atât de obsedate de singurătate, încât n-au stat nicio clipă să se gândească de ce oare văzuseră atât de puțin din Europa, iar acum, iată, plecau. Jenny și-a împachetat uniformele ei de infirmieră. Mai rămâneau – în mintea lui Garp – doar favorurile lăsate de Charlotte în seama Tinei.

Imaginația lui Garp în privința acestor favoruri îl susținuse cât timp scrisese „Pensiunea Grillparzer", dar, așa cum va învăța în viața lui, necesitățile scrisului și ale vieții reale nu sunt întotdeauna identice. Imaginația îl ajutase în timpul scrisului; acum, că *nu mai scria,* o dorea pe Tina. S-a dus să o caute pe Kärntnerstrasse, dar curva cu borcanul de maioneză, care vorbea englezește, i-a spus că Tina se mutase din sectorul central.

– Așa întâmplă, i-a spus Wanga. Uită pe Tina.

Garp a constatat că o *putea* uita; pofta trupească, așa cum o numea mama lui, era amăgitoare. Iar timpul, a descoperit el, atenuase dezgustul lui pentru buza-de-borcan-de-maioneză a lui Wanga; chiar îi plăcea, așa, dintr-odată. Astfel că a

avut-o pe *Wanga* de două ori și, așa cum va descoperi în toată viața lui, aproape orice pare o dezamăgire după ce un tânăr scriitor a terminat de scris ceva.

Garp și Jenny stătuseră cincisprezece luni în Viena. Acum era septembrie. Garp și Helen aveau doar nouăsprezece ani și Helen urma să se întoarcă foarte curând la facultate. Avionul a zburat de la Viena la Frankfurt. Ușoara furnicătură (asta era Wanga) părăsise trupul lui Garp. Gândindu-se la Charlotte, își spunea că ea fusese fericită. La urma urmei, ea n-a trebuit niciodată să părăsească sectorul central.

Avionul a zburat de la Frankfurt la Londra; Garp a recitit „Pensiunea Grillparzer" și în sinea lui spera că Helen n-o să-l refuze. De la Londra la New York, Jenny a citit povestea fiului ei. Socotind după ceea ce realizase *ea* în mai mult de un an, povestea lui Garp i se părea lui Jenny șocant de ireală. Dar gusturile ei în materie de literatură nu fuseseră niciodată subtile, astfel că era uimită de imaginația fiului ei. Ulterior va spune că „Pensiunea Grillparzer" era exact tipul de poveste pe care bănuia că o putea inventa un copil lipsit de o familie adevărată.

Poate că așa stăteau lucrurile. Helen va spune mai târziu că felul în care se încheie „Pensiunea Grillparzer" ne poate da o idee despre cum va arăta lumea văzută de Garp.

PENSIUNEA GRILLPARZER (încheiere)

În sufrageria Pensiunii Grillparzer, l-am confruntat pe *Herr* Theobald cu menajeria celorlalți oaspeți ai casei, care ne tulburase noaptea. Știam că tata plănuia (cum n-o făcuse niciodată înainte) să-și deconspire identitatea de spion al Biroului de Turism.

– Bărbați care umblă în mâini, a spus tata.

– Bărbați care se uită pe sub ușa veceului.

– Bărbatul *ăla,* am spus eu și am îndreptat degetul spre individul mărunt, îmbufnat, de la colțul mesei, unde ședea să-și ia micul dejun împreună cu ceata lui – omul-viselor și cântărețul ungur.

– Așa-și câștigă el existența, ne-a explicat *Herr* Theobald și, parcă pentru a demonstra că asta era situația, bărbatul care stătea în mâini a început să stea în mâini.

– Fă-l să înceteze cu chestia asta, a cerut tata. Știm că o poate face.

– Dar știați că n-o poate face nicicum altcumva? a întrebat deodată omul-viselor. Știați că picioarele lui nu-i folosesc la nimic? N-au fluiere. Este *minunat* că poate umbla în mâini! Altfel n-ar putea umbla defel.

Și omul a dat din cap, deși era limpede că-i venea foarte greu s-o facă stând așa în mâini.

– Te rog, așază-te, a spus mama.

– Nu deranjează câtuși de puțin că ești olog, i-a spus bunica vitează. Dar dumneata *ești* răul însuși, s-a răsucit ea către omul-viselor. Dumneata știi lucruri pe care nu ai nici un drept să le știi. Mi-a știut *visul,* s-a adresat ea lui *Herr* Theobald, ca și când ar fi raportat un furt din camera ei.

– Este el *puțin* malefic, știu, a recunoscut Theobald. Dar nu-i stă în obicei! Și se poartă din ce în ce mai bine. N-are ce face, știe prea multe.

– N-am încercat decât să vă alung îndoielile, i-a spus omul-viselor bunicii. Am crezut că o să vă facă bine. Soțul dumneavoastră, la urma urmelor, a murit de-o bucată bună de vreme și e timpul să încetați să vă mai tot gândiți la visul ăla. Nu sunteți singura persoană care a avut un asemenea vis.

– Isprăvește, i-a cerut bunica.

– Mă rog, se cuvine să știți, a insistat omul-viselor.

– Nu, te rog, taci, l-a oprit *Herr* Theobald.

– Sunt de la Biroul de Turism, a anunțat tata, probabil pentru că nu i-a venit în minte nimic altceva de spus.

– Ah, Hristoase, rahat! a exclamat *Herr* Theobald.

– Nu e vina lui Theobald, a spus cântărețul. Este vina *noastră*. El e drăguț și ne găzduiește, deși își pune reputația în joc.

– S-au însurat cu sora mea, ne-a spus Theobald. Și fac parte din *familie*, înțelegeți? Ce să mă fac?

– „S-au" însurat cu sora dumitale? n-a priceput mama.

– Păi, întâi s-a măritat cu *mine*, a răspuns omul-viselor.

– Apoi m-a auzit pe *mine* cântând! a continuat cântărețul.

– N-a fost niciodată căsătorită cu *celălalt*, a intervenit Theobald, și toată lumea s-a uitat cu părere de rău la omul care nu putea merge decât în mâini.

– La început au fost toți o trupă de circ, a continuat Theobald, dar au dat de bucluc din pricina politicii.

– Eram cei mai buni din Ungaria, a adăugat cântărețul. Ați auzit vreodată de circul Szolnok?

– Nu, din păcate nu, a răspuns tata cu un aer grav.

– Am dat reprezentații în Miskolc, în Szeged, în Debrecen, a spus omul-viselor.

– În Szeged *de două ori*, a zis cântărețul.

– Ne-am fi dus și la Budapesta dacă n-ar fi fost rușii, a spus omul care umbla în mâini.

– Da, rușii-s ăia care i-au scos fluierele picioarelor! a adăugat omul-viselor.

– Spune adevărul, l-a luat la rost cântărețul. S-a *născut* fără fluiere. Dar e adevărat că n-am scos-o la capăt cu rușii.

– Au încercat să-l bage pe urs în cușcă, a zis omul-viselor.

– Spune adevărul, i-a cerut Theobald.

– I-am salvat sora din mâinile lor, a recunoscut omul care umbla în mâini.

– Așa că a trebuit să-i găzduiesc, a concluzionat *Herr* Theobald, și toți muncesc cât pot ei de mult. Dar pe cine în

țara asta îl interesează numerele lor de circ? Sunt chestii ungurești. Aici nu există o tradiție a *urșilor* care merg pe monocicluri, ne-a mai spus Theobald. Iar blestematele astea de vise nu înseamnă nimic pentru noi, vienezii.

– Spune adevărul, i-a cerut omul-viselor. Ba-i din pricină că am spus visele care nu trebuie. Lucram la un club de noapte de pe Kärntnerstrasse, dar am fost dați afară.

– N-ar fi trebuit niciodată să spui visul *ăla,* l-a mustrat grav cântărețul.

– Dac-o iei pe-așa, a fost și vina nevestei tale! s-a apărat omul-viselor.

– Atunci era nevasta *ta,* a spus cântărețul.

– Vă rog, terminați, i-a implorat Theobald.

– Trebuie să facem jongleria cu mingile pentru copiii bolnavi, a spus omul-viselor. Și pentru câteva dintre spitalele de stat – mai ales de Crăciun.

– Ați face mai bine să exersați mai mult cu ursul, i-a sfătuit *Herr* Theobald.

– Despre asta să vorbești cu sora ta, a răspuns cântărețul. Al *ei* e ursul – ea l-a antrenat, ea l-a lăsat să se lenevească și să umble murdar și să deprindă obiceiuri urâte.

– El e singurul dintre voi care nu-și bate niciodată joc de mine, a spus omul care nu putea merge decât în mâini.

– Aș dori să termin cu toate astea, a spus bunica. Pentru mine este o experiență îngrozitoare.

– Vă rog, doamnă dragă, i s-a adresat *Herr* Theobald, n-am dorit decât să vă arătăm că nu am vrut să vă jignim. Trăim timpuri grele. Am nevoie de Categoria B ca să atrag mai mulți turiști, și nu pot, în străfundul sufletului meu, să arunc în stradă Circul Szolnok.

– *În străfundul sufletului,* pe mă-ta! a pufnit omul-viselor. Se teme de sora lui. Nici măcar nu visează să ne arunce în stradă.

– Dacă ar visa așa ceva, ai ști imediat! a strigat omul în mâini.

– Mă tem de *urs*, a recunoscut *Herr* Theobald. Ăsta face tot ce-i spune ea să facă.

– Nu „ăsta", ci „el", l-a apostrofat omul în mâini. E un urs foarte de treabă, n-a făcut rău nimănui. N-are gheare, știi foarte bine asta – și i-au mai rămas foarte puțini dinți.

– Săracu', se chinuie îngrozitor când mănâncă, a admis *Herr* Theobald. E destul de bătrân și tare aiurit.

Uitându-mă peste umărul tatii, l-am văzut notând în carnetul lui gigantic: „Un urs depresiv și un circ șomer. Familia asta este centrată în jurul surorii".

În acel moment, afară, pe alee, am văzut-o pe soră ocupându-se de urs. Era dimineața devreme și strada nu era aglomerată cine știe ce. Conform legii, bineînțeles, ea îl ducea pe urs în lesă, dar era un control de formă. Cu turbanul ei de un roșu țipător, femeia se plimba în sus și-n jos pe trotuar, urmând mișcările lenețe ale ursului cocoțat pe monociclu. Animalul pedala cu ușurință de la un aparat de pontat parcarea la altul, uneori sprijinindu-se cu o labă de unul din aparate atunci când întorcea. Se dovedea foarte talentat pe monociclu, era limpede asta, dar la fel de limpede era faptul că mai mult decât de-a merge pe monociclu nu era în stare. Clar ca lumina zilei că asta era tot ce putea să facă pe monociclul ăla.

– Ar trebui să-l aducă acum de pe stradă, a spus *Herr* Theobald îngrijorat. Cei de la patiseria de alături mi se tot plâng. Zic mereu că ursul le alungă mușteriii.

– Ba-i face să *vină!* l-a contrazis omul în mâini.

– Pe unii îi face să vină, pe alții îi alungă, a spus omul-viselor. Dintr-odată devenise foarte sobru, ca și când propria sa înțelepciune îl deprimase.

Dar toți fusesem atât de absorbiți de istoria circului Szolnok, încât o uitasem pe bătrâna Johanna. Văzând-o pe bunica plângând pe tăcute, mama mi-a spus să aduc mașina.

– Toate astea au fost prea mult pentru ea, i-a şoptit tata lui *Herr* Theobald.

Membrii Circului Szolnok aveau aerul că se ruşinau de ei înşişi.

Afară, pe trotuar, ursul a venit pedalând până la mine şi mi-a dat cheile; maşina era parcată la curbă.

– Nu tuturor le place să le fie date astfel cheile, i-a atras *Herr* Theobald atenţia surorii lui.

– Ooooo, m-am gândit că lui o să-i placă, a spus ea, ciufulindu-mi părul.

Era la fel de atrăgătoare ca o barmaniţă; adică era mai atrăgătoare noaptea; la lumina zilei puteam să-mi dau seama că era mai în vârstă decât fratele ei, şi chiar mai bătrână decât cei doi soţi ai ei – iar cu timpul, mi-am imaginat eu, o să încetèze să le mai fie unuia soră şi iubită celorlalţi, devenindu-le mamă la toţi trei. Deja era ca o mamă pentru urs.

– Vino-ncoa', l-a chemat ea.

Ursul pedala pe loc fără astâmpăr, ţinându-se cu o labă de aparatul de pontare. A lins gemuleţul aparatului. Ea l-a tras de lesă. El a privit-o mirat. Ea a tras din nou. Obraznic, ursul a început să pedaleze întâi într-o direcţie, apoi în cealaltă. Ca şi când începea să fie stârnit de faptul că avea spectatori. Se dădea în spectacol.

– Nu-ncerca să faci ceva acum, i-a atras sora luare-aminte, dar ursul pedala din ce în ce mai repede, înainte, înapoi, înclinându-se mult într-o parte, făcând viraje printre aparatele de parcare; sora dăduse drumul la lesă.

– Duna, potoleşte-te! a ţipat ea, dar ursul era de nestăpânit.

A luat curba mult prea strâns, şi monociclul l-a izbit cu violenţă în aripa unei maşini parcate. Ursul a rămas în fund pe trotuar, cu monociclul lângă el; era clar că nu se rănise, dar avea un aer tare stânjenit, şi nici unul dintre noi n-a izbucnit în râs.

– Ah, Duna, l-a mustrat sora, dar s-a dus şi s-a aşezat ciucea lângă el, la curbă. Duna, Duna, l-a dojenit ea cu blândeţe. El

și-a clătinat capul mare; refuza să se uite la ea. La colțul botului, în blană, se strânsese puțină salivă; sora a șters-o cu mâna. Lui i-a dat mâna la o parte cu laba.

– Mai veniți pe la noi! a strigat nenorocit *Herr* Theobald atunci când ne-am suit în mașină.

Mama stătea în mașină cu ochii închiși, masându-și tâmplele cu degetele; așa că nu cred că a auzit ceva din ce vorbeam. Ea susținea că era singurul mod de a se apăra împotriva unei familii atât de cârcotașe.

Nu voiam să dau raportul obișnuit despre felul în care avuseseră grijă de mașină, dar am văzut că tata încerca să mențină ordinea și calmul; ținea giganticul lui carnet deschis pe genunchi, ca și când tocmai încheiasem o investigație de rutină.

– Ce arată kilometrajul? m-a întrebat el.

– Cineva a adăugat treizeci și cinci de kilometri, i-am răspuns.

– Ursul ăla îngrozitor a fost aici înăuntru, a spus bunica. Sunt fire din blana lui aici pe banchetă, și-i *simt* mirosul.

– Eu nu simt nici un miros, a spus tata.

– Și parfumul țigăncii cu turban, a adăugat bunica. Plutește chiar pe sub capota mașinii.

Tata și cu mine am adulmecat. Mama continua să-și maseze tâmplele.

Pe podea, lângă frâna și pedala de ambreiaj, am văzut câteva din scobitorile alea verzi ca menta, pe care cântărețul ungur obișnuia să le țină în colțul gurii, unde arătau ca niște cicatrice. M-am abținut să pomenesc și de astea. Îmi era de ajuns să mi-i imaginez pe toți, afară din oraș, în mașina noastră. Șoferul cântăreț, omul în mâini așezat lângă el – fluturându-și picioarele afară pe geam. Iar în spate, despărțindu-l pe omul-viselor de fosta lui soție – și cu capul lui mare frecându-se de tavanul capitonat, cu labele schiloade odihnindu-i-se în poala încăpătoare – ursul cel bătrân, bleg, ca un bețiv inofensiv.

– Bieţii oamenii ăia, i-a căinat mama fără să deschidă ochii.

– Mincinoşi şi criminali, a spus bunica. Mistici, şi refugiaţi, şi animale nenorocite.

– S-au străduit, nu zic nu, a comentat tata, dar nu-s la nivelul preţurilor.

– Mai bine într-o grădină zoologică, a spus bunica.

– Eu m-am distrat de minune, a mărturisit Robo.

– E greu să iasă din Categoria C, am spus eu.

– Ba au căzut dincolo de Z, a decretat bătrâna Johanna. Au dispărut din alfabetul uman.

– Cred că în cazul lor e nevoie de o scrisoare, a fost de părere mama.

Dar tata a ridicat mâna – ca şi când ar fi vrut să ne binecuvânteze – şi am tăcut cu toţii. Scria în carnetul lui uriaş şi nu voia să fie deranjat. Faţa lui era neînduplecată. Ştiam că bunica era încrezătoare în verdictul lui. Mama ştia că nu avea rost să susţină contrariul. Robo era deja plictisit. Eu conduceam pe străduţe înguste; am luat-o pe Spiegelgasse spre Lobkowitzplatz. Spiegelgasse este atât de îngustă, încât vezi reflecţia propriei tale maşini în vitrinele magazinelor prin dreptul cărora treci, şi aveam sentimentul că deplasarea noastră prin Viena se suprapunea (chiar aşa) – ca o şmecherie făcută cu camera de luat vederi, ca şi când ne găseam într-o poveste şi făceam o călătorie într-un oraş de jucărie.

După ce bunica a adormit în maşină, mama a spus:

– Nu cred că în acest caz o schimbare de categorie ar conta prea mult într-un sens sau în altul.

– Aşa e, a acceptat tata, n-ar conta deloc.

Avea dreptate în această privinţă, deşi vor mai trece ani până să am din nou ocazia să văd Pensiunea Grillparzer.

După ce-a murit bunica, destul de neaşteptat şi în somn, mama ne-a anunţat că obosise să mai călătorească atât. Totuşi,

adevăratul motiv era acela că ajunsese să fie ea însăşi chinuită de visul bunicii.

– Caii sunt atât de slabi, mi-a spus ea odată. Adică, vezi tu, am ştiut întotdeauna că vor fi slabi, dar nu *atât* de slăbănogi. Iar soldaţii – ştiam că sunt prăpădiţi, dar nu *atât* de prăpădiţi.

Tata şi-a dat demisia de la Biroul de Turism şi şi-a găsit o slujbă la o agenţie locală de detectivi, specializată în hoteluri şi magazine universale. Era o slujbă satisfăcătoare pentru el, deşi refuza să lucreze în perioada Crăciunului – când, spunea el, unii oameni ar trebui lăsaţi să mai şi fure câte un pic.

Părinţii mei păreau să se relaxeze pe măsură ce îmbătrâneau, şi sunt convins că spre sfârşitul zilelor lor au fost chiar fericiţi. Ştiu că puterea visului bunicii era atenuată de lumea *reală*, şi mai ales de ceea ce i se întâmplase lui Robo. El urmase o şcoală particulară, unde fusese foarte îndrăgit, dar murise ucis de o bombă artizanală în primul lui an la universitate. Nu fusese nici măcar un „politic". În scrisoarea trimisă părinţilor mei scrisese: „Facţiunea radicală a studenţilor se ia foarte în serios, dar exagerează. Iar mâncarea este execrabilă". Ca apoi să se ducă la ora de istorie şi clasa să sară în aer.

Abia după moartea părinţilor m-am apucat de fumat şi am început din nou să călătoresc. Pe a doua soţie a mea am dus-o la Pensiunea Grillparzer. Cu prima soţie n-am ajuns nici măcar până în Viena.

Pensiunea n-a păstrat pentru mult timp Categoria B, şi la vremea când am revenit eu acolo, fusese eliminată din toate categoriile. Sora lui *Herr* Theobald avea grijă acum de tot. Îi dispăruse sex-appealul acela de târfă, în locul lui apăruse cinismul asexuat pe care-l au unele mătuşi-fete bătrâne. Trupul îi era otova, iar părul vopsit într-un fel de bronz, încât capul ei semăna cu sârmele alea de cupru folosite la răzuitul cratiţelor. Nu-şi amintea de mine şi-mi primea foarte suspicioasă întrebările. Din

pricină că dădeam de înțeles că știam atât de multe despre foștii ei asociați, probabil că se gândea că sunt de la poliție.

Cântărețul ungur plecase – o altă femeie fusese cuprinsă de fiori auzindu-i vocea. Omul-viselor fusese *luat* de acolo – dus la un ospiciu, undeva. Propriile lui vise se transformaseră în coșmaruri și ajunsese să trezească întreaga pensiune în fiecare noapte cu urletele lui înfiorătoare. Îndepărtarea lui din locul ăla prăpădit a coincis cu pierderea Categoriei B de către Pensiunea Grillparzer.

Herr Theobald murise. Se prăbușise cu mâinile la inimă în hol, unde se aventurase într-o noapte ca să cerceteze ceea ce bănuia el a fi o spargere. Dar nu era decât Duna, ursul nesatisfăcut, îmbrăcat în costumul în dungi, purtat de obicei de omul-viselor. De ce-l costumase sora lui Theobald pe urs în acel mod nu mi s-a explicat, dar șocul produs de vedenia animalului morocănos care pedala pe monociclu în costumul acela rămas de la lunatec fusese îndeajuns ca să-l răpună de spaimă pe *Herr* Theobald.

Omul care nu putea umbla decât în mâini dăduse și el de bucluc cel mai mare care l-ar fi putut paște. Brățara de la ceas i se agățase într-un colț al unei scări rulante, încât brusc n-a mai putut sări de pe ultima treaptă; cravata, pe care o purta arareori deoarece i se târa pe pământ atunci când mergea în mâini, i s-a prins sub grătarul de la capătul scării și l-a strangulat. În urma lui se formase un șir lung de oameni – care băteau pasul pe loc, punând câte un picior în urmă, pe treapta care urca mai departe. A trecut ceva vreme până când primul a avut destul curaj să pășească peste cadavru. Lumea are o mulțime de mecanisme neintenționat de crude, care nu sunt destinate oamenilor care merg în mâini.

După acest episod, mi-a mai spus sora lui Theobald, Pensiunea Grillparzer a coborât de la Categoria C spre și mai rău. Pe măsură ce greutățile administrative apăsau tot mai mult pe umerii ei, sora lui Theobald avea tot mai puțin timp pentru Duna, și ursul a ajuns să se senilizeze și să capete obiceiuri tot mai indecente.

Odată s-a luat după un poștaș pe niște trepte de marmură la vale, și cu o viteză atât de feroce, încât omul a căzut și și-a rupt femurul; omul a depus plângere la poliție și urmarea a fost că o veche ordonanță a orașului, care interzicea ca animalele să fie lăsate în libertate în locurile publice, a intrat din nou în vigoare. Duna n-a mai avut voie să stea la Pensiunea Grillparzer.

O vreme, sora lui Theobald a ținut ursul într-o cușcă în curtea clădirii, dar acolo era tot timpul sâcâit de copii și câini, și tot felul de alimente (și altele mai rele) erau aruncate în cușca lui din apartamentele care dădeau în curte. Duna a devenit cu totul altfel, cum nu este un urs, și parșiv – se prefăcea doar că doarme – și odată a mâncat aproape în întregime pisica nu știu cui. Apoi a fost otrăvit de două ori și a-nceput să se teamă să mai mănânce indiferent ce în mediul acela primejdios. N-a existat altă soluție decât să-l doneze grădinii zoologice Schönbrunn, dar chiar și această soluție era pusă sub semnul întrebării, dacă avea să fie acceptat sau nu. Nu mai avea dinți în gură, era bolnav, poate chiar contagios, și lungul lui trecut de animal tratat ca o ființă umană nu-l pregătise pentru traiul mai ușor de la grădina zoologică.

Cușca din curtea Pensiunii Grillparzer i-a accentuat reumatismul, și nici singurul lui talent, mersul pe monociclu, n-a mai putut fi recuperat. Când a încercat într-o bună zi la grădina zoologică, a căzut. Cineva a izbucnit în râs. Pe vremuri, era destul să râdă cineva de ceea ce făcea Duna, mi-a explicat sora lui Theobald, ca Duna să nu mai facă niciodată acel lucru. În cele din urmă, a ajuns de mila lumii la Schönbrunn, unde a și murit la mai puțin de două luni după ce-a fost instalat în noua sa locuință. În opinia surorii lui Theobald, Duna a murit de umilire – rezultatul unei iritații de piele care s-a întins pe tot pieptul lui impunător, drept care a trebuit să fie ras. Un urs ras, îi spusese cineva de la grădina zoologică, se simte înjosit de moarte.

În curtea rece a clădirii, m-am uitat la cușca pustie a ursului. Păsările ciuguliseră până și ultima sămânță de fructe, dar într-un colț rămăsese o grămadă estompată a excrementelor osificate ale ursului – la fel de lipsite de orice urmă de viață, și chiar de miros, ca și cadavrele surprinse de prăpăd la Pompei. Fără să vreau, m-am gândit la Robo; din urs rămăseseră mai multe rămășite.

În mașină m-am întristat și mai tare văzând că nimeni nu mai adăugase nici un metru în plus la kilometraj, nici un metru măcar nu fusese parcurs în ascuns. Nu se mai afla nimeni acolo care să-și permită asemenea libertăți.

– După ce ne vom fi îndepărtat suficient de mult de Pensiunea asta Grillparzer, atât de scumpă ție, mi-a zis a doua mea soție, aș vrea să-mi explici pentru ce m-ai adus într-un loc atât de nenorocit.

– E o poveste lungă, am recunoscut eu.

Mă gândeam că observasem o ciudată lipsă de entuziasm, sau poate de amărăciune, în povestea despre lume pe care mi-o oferise sora lui Theobald. În relatarea ei se citea acea apatie asociată în general cu scriitorul care acceptă încheierile nefericite, ca și când existența ei și a tovarășilor ei nu i se păruse niciodată exotică – ca și când nu făcuseră altceva în tot acest timp decât să însceneze un efort ridicol de reclasificare, sortit eșecului.

7

Și mai multe pofte trupești

Astfel că s-a căsătorit cu el; a făcut ceea ce i-a cerut el. Helen considera că povestea era destul de bună pentru un debut. Chiar și bătrânului Tinch i-a plăcut. „E bogată în ab-ab-absurdități și tristețe", i-a spus el lui Garp. I-a recomandat să trimită „Pensiunea Grillparzer" la revista preferată a lui Tinch. Garp a așteptat trei luni până a primit răspuns:

> Povestea este doar într-o oarecare măsură interesantă și nu aduce nimic nou în limbaj și formă. Mulțumim totuși că ne-ați trimis-o.

Garp a citit contrariat scrisoarea de respingere și i-a arătat-o lui Tinch. Și Tinch a rămas uluit.

– Presupun că sunt interesați de o proză mai n-n-*nouă*, i-a spus el.

– Adică? n-a priceput Garp.

Tinch a recunoscut că nici el nu știa prea bine.

– Proza nouă e preocupată de limbă și de f-f-formă, așa cred, i-a răspuns el. Dar nu înțeleg de fapt despre ce vrea să fie. Uneori este despre ea în-în-însăși, așa am impresia.

– Despre ea însăși?

– Un fel de proză despre p-p-*proză*, i-a explicat Tinch.

Garp tot n-a înțeles, dar ceea ce conta pentru el era faptul că lui Helen îi plăcuse.

Aproape cincisprezece ani mai târziu, după ce Garp își va fi publicat primul roman, același redactor de la revista preferată a lui Tinch îi va scrie o scrisoare lui Garp. Va fi o scrisoare foarte măgulitoare pentru Garp și pentru creația lui, prin care îl va ruga să trimită orice text *inedit* pe adresa revistei favorite a lui Tinch. Dar S.M. Garp se lăuda cu o memorie tenace și cu indignarea unui bursuc. Va da peste vechea scrisoare de respingere, în care povestea despre Pensiunea Grillparzer fusese catalogată drept „doar într-o oarecare măsură interesantă": scrisoarea era plină de pete de cafea și fusese împăturită de atâtea ori, încât se rupsese la îndoituri, dar Garp o va pune într-un plic adresat redactorului de la revista preferată a lui Tinch. Iar scrisoarea către redactor va suna astfel:

> Sunt doar într-o oarecare măsură interesat de revista dumneavoastră și continui să nu aduc nimic nou în limbaj sau în formă. Totuși, mulțumesc pentru ofertă.

Garp avea un ego cam zănatec, ce făcea pe dracu-n patru să-și amintească atât insultele aduse creațiilor sale, cât și respingerile. Din fericire pentru Helen, ea avea un ego propriu absolut feroce, deoarece, dacă nu ar fi avut o părere atât de bună despre sine însăși, ar fi sfârșit prin a-l urî pe Garp. Dar așa, au avut noroc amândoi. Multe cupluri trăiesc împreună și descoperă că nu se iubesc; unele cupluri nu descoperă asta niciodată. Alții se căsătoresc, și noutatea asta se nimerește în momente nepotrivite ale vieții. În cazul lui Garp și al lui Helen, abia dacă se cunoșteau, dar își avea fiecare bănuielile sale – și în felurile lor îndărătnice și deliberate, s-au îndrăgostit unul de altul la un moment dat, după ce se căsătoriseră.

Poate din pricină că erau atât de ocupați cu urmărirea propriilor cariere, n-au stat să-și analizeze prea mult relația.

Helen va absolvi facultatea la doi ani după ce-a început-o; își va susține doctoratul în literatura engleză la numai douăzeci și trei de ani, iar prima ei slujbă – asistent la un colegiu de studente –, la douăzeci și patru. Lui Garp îi vor trebui cinci ani ca să-și termine primul roman, dar va fi un roman bun și-i va câștiga o reputație respectabilă pentru un scriitor tânăr – deși nu-i va aduce și bani. Dar la acea vreme Helen va fi cea care câștiga pentru amândoi. Tot timpul cât Helen a mai fost studentă, iar Garp stătea și scria, de bani s-a îngrijit Jenny.

Cartea lui Jenny a fost mult mai șocantă pentru Helen când a citit-o prima dată, decât a fost pentru Garp – care, la urma urmei, o trăise împreună cu mama lui și n-a fost surprins de excentricitatea ei; devenise un loc comun pentru el. Ceea ce l-a *șocat* totuși a fost succesul cărții. Nu se așteptase ca el să devină o figură publică – personajul principal în cartea altcuiva, înainte să fi apucat să-și scrie propria carte.

Editorul, John Wolf, nu va uita niciodată acea primă dimineață la birou, când a întâlnit-o pe Jenny Fields.

– A venit o infirmieră, vrea să vă vadă, i-a spus secretara, ridicând ochii în tavan – ca și când șeful ei ar fi fost implicat într-un proces de stabilire a paternității.

John Wolf și secretara n-aveau de unde să știe că servieta pe care o ducea Jenny era atât de grea din pricina unui manuscris de 1 158 de pagini.

– Este despre mine, i-a spus ea lui John Wolf, deschizând servieta, scoțând monstrul de manuscris și punându-l pe birou. Când îl puteți citi?

Preț de o clipă, John Wolf a avut senzația că femeia intenționa să stea acolo *până* termina el de citit. A aruncat o privire primei fraze („În lumea asta stăpânită de gânduri murdare...") și s-a gândit: Ah, măiculiță, de *asta* cum mai scap?

Mai târziu, bineînțeles, a intrat în panică pentru că nu avea nici un număr de telefon unde s-o găsească; ca să-i spună

că da! – pe *ăsta* îl vor publica fără doar şi poate; n-avea de unde şti că Jenny Fields era musafira lui Ernie Holm la Steering, unde Jenny şi Ernie stăteau de vorbă până la ore târzii în fiecare noapte (grija părintească obişnuită, când părinţii descoperă că fiul şi fiica lor de numai nouăsprezece ani plănuiesc să se căsătorească).

– Unde se tot duc în fiecare noapte? întreba Jenny. Nu se întorc până la două-trei, iar noaptea trecută a plouat. A plouat toată noaptea, şi n-au nici măcar maşină.

Se duceau în sala de lupte greco-romane. Helen, desigur, avea o cheie. Iar salteaua de lupte le era la fel de confortabilă şi de familiară ca un pat. Şi mult mai mare.

– Au spus că îşi doresc copii, se plângea Ernie. Helen ar trebui să-şi termine şcoala.

– Garp n-o să-şi termine niciodată cartea dacă sunt şi copii la mijloc, se plângea Jenny la rândul ei.

La urma urmei, îşi spunea în gând, ea avusese de aşteptat optsprezece ani ca să-şi *înceapă* cartea.

– Amândoi muncesc mult, spunea Ernie, mai mult ca să-şi dea curaj sieşi şi lui Jenny.

– Vor *trebui* să muncească.

– Nu-nţeleg de ce nu pot ei pur şi simplu să *trăiască* împreună, s-a arătat Ernie nedumerit într-o seară. Şi dacă se-nţeleg, *atunci* să se căsătorească; atunci să facă un copil.

– Eu nu-nţeleg de ce vrea *careva* să trăiască împreună cu altcineva, s-a arătat Jenny nedumerită la rândul ei.

Ernie a privit-o jignit.

– Dacă e pe-aşa, ţie îţi place că Garp stă cu tine, i-a amintit el, iar mie-mi place că Helen stă cu mine. Îmi lipseşte foarte mult când pleacă la facultate.

– E vorba despre *poftele trupeşti*, a spus Jenny pe un ton sinistru. Lumea e bolnavă de pofte trupeşti.

Ernie a simțit cum îl cuprinde îngrijorarea din pricina ei; nu știa că Jenny avea curând să devină bogată și faimoasă pentru totdeauna.

– Vrei o bere? a întrebat-o.

– Nu, mulțumesc.

– Sunt copii buni, i-a amintit Ernie.

– Dar până la urmă toți se lasă cuprinși de pofte trupești, a decretat Jenny morocănoasă, și Ernie Holm s-a retras discret în bucătărie și și-a mai deschis o bere.

Tocmai capitolul despre „poftele trupești" din *O suspectă sexual* îi dăduse lui Garp o stare de stânjeneală deosebită. Una era să fii copilul faimos născut nelegitim, și cu totul altă să devii un caz celebru despre nevoile adolescenței – propriile sale pofte carnale să devină o poveste cunoscută de toți. Lui Helen i se părea foarte amuzant, deși i-a mărturisit că nu-i înțelegea atracția pentru curve.

„Poftele trupești îi fac pe cei mai buni dintre bărbați să se poarte nefiresc", scria Jenny Fields – o frază care l-a scos pe Garp din pepeni ca nici o alta.

– Ce dracu' știe *ea* despre asta? a țipat el. N-a simțit niciodată așa ceva. Nici măcar o dată. Se *dă* autoritate în materie! Ca și când ai asculta o plantă care descrie motivațiile unui mamifer!

Dar alți critici s-au arătat mai blânzi cu Jenny; deși revistele mai serioase au dojenit-o pentru ceea ce scrisese, mass-media în general a primit cartea cu căldură. „Prima autobiografie cu adevărat feministă, care este la fel de plină de celebrarea unui anume tip de viață, pe cât este de hotărâtă în a nega alt tip de viață", scria cineva. „Această carte curajoasă face afirmația importantă că o femeie poate trăi o viață întreagă fără să aibă *nici* un fel de atașament sexual", scria altcineva.

– În zilele astea, a prevenit-o John Wolf pe Jenny, ori o să fii considerată ca vocea potrivită la momentul potrivit, ori o să fii călcată în picioare.

A fost considerată drept vocea potrivită la momentul potrivit, dar Jenny Fields, şezând albă în uniforma ei de infirmieră – în restaurantul unde John Wolf îşi ducea numai scriitorii preferaţi –, s-a simţit stânjenită de cuvântul *feminism*. Nu era sigură ce însemna acesta, însă *cuvântul* îi amintea de igiena feminină şi de tratamentul Valentine. La urma urmei, pregătirea ei profesională era aceea de soră medicală. Timidă, i-a răspuns lui John Wolf că, după părerea ei, făcuse alegerea potrivită în ceea ce privea felul de a-şi trăi viaţa şi, deoarece nu fusese o alegere pe placul celorlalţi, simţise nevoia să şi-o apere. Ca o ironie, o grămadă de femei tinere de la Florida State University din Tallahassee au considerat că alegerea lui Jenny era *demnă de toată* admiraţia; şi au stârnit o oarecare controversă prin faptul că şi-au pus la cale propriile modalităţi de a rămâne însărcinate. O vreme, în New York, printre femeile cu concepţii independente acest sindrom a căpătat numele de „a face un Jenny Fields". Dar Garp l-a numit întotdeauna „a face un Grillparzer". Cât despre Jenny, ea simţea doar că femeile – exact ca şi bărbaţii – ar trebui cel puţin să fie în stare să ia decizii în cunoştinţă de cauză în legătură cu felul în care să-şi ducă viaţa; dacă acest fapt făcea din ea o feministă, spunea ea, atunci presupunea că *aşa* şi era, o feministă.

Lui John Wolf îi plăcea de Jenny Fields foarte mult, şi a făcut tot ce i-a stat în putinţă să o avertizeze că s-ar putea să nu înţeleagă nici atacurile şi nici laudele pe care le va provoca autobiografia ei. Dar Jenny n-a înţeles niciodată pe deplin cât de „politică" era cartea ei – sau cum va fi folosită ca atare.

– Am învăţat să fiu asistentă medicală, a spus ea ulterior, într-unul din interviurile ei dezarmante. Asistenţa medicală a fost primul lucru de care m-am apucat şi primul lucru pe care mi-am dorit vreodată să-l fac. Pur şi simplu mi-a părut mie ceva foarte practic pentru o persoană foarte sănătoasă –

și întotdeauna am fost sănătoasă –, anume să-i ajute pe aceia care nu sunt sănătoși sau nu se pot ajuta singuri. Cred că acesta a fost spiritul în care am vrut să scriu și o carte.

În opinia lui Garp, mama lui n-a încetat nici o clipă să fie infirmieră. L-a îngrijit cât au stat la Steering; a fost o moașă truditoare a ciudatei povești a propriei ei vieți; în sfârșit, a devenit un fel de infirmieră pentru femeile cu probleme. S-a transformat într-o personalitate de o forță extraordinară; femeile îi cereau sfatul. Prin succesul neașteptat al cărții *O suspectă sexual,* Jenny Fields dezvăluia o națiune de femei care erau puse în fața situației de a-și alege modul de a trăi; aceste femei se simțeau încurajate de exemplul personal al lui Jenny de a lua hotărâri nepopulare.

Ar fi putut iniția o rubrică de sfaturi la oricare ziar, dar Jenny Fields simțea că isprăvise cu scrisul – așa cum hotărâse altădată, demult, că isprăvise cu educația școlară; așa cum hotărâse că isprăvise cu Europa. Într-un anume sens, n-a isprăvit *niciodată* cu îndeletnicirea de infirmieră. Tatăl ei, șocatul rege al încălțămintei, a murit de atac de cord la puțină vreme după publicarea cărții *O suspectă sexual;* deși mama lui Jenny n-a dat niciodată vina pe cartea lui Jenny pentru această tragedie – și nici Jenny nu s-a simțit vinovată pentru asta –, Jenny știa că mama ei n-o să poată trăi singură. Spre deosebire de Jenny Fields, mama lui Jenny se învățase să trăiască împreună cu altcineva; acum era bătrână, și Jenny și-o imagina bântuind încăperile uriașe de la Dog's Head Harbor, fără țintă și lipsită total, în absența perechii ei, de puținele facultăți mintale care-i mai rămăseseră.

Jenny s-a dus să aibă grijă de ea, și acolo, pe domeniul de la Dog's Head Harbor, a intrat ea pentru prima oară în rolul de sfătuitor al femeilor care căutau o mângâiere în fața neputinței nicidecum prostești de a lua decizii.

– Chiar și decizii *năstrușnicel* se tânguia Garp, dar el era fericit și îngrijit.

Primul lor copil a venit pe lume aproape imediat. Un băiat pe nume Duncan. Garp glumea adesea că motivul pentru care primul lui roman a fost scris cu atât de multe capitole scurte se datora lui Duncan. Garp scria între mesele copilului, și schimbarea scutecelor, și reprizele de somn.

– A fost un roman al pașilor mărunți, a declarat el mai târziu, și asta se datorează în întregime lui Duncan.

Helen era la colegiu în fiecare zi; acceptase să aibă un copil doar în cazul în care Garp va accepta să se ocupe de el. Garp era încântat de ideea de a nu trebui să iasă din casă. Scria și avea grijă de Duncan; gătea, scria și avea din nou grijă de Duncan. Când Helen venea acasă, venea acasă la un gospodar relativ fericit; atâta vreme cât romanul lui Garp progresa, nici o rutină, oricât de stupidă, nu-l deranja. De fapt, cu cât mai stupidă, cu atât mai bine. În fiecare zi îl lăsa pe Duncan două ore împreună cu femeia care locuia în apartamentul de dedesubt; atunci se ducea la sala de gimnastică. Mai târziu avea să devină o ciudățenie la colegiul de studente unde preda Helen – alerga la nesfârșit ture în jurul stadionului de hochei pe iarbă sau sărea coarda timp de o jumătate de oră într-un colț al sălii de gimnastică. Ducea dorul luptelor greco-romane și i se plângea lui Helen că ar fi trebuit să-și ia o slujbă în altă parte, unde ar fi avut și el o echipă de lupte; Helen se plângea de Catedra de engleză că ar fi fost prea mică și îi displăcea că n-avea nici un student, numai studente la orele ei, dar era o slujbă bună și avea de gând să o păstreze până se ivea ceva mai bun.

În New England totul este măcar aproape de tot restul. Au început să o viziteze pe Jenny în casa de pe țărm și pe Ernie la Steering. Garp îl ducea pe Duncan la Steering, în sala de lupte, și-l rostogolea acolo ca pe o minge.

– Aici a luptat tăticul tău, îi spunea el.

– Aici e locul unde tăticul tău a făcut *totul,* îi spunea Helen lui Duncan, referindu-se – desigur – la conceperea lui Duncan însuşi, şi la prima ei noapte ploioasă împreună cu Garp în Sala Sporturilor Seabrook cu uşa încuiată şi pe salteaua cât podeaua de mare.

– Ei, în sfârşit m-ai avut, îi şoptise Helen înlăcrimată, dar Garp se răstignise acolo, cu spatele pe salteaua de lupte, întrebându-se cine a avut pe *cine.*

După moartea mamei ei, Jenny a început să-i viziteze pe Helen şi pe Garp mult mai des, deşi Garp avea obiecţii la adresa „anturajului" mamei sale. Jenny Fields călătorea cu un mic nucleu de adoratoare, sau cu alte figuri ocazionale care simţeau că făceau parte din ceea ce putea fi numit mişcarea feministă; de nenumărate ori îi cereau lui Jenny să le sprijine sau să le girèze. De nenumărate ori se ivea câte un caz sau o cauză care necesita uniforma albă şi pură a lui Jenny pe podiumul oratorilor, deşi Jenny arareori vorbea mult sau îndelung.

După ce termina şi ultimul vorbitor, era prezentată autoarea cărţii *O suspectă sexual.* În uniforma ei de infirmieră, era recunoscută imediat. La cei cincizeci de ani ai săi, Jenny Fields îşi păstra frumuseţea atletică, proaspătă şi comună. Se ridica în picioare şi spunea: „Aşa este corect". Sau, uneori, „Aşa nu e bine" – în funcţie de situaţie. Ea era cea care luase hotărârile şi făcuse alegerile cele mai dificile în propria viaţă, şi prin urmare se putea conta pe ea că se va afla de partea cea dreaptă a problemelor femeieşti.

Logica pe care se baza acest raţionament l-a făcut pe Garp să spumege exasperat zile în şir, şi odată o reporteriţă de la o revistă pentru femei l-a întrebat dacă ar putea veni să-i ia un interviu în legătură cu ceea ce însemna să fii fiul

unei feministe vestite. Când reporterița a descoperit ce viață își alesese Garp, „rolul de gospodină", cum l-a numit ea amuzată, Garp s-a înfipt în ea:

– Fac exact ceea ce vreau să fac. Fără alte catalogări, te rog frumos. Fac exact ceea ce vreau să fac – și exact asta a făcut și mama mea toată viața ei. Exact ceea ce a vrut *ea* să facă.

Reporterița nu s-a dat bătută; i-a spus că tonul lui suna cam îndârjit. Bineînțeles că nu poate fi ușor, a insinuat ea, să fii un scriitor necunoscut, cu o mamă a cărei carte devenise cunoscută peste tot în lume. Garp i-a spus că cel mai dureros lucru era acela de a fi înțeles greșit, și în acest sens nu avea nimic împotriva succesului mamei lui; doar că, uneori, îi displăceau noile ei asociate.

– Marionetele alea care trăiesc pe spezele ei.

Articolul din revista pentru femei scotea în evidență faptul că și *Garp* „trăia pe spezele" mamei lui, foarte confortabil, și că nu avea nici un drept să fie ostil față de mișcarea feministă. Atunci a auzit Garp pentru prima oară de chestia asta: „mișcarea feministă".

Câteva zile mai târziu, Jenny a venit să-l vadă. O însoțea una dintre gorilele ei, cum le numea Garp: o femeie mătăhăloasă, tăcută, îmbufnată, care s-a oprit în pragul apartamentului lui Garp și a refuzat să-și scoată haina. Îi arunca priviri circumspecte micuțului Duncan, ca și când aștepta, cu extremă neplăcere, momentul în care copilul ar putea să o atingă.

– Helen e la bibliotecă, i-a spus Garp lui Jenny. Eu tocmai voiam să ies cu Duncan la o plimbare. Vrei să vii și tu?

Jenny s-a uitat întrebătoare la matahala de lângă ea; femeia a ridicat din umeri. În sinea lui, Garp și-a spus că cea mai mare slăbiciune a mamei lui, după succesul repurtat, era aceea de a se lăsa „folosită de toate schiloadele și infirmele care-și doreau să fi scris ele *O suspectă sexual*, sau cel puțin ceva la fel de reușit" – astea erau cuvintele lui Garp.

Lui Garp nu-i plăcea câtuşi de puţin să fie obligat să stea tîntuit în propriul său apartament de către însoţitoarea nevorbitoare a mamei lui, o femeie suficient de masivă ca să-i fie *bodyguard.* Poate că asta şi era, şi-a spus el. Şi prin minte i-a trecut imaginea neplăcută a mamei lui însoţită de o escortă dură, ca un zid de protecţie – un ucigaş sângeros care ar feri uniforma albă a lui Jenny de orice atingere de mână bărbătească.

– Mamă, femeia asta a păţit ceva la *limbă?* a-ntrebat-o Garp în şoaptă pe Jenny.

Superioritatea tăcerii matahalei îl scotea din sărite pe Garp; Duncan încerca să intre în vorbă cu ea, dar femeia nu făcea altceva decât să-l fixeze pe copil cu o privire ce-l amuţea. În şoaptă, Jenny l-a informat pe Garp că femeia nu vorbea din pricină că nu avea limbă. Literal.

– I-a fost tăiată, a mai spus ea.

– Isuse, a susurat mirat Garp. Cum a fost posibil?

Jenny şi-a dat ochii peste cap; un obicei pe care-l deprinsese de la fiul ei.

– Chiar că n-ai citit nimic, nu-i aşa? l-a mustrat ea încet. Niciodată nu ţi-a păsat să fii la curent cu ceea ce se-ntâmplă.

„Ce se întâmpla", după părerea lui Garp, nu era niciodată la fel de important pe cât era ceea ce inventa el – ceea ce se afla pe masa lui de scris. Unul din lucrurile care-l deranjau la mama lui (de când fusese adoptată de politica femeilor) era acela că toată ziua, bună ziua discuta *ştirile.*

– Vrei să zici că asta e o *ştire?* a-ntrebat-o Garp. E un accident de limbă atât de important, încât ar fi trebuit să citesc despre el?

– Ah, Dumnezeule, a oftat Jenny exasperată. Nu un accident vestit. Ci foarte deliberat.

– Mamă, i-a tăiat cineva limba?

– Exact.

– Isuse.

– N-ai citit despre Ellen James? a întrebat Jenny.

– Nu, a recunoscut Garp.

– Ei bine, l-a informat Jenny, la această oră există o întreagă *societate* de femei din pricina a ceea ce i s-a întâmplat lui Ellen James.

– Dar ce i s-a întâmplat?

– Doi bărbaţi au violat-o când avea unsprezece ani. Apoi i-au tăiat limba, ca să nu poată spune nimănui cine erau şi cum arătau. Erau atât de tâmpiţi, încât habar n-aveau că o fetiţă de unsprezece ani ştie să *scrie*. Ellen James a făcut în scris o descriere foarte exactă a bărbaţilor, care au fost prinşi, judecaţi şi condamnaţi. În închisoare cineva i-a omorât.

– Văleu. Deci *asta-i* Ellen James? a întrebat Garp arătând spre femeia mătăhăloasă, cu respect de data asta.

Jenny şi-a dat din nou ochii peste cap.

– Nu. Asta-i cineva de la *Societatea* Ellen James. Ellen James e încă un copil; e o fetiţă blondă şi zburlită.

– Carevasăzică această Societate Ellen James face vizite în dreapta şi-n stânga fără să vorbească, de parcă *nici una* n-ar avea limbă?

– Nu, vasăzică ele *nu au* limbă, l-a lămurit Jenny. Membrele Societăţii Ellen James se duc de bunăvoie să li se *taie* limbile, în semn de protest faţă de ceea ce i s-a întâmplat lui Ellen James.

– Vai de capu' meu, a făcut Garp, uitându-se cu o nouă neplăcere la femeia mătăhăloasă.

– Membrele societăţii se autodenumesc ellenjamesiene, a adăugat Jenny.

– Mamă, nu vreau să mai aud un singur cuvânt din tot rahatul ăsta.

– Bun, femeia asta este o ellenjamesiană. Ai vrut să ştii.

– Câţi ani are Ellen James acum?

– Doisprezece. Ce s-a întâmplat a fost acum un an.

– Şi ellenjamesienele astea, a mai întrebat Garp, ţin întruniri şi aleg preşedinţi şi au fonduri şi chestii d-astea?

– De ce n-o-ntrebi pe ea? i-a sugerat Jenny, arătând spre femeia cu aer tâmp de lângă uşă. Parcă spuneai că nu mai vrei să afli nici un cuvânt despre asta.

– Cum s-o întreb, dacă n-are limbă să-mi răspundă? a şuierat Garp.

– Răspunde în *scris*. Toate ellenjamesienele au la ele carneţele pe care *scriu* ceea ce vor să spună. Ştii ce-nseamnă să scrii, nu-i aşa?

Din fericire, s-a întors Helen acasă.

Garp avea să vadă multe ellenjamesiene. Deşi era profund tulburat de ceea ce i se întâmplase lui Ellen James, nu simţea decât dezgust faţă de imitatoarele ei adulte şi acre, care aveau obiceiul să-ţi vâre sub nas un cartonaş. Pe cartonaş scria ceva de genul:

> Bună, eu sunt Martha. Sunt o ellenjamesiană. Ştii ce este o ellenjamesiană?

Şi dacă nu ştiai, îţi întindea un alt cartonaş.

Pentru Garp, ellenjamesienele reprezentau genul de femei care o socoteau pe mama lui ca pe o celebritate şi căutau să o folosească pentru a le ajuta pe mai departe în cauzele lor pline de cruzime.

– Am să-ţi spun ceva despre femeile alea, mamă, i-a zis el odată lui Jenny. Probabil că toate vorbeau oricum ca vai de lume; probabil că niciodată în viaţa lor n-au avut nimic mai de doamne-ajută de spus – aşa că limbile lor n-au însemnat un sacrificiu prea mare; de fapt, mai mult ca sigur că le scuteşte de o mare stinghereală. Dacă pricepi ce vreau să spun.

– Nu prea te lauzi cu compasiunea.

– Ba am compasiune cu *toptanul* – pentru Ellen James.

– Femeile astea trebuie că au suferit ele însele, în alte feluri, a zis Jenny. Asta le şi face să dorească să se apropie unele de altele.

– Şi să-şi provoace singure şi mai multă suferinţă, mamă?

– Violul este problema fiecărei femei.

Cel mai mult detesta Garp limbajul ăsta cu „fiecare", al mamei lui. Un exemplu, îşi zicea el, de cum poate fi dusă democraţia până la o extremă imbecilă.

– E şi problema fiecărui bărbat, mamă. Data viitoare când se mai întâmplă un viol, să zicem că-mi tai *puţa* şi mi-o leg în jurul gâtului. Şi pentru *asta* o să ai la fel de mult respect?

– Vorbim de gesturi *sincere.*

– Vorbim de gesturi *stupide.*

În orice caz, Garp îşi va aminti mereu de prima ellenjamesiană – femeia matahală care a venit la el acasă împreună cu mama lui; la plecare, i-a scris un bilet lui Garp şi i l-a strecurat în palmă ca şi când i-ar fi dat un bacşiş.

– Mama s-a ales cu o nouă gardă de corp, i-a şoptit Garp lui Helen pe când îşi luau rămas-bun. Apoi a citit biletul gărzii de corp.

„Mama ta face cât doi d'alde voi", scria pe bilet.

De plâns, însă, nu prea avea de ce să se plângă de mama lui; în primii cinci ani ai căsătoriei lor, Jenny le achitase toate notele de plată.

Garp zicea în glumă că-şi intitulase primul roman *Tărăgănarea* pentru că-i luase atât de mult timp ca să-l scrie, dar lucrase la el constant şi cu multă atenţie; Garp nu prea era genul care să tărăgăneze.

Romanul a fost numit „istoric". Plasat în Viena anilor de război, 1938–1945, şi apoi în cei ai ocupaţiei sovietice. Personajul principal este un tânăr anarhist care trebuie să se ţină ascuns, după Anschluss, aşteptând momentul propice când

să poată da naziștilor lovitura de grație. Numai că așteaptă prea mult. Adică ar fi fost mai bine să dea lovitura înainte de ocupația nazistă; dar la acea vreme nu prea e sigur de nimic, în plus e prea tânăr ca să-și dea seama de ce se întâmplă. Pe lângă asta, mama lui – o văduvă – ține foarte mult la viața ei privată; nepreocupată de politică, are grijă să țină pitiți banii soțului ei decedat.

În timpul anilor de război, tânărul anarhist lucrează ca îngrijitor la grădina zoologică a palatului Schönbrunn. Când populația din Viena începe să flămânzească în mod dramatic, iar raidurile nocturne la grădina zoologică devin o sursă obișnuită de hrană șterpelită, anarhistul se hotărăște să elibereze animalele rămase – care sunt, bineînțeles, nevinovate de indecizia propriei lui țări și de supunerea față de Germania nazistă. Dar la acea vreme înseși animalele mor de foame; când anarhistul le dă drumul, ele îl înhață și-l mănâncă de viu.

„Era absolut firesc", scria Garp. La rândul lor, animalele sunt măcelărite fără greutate de o cohortă ruptă de foame care bântuie Viena în căutare de hrană – la un pas înaintea trupelor rusești. Și asta era „absolut firesc".

Mama anarhistului supraviețuiește războiului și locuiește în zona ocupată de ruși (Garp a instalat-o în același apartament în care locuise împreună cu mama lui, pe Schwindgasse); toleranța meschină a văduvei este în sfârșit înfrântă de repetatele atrocități pe care vede acum că le comit sovieticii – violuri, în special ei între ei. Vede cum orașul își regăsește moderația și împăcarea cu sine, și își aduce aminte cu mare regret de propria ei inerție în timpul venirii la putere a naziștilor. În cele din urmă, rușii pleacă; e anul 1956 și Viena se retrage din nou în sine. Dar femeia își jelește fiul și țara distrusă. La fiecare sfârșit de săptămână se duce să revadă grădina zoologică de la Schönbrunn, pe jumătate restaurată și din nou plină cu animale sănătoase, și își amintește cum, în timpul războiului,

venea aici în taină să-şi viziteze fiul. Revoluţia ungară este aceea care provoacă acţiunea finală a bătrânei doamne. Sute de mii de noi refugiaţi intră în Viena.

În efortul de a trezi oraşul căzut în automulţumire – încercând să convingă populaţia că nu trebuie să mai stea deoparte şi să se limiteze încă o dată doar la a urmări evoluţia lucrurilor – mama încearcă să facă ceea ce a făcut fiul ei: eliberează animalele din Grădina Zoologică Schönbrunn. Dar animalele sunt ghiftuite, mulţumite; doar câteva dintre ele pot să fie convinse să-şi abandoneze cuştile, şi cele care se aventurează afară se pierd repede pe aleile şi în grădinile palatului; în cele din urmă, sunt readuse înapoi nevătămate, la cuştile lor. Un urs bătrân suferă de o criză de diaree. Gestul de eliberare făcut de bătrâna doamnă are intenţii bune, dar este total lipsit de sens şi nerealizat. Bătrâna este arestată şi un medic de la secţia de poliţie, care o consultă, descoperă că are cancer; este un caz terminal.

La sfârşit, ca o ironie, banii ţinuţi ascunşi sunt de un oarece folos. Moare în lux – în singurul spital particular al Vienei, Rudolfinerhaus. În visul ei de muribundă, îşi imaginează că nişte animale au scăpat de la grădina zoologică: un cuplu tânăr de Urşi Negri Asiatici. Şi-i imaginează supravieţuind şi înmulţindu-se cu atâta spor, încât devin cunoscuţi ca o nouă specie de animale pe valea Dunării.

Dar asta se întâmplă doar în imaginaţia ei. Romanul se sfârşeşte – după moartea bătrânei înseşi – cu moartea ursului diareic de la Grădina Zoologică Schönbrunn. „Cam atât despre revoluţia din timpurile moderne", scria un recenzent, care a calificat *Tărăgănarea* ca fiind un „roman antimarxist".

Romanul a fost lăudat pentru exactitatea documentării istorice – un aspect lipsit de interes pentru Garp. A fost de asemenea citat pentru originalitate şi pentru anvergura sa neobişnuită pentru un prim roman al unui autor atât de tânăr.

Editorul lui Garp a fost același John Wolf, și deși convenise cu Garp să nu menționeze pe banderola copertei că acesta era primul roman scris de fiul eroinei feministe Jenny Fields, puțini au fost recenzenții care n-au apăsat pe această coardă.

„Este uluitor, scria unul dintre ei, că de-acum faimosul fiu al lui Jenny Fields a ajuns la vârsta adultă exact ceea ce spunea că dorește să devină atunci când se va face mare". Genul acesta de perspicacitate irelevantă în ceea ce privea legătura lui Garp cu Jenny îl înfuria pe Garp peste măsură, pentru că asta însemna că romanul lui nu putea fi citit și discutat ținând seamă de propriile sale neajunsuri sau/și merite, dar John Wolf i-a lămurit un aspect dur, anume că majoritatea cititorilor erau probabil mult mai interesați să știe cine era el, decât ce scrisese el.

„Tânărul domn Garp scrie încă despre urși", l-a tachinat alt isteț, care dăduse dovadă de suficientă energie ca să descopere povestirea „Pensiunea Grillparzer" în revista obscură în care fusese publicată. „Poate că atunci când va crește mare va scrie ceva despre oameni."

Una peste alta, a fost un debut literar mai uluitor decât multe altele – și mult mai remarcat. Bineînțeles, n-a devenit niciodată o carte cu priză la public și nici n-a făcut din S.M. Garp un nume de răsunet; nici măcar nu va face din el „produsul național" – cum obișnuia el să spună – așa cum devenise mama lui. Nu era genul acela de carte; iar el nu era genul acela de scriitor, și nici nu va fi vreodată, l-a asigurat John Wolf.

„Ce te-aștepți? i-a scris John Wolf. Dacă vrei să fii bogat și vestit, ia-o pe altă pistă. Dacă ai intenții serioase, nu te mai isteriza. Ai scris o carte serioasă, a fost publicată cu seriozitate. Dacă vrei să-ți câștigi *existența* de pe urma ei, vorbești despre o cu totul altă lume. Și ține minte: ai douăzeci și patru de ani. Cred că vei mai scrie încă multe cărți."

John Wolf era o persoană onorabilă și inteligentă, dar Garp nu era sigur – și nu era mulțumit. Nu se alesese chiar cu mâna goală de pe urma cărții, iar Helen avea și ea un salariu acum; nemaiavând *nevoie* de banii lui Jenny, nu se mai simțea jenat să-i accepte de la ea atunci când se oferea să le dea câte o sumă din când în când. Și considera că mai obținuse cel puțin o răsplată pentru sine însuși: o rugase pe Helen să mai facă un copil. Duncan împlinise patru ani; era destul de mare ca să se bucure de un frate sau o soră. Helen a fost de acord, știind cât de ușor îi fusese ei atunci când l-a avut pe Duncan, și asta mulțumită lui Garp. Dacă era dispus să schimbe scutece între capitolele următoarei lui cărți, n-avea decât.

În realitate, nu numai dorința de a mai avea un copil l-a împins pe Garp spre o nouă procreere. Știa că era un tată mult prea grijuliu, mereu temător, și simțea că l-ar fi putut scuti pe Duncan de o parte din presiunea temerilor paterne dacă exista încă *un* copil care să absoarbă ceva din neliniștea excesivă a lui Garp.

– Sunt foarte fericită, i-a spus Helen. Dacă vrei un alt copil, îl vom face. Dar tare mi-aș dori să te *relaxezi,* să fii mai fericit. Ai scris o carte bună, acum ai să scrii alta. Nu asta ai vrut întotdeauna?

Garp însă se isteriza din pricina cronicilor la *Tărăgănarea* și se văicărea din cauza vânzărilor. Se lamenta maică-sii și trăsnea și fulgera din pricina „prietenelor ei sicofante".

– Vrei prea mult, i-a spus Helen în cele din urmă. Prea multe laude fără rezerve, sau dragoste – sau, oricum, *ceva* fără rezerve. Vrei ca lumea să spună „iubesc ceea ce scrii, te iubesc pe tine", și asta înseamnă să vrei prea mult. E ceva bolnav în asta, zău.

– Exact asta mi-ai zis *tu,* i-a amintit el. „Iubesc ceea ce scrii, te iubesc pe tine." Exact asta mi-ai zis.

– Dar nu pot fi două ființe ca mine, i-a atras Helen atenția.

Într-adevăr, nu putea fi alta ca ea, şi el o iubea foarte mult. Întotdeauna va spune că ea „era cea mai înţeleaptă decizie a vieţii sale". Luase şi câteva decizii neînţelepte, va recunoaşte asta; dar în primii cinci ani de căsătorie cu Helen, i-a fost necredincios doar o singură dată – un episod foarte scurt.

Fusese vorba de o îngrijitoare la copil, de la colegiul unde preda Helen, o boboacă din anul întâi de engleză al lui Helen; se purta foarte frumos cu Duncan, deşi Helen spunea că fata nu era ieşită din comun ca studentă. Se numea Cindy; citise *Tărăgănarea* lui Garp şi fusese impresionată de-a dreptul. Când o ducea acasă cu maşina, fata îi punea lui Garp întrebare după întrebare în legătură cu scrisul lui: cum de v-aţi gândit la ASTA? Şi ce v-a făcut s-o faceţi AŞA? Era o fiinţă mică, mică de tot, toată numai fremătări şi gânguriturişi tresăriri – la fel de încrezătoare, de constantă şi de stupidă ca şi guguştiucii de la Steering. „Oscioare de porumbel", o poreclise Helen, dar Garp se simţea atras de ea; el nu o poreclise în nici un fel. Familia Percy îl făcuse să urască poreclele pentru tot restul vieţii. Pe lângă asta, îi plăceau întrebările lui Cindy.

Cindy intenţiona să se lase de şcoală, pentru că simţea că un colegiu de fete nu era ceea ce-i trebuia ei; ea avea nevoie să trăiască împreună cu adulţii şi cu bărbaţii, spunea ea, şi deşi colegiul îi îngăduia să se mute în afara campusului – în propria ei garsonieră, în al doilea semestru al primului an –, continua să considere că o garsonieră era un spaţiu prea „limitat", dorea să trăiască într-un „mediu mult mai real". Îşi imagina că Viena lui Garp fusese un „mediu mult mai real", deşi Garp se chinuia s-o convingă de contrariul. „Oscioare de porumbel, îşi spunea Garp, avea minte de bibilică, şi la fel de moale şi de uşor de manevrat ca o banană." Dar o dorea, şi-a dat el seama, şi o vedea ca pe o persoană disponibilă pur şi simplu – ca şi târfele de pe Kärntnerstrasse, Cindy va fi acolo când îi va cere el. Şi nu-l va costa decât câteva minciuni.

Helen i-a citit o cronică dintr-o revistă binecunoscută; cronica definea *Tărăgănarea* ca pe un „roman complex și tulburător, cu rezonanțe istorice puternice... drama cuprinde aleanurile și agoniile tinereții".

– Ah, în aia mă-sii cu „aleanurile și agoniile tinereții", a explodat Garp.

Unul dintre acele aleanuri tinerești îl stânjenea pe el acum.

Cât despre „dramă": în primii cinci ani ai căsătoriei sale cu Helen, S.M. Garp a trăit experiența unei singure drame din viața adevărată, și care n-a avut chiar atât de mult de-a face cu el.

Garp alerga în parcul orașului atunci când a dat peste fetiță, o puștoaică de zece ani, goală pușcă, alergând în fața lui pe aleea acoperită cu pietriș. Când și-a dat seama că o ajungea din urmă, fetița a căzut la pământ și și-a acoperit fața cu mâinile, apoi și-a acoperit pubisul, după care a încercat să-și ascundă sânii nedezvoltați. Era o zi friguroasă, toamna târziu; Garp a observat imediat sângele de pe coapsele copilei și ochii ei mari și speriați. Țipa la el, țipa ca din gură de șarpe.

– Ce ți s-a întâmplat? a-ntrebat-o el, deși știa foarte bine ce i se întâmplase. S-a uitat în jurul lui, dar n-a zărit pe nimeni. Ea-și strângea la piept genunchii zgâriați și țipa.

– N-am să-ți fac nici un rău, i-a spus el. Vreau să te ajut.

Dar copila s-a pus pe țipat încă și mai tare. „Isuse, bineînțeles! s-a gândit Garp: probabil că monstrul care-o maltratase îi spusese exact aceleași cuvinte, și nu cu mult timp în urmă."

– Încotro a luat-o? a-ntrebat-o Garp. Apoi, schimbând tonul, în încercarea de-a o convinge că era de partea ei: Am să-l omor pentru ce ți-a făcut.

Ea s-a oprit din plâns și l-a privit tăcută, clătinând încontinuu din cap, iar cu degetele își ciupea fără încetare pielea netedă de pe brațe.

– Te rog, a insistat Garp, poţi să-mi spui unde ţi-s hainele?

Nu avea ce să-i dea să pună pe ea, în afară de propriul său T-shirt transpirat. Altceva nu mai avea pe el decât şortul şi tenişii. Şi-a dezbrăcat T-shirtul şi în clipa următoare i s-a făcut frig; fetiţa a scos un ţipăt, îngrozitor de ascuţit, şi şi-a ascuns faţa.

– Nu, nu te teme, ţi-l dau ţie ca să-l îmbraci, i-a spus el.

A lăsat tricoul să cadă peste ea, dar ea s-a scuturat de el, lovindu-l cu mâinile; apoi, deschizând gura foarte larg, şi-a muşcat propriul pumn.

„Era încă prea mică să fie fată sau băiat, va scrie Garp. Doar în moliciunea din jurul sfârcurilor se întrezărea o idee de feminitate. Nu se zărea nici o sexualitate vizibilă la pubisul ei lipsit de păr, iar mâinile aveau acel aspect asexuat al copiilor. Poate un început de senzualitate a gurii – buzele îi erau umflate –, dar era limpede că altcineva i le umflase."

Garp a început să plângă. Cerul era cenuşiu, peste tot în jur frunze moarte, şi când Garp a izbucnit în hohote, fetiţa a luat T-shirtul şi s-a acoperit cu el. Se găseau în această poziţie ciudată unul faţă de celălalt – copilul ghemuit sub T-shirtul lui Garp, încovrigată la picioarele lui, iar el plângând aplecat deasupra ei – când doi poliţişti din poliţia călare a parcului au apărut pe alee, surprinzându-i pe aparentul molestator de copii împreună cu victima. Garp va scrie că unul dintre poliţişti i-au despărţit pe el şi pe fetiţă mânându-şi calul între ei, „aproape călcând-o sub copite" pe copilă. Celălalt poliţist şi-a repezit bastonul peste clavicula lui Garp; o parte a trupului său, va scrie Garp, parcă i-a fost paralizată – „dar nu şi cealaltă". Cu „cealaltă", Garp l-a tras jos din şa pe poliţist.

– Nu *eu* sunt ăla, pui de căţea, a urlat Garp. Eu am găsit-o aici – acum un minut.

Răstignit în frunze, poliţistul îl ţintuia cu puşca. Celălalt poliţist, în şa, trăgând de hăţuri şi făcând calul să se cabreze, i-a strigat fetiţei:

– *El* e?

Copila părea înspăimântată de cai. Se uita de la cai la Garp şi înapoi. Probabil că nu e sigură de ceea ce s-a *întâmplat*, şi-a zis Garp – şi cu atât mai puţin *cine* a făcut-o. Dar fetiţa a scuturat sălbatic din cap.

– Un' s-a dus individu'? a mai întrebat poliţistul călare.

Dar fetiţa continua să se uite la Garp. Şi-a prins bărbia cu mâna, şi-a frecat obrajii – încerca să-i vorbească prin gesturi. După toate aparenţele, îi pierise graiul; sau *limba*, s-a gândit Garp, amintindu-şi de Ellen James.

– *Barba*, s-a dumirit poliţistul din frunze; s-a ridicat în picioare, dar n-a coborât arma. Ne spune că a fost o barbă.

Garp purta barbă.

– *Cineva* cu barbă, a spus Garp. Ca a mea? a întrebat-o el mângâindu-şi barba neagră, rotundă, lucind de transpiraţie.

Dar ea a clătinat din cap şi şi-a trecut degetele peste buza superioară umflată.

– O mustaţă! a strigat Garp dumirit, şi ea a făcut semn că da.

Apoi a arătat pe alee în direcţia din care venise Garp, însă Garp nu-şi amintea să fi văzut pe cineva la intrarea în parc. Poliţistul călare s-a săltat în şa şi a pornit în galop pe covorul de frunze. Celălalt poliţist încerca să-şi stăpânească armăsarul, dar fără să încalece.

– Dă-i ceva să se acopere sau găseşte-i hainele, l-a sfătuit Garp şi a luat-o la fugă pe alee, în urma primului poliţist; ştia că unele lucruri puteau fi zărite de la nivelul solului mai bine decât călare. În plus, era atât de împătimit de alergatul său, încât îşi închipuia că putea ţine pasul cu un cal, dacă nu chiar să-l depăşească.

– Hei, ai face mai bine să rămâi aici! a strigat după el poliţistul, dar Garp prinsese viteză şi era limpede că n-avea de gând să se oprească.

Alerga pe urmele lăsate în pietriș de copitele calului. Nici măcar o jumătate de milă n-a străbătut înapoi pe alee, când a zărit silueta ghemuită a unui bărbat, cam la douăzeci și cinci de pași de alee, aproape ascunsă printre copaci. Garp a strigat în direcția individului, un bărbat mai în vârstă, cu mustață albă, care și-a întors peste umăr privirile la Garp, având pe chip o expresie atât de surprinsă și de rușinată, încât Garp a fost sigur că l-a descoperit pe agresorul copilei. S-a repezit ca o furtună, printre plantele agățătoare și copacii piperniciți, cu rămurișul ca niște brațe întinse, la bărbatul care tocmai urinase; acum se grăbea să se închidă la prohab. Avea foarte mult aerul unui bărbat prins făcând ceva ce nu ar fi trebuit să facă.

– Tocmai am..., a început acesta, dar Garp se și prăvălise asupra lui, înfigându-și barba țepoasă și luată din foarfecă în obrazul omului.

– Tu ești, nenorocitule, simt *mirosul* pe tine! a mârâit Garp.

Bărbatul s-a dat înapoi din fața brutei aceleia pe jumătate dezbrăcate, numai că Garp l-a prins de încheieturile ambelor mâini și i le-a ridicat în sus, apropiindu-și-le de nas. A adulmecat încă o dată, iar omul a scos un țipăt, ca și când s-ar fi temut că Garp voia să-l muște.

– Stai potolit! i-a poruncit Garp. Tu ai făcut-o? Unde-s hainele fetiței?

– Te rog! a piuit bărbatul. Tocmai mă duceam la toaletă.

Nu avusese timp să se încheie la pantaloni, și Garp s-a uitat suspicios la furca picioarelor.

„Nici un alt miros nu se compară cu acela de sex, va scrie Garp. Nu-l poți ascunde. E la fel de penetrant și de limpede ca mirosul de bere vărsată."

Prin urmare, Garp s-a lăsat în genunchi acolo, printre tufe, i-a desfăcut omului cureaua, i-a descheiat pantalonii din talie și i-a tras în jos, cu chiloți cu tot, până la glezne; și-a pironit privirile la echipamentul speriat al bărbatului.

– Ajutor! a țipat bătrânul.

Garp l-a adulmecat atent, moment în care bătrânul s-a prăbușit pe spate, printre copacii tineri; bălăbănindu-se ca o marionetă, a nimerit într-un mănunchi de trunchiuri subțiri și ramuri atât de dese, încât i-au oprit căderea.

– Ajutor, Isuse! a strigat el, dar Garp pornise deja înapoi în fugă spre aleea cu pietriș, picioarele înfundându-i-se în frunzele căzute, brațele bătând aerul, iar clavicula lovită zvâcnind de durere.

La intrarea în parc, polițistul călare tropăia prin parcare, uitându-se în mașinile parcate, înconjurând casa scundă, de cărămidă, în care se aflau veceurile. Câțiva oameni îl urmăreau cu privirile, sesizând starea lui de agitație.

– Nici o mustață, i-a strigat el lui Garp.

– Dacă a ajuns aici înaintea dumitale, putea foarte bine să-și fi luat tălpășița, i-a spus Garp.

– Du-te și te uită în closetul bărbaților, i-a mai zis polițistul, îndreptându-se spre o femeie cu un cărucior de copil plin până la refuz cu pături.

Orice closet public pentru bărbați îl făcea pe Garp să-și amintească de cabinele de veceu; la intrarea în acest loc neplăcut, Garp a trecut pe lângă un tânăr care tocmai pleca. Era proaspăt ras, buza superioară apărea atât de netedă, încât aproape că strălucea; arăta ca un puștan de colegiu. Garp a intrat în closetul bărbaților precum un câine, cu părul zburlit pe ceafă. S-a uitat pe sub ușile cabinelor de defecație, să vadă dacă zărește acolo o pereche de picioare; n-ar fi fost surprins dacă ar fi văzut o pereche de mâini – sau un urs. S-a uitat să vadă dacă nu era vreunul întors cu spatele la el în șirul lung de pisoare – sau la vreuna dintre chiuvetele maronii și murdare, holbându-se în oglinzile crăpate. Dar în toaleta bărbaților nu se găsea nimeni. Garp a adulmecat aerul. Purta barbă – pe toată fața, dar luată din foarfecă – de prea

multă vreme ca să recunoască imediat mirosul de spumă de ras. Nu şi-a dat seama decât că simţea ceva străin de acest loc igrasios. Apoi s-a uitat în chiuveta cea mai apropiată: şi a văzut urmele de clăbuc, a văzut firele de păr de pe marginea gurii de scurgere.

Când Garp a ieşit de la closet, bărbatul tânăr, proaspăt ras, care arăta ca un puşti de colegiu, traversa parcarea cu pas repede, însă liniştit.

– *Ăla* e! a urlat Garp.

Poliţistul călare s-a uitat uimit spre agresorul cel tânăr.

– *Ăla* n-are mustaţă, a zis el.

– Tocmai şi-a ras-o! a strigat Garp şi a rupt-o la fugă prin parcare, drept spre tinerelul care a început şi el să fugă în direcţia reţelei de alei ce împânzea parcul. În aceeaşi clipă, câteva lucruri i-au zburat de sub jachetă, împrăştiindu-se pe jos: Garp a văzut foarfeca, un aparat de ras, o doză de spumă de ras şi, lângă ele, o legăturică de haine – ale fetiţei, desigur. Blugii, cu o buburuză cusută la brâu, şi un jerseu care avea brodată pe piept faţa radioasă a unei broscuţe. Bineînţeles că nu era nici un sutien printre ele; fetiţa nu avea nevoie de aşa ceva. Însă la vederea chiloţilor, lui Garp i s-a strâns inima. Erau simpli, dintr-un bumbac de un albastru pal; pe elastic era cusută o floricică albastră, adulmecată de o albinuţă albastră.

Poliţistul călare s-a repezit pe urmele puştiului, care se depărta în fugă. Pieptul calului l-a azvârlit pe fugar cu faţa pe aleea de zgură de la intrare, şi cu o copită din spate i-a smuls din pulpă o bucată de carne în formă de U; puştiul s-a făcut covrig pe alee, încleştându-şi piciorul cu mâinile. Atunci a ajuns şi Garp, ţinând în mână chiloţeii fetiţei; i-a întins poliţistului. S-au apropiat şi alţi cetăţeni – femeia care împingea căruciorul plin de pături, doi băieţi pe biciclete, un om slăbănog cu un ziar în mână. Ei i-au adus poliţistului celelalte lucruri scăpate de tinerel. Aparatul de ras şi restul

de lucrușoare ale fetiței. Toți tăceau. Mai târziu, Garp avea să scrie că în acel moment a văzut scurta istorie a agresorului fetiței, desfășurată în fața copitelor calului: foarfeca și doza de spumă de ras. Asta era! Puștiul își lasă mustața să crească, atacă un copil, își rade mustața (pe care majoritatea copiilor și-ar aminti-o).

– Ai mai făcut așa ceva și înainte? l-a întrebat Garp.

– N-ai voie să-i pui nici o întrebare, i-a atras atenția polițistul.

Dar puștiul s-a uitat la Garp, rânjind ca un idiot.

– N-am fost *prins* până acum, i-a răspuns el fălos.

Și a zâmbit. Garp a băgat de seamă că nu avea dinții de sus; îi săriseră din gură când îl lovise calul. În locul lor rămăsese o gingie sângerândă. Probabil că s-a întâmplat ceva cu puștiul ăsta, și-a spus Garp, dacă nu era în stare să *simtă* prea mult – nici durere prea multă, nici altceva prea mult.

Din desișul copacilor de la capătul aleii presărate cu pietriș s-a ivit cel de-al doilea polițist, ducându-și calul de dârlogi – fetița ședea în șa, acoperită cu haina polițistului. Strângea în mâini tricoul lui Garp. Nu părea să recunoască pe careva. Polițistul a adus-o până în fața agresorului, care zăcea pe pământ, dar ea nu s-a uitat la el. Primul polițist a descălecat; s-a apropiat de agresor și i-a ridicat fața însângerată spre fetiță.

– El e? a întrebat-o.

Ea s-a uitat cu priviri goale la tinerel. Agresorul a scos un hohot scurt de râs, a scuipat o gură de sânge; copila n-a reacționat. Atunci Garp și-a dus degetul la gura tânărului; cu sângele de pe deget i-a mânjit o mustață pe buza superioară. Copila a început să țipe și să tot țipe. Polițiștii au fost nevoiți să-i liniștească pe cai. Copila a țipat până când al doilea polițist l-a ridicat pe agresor și l-a dus de acolo. Abia atunci a încetat fetița să țipe și i-a dat lui Garp tricoul înapoi. Cu o

mână mângâia coama deasă de păr negru de pe gâtul calului, ca şi când niciodată nu mai călărise un cal.

În gândul lui, Garp îşi închipuia că probabil pe fetiţă o durea să stea acolo călare, dar pe neaşteptate ea a întrebat:

– Pot să mai călăresc puţin?

Măcar avea limbă, şi-a spus Garp bucuros.

Abia atunci l-a observat Garp pe domnul vârstnic, îmbrăcat elegant, a cărui mustaţă se dovedise nevinovată; se furişa afară din parc, apărând cu precauţie în parcare, cu ochii în patru după nebunul care-i trăsese pantalonii în jos cu atâta sălbăticie şi-l adulmecase ca un soi de omnivor periculos. Când l-a zărit pe Garp stând lângă poliţist, a părut să răsufle uşurat – îşi închipuia că Garp fusese prins – şi s-a îndreptat spre ei cu mai mult curaj. Garp şi-a zis că poate era mai bine să o şteargă de acolo – ca să evite confuzia şi explicaţiile –, dar chiar în clipa aceea poliţistul i s-a adresat:

– Trebuie să-mi spuneţi cum vă numiţi şi cu ce vă ocupaţi. În afară de a fugi prin parc, a adăugat el râzând.

– Sunt scriitor, i-a spus Garp.

Poliţistul şi-a cerut scuze că nu auzise de el, dar până în momentul acela Garp nu publicase nimic altceva în afară de „Pensiunea Grillparzer"; încât poliţistul nu prea *avusese* ce să citească. S-a uitat la Garp contrariat.

– Un scriitor nepublicat? a întrebat el.

Garp s-a încruntat.

– Păi, atunci cum vă câştigaţi existenţa? a continuat poliţistul.

– Mă întreţin mama şi soţia mea, a recunoscut Garp.

– Bun, atunci trebuie să-mi spuneţi cu ce se ocupă ele. Trebuie să ştim cu ce se ocupă fiecare, aşa-i regulamentul.

– Exact aşa cum mi-am închipuit! a exclamat domnul cel ofensat, cu mustaţa albă, care n-auzise decât ultimele cuvinte ale interogatoriului. Un coate-goale nenorocit şi nemernic!

Poliţistul s-a holbat la el. În primii săi ani de scriitor nepublicat, pe Garp îl cuprindea furia ori de câte ori era obligat să recunoască faptul că avea destui bani ca să trăiască; în clipa aceasta, simţea că mai degrabă îi era dat să încurce şi mai rău lucrurile, decât să le limpezească.

– Oricum, mă bucur să văd că l-aţi prins, a continuat bătrânul. Parcul ăsta era un loc plăcut pe vremuri, doar că oamenii care vin aici în ziua de azi... ar trebui să patrulaţi cu mai multă atenţie, i-a atras el luare-aminte poliţistului, care-şi închipuia că bătrânul se referea la agresorul fetiţei.

Poliţistul nu dorea ca această chestiune să fie discutată în faţa copilei, astfel că şi-a îndreptat ochii spre ea – stătea ţeapănă şi nemişcată în şa – încercând să-i dea de înţeles domnului în vârstă de ce nu trebuia să continue discuţia.

– Vai, doar nu i-a făcut-o şi copiliţei ăsteia! a exclamat bătrânul, ca şi când abia atunci observase că era cocoţată în şa lângă el, sau că n-avea nimic pe ea altceva decât haina poliţistului – hăinuţele şi le ţinea strâns la piept. Ce dezgustător! Presupun că doreşti să-mi ştii numele? l-a întrebat pe poliţist.

– Pentru ce? n-a priceput poliţistul.

Garp nu şi-a putut reţine un zâmbet.

– Ia uite-l cum mustăceşte! a strigat domnul în vârstă. Cum de ce, pentru că-s martor, bineînţeles. Sunt gata să-mi spun povestea la orice tribunal din ţară dacă asta duce la condamnarea unui asemenea individ!

– Dar la ce-aţi fost martor? a vrut să ştie poliţistul.

– Păi, mi-a făcut... şi *mie*... chestia aia! a răspuns omul.

Poliţistul s-a uitat la Garp. Garp şi-a dat ochii peste cap. Poliţistul încă mai era convins că bătrânul se referea la agresorul fetiţei, dar nu înţelegea de ce se purta atât de agresiv faţă de Garp.

– În cazul ăsta, cum să nu, i-a dat dreptate poliţistul, luându-l pe bătrân peste picior.

Şi i-a notat numele şi adresa.

Câteva *luni* mai târziu, Garp tocmai îşi cumpăra un pachet de trei prezervative, când acelaşi domn în vârstă a intrat în drogherie.

– Ce! *Tu!* a strigat bătrânul. Ţi-au şi dat drumul? Credeam c-or să te ţină închis *ani* în şir!

Lui Garp i-au trebuit câteva clipe să-l recunoască. Vânzătorul îşi zicea că probabil aiuritul ăsta era scrântit la cap. Domnul cu mustaţa albă luată din foarfecă s-a apropiat prudent de Garp.

– Unde a ajuns justiţia? a întrebat el. Presupun că te-au eliberat pentru bună purtare? În închisoare n-ai bătrâni sau fetiţe pe care *să-i adulmeci,* nu-i aşa? Sau te-a scos vreun avocat cu cine ştie ce chichiţă avocăţească? Biata copila aia, traumatizată pe viaţă, iar mata eşti liber să bântui parcurile!

– Faceţi o greşeală, i-a spus Garp.

– Da, acesta e domnul Garp, a intervenit vânzătorul. Fără să adauge „scriitorul". Dacă ar fi vrut să adauge ceva, Garp era sigur de asta, atunci ar fi spus „eroul", căci vânzătorul văzuse titlurile ridicole din ziare referitoare la ticăloşia şi arestarea din parc.

SCRIITOR FĂRĂ SUCCES REUŞEŞTE SĂ DEVINĂ EROU!
UN CETĂŢEAN PRINDE UN PERVERS ÎN PARC;
FIUL BINE CUNOSCUTEI FEMINISTE SE PRICEPE
SĂ AJUTE FETELE...

Garp n-a mai fost în stare să scrie luni de zile din pricina asta, dar articolul i-a impresionat pe toţi cei din cartier, care-l cunoşteau pe Garp doar de la supermarket, sala de sport, drogherie. Între timp, se publicase *Tărăgănarea,* dar nimeni nu părea să ştie acest lucru. Săptămâni la rând, funcţionari de tot felul şi comercianţi îl prezentau celorlalţi clienţi în felul următor:

– Iată-l pe domnul Garp, cel care l-a prins pe agresorul ăla din parc.

– Care agresor?

– Ăla din parcul orășenesc. Puștiul Mustață umbla după fetițe.

– Copii?

– Ei bine, domnul Garp aici de față este acela care l-a prins.

– De fapt, preciza Garp, polițistul călare l-a prins.

– Și i-a mai scos și toți dinții din gură? hohoteau ei încântați – vânzătorul de la drogherie și funcționarul și comercianții din cartier.

– De fapt, calul a făcut-o, recunoștea Garp cu modestie.

Și uneori era câte unul care întreba:

– Și dumneata cu ce te *ocupi*, domnule Garp?

Tăcerea care urma îl făcea pe Garp să sufere, așa cum stătea și se gândea că cel mai bine ar fi să răspundă că *alerga* – așa-și câștiga existența. Străbătea parcurile, ca unul care prin profesie îi prindea pe agresori. Dădea târcoale cabinelor telefonice, în așteptarea nenorocirilor. Asemenea lucruri ar fi avut mult mai mult înțeles pentru ei, decât ceea ce făcea cu adevărat.

– Scriu, mărturisea el în cele din urmă.

Dezamăgire – și chiar suspiciune – pe chipurile lor admirative mai adineaori.

Și ca situația să se complice și mai mult în drogherie, Garp *a scăpăt* pe jos pachetul de prezervative.

– *A-ha!* a strigat bătrânul. Ia te uită! Ce-are de gând cu alea?

Garp nu știa ce opțiuni existau pentru ce-ar fi *putut* avea de gând cu alea.

– Un pervers în libertate, l-a asigurat bătrânul pe vânzător. În căutare de inocente pe care să le violeze și să le defloreze!

Fățărnicia gânsacului ăstuia bătrân era atât de enervantă, încât Garp și-a zis că n-avea nici un rost să lămurească

neînțelegerea; de fapt, chiar se amuza amintindu-și cum îl dezbrăcase pe moșneag în parc, și nu-i părea câtuși de puțin rău de incident.

După ce-a mai trecut ceva vreme, Garp a descoperit că bătrânul domn nu deținea monopolul fățărniciei. Într-o zi, luându-l pe Duncan la un meci de baschet între echipe de liceu, a rămas cu gura căscată când a dat cu ochii de controlorul de bilete: nimeni altul decât Pustiul Mustață – adevăratul agresor, atacatorul acelei fetițe neajutorate, în parcul orașului.

– Ai *ieșit!* a exclamat Garp uluit.

Perversul i-a zâmbit lui Duncan cu toată gura.

– Un adult, un pustiulache, a spus el rupând biletele.

– Cum de-ai reușit să scapi? l-a întrebat Garp, simțind că nu-și poate stăpâni tremurul de furie.

– Nimeni n-a putut dovedi nimic, a răspuns arogant pustiul. Fata aia cretină n-a deschis *gura.*

Auzindu-l, Garp s-a dus imediat cu gândul la Ellen James, cu limba ei tăiată la unsprezece ani.

Și, pe neașteptate, l-a cuprins mila pentru nebunia bătrânului căruia-i trăsese în jos pantalonii într-un mod atât de neplăcut. Era atât de cumplită nedreptatea asta, încât Garp a reușit chiar să-și imagineze o femeie care, din prea multă disperare, are puterea să-și taie limba. Știa că-i venea să-l facă zob pe Pustiul Mustață chiar acolo – în fața lui Duncan. Tare-ar mai fi vrut să pună la cale o mutilare, drept lecție morală.

Dar în urma lor se formase un șir lung de doritori de bilete la meciul de baschet; Garp îi ținea pe toți în loc.

– Fă pași, băi, plăcintă cu păr, i-a spus pustiul.

În expresia pustiului, lui Garp i s-a părut a recunoaște întreaga lascivitate a lumii. Pe buza lui superioară începea să se întrevadă mijirea unei *noi* mustăți.

Și au trecut alți câțiva *ani* până când Garp a zărit-o din nou pe copilă, o adolescentă de-acum; și doar pentru că ea l-a

recunoscut a recunoscut-o şi el pe ea. Garp tocmai ieşea de la un cinematograf, într-alt oraş; ea aştepta la coadă, să intre. Era însoţită de câţiva prieteni.

– Bună, ce mai faci? a întrebat-o Garp.

Era bucuros s-o vadă împreună cu prietenii. Semn, pentru Garp, că fata era normală.

– E bun filmul? l-a întrebat ea.

– Da. Ce mare te-ai făcut!

Fata a roşit şi Garp şi-a dat seama că spusese o prostie.

– Adică vreau să spun că a trecut multă vreme – şi merită să uiţi ce-a fost atunci! a adăugat el cu căldură.

Prietenii ei intrau în cinematograf; fata s-a uitat în urma lor, să se asigure că rămăsese singură cu Garp.

– Da, termin şcoala luna asta.

– Liceul? s-a mirat Garp cu voce tare. *Atâta* vreme să fi trecut?

– Aaa, nu, *gimnaziul,* a spus ea râzând nervos.

– Minunat! a felicitat-o Garp, apoi, fără să ştie nici el de ce, a adăugat: Am să încerc să vin să te văd.

Dar fata a părut dintr-odată speriată.

– Nu, vă rog. *Vă rog,* nu veniţi.

– Bine, n-am să vin, a acceptat Garp fără să clipească.

După această întâlnire a mai văzut-o de câteva ori, dar ea nu l-a mai recunoscut, pentru că între timp el îşi răsese barba.

– De ce nu-ţi mai laşi barba să crească? îl întreba Helen uneori. Sau măcar o mustaţă.

Dar de câte ori o întâlnea pe fata molestată şi scăpa nerecunoscut de ea, i se întărea convingerea că trebuia să rămână ras.

„Mă simt tulburat de faptul că existenţa mea a avut contact cu atât de multe violuri", scria Garp. Părea să se refere la fetiţa de zece ani din parcul oraşului, la Ellen James cea de

unsprezece ani şi la îngrozitoarea ei societate – femeile jignite ale mamei lui şi muţenia lor simbolică, autoprovocată. Iar mai târziu va scrie un roman care va face din Garp un „produs naţional" mai autentic şi care va avea multe de spus despre violuri. Poate că violul îi repugna lui Garp atât de mult din pricină că era un act ce-l dezgusta de sine însuşi – de propriile sale instincte masculine, care, altfel, erau atât de neagresive. Niciodată nu simţise nevoia să violeze; dar violul, era de părere Garp, îi făcea pe bărbaţi să se simtă vinovaţi prin asociere.

În cazul lui în speţă, Garp şi-a asemănat sentimentul de vinovăţie pentru seducerea Osciarelor de Porumbel cu o situaţie de viol. Dar eu greu ar fi putut fi calificat drept viol. Cu toate că a fost deliberat. A cumpărat chiar şi prezervativele cu câteva săptămâni înainte, ştiind la ce-i vor folosi. Oare cele mai sinistre crime nu sunt premeditate? Garp nu se va lăsa pradă unei pasiuni neaşteptate pentru îngrijitoarea copilului lui, ci va pune totul la cale şi va fi pregătit pentru momentul în care Cindy va cădea pradă pasiunii ei pentru el. Prin urmare, e foarte probabil să fi avut o tresărire dureroasă atunci când scăpase prezervativele în faţa domnului din parcul orăşenesc şi când îl auzise acuzându-l: „În căutare de inocente pe care să le violezi şi să le deflorezi!" Cât de adevărat!

Cu toate acestea, s-a străduit să ridice obstacole în calea pasiunii lui pentru fată; de două ori a ascuns prezervativele, dar a şi ţinut minte unde le ascunsese. Şi în după-amiaza în care Cindy avea să vină pentru ultima oară să aibă grijă de Duncan, Garp a făcut dragoste cu Helen cu o pasiune disperată. La ora la care ar fi trebuit să se îmbrace amândoi pentru dineu sau să pregătească cina lui Duncan, Garp a încuiat uşa dormitorului şi a scos-o cu forţa pe Helen din camera de toaletă.

– Eşti nebun? l-a întrebat ea. Trebuie să ne pregătim de plecare.

– Mă chinuie pasiunea, s-a rugat el. N-o refuza.

– *Vă rog*, domnule, l-a tachinat ea, ţin foarte mult să n-o fac înainte de *hors d'oeuvres*.

– *Tu eşti hors d'oeuvres* pentru mine.

– Ooooo, *mulţumesc*.

– Hei, uşa e încuiată, l-au auzit pe Duncan ciocănind.

– Duncan, i-a strigat Garp, ia du-te şi vezi ce face vremea şi după aia vino să ne spui.

– Vremea? n-a priceput Duncan, încercând să deschidă cu forţa uşa dormitorului.

– Am impresia că ninge în curtea din spate! a mai strigat Garp. Ia du-te să vezi.

Helen şi-a înăbuşit hohotele de râs, ca şi celelalte sunete, în umărul lui puternic; el a venit atât de repede, încât a luat-o pe nepregătite. Duncan s-a întors tropa-tropa înapoi la uşa dormitorului, raportând că în curtea din spate era primăvară, ca peste tot. Garp l-a lăsat să intre, acum că terminase.

Dar nu terminase. Ştia asta foarte bine. Întorcându-se cu Helen de la petrecere, ştia exact unde se găseau prezervativele: sub maşina lui de scris, tăcută în aceste câteva luni inactive de când apăruse *Târâgănarea*.

– Arăţi obosit, i-a spus Helen. Vrei s-o duc eu pe Cindy acasă?

– Nu, e-n regulă, a mormăit el. O duc eu.

Helen i-a zâmbit şi şi-a frecat obrazul de gura lui.

– Sălbaticul meu iubit de după-masă, a susurat ea. Întotdeauna poţi să mă inviţi la cină în felul ăsta, dacă aşa vrei.

Garp a stat multă vreme cu Oscioare de Porumbel în maşină, în faţa garsonierei ei întunecate. Alesese bine momentul – colegiul îşi închidea porţile; Cindy părăsea oraşul.

Era tristă că trebuia să-şi ia rămas-bun de la scriitorul ei favorit; el era, cel puţin, singurul scriitor pe care-l cunoscuse vreodată.

– Sunt sigur, Cindy, că vei avea un an bun la anu', i-a spus Garp. Şi dacă mai vii pe-aici în vizită, te rog să treci şi pe la noi. Duncan o să-ţi ducă dorul.

Fata a stat îndelung cu privirile aţintite la luminile reci ale bordului, apoi s-a răsucit spre Garp şi s-a uitat la el distrusă – cu faţa udă de lacrimi şi învăpăiată de taina ei ascunsă.

– Mie o să-mi fie dor de *tine*, a scâncit ea.

– Nu, nu, a zis Garp. De mine să *nu*-ţi fie dor.

– Te *iubesc*, a şoptit ea şi şi-a lăsat căpşorul prelung să cadă stângaci pe umărul lui.

– Nu, nu spune asta, a zis el fără s-o atingă.

Nu încă.

Cele trei prezervative din pachet stăteau cuibărite răbdătoare în buzunarul lui, încolăcite ca nişte şerpi.

În garsoniera ei cu iz de mucegai, Garp a folosit numai unul din ele. Spre surpriza lui, în cameră nu se mai afla nici o mobilă; au pus valizele ei burduşite una lângă alta, încropind un pat incomod. Garp a avut grijă să nu stea nici o clipă mai mult decât era necesar, ca nu cumva Helen să considere că şi-a petrecut prea mult timp, chiar şi pentru un rămas-bun *literar*.

Un pârâu umflat şi învolburat curgea prin campusul colegiului pentru fete, şi Garp a scăpat de celelalte două prezervative aruncându-le în apele lui, pe furiş, prin geamul coborât al maşinii puse în mişcare – îuchipuindu-şi că poate l-a zărit vreun paznic vigilent al campusului şi acum era deja în genunchi, târându-se de-a lungul malurilor ca să captureze dovada incriminatorie: gumele scoase la mal! Arma descoperită ce conduce la crima pentru care fusese folosită.

Dar nimeni nu l-a zărit, nimeni nu l-a descoperit. Nici măcar Helen, adormită pe când a ajuns el acasă, n-ar fi găsit ciudat mirosul de sex; la urma urmei, doar cu câteva ore mai devreme el căpătase această mireasmă în mod legitim. Totuşi, Garp a făcut un duş, şi, curat, s-a strecurat în propriul său pat comod; s-a făcut colac lipindu-se de Helen, care a murmurat câteva cuvinte afectuoase; instinctiv, şi-a întins coapsa ei cea lungă peste şoldul lui. Când el n-a reacţionat, ea şi-a împins fesele în vintrele lui. Garp a simţit o durere în gât, copleşit de încrederea ei în el şi de propria lui iubire pentru ea. Cu mâna a mângâiat drăgăstos mica umflătură a sarcinii lui Helen.

Duncan era un copil sănătos şi inteligent. Primul roman al lui Garp a făcut din el măcar ceea ce spusese întotdeauna că voia să devină. Poftele trupeşti încă-i mai tulburau anii de tinereţe, dar avea noroc că soţia lui încă-l mai dorea şi el o dorea pe ea. Şi iată că un al doilea copil se va alătura curând aventurii lor bine şi ordonat puse la cale. Pipăia nerăbdător pântecul lui Helen – după o lovitură, un semn de viaţă. Deşi căzuse de acord cu Helen că ar fi minunat să aibă o fată, Garp *spera* să fie tot băiat.

De ce? se întreba în gând. Şi-a amintit de fata din parc, de imaginea lui despre Ellen James cea fără de limbă, de hotărârile dificile ale propriei lui mame. Se considera favorizat de soartă că era împreună cu Helen; ea avea propriile ambiţii, încât el n-o putea manipula. Dar îşi aducea aminte de curvele de pe Kärntnerstrasse, şi de Cushie Percy (care va muri dând naştere unui copil). Iar acum – cu mirosul ei încă pe trupul lui, sau cel puţin în mintea lui, chiar dacă se spălase –, de răvăşita Oscioare de Porumbel. Cindy plânsese sub el, cu spatele îndoit peste o valiză. O vână albastră îi pulsase la tâmplă, tâmpla translucidă a oricărui copil cu pielea blondă. Şi cu

toate că Cindy încă avea limbă în gură, *nu fusese în stare* să-i vorbească atunci când o părăsise.

Garp nu-şi dorea o fiică, şi asta din pricina *bărbaţilor.* Din pricina bărbaţilor *răi,* desigur; dar chiar şi din pricina bărbaţilor ca *mine,* a adăugat el în gând.

8

Al doilea rând de copii, al doilea rând de romane, a doua dragoste

Era băiat; al doilea copil al lor. Fratele lui Duncan se numea Walt – niciodată Walter şi nici acel *Valt* german; el era, pur şi simplu, cu un *t* în coadă[1]. Walt: precum coada unui castor care loveşte apa, ca o minge de *squash* bine lovită. A picat în viaţa lor, şi astfel au avut doi băieţi.

Garp încerca să scrie un al doilea roman. Helen şi-a luat o a doua slujbă: de profesoară de engleză cu catedră temporară la universitatea de stat din oraşul aflat nu departe de colegiul de fete. Garp şi băieţii lor aveau o sală de sport în care se puteau juca, iar Helen avea din când în când câte un student excepţional din ultimul an, care-o mai salva de monotonia celor mai tineri; în plus, avea şi mai mulţi colegi, mult mai interesanţi.

Unul dintre ei era Harrison Fletcher; era specializat în romanul victorian, dar lui Helen îi plăcea de el din alte motive – printre care şi acela că era şi el însurat cu o scriitoare. Se numea Alice; şi ea lucra la un al doilea roman, deşi n-apucase să-l isprăvească nici măcar pe primul. Când soţii Garp

[1] În text, „un t la capătul unui zid" – joc de cuvinte intraductibil: *wal* din nume se pronunţă la fel cu *wall*, în lb. engl., zid (n. tr.)

au întâlnit-o întâia dată, în sinea lor şi-au spus că putea foarte uşor fi confundată cu o ellenjamesiană – pur şi simplu nu vorbea. Lui Harrison, căruia Garp îi spunea Harry – nimeni nu-i spusese Harry înainte – îi plăcea de Garp şi părea să fie încântat de noul său nume, ca şi când ar fi fost un cadou pe care i-l oferise Garp. Helen va continua să-i spună Harrison, dar pentru Garp el era Harry Fletcher. Era primul prieten pe care l-a avut Garp vreodată, deşi atât Garp cât şi Harrison şi-au dat seama că Harrison prefera compania lui Helen.

Nici Helen şi nici Garp nu ştiau ce să înţeleagă din felul de a fi al Tăcutei Alice, cum îi spuneau ei.

– Probabil că scrie o carte a dracului de grea, spunea Garp adesea. I-a mâncat toate cuvintele.

Fletcherii aveau un singur copil, o fiică, a cărei vârstă o plasa, oarecum stânjenitor, între Duncan şi Walt; era de la sine înţeles că-şi doreau încă unul. Dar cartea, cel de-al doilea roman al lui Alice, venea pe primul plan; când va fi gata, vor face încă un copil, spuneau ei.

Cuplurile luau câteodată masa împreună, dar Fletcherii preferau fără excepţie mâncarea comandată la restaurant – ceea ce însemna că nici unul nu gătea –, iar Garp se găsea într-o perioadă când cocea până şi pâinea în casă, pe sobă găsindu-se tot timpul o oală de supă în clocot. În cea mai mare parte a timpului, Helen şi Harrison discutau despre cărţi, cursuri şi despre colegii lor; luau prânzul împreună la cantina universitară, conversau – îndelung – seara, la telefon. Iar Garp şi Harry se duceau la meciurile de fotbal, la meciurile de baschet, la întâlnirile de lupte; de trei ori pe săptămână jucau *squash*, care era jocul preferat al lui Harry – singurul lui sport –, dar Garp putea să se pună până şi cu el, pur şi simplu pentru că era un sportiv mai bun şi într-o formă mai bună, din pricină că alerga atât de mult. Pentru plăcerea acestor jocuri, Garp îşi stăpânea aversiunea faţă de mingi.

In al doilea an al acestei prietenii, Harry i-a spus lui Garp că lui Alice îi plăcea să meargă la filme.

– Mie *nu-mi place,* a recunoscut Harry, dar dacă ţie îţi place – şi Helen aşa mi-a spus, că-ţi place –, ce-ar fi s-o iei pe Alice?

Alice Fletcher chicotea la filme, mai ales la filmele serioase; îşi clătina capul neîncrezătoare la tot ce vedea. Lui Garp i-au trebuit luni de zile ca să-şi dea seama că Alice avea ceva ca un fel de sâsâială sau un defect nervos, în vorbire; poate că era de ordin psihic. Dar la început Garp a crezut că e din cauza floricelelor de porumb.

– Ai o problemă de vorbire, Alice, aşa am eu impresia, i-a spus el într-o seară, când o conducea acasă.

– Assa e, a răspuns ea, dând din cap.

Adesea era doar ca o sâsâială; alteori, cu totul altceva. Uneori nu apărea defel. Surescitarea părea să agraveze defectul.

– Cum stai cu romanul? a vrut el să ştie.

– Bine.

În timpul unuia dintre filme, i-a mărturisit fără să vrea că-i plăcuse *Tărăgănarea.*

– Vrei să citesc ceva din ce-ai scris tu? a întrebat-o el.

– Ass vrea, a spus ea, săltându-şi căpşorul. Şedea cu mâinile în poală, în timp ce degetele ei scurte şi viguroase boţeau fusta, aşa cum o văzuse Garp făcând pe fetiţa ei– copila îşi făcea uneori rochiţa sul, ca pe un stor de fereastră, până deasupra chiloţeilor (doar că Alice nu ajungea chiar până acolo).

– E vorba de un accident? a întrebat Garp. În problema asta pe care o ai cu vorbirea. Sau aşa te-ai născut?

– Assa m-am năsscut, a spus ea.

Garp a oprit maşina în faţa casei Fletcherilor, iar Alice l-a prins de braţ. A deschis gura şi a arătat înăuntru, ca şi când asta putea să explice totul. Garp a zărit rândurile de dinţi mici, desăvârşiţi, şi o limbă grăsulie şi fragedă precum limba

unui copil. Nu vedea nimic deosebit, numai că în mașină era întuneric, dar chiar dacă ar fi văzut, tot n-ar fi realizat că ar fi ceva special cu ea. Când Alice a închis gura, Garp a observat că plângea – și în același timp zâmbea, de parcă pentru acest gest de autodemascare îi trebuise o încredere enormă. Garp a dat din cap, pasămite înțelesese totul.

– Înțeleg, a bâiguit el.

Ea și-a șters lacrimile cu dosul unei mâini, cu cealaltă l-a strâns pe el de mână.

– Harrisson are o aventură amoroasă, a sâsâit ea.

Garp știa că Harrison n-avea o aventură cu Helen, dar nu știa ce era în mintea lui Alice.

– Nu cu Helen, i-a zis el.

– Ne, ne, a făcut Alice, clătinând din cap. Cu *alssineva.*

– Cu cine? a vrut Garp să știe.

– Cu o ssudentă! s-a văitat Alice. O pi...ssulică proasă!

Trecuseră doi ani de când Garp o molestase pe Oscioare de Porumbel, dar între timp își făcuse pofta cu încă o îngrijitoare de copii; spre rușinea lui, îi uitase numele. În mod sincer considera că scăpase pentru totdeauna de apetitul ăsta pentru îngrijitoare copii. În același timp însă, îl înțelegea pe Harry – Harry era prietenul lui și un prieten important pentru Helen. Dar ținea și cu Alice. Alice era teribil de atrăgătoare; avea în mod clar un soi de vulnerabilitate finală, pe care o afișa la fel de vizibil ca pe un tricou prea strâmt pe trupul ei bine făcut.

– Îmi pare rău, a spus el. Pot să te ajut cu ceva?

– Sspune-i ssă *înssetesse,* a sâsâit Alice.

Lui Garp nu-i fusese niciodată greu să înceteze, dar nici profesor nu fusese vreodată – cu „ssudente" în gând sau la îndemână. Poate că Harry era implicat în cu totul altceva. Singurul lucru la care se putea gândi Garp – și care poate că ar fi făcut-o pe Alice să se simtă mai bine – era acela de a-și mărturisi în fața ei propriile greșeli.

– Se întâmplă, Alice.

– Ţie nu.

– Mie de două ori.

Ea l-a privit şocată.

– Ssune-mi *adevărul*, a insistat ea.

– Adevărul este că mi s-a întâmplat de două ori. Cu o îngrijitoare la copii de ambele dăţi.

– Issusse Hrissoasse! s-a crucit Alice.

– Dar n-a contat. Eu o iubesc pe Helen.

– *Assa* conteassă, a spus Alice. Mă fasse ssă ssufăr. Şi nu pot *ssrie*.

Garp ştia ce înseamnă să fii scriitor şi să nu poţi *ssrie*; asta l-a făcut să se îndrăgostească de Alice dintr-odată.

– Nenorocitul de Harry are o legătură, i-a spus Garp lui Helen.

– Ştiu. I-am spus să înceteze, dar el aleargă după aia cu limba scoasă. Şi nici măcar nu e o studentă bună.

– Ce putem face? a întrebat Garp.

– Blestemată *poftă trupească*. Mama ta avea dreptate. *E* o problemă de bărbat. Vorbeşte *tu* cu el.

– Alice mi-a zis de îngrijitoarele tale, i-a spus Harry lui Garp. Nu-i acelaşi lucru. Asta e o fată deosebită.

– O *studentă*, Harry. Isuse Hristoase!

– O studentă *deosebită*, a subliniat Harry. Eu nu sunt ca tine. Am fost cinstit, i-am spus lui Alice de la bun început. Trebuie să se obişnuiască. I-am mai spus şi că e liberă s-o facă şi ea dacă vrea.

– Ea nu cunoaşte studenţi.

– Te cunoaşte pe *tine*, i-a trântit-o Harry. Şi e îndrăgostită de tine.

– Ce putem face? a întrebat-o Garp pe Helen. Încearcă să mă cupleze cu Alice ca să-şi uşureze conştiinţa de ceea ce face el.

– Măcar a fost sincer cu ea, i-a zis Helen.

A urmat acel soi de tăcere în care o familie poate să-şi identifice fiecare element component în parte respirând în noapte. Uşi deschise la capătul unui coridor de la etaj: Duncan care respira leneş, un băiat de aproape opt ani, cu încă mulţi alţii de trăit; Walt cu acele respiraţii de încercare, scurte şi excitate; Helen, cu o respiraţie egală şi rece. Garp şi-a ţinut răsuflarea. Ştia că ea ştia despre îngrijitoare.

– Ţi-a spus Harry? a întrebat-o.

– Ai fi putut să-mi spui înainte să-i zici lui Alice, a răspuns Helen. Care a fost a doua?

– I-am uitat numele, a recunoscut Garp.

– Cred că e o murdărie. Sub demnitatea mea. Sub demnitatea *ta*. Sper că ai trecut de faza asta.

– Da, am trecut, a spus Garp.

Adică trecuse de faza îngrijitoarelor de copii. Dar de pofta trupească în sine? Of, mă rog. Jenny Fields pusese degetul pe o problemă din chiar miezul inimii fiului ei.

– Trebuie să-i ajutăm pe Fletcheri, a spus Helen. Ţinem foarte mult la ei, nu putem sta cu mâinile în sân.

Helen, gândea Garp cu surprindere, se mişca prin existenţa lor comună ca şi când aceasta ar fi fost un eseu căruia îi stabilea structura – cu o introducere, o prezentare a priorităţilor de bază, apoi teza.

– Harry crede că studenta e *deosebită*, a subliniat Garp.

– Naiba-n ei de *bărbaţi*, a zis Helen cu năduf. Ai tu grijă de Alice. *Eu* am să-i arăt lui Harry ce înseamnă deosebitul ăsta.

Astfel că într-o seară, după ce Garp a pregătit un Pui cu Ardei foarte elegant şi un *spätzle*, Helen i-a zis:

– Harrison şi cu mine spălăm vasele. Tu du-o pe Alice acasă.

– S-o duc acasă? a făcut Garp mirat. Acum?

– Arată-i ce scrii, s-a întors Helen către Alice. Arată-i *tot* ce vrei tu. Eu am să-i arăt soţului tău ce şulfă e.

– Ei, haide, haide, s-a burzuluit Harry. Doar suntem prieteni cu toţii şi vrem să *rămânem* prieteni, corect?

– Băi, jigodie, băi, l-a luat Helen în primire. Fuţi o studentă şi zici că e deosebită – îţi insulţi nevasta, mă insulţi pe mine. *Îţi arăt eu* ţie ce-nseamnă deosebit.

– Ia-o mai domol, Helen, a încercat Garp s-o tempereze.

– Ia-o pe Alice, i-a zis Helen. Şi las-o pe Alice să-şi ducă singură îngrijitoarea până acasă.

– Hai, măi, terminaţi!

– Tassi din gură, Harrisson! l-a repezit Alice.

Luându-l pe Garp de mână, s-a ridicat de la masă.

– Naiba-n ei de *bărbaţi*, a mârâit Helen.

Garp, la fel de tăcut ca o ellenjamesiană, a dus-o pe Alice acasă.

– Pot s-o duc eu pe îngrijitoare acasă, Alice, s-a oferit el.

– Întoarsse-te, însă, iute.

– Foarte iute, Alice, i-a promis Garp.

L-a pus să citească cu voce tare primul capitol din romanul ei.

– Vreau ssă-l *aud*, i-a zis ea, iar eu ssingură nu-l pot *zisse*.

Astfel că i l-a zis Garp; spre uşurarea lui, suna minunat. Alice scria cu o asemenea fluenţă şi grijă, încât Garp ar fi putut să-i *cânte* frazele, fără să facă nici un efort, şi ar fi fost ca o melodie.

– Ai o voce minunată, Alice, i-a spus, şi ea a început să plângă.

Şi au făcut dragoste, bineînţeles, şi, în ciuda a ceea ce ştie fiecare despre asemenea lucruri, a *fost* ceva deosebit.

– Nu-i assa c-a fosst? l-a întrebat Alice.

– Da, a *fost*, a recunoscut Garp.

Ei, şi-a spus el în gând, *asta*-i buba.

– Ce putem face? l-a întrebat Helen. Îl făcuse pe Harrison Fletcher s-o dea uitării pe studenta lui „deosebită";

Harrison gândea acum că Helen era cel mai deosebit lucru din viața lui.

– Tu ai început, i-a răspuns Garp. Dacă e să înceteze, cred că tu trebuie să-i pui capăt.

– Ușor de zis. Îmi *place* de Harrison; e cel mai bun prieten al meu și nu vreau să pierd asta. Doar că nu mă prea interesează să mă culc cu el.

– Dar pe *el* îl interesează, a zis Garp.

– Dumnezeule, știu asta.

– Crede că tu ești cea mai grozavă pe care a avut-o vreodată, i-a mai spus Garp.

– Of-of, a oftat Helen. Trebuie că lui Alice îi pică foarte bine.

– Nu se gândește ea la asta, a zis Garp.

Alice se gândea la *Garp*, Garp știa asta; și Garp se temea că totul o să ia sfârșit. Erau momente în care Garp își zicea că Alice era cea mai grozavă pe care o avusese vreodată.

– Cu tine cum stau treburile? l-a întrebat Helen. („Nimic nu este egal", va scrie Garp într-o bună zi.)

– Bine, i-a răspuns Garp. Îmi place de Alice, îmi place de tine, îmi place de Harry.

– Iar Alice?

– Lui Alice îi place de mine, a zis Garp.

– Ah, drace, a suspinat Helen. Va să zică, toți ne plăcem unii pe alții, doar că pe mine nu mă prea interesează să mă *culc* cu Harrison.

– Deci punem punct, a zis Garp, încercând să nu trădeze posomoreala din voce. (Alice îi strigase că nu se putea pune punct *niciodată*. „Nu-i assa? Nu-i assa?", strigase ea. „Pur ssi ssimplu nu pot ssă *înssetess!*")

– Ei, nu-i totuși ceva mai bine decât *a fost*? l-a întrebat Helen pe Garp.

– Ţi-ai atins scopul, i-a răspuns Garp. L-ai ridicat pe Harry de pe nenorocita aia de studentă a lui. Acum nu trebuie decât să-l punem jos cu binişorul.

– Şi cum rămâne cu tine şi cu Alice? l-a întrebat Helen.

– Dacă s-a isprăvit pentru unul dintre noi, s-a isprăvit pentru toţi. Aşa-i cinstit.

– Ştiu şi eu ce-i *cinstit,* a zis Helen. Şi mai ştiu şi ce-i *uman.*

Cuvintele de despărţire pe care şi le imagina Garp că le va avea cu Alice erau scenarii violente, presărate de exprimările incoerente ale lui Alice şi terminându-se de fiecare dată cu un amor disperat – o altă hotărâre eşuată, udă de sudoare şi dulce de vâscozitatea abundentă a sexului, ahh, sse minunel

– Cred că Alice e niţel *ţicnită,* a zis Helen.

– Alice e o scriitoare destul de bună, a apărat-o Garp. E chiar o scriitoare autentică.

– Naiba-n ei de *scriitori,* a mormăit Helen.

– Harry habar n-are cât de talentată e Alice, s-a pomenit Garp spunând.

– Ah, drace, a murmurat Helen. E pentru ultima oară când încerc să salvez căsătoria cuiva, în afară de a mea.

I-au trebuit şase luni lui Helen ca să-l pună pe Harry jos cu binişorul, şi în acest răstimp Garp s-a întâlnit cu Alice cât a putut de mult, încercând de fiecare dată s-o prevină că relaţia lor în patru va avea o viaţă scurtă. Şi totodată încerca să se prevină pe sine, căci îl îngrozea gândul că trebuia să renunţe la Alice.

– Nu-i acelaşi lucru pentru toţi patru, îi spunea el lui Alice. Va trebui să se sfârşească, şi încă foarte curând.

– Ssi sse dacă? răspundea Alice. Încă nu ss-a ssfârssit, nu-i assa?

– Încă nu, recunoştea Garp.

Îi citea cu voce tare toate cuvintele pe care le scrisese ea, şi făceau dragoste atât de mult, încât avea usturimi când făcea duş şi nu suporta să poarte centură atunci când alerga.

– Trebuie ss-o fassem ssi-o ss-o *fassem*, îi spunea Alice cu ardoare. Sss-o fassem cât mai putem.

– Știi, chestia asta nu *poate* să dureze, a încercat Garp să-l avertizeze pe Harry în timp ce jucau *squash*.

– Știu, știu, a zis Harry, dar e grozav *atât cât* o să țină, nu-i așa?

– Nu-i assa? a vrut să știe Alice.

O iubea Garp pe Alice? Ahh, dessigur.

– Da, da, spunea Garp, clătinând din cap. El așa credea.

Dar Helen, căreia îi plăcea povestea asta cel mai puțin dintre toți, suferea cel mai mult din pricina ei; când, în cele din urmă, a declarat că trebuia să înceteze, n-a putut să-și disimuleze euforia. Ceilalți trei n-au decât să-și arate indignarea: anume că ea se dovedea atât de ușurată, pe când ei erau aruncați într-o asemenea mohoreală. Fără să se hotărască un asemenea lucru în mod oficial, a urmat un moratoriu de șase luni în privința întâlnirilor dintre cele două cupluri, cu excepția cazurilor întâmplătoare. Evident, Helen și Harry dădeau nas în nas la Catedra de engleză. Garp o întâlnea pe Alice la supermarket. Odată, ea și-a izbit în mod deliberat căruciorul de cumpărături într-al lui; micuțul Walt s-a pomenit strivit între tot felul de pachete și dozele de suc, iar fetița lui Alice s-a arătat la fel de speriată de ciocnire.

– Am ssimssit nevoia unui *contact*, a spus Alice.

Iar într-una dintre nopți le-a telefonat soților Garp, după ce Garp și Helen se culcaseră. A răspuns Helen.

– Harrisson e la voi? a întrebat-o ea pe Helen.

– Nu, Alice, a răspuns Helen. S-a-ntâmplat ceva?

– Nu-i *aissi*, a zis Alice. Nu l-am văssut pe Harrisson toată sseara!

– Ce-ar fi să vin să stau cu tine? i-a propus Helen. Garp se poate duce să-l caute pe Harrison.

– Nu poate veni *Garp* ssă ssea cu mine? a întrebat Alice. Ssi ssă sse dussi *tu* ssă-l caussi pe Harrisson?

– Nu, vin *eu* să stau cu tine, s-a împotrivit Helen. Cred că aşa e cel mai bine. După Harrison se poate duce Garp.

– Îl vreau pe Garp, a scâncit Alice.

– Îmi pare rău, Alice, a zis Helen.

Alice a început să plângă la telefon şi să bolborească un şuvoi de cuvinte din care Helen n-a înţeles nimic. Helen i-a dat receptorul lui Garp.

Garp i-a vorbit lui Alice şi a ascultat-o timp de aproape o oră. Nimeni nu s-a dus să-l caute pe „Harrisson". Helen considera că făcuse treabă bună stăpânindu-şi firea timp de şase luni cât îngăduise întregii poveşti să dureze; şi aştepta din partea lor măcar să se controleze în mod adecvat, acum că se isprăvise totul.

– Dacă Harrison s-a dus să reguleze studente, *zău* că am de gând să-l radiez, a spus Helen. Ce *jigodie!* Iar dacă Alice are pretenţia că-i scriitoare, de ce nu scrie? Dacă are atâtea de *sspuss*, de ce-şi iroseşte vorbele la telefon?

Timpul va linişti lucrurile, Garp ştia asta. Tot timpul va fi acela care îi va dovedi că se înşelase în privinţa scrisului lui Alice. O fi având ea o voce frumuşică, dar nu putea duce nimic la bun sfârşit; nu şi-a isprăvit niciodată al doilea roman, cel puţin în toţi acei ani cât i-a cunoscut familia Garp pe Fletcheri – şi nici în anii care aveau să urmeze. Putea spune totul foarte frumos, dar – cum a observat Garp într-o discuţie cu Helen, când în sfârşit Alice începuse să-l exaspereze – nu era în stare să încheie nimic. Nu putea să *înssetesse.*

Nici Harry nu va fi în stare să-şi joace cărţile bine sau cu înţelepciune. Universitatea va refuza să-i prelungească postul – o pierdere amară pentru Helen, pentru că ea ţinea cu adevărat să-l aibă pe Harry ca prieten. Dar studenta pe care Harry o abandonase pentru Helen nu s-a lăsat abandonată

cu una, cu două; a scheunat peste tot la Catedra de engleză că a fost sedusă – deși, bineînțeles, borfoșenia ei și nu scheunatul făcea din ea o cățea. Fapt e că cei de la catedră au cam ridicat din sprâncene. Și, desigur, sprijinul acordat de *Helen* cererii lui Harrison Fletcher de a i se prelungi postul n-a fost luat în serios, dar fără zarvă multă – căci legătura *ei* cu Harry a fost și ea dată în vileag de studenta abandonată.

Chiar și mama lui Garp, Jenny Fields – cu toate că lua partea femeilor – era de acord cu Garp că însuși postul lui Helen la universitate, ce-i fusese dat atât de ușor, deși era mai tânără decât bietul Harry, fusese un gest formal din partea Catedrei de engleză. Probabil că cineva le spusese că aveau nevoie de o femeie în postul de profesor asociat și Helen era la îndemână. Deși Helen nu se îndoia de competența ei, știa că nu pe acest temei obținuse numirea în post.

Numai că Helen nu se culcase cu nici un student; nu încă. Harrison Fletcher îngăduise, lucru de neiertat, ca viața ei sexuală să reprezinte ceva mult mai important pentru el decât slujba pe care o avea. Oricum, a obținut o altă slujbă. Și poate că ceea ce rămăsese din prietenia dintre familia Garp și familia Fletcher a fost salvat în realitate de faptul că Fletcherii au trebuit să se mute. Astfel, cele două cupluri au ajuns să se întâlnească de două ori pe an; distanța a făcut să se risipească posibilele sentimente ostile. Alice își putea rosti în fața lui Garp proza ei impecabilă – prin intermediul scrisorilor. Tentația de a se atinge, chiar de a-și izbi unul în altul cărucioarele de cumpărături, le-a trecut și cu toții s-au potolit și au ajuns să fie prieteni, așa cum devin mulți prieteni vechi: adică erau prieteni atunci când auzeau unii de alții – sau când, uneori, se adunau laolaltă. Iar când nu se auzeau sau nu se vedeau, nu se gândeau unii la alții.

Garp a aruncat la coș cel de-al doilea roman al său și a început *al doilea* al doilea roman. Spre deosebire de Alice,

Garp era un scriitor adevărat – nu pentru că scria mult mai frumos decât ea, ci pentru că știa ceea ce ar trebui să știe orice creator: după cum spusese el însuși, „nu crești decât atunci când ajungi la capătul a ceva și începi altceva". Chiar dacă aceste așa-numite sfârșituri și începuturi sunt iluzii. Garp nu scria mai iute decât alții, sau mai *mult:* pur și simplu lucra întotdeauna având în cap *ideea* de desăvârșire.

A doua sa carte, știa asta, plesnea de energia care-i mai rămăsese după relația cu Alice.

Era o carte plină de dialoguri și sex care răneau și în urma cărora partenerii rămâneau suferinzi; relațiile sexuale din carte îi făceau să se simtă vinovați și să-și dorească și mai mult sex. Acest paradox a fost citat de mai mulți critici care au calificat fenomenul ba „strălucitor", ba „idiot". Unul dintre critici a spus că romanul era „amar de adevărat", dar s-a grăbit să sublinieze că amărăciunea condamna romanul la statutul de „un clasic minor, doar atât". Dacă ar fi fost „curățat" cât de cât de această amăreală, era de părere criticul, „ar fi apărut la suprafață un adevăr mult mai pur".

Și mai multe prostii s-au debitat în legătură cu „teza" romanului. Un critic se zbătea să exprime ideea că romanul părea să spună că *doar* relațiile sexuale pot să-i dezvăluie în mod profund pe oameni lor înșiși; numai că exact în timpul relațiilor sexuale oamenii păreau să piardă și dramul de profunzime pe care-l aveau. Garp susținea că el n-a avut niciodată vreo teză și, morocănos, i-a spus unui reporter că el scrisese „o comedie serioasă despre căsătorie, dar o farsă sexuală". Ulterior, s-a exprimat în scris că „sexualitatea umană transformă în farse cele mai serioase intenții ale noastre".

Dar, indiferent de ce spunea Garp – sau criticii, de partea lor –, cartea nu a fost un succes. Intitulat *Încornoratul revine în forță,* romanul îi băga în ceață aproape pe toți; chiar și cronicile

erau derutante. Față de *Tărăgănarea*, s-a vândut cu câteva mii de exemplare mai puțin, și chiar dacă John Wolf l-a asigurat pe Garp că de obicei așa se întâmpla cu al doilea roman, Garp a simțit – pentru prima oară în viața lui – că a dat greș.

John Wolf, care era un editor bun, l-a ferit în mod deosebit pe Garp de o anumită cronică, până când s-a gândit cu teamă că s-ar fi putut ca Garp să dea peste ea din întâmplare; moment în care, fără nici o tragere de inimă, Wolf i-a trimis tăieturi din ziarul ce apărea pe Coasta de Vest, la care a atașat un bilet în care spunea că auzise cum că respectivul recenzent suferise o dereglare hormonală. Cronica observa, concis, că era prea sordid și patetic ca S.M. Garp, „fiul netalentat al faimoasei feministe Jenny Fields, să fi scris un roman sexist care se bălăcește în sex – și nici măcar într-un sens instructiv". Și așa mai departe.

Faptul că crescuse alături de Jenny Fields nu făcuse din Garp acel gen de persoană care se lăsa ușor influențată de opiniile pe care le aveau alții despre el, dar nici măcar lui Helen nu i-a plăcut *Încornoratul revine în forță*. Și nici Alice Fletcher, în toate scrisorile ei drăgăstoase, n-a menționat măcar o dată existența cărții.

Încornoratul revine în forță era povestea a două cupluri căsătorite care aveau o aventură amoroasă.

– Ah, draci, a spus Helen când a aflat prima oară despre ce era vorba în carte.

– Nu e despre *noi,* i-a explicat Garp. *Nu* e despre nimic legat de asta. Doar *folosește* asta.

– Și tu care-mi spui mereu că proza autobiografică este cea mai *proastă* literatură posibilă, i-a reproșat Helen.

– *Nu e* autobiografică, s-a apărat Garp. Ai să vezi.

N-a văzut. Deși romanul nu era despre Helen și Garp și Harry și Alice, *era* despre patru persoane a căror relație inegală în cele din urmă și nesătulă de sex se termină într-un eșec.

Fiecare persoană din grupul de patru este handicapată fizic. Unul dintre bărbaţi este orb. Celălalt se bâlbâie atât de monstruos, încât dialogul lui este greu de citit până la furie. Jenny l-a acuzat pe Garp că l-a „lucrat" pe bietul domnul Tinch dus dintre cei vii, dar scriitorii, după cum ştia Garp cu tristeţe, erau doar observatori – imitatori buni şi nemiloşi ai comportamentului uman. Nu voise să-şi bată joc de Tinch; nu făcuse decât să folosească un defect al lui Tinch.

– Nu-nţeleg cum de-ai putut să-i faci una ca asta lui Alice, a zis Helen exasperată.

Helen se referea la handicapuri, mai ales la acelea ale femeilor. Una are spasme musculare la braţul drept – mâna ei zvâcneşte tot timpul, răstoarnă sticle de vin, vaze de flori, pocneşte feţele copiilor, odată aproape că şi-a castrat soţul (fără să vrea) cu un cuţit de tuns copaci. Doar iubitul ei, soţul celeilalte femei, este în stare să domolească acest spasm îngrozitor, incontrolabil – încât femeia este, pentru prima oară în viaţa ei, posesoarea unui trup fără cusur, pe deplin conştient de mişcările sale, cu adevărat ţinut sub control şi stăpânit de către ea însăşi şi numai de ea.

Cealaltă femeie suferă de vânturi imprevizile şi de nestăvilit. Băşinoasa e măritată cu bâlbâitul, orbul e însurat cu periculosul braţ drept.

Nici unul dintre cei patru, spre lauda lui Garp, nu este scriitor. („Să fim recunoscători pentru micile favoruri?" l-a întrebat Helen). Unul dintre cupluri nu are copii şi nici nu vrea să aibă. Celălalt cuplu se străduieşte să aibă un copil: femeia naşte, dar entuziasmul ei este temperat de îngrijorarea fiecăruia în privinţa identităţii tatălui natural. Care dintre ei a fost? Cuplurile urmăresc cu atenţie obiceiurile nou-născutului, în aşteptarea unui indiciu. Se va bâlbâi, va scoate pârţuri, va zvâcni din mâini sau va fi orb? (În viziunea lui

Garp, acest aspect era comentariul său dus la extrem – în numele mamei sale – pe tema *genelor.)*

Într-o oarecare măsură, romanul este optimist, măcar prin faptul că prietenia dintre cupluri îi convinge în cele din urmă să rupă această legătură. Cuplul fără copii se va despărți mai târziu, fiecare dezamăgit de celălalt – dar nu neapărat ca rezultat al experimentului. Cuplul cu un copil reușește în formula de cuplu; copilul crește fără vreun cusur detectabil. Ultima scenă din roman este aceea a întâlnirii întâmplătoare dintre cele două femei; trec una pe lângă alta pe scările rulante ale unui magazin universal, în preajma Crăciunului, băşinoasa urcând, femeia cu brațul drept periculos coborând. Amândouă sunt încărcate de pachete. În momentul în care trec una pe lângă alta, femeii care suferă de vânturi incontrolabile îi scapă un pârț răsunător, piuit – celei cu spasme musculare îi scapă bătrânului din fața ei un braț înțepenit peste spate, trimițându-l în jos pe scara rulantă, făcându-l să cadă peste o mare de oameni. Dar e ajunul Crăciunului. Scările rulante sunt supraaglomerate și zgomotoase; nimeni nu este accidentat și totul, în acest sezon al anului, poate fi iertat. Cele două femei, depărtându-se una de alta fiecare pe scara ei rulantă, par să-și recunoască senine una alteia poverile; își zâmbesc strâmb.

– E o comedie! nu mai contenea Garp să strige. Nimeni n-a priceput asta. Ar trebui să fie foarte *caraghios.* Ce film s-ar putea face din ea!

Dar nu s-a găsit nimeni care să cumpere măcar drepturile pentru ediția broșată.

Din perspectiva destinului unui om care nu poate umbla decât în mâini, Garp avea o idee fixă cu scările rulante.

Helen spunea că nimeni de la Catedra de engleză nu i-a pomenit vreodată ceva despre *Încornoratul revine în forță;* în cazul romanului *Tărăgănarea,* mulți dintre colegii ei cu

intenții dintre cele mai bune încercaseră măcar să-l discute cât de cât. Helen spunea că romanul era o intruziune în viața ei privată și spera că întreaga poveste fusese doar o răbufnire de nemulțumire de care Garp va scăpa în curând.

– Isuse, așa își închipuie, că e vorba de tine? a întrebat-o Garp. Ce dracu' se-n-tâmplă cu colegii ăia imbecili ai tăi? Tragi pârțuri pe-acolo pe coridoare? Îți scapă umărul din încheietură când ești la ședințe? Se bâlbâia Harry la cursuri? a urlat Garp. Sunt eu orb?

– *Da,* tu ești orb, l-a repezit Helen. Tu ai propria ta idee despre ce înseamnă ficțiune și ce înseamnă realitate, dar îți închipui că ceilalți oameni îți cunosc sistemul? Totul este *experiența* ta – cum-necum, oricât ai inventa, chiar dacă este doar o experiență *imaginată.* Oamenii își *închipuie* că e vorba de mine, își *închipuie* că e vorba de tine. Și uneori și eu gândesc la fel.

Orbul din roman este geolog.

– Așa mă văd ei, că mă joc cu pietricele? a tunat Garp.

Femeia cu vânturi lucrează voluntar într-un spital; e ajutoare de infirmieră.

– O vezi pe mama plângându-se? a mai întrebat Garp. Îmi scrie ca să-mi spună că niciodată n-a tras pârțuri în spital – doar acasă, și întotdeauna controlat?

Dar Jenny Fields s-a *plâns* fiului ei în legătură cu *Încornoratul revine în forță.* I-a spus că a ales o temă dezamăgitor de îngustă, lipsită aproape de importanță universală.

– Ea se referă la sex, a spus Garp. Chestie răsuflată. O prelegere despre ce este universal de la o femeie care în viața ei n-a simțit nici o dorință sexuală. Și Papa, care depune jurământ de castitate, decide problema anticoncepționalelor pentru milioane de oameni. Lumea a înnebunit *de-adevăratelea!* a țipat Garp.

Cea mai nouă colegă a lui Jenny era o transsexuală de unu nouăzeci şi patru, pe nume Roberta Muldoon. Fostă Robert Muldoon, un remarcabil inter la Philadelphia Eagles, Roberta slăbise de la 117 la 90 după operaţia reuşită de schimbare de sex. Dozele de estrogen îi reduseseră din forţa ei masivă de odinioară, şi întru câtva din rezistenţă; Garp mai bănuia şi că faimoasele „mâini rapide" de altădată ale lui Robert Muldoon nu mai erau chiar atât de rapide, dar Roberta Muldoon era o însoţitoare formidabilă pentru Jenny Fields. Roberta o venera pe mama lui Garp. Cartea lui Jenny, *O suspectă sexual*, fusese cea care-i dăduse lui Robert Muldoon curajul să se supună operaţiei de schimbare a sexului – într-o iarnă, pe când zăcea să se refacă după o operaţie de genunchi într-un spital din Philadelphia.

Jenny Fields susţinea acum cauza Robertei împotriva reţelelor de televiziune care, declara Roberta, hotărâseră în secret să nu o angajeze pe post de crainic sportiv pentru acel sezon fotbalistic. *Cunoştinţele* despre fotbal ale Robertei nu se diminuaseră cu nimic de când cu estrogenul, argumenta Jenny; masivul sprijin primit din partea campusurilor universitare de peste tot din ţară făcuseră din Roberta Muldoon cea de unu nouăzeci şi patru o figură surprinzător de controversată. Roberta era inteligentă, se exprima foarte bine şi, bineînţeles, ştia cu ce se mănâncă fotbalul; ar fi fost o schimbare în bine faţă de obişnuiţii imbecili care comentau meciurile.

Lui Garp îi plăcea de ea. Vorbeau despre fotbal şi jucau *squash*. De fiecare dată Roberta îi lua lui Garp primele câteva jocuri – era mult mai puternică decât el şi o atletă mai bună –, dar în ceea ce privea rezistenţa, nu se prea putea pune cu el şi, fiind şi persoana cea mai masivă de pe teren, obosea repede. Roberta va obosi şi de acţiunea ei împotriva reţelelor de televiziune, dar va căpăta o rezistenţă mai mare pentru alte lucruri, mult mai importante.

– Roberta, tu reprezinți cu adevărat un câștig pentru Societatea Ellen James, îi spunea Garp.

Îi plăceau vizitele lui Jenny mult mai mult când venea însoțită de Roberta. Roberta bătea mingea ore întregi cu Duncan. Într-o zi i-a promis lui Duncan să-l ia cu ea la meciul Eagles-ilor, dar lui Garp nu-i surâdea ideea. Roberta reprezenta o țintă sigură; erau câteva persoane pe care ea le supărase foarte tare. Garp își imagina diferite atacuri cu bombe îndreptate asupra Robertei – și pe Duncan dispărând pe stadionul de fotbal, vast și clocotitor, din Philadelphia, unde va fi violat de un pedofil.

Ceea ce-i stârnea lui Garp asemenea gânduri năstrușnice era fanatismul unora dintre scrisorile pline de ură adresate Robertei Muldoon, dar când Jenny i-a arătat câteva scrisori pline de ură pe care le primise ea, pe Garp l-a cuprins o îngrijorare și mai mare. Era un aspect al publicității vieții mamei lui la care Garp nu se gândise până atunci: unii oameni o urau cu adevărat. Îi scriau lui Jenny că tare și-ar fi dorit ca ea să aibă cancer. Îi scriau Robertei Muldoon că sperau ca părinții lui sau ai ei să nu mai fie în viață. Un cuplu îi scrisese lui Jenny Fields că le-ar plăcea s-o însămânțeze artificial cu spermă de elefant – și s-o facă să explodeze pe dinăuntru. Biletul era semnat: „Un cuplu legitim".

Un bărbat îi scria Robertei Muldoon că fusese un fan al Eagles-ilor toată viața lui, și chiar și bunicii lui se născuseră în Philadelphia, dar de-acum avea să fie un fan al echipei Giants sau Redskins și se va muta la New York – „sau chiar la Baltimore, dacă e nevoie" –, pentru că Roberta pervertise toată linia ofensivă a Eagles-ilor cu chestiile lui de fătălău.

O femeie îi scria Robertei Muldoon că spera ca Roberta să fie făcută poștă de cei de la Oakland Raiders. Femeia credea că Raiders era cea mai scârboasă echipă de fotbal; poate că cei de acolo o să-i arate Robertei ce mișto e să fii femeie.

Un inter de la un liceu din Wyoming îi scria Robertei Muldoon că-l făcuse să se rușineze de faptul că era inter, astfel că-și schimba poziția – în cea de fundaș. Până acum nu se pomenise de nici un transsexual printre fundași.

Un paznic agresiv de la un colegiu din Michigan îi scria Robertei că dacă ea va pune vreodată piciorul în Ypsilanty, ar vrea s-o fută când poartă apărătoarele de umeri.

– Asta nu-i nimic, îi spunea Roberta lui Garp. Mama ta primește unele încă și mai rele. *Pe ea* o urăsc și mai mulți.

– Mamă, de ce nu te retragi o vreme? Ia-ți o vacanță. Scrie o altă carte.

Nu se gândise niciodată că se va auzi făcându-i o asemenea propunere, dar brusc vedea în Jenny o victimă potențială care se expunea, prin intermediul altor victime, întregii uri, și cruzimi, și violențe din lume.

Când era luată la întrebări de cei din presă, Jenny răspundea invariabil că *scria* o carte nouă; doar Garp și Helen și John Wolf știau că era o minciună. Jenny Fields nu scria nici o carte.

– În ceea ce privește persoana *mea,* am făcut deja tot ce voiam să fac, îi spunea Jenny fiului ei. Acum mă interesează alți oameni. Tu fă-ți griji pentru *tine* însuți, zicea ea cu seriozitate, ca și când, în opinia ei, interiorizarea fiului ei – viața lui imaginativă – era cel mai periculos mod de a trăi.

De fapt, și Helen se temea de asta – mai ales când Garp nu scria; și timp de mai bine de un an după romanul *Încornoratul revine în forță,* Garp n-a scris nimic. Apoi a scris vreme de încă un an și a azvârlit totul la coș. Scria scrisori editorului său; erau cele mai dificile scrisori pe care le citise John Wolf vreodată, cu atât mai mult cu cât trebuia să le și răspundă. Unele erau lungi de zece, douăsprezece pagini; cele mai multe îl acuzau pe John Wolf că nu „împingea" *Încornoratul revine în forță* cât mai mult cu putință.

„Toți au *urât* cartea asta, îi amintea John Wolf lui Garp. Cum să-i fi făcut reclamă?"

„Niciodată n-ai sprijinit cartea asta", îi reproșa Garp.

Helen îi scria lui John Wolf că trebuia să aibă răbdare cu Garp, dar John Wolf îi cunoștea destul de bine pe scriitori și era răbdător și amabil cu ei atât cât îi stătea lui în putere.

În cele din urmă, Garp s-a apucat să scrie scrisori altor persoane. Răspundea la unele scrisori pline de ură pe care le primea mama lui – acele rare cazuri în care era trecută și adresa expeditorului. Scria scrisori lungi, prin care încerca să-i convingă pe acești oameni să se lepede de ura lor.

– Te transformi într-un asistent social, îi atrăgea Helen atenția.

Dar Garp s-a oferit să răspundă chiar și la unele scrisori pline de ură adresate Robertei Muldoon; că veni vorba, Roberta avea un iubit, încât scrisorile astea se revărsau asupra ei precum un șuvoi de apă.

– Isuse, i se plângea Garp, întâi o redefinire sexuală, iar acum te-ai îndrăgostit. Pentru un inter cu țâțe, ești de-a dreptul plictisitoare, Roberta.

Erau prieteni foarte buni și jucau *squash* adesea, ori de câte ori Roberta și Jenny veneau în oraș, dar tot nu era suficient de des ca să ocupe tot timpul plin de neastâmpăr al lui Garp. Își petrecea ore întregi jucând tot felul de jocuri cu Duncan – și așteptând ca Walt să se facă destul de mare să se poată juca și el. Garp cocea o adevărată furtună.

– Al treilea roman o să fie unul mare, i-a spus John Wolf lui Helen, pentru că-și dădea seama că ea începea să se satureze de neastâmpărul lui Garp și avea nevoie de o discuție care s-o revitalizeze. Dă-i timp, o să vină și asta.

– De unde știe *el* că al treilea o să fie cel mare? turba Garp. Al treilea roman al meu nici măcar nu există. Și după cum a fost publicat, al doilea e ca și inexistent. Editorii ăștia

sunt plini de mituri și de profeții care-i satisfac doar pe ei! Dacă se pricepe atât de bine la ce înseamnă al treilea roman, de ce nu se apucă să-și scrie *propriul* său al treilea roman? De ce nu-l scrie pe *primul*?

Dar Helen a zâmbit și l-a sărutat și a început să meargă împreună cu el la filme, deși ura filmele. Era fericită cu slujba ei; puștii erau fericiți. Garp era un tată bun și un bucătar bun și făcea dragoste cu mult mai multă fantezie atunci când nu scria, decât atunci când era concentrat pe scrisul lui. Lasă, va veni și asta, își spunea Helen.

Tatăl ei, bunul și bătrânul Ernie Holm, dăduse semne că ar fi avut probleme cu inima, dar era fericit la Steering. Făcea excursii cu Garp, în fiecare iarnă, ca să asiste la acele meciuri mari de lupte greco-romane care aveau loc în Iowa. Helen era convinsă că blocajul scriitoricesc al lui Garp era un lucru minor, care putea fi îndurat.

– Va veni și asta, i-a spus Alice Fletcher lui Garp, la telefon. Nu possi *forssa* lucrurile.

– Nu încerc să *forțez* nimic, a asigurat-o Garp. Pur și simplu nu e nimic acolo.

Dar în gând își spunea că apetisanta Alice, care nu era în stare să termine ceva vreodată – nici măcar dragostea ei pentru el –, nu era cea mai autorizată să înțeleagă ce voia el să spună.

Apoi a început și Garp să primească scrisori pline de ură. Una îi era scrisă de cineva care se simțise jignit de *Încornoratul revine în forță*. Și nu era vorba de un bășinos orb, bâlbâit și spasmodic – cum și-ar putea cineva imagina. Era doar ceea ce-i trebuia lui Garp ca să iasă din criza lui.

> Stimate Căcat cu Ochi,
> [scria partea jignită]
>
> Ți-am citit romanul. Pari să găsești problemele altora teribil de amuzante. Ți-am văzut fotografia. Cu căpățâna

aia grasă de păr, presupun că te amuzi copios pe socoteala chelboşilor. Şi în cartea matale plină de cruzime râzi pe seama celor care nu pot avea orgasm şi a celor care nu sunt binecuvântaţi cu căsătorii fericite şi a celor ale căror soţii şi soţi sunt necredincioşi unii altora. Ar trebui să ştii că persoanele care au asemenea probleme nu găsesc că totul este atât de amuzant. Uită-te la lumea întreagă, căcat cu ochi – e un leagăn de durere, oamenii suferă şi nimeni nu crede în Dumnezeu sau nu-şi creşte copiii cum trebuie. Băi, căcatule, tu n-ai nici o problemă, aşa că-ţi poţi permite să-ţi baţi joc de toţi cei care au!

A matale cu sinceritate,
(Doamna) I. B. Poole
Findlay, Ohio

Scrisoarea l-a usturat pe Garp ca o palmă peste obraz; niciodată înainte nu se simţise atât de profund neînţeles. De ce insistau oamenii în ideea că dacă erai „comic" nu puteai fi şi „serios"? Garp avea impresia că majoritatea oamenilor confundau faptul de a fi profund cu acela de a fi sobru, şi faptul de a fi serios cu acela de a fi adânc. Aparent, dacă aveai *un ton* serios, însemna că şi erai. Pesemne că celelalte animale nu puteau râde unele de altele, iar Garp avea convingerea că râsul era înrudit cu compasiunea, de care toţi avem mereu tot mai multă nevoie. La urma urmei, el fusese un copil lipsit de umor – şi niciodată religios – astfel că acum probabil că lua comedia mai în serios decât alţii.

Dar pentru el era dureros să vadă că viziunea lui era interpretată ca o *batjocură* la adresa oamenilor; şi avea un acut sentiment al eşecului, dându-şi seama că arta lui îl făcea să pară plin de cruzime.

Cu multă grijă, ca şi când ar fi vorbit cu un potenţial sinucigaş aflat la ultimul etaj al unui hotel străin şi nefamiliar, Garp i-a răspuns amicei sale din Findlay, Ohio.

Stimată doamnă Poole,

Lumea este un leagăn al durerii, oamenii suferă îngrozitor, puțini dintre noi cred în Dumnezeu sau își cresc copiii foarte bine; ai dreptate în această privință. Este de asemenea adevărat că oamenii care au probleme nu consideră, de regulă, că problemele lor sunt „caraghioase".

Horace Walpole spunea odată că lumea este comică pentru cei ce gândesc și tragică pentru cei ce simt. Sper că vei fi de acord cu mine că Horace Walpole simplifică întru câtva lumea când spune acest lucru. Cu siguranță că atât dumneata cât și eu gândim și simțim; în privința a ceea ce este comic și tragic, doamnă Poole, lumea este tare amestecată. Din această pricină, n-am înțeles niciodată de ce „seriosul" și „caraghiosul" sunt considerate ca elemente contrarii. Pentru mine este pur și simplu o contradicție reală faptul că problemele oamenilor sunt adesea caraghioase și că oamenii sunt adesea și în ciuda acestui fapt triști.

Mă simt totuși jenat că îți închipui că râd de oameni sau că-mi bat joc de ei. În privința oamenilor, eu nu glumesc. De fapt, singurii pe care-i iau în serios sunt oamenii. Prin urmare, nu simt decât compasiune pentru felul în care se comportă ei – și nu pot să-i consolez decât cu râsul.

Râsul este religia mea, doamnă Poole. La fel ca majoritatea religiilor, râsul meu este destul de disperat. Vreau să-ți relatez o istorioară, ca să exemplific ceea ce-am spus. Povestea se petrece în Bombay, India, unde mulți oameni mor de foame în fiecare zi; dar nu toți oamenii din Bombay mor de foame. Printre cei care nu mor de foame în Bombay, India, a avut loc o nuntă, și s-a dat o petrecere în cinstea mirilor. Unii dintre oaspeți și-au adus și elefanții cu ei. Prin aceasta nu voiau în mod conștient să facă paradă, nu făceau decât să folosească elefanții drept mijloc de transport. Deși acest

mod de a călători poate să ni se pară şocant, eu nu cred că respectivii nuntaşi se vedeau pe ei înşişi în acest fel. Cei mai mulţi dintre ei probabil că nu erau direct răspunzători pentru numărul mare de concetăţeni de-ai lor indieni care mureau de foame peste tot în jur; cei mai mulţi dintre ei nu făceau decât să se rupă de problemele lor personale şi de problemele lumii, pentru a celebra nunta unui prieten. Dar dacă dumneata ai fi făcut parte dintre indienii muritori de foame şi ai fi trecut şonticăit pe lângă această petrecere de nuntă şi ai fi văzut toţi acei elefanţi postaţi în afara curţii, probabil că ai fi simţit o oarecare nemulţumire.

Mai mult, unii dintre petrecăreţii de la nuntă s-au îmbătat şi s-au apucat să dea elefantului lor bere. Au golit o găleată pentru gheaţă şi au umplut-o cu bere şi s-au dus chicotind spre locul unde erau ţinuţi elefanţii şi i-au dat elefantului înfierbântat întreaga găleată. Elefantului i-a plăcut. Aşa că petrecăreţii i-au dat mai multe găleţi de bere.

Cine ştie ce efect poate să aibă berea asupra unui elefant? Oamenii aştia nu doriseră să facă nici un rău, nu făcuseră decât să se amuze – şi, după toate probabilităţile, vieţile lor nu erau sută la sută vesele. Probabil că aveau nevoie de această petrecere. Dar în acelaşi timp erau iresponsabili şi proşti. Dacă vreunul dintre acei indieni flămânzi s-ar fi târât printre animalele ţinute afară şi i-ar fi văzut pe nuntaşii beţi umplând un elefant cu bere, pun pariu că s-ar fi simţit revoltat. Dar sper că dumneata îţi dai seama că eu nu fac haz pe socoteala nimănui.

Mai departe se întâmplă că nuntaşii beţi sunt poftiţi să părăsească nunta, deoarece comportamentul lor faţă de propriul elefant nu face nici o plăcere celorlalţi oaspeţi. Nimeni nu poate acuza pe ceilalţi oaspeţi că simt astfel; unii dintre ei poate că s-au gândit că în acest fel împiedicau lucrurile să

„scape din mână", deşi oamenii nu prea au succes în asemenea încercare.

Arţăgoşi şi foarte curajoşi din pricina berii, petrecăreţii s-au căţărat cu greu pe elefantul lor şi au luat-o din loc – bravând, fără îndoială, că sunt fericiţi –, şi l-au răsucit pe elefant, l-au făcut să se izbească de alţi elefanţi şi de tot felul de obiecte, pentru că elefantul petrecăreţilor se clătina dintr-o parte în alta, ameţit şi greoi, cu priviri înceţoşate şi beat turtă din pricina găleţilor de bere. Trupul lui se lăsa ba în faţă, ba în spate, ca un mădular artificial prost fixat. Uriaşul animal era atât de nesigur pe picioare, încât a lovit un stâlp electric, dărâmându-l cu totul şi făcând ca firele electrice să cadă pe capul lui masiv – ceea ce a provocat moartea instantanee atât a lui, cât şi a nuntaşilor care-l călăreau.

Doamnă Poole, te rog să mă crezi: eu nu consider că asta e „caraghios". Dar uite că vine unul dintre acei indieni flămânzi. Îi vede pe toţi nuntaşii jelind moartea prietenilor lor şi a elefantului prietenilor lor; văicăreli multe, sfâşieri de veşminte frumoase, bucate bune şi vinuri împrăştiate pe jos. Primul lucru pe care-l face este să profite de ocazie şi să se furişeze printre nuntaşi cât nu-l bagă nimeni în seamă şi să fure puţinul de bucate bune şi băutură pentru familia lui flămândă. Al doilea lucru este să râdă în hohote de felul în care au sfârşit-o petrecăreţii şi elefantul lor. În comparaţie cu moartea prin inaniţie, această metodă de moarte uriaşă trebuie că i se pare subnutritului indian caraghioasă, sau măcar rapidă. Dar nuntaşii nu văd lucrurile în acest fel. Pentru ei, totul s-a transformat în tragedie; de-acum ei vorbesc despre „acest eveniment tragic", şi deşi poate că ar putea să ierte prezenţa unui „cerşetor deplorabil" la petrecerea lor – şi chiar ar fi tolerat faptul că le-a furat bucatele –, nu-l pot ierta pentru că a râs de prietenii lor morţi şi de elefantul mort al prietenilor lor.

Nuntaşii – revoltaţi de purtarea cerşetorului (de râsul lui, nu de hoţia şi zdrenţele lui) – îl înecă într-una din găleţile cu bere pe care răposaţii petrecăreţi le folosiseră ca să-şi adape elefantul. Şi îşi justifică gestul ca fiind un act de „dreptate". Putem vedea că povestirea este despre lupta de clasă – şi, bineînţeles, „serioasă", la urma urmei. Dar mie îmi place să consider că este o comedie despre un dezastru natural: nu sunt decât oameni care încearcă destul de prosteşte să „ţină sub control" o situaţie a cărei complexitate îi depăşeşte – o situaţie compusă din părţi eterne şi părţi triviale. În fapt, când e vorba de ceva atât de mare cât un elefant, lucrurile ar fi putut sta şi mai rău.

Sper, doamnă Poole, că v-am lămurit întru câtva asupra a ceea ce am vrut să spun. În orice caz, îţi mulţumesc că ţi-ai răpit din timp pentru a-mi scrie, deoarece apreciez foarte mult când publicul meu cititor mi se adresează – chiar şi critic.

Al dumitale cu sinceritate,
„Căcat cu Ochi"

Garp era un om excesiv. Totul la el devenea baroc, căci el credea în exagerări; proza lui era şi ea extremistă. Garp nu putea uita eşecul pe care-l avusese cu doamna Poole; îl punea pe gânduri adesea, şi cu siguranţă că răspunsul ei la pompoasa lui scrisoare l-a necăjit şi mai mult.

Dragă domnule Garp,
şa răspuns doamna Pooleţ

Nu mi-a trecut niciodată prin cap că te vei osteni să-mi scrii o scrisoare. N-am nici o îndoială că eşti un om bolnav. Văd din scrisoarea matale că ai multă încredere în mata însuţi, şi cred că ăsta-i un lucru bun. Dar ceea ce spui mata acolo e mai mult gunoi şi lipsit de sens pentru mine, şi nu

vreau să încerci să-mi mai explici ceva, pentru că este plictisitor şi o insultă la adresa inteligenţei mele.

A matale,
Irene Poole

Ca şi credinţele sale, Garp era contradictoriu. Era foarte generos cu alţii, dar îngrozitor de nerăbdător. Îşi stabilea propriile standarde în ceea ce privea cantitatea de timp şi de răbdare pe care le merita fiecare. Putea fi drăguţ până la scrupulozitate, dar numai până când hotăra că fusese de ajuns de drăguţ. Atunci făcea stânga-mprejur şi se repezea înapoi urlând.

Dragă Irene,
şi-a scris el doamnei Pooleţ

Ar trebui ori să încetezi să mai citeşti cărţi, ori să-ţi dai mai multă osteneală.

Dragă Căcat cu Ochi
şa răspuns Irene Pooleţ

Soţul meu spune că dacă îmi mai scrii o singură scrisoare, te bate până-ţi zboară creierii din cap.

Cu toată sinceritatea,
Doamna Fitz Poole

Dragă Fitzy şi Irene
şa replicat Garp promptţ

Futu-vă-n cur.

Astfel şi-a pierdut el simţul umorului şi compasiunea pentru lume.

În „Pensiunea Grillparzer", Garp atinsese întru câtva coarda comediei (pe de o parte) și a compasiunii (pe de alta). Povestea nu umilea *oamenii* din poveste – nici cu o drăgălășenie forțată, nici cu orice altă exagerare sofisticată după necesități pentru a convinge. Și nici nu sentimentaliza oamenii și nu le minimaliza în vreun fel existența.

Dar lui Garp i se părea că pierduse acest echilibru în arta lui de a povesti. Primul său roman, *Tărăgănarea,* suferea – în opinia lui – de apăsarea afectată a întregii acelei istorii fasciste la care el nu luase cu adevărat parte. Al doilea roman suferea de neputința lui de a fi avut *îndestul* imaginație – cu alte cuvinte, simțea că nu-și dusese imaginația suficient de departe, dincolo de propria lui experiență destul de banală. Avea impresia că *Încornoratul revine în forță* îi ieșise cam rece; părea doar o altă experiență „reală", dar destul de banală.

De fapt, acum i se părea că era prea plin de propria lui viață norocoasă (împreună cu Helen și cu copiii lor). Simțea că era în pericol de a-și limita capacitatea sa de scriitor într-un mod oarecum obișnuit: scriind, în esență, despre sine. Cu toate acestea, când privea în afara sa, departe, Garp vedea acolo doar invitația la prefăcătorie. Imaginația îl lăsa baltă – „judecata lui – o străfulgerare palidă". Când îl întreba careva cum stătea cu scrisul, nu izbutea decât să dea un răspuns scurt, ce o imita cu cruzime pe biata Alice Fletcher:

– Am *înssetat.*

9

Soțul etern

În Paginile Galbene din cartea de telefon a lui Garp, Matrimonialele erau trecute aproape de Lemn, Cherestea. După Lemn, Cherestea veneau Management, Manufactură, Mase Plastice, Mașini-Unelte, Materiale de Construcție; apoi Matrimoniale. Garp căuta Cheresteaua când a descoperit Matrimonialele; avea de pus câteva întrebări nevinovate despre cheresteaua de doi pe patru, dar privirile i-au fost atrase de Matrimoniale, ceea ce a dat naștere la alte întrebări, mult mai interesante și mai tulburătoare. De exemplu, Garp nu-și dăduse niciodată seama că erau mai mulți consilieri de familie decât cherestegii. Dar bineînțeles că acest lucru depinde de locul unde locuiești, și-a spus el. În zonele rurale, oamenii au mult mai mult de-a face cu cheresteaua, sau nu-i așa?

Garp era însurat de aproape unsprezece ani; în tot acest timp, nu prea avusese nevoie de cherestea, cu atât mai puțin de sfaturi. Nu din cine știe ce probleme personale își manifesta Garp interesul pentru lunga listă din Paginile Galbene; ci pentru că își petrecea o grămadă de timp încercând să-și imagineze cum ar fi dacă și-ar lua o slujbă.

Pe listă se găseau Centrul Creștin pentru Consultanță și Serviciul Pastoral Comunitar pentru Consultanță; Garp își imagina preoți inimoși care-și frecau întruna mâinile lor

cărnoase, cu pielea uscată. Vorbeau cu fraze rotunde, jilave, precum baloanele de săpun, spunând chestii de genul: „Nu ne facem iluzii că Biserica poate fi de prea mare ajutor în problemele personale, cum sunt ale dumneavoastră. Fiecare persoană trebuie să caute soluţii personale, trebuie să-şi păstreze personalitatea; cu toate astea, experienţa *noastră* ne-a învăţat că mulţi oameni şi-au *găsit* propria lor personalitate *în sânul bisericii.*"

Iar în faţa preotului şedea cuplul năucit, care sperase să discute despre orgasmul simultan – mit sau realitate?

Garp a observat că aceia care deveneau consilieri în probleme matrimoniale erau feţe bisericeşti; exista un Serviciu Social Luteran, un domnul abate Dwayne Kuntz (cu „atestat") şi o anume Louise Nagle, care era „Pastor al Tuturor Sufletelor", afiliată la ceva ce se numea Biroul Statelor Unite pentru Căsătorii şi Consilieri în probleme Matrimoniale (care o „atestase"). Garp a luat un creion şi a înscris nişte zerouri mici în dreptul numelor consilierilor matrimoniali cu afiliaţii religioase. Era convins că toţi erau gata să dea sfaturi relativ optimiste.

Nu avea aceeaşi certitudine în ce privea punctul de vedere al consilierilor cu o pregătire mai „ştiinţifică"; şi era chiar şi mai puţin sigur de pregătirea în sine. Unul era un „psiholog practicant cu atestat", altul îşi înscrisese pur şi simplu după nume un „Licenţiat practician"; Garp ştia că asemenea titluri puteau să însemne orice şi nimic. Un absolvent de sociologie, un fost absolvent de relaţii comerciale. Altul adăugase „Licenţiat în ştiinţe" – în botanică, probabil. Şi mai era unul „Doctor în filosofie" – filosofia căsătoriilor? Şi încă un „Doctor" – *medic* adică, sau doctor în filosofie? Pentru a da sfaturi matrimoniale, care dintre ei ar fi mai bun? Unul era specialist în „terapie de grup"; cineva, poate mai puţin ambiţios, nu promitea decât „evaluare psihologică".

Garp şi-a ales doi. Primul era Dr. O. Rothrock – „cabinet respectabil; se acceptă cărţi de credit".

Al doilea – unul M. Neff – „doar cu programare". După numele de M. Neff nu urma altceva decât un număr de telefon. Fără titluri sau aroganţă supremă? Poate că şi una, şi alta. Dacă aş avea *eu* nevoie de careva, şi-a spus Garp, l-aş încerca mai întâi pe M. Neff. Doctorul O. Rothrock, cu cărţile lui de credit şi cabinetul lui respectabil, era în mod clar un şarlatan. Dar M. Neff era serios; M. Neff avea o viziune, Garp era sigur de asta.

S-a uitat mai jos pe lista din Paginile Galbene, la Mecanică Fină, Oficiul de Pensii, Pompe Funebre, Recondiţionări Saltele (doar o adresă, afară din oraş, număr de telefon din Steering: socrul lui Garp, Ernie Holm, recondiţiona saltele pentru lupte, un hobby cu oarece profit. Nici prin gând nu i-a trecut lui Garp că era vorba de fostul său antrenor de lupte: a trecut peste Recondiţionări Saltele fără să recunoască numele lui Ernie). Urma Scule de Tâmplărie – „Vezi Feră-straie". Destul. Lumea era prea complicată. S-a întors înapoi la Matrimoniale.

Apoi a venit Duncan de la şcoală. Fiul cel mare al lui Garp avea zece ani; un băiat înalt, cu faţa osoasă, delicată a lui Helen Garp şi cu ochii ei ovali, brun-gălbui. Helen avea pielea uşor măslinie, şi Duncan îi moştenise pielea asta minunată. De la Garp primise nervozitatea, încăpăţânarea, stările de autocompătimire sumbră.

– Tati? l-a strigat el. Pot să-mi petrec noaptea la Ralph? Este foarte important.

– Ce? n-a priceput Garp. Nu. Când?

– Iar ai dat iama prin cartea de telefon? l-a întrebat Duncan.

De câte ori citea Garp o carte de telefon, Duncan îşi dădea seama imediat, căci era ca şi cum încerca să-l trezească dintr-un somn de după-amiază. Citea adesea cărţi de telefon, în căutare

de nume. Garp punea personajelor sale nume din cartea de telefon; când se împotmolea cu scrisul, lua cartea de telefon în căutare de alte nume; schimba tot timpul numele personajelor sale. Iar când călătorea, primul lucru după care se uita în camerele de hotel era cartea de telefon; de obicei o fura.

– Tată? a repetat Duncan; bănuia că tatăl său se găsea în transa cărții de telefon, trăind existențele persoanelor sale fictive. Garp uitase, de fapt, că azi avea treburi nefictive cu cartea de telefon; uitase de cherestea, nu se gândea decât la curajul lui M.Neff și la ce ar însemna să *dai* consultații matrimoniale. Tati! a spus Duncan încă o dată. Dacă nu-l sun pe Ralph până la cină, mama lui n-o să mă lase să mă duc.

– Ralph? s-a mirat Garp. Ralph nu este aici.

Duncan și-a împins înainte maxilarul lui delicat și și-a dat ochii peste cap; un gest pe care-l făcea și Helen, iar Duncan avea același gât minunat ca al ei.

– Ralph este la *el* acasă, a spus Duncan, iar eu sunt la *mine* acasă și aș dori să mă duc să-mi petrec noaptea la Ralph – cu Ralph.

– Nu în timpul săptămânii, s-a opus Garp.

– E vineri. Isuse, a făcut exasperat Duncan.

– Nu înjura, Duncan. Când o să vină mama acasă de la serviciu, cere-i ei voie.

Evita să-și asume responsabilitatea, știa asta; Garp era suspicios în privința lui Ralph – mai rău, se temea ca Duncan să-și petreacă noaptea la Ralph acasă, deși o mai făcuse și înainte. Ralph era un băiat mai mare, în care Garp nu avea încredere; în plus, nu-i plăcea nici de mama lui Ralph – pleca seara de acasă și-i lăsa pe băieți de capul lor (Duncan recunoscuse acest fapt). Helen spusese odată despre mama lui Ralph că era „șleampătă", un cuvânt care-l intrigase întotdeauna pe Garp (și un aspect, la femei, care-l atrăgea în felul său). Tatăl

lui Ralph nu locuia acasă, deci „șlempoțenia" mamei lui Ralph era accentuată de statutul ei de femeie singură.

– *Nu pot* s-o aștept pe mami să ajungă acasă, a protestat Duncan. Mama lui Ralph zice că trebuie să știe înainte de cină, altfel nu mă mai lasă să mă duc.

Cina cădea în grija lui Garp, încât ideea de cină i-a distras atenția; s-a întrebat cât era ceasul. Duncan nu părea să fi venit de la școală la o oră anume.

– De ce nu-i spui lui Ralph să vină el încoace? l-a întrebat Garp.

O replică devenită familiară. De obicei Ralph era cel care-și petrecea nopțile la Duncan, scutindu-l pe Garp de neliniștile pe care i le provocau neglijențele *doamnei* Ralph (nu-și aducea niciodată aminte de numele de familie al lui Ralph).

– *Întotdeauna* Ralph își petrece noaptea aici, nu s-a lăsat Duncan. Vreau să mă duc eu *acolo.*

Și să faci *ce?* s-a întrebat Garp în sinea lui. Să bei, să fumezi, să te droghezi, să chinuiești animalele, să spionezi amorurile șleampete ale doamnei Ralph? Dar Garp știa că Duncan avea zece ani și era un copil foarte întreg la minte – foarte atent. Probabil că celor doi băieți le plăcea să stea singuri într-o casă în care Garp nu le zâmbea pe deasupra creștetelor, întrebându-i dacă își doreau ceva.

– De ce n-o suni pe doamna Ralph s-o întrebi dacă nu poți aștepta până vine mama acasă, înainte să-i spui dacă te duci sau nu?

– Isuse, „*doamna* Ralph"! a gemut Duncan. Mama o să spună, „Din partea *mea* poți să te duci. Întreabă-l pe tata". Așa spune întotdeauna.

Deștept copil, a gândit Garp. Era prins în capcană. Aproape că i-a scăpat că era îngrozit că doamna Ralph îi va ucide pe amândoi în timpul nopții când țigara aprinsă, cu

care adormea în mână, îi va da foc la păr, dar s-a abținut și n-a spus mai mult decât *putea* să spună.

– *Okay*, du-te, a făcut el morocănos.

Nu știa nici măcar dacă mama lui Ralph fuma. Pur și simplu o displăcea doar uitându-se la ea, și avea bănuieli în privința lui Ralph – din nici un alt motiv mai serios decât acela că băiatul era mai mare decât Duncan și din această pricină, își imagina Garp, era capabil să-l corupă pe Duncan în feluri diferite și cumplite.

Garp suspecta pe majoritatea celor de care se simțeau atrași soția și copiii lui; simțea o nevoie teribilă de a-i proteja pe cei puțini pe care-i iubea de ceea ce erau „toți ceilalți", după cum își imagina el. Săraca doamnă Ralph nu era singura victimă ponegrită de bănuielile lui paranoice. Ar trebui să ies mai mult din casă, și-a spus Garp. Dacă aș avea o slujbă – și-a zis în gând, un gând care-i venea în fiecare zi, regândit în fiecare zi, de când nu mai scria.

Aproape că nu exista nici o slujbă care să-l atragă pe Garp și cu siguranță nici una pentru care să aibă vreo calificare; calificare avea pentru foarte puține treburi, știa asta. Știa să scrie; *când* scria, considera că scria bine. Dar unul dintre motivele care-l făceau să se gândească să-și ia o slujbă era acela că simțea nevoia să afle mai multe despre ceilalți oameni; voia să-și depășească neîncrederea în ei. O slujbă l-ar obliga, cel puțin, să stabilească niște contacte – și dacă nimic nu-l obliga să fie împreună cu alți oameni, Garp prefera să stea acasă.

La început, scrisul fusese pricina pentru care nu se gândise niciodată serios la ideea de a-și lua o slujbă. Acum tocmai scrisul îl determina să se gândească la faptul că avea nevoie de o slujbă. Încep să nu mai am oameni pe care să mi-i pot imagina, și-a zis el, dar poate că de fapt nu existaseră niciodată oameni care să-i *placă;* și trecuseră prea mulți ani de când nu mai scrisese nimic pe placul lui.

– Plec! a strigat Duncan, făcându-l pe Garp să se trezească din visare. Băiatul avea în spate un rucsac de-un portocaliu deschis; sub rucsac era legat sul un sac de dormit galben. Garp le alesese pe amândouă pentru culorile ce săreau în ochi.

– Te duc cu mașina, a spus Garp, dar Duncan și-a dat iar ochii peste cap.

– Mama a luat mașina, tati, și încă nu s-a întors de la slujbă.

Desigur; Garp a zâmbit nătâng. Apoi l-a văzut pe Duncan pregătindu-se să ia bicicleta, drept care s-a repezit la ușă și a strigat în urma lui:

– De ce nu te duci *pe jos*, Duncan?

– De ce pe jos? a-ntrebat Duncan exasperat.

Ca să nu-ți frângi spinarea atunci când o mașină condusă de un adolescent nebun sau de un bețiv care tocmai suferă un atac de cord te mătură de pe stradă, a răspuns Garp în sinea lui – și minunatul tău piept cald să nu fie sfărâmat de bordură, și capul tău deosebit să nu fie crăpat când aterizezi pe trotuar, și să nu te culeagă vreun imbecil și să te împacheteze într-o cuvertură veche de parcă ai fi animalul cine știe cui, descoperit într-un șanț. Apoi vin nerozii din cartier și-și dau cu presupusul cine-ar putea fi stăpânul („Casa aia albă cu verde de la colțul lui Elm cu Dodge, așa cred"). Apoi te aduce careva cu mașina până acasă, sună la ușă și-mi spune: „Ăăăăă, îmi pare rău" – și-mi arată rămășițele de pe bancheta din spate plină de sânge și mă întreabă: „E al dumitale?" Dar tot ce a spus Garp a fost:

– Ah, bine, Duncan, *ia* bicicleta. Numai să fii atent!

S-a uitat după Duncan să-l vadă cum traversează strada, cum pedalează până la strada următoare, cum se uită atent înainte să ia curba *(Bun băiat, uite ce atent semnalizează cu mâna – dar poate că-i doar de hatârul meu).* Era o suburbie lipsită de primejdii, dintr-un orășel lipsit de primejdii; pajiști plăcute, case tip vilă – majoritatea erau familii de universitari,

care, dacă aveau o casă mai mare, o împărțeau în garsoniere pentru studenții din ultimul an. Mama lui Ralph, spre exemplu, părea convinsă că va fi toată viața ei o studentă din ultimul an, deși avea o casă întreagă numai a ei – și chiar dacă era mai mare decât Garp. Fostul ei soț preda nu se știa ce știință și-i plătea cursurile. Garp și-a amintit că Helen aflase că bărbatul trăia cu o studentă.

Probabil că doamna Ralph este o persoană perfect cumsecade, și-a spus Garp; are un copil și cu siguranță că-l iubește. Fără îndoială că are intenții serioase să vrea să facă ceva cu viața ei. Numai dacă ar fi ceva mai *atentă!* și-a spus Garp. Trebuie să fii atent; oamenii nu-și dădeau seama de asta. E atât de ușor să dai cu piciorul la tot, și-a spus el.

– Salut! a zis cineva, sau doar și-a *închipuit* el că a auzit.

S-a uitat în jur, dar oricine fusese cel care-l salutase dispăruse – sau poate că nici nu fusese vreodată acolo. Și-a dat seama că era desculț (îi înghețaseră picioarele, era o zi de început de primăvară) și că stătea pe trotuar în fața casei cu o carte de telefon în mână. I-ar fi plăcut să continue să și-l imagineze pe M. Neff și toată treaba asta cu sfaturile matrimoniale, dar știa că era târziu – trebuia să pregătească cina și nici măcar nu făcuse cumpărăturile trebuincioase. La o stradă depărtare auzea zumzetul generatoarelor care alimentau congelatoarele mari ale supermarketului (din această cauză se mutaseră în acest cartier – pentru ca Garp să poată merge pe jos până la magazin după cumpărături, când Helen lua mașina ca să se ducă la serviciu. Și mai era și un parc în apropiere, unde el putea alerga). În spatele magazinului se găseau niște ventilatoare pe care Garp le auzea sugând aerul stătut dintre șirurile de rafturi și suflând afară, în tot cartierul, mirosuri vagi de tot felul de alimente. Lui Garp îi plăcea asta. Avea suflet de bucătar.

Își petrecea ziua scriind (sau încercând să scrie), alergând și gătind. Se trezea devreme, pregătea micul dejun pentru el

și copii; la prânz nu era nimeni acasă, astfel că Garp nu mânca niciodată nimic la prânz; iar seara, în fiecare seară, pregătea cina pentru întreaga familie. Un ritual pe care-l iubea, dar ambiția sa de a găti depindea de cât de bună-i fusese ziua la scris, și de cât de bine alergase. Dacă scrisul îi mersese prost, se elibera de asta printr-o alergare lungă; uneori, o zi proastă în privința scrisului îl istovea atât de mult, încât abia dacă reușea să alerge o milă; atunci se străduia să-și salveze ziua cu o cină copioasă.

Helen nu-și putea da niciodată seama ce fel de zi avusese Garp, dacă se lua după ceea ce le pregătea la cină; ceva special putea să însemne o celebrare, sau putea să însemne că mâncarea era *singurul* lucru de ispravă, că pregătirea mesei era singura trudă care-l scăpa pe Garp de disperare. „Dacă ești atent, scria Garp, dacă folosești ingredientele potrivite și nu încerci să fușărești, atunci poți de obicei să gătești ceva foarte bun. Uneori este singurul produs mai acătării pe care-l poți salva după o zi întreagă: ceea ce faci de mâncare. Când e vorba de scris, găsesc eu, poți să ai toate ingredientele necesare, să le acorzi tot timpul și toată grija, și tot să nu obții nimic. La fel e și cu dragostea. Prin urmare, gătitul, dacă te străduiești, te ajută să-ți păstrezi sănătatea mintală."

S-a întors în casă și și-a căutat o pereche de pantofi. Aproape toți pantofii pe care-i avea erau tenișii pentru fugă – multe perechi să găseau în diferite faze de scâlciere. Garp și copiii purtau haine curate, dar boțite; Helen se îmbrăca elegant, și deși Garp era cel care spăla rufele, refuza să le și calce. Helen își călca singură hainele și, din când în când, câte o cămașă de-a lui Garp; călcatul era singura îndatorire din treburile casei pe care Garp o refuza. Gătitul, copiii, rufele, dereticatul, pe astea le făcea. Gătitul, ca un expert; copiii, oarecum tensionat, dar cu conștiinciozitate; dereticatul, puțin forțat. Înjura când găsea haine, vase și jucării lăsate

aiurea, dar în urma lui nu rămânea nimic; era maniac în privința strânsului lucrurilor. În unele dimineți, înainte de a se pune pe scris, făcea o tură cu aspiratorul prin casă ori curăța cuptorul. Casa nu arăta niciodată în neorânduială, nu era niciodată murdară, dar întotdeauna se simțea că ordinea fusese făcută în grabă. Garp arunca o grămadă de lucruri și casa mereu ducea lipsă de câte ceva. Uneori, luni de zile nu schimba becurile arse, până când Helen se trezea deodată că trăiau aproape în beznă totală, înghesuiți în jurul a două lămpi, singurele care mai funcționau. Sau, când Garp își amintea de becuri, uita de săpun și de pasta de dinți.

Helen își aducea și ea contribuția cu una-alta la aspectul casei, dar Garp nu-și asuma răspunderea pentru lucrurile respective: plantele, de exemplu; ori își amintea Helen de ele, ori mureau. Când vedea Garp vreuna dând să se ofilească sau pălind cât de cât, imediat o scotea afară din casă și direct la lada de gunoi. Treceau câteva zile până o auzea pe Helen întrebând:

– Dar unde a dispărut *arronzo* aia?

– Chestia aia infectă, zicea Garp. Avea nu știu ce boală. Am văzut-o plină de viermi. Am prins-o scuturându-și ghimpii pe podea.

Așa funcționa Garp în rolul de gospodină.

Găsindu-și tenișii galbeni, i-a încălțat. A pus cartea de telefon într-un dulap unde ținea vasele mari de gătit (pitea cărțile de telefon peste tot în casă – apoi era în stare să demoleze totul până dădea de aia pe care o dorea el). A turnat niște ulei de măsline într-o tigaie de fontă; în timp ce aștepta să se încingă uleiul, a tocat niște ceapă. Era târziu ca să înceapă să gătească ceva serios; nici măcar nu fusese la cumpărături. Un sos de roșii obișnuit, niște paste făinoase, o salată verde proaspătă, o felie din pâinea lui cea bună. Astfel va putea să plece la cumpărături după ce isprăvea cu sosul, nu va trebui să mai cumpere decât verdeața. A isprăvit repede cu tocatul

(acum și niște pătrunjel proaspăt), dar important era să nu arunce totul în tigaie înainte ca uleiul să fie exact așa cum trebuia, foarte încins, însă fără să fumege. Sunt unele chestii la gătit, ca și la scris, la care nu trebuie să te pripești, Garp știa asta, drept care nu se grăbea.

Când a sunat telefonul, s-a enervat atât de tare, încât a aruncat o mână de ceapă tocată în cratiță, făcând uleiul să împroaște și să-l frigă.

– Paștele! a înjurat el, lovind cu piciorul în ușa dulapului de lângă sobă și rupându-i balamaua; din dulap a căzut o carte de telefon; s-a holbat câteva clipe la ea. Apoi a răsturnat restul de ceapă tocată și pătrunjelul în ulei și a făcut flacăra mai mică. Și-a pus mâna sub jetul de apă rece și, întinzându-se mai-mai să-și piardă echilibrul, strâmbându-se de durere, a ridicat receptorul cu cealaltă mână.

(Șarlatanii ăia, și-a spus Garp în gând. Ce alt termen ar *putea* să găsească pentru consultațiile matrimoniale? Fără îndoială, și-a mai spus el, asta e încă o chestie în care psihiatrii pretind că sunt experți.)

– M-ai prins exact în paștele mă-sii de mijloc de ceva, s-a răstit el în receptor; cu privirea urmărea ceapa care se rumenea în uleiul fierbinte. Nu avea cine să-l sune și care să se simtă jignit de vorbele lui; unul dintre multele avantaje de a fi șomer. Editorul său, John Wolf, ar fi făcut doar observația că maniera în care răspundea Garp la telefon îi confirma opinia despre vulgaritatea lui Garp. Helen se obișnuise cu felul lui de a răspunde; iar dacă telefonul era pentru Helen, prietenii și colegii ei de mult și-l închipuiau pe Garp ca pe un fel de urs. Dacă era Ernie Holm, Garp simțea o tresărire de o clipă la celălalt capăt al firului; antrenorul se scuza întotdeauna exagerat, ceea ce-l făcea pe Garp să se simtă penibil. Dacă era mama lui, Garp știa că trebuia să se aștepte la un urlet de genul: „Încă o minciună! Nu ești *niciodată* în mijlocul a nimic.

Tu nu trăiești decât la margini." (Acum spera să *nu fie* Jenny.) Pe moment, nu exista nici o altă femeie care să-l sune. Doar dacă îl căutau de la grădiniță, să-l anunțe că micuțul Walt suferise vreun accident; doar dacă era Duncan, să-i spună că fermoarul de la sacul de dormit se stricase, sau că tocmai și-a rupt piciorul, doar atunci s-ar fi simțit Garp vinovat pentru vocea obraznică. Copiii au fără îndoială dreptul să te prindă în mijlocul a ceva – și o și fac, de obicei.

– Exact în mijlocul a *ce,* dragule? l-a întrebat Helen. Exact în mijlocul *cuiʔ* Sper că-i drăguță.

La telefon, vocea lui Helen avea ceva de tachinare sexuală; ceea ce-l surprindea întotdeauna pe Garp – cum suna vocea ei –, pentru că Helen nu era deloc așa, nici măcar genul care să flirteze. Deși în intimitate o găsea foarte apetisantă, Helen n-avea nici un pic de vino-ncoace în felul în care se îmbrăca sau se purta în lume. Cu toate acestea, la telefon lui i se părea deocheată, întotdeauna i se păruse așa.

– M-am ars, s-a văicărit el pe un ton dramatic. Uleiul e mult prea fierbinte și se arde ceapa. Ce naiba vrei?

– Săracu' meu bărbat, l-a tachinat ea compătimitoare. Nu i-ai lăsat nici un mesaj lui Pam.

Pam era secretara de la catedra de engleză; Garp s-a chinuit să-și aducă aminte ce mesaj ar fi trebuit să-i lase.

– Te-ai ars rău? l-a întrebat Helen.

– Nu, s-a îmbufnat el. *Ce* mesaj?

– Doi-pe-patru, a zis Helen.

Cheresteaua, și-a amintit Garp. Voise să sune la atelierele de cherestea ca să întrebe cât costa niște cherestea de doi-pe-patru tăiată așa și așa; Helen ar fi urmat să o ia în drum spre casă, când termina cursurile. Își amintea acum că sfătuitorii în probleme matrimoniale îi distrăseseră atenția de la atelierele de cherestea.

– Am uitat, a recunoscut el.

Ştia că Helen pusese deja la cale un plan al ei; bănuise ea, încă înainte de a-i telefona, că asta avea să fie situaţia.

– Sună-i acum, i-a zis Helen, şi te sun eu când ajung la grădiniţă. Apoi mă duc să iau cheresteaua împreună cu Walt. Îi plac depozitele de cherestea.

Walt împlinise cinci ani; al doilea fiu al lui Garp mergea la grădiniţă, sau la şcoala pregătitoare – oricum s-ar fi numit instituţia aura ei de iresponsabilitate generală îi dădea lui Garp cele mai tulburătoare coşmaruri.

– Of, bine, a acceptat Garp. Am să încep să sun acum.

Îl îngrijora sosul lui de roşii şi ura să-şi piardă vremea stând la palavre cu Helen când se găsea într-o stare atât de preocupată şi de deprimată.

– Am găsit o slujbă interesantă, i-a spus el, savurându-i tăcerea.

Numai că ea n-a tăcut multă vreme.

– Tu eşti scriitor, dragule, a spus Helen. Tu *ai* o slujbă interesantă.

Uneori Garp intra în panică atunci când Helen părea să nu dorească altceva decât ca el să stea acasă şi „să scrie; doar atât" – pentru că asta făcea ca viaţa ei casnică să fie atât de confortabilă. Dar şi pentru el era confortabilă; era ceea ce-şi închipuia el că-şi dorea.

– Trebuie să amestec ceapa, i-a spus el, vrând să pună punct, apoi a adăugat: Şi mă doare arsura.

– O să încerc să te sun în mijlocul a ceva, a mai zis Helen, tachinându-l cu vioiciune, abia reţinându-şi în vocea strengărească acel chicot de femeie fatală; pe Garp îl stârnea şi îl înfuria în acelaşi timp.

A amestecat ceapa, a storcit şase roşii în uleiul încins; apoi a pus piper, cimbru, sare. A telefonat doar la depozitul de cherestea care se afla cel mai aproape de grădiniţa lui Walt; Helen era prea meticuloasă în anumite chestii –

compara toate preţurile, la indiferent ce, deşi ăsta era un lucru pe care el îl admira la ea. Lemnul era lemn, şi-a zis Garp; cel mai bun loc de unde putea obţine cheresteaua tăiată la dimensiunile respective era cel care se afla cel mai aproape.

Consilier în probleme matrimoniale! i-a venit încă o dată în gând lui Garp, în timp ce dizolva o lingură de pastă de roşii într-o cană de apă caldă, pe care apoi a adăugat-o sosului. De ce oare toate slujbele serioase sunt făcute de şnapani? Ce poate fi mai serios decât o consultaţie în probleme matrimoniale? Totuşi, îşi imagina el, un consilier matrimonial era oarecum mai jos pe scara încrederii decât un maseur profesionist. Oare psihiatrii îi tratau pe consilierii matrimoniali cu acelaşi dispreţ pe care-l manifestau mulţi doctori pentru maseuri? Pe nimeni nu desconsidera Garp mai mult ca pe psihiatri – simplificatorii ăia periculoşi, pungaşii ăia care furau complexitatea unei persoane. Pentru Garp, psihiatrii erau extrema abjectă a tuturor celor care nu-şi puteau curăţa propriile lor scârnăvii.

Psihiatrul aborda harababura fără să acorde harababurii respectul cuvenit, şi-a spus Garp. Obiectivul psihiatrului era acela de a curăţa capul; după părerea lui Garp, acest lucru se realiza de obicei (atunci când se realiza) prin aruncarea la gunoi a tuturor lucrurilor alandala. Cel mai simplu mod de a face curăţenie, Garp ştia asta. Şmecheria era să te *foloseşti* de harababură – să faci în aşa fel încât lucrurile încurcate să trudească în locul tău. „Unui *scriitor îi* vine mai uşor să spună asta", îi zisese Helen. „Artiştii *pot* «folosi» o harababură; cei mai mulţi oameni însă nu pot, şi nici nu vor harababuri. Ştiu că *eu* una nu vreau. Halal psihiatru ai fi! Ce-ai face dacă un nenorocit care n-are ce face cu harababura lui ar veni la tine şi nu şi-ar dori decât să scape de harababura lui? Te pomeneşti că l-ai sfătui să *scrie* despre ea?" Amintindu-şi de această discuţie despre psihiatrie, Garp s-a întunecat la

chip; știa că simplifica exagerat de mult chestiile care-l înfuriau, dar era convins că psihiatria simplifica exagerat de mult absolut totul.

Când a sunat telefonul, a zis în receptor:

– Depozitul de cherestea de pe Springfield Avenue. E aproape de tine.

– Știu unde este, a zis Helen. Doar acolo ai sunat?

– Lemnu-i lemn oriunde. Doi-pe-patru e doi-pe-patru. Du-te pe Springfield Avenue și le vei găsi gata pregătite.

– *Ce* slujbă interesantă ai găsit? l-a întrebat Helen; Garp știa că se gândise la asta tot timpul.

– Consilier matrimonial, i-a spus el; sosul lui de roșii bulbucea – bucătăria era plină de aromele lui pătrunzătoare.

La celălalt capăt al firului, Helen păstra o tăcere respectuoasă. Garp știa că nu-i va veni să-l întrebe, de data asta, ce calificare gândea el că avea pentru o asemenea slujbă.

– Ești scriitor, i-a spus ea.

– Excelentă calificare pentru treaba asta. Ani întregi petrecuți cumpănind la mlaștina relațiilor umane; ore întregi petrecute încercând să ghicesc ce au oamenii în comun. Eșecul iubirii, a început Garp să înșire, complexitatea compromisului, nevoia de compasiune.

– Atunci *scrie* despre asta, a răspuns Helen. Ce vrei mai mult?

Numai că ea știa foarte bine ce urma.

– Arta nu ajută pe nimeni, a zis Garp. Oamenii n-o pot folosi în adevăratul sens al cuvântului: n-o pot mânca, nu-i adăpostește, nu-i îmbracă – iar dacă sunt bolnavi, nu-i face bine.

Asta era teza lui Garp despre inutilitatea fundamentală a artei – Helen știa prea bine; el respingea ideea că arta avea vreo valoare socială – că ar putea să aibă, că ar trebui să aibă. Cele două lucruri nu trebuiau confundate, gândea el. Arta era una, și cu totul alta era ajutorul pe care-l dădeau oamenilor. Și

iată-l pe el, neîndemânatic și într-o privință, și în alta – fiul mamei lui, la urma urmei. Dar, credincios tezei sale, considera arta și responsabilitatea socială ca fiind două acte distincte. Și harababurile apăreau când anumiți idioți încercau să combine cele două domenii. Toată viața lui, Garp se va simți iritat de convingerea că literatura era un articol de lux; ar fi dorit să devină un element fundamental – și totuși, ura literatura când se dovedea astfel.

– Mă duc să iau cheresteaua aia, a zis Helen.

– Iar dacă particularitățile artei mele nu reprezintă suficientă calificare, a mai spus Garp, sunt și eu, precum bine știi, însurat. A tăcut. Am copii. Iar a tăcut. Am beneficiat de o serie de experiențe matrimoniale – amândoi am beneficiat.

– Springfield Avenue? l-a întrerupt Helen. Vin repede.

– Am experiență mai mult decât e nevoie pentru slujba asta, a insistat el. Știu ce înseamnă să depinzi financiar, am trăit experiența infidelității.

– Bravo ție.

Helen a închis telefonul.

Dar în gândul lui, Garp a continuat: „Poate că sfaturile matrimoniale reprezintă un domeniu al șarlatanilor chiar și când sfaturile astea sunt date de o persoană autentică și calificată". A pus receptorul în furcă. Știa că-și putea da anunțul în Paginile Galbene, și cu succes încă – și fără să mintă.

FILOSOFIA CĂSĂTORIEI
ȘI SFATURI MATRIMONIALE – S.M. GARP
autor al volumelor *Tărăgănarea* și *Încornoratul revine în forță*

Are vreun rost să adauge că-s romane? Titlurile, și-a dat Garp seama, sunau ca niște manuale de sfaturi matrimoniale.

Dar unde și-ar consulta bieții pacienți, acasă sau la un cabinet?

Garp a luat o boabă de piper verde şi a pus-o în mijlocul ochiului de aragaz; a făcut flacăra mare şi piperul a început să ardă. După ce se va fi înnegrit de tot, Garp îl va lăsa să se răcească, apoi îl va coji de toată pieliţa scorojită. Înăuntru se va găsi un piper prăjit, foarte dulce, pe care-l va tăia în două şi-l va pune la marinat în ulei şi oţet, cu puţin măghiran. Ăsta va fi dresul lui la salată. Dar motivul principal pentru care-i plăcea să facă dresul în acest fel era faptul că piperul prăjit dădea bucătăriei un miros atât de plăcut.

A răsucit piperul cu un cleştişor. După ce s-a înnegrit pe toate feţele, Garp l-a scos cu acelaşi cleştişor şi i-a dat drumul în chiuvetă. Piperul i-a răspuns cu un sfârâit.

– Spune acum tot ce vrei să spui, l-a îndemnat Garp. Nu ţi-a mai rămas multă vreme.

Era cu gândurile aiurea. De obicei, îi plăcea să nu se gândească la altceva în timp ce gătea – de fapt, se forţa să nu se gândească. Dar acum suferea o criză de încredere în privinţa sfaturilor matrimoniale.

– Suferi o criză de încredere în privinţa sfaturilor matrimoniale, i-a spus Helen intrând în bucătărie cu şi mai multă autoritate decât de obicei – cheresteaua proaspăt tăiată i se legăna sub braţ ca două ţevi de mitralieră.

– Tati a ars ceva, a zis Walt.

– Un piper, şi tati a *vrut* să-l ardă, i-a răspuns Garp.

– De câte ori nu poţi să scrii faci câte-o tâmpenie, a continuat Helen. Deşi mărturisesc că asta e o idee mai bună pentru o abatere decât ultima ta abatere.

Garp se aştepta din partea ei să fie pregătită, îl surprindea doar că era *atât* de pregătită. Ultima sa „abatere" de la scrisul său împotmolit, cum se exprimase Helen, fusese o îngrijitoare de copii.

Garp a trecut o lingură de lemn prin sosul de roşii. A tresărit când un dement a luat colţul, pe lângă casa lor, în urlet

de schimbător de viteze şi scrâşnet de roţi, care l-au pătruns cu agresivitatea miorlăitului unei pisici lovite. Instinctiv, s-a uitat după Walt – era chiar acolo, în bucătărie, în siguranţă.

– Unde-i Duncan? a întrebat Helen.

S-a îndreptat spre uşă, dar Garp i s-a pus în drum.

– Duncan s-a dus la Ralph, i-a spus el; nu era îngrijorat, de data *asta*, că maşina aia în viteză însemna că Duncan fusese lovit, dar obiceiul lui Garp era acela de a lua urma maşinilor care circulau cu viteză. Îi terorizase de-a binelea pe toţi şoferii dezlănţuiţi din cartier. Străzile din jurul casei lui erau împărţite în pătrate, fiecare colţ era marcat de semne de stop; de obicei, dacă mergea pe jos, Garp putea să prindă din urmă o maşină, cu condiţia ca aceasta să oprească la stopuri.

S-a repezit în stradă, luându-se după sunetul maşinii. Uneori, dacă maşina mergea într-adevăr repede, Garp avea nevoie de trei sau patru stopuri ca s-o ajungă. Odată trebuise să alerge cinci străzi şi gâfâia atât de tare când în sfârşit se oprise lângă maşina criminală, încât şoferul fusese convins că se petrecuse o crimă în apropiere şi Garp ori încerca să o raporteze la poliţie, ori chiar el fusese criminalul.

Majoritatea şoferilor erau impresionaţi de Garp, şi chiar dacă mai târziu îl înjurau, faţă de el erau politicoşi şi-şi cereau scuze, asigurându-l că n-or să mai apese pe accelerator acolo în cartier. Le era limpede că Garp se găsea într-o formă fizică foarte bună. Cei mai mulţi dintre ei erau puşti de liceu, uşor de intimidat – prinşi făcând pe grozavii la volan ca să se dea mari faţă de iubitele lor, sau lăsând mici urme de cauciucuri încinse în faţa caselor iubitelor. Garp nu era chiar atât de naiv încât să-şi închipuie că le schimba comportamentul: tot ce spera să reuşească era să-i facă să se dea mari în altă parte.

Criminalul de acum se dovedea a fi o femeie (Garp i-a văzut cerceii sclipind şi brăţările de pe braţ, în timp ce alerga în urma ei ca să o prindă). Tocmai se pregătea să plece de la un

atop, când Garp a lovit cu lingura de lemn în geamul din dreptul ei, speriind-o. Lingura, de pe care picura suc de roşii, arăta la prima vedere ca şi când ar fi fost cufundată în sânge.

Garp a aşteptat-o să coboare geamul şi era pe punctul de a-şi formula observaţiile introductive („Îmi pare rău că v-am speriat, dar voiam să vă rog să-mi faceţi o favoare personală..."), când şi-a dat seama că femeia era mama lui Ralph – veştita doamnă Ralph. Duncan şi Ralph nu se găseau cu ea; era singură şi era limpede ca bună ziua că plânsese.

– Da, ce-i? a-ntrebat ea.

Garp n-ar fi putut spune dacă ea îl recunoscuse sau nu ca fiind tatăl lui Duncan.

– Îmi pare rău că v-am speriat, a început Garp. S-a oprit. Ce altceva îi mai putea spune?

Cu faţa mânjită de rimelul scurs, abia scăpată dintr-un scandal cu fostul soţ sau vreun iubit, biata femeie părea să sufere de apropierea vârstei mijlocii ca de o gripă; trupul ei arăta boţit de amărăciune, ochii roşii şi pierduţi.

– Îmi pare rău, a murmurat Garp; îi părea rău pentru întreaga ei viaţă. Cum să-i poată spune că singurul lucru pe care-l dorea de la ea era să conducă mai încet?

– Ce-i? l-a întrebat ea încă o dată.

– Sunt tatăl lui Duncan.

– *Ştiu* că eşti. Eu sunt mama lui Ralph.

– Ştiu. I-a zâmbit.

– Tatăl lui Duncan o întâlneşte pe mama lui Ralph, a spus ea caustică. Apoi a izbucnit în plâns. Capul i s-a repezit înainte, lovindu-se cu faţa de claxon. S-a îndreptat imediat de spate şi pe neaşteptate l-a lovit pe Garp peste mâna care se sprijinea de geamul coborât; degetele lui Garp s-au desfăcut şi au scăpat lingura cu coadă lungă în poala ei. Amândoi s-au holbat la ea; sosul de roşii lăsase o pată pe rochia ei bej crâmpoţită.

– Probabil că-ţi închipui că-s o mamă denaturată, a spus doamna Ralph.

Garp, mereu obsedat de siguranţa traficului, şi-a întins mâna peste genunchii ei şi a închis motorul. S-a hotărât să lase lingura în poala ei. Era blestemul lui Garp să nu fie în stare să-şi ascundă sentimentele faţă de oameni, nici chiar faţă de străini; dacă avea gânduri dispreţuitoare faţă de tine, cum-necum îţi *dădeai seama.*

– Habar n-am ce fel de mamă eşti, i-a spus el. Cred că Ralph e un puşti de treabă.

– Poate să fie o javră autentică.

– Ai prefera ca Duncan să nu stea la voi în noaptea asta? a întrebat Garp – *spera* Garp. Îi făcea impresia că ea nu ştia că Duncan îşi *petrecea* noaptea cu Ralph. Ea s-a uitat la lingura din poala ei. E suc de roşii, a zis Garp.

Spre surprinderea lui, ea a ridicat lingura şi a lins-o.

– Eşti bucătar? l-a întrebat.

– Da, îmi place să gătesc.

– E foarte bun, i-a spus doamna Ralph, dându-i lingura înapoi. Pe unul ca tine ar fi trebuit să pun mâna – un puţoiaş vânos căruia îi place să gătească.

Garp a numărat în gând până la cinci; apoi a spus:

– Mi-ar plăcea să vin să-i iau pe băieţi. Ar putea să-şi petreacă noaptea la noi, dacă vrei să fii singură.

– Singură! a strigat ea. *De obicei* sunt singură. Îmi *place* să-i am pe băieţi la mine. Şi *lor* le place. Ştii de ce? l-a întrebat doamna Ralph privindu-l cu răutate.

– De ce?

– Le place să se uite cum fac baie. E o crăpătură în uşă. Nu-i drăguţ că lui Ralph îi place să-şi arate mama bătrână prietenilor lui?

– Ba da.

– Nu ești de acord, nu-i așa, domnule Garp? l-a întrebat ea. Nu ești deloc de acord cu mine.

– Îmi pare rău că ești atât de nefericită, a spus Garp.

Pe locul de lângă ea, în mașina în care domnea dezordinea, se găsea o ediție broșată din *Soțul etern* al lui Dostoievski; Garp și-a amintit că doamna Ralph mergea la școală.

– În ce-ți dai diploma? a întrebat-o prosteşte. Și-a amintit că ea era genul studentului etern; problema ei era o lucrare de diplomă care nu va fi scrisă niciodată.

Doamna Ralph a clătinat din cap.

– Tu nu-ți pătezi conștiința, nu-i așa? l-a întrebat pe Garp. De când ești însurat?

– De aproape unsprezece ani.

Doamna Ralph l-a privit cu un aer mai mult sau mai puțin indiferent; ea fusese căsătorită timp de doisprezece ani.

– Puștiul tău e în siguranță cu mine, i-a spus, ca și când brusc începea să fie iritată de Garp și ca și când i-ar fi citit gândurile cu o perfectă acurateţe. Nu te teme, sunt suficient de inofensivă – când e vorba de copii, a găsit ea cu cale să adauge. Și nu fumez în pat.

– Sunt sigur că băieților le prinde bine să te vadă făcând baie, i-a zis Garp, apoi s-a simțit rușinat că a spus-o, deși era unul dintre puținele lucruri pe care i le spusese cu sinceritate.

– Nu știu, a făcut ea. Bărbatului meu nu prea i-a prins bine, deși *el* m-a privit ani în șir.

Și-a ridicat privirile spre Garp, pe care-l durea gura din pricina zâmbetelor silite. Hai, mângâie-o pe obraz sau bate-o peste mână, și-a zis el în gând; măcar *zi* ceva. Dar Garp era stângaci cu amabilitățile și nu flirta.

– Mă rog, bărbații sunt ciudați, a bâiguit el. Garp, consultantul matrimonial, cel plin de sfaturi. Nu cred că sunt mulți care să știe ce vor.

Doamna Ralph a izbucnit într-un râs amar.

– Bărbatul meu a găsit o *pizdulică* de nouăşpe ani. Se pare că o vrea pe *ea*.

– Îmi pare rău, a spus Garp.

Consultantul matrimonial este omul cu îmi-pare-rău, ca un doctor cu ghinion – ăla care are norocul să diagnosticheze toate cazurile terminale.

– Eşti scriitor, i-a zis doamna Ralph pe un ton acuzator; i-a fluturat pe sub nas exemplarul din *Soţul etern*. Despre asta ce crezi?

– E o poveste minunată, a zis Garp.

Din fericire, de cartea asta îşi amintea – priceput complicată, plină de contradicţii perverse şi umane.

– Cred că-i o poveste *bolnavă*, şi-a dat cu părerea doamna Ralph. Aş pofti să ştiu ce-are Dostoievski ăsta atât de special.

– Păi, personajele sale sunt extrem de complexe, psihologic şi emoţional; iar situaţiile sunt atât de ambigue.

– Femeile lui sunt mai prejos chiar decât obiectele, a spus doamna Ralph, n-au nici măcar *formă*. Sunt doar idei despre care vorbesc şi cu care se joacă bărbaţii.

A aruncat cartea pe geam afară, spre Garp; cartea l-a lovit în piept şi a căzut pe stradă, la curbă. Ea şi-a încleştat pumnii în poală, uitându-se fix la pata din poala ei, care-i marca furca picioarelor cu un ochi-de-pisică din suc de roşii.

– Măiculiţă, în ce hal sunt, a spus ea fără să-şi ia ochii de la pată.

– Îmi pare rău, a repetat Garp. S-ar putea să păteze.

– Totul păteză! a izbucnit doamna Ralph. I-a scăpat un hohot atât de isteric, încât Garp s-a speriat. Cum el n-a spus nimic, ea a continuat: Pun pariu că te gândeşti că tot ce-mi trebuie e o *cordeală* bună.

Ca să fim cinstiţi, Garp rareori gândea aşa ceva despre oameni, dar acum că i-a spus-o doamna Ralph, *într-adevăr* s-a

gândit că, în cazul *ei*, s-ar putea să se aplice această soluție foarte simplă.

– Și pun pariu că te gândești că am să te las pe *tine* să mi-o tragi, a continuat ea, holbându-se la el. Garp, de fapt, *chiar* asta gândea.

– Nu, nu cred, a răspuns el.

– Ba da, crezi că mi-ar plăcea, a insistat doamna Ralph.

Garp și-a lăsat capul în piept.

– Nu.

– Ei bine, în cazul *tău*, a zis ea, s-ar *putea* să-mi placă.

El s-a uitat la ea, iar ea i-a rânjit diabolic.

– S-ar putea să-ți mai taie din fumuri, a adăugat ea.

– Nu mă cunoști suficient de bine ca să-mi vorbești astfel, i-a atras Garp luare-aminte.

– Știu că ești *înfumurat*, te crezi atât de superior.

Adevărat, Garp știa asta; *era* superior. Acum își dădea seama că ar fi făcut o figură jalnică în postura de consultant matrimonial.

– Te rog să conduci cu grijă, a spus el și s-a îndepărtat de mașină. Dacă pot să te ajut cu ceva, te rog să-mi dai un telefon.

– De exemplu, dacă am nevoie de un *amant* bun? l-a întrebat insolentă doamna Ralph.

– Nu, nu pentru asta.

– De ce m-ai oprit?

– Pentru că am considerat că aveai viteză prea mare.

– Cred că ești o bășină înfumurată.

– Cred că ești o putoare iresponsabilă.

Auzindu-l, ea a scos un țipăt de parcă ar fi înjunghiat-o.

– Ascultă, îmi pare rău, a spus el (din nou), dar vin să-l iau pe Duncan acasă.

– Nu, *te rog*. Pot să am grijă de el, chiar *vreau* să am grijă de el. N-o să pățească nimic – o să am grijă de el ca și când ar fi al meu! Chestia asta nu-l prea consola pe Garp. Nu sunt

chiar *atât* de putoare – cu *puștii,* a adăugat ea, reușind să schițeze un zâmbet alarmant de atrăgător.

– Îmi pare rău, a zis Garp – litania lui.

– Și mie, a zis doamna Ralph.

Ca și când chestiunea fusese clarificată, ea a pornit mașina, a trecut de stop și de intersecție fără să se uite la dreapta și la stânga. S-a îndepărtat – încet, dar mai mult sau mai puțin prin mijlocul drumului –, iar Garp și-a fluturat lingura de lemn în urma ei.

Apoi a cules de pe jos *Șoțul etern* și s-a dus acasă.

10

Câinele de pe alee, copilul din cer

– Trebuie să-l scoatem pe Duncan din casa nebunei ăleia, i-a spus Garp lui Helen.

– Bun, atunci fă-o, a zis Helen. Tu eşti ăla care-şi face griji.

– Ar fi trebuit s-o vezi cum conducea.

– Mă rog, a făcut Helen, să sperăm că Duncan n-o să meargă pe bicicletă când conduce ea.

– S-ar putea să-i scoată pe băieţi la o pizza. Sunt sigur că nu ştie să gătească.

Helen se uita la *Soţul etern.*

– Ciudată carte de făcut cadou de o femeie soţului unei alte femei.

– Nu mi-a făcut-o cadou, Helen. A *aruncat-o* în mine.

– Minunată poveste.

– Ea a spus că e o poveste *bolnavă,* a zis Garp disperat. Zicea că-i nedreaptă cu femeile.

Helen a făcut o faţă mirată.

– Nici nu cred că-i vorba de aşa ceva.

– Bineînţeles că nu! a urlat Garp. Femeia asta e o idioată! Mamei i-ar plăcea de ea.

– Ah, biata Jenny, a căinat-o Helen. Nu te lua iar de ea.

– Termină-ţi macaroanele, Walt, a spus Garp.

– Muia, a zis Walt.

– Frumos vorbeşti, l-a lăudat Garp. Walt, eu *n-am* muie.

– Ba ai, l-a contrazis Walt.

– Nu ştie ce-nseamnă, l-a apărat Helen. Nici eu nu-s prea sigură ce-nseamnă.

– Are cinci ani, a zis Garp. Nu-i frumos să spui aşa ceva oamenilor, i-a zis Garp lui Walt.

– A auzit-o de la Duncan, sunt sigură.

– Bun, şi Duncan aude de la Ralph, a zis Garp, care fără îndoială c-o aude de la împuţita aia de maică-sa!

– Fii atent cum vorbeşti, l-a apostrofat Helen. La fel de bine se poate ca Walt să fi luat „muia" de la tine.

– Nu, imposibil de la mine, a decretat Garp. Nici *eu nu sunt* sigur ce-nseamnă. Nu folosesc niciodată cuvântul ăsta.

– Foloseşti altele destul, nu s-a lăsat Helen.

– Walt, mănâncă-ţi macaroanele, s-a oţărât Garp.

– Calmează-te, i-a spus Helen.

Garp s-a uitat chiorâş la macaroanele neterminate ale lui Walt, ca şi când ar fi fost o insultă personală.

– De ce-mi fac eu griji? a ridicat el din umeri. Copilul nu mănâncă şi basta.

Şi-au isprăvit masa în tăcere. Helen ştia că Garp se gândea la o poveste pe care să i-o spună lui Walt după cină. Ştia că Garp făcea asta ca să se liniştească ori de câte ori era îngrijorat din pricina copiilor săi – ca şi când actul de a născoci o poveste bună pentru copii era o cale de a-i feri pe copii de primejdii pentru tot restul vieţii.

Cu copiii Garp era generos din instinct, credincios ca un animal, cel mai afectuos tată posibil; îi înţelegea pe Duncan şi pe Walt profund şi pe fiecare cu personalitatea sa. Totuşi, şi de asta Helen era sigură, nu-şi dădea seama că neliniştea lui în privinţa lor îi făcea pe copii să fie neliniştiţi – încordaţi, chiar imaturi. Pe de o parte, îi trata ca pe nişte adulţi, iar pe de alta era atât de protector în privinţa lor, încât nu le îngă-

lui să crească mari. Nu accepta că Duncan împlinise zece ani, că Walt avea cinci; uneori, copiii păreau fixaţi în mintea lui la vârsta de trei ani.

Helen asculta povestea pe care o născocise Garp pentru Walt, cu acelaşi interes şi aceeaşi îngrijorare ca de obicei. Ca multe dintre poveştile pe care Garp le spunea copiilor, şi aceasta începea ca o poveste pentru copii şi sfârşea ca o poveste pe care Garp părea să o fi născocit pentru Garp. Ai crede că copiilor unui scriitor li se citesc mai multe poveşti decât altor copii, dar Garp prefera ca ai lui să asculte doar poveştile *lui.*

– Era odată un câine, a început Garp.

– Ce fel de câine? a vrut Walt să ştie.

– Un lup mare.

– Ce nume avea?

– N-avea nume. Trăia într-un oraş în Germania, după război.

– Care război?

– Al Doilea Război Mondial.

– Ah, da.

– Câinele fusese în război. Fusese câine de pază, prin urmare era foarte fioros şi foarte isteţ.

– Foarte *rău.*

– Nu, nu era rău şi nu era simpatic, sau uneori era şi una, şi alta. Era ceea ce-l dresase stăpânul său să fie, pentru că era dresat să facă tot ceea ce-i spunea stăpânul său să facă.

– De unde ştia cine-i era stăpânul?

– Nu ştiu, a dat Garp din umeri. După război a avut alt stăpân. Acest stăpân era proprietarul unei cafenele în oraş; acolo puteai să bei ceai, şi cafea, şi tot felul de băuturi, şi să citeşti ziarele. În timpul nopţii, stăpânul lăsa o lumină aprinsă în cafenea, astfel că puteai privi pe fereastră înăuntru şi să vezi toate mesele şterse, cu scaunele puse pe ele cu picioarele

în sus. Podeaua era măturată, iar câinele cel mare umbla în sus şi-n jos, dintr-o parte într-alta a cafenelei, în fiecare noapte. Era ca un leu în cuşca lui de la grădina zoologică, n-avea linişte nici o clipă. Uneori oamenii îl vedeau acolo înăuntru şi băteau în geam ca să-i atragă atenţia. Câinele se uita doar la ei – nu lătra, nici măcar nu mârâia. Se oprea din măsurat încăperea şi se uita ţintă, până când respectivul sau respectivii plecau. Ţi se părea că dacă stăteai prea mult, câinele ar putea sări prin geam la tine. Dar el nu făcea asta; nu făcea niciodată nimic, de fapt, pentru că nimeni nu pătrundea noaptea în cafenea. Era destul doar să ţină câinele acolo; câinele nu trebuia *să facă* nimic.

– Câinele *arăta* ca un câine foarte rău.

– Bun, ai priceput, a zis Garp. Fiecare noapte era la fel pentru câinele ăla, iar ziua era legat pe o alee lângă cafenea. Era legat de un lanţ lung, prins de osia din faţă a unui camion de armată vechi, ce fusese dat cu spatele pe alee şi lăsat acolo – pentru totdeauna. Camionul ăsta nu avea roţi.

Şi tu ştii ce sunt ăia butuci. Ei bine, camionul era pus pe butuci, ca nu cumva să se mişte nici de-un deget pe osiile sale. Era doar atâta loc cât să se poată câinele strecura sub camion şi să se ferească acolo de ploaie şi de soare. Lanţul era doar atât de lung cât să-i îngăduie să se ducă până la capătul aleii şi să se uite la oamenii care treceau pe trotuar şi la maşinile de pe stradă. Dacă veneai pe trotuar, puteai uneori vedea botul câinelui iţindu-se de pe alee; numai până acolo ajungea lanţul, nici un deget mai încolo.

Puteai să întinzi mâna la el, iar el te adulmeca, dar nu-i plăcea să fie atins şi nu ţi-o lingea niciodată, aşa cum fac unii câini. Dacă încercai să-l mângâi pe cap, îşi lăsa capul în jos şi se retrăgea pe alee. Felul în care se uita la tine te făcea să te gândeşti că nu era o idee bună să-l urmezi pe alee sau să te străduieşti foarte mult să-l mângâi.

– Te mușca.

– Mă rog, nu puteai fi sigur niciodată, sau eu cel puțin n-am auzit s-o fi făcut.

– Ai fost acolo?

– Da, a răspuns Garp; știa că povestitorul era întotdeauna „acolo".

– Walt! a strigat Helen; pe Garp îl irita faptul că ea trăgea cu urechea la poveștile pe care le spunea copiilor. Asta este ceea ce se numește „viață de câine", a mai strigat Helen.

Dar nici Walt, nici Garp n-au apreciat pozitiv întreruperea ei.

– Spune mai departe povestea, i-a cerut Walt lui Garp. Ce s-a întâmplat cu câinele?

Responsabilitățile se prefigurau amenințătoare pentru Garp, de fiecare dată. Ce instinct e ăsta în oameni care-i face mereu să se aștepte să se *întâmple* ceva? Dacă începi o poveste despre o persoană sau un câine, ceva trebuie să li se întâmple.

– Mai departe! a strigat Walt nerăbdător.

Prins de arta sa, Garp uita adeseori de public.

A povestit mai departe:

– Dacă erau prea mulți oameni care-și întindeau mâna la câine să le-o adulmece, câinele se retrăgea pe alee și se strecura sub camion. Adeseori puteai vedea nasul negru ieșind de sub camion. Câinele era ori sub camion, ori la capătul dinspre trotuar al aleii; niciodată nu se oprea undeva la mijloc. Își avea tabieturile sale și nimic nu i le putea tulbura.

– Nimic? a întrebat Walt dezamăgit – sau îngrijorat că n-avea să se întâmple nimic.

– Mă rog, *aproape* nimic, a recunoscut Garp, și Walt s-a înviorat. *Ceva* îl deranja; un singur lucru. Doar lucrul ăsta putea să-l înfurie pe câine. Singurul lucru care-l poate face pe-un câine să latre. Îl înnebunea, pur și simplu.

– Ah, bineînțeles, o *pisică!* a strigat Walt.

– Un motan *îngrozitor*, a spus Garp şi vocea lui a făcut-o pe Helen să se oprească din recitirea *Soţului etern* şi să-şi ţină respiraţia. Săracul Walt, şi-a spus ea în gând.

– De ce era motanul ăla îngrozitor? a întrebat Walt.

– Pentru că-l sâcâia pe câine, a răspuns Garp.

Helen a răsuflat uşurată auzind că numai ăsta era, cel puţin până acum, motivul pentru care motanul ăla era atât de „îngrozitor".

– Nu-i frumos să sâcâi pe cineva, a spus Walt vorbind din propria-i experienţă; Walt era victima lui Duncan în ceea ce privea sâcâitul.

Duncan ar trebui să audă povestea asta, şi-a spus Helen. O lecţie despre sâcâială nu-şi avea rostul când era vorba de Walt.

– Sâcâitul e *îngrozitor*, a continuat Garp. Dar motanul ăsta *era* îngrozitor. Bătrân, vagabond, murdar şi ticălos.

– Cum se numea?

– N-avea nume. Era al nimănui; flămând tot timpul, din care pricină fura mâncare. Nimeni nu-l putea condamna pentru asta. Şi tot timpul se încăiera cu alte pisici, şi presupun că nici pentru asta nu-l putea condamna careva. Avea un singur ochi; pe celălalt îl pierduse de atâta vreme, încât găvanul se închisese şi blana crescuse deasupra, acoperindu-l cu totul. Nici urechi n-avea. Trebuie că nu făcea altceva decât să se bată tot timpul.

– Bietul de el! a exclamat Helen.

– Nimeni nu-l putea condamna pe motanul ăla pentru felul în care era, a continuat Garp, doar că-l sâcâia pe câine. Asta nu era bine; nu trebuia să facă asta. Era flămând, deci trebuia să fie hoţ, şi nimeni n-avea grijă de el, deci trebuia să se bată. Dar nu *trebuia* să-l sâcâie pe câine.

– Nu-i frumos să sâcâi, a repetat Walt.

Clar, şi-a spus Helen, categoric povestea lui Duncan.

– În fiecare zi, a povestit Garp mai departe, motanul venea pe trotuar şi se oprea să se lingă la capătul aleii. Câinele ieşea glonţ de sub camion şi alerga atât de nebuneşte, încât lanţul se zbătea în urma lui ca un şarpe care tocmai a fost călcat de-o maşină pe drum. Ai văzut aşa ceva vreodată?

– Cum să nu, a răspuns Walt.

– Şi când câinele ajungea la capătul lanţului, lanţul îi smucea gâtul înapoi, încât câinele se pomenea smuls prin aer şi ateriza pe asfaltul aleii, de i se tăia răsuflarea sau se izbea cu capul de asfalt. Motanul nici nu se clintea. Motanul *ştia* cât de lung era lanţul, astfel că stătea acolo şi se lingea, cu singurul lui ochi pironit pe câine. Câinele turba de furie. Lătra, clănţănea din fălci, se zbătea în lanţ, până când proprietarul cafenelei, stăpânul lui, se vedea nevoit să iasă şi să gonească motanul. Abia atunci se târa câinele înapoi sub camion.

Uneori motanul se reîntorcea aproape imediat; câinele rămânea sub camion atât cât putea el să îndure, ceea ce nu era prea mult. Stătea acolo în timp ce motanul se lingea tacticos peste tot, proţăpit pe trotuar, dar curând auzeai cum câinele începe să scheaune şi să scâncească, dar motanul nu făcea altceva decât să-l privească fix cu singurul lui ochi şi să-i dea înainte cu linsul. Bineînţeles că nu trecea mult şi câinele se apuca să urle sub camion şi să se agite încolo şi-ncoace, parcă-l apucase strechea, dar motanul se lingea, şi se tot lingea, şi cu asta basta. Ei, în cele din urmă câinele se avânta de sub camion şi ţâşnea pe alee, zvâcnindu-şi lanţul în urmă – deşi ştia ce avea să se întâmple. Ştia că lanţul o să-l smulgă de pe picioare şi-o să-l sugrume şi o să-l azvârle de asfalt, şi când se va ridica, motanul tot acolo va fi, la câteva degete de el, lingându-se. Iar câinele lătra până răguşea şi până când stăpânul lui, sau altcineva, alunga motanul.

Câinele ăla *ura* motanul, a mai spus Garp.

– Şi *eu*, a zis Walt.

– Şi eu, a zis Garp.

Helen simţea cum începea să urască povestea – avea un sfârşit atât de evident. Dar a rămas tăcută.

– Zi mai departe, a cerut Walt.

Garp ştia că, atunci când spui o poveste unui copil, un aspect este şi acela de a spune (sau de a pretinde că spui) o poveste cu o concluzie evidentă.

– Într-o zi, a continuat Garp, toată lumea a crezut că, gata, câinele a-nnebunit de tot. Căci toată ziua aceea n-a făcut altceva decât să ţâşnească de sub camion şi să alerge până la capătul aleii, unde lanţul îl smulgea de pe picioare; şi iar o lua de la capăt. Chiar şi când motanul nu era acolo, câinele năvălea pe alee, se arunca cu toată greutatea trupului împotriva lanţului şi cădea ca un bolovan pe alee. Câţiva dintre cei care mergeau pe trotuar chiar se speriau când vedeau un câine repezindu-se spre ei, fără să ştie că acolo *exista* un lanţ.

În acea noapte, câinele a fost atât de obosit, încât n-a mai patrulat prin cafenea; a dormit pe podea de ziceai că-i bolnav. Oricine ar fi putut să spargă cafeneaua în acea noapte; nu-l văd pe câine să se fi clintit nici măcar cu un deget. În zilele următoare a făcut exact acelaşi lucru, deşi era limpede că îl durea gâtul, căci scheuna şi chelălăia de câte ori îl smucea lanţul. Şi într-o noapte a adormit de-ai fi zis că-i mort, un câine mort, omorât acolo pe podea.

– Stăpânul a chemat un doctor veterinar, a continuat Garp, şi veterinarul i-a făcut câteva injecţii câinelui – ca să-l calmeze, aşa cred. Timp de două nopţi câinele a rămas întins pe podea în timpul nopţii, şi sub camion în timpul zilei, şi chiar şi când apărea motanul pe trotuar, sau se punea jos şi începea să se lingă la capătul aleii, câinele nu se mişca de la locul lui. Bietul câine, a adăugat Garp.

– Era trist, a spus Walt.

– Dar crezi că era *deştept*? a întrebat Garp.

Walt l-a privit contrariat, dar a răspuns:

– Cred că da.

– Era, a confirmat Garp, pentru că de câte ori fugea împotriva lanțului, mișca și camionul de care era legat – câte puțin. Deși camionul zăcea acolo de ani de zile și ruginise și se lipise de butucii ăia și toate casele se puteau nărui în jur până când s-ar fi clintit el de pe butucii lui – *chiar și așa*, a spus Garp, câinele făcea camionul ăla să se *miște*. Puțin câte puțin.

Și, ce crezi tu, câinele a mișcat camionul ăla *destul?* l-a întrebat pe Walt.

– Așa cred, a spus Walt.

Și Helen credea la fel.

– N-avea nevoie decât de câteva degete ca să ajungă la motan, a spus Garp.

Walt a dat din cap. Helen, convingându-se de finalul sângeros al poveștii, s-a cufundat din nou în *Sotul etern.*

– Într-o zi, a spus Garp încet, motanul a venit și s-a așezat pe trotuar, la capătul aleii, și a început să-și lingă labele. Și-a vârât labele umezite în găurile urechilor, acolo unde îi fuseseră odată urechile, și-a frecat labele de gaura ochiului, acolo unde îi fusese odată ochiul, acum acoperită, și s-a uitat îndelung pe alee la vale, la câinele de sub camion. Motanul se plictisea acum, căci câinele nu mai ieșea. Și, dintr-odată, câinele a ieșit.

– Cred că mașina aia s-a clintit de-ajuns, a zis Walt.

– Câinele a fugit pe alee mai iute ca oricând, încât în urma lui lanțul dansa prin aer, iar motanul nu s-a clintit, deși de data *asta* câinele putea ajunge la el. Doar că, a zis Garp, lanțul nu ajungea *chiar* destul.

Helen a gemut.

– Câinele a cuprins în bot capul motanului, dar lanțul l-a sugrumat atât de tare, încât nu și-a mai putut strânge fălcile: câinele s-a înecat, a fost tras îndărăt – la fel ca înainte –, iar motanul, dându-și seama că situația se schimbase, a sărit cât colo.

– Dumnezeule! a strigat Helen.

– Vai, nu, a scâncit Walt.

– Bineînțeles că nu poți prosti un motan ca ăsta de două ori, a zis Garp. Câinele a avut o singură șansă, și a ratat-o. Motanul n-o să-l mai lase niciodată să se apropie la fel de mult.

– Ce poveste îngrozitoare! a țipat Helen.

Tăcut, Walt avea aerul că așa gândea și el.

– Dar s-a întâmplat *altceva,* a zis Garp.

Walt a ridicat privirile atent. Exasperată, Helen și-a ținut din nou respirația.

– Motanul s-a speriat atât de tare, încât a fugit în stradă – fără să se uite. Indiferent de ce se întâmplă, a zis Garp apăsând pe fiecare cuvânt, nu alergi în stradă fără să te uiți, nu-i așa, Walt?

– Așa-i, a răspuns Walt.

– Nici măcar când dă un câine să te muște, a zis Garp. *Niciodată. Niciodată* nu alergi în stradă fără să te uiți.

– Ah, bineînțeles, știu. Ce-a pățit motanul?

Garp și-a plesnit palmele una de alta cu atâta forță, încât băiatul a tresărit.

– A fost omorât uite-așa! a strigat Garp. Pacc! Mort pe loc. Nimeni n-a mai putut să-i facă ceva. Ar fi avut o soartă mai bună dacă l-ar fi prins câinele.

– L-a lovit o mașină? a întrebat Walt.

– Un camion, a zis Garp. I-a trecut drept peste cap. Creierii i-au țâșnit prin găurile unde-i fuseseră urechile.

– L-a strivit?

– Piftie, a spus Garp și și-a ridicat mâna, cu palma întinsă, în dreptul fețișoarei grave a lui Walt.

Isuse, și-a zis Helen, până la urmă tot povestea lui Walt a fost. *Nu fugi pe stradă fără să te uiți!*

– Sfârșitul, a anunțat Garp.

– Noapte bună, a zis Walt.

– Noapte bună, i-a urat Garp.

Helen i-a auzit sărutându-se.

– *De ce* n-avea câinele nume? a întrebat Walt.

– Nu știu, a zis Garp. Nu alerga pe stradă fără să te uiți.

După ce Walt a adormit, Helen și Garp au făcut dragoste. Deodată, Helen a avut o revelație în legătură cu povestea lui Garp.

– Câinele ăla n-ar fi putut clinti camionul, a zis ea. Nici măcar cu un deget.

– Corect, a spus Garp.

Helen era sigură că Garp fusese de fapt acolo, de față.

– Deci cum l-ai clintit? l-a întrebat ea.

– Nici eu nu l-am putut clinti, i-a răspuns el. Nu se urnea cu nici un chip. Așa că am tăiat o verigă din lanțul câinelui, noaptea, când patrula prin cafenea, și m-am dus la un magazin de feronerie unde am găsit niște inele asemănătoare. Noaptea următoare am *adăugat* câteva inele – cam de cincisprezece centimetri.

– Și motanul n-a fugit în stradă? l-a întrebat Helen.

– Nu, asta am spus-o pentru Walt, a recunoscut Garp.

– Bineînțeles, a zis Helen.

– Lanțul era îndeajuns de lung. Motanul n-a reușit să scape.

– Adică l-a omorât câinele?

– L-a sfâșiat în două.

– Într-un oraș în Germania?

– Nu, în Austria. În Viena. N-am trăit niciodată în Germania.

– Dar cum de-a fost câinele în război? a întrebat Helen. Ar fi avut douăzeci de ani când ai ajuns tu acolo.

– N-a fost în război. Era doar un câine, și-atât. *Stăpânul* lui a fost în război – ăla care era proprietarul cafenelei. De-asta știa cum să-l dreseze pe câine. Îl dresase să omoare pe oricine intra în cafenea după ce se întuneca afară. Când era

lumină, oricine putea să intre; când era întuneric, nici măcar stăpânul nu putea intra.

– Drăguț! Și dacă izbucnea un incendiu? Mi se pare că metoda asta are câteva dezavantaje.

– Se pare că era o metodă folosită în război.

– Oricum, e o poveste mai bună decât varianta cu câinele care-a fost în război.

– Chiar așa crezi? a întrebat-o Garp.

Ei i s-a părut că el devenise atent pentru prima oară de când vorbeau.

– Interesant, a zis el, pentru că n-am născocit-o decât acum.

– Chestia cu proprietarul care a făcut războiul?

– Mă rog, mai mult, a recunoscut Garp.

– Ce-ai inventat din ea?

– Totul, a recunoscut el.

Erau în pat amândoi și Helen a rămas nemișcată, știind că ăsta era unul dintre cele mai delicate momente ale sale.

– Adică, *aproape* tot, a adăugat el.

Garp nu se sătura niciodată să joace acest joc, deși Helen era sătulă. El o va aștepta să-l întrebe: *Ce* anume? Ce e adevărat, ce e inventat? Atunci el îi va spune că nu contează; să-i spună ea ce anume nu *crede*. Atunci el va schimba partea aceea. Toate părțile în care credea ea erau adevărate; tot ce nu credea trebuia prelucrat. În cazul în care credea tot, atunci totul era adevărat. Era nemilos ca povestitor, Helen știa asta. Dacă adevărul se potrivea cu povestea, îl dezvăluia fără jenă; dar dacă adevărul n-avea succes în poveste, nu se dădea înapoi să-l schimbe.

– Când ai isprăvit cu jocul, i-a spus ea, aș fi curioasă să știu ce s-a întâmplat *cu adevărat*.

– Acum, *cu adevărat* câinele era un copoi.

– Un copoi!

– Mă rog, de fapt un schnauzer. *Era* legat pe alee toată ziua, dar nu de un camion de armată.

– De un Volkswagen? a încercat Helen să ghicească.

– De o sanie pentru gunoi. Sania era folosită ca să fie trase tomberoanele cu gunoi iarna pe alee, dar schnauzerul, bineînțeles, era prea mic și slab ca să o poată trage – oricând, nu numai iarna.

– Iar proprietarul cafenelei? *Nu* a făcut războiul?

– Proprietara. Era o văduvă.

– Soțul ei a fost omorât în război? a făcut Helen încă o tentativă.

– Era o văduvă *tânără*. Soțul ei a fost omorât pe când traversa strada. Ea era foarte atașată de câine, pe care i-l dăruise soțul ei la un an de la căsătorie. Dar proprietara casei în care locuia nu admitea câini în locuință, așa că văduva îl lăsa pe câine în cafenea în timpul nopții.

Cafeneaua era un spațiu pustiu, ai fi zis că era bântuit de fantome, iar câinele era foarte neliniștit acolo; de fapt, cât era noaptea de lungă nu făcea altceva decât să se cace. Oamenii se opreau și se uitau pe fereastră și râdeau văzând mizeria pe care o făcea câinele. Râsul ăsta îl enerva și mai tare pe câine, și iar începea să se cace. Dimineața, văduva venea devreme – ca să aerisească totul și să curețe murdăria, și-l cârpea pe câine cu un ziar și-l târa, chircit de frică, până afară pe alee, unde îl lega toată ziua de sania pentru gunoi.

– Și nu era nici o pisică?

– Ooo, o mulțime. Veneau pe alee din pricina tomberoanelor cafenelei. Câinele nu se atingea de gunoi, pentru că se temea de văduvă, plus că era *îngrozit* de pisici; de câte ori vedea o pisică pe alee dând iama prin gunoaie, câinele se târa sub sanie și rămânea ascuns acolo până pleca pisica.

– Dumnezeule! Deci nici vorbă de sâcâială?

– Sâcâit era, tot timpul, a spus Garp solemn. Era o fetiță care venea la capătul aleii și-l chema pe câine să vină până în stradă, doar că lanțul câinelui era prea scurt, astfel că el nu ajungea la fetiță, și atunci hămăia! Și iar hămăia! Și hămăia la fetița care stătea pe trotuar și îl chema: „Haide cuțu, cuțu", până se găsea careva care să deschidă o fereastră și să urle la ea să lase biata potaie în pace.

– Ai fost acolo?

– *Amândoi* am fost acolo. Mama scria în fiecare zi într-o cameră a cărei singură fereastră dădea în alee. Hămăiturile câinelui o înnebuneau.

– Prin urmare, *Jenny* a mutat sania și câinele a *mâncat-o* pe fetiță, ai cărei părinți s-au plâns la poliție, și ăia i-au făcut o injecție letală câinelui. Iar *tu*, bineînțeles, ai fost o mare consolare pentru văduva îndoliată, care probabil abia împlinise patruzeci.

– Încă nu-i împlinise. Dar nu așa s-a întâmplat.

– *Cum*, atunci?

– Într-o noapte, în cafenea, câinele a avut un atac cerebral. Au fost câțiva oameni care au susținut că ei erau vinovați pentru faptul că l-au speriat pe câine atât de tare, încât i-au provocat atacul. Era un fel de întrecere în cartier în această privință. Tot timpul făceau câte ceva, se furișau de exemplu până la ușa cafenelei și se izbeau în ferestre și uși, și mieunau, și miorlăiau ca ditamai pisicile – provocându-i bietului câine speriat un adevărat război în mațe.

– Sper că atacul l-a *omorât* pe câine, a zis Helen.

– Nu chiar. I-a paralizat picioarele din spate, nu-și mai putea mișca decât partea din față și să dea din coadă. Totuși, văduva se agăța de viața nenorocitului ăstuia de câine așa cum se agăța de amintirea bărbatului ei mort, și avea un tâmplar, cu care se culca ea, pe care l-a rugat să facă un cărucior pentru partea din spate a câinelui. Căruciorul avea roți, astfel

că bietul cățel mergea doar pe labele din față, târându-și partea inertă din spate pe micul lui cărucior.

– Dumnezeule!

– Nu poți să-ți închipui ce zgomot făceau rotițele alea mici.

– Probabil că nu.

– Mama spunea că nu-l auzea, dar uruitul era atât de patetic, mai rău decât hămăitul câinelui când o vedea pe fetița aia neghioabă. Câinele nu putea lua o curbă ca lumea fără să alunece. Țopăia pe labele din față, apoi cotea, dar roțile din spate alunecau pe lângă el, mai repede decât era el în stare să țopăie, încât se rostogolea din cărucior. Când ajungea în poziția aia, pe o parte, nu se putea ridica înapoi. Se pare că eu eram singurul care-l zărea în starea asta – cel puțin *eu* eram singurul care coboram în alee și-l așezam înapoi la locul lui. De cum se vedea pus înapoi în cărucior, încerca să mă muște, numai că nu era deloc greu să scap cu fuga.

– Și într-o bună zi, a zis Helen, l-ai dezlegat pe schnauzer și el a fugit în stradă fără să se uite. Nu, pardon, s-a rostogolit cu cărucior cu tot până în stradă, fără să se uite. Și necazurile tuturor s-au sfârșit. Văduva și tâmplarul s-au căsătorit.

– Nu chiar.

– Vreau adevărul, a cerut Helen somnoroasă. Ce s-a întâmplat cu afurisitul de schnauzer?

– Habar n-am. Mama și cu mine ne-am întors în țara asta, iar restul îl știi și singură.

Cedând somnului, Helen știa că doar tăcerea ei o să-l facă pe Garp să vorbească. Știa că și povestea asta putea la fel de bine să fie inventată, ca și celelalte versiuni, sau că celelalte versiuni pot fi adevărate în mare – chiar dacă *aceasta* putea fi în mare parte adevărată. Cu Garp orice combinație putea fi posibilă.

Helen adormise deja când Garp a întrebat-o:

– Care poveste îți place mai mult?

Dar Helen era somnoroasă după ce făcuse dragoste, iar sunetul vocii lui Garp, vorbind fără oprire, îi sporise somnolenţa; aşa îi plăcea ei cel mai mult să adoarmă: după ce făcea dragoste şi cu Garp vorbindu-i.

Garp însă o resimţea ca pe o frustrare. Amorul îl punea în priză, îi dădea o stare în care era capabil să vorbească ore în şir, să mănânce, să citească toată noaptea, să bântuie peste tot. În perioade ca acestea, rareori încerca să scrie, deşi uneori îşi scria mesaje sieşi, despre ceea ce avea să scrie ulterior.

Dar nu şi în noaptea asta. Acum a dat la o parte cuverturile şi s-a uitat la Helen cum doarme; apoi a acoperit-o la loc. S-a dus în camera lui Walt şi s-a uitat la el. Duncan dormea la doamna Ralph; Garp a închis ochii şi a văzut o strălucire la orizontul suburbiei, pe care în mintea lui a luat-o drept casa dătătoare de fiori a lui Ralph cuprinsă de flăcări.

Uitându-se la Walt, a simţit cum se calmează. Îi plăcea să-l privească pe copil îndeaproape; s-a întins lângă Walt şi i-a adulmecat respiraţia proaspătă, ceea ce l-a făcut să-şi aducă aminte de momentul în care respiraţia lui Duncan devenise prima dată acră în somn, aşa cum devine aceea a adulţilor. Avusese o senzaţie neplăcută atunci, la scurtă vreme după ce Duncan împlinise şase ani, să simtă respiraţia stătută, uşor respingătoare a băiatului în timpul somnului. Ca şi cum procesul de descompunere, de moarte lentă începuse deja în el. Atunci fusese pentru întâia dată când Garp a realizat că fiul lui era muritor. Odată cu acel miros apăruseră şi primele decolorări şi pete pe dinţii perfecţi ai lui Duncan. Poate numai pentru că Duncan era primul născut al lui Garp, de aceea îşi făcea mai multe griji pentru el decât pentru Walt – deşi un puşti de cinci ani pare mult mai predispus (decât unul de zece ani) la obişnuitele accidente ale copilăriei. Şi care-s alea? se-ntreba Garp. Să fie lovit de maşini? Să moară înecat cu nuci? Să fie răpit de străini? Cancerul, de exemplu, era un străin.

Pentru atâtea lucruri îţi făceai griji, atunci când îţi făceai griji pentru copii, iar Garp îşi făcea griji din orice; uneori, mai ales când era chinuit de insomnii, Garp îşi zicea, analizându-se, că nu era făcut pentru a fi părinte. Apoi şi *asta* începea să-l îngrijoreze şi cu atât mai mult îi creştea neliniştea pentru copiii lui. Ce s-ar fi întâmplat dacă *el* s-ar fi dovedit a fi cel mai periculos duşman al lor?

Nu peste mult a adormit lângă Walt, dar Garp era unul dintre aceia care visează urât; n-a apucat să doarmă mult. Curând a început să geamă; îl durea subsuoara. S-a trezit dintr-odată, pumnişorul lui Walt i se înfipsese la subsuoară. Şi Walt gemea. Garp s-a desprins de copilul care scâncea şi care părea, asta era impresia lui Garp, să fie chinuit de acelaşi vis care-l chinuise şi pe el – ca şi când trupul scuturat de fiori al tatălui îi transmisese fiului visul său. Dar Walt îşi avea propriul său coşmar.

Lui Garp nu i-ar fi trecut prin cap că acea poveste plină de învăţăminte despre câinele de război, motanul sâcâitor şi inevitabilul camion ucigaş l-ar fi putut înspăimânta pe Walt. Dar în visul lui Walt vedea camionul mare, mare de tot şi abandonat, mai degrabă semăna ca mărime şi formă cu un tanc, de care erau fixate mitraliere şi tot felul de instrumente fără înţeles şi alte accesorii cumplite la vedere – parbrizul era o crestătură cu nimic mai mare decât deschizătura de la cutia poştală. Şi era negru de la un capăt la altul, bineînţeles.

Câinele legat de camion era mare cât un ponei, deşi ceva mai slab şi mult mai crud. Făcea salturi, cu gesturi încetinite, spre capătul aleii, şi lanţul lui ce arăta foarte subţire se desfăcea în urma lui ca o spirală. Lanţul nu dădea impresia că l-ar fi putut reţine pe câine. La capătul aleii, cu picioare ca de cauciuc, împiedicându-se în ele, stângaci fără scăpare şi incapabil să o rupă la fugă, micuţul Walt se rotea în cerc, dar nu părea în stare să se *urnească* din loc – să o şteargă din faţa câinelui

aceluia cumplit. Auzea lanțul zornăind, și camionul ăla mare se avânta înainte, parcă-i întorsese cineva cheia în contact, și câinele numai ce se repezea asupra sa. Walt îl prindea de blană, asudată și aspră (subsuoara tatălui), dar nu știa de ce mâna îi aluneca de pe blană. Câinele era la gâtul lui acum, dar Walt fugea din nou pe stradă, unde camioane asemenea celui militar abandonat uruiau grele în sus și-n jos, și roțile lor masive din spate se înșirau aproape înfipte unele în altele, ca niște gogoașe uriașe ce se rostogoleau pe propriile circumferințe. Și din pricina amărâtelor ălora de crăpături pentru mitraliere (parbrizele) șoferii nu vedeau nimic, bineînțeles; nu-l puteau vedea pe micuțul Walt.

Apoi tatăl lui l-a sărutat și visul lui Walt s-a spulberat, deocamdată. Se găsea din nou undeva în siguranță; simțea mirosul tatălui, îi simțea mâinile și l-a auzit spunând:

– E doar un vis, Walt.

În visul lui Garp, el și Duncan zburau cu un avion. Duncan trebuia să se ducă la W.C. Garp îi arăta capătul spațiului dintre fotolii, erau niște uși acolo, o bucătărioară, cabina pilotului, spălătorul. Duncan voia să fie dus acolo, să i se arate care anume era ușa cu pricina, dar Garp se supăra pe el. „Ai zece ani, Duncan, îi spunea el. Știi să citești. Sau întreab-o pe stewardesă."

Duncan își încrucișa picioarele și se bosumfla. Garp îl împingea pe copil spre coridor. „Fă-te băiat mare, Duncan îi spunea. E una din ușile alea. Du-te."

Botos, băiatul o pornea pe culoarul dintre fotolii, spre uși. O stewardesă îi zâmbea și-i ciufulea părul când trecea pe lângă ea, dar Duncan, tipic pentru el, nu o întreba nimic. Ajungea la capătul culoarului, se uita peste umăr înapoi la Garp; Garp îi făcea semn cu mâna, iritat. Duncan dădea din umeri, neajutorat. *Care* ușă?

Exasperat, Garp se ridica în picioare. „*Încearcă* una!" îi striga lui Duncan, şi oamenii se uitau la Duncan cum stătea acolo. Duncan se ruşina şi deschidea pe loc o uşă – cea aflată lângă el. Îi arunca tatălui o privire scurtă, surprinsă, dar fără urmă de reproş în ea, înainte să pară a fi absorbit prin uşa pe care o deschisese. Uşa se trântea în urma lui. Stewardesa ţipa. Avionul cădea într-un gol de aer, dar revenea iute la altitudinea dinainte. Toată lumea se uita prin hublouri; unii leşinau, alţii vomitau. Garp se repezea printre fotolii, dar pilotul şi o altă persoană cu aspect oficial îl împiedicau să deschidă uşa.

„Trebuie ţinută întotdeauna închisă, căţea imbecilă!" striga pilotul la stewardesa care plângea în hohote.

„Credeam că *e* încuiată!", se văita ea.

„Unde duce?", urla Garp. „*Dumnezeule*, unde duce?" Vedea că pe uşi nu stătea scris nimic.

„Regret nespus, domnule, spunea pilotul. N-am avut ce face."

Dar Garp se repezea pe lângă el, îl îmbrâncea pe un poliţist în civil de unul din fotolii, o împingea pe stewardesă la o parte din calea lui. Când deschidea uşa, Garp vedea că dădea afară – spre cerul care fugea pe sub ei – şi înainte să apuce să-l strige pe Duncan, Garp era şi el absorbit prin uşa deschisă şi spre văzduhuri, unde se prăvălea, rostogolindu-se pe urmele fiului său.

11

Doamna Ralph

Dacă i s-ar fi putut împlini lui Garp o dorinţă mare şi naivă, ar fi fost aceea de a avea puterea să facă în aşa fel încât lumea să fie un loc *sigur*. Pentru copii şi pentru adulţi. Lumea i se părea lui Garp inutil de periculoasă şi pentru unii, şi pentru alţii.

După ce Garp şi Helen au făcut dragoste şi Helen a adormit – după vise –, el s-a îmbrăcat. Când s-a aşezat pe pat ca să-şi lege şireturile la tenişi, s-a aşezat pe piciorul lui Helen şi a trezit-o. Ea a întins mâna ca să-l atingă, şi a dat cu degetele de şort.

– Unde te duci? l-a întrebat.

– Să văd dacă Duncan e bine, i-a zis el.

Helen s-a ridicat în coate, s-a uitat la ceas. Era trecut de unu; ştia că Duncan era acasă la Ralph.

– *Cum* ai să vezi dacă Duncan e bine?

– Nu ştiu, a ridicat Garp din umeri.

Ca un vânător care-şi urmăreşte victima, ca un violator de copii de care se teme orice părinte, Garp străbate neauzit cartierul adormit şi primăvăratec, verde şi întunecos; oamenii sforăie şi doresc şi visează, maşinile de tuns iarba zac nemişcate; e prea răcoare ca să se fi dat drumul la climatizoare.

Câteva ferestre sunt deschise, dinăuntru se aude bâzâitul congelatoarelor. Murmurul stins, sugrumat de pereți, al unor televizoare puse pe *Varietăți nocturne;* iar din alte case pulsează lucirea gri-albastră a tuburilor TV. Pentru Garp, această lucire seamănă cu cancerul, insidios și paralizant, trecând în neființă întreaga lume. Poate că televizorul *provoacă* într-adevăr cancer, își spune Garp; doar că iritarea lui adevărată este iritarea unui *scriitor:* știe că acolo unde lucește un televizor stă cineva care nu *citește.*

Garp străbate străzile cu pas ușor; nu vrea să întâlnească pe nimeni. N-a strâns prea tare șireturile tenișilor, șortul flutură în jurul pulpelor; nu și-a pus centura pentru organele genitale, pentru că nu avusese de gând să fugă. Deși aerul de primăvară e răcoros, nu poartă cămașă. În casele cufundate în beznă, câte un câine adulmecă zgomotos când trece Garp. S-a scurs atât de puțină vreme de când a făcut dragoste, încât Garp își imaginează că mirosul lui de sex este la fel de pătrunzător ca și acela al unei căpșune proaspăt tăiate. Și câinii îl simt, știe asta.

E un cartier bine păzit de polițiști, și preț de o clipă Garp se teme să nu fie prins de vreunul – pe motiv că violează cine știe ce cod vestimentar nescris, sau măcar pentru că nu are actele la el. Grăbește pasul, încredințat că vine în ajutorul lui Duncan, salvându-și fiul de perversa doamnă Ralph.

O tânără pe o bicicletă fără far aproape se ciocnește de el, părul îi flutură pe spate, genunchii îi sunt dezveliți și lucioși, respirația ei îl surprinde pe Garp cu amestecul neobișnuit de peluză proaspăt tunsă și țigări. Garp se îndoaie de mijloc – ea țipă și reușește să-l ocolească, nesigură pe ghidon; apoi se ridică din șa și pedalează cu toată puterea înainte, fără să se uite în urmă. Poate că își închipuie despre el că e un fel de exhibiționist – cu pieptul lui gol și picioarele la fel, gata să-și dea șortul jos. Garp își spune că probabil femeia vine de undeva

unde n-ar fi trebuit să fie; o paşte beleaua, aşa îşi imaginează el. Dar, cu gândul la Duncan şi la doamna Ralph, Garp are alte necazuri pe cap la această oră.

Când dă cu ochii de casa lui Ralph, îşi zice că ar trebui să i se acorde premiul „pentru cea mai luminată casă din cartier"; toate ferestrele strălucesc, uşa de la intrare este larg deschisă, televizorul canceros răsună agresiv. Garp are bănuiala că doamna Ralph e în toiul unei petreceri, dar, furişându-se mai aproape – peluza este ornată cu rahaţi de câine şi cu echipamente sportive de toate felurile –, are sentimentul că locuinţa este părăsită. Razele mortale ale televizorului pulsează prin livingul îmbâcsit de mormane de încălţări şi haine; şi înghesuite pe canapeaua lăsată, trupurile relaxate ale lui Duncan şi Ralph, pe jumătate vârâte în sacii de dormit, adormite (bineînţeles), dar arătând ca şi când ar fi fost omorâte de televizor. În lumina aceea bolnavă a televizorului, feţele lor arată secătuite de sânge.

Dar unde este doamna Ralph? Îşi petrece seara în oraş? S-a dus la culcare cu toate luminile aprinse şi cu uşa deschisă, lăsându-i pe băieţi să fie scăldaţi de televizor? Oare şi-a amintit să închidă aragazul? se întreabă Garp. Scrumierele sunt împrăştiate prin living ca ciupiturile de vărsat; Garp se teme că mai sunt ţigări care ard mocnit. Ascuns în spatele gardului viu, se furişează spre fereastra bucătăriei, adulmecând după miros de gaz.

Chiuveta e plină de vase murdare, pe masa din bucătărie se află o sticlă de gin şi se simte mirosul acru de lămâie tăiată. Şnurul lămpii din tavan, odată mult prea scurt, a fost prelungit în mod substanţial cu un crac şi un chilot de ciorap-pantalon de damă – sfâşiat la mijloc, fără să se zărească vreo urmă din al doilea crac. Partea de jos a ciorapului de nailon, pătat cu urme transparente de grăsime, se leagănă în bătaia curentului deasupra sticlei de gin. Din câte îi spune lui Garp

simțul olfactiv, nu arde nimic, doar dacă n-o fi cumva vreun foc mic sub trupul pisicii care șade frumos pe plită, întinsă cu grație între ochiurile aragazului, cu bărbia sprijinită de mânerul unei tigăi de fontă și cu pântecul îmblânit încălzit de luminițele de control. Garp și pisica se uită fix unul la altul. Pisica clipește.

Dar Garp este convins că doamna Ralph nu este capabilă de atâta concentrare încât să se transforme într-o pisică. Cu o casă – o *viață* – atât de vraiște, mai degrabă ai zice că femeia a abandonat nava, sau poate a dat ortul popii sus, la etaj. E în pat? Sau în cadă, înecată? Și unde-i fiara ale cărei excremente periculoase au transformat pajiștea într-un câmp minat?

Tocmai atunci se aude apropierea bubuitoare a unui trup greu, care se rostogolește pe scara din dos, se izbește de ușa de la bucătărie ce dă spre scară și o deschide cu o bufnitură, făcând pisica să sară speriată de pe aragaz și să răstoarne tigaia de fontă, plină de grăsime, pe podea. Doamna Ralph șade în fundul gol și strâmbându-se de durere pe linoleum, cu halatul stil chimono larg desfăcut, abia prins într-un cordon peste talia groasă, și ținând în mână un pahar care, în mod miraculos, nu s-a vărsat. Se uită la pahar surprinsă și soarbe din el; sânii ei mari, cu sfârcurile îndreptate în jos, lucesc – se revarsă peste pieptul ei pistruiat atunci când ea se lasă pe spate în coate și râgâie. Într-un colț al bucătăriei, pisica miorlăie la ea indignată.

– Ah, taci din gură, Tipsy, îi spune doamna Ralph.

Dar când încearcă să se ridice, geme și se culcă de tot pe spate. Părul pubian este ud și sclipește în fața ochilor lui Garp; pântecul ei, brăzdat de vergeturi, arată atât de alb și de buhăit, de parcă doamna Ralph ar fi stat sub apă multă vreme.

– Am să te scot de-aici, să știu că-i ultimul lucru pe care-l mai am de făcut, se adresează doamna Ralph tavanului bucătăriei, deși Garp presupune că se adresează pisicii.

Poate că și-a rupt o gleznă și e prea beată ca să mai simtă acest lucru, se gândește Garp; poate și-a frânt spinarea.

Garp se furișează de-a lungul zidului spre ușa deschisă de la intrare. Strigă:

– E cineva acasă?

Pisica țâșnește printre picioarele lui și dispare afară. Garp așteaptă. Aude gemete din bucătărie – sunete ciudate, de carne care se târâie.

– Da, cât mai am viață în mine, zice doamna Ralph, apărând brusc în prag, cu halatul cu imprimeu floral decolorat adunat cât de cât; băutura și-a lăsat-o undeva pe drum.

– Am văzut toate luminile aprinse și m-am gândit că poate ai necazuri, murmură Garp.

– Ai ajuns prea târziu, îi spune doamna Ralph. Băieții sunt morți amândoi. N-ar fi trebuit niciodată să-i las să se joace cu bomba aia. Cercetează atent fața imobilă a lui Garp ca să descopere vreo urmă de simț al umorului, dar îl găsește destul de lipsit de umor pe această temă. Perfect, zice ea, vrei să vezi cadavrele? Îl trage spre ea de elasticul șortului. Garp, știind că nu și-a pus centura, face doi pași împiedicați în urma elasticului și se izbește de doamna Ralph, care-i dă drumul cu un plesnet de elastic și pornește spre living. Mirosul ei îl derutează pe Garp – ca aroma de vanilie vărsată pe fundul unei pungi mari și umezite.

Doamna Ralph îl prinde pe Duncan pe la subsuori și cu o forță uluitoare îl ridică împreună cu sacul pe canapeaua enormă și plină de cocoloașe; Garp o ajută să-l ridice pe Ralph, care-i mai greu.

Îi aranjează pe băieți unul la picioarele celuilalt, pe canapea, învelindu-i bine în sacii de dormit și așezându-le pernele sub cap. Garp stinge televizorul și doamna Ralph umblă împiedicat prin cameră, stingând luminile, strângând scrumierele. Ca un cuplu căsătorit, făcând ordine după o petrecere.

– Noapte bună, somn ușor! șoptește doamna Garp în camera cufundată dintr-odată în beznă, în timp ce Garp, pipăindu-și drumul spre lumina din bucătărie, nimerește cu piciorul într-o rogojină.

– Încă nu poți pleca, șuieră doamna Ralph. Trebuie să mă ajuți să *scot* pe cineva de aici.

Îl ia de braț, scapă o scrumieră; chimonoul se deschide larg. Aplecându-se să ridice scrumiera, Garp îi atinge un sân cu părul.

– Îl am pe carcaletele ăla sus în dormitor, explică ea, și nu vrea să *plece*. Nu-l pot face să plece.

– Carcaletele?

– O șulfă împuțită, zice doamna Ralph, un rahat de mătărângă.

– Mătărângă?

– Da, te rog fă-l să plece, îl roagă ea pe Garp. Îl trage încă o dată de elasticul șortului și de data asta se și uită înăuntru fără jenă. Dumnezeule, așa umbli tu; mai mult *dezbrăcat?* îl întreabă. Nu ți-e frig? Își pune palma deschisă pe abdomenul lui gol. Nu, nu ți-e, constată ea dând din umeri.

Garp se depărtează de ea.

– Cine-i individul? o întreabă, temându-se să nu fie implicat în izgonirea din casă a fostului *soț* al doamnei Ralph.

– Vino, am să-ți arăt, șoptește ea.

Îl trage în sus pe scara din dos, printr-un culoar îngust, între lenjerie pusă grămadă și saci enormi de hrană pentru animale. Nu-i de mirare că a căzut mai adineaori, își spune Garp.

În dormitorul doamnei Ralph, privirile îi sunt imediat atrase de labradorul negru, răstignit pe unduitorul pat cu saltea de apă al doamnei Ralph. Câinele se rostogolește fără astâmpăr pe o parte și dă din coadă. Doamna Ralph se împreunează cu câinele ei, își zice Garp, și acum nu-l poate da jos din pat.

– Hai, băiete, zice Garp. Ieşi de-aici.

Câinele dă şi mai vârtos din coadă şi face puţin pipi.

– Nu pe *el,* zice doamna Ralph şi-l îmbrânceşte cu putere pe Garp.

El cade pe patul care ghiorlăie. Câinele cel mare îl linge pe faţă. Doamna Ralph arată spre un scaun cu spetează la picioarele patului, dar Garp îl zăreşte pe tânăr mai întâi în oglinda de toaletă a doamnei Ralph. Individul şade gol-puşcă pe scaun şi-şi piaptănă capătul blond al anemicei cozi de cal, anemice pe care o ţine adusă peste umăr şi-o dă cu unul din fixativele doamnei Ralph. Pântecul şi coapsele lui au acelaşi aspect untos şi lucios pe care l-a văzut Garp şi pe carnea şi smocul de păr ale doamnei Ralph, iar cocoşelul lui este la fel de neted şi de arcuit ca şi coloana vertebrală a unui ogar.

– Hei, ce mai faci? îl întreabă puştiul.

– Bine, mulţumesc, răspunde Garp.

– Scapă-mă de el, cere doamna Ralph.

– Am tot încercat s-o fac să se *relaxeze,* înţelegi? îl întreabă puştiul. Încerc s-o fac să se lase *dusă,* înţelegi?

– Nu-i permite să-ţi vorbească, zice doamna Ralph. O să te plictisească de-o să te scapi pe tine.

– Toată lumea e atât de încordată, se adresează puştiul lui Garp; se răsuceşte în scaun, se reazemă de spetează şi-şi pune picioarele pe patul cu saltea de apă; câinele îi linge degetele lungi. Doamna Ralph îi aruncă picioarele de pe pat. Înţelegi ce vreau să spun? îl întreabă puştiul pe Garp.

– Ea vrea să pleci, îi zice Garp.

– Eşti soţul de la dânsa? întreabă puştiul.

– Exact, spune doamna Ralph, şi-o să-ţi smulgă puţulica aia sfrijită dacă nu te cari de-aici.

– Ai face mai bine să pleci, îi spune Garp. Te ajut să-ţi găseşti hainele.

Puştiul închide ochii, pare să mediteze.

– La rahatul ăsta e grozav, îi spune doamna Ralph lui Garp. Nu se pricepe decât să-şi închidă ochii ăia afurisiţi.

– Unde ţi-s hainele? întreabă Garp.

N-are mai mult de şaptesprezece sau optsprezece ani, îşi spune Garp. Suficient cât să meargă la colegiu sau la război. Băiatul continuă să viseze, iar Garp îl scutură cu blândeţe de umăr.

– Nu m-atinge, omule, spune puştiul fără să deschidă ochii.

În vocea lui e ceva prostesc de ameninţător, ce-l face pe Garp să se dea înapoi şi să se uite la doamna Ralph. Aceasta dă din umeri.

– Aşa mi-a spus şi mie, zice ea.

Ca şi zâmbetele ei, observă Garp, ridicările din umeri ale doamnei Ralph sunt instinctive şi sincere. Garp îl apucă pe băiat de coada de cal, i-o înfăşoară în jurul gâtului, până la ceafă; îi prinde cu un gest brusc capul în îndoitura braţului şi-l ţine strâns acolo. Ochii puştiului se deschid.

– Ia-ţi hainele, în regulă? îi spune Garp.

– Nu mă atinge, repetă puştiul.

– Te *ating*, spune Garp.

– În regulă, în regulă, acceptă puştiul.

Garp îi dă drumul. Puştiul este cu câteva degete mai înalt decât Garp, dar cel puţin cu şapte kilograme mai uşor. Se uită în jur după haine, dar doamna Ralph a găsit între timp caftanul lung, vişiniu, absurd de greu din pricina brocartului. Băiatul şi-l îmbracă de parcă s-ar băga într-o armură.

– Mi-a plăcut să ţi-o trag, îi zice el doamnei Ralph, dar ar trebui să înveţi să te relaxezi mai mult.

Doamna Ralph scoate un hohot de râs atât de aspru, încât câinele se opreşte din datul din coadă.

– Tu ar trebui să te întorci la ziua dintâi, îi zice ea puştiului, şi să te apuci să înveţi totul din nou, de la început.

Se întinde pe pat, alături de labrador, care-şi leagănă căpăţâna pe pântecul ei.

– Ah, isprăveşte, Bill! se răsteşte ea la câine.

– E tare nerelaxată, îi spune puştiul lui Garp.

– N-ai habar *cum* să faci pe cineva să se relaxeze, îi spune doamna Ralph.

Garp îl împinge pe tânăr afară din cameră, pe scările alea perfide la vale, prin bucătărie şi până la uşa de la intrare, care a rămas deschisă.

– Să ştii că *ea* m-a invitat să intru, explică băiatul. A fost ideea *ei*.

– Te-a rugat şi să pleci.

– Ştii, nici tu nu eşti mai relaxat ca ea, îi atrage atenţia băiatul.

– Copiii ştiau ce se petrece sus? îl întreabă Garp. Erau adormiţi când aţi urcat sus?

– Nu-ţi face probleme din pricina puştilor. Puştii sunt minunaţi, omule. Ei ştiu mai multe decât îşi închipuie ăia mari că ştiu. Puştii sunt oameni perfecţi până pun ăia mari mâna pe ei. Puştii erau foarte bine.

– Tu *ai* copii? mormăie Garp fără să vrea; până acum a dat dovadă de mare răbdare cu tânărul, dar când e vorba de subiectul copii, nu mai dă dovadă de răbdare. În aceste privinţe nu acceptă nici o altă autoritate. La revedere, îi spune Garp. Şi nu te mai întoarce.

Şi-i dă un brânci, dar uşor, prin uşa deschisă.

– Nu mă-mpinge! strigă puştiul, dar Garp se apleacă, ferindu-se de pumnul acestuia, şi se ridică în clipa următoare, cu braţele încleştate în jurul taliei lui; i se pare că puştiul cântăreşte doar vreo patruzeci şi ceva de kilograme, deşi, bineînţeles, e mai greu decât atât. Îl strânge tare de tot în braţe, îi imobilizează braţele la spate; apoi îl duce pe sus, până pe trotuar. Când puştiul încetează să se mai zbată, îl pune jos.

– Știi încotro s-o apuci? îl întreabă Garp. Ai nevoie de vreo indicație?

Puștiul inspiră adânc, își pipăie coastele.

– Și nu care cumva să le spui amicilor tăi unde să vină să dea cu nasul. Să nu te prind nici măcar că folosești telefonul.

– Nici măcar nu știu cum o cheamă, omule, scâncește puștiul.

– Și să nu te mai prind că-mi spui „omule".

– În regulă, omule, zice puștiul.

Garp simte o uscăciune plăcută în gât, pe care o recunoaște ca fiind semnul că-i vine să pună mâna pe cineva, dar o lasă să treacă de la sine.

– Te rog să faci pași de-aici, îi zice Garp.

La colțul următor, băiatul strigă:

– La revedere, omule!

Garp știe cât de iute îl poate ajunge din urmă; îl atrage gândul unei asemenea situații comice, dar ar fi o mare dezamăgire dacă băiatul nu s-ar speria câtuși de puțin și nici Garp nu e presat de nevoia de a-i pricinui vreun rău. Garp îi face semn cu mâna. Băiatul își înalță degetul mijlociu și se depărtează, târâindu-și halatul ăla caraghios – un creștin de pe vremuri, rătăcit prin cartier.

Păzea la lei, puștiule, zice Garp în sinea lui, făcând un semn de binecuvântare în urma tânărului. În câțiva ani, știe și el asta, Duncan va fi la fel de mare; singura speranță a lui Garp este că îi va fi mai ușor să comunice cu el.

Reîntors în casă, o aude pe doamna Ralph cum plânge. O aude vorbindu-i câinelui:

– Ah, Bill, suspină ea. Îmi pare rău că te-am bruscat, Bill. Tu ești atât de bun.

– La revedere! strigă Garp spre etaj. Prietenul tău a plecat și plec și eu.

– Rahat! urlă doamna Ralph. Cum mă poți părăsi în halul ăsta?

Vaietele ei devin mai răsunătoare; curând, își spune Garp, o să-nceapă și câinele să latre.

– Și ce pot să fac? întreabă Garp de jos.

– Ai putea măcar să stai și să vorbești cu mine! strigă doamna Ralph. Hai, cuțu-cuțu, răhățel de mătărângă.

Ce-i aia mătărângă? se miră Garp, navigând pe scări în sus.

– Probabil că-ți închipui că mi se întâmplă chestia asta toată ziua bună ziua, zice doamna Ralph, total răvășită, de pe patul cu saltea de apă. Șade cu picioarele încrucișate, cu halatul-chimono strâns bine în jurul taliei și cu matahala de cap al lui Bill în poală.

De fapt Garp asta și crede, cu adevărat, dar clatină din cap.

– Să știi că n-ajung la orgasm umilindu-mă, zice doamna Ralph. Pentru Dumnezeu, așază-te. Îl trage pe Garp pe patul hurducător. Nu e destulă apă în rahatul ăsta, explică doamna Ralph. Bărbatu-miu îl umplea tot timpul, curge pe nu știu unde.

– Îmi pare rău, zice Garp – bărbatul cu sfaturile matrimoniale.

– Sper că tu nu-ți lași baltă nevasta, îi spune doamna Ralph. Îi ia mâna și i-o ține în poala sa; câinele îi linge degetele. E cea mai împuțită chestie pe care o poate face un bărbat, continuă doamna Ralph. Mie mi-a zis că s-a prefăcut că e atras de mine, „ani de zile"! cică, așa a zis. Și apoi mi-a zis că aproape orice altă femeie, tânără sau bătrână, i se părea mai atrăgătoare decât mine. Nu-i prea drăguț, nu-i așa? îl întreabă doamna Ralph pe Garp.

– Nu, nu este, recunoaște Garp.

– Te rog să mă crezi, nu m-am dat cu nimeni în bărci până nu m-a părăsit el.

– Te cred.

– E o chestie foarte dură pentru încrederea în sine a unei femei, spune doamna Ralph. De ce să nu încerc să mă distrez şi cu puţin?

– Aşa *ar trebui* să faci.

– Dar sunt atât de *nepricepută* în chestia asta! mărturiseşte doamna Ralph, acoperindu-şi ochii cu palmele şi legănându-se pe pat.

Câinele încearcă să-i lingă faţa, dar Garp îl împinge la o parte; câinele crede că Garp vrea să se joace cu el şi se năpusteşte asupra lui peste poala doamnei Ralph. Garp îl plesneşte peste bot – prea tare – şi bietul animal începe să scheaune şi se retrage.

– Să nu-l loveşti pe Bill! strigă doamna Ralph.

– N-am vrut decât să te ajut, se dezvinovăţeşte Garp.

– Nu *mă* ajuţi lovindu-l pe *Bill,* spune doamna Ralph. Isuse, *toată* lumea e-ntr-o ureche?

Cu ochii închişi, Garp se lasă să cadă pe spate, pe patul de apă; patul se leagănă ca o mare micuţă şi Garp geme.

– Nu ştiu *cum* să te ajut, mărturiseşte el. Regret că ai asemenea probleme, dar chiar că nu pot face nimic, nu-i aşa? Dacă tu vrei să-mi spui ceva, dă-i drumul, zice el, strângând şi mai tare pleoapele, dar nimeni nu te poate ajuta când simţi ceea ce simţi tu.

– Ce chestie veselă ştii să zici, spune doamna Ralph.

Garp simte respiraţia lui Bill în păr. Apoi o tentativă de lingere pe ureche. O fi Bill, sau doamna Ralph? se întreabă Garp. Apoi simte mâna ei apucându-l pe sub şort, şi în sinea lui se întreabă cu luciditate: Dacă într-adevăr nu *voiam* s-o las să-mi facă asta, de ce m-am întins pe spate?

– Te rog să nu faci asta, o roagă el.

Fără îndoială că ea simte că el nu este interesat, drept care îi dă drumul. Se întinde lângă el, apoi se răstoarnă pe o parte, cu spatele la el. Patul ghiorlăie violent atunci când Bill

încearcă să se facă ghem între ei, dar doamna Ralph îi dă un cot atât de tare în coastele sale flocoase, încât câinele începe să tușească și, abandonând patul, se retrage pe podea.

– Săracu' Bill. Îmi pare rău, începe doamna Ralph să plângă încetișor.

Coada noduroasă a lui Bill bufnește pe podea. Ca pentru a-și întregi autoumilirea, doamna Ralph trage un vânt. Suspinele ei sunt monotone, ca ploaia aia, își zice Garp, care poate să dureze o zi întreagă. Garp, consultantul în probleme matrimoniale, se întreabă ce anume ar putea să-i dea femeii ăsteia puțină *încredere* în ea.

– Doamnă Ralph...? începe Garp – dar imediat regretă că i-au scăpat aceste cuvinte.

– Ce? Ce-ai zis?

Doamna Ralph se ridică cu greu într-un cot și își răsucește capul ca să se uite la el. L-a auzit, este clar.

– Ai zis cumva „doamna Ralph"? îl ia ea din scurt. Isuse, „doamna Ralph"! țipă ea. Nici măcar nu știi cum mă *cheamă*!

Garp se ridică în capul oaselor și se așază pe marginea patului; îi vine să i se alăture lui Bill pe podea.

– Te găsesc foarte atrăgătoare, bâiguie el către doamna Ralph, dar de privit îl privește pe Bill. Zău că da.

– Dovedește-o, spune doamna Ralph. Fir-ai tu să fii de mincinos. Arată-mi-o.

– Nu pot să ți-o arăt, zice Garp, dar asta nu pentru că nu te găsesc atrăgătoare.

– Nici măcar nu te fac să ți-o scoli! strigă doamna Ralph. Uite-mă cum stau pe jumătate dezbrăcată, și când ești lângă mine – pe blestematul ăsta de pat al meu – nici măcar nu ți se învârtoșează, așa, de bun-simț.

– Încercam să-ți ascund acest lucru.

– Ai reușit, pufnește doamna Ralph. Cum mă cheamă?

Garp are senzaţia că niciodată n-a fost atât de conştient de una din teribilele lui puncte slabe: nevoia de a avea în jur oameni aşa ca el, nevoia de a fi apreciat. Cu fiecare cuvânt pe care-l rosteşte, ştie asta, se cufundă şi mai mult în belea, şi mai adânc într-o minciună clară ca lumina zilei. Acum ştie ce-i aia o „mătărângă".

– Soţul tău trebuie că e dement, zice Garp. După părerea *mea*, arăţi mai bine decât majoritatea femeilor.

– Ah, te rog, încetează, spune doamna Ralph. Nu prea eşti sănătos la cap.

Probabil că nu sunt, e de acord Garp, dar de zis zice:

– Ar trebui să ai încredere în sexualitatea ta, crede-mă. Şi, chiar şi mai important, ar trebui să ai încredere în tine şi în alte privinţe.

– Niciodată n-au fost alte privinţe, recunoaşte doamna Ralph. Niciodată n-am fost grozavă la altceva decât la făcut sex, şi-acum nici la sex nu mai sunt aşa grozavă.

– Dar urmezi şcoala, tatonează Garp.

– Sunt convinsă că n-am habar *de ce*. Sau la asta te-ai referit când ai spus să am încredere în mine şi în alte privinţe?

Garp strânge şi mai tare pleoapele, ahh, ce şi-ar mai dori să-şi piardă cunoştinţa; când aude patul sunând ca un talaz înspumat, presimte pericolul şi deschide ochii. Doamna Ralph s-a dezbrăcat, s-a răstignit pe pat goală-puşcă. Vălurelele clipocesc încă sub trupul ei planturos, care se oferă privirilor lui Garp precum o barcă cu vâsle solidă ancorată în apă agitată.

– Arată-mi că ţi se scoală şi poţi să pleci, zice ea. Arată-mi-o sculată şi te cred că mă placi.

Garp încearcă să se gândească la erecţie; pentru asta, închide ochii şi se gândeşte la altcineva.

– Nemernicule, spune doamna Ralph, dar Garp descoperă că s-a şi învârtoşat; n-a fost chiar atât de greu pe cât şi-a închipuit. Deschizând ochii, e nevoit să recunoască faptul că

doamna Ralph nu este lipsită de un oarecare vino-ncoace. Își dezbracă șortul și se expune privirilor ei. Gestul în sine i-o întărește și mai mult; se pomenește că-i place părul ei umezit și cârlionțat. Dar doamna Ralph nu pare nici dezamăgită, nici impresionată de această demonstrație; dezamăgirile au făcut-o să fie resemnată. Dă din umeri. Se rostogolește pe o parte și-și întoarce fundul mare și rotund către Garp.

– În regulă, deci ești în stare să ți-o scoli, îi spune ea. Mulțumesc. Acum poți să te duci acasă.

Jenat până la greață, simte cum îi vine să ejaculeze doar uitându-se la ea. Se repede afară pe ușă, în jos pe nenorocita de scară. A isprăvit femeia aia cu onanismul pentru *această* seară? se întreabă. Duncan este în siguranță?

Se gândește să își prelungească veghea până la ivirea zorilor care să-i redea liniștea. Nimerește peste tigaia căzută pe jos și o face să se izbească de aragaz, dar de sus nu răzbate nici măcar un oftat de-al doamnei Ralph, ci doar un geamăt din partea lui Bill. Teamă îi este că, dacă băieții s-ar trezi și ar avea nevoie de ceva, doamna Ralph nu i-ar auzi.

E 3.30 dimineața, în casa în sfârșit liniștită a doamnei Ralph, când Garp se hotărăște să deretice prin bucătărie, ca să-i treacă timpul până în zori. Obișnuit cu treburile gospodărești, Garp umple chiuveta și începe să spele vasele.

Când a început să sune telefonul, Garp a știut că era Helen. I-a venit în minte așa, deodată – ce chestii cumplite puteau să-i treacă ei prin minte.

– Bună, a zis Garp.

– Vrei, te rog, să-mi spui ce se petrece acolo?

Garp a realizat că stătea trează de multă vreme. Era patru dimineața.

– Nu se petrece nimic, Helen. Au fost niște mici probleme și n-am vrut să-l las singur pe Duncan.

– Unde-i femeia aia?

– În pat, a recunoscut Garp. Doarme tun.

– Din *ce* pricină?

– A băut mult. Era un tânăr aici cu ea şi m-a rugat să-l fac să plece din casă.

– Prin urmare ai rămas singur cu ea?

– Nu multă vreme. A adormit.

– Nu-mi pot imagina că poate dura mult cu ea.

Garp a lăsat să se aştearnă liniştea. Nu mai avusese parte de gelozia lui Helen de o bună bucată de vreme, dar nu i-a fost greu să-şi amintească de duritatea ei surprinzătoare.

– Nu se petrece nimic, Helen.

– Spune-mi exact ce faci tu în acest moment, i-a cerut Helen.

– Spăl vasele, i-a spus Garp.

A auzit-o cum inspiră prelung şi stăpânit.

– Mă-ntreb de ce mai eşti încă acolo.

– N-am vrut să-l las singur pe Duncan.

– Cred că trebuie să-l aduci pe Duncan acasă. Chiar acum.

– Helen, am fost cuminte. Până şi Garp a simţit nota defensivă; şi mai ştia şi că nu fusese chiar cuminte de tot. Nu s-a întâmplat nimic, a adăugat el, simţindu-se ceva mai sigur de adevărul acesta.

– N-am să te întreb de ce-i speli vasele alea împuţite.

– Ca să treacă vremea.

Dar, ca să fie sincer, nu se gândise la ceea ce făcea până în această clipă, şi deodată i s-a părut lipsit de sens – să aştepte zorile, ca şi când accidentele se puteau petrece doar când era întuneric.

– Aştept să se trezească Duncan, a spus, dar de cum a rostit aceste cuvinte, a simţit că nici ele n-aveau sens.

– De ce nu-l trezeşti tu? l-a întrebat Helen.

– Mă pricep la spălatul vaselor, a răspuns el, încercând să destindă puţin atmosfera.

– Cunosc toate chestiile la care te pricepi, i-a tăiat-o Helen pe un ton puţin cam prea amar ca să treacă drept glumă.

– Îţi faci rău singură cu asemenea gânduri. Helen, zău, te rog, nu te ambala. N-am făcut nimic rău.

Doar că memoria lui minuţioasă de puritan i-a adus aminte de vârtoşenia pe care i-o provocase doamna Ralph.

– Mi-am făcut deja rău, a zis Helen, tonul însă i se înmuiase puţin. Te rog vino acasă acum.

– Şi să-l las pe Duncan aici?

– Pentru Dumenezeu, trezeşte-l! Sau adu-l în *braţe*.

– Vin imediat, i-a promis Garp. Te rog să nu-ţi faci griji, să nu-ţi treacă prin gând ceea ce-ţi trece prin gând. Am să-ţi povestesc tot ce s-a întâmplat. Am senzaţia că o să-ţi placă povestea asta.

Dar ştia că o să aibă probleme să-i spună *întreaga* poveste şi că va trebui să se gândească foarte atent la ce părţi să lase deoparte.

– Mă simt mai bine, a spus Helen. Ne vedem curând. Te rog să nu mai speli nici un vas în plus.

Cu aceste vorbe ea a închis, iar Garp a trecut în revistă bucătăria. După părerea lui, jumătate de oră de treburi nu prea adusese schimbări notabile, pentru ca doamna Ralph să bage de seamă că se făcuse măcar tentativa de a mai înlătura câte ceva din mizeria existentă.

Garp a răscolit după hainele lui Duncan printre maldărele multe şi respingătoare, împrăştiate peste tot în cameră. Ştia cum arătau hainele lui Duncan, dar nu le zărea pe nicăieri; apoi şi-a amintit că Duncan, la fel ca un hamster, îşi vâra lucrurile la fundul sacului lui de dormit, apoi se vâra în vizuină lângă ele. Duncan cântărea cam patruzeci de kilograme, plus sacul de dormit, plus hainele şi celelalte, dar Garp era

aproape sigur că-l putea duce în braţe până acasă; Duncan îşi va recupera bicicleta într-altă zi. Cel puţin, a hotărât Garp, n-o să-l trezească pe Duncan cât se vor mai afla în casa lui Ralph. Se temea de o posibilă scenă; Duncan ar începe să protesteze pentru că plecau. Până şi doamna Ralph s-ar putea să se trezească.

După care s-a gândit la doamna Ralph. Ştia, chiar dacă asta îl făcea să fie furios pe sine însuşi, că dorea să se mai uite o dată la ea; brusc, era din nou în erecţie, ceea ce i-a amintit că dorea să-i vadă încă o dată trupul îndesat, dizgraţios. A pornit repede spre scara de serviciu. I-ar fi putut găsi camera fetidă după miros.

Şi-a îndreptat privirile drept spre perineul ei, spre buricul ciudat răsucit, spre sfârcurile ei destul de mici (pentru nişte sâni atât de mari). Ar fi trebuit să se uite mai întâi la ochii ei; atunci şi-ar fi dat seama că era trează bine, cu ochii aţintiţi asupra lui.

– Ai spălat toate vasele? l-a întrebat doamna Ralph. Ai venit să-ţi iei rămas-bun?

– Am vrut să văd dacă eşti bine.

– Rahat. Ai vrut să te mai uiţi o dată.

– Da, a recunoscut el; şi-a întors privirile de la ea. Îmi pare rău.

– Să nu-ţi pară. Asta-i stafiduţa pe cozonacul meu.

Garp a încercat să zâmbească.

– Prea îţi „pare rău" tot timpul, a spus doamna Ralph. Ce bărbat *plin de regrete* eşti. Doar cu nevastă-ta nu eşti, a mai zis ea. *Ei* nu i-ai spus nici măcar o dată că-ţi pare rău.

Lângă patul cu saltea de apă se găsea un telefon. Garp a avut sentimentul că niciodată în viaţa lui nu înţelesese mai greşit condiţia unei persoane, cum o înţelesese pe aceea a doamnei Ralph. Dintr-odată nu era mai beată ca Bill; sau poate că, în mod miraculos, se dezbătase, sau savura acea

jumătate de oră între stupoare şi mahmureală – jumătatea de oră despre care citise Garp, dar pe care întotdeauna o crezuse a fi doar un mit. Încă o iluzie.

– Îl iau pe Duncan acasă, i-a spus Garp.

Ea a dat din cap.

– În locul tău, şi eu l-aş duce acasă.

După o luptă scurtă dar serioasă cu sine însuşi, Garp a reuşit să-şi înăbuşe încă un „îmi pare rău".

– Îmi faci o favoare? l-a întrebat doamna Ralph. Garp s-a uitat la ea; privirea lui n-a deranjat-o. Nu-i spune soţiei tale *totul* despre mine, bine? Nu mă face să apar o scroafă chiar atât de mare. Poate c-o să mă poţi descrie cu-n dram de compasiune.

– Am destul de multă compasiune, a bâiguit Garp.

– Ai un *ciocan* destul de zdravăn, a zis doamna Ralph holbându-se la şortul săltat al lui Garp. Pe *ăla* mai bine să nu-l duci acasă.

Garp n-a replicat. Garp puritanul considera că merita să ia câteva peste bot.

– Nevastă-ta are grijă de tine, nu-i aşa? Am sentimentul că n-ai fost *întotdeauna* un băiat bun. Ştii cum ţi-ar fi spus bărbatu-meu? Bărbatu-meu ţi-ar fi spus „cu aia pe muie".

– Cred că bărbatu-tău e un imbecil, i-a spus Garp. Se simţea bine s-o primească peste bot din când în când, chiar şi una mai moale, dar se simţea prost că o considerase pe femeia asta drept o ştoarfă.

Doamna Ralph s-a ridicat de pe pat şi a rămas în picioare în faţa lui Garp. Sfârcurile ei îi atingeau pieptul. Garp se temea să n-o atingă cu erecţia lui.

– O să te întorci, i-a spus doamna Ralph. Vrei să punem pariu?

Garp a ieşit din cameră fără un cuvânt.

Nu se depărtase mai mult de două străzi de casa doamnei Ralph – Duncan înghesuit în sacul de dormit se foia pe umărul lui Garp – când maşina poliţiei a oprit la curbă, scăldându-l în lumina ei sclipitoare, acolo unde el rămăsese pironit locului, *încolţit.* Un hoţ de copii, furişându-se pe jumătate dezbrăcat şi încercând să se facă nevăzut cu balotul lui viu colorat de bunuri furate şi cu priviri furişate – şi un copil răpit.

– Ce-ai acolo, amice? l-a întrebat un poliţist.

Erau doi în maşina de patrulare, şi încă o persoană, care abia dacă se zărea, pe bancheta din spate.

– Pe fiul meu, a răspuns Garp.

Amândoi poliţiştii au coborât din maşină.

– Unde te duci cu el? l-a întrebat unul dintre ei. A păţit ceva? a mai întrebat, luminând cu o lanternă chipul lui Duncan.

Duncan încerca să mai doarmă puţin; când poliţistul a aprins lanterna, şi-a ferit faţa din raza ei.

– A vrut să-şi petreacă noaptea la un prieten, a explicat Garp. Dar n-a ieşit cum trebuie. Acum îl duc acasă.

Poliţistul l-a măsurat pe Garp cu lanterna din cap până-n picioare – în costumaţia lui de alergare. Şort, tenişi de jogging, fără cămaşă.

– Ai acte?

Garp l-a depus pe Duncan în sacul lui de dormit pe pajiştea oarecui.

– Bineînţeles că nu, a răspuns Garp. Dacă mă duceţi acasă cu maşina, o să vi le-arăt.

Poliţiştii s-au uitat unul la altul. Fuseseră chemaţi în cartier cu câteva ore în urmă, când o tânără reclamase că fusese atacată de un exhibiţionist – sau cel puţin de unul care umblă dezbrăcat. E posibil să fi fost vorba de o tentativă de viol. Abia scăpase de el pe bicicletă, mai spusese femeia.

– Umbli pe-aici de multă vreme? a întrebat unul dintre polițiști.

A treia persoană, cea de pe bancheta din spate a mașinii de poliție, s-a uitat pe geam afară, să vadă despre ce era vorba. Când a dat cu ochii de Garp, a strigat:

– Hei, omule, ce mai faci?

Duncan dădea semne de trezire.

– Ralph? s-a auzit vocea lui Duncan.

Unul dintre polițiști a îngenuncheat lângă băiat și a arătat cu raza lanternei spre Garp.

– Ăsta-i tatăl tău? l-a întrebat.

Băiatul avea priviri speriate; își plimba ochii de la tatăl său la polițiști și la lumina albastră clipitoare de pe mașina de poliție.

Celălalt polițist s-a apropiat de individul de pe bancheta din spate. Era puștiul în caftan vișiniu. Polițiștii îl pescuiseră pe când patrulau prin cartier în căutarea exhibiționistului. Puștiul nu fusese în stare să le spună unde locuia – pentru că, de fapt, nu locuia nicăieri anume.

– Îl cunoști pe bărbatul ăla cu copilul? l-a întrebat polițistul.

– Mda, un tip dur, pe bune, a răspuns puștiul.

– Totul e-n regulă, Duncan, a spus Garp ca să-l liniștească. Nu te teme. Te duc acasă, atât.

– Fiule, ăsta-i tatăl tău? l-a întrebat polițistul.

– Îl sperii, i-a atras Garp atenția.

– Nu sunt speriat, a zis Duncan, apoi către Garp: De ce mă duci acasă?

Din câte se părea, toată lumea voia să afle acest lucru.

– Mama lui Ralph nu se simțea bine, a răspuns Garp.

Spera ca atât să fie de ajuns, dar amantul respins din mașina de poliție a izbucnit în hohote. Polițistul cu lanterna a îndreptat raza asupra amorezului și l-a întrebat pe Garp dacă-l cunoștea. În sinea lui, Garp și-a zis: „Nu se întrezărește nici un sfârșit la toată chestia asta."

– Numele meu e Garp, a zis el iritat. S.M. Garp. Sunt căsătorit. Am doi copii. Unul dintre ei – acesta, pe nume Duncan, cel mare – își petrecea noaptea la un prieten. Eram convins că mama acestui prieten nu era cea mai nimerită persoană să aibă grijă de fiul meu. M-am dus acolo și mi-am luat fiul acasă. Sau, mai încerc încă să *ajung* acasă.

Puștiul ăla, a continuat Garp, arătând spre mașina poliției, o vizita pe mama prietenului fiului meu când am sosit eu acolo. Mama dorea ca puștiul să plece de acolo – *puștiul* ăla –, a repetat Garp, arătând încă o dată spre tinerelul din mașina de poliție – așa că a plecat.

– Cum se numește mama asta? a întrebat un polițist; încerca să noteze totul într-un carnet uriaș. După o tăcere politicoasă, polițistul și-a ridicat ochii spre Garp.

– Duncan? s-a adresat Garp fiului său. Care-i numele lui Ralph?

– Păi, s-a schimbat, a răspuns Duncan. Avea numele tatălui său, dar mama lui încearcă să-l schimbe.

– Bine, dar care *este* numele tatălui său? a insistat Garp.

– Ralph, a răspuns Duncan.

Garp a închis ochii.

– Ralph Ralph? n-a priceput polițistul cu carnetul.

– Nu. Duncan, te rog să te gândești, i-a cerut Garp. Care-i numele *de familie* al lui Ralph?

– Păi, cred că ăla-i numele care s-a schimbat, a răspuns Duncan.

– Duncan, s-a schimbat din *care*?

– Ai putea să-l întrebi pe Ralph, i-a sugerat Duncan.

Lui Garp îi venea să urle.

– Spuneai că numele *dumitale* este Garp? a întrebat unul dintre polițiști.

– Da, a confirmat Garp.

– Și inițialele sunt S.M.?

Garp știa ce-o să urmeze; l-a cuprins o mare sfârșeală.

– Da, S.M. Pur și simplu S.M.

– Hei, Sulă Mare! a behăit puștiul din mașină, lăsându-se pe spate și înecându-se de râs.

– Ce-nseamnă prima inițială, domnule Garp? a întrebat polițistul.

– Nimic, a răspuns Garp.

– Nimic? s-a mirat polițistul.

– Sunt doar inițiale, a răspuns Garp. Doar pe ele mi le-a dat mama.

– Primul dumitale prenume este *S*? a insistat polițistul.

– Mi se spune Garp.

– Băi, omule, ce poveste! a exclamat puștiul în caftan, dar polițistul aflat mai aproape de mașina de poliție a izbit cu pumnul în capotă, în semn de avertisment.

– Băiețaș, de-ți mai pui o dată labele soioase pe canapea, i-a spus el, te pun să lingi căcatul.

– Garp? a făcut contrariat cel care-l interoga pe Garp. Știu cine ești! a strigat dintr-odată.

Garp a simțit cum îl cuprinde neliniștea.

– Ești ăla care l-a prins pe agresor în parc!

– Da! Eu sunt. Dar nu aici a fost, și s-a întâmplat cu ani în urmă.

– Mi-amintesc de parc-a fost ieri, a zis polițistul.

– Cu asta ce mai e? a întrebat celălalt polițist.

– Ești prea tânăr, i-a răspuns colegul. Ăsta-i tipul pe nume Garp care l-a prins pe agresorul ăla în parc – unde-a fost? Agresorul ăla de *copii*, pe ăla l-a prins. Și ce ziceai că ești? l-a întrebat curios pe Garp. Adică era ceva caraghios sau mă-nșel?

– Caraghios? n-a priceput Garp.

– Chestia cu care-ți câștigai *existența*, a completat polițistul. Cu ce-ți câștigai existența?

– Sunt scriitor.

– Ah, da, şi-a amintit poliţistul. Mai eşti scriitor?

– Da, a mărturisit Garp.

Cel puţin ştia că nu era un consultant în probleme matrimoniale.

– Măi să fie, a zis poliţistul, dar tot nu părea convins pe deplin; Garp vedea că ceva nu era în regulă.

– Aveam barbă pe vremea aia, a făcut Garp o tentativă.

– Asta e! a strigat poliţistul. Şi ţi-ai ras-o?

– Corect.

Cei doi poliţişti s-au consultat în lucirea roşie a stopurilor maşinii. Au hotărât să-i ducă pe Garp şi pe Duncan până acasă, dar pentru asta Garp tot trebuia să le arate ceva acte care-i să-i certifice identitatea.

– Pur şi simplu nu te recunosc – din fotografii – aşa, fără barbă, a explicat poliţistul mai în vârstă.

– Mă rog, a *fost* acum câţiva ani, a zis Garp trist, şi în cu totul alt oraş.

Lui Garp nu-i convenea că tânărul cu caftan avea să vadă casa unde locuia familia Garp. În mintea lui, şi-l şi închipuia pe tânăr înfiinţându-se într-o bună zi şi cerând cine ştie ce.

– Îţi aminteşti de mine? l-a întrebat puştiul pe Duncan.

– Nu cred, a răspuns Duncan politicos.

– Deh, erai aproape adormit, a recunoscut junele, apoi către Garp: Eşti prea neliniştit în privinţa copiilor, omule. Copiii se descurcă foarte bine. Ăsta-i singurul tău copil?

– Nu, mai am unul.

– Omule, ar trebui să mai ai o *duzină,* i-a zis puştiul. Atunci poate că nu ţi-ai mai face atâtea griji din pricina unuia singur, să ştii.

Chestia asta îi amintea lui Garp de ceea ce mama lui numea Teoria Percy despre copii.

– Ia-o prima la stânga, i-a spus Garp poliţistului de la volan, apoi prima la dreapta şi la colţ.

Celălalt polițist i-a întins lui Duncan o acadea.

– Mulțumesc, a zis Duncan.

– Și mie nu? a întrebat puștiul în caftan. *Mie*-mi plac acadelele.

Polițistul a holbat ochii la el; când s-a întors cu spatele, Duncan i-a dat puștiului acadeaua. Duncan nu se dădea în vânt după acadele, niciodată nu-i plăcuseră.

– Mulțumesc, a șoptit tinerelul. Vezi, omule? s-a adresat el lui Garp. Puștii sunt minunați.

Și Helen este, s-a gândit Garp – cum stătea în prag, luminată din spate. Capotul ei albastru, lung până-n pământ, avea un guler înalt, răsfrânt; acum îl ținea ridicat, ca și când i-ar fi fost frig. Avea și ochelarii pe nas, semn pentru Garp că se uita de multă vreme după ei să-i vadă sosind.

– Omule, a șoptit puștiul în caftan, trăgându-i un cot lui Garp când acesta a coborât din mașină. Cum arată domnița aia încântătoare când își scoate ochelarii?

– Mami! Ne-au arestat, i-a strigat Duncan lui Helen.

Mașina poliției a rămas la curbă în așteptarea lui Garp, care coborâse să-și aducă actele.

– N-am *fost* arestați, a spus Garp. Ne-au *adus* cu mașina, Duncan. Totul e în *ordine*, s-a adresat el furios lui Helen.

Și a fugit în sus pe scări ca să-și găsească portvizitul printre haine.

– Așa ai ieșit? a strigat Helen în urma lui. Îmbrăcat în halul ăsta?

– Poliția a crezut că m-a răpit, a mai zis Duncan.

– Au venit până acolo? l-a întrebat Helen.

– Nu, tati mă aducea acasă. Măiculiță, da' ciudat mai e tati.

Garp a coborât val-vârtej scările și a ieșit pe ușă ca din pușcă.

– Caz de confuzie asupra identității, i-a șoptit Garp lui Helen. Caută pe altcineva, probabil. Pentru Dumnezeu, nu te necăji.

- *Nu* sunt necăjită, s-a răstit Helen.

Garp le-a arătat polițiștilor actele.

- Măi să fie, a zis polițistul mai în vârstă. Doar S.M., chiar *așa*. Presupun că e mai ușor astfel.

- Uneori nu, a ripostat Garp.

Când mașina a luat-o din loc, puștiul a strigat în urmă lui Garp:

- Nu ești un tip nasol, omule, numa-nvață să te *relaxezi!*

Vederea trupului lui Helen, suplu, încordat, tremurând în capotul albastru, nu avea menirea să-l relaxeze pe Garp. Duncan era treaz de-a binelea și avea chef de flecăreală; era și flămând. Ca și Garp. În bucătăria neluminată încă de primii zori, Helen stătea și îi privea, cu o expresie rece, cum mănâncă. Duncan povestea acțiunea unui film TV lung. Garp bănuia că, de fapt, era vorba de două filme și că Duncan adormise înainte să se sfârșească primul și se trezise după ce începuse al doilea. Încerca să-și închipuie unde și când anume puteau fi plasate activitățile doamnei Ralph în filmul lui Duncan.

Helen n-a pus nici o întrebare. În parte, Garp știa foarte bine, asta se explica prin faptul că nu putea spune nimic de față cu Duncan. Dar pe de alta, ca și Garp, ea își formula cu mare severitate ceea ce voia să spună. Amândoi îi erau recunoscători lui Duncan pentru că se afla acolo; la momentul în care vor începe să-și vorbească deschis, lunga așteptare îi va fi făcut mai îngăduitori și mai atenți la vorbe.

La spartul zorilor, nu s-au mai putut abține și au început să-și vorbească prin intermediul lui Duncan.

- Spune-i lui mami cum arăta bucătăria, a zis Garp. Și spune-i despre câine.

- Bill?

- Exact! Spune-i despre Bill.

– Ce purta mama lui Ralph cât ai fost acolo? l-a întrebat Helen pe Duncan. A zâmbit spre Garp. Sper că purta mai multe haine decât tati.

– Ce-aţi mâncat la cină? l-a întrebat Garp.

– Dormitoarele sunt sus, sau jos? a întrebat Helen. Sau şi sus, şi jos?

Garp a încercat să-i arunce o privire care spunea: te rog, nu te ambala. O simţea pregătindu-şi la îndemână armele cele vechi şi tocite. Ea avea o îngrijitoare sau două de copii pe care i le putea aminti, şi o simţea cum le aduce în scenă. Dacă avea să pomenească de unul din numele alea de demult, deschizătoare de răni, el unul nu avea nici un nume cu care să riposteze. Lui Helen nu i se putea reproşa nici un îngrijitor de copii; nu încă. În mintea lui Garp, Harrison Fletcher nu conta.

– Câte telefoane sunt în casă? l-a întrebat Helen pe Duncan. Unul în bucătărie şi altul în dormitor? Sau doar în dormitor?

Când, în sfârşit, Duncan s-a dus în camera lui, lui Helen şi Garp le rămăsese mai puţin de o jumătate de oră până să se trezească Walt. Dar Helen îşi pregătise deja numele duşmanilor ei. E timp destul să provoci stricăciuni atunci când ştii unde se află rănile de război.

– Te iubesc atât de mult şi te cunosc atât de bine, a început Helen.

12

I se întâmplă lui Helen

Telefoanele târziu în noapte – acele alarme ca de primejdie ce răsună în inimă – îl vor înspăimânta pe Garp toată viaţa. Cine e dintre cei pe care-i iubesc? va striga inima lui Garp la primul ţârâit – care dintre ei a fost pulverizat de un camion, cine s-a înecat în bere sau cine zace azvârlit cât colo de un elefant în întunericul cumplit?

Garp se temea de apelurile acestea telefonice în miezul nopţii, dar odată – fără să ştie – dăduse şi el un asemenea telefon. Fusese într-o seară, când venise Jenny în vizită la ei; mamei lui îi scăpaseră câteva vorbe despre moartea lui Cushie Percy în timpul naşterii. Garp nu auzise încă nimic despre acest lucru şi, deşi uneori glumea cu Helen pe socoteala fostei lui pasiuni pentru Cushie – iar Helen îl tachina din pricina asta –, vestea că aceeaşi Cushie era *moartă* fusese ca un şoc electric pentru Garp. Cushman Percy, atât de plină de viaţă, o fiinţă care trăise cu atâta incandescenţă – părea imposibil! Dacă ar fi aflat că Alice Fletcher suferise un accident, nu ar fi fost la fel de tulburat; se simţea parcă mai pregătit pentru o astfel de veste. Din păcate ştia asta. Tăcutei Alice întotdeauna i se *vor* întâmpla tot felul de lucruri.

Garp se dusese în bucătărie şi, fără să bage de seamă cât era ceasul, sau să-şi amintească de acest fapt în timp ce-şi deschidea

încă o sticlă de bere, se pomenise că formează deja numărul familiei Percy; la celălalt capăt telefonul suna. Ca într-un film dat cu încetinitorul, Garp își imagina lungul drum pe care trebuia să-l parcurgă Tocană Grasă din somnul lui profund până să apuce să răspundă la telefon.

– Dumnezeule, cui dai tu telefon? îl întrebase Helen intrând în bucătărie. E două și un sfert!

Înainte să apuce Garp să închidă, Stewart Percy ridicase receptorul.

– Da? întrebase Tocană Grasă pe un ton îngrijorat; cu ochii minții, Garp o vedea pe fragila și slaba de minte Midge ridicându-se în capul oaselor în pat lângă el, agitată ca o găină înghesuită la colț.

– Îmi pare rău că v-am trezit, își ceruse scuze Garp, nu mi-am dat seama că e atât de târziu.

Helen clătinase din cap și ieșise brusc din bucătărie. În prag apăruse Jenny; pe fața ei era acea expresie critică pe care numai o mamă poate să și-o ia față de fiul ei. Adică o expresie mai degrabă a dezamăgirii decât a indignării obișnuite.

– Cine dracu' e? izbucnise Stewart Percy.

– Garp, domnule, răspunsese el, din nou băiețașul de odinioară, cerându-și iertare pentru genele din sângele său.

– Sfinte Sisoe! Ce mai vrei și *tu?*

Jenny neglijase să-i spună lui Garp că trecuseră câteva *luni* de când murise Cushie Percy; Garp își închipuia că exprima condoleanțe pentru o nenorocire de dată foarte recentă. Din care pricină avusese un moment de ezitare.

– Îmi pare rău, foarte rău.

– Ai mai spus-o, ai mai *spus-o,* i-o tăiase Stewart.

– Abia acum am auzit, continuase Garp, și voiam să vă spun dumneavoastră și doamnei Percy că-mi pare rău cu adevărat. Poate că n-am arătat asta, mai ales *dumneavoastră,* domnule, dar chiar am ținut mult la...

– Băi, porcule! îl repezise Stewart Percy. Băi, jigodie, căcat japonez ce eşti! Şi închisese telefonul.

Nici măcar Garp nu era pregătit pentru un asemenea dispreţ. Numai că înţelesese greşit situaţia. Vor mai trece ani până îşi va fi lămurit circumstanţele în care picase telefonul său. Săraca Pooh Percy, ţicnita de Bainbridge, i le va explica într-o bună zi lui Jenny. Când sunase Garp, Cushie era moartă de atâta vreme, încât Stewart nu realizase că Garp îi împărtăşea durerea pentru pierderea lui *Cushie*. Când sunase Garp, era miezul nopţii după acea zi sumbră în care fiara neagră, Bonkers, dăduse în sfârşit ortul popii. Stewart Percy îşi închipuise că telefonul lui Garp era o glumă plină de cruzime – condoleanţe mincinoase pentru câinele pe care Garp îl urâse de când se ştia.

Iar acum, când a sunat telefonul lor, Garp a simţit-o pe Helen cum se încleştează de el instinctiv, în somn. Când a ridicat receptorul, Helen i-a prins iute piciorul între genunchii ei – ca şi când s-ar fi ţinut strâns de viaţa şi siguranţa pe care i le dăduse trupul lui. Mintea lui Garp a trecut rapid în revistă posibilităţile. Walt dormea în patul lui. La fel şi Duncan; *nu* se dusese la Ralph.

Gândul lui Helen a fost: e tata; inima lui. Uneori îşi spunea: în sfârşit au găsit-o şi au identificat-o pe mama. La o morgă.

Iar Garp s-a gândit: au omorât-o pe mama. Sau au răpit-o şi cer răscumpărare – bărbaţi care nu vor accepta nimic altceva decât violarea publică a patruzeci de virgine înainte s-o elibereze pe celebra feministă întreagă şi nevătămată. Şi vor cere şi viaţa copiilor mei, şi aşa mai departe.

La telefon era Roberta Muldoon, ceea ce l-a convins pe Garp că victima era mama lui. Dar victima era însăşi Roberta.

– M-a părăsit, a zis ea, şi vocea ei uriaşă era grea de lacrimi. M-a părăsit. *Pe mine!* Poţi să crezi aşa ceva?

– Isuse, Roberta!

– Ah, n-am ştiut ce *rahaţi* sunt bărbaţii până n-am devenit femeie, a suspinat Roberta.

– E Roberta, i-a şoptit Garp lui Helen, ca s-o liniştească. Iubitul ei a zburat din cuib.

Helen a oftat, a dat drumul piciorului lui Garp, s-a răsucit pe partea cealaltă.

– Nici măcar nu-ţi pasă, nu-i aşa? l-a întrebat Roberta morocănoasă.

– Te rog, Roberta.

– Îmi pare rău. Dar m-am gândit că e prea târziu să-i telefonez mamei tale.

Lui Garp această logică i s-a părut uluitoare, deoarece ştia că Jenny se culca mult mai târziu decât el; pe de altă parte, îi şi plăcea de Roberta foarte mult, şi cu siguranţă că trecuse prin momente grele.

– Mi-a zis că nu-s *destul* de femeie, că-l derutez sexual – că *eu* sunt derutată sexual! a început Roberta să plângă. Ah, Dumnezeule, *sula* aia. N-a vrut decât noutatea. Să se dea mare în faţa amicilor lui.

– Pun pariu că puteai să-l baţi de să-l asculţi cu urechea, Roberta. De ce nu l-ai făcut una cu pământul?

– Nu înţelegi, a spus Roberta Nu mai *simt* nevoia să fac pe careva una cu pământul. Sunt *femeie!*

– Şi crezi că femeile nu simt niciodată nevoia să facă pe careva una cu pământul? a întrebat Garp.

Helen a întins mâna şi l-a tras de cocoşel.

– Nu ştiu *ce* simt femeile, s-a văitat Roberta. Nu ştiu ce *ar trebui* să simtă. Ştiu doar ce simt *eu.*

– Şi anume ce? a întrebat Garp, ştiind că ea voia să-i spună.

– Simt că-mi vine să-l fac una cu pământul *acum,* s-a destăinuit Roberta, dar când m-a bălăcărit în toate mocirlele, am stat şi-am înghiţit tot. Am şi plâns. Toată ziua am plâns!

a hohotit ea, și mi-a dat chiar și telefon și mi-a spus că dacă *încă* mai plâng, înseamnă că mă prostesc singură.

– Dă-l dracului.

– Nu-și dorea decât o cordeală bună. De ce-s bărbații așa?

– Mă rog, a făcut Garp.

– Ah, știu că *tu nu ești*. Probabil că nici nu-ți par atrăgătoare.

– Ba-mi pari atrăgătoare, Roberta.

– Dar nu pentru *tine*. Nu mințil Nu atrag sexual.

– Pe mine *nu*, într-adevăr, a recunoscut Garp. Dar îi atragi pe mulți *alții*. Bineînțeles că ești atrăgătoare sexual.

– Mda, tu ești un prieten bun, și asta-i mai important, a spus Roberta. Nici tu nu mă atragi sexual cu adevărat.

– E-n regulă.

– Ești prea scurt. Îmi plac ăia care arată mai *lungi* – mă refer la chestia sexuală. Să nu te simți jignit.

– Nu mă simt jignit. Nici *tu* să nu te simți.

– Bineînțeles că nu.

– Ce-ar fi să mă suni mâine dimineață? i-a propus Garp. Ai să te simți mai bine.

– N-am să mă simt, a mormăit Roberta bosumflată. Am să mă simt mai *rău*. Și-o să-mi fie rușine că te-am sunat.

– De ce nu vorbești cu doctorul tău? Urologul? Tipul care ți-a făcut operația – e prieten cu tine, nu-i așa?

– Cred că vrea să mă reguleze, a zis Roberta pe un ton grav. Cred că asta-i tot ce-a vrut vreodată să-mi facă. Cred că a recomandat toată operația asta doar pentru că voia să mă seducă, dar întâi a vrut să mă facă femeie. Sunt vestiți pentru chestia asta – așa mi-a spus un prieten.

– Un prieten *nebun*, Roberta. *Cine*-i vestit pentru chestia asta?

– Urologii. Uf, nu știu – nu ți se pare urologia o treabă cam scârboasă?

I se *părea,* dar Garp nu voia să o necăjească şi mai mult pe Roberta.

– Sun-o pe mama, s-a pomenit Garp spunând. *Ea o să* te înveselească, o să găsească ea ceva.

– Ah, *e* minunată, a suspinat Roberta. Întotdeauna *găseşte* câte ceva, dar am impresia că m-am folosit de ea pentru atât de multe.

– Îi place să ajute, Roberta, a spus Garp şi ştia că asta, cel puţin, era adevărat. Jenny Fields era plină de compasiune şi răbdare, iar Garp nu-şi dorea altceva decât să doarmă. Poate că ţi-ar trebui un joc bun de *squash,* i-a sugerat Garp cu voce stinsă. Ce-ar fi să vii aici pentru câteva zile şi să batem mingea de-adevăratelea?

Helen s-a răsucit spre el, s-a încruntat la el şi i-a muşcat sfârcul; o plăcea pe Roberta, dar în faza timpurie a reformării ei sexuale Roberta nu putea să vorbească decât despre ea însăşi.

– Mă simt atât de *secată,* a spus Roberta N-am energie, n-am nimic. Nu ştiu nici măcar dacă aş putea juca.

– Mă rog, ar trebui să *încerci,* Roberta. Ar trebui să te forţezi să faci ceva.

Exasperată de el, Helen s-a răsucit pe partea cealaltă.

Dar Helen era afectuoasă cu Garp când răspundea la telefoanele astea nocturne; spunea că o înspăimântau şi nu voia să fie ea cea care să afle despre ce era vorba. Prin urmare, a apărut ciudat când Roberta Muldoon a sunat a doua oară, câteva săptămâni mai târziu, şi a răspuns *Helen.* L-a surprins pe Garp, pentru că telefonul era pe noptiera din partea lui, şi Helen a trebuit să se întindă peste el ca să ridice receptorul; de fapt, de data asta, ea s-a azvârlit peste el şi a răspuns iute, cu glas şoptit:

– Da, ce este?

Şi când a auzit că era Roberta, iute i-a dat lui Garp receptorul; adică nu că ar fi răspuns ca să-l lase pe el să doarmă.

Şi când Roberta a sunat pentru a treia oară, Garp a simţit ca un fel de absenţă atunci când a ridicat receptorul. Lipsea ceva.

– Aaa, bună, Roberta, a spus el.

Strânsura lui Helen pe piciorul lui; lipsea. *Helen* nu era acolo, a băgat el de seamă. A vorbit cu Roberta, îmbărbătând-o, a simţit partea rece a patului neîmpărţit şi a observat că era două noaptea – ora predilectă a Robertei. Când în sfârşit Roberta a închis telefonul, Garp a coborât la parter s-o caute pe Helen, şi a găsit-o singură, pe canapeaua din living, cu un pahar de vin în mână şi un manuscris în poală.

– N-am putut să dorm, a spus ea, dar pe chipul ei era o expresie... o expresie pe care Garp n-a putut-o defini imediat. Deşi a avut impresia că o recunoştea, s-a gândit că nu mai văzuse niciodată expresia aceea pe chipul lui Helen.

– Citeşti lucrări? a întrebat-o el; ea a dat din cap, dar în faţă nu avea decât un singur manuscris.

Garp l-a luat în mână.

– Lucrarea unui student, a spus ea întinzând mâna ca să-l ia înapoi.

Numele studentului era Michael Milton. Garp a citit un paragraf.

– Pare o poveste, a spus el. Nu ştiam că le ceri studenţilor să scrie proză.

– Nu le cer, dar uneori îmi arată ei ce scriu.

Garp a citit încă un paragraf. După părerea lui, stilul autorului era timid şi forţat, dar greşeli nu erau pe pagină; măcar era scris cu pricepere.

– E unul dintre studenţii mei la masterat, i-a explicat Helen. E foarte inteligent, dar... A ridicat din umeri, însă gestul ei avea dintr-odată indiferenţa simulată a unui copil fâstâcit.

– Dar ce? a vrut să ştie Garp. A izbucnit în râs – pentru că Helen putea să arate atât de copilăroasă la ora aceea târzie.

Dar Helen şi-a scos ochelarii şi chipul ei a căpătat încă o dată acea *altă* expresie, acea expresie pe care o văzuse mai înainte şi n-o putuse defini.

– Uff, nu ştiu, a zis ea cu o oarecare nelinişte. *Tânăr!* Poate. E tânăr, înţelegi. Foarte inteligent, dar tânăr.

Garp a dat o pagină, a citit jumătate dintr-un alt paragraf, i-a dat manuscrisul înapoi. A ridicat din umeri.

– Mi se pare o aiureală, a spus el.

– Nu, nu e o aiureală, a spus Helen serioasă.

Ah, Helen, profesorul judicios, şi-a spus Garp în gând, apoi a anunţat-o că se duce la culcare.

– Vin şi eu repede, i-a spus Helen.

Apoi Garp s-a privit în oglinda din baia de la etaj. Acolo abia a identificat acea expresie pe care-o văzuse, ciudat de nelalocul ei, pe chipul lui Helen. O expresie pe care o recunoştea pentru că o mai văzuse – pe propriul lui chip, din când în când, dar niciodată pe al lui Helen. Expresia recunoscută de Garp era *vinovată*, şi-l contraria. A rămas multă vreme treaz, dar Helen n-a venit la culcare. Dimineaţa, Garp a constatat surprins că, deşi se uitase în fugă la manuscrisul studentului din ultimul an, numele lui Michael Milton a fost primul lucru ce i-a venit în minte. A privit-o precaut pe Helen, care acum stătea întinsă lângă el, trează.

– Michael Milton, a spus el încet, nu ei, dar suficient de tare ca să audă şi ea. S-a uitat la faţa ei imobilă. Ori visa cu ochii deschişi, dusă departe, ori pur şi simplu nu-l auzise. Ori, şi-a spus el, numele lui Michael Milton era deja în mintea ei, astfel că, atunci când l-a rostit Garp, era numele pe care *tocmai* îl rostea şi ea – sieşi – şi n-a băgat de seamă că îl rostise Garp.

Michael Milton, student la masterat în anul trei la literatură comparată, terminase franceza la Yale, fără distincţii deosebite; înainte de asta, absolvise Colegiul Steering, deşi avea

tendința să nu acorde prea multă importanță acestui fapt. Din momentul în care era sigur că *știai* că terminase la Yale, minimaliza chiar și această universitate, dar niciodată nu nesocotea Primul An studiat în străinătate – în Franța. Ascultându-l pe Michael Milton, nu-ți venea să crezi că petrecuse doar un an în Europa, deoarece reușea să-ți dea impresia că trăise în Franța întreaga lui adolescență. Avea douăzeci și cinci de ani.

Deși stătuse o perioadă scurtă de timp în Europa, părea să-și fi cumpărat de acolo garderoba pentru toată viața; jachetele de tweed aveau revere late și manșete largi, și atât jachetele, cât și pantalonii erau astfel croiți încât să scoată în evidență talia și coapsele; genul de haine pe care chiar și americanii din vremea lui Garp la Steering le numeau „continentale". Gulerele cămășilor lui Michael Milton, pe care le purta descheiate la gât (întotdeauna cu *doi* nasturi desfăcuți), erau moi și mari, amintind de vestimentația renascentistă: o ținută ce trăda neglijență și perfecțiune intens căutate.

Se deosebea la fel de mult de Garp pe cât se deosebește un struț de o balenă. Trupul lui Michael Milton avea o linie elegantă atunci când era îmbrăcat; dezbrăcat, dintre toate animalele cel mai mult se asemăna cu un bâtlan. Subțire, deșirat, cu o gârbovire mascată de jachetele de tweed bine croite. Trupul lui era ca un umeraș – trupul ideal pentru agățatul hainelor. Fără ele, aproape că nu avea trup.

Era opusul lui Garp în mai toate privințele, și singurul lucru pe care Michael Milton îl avea comun cu Garp era încrederea în sine; împărtășea cu Garp virtutea, sau viciul, aroganței. Ca și Garp, era agresiv la maniera la care doar cineva care crede pe deplin în sine însuși poate fi agresiv. Aceste calități fuseseră cele care, cu multă vreme în urmă, o atrăseseră pe Helen la Garp întâia și întâia oară.

Și iată-le din nou, aceleași calități, cu un veșmânt nou; se manifestau într-o formă mult diferită, dar Helen le recunoștea.

De obicei, nu era atrasă de tinerii de genul dandy, care se îmbrăcau și vorbeau ca și când, în Europa fiind, li s-ar fi făcut lehamite de lume și ar fi căpătat o tristețe înțeleaptă, când, de fapt, își petrecuseră cea mai mare parte a scurtei lor vieți pe banchetele din spate ale mașinilor cu număr de Connecticut. Dar, în adolescența ei, Helen nu fusese *de obicei* atrasă nici de luptătorii de greco-romane. Lui Helen îi plăceau bărbații cu încredere de sine, cu condiția ca această încredere să nu fie absurd de deplasată.

Ce-l atrăgea pe Michael Milton la Helen era ceea ce atrăgea mulți bărbați și puține femei la ea. Trecută de treizeci, era o femeie fermecătoare nu doar prin frumusețea ei, ci și prin faptul că arăta perfect. E important de făcut această distincție, și anume că nu arăta numai ca o femeie care avusese grijă de sine, dar care și avusese motive întemeiate să o facă. Și această înfățișare, care speria și atrăgea în același timp, nu era deloc înșelătoare, în cazul lui Helen. Arăta atât de stăpână pe viața ei, încât numai bărbații cu multă încredere de sine puteau să continue să o privească și după ce le întorcea ea privirea. Chiar și în stațiile de autobuz, era genul de femeie care era privită doar până întorcea privirea.

Pe coridoarele departamentului de engleză, Helen nu era defel obișnuită să fie privită; toți se uitau când puteau, aruncând priviri furișe. Astfel că nu era câtuși de puțin pregătită pentru privirea lungă, fățișă, pe care a fixat-o Michael Milton asupra ei într-o bună zi. Pur și simplu s-a oprit pe coridor și a urmărit-o cum se apropie de el. De fapt, Helen a fost cea care și-a ferit privirile de ale lui; iar el s-a răsucit și a urmărit-o cum se depărtează de-a lungul coridorului. Cu glas destul de tare ca să-l audă și Helen, a întrebat pe cineva de lângă el:

– Predă aici sau vine la *cursuri? Ce face* ea aici, de fapt?

În al doilea semestru al anului, Helen preda un curs despre Perspectiva Narativă; era un curs pentru cei înscriși la

masterat și pentru câțiva studenți din anii mai mari. Pe Helen o interesau evoluția și subtilitățile tehnicii narative în romanul modern. La primul curs, l-a observat pe cursantul ce părea mai în vârstă decât ceilalți, cu o mustață rară și blondă și o cămașă frumoasă, cu doi nasturi desfăcuți la gât; și-a întors ochii de la el și a distribuit un chestionar. Printre întrebări, era una la care cursanții trebuiau să spună de ce credeau că erau interesați de acest curs anume. Michael Milton a scris: „Pentru că din prima clipă în care te-am văzut am vrut să fiu iubitul tău".

După acea oră, singură în cabinetul ei, Helen a citit acest răspuns la întrebare. I-a făcut impresia că știa care anume dintre cursanți era Michael Milton; dacă ar fi fost sigură că era vorba despre altcineva, vreun tânăr pe care nici măcar nu-l băgase în seamă, i-ar fi arătat și lui Garp chestionarul. Garp ar fi spus poate: „Arată-mi-l pe împuțitul ăla!" sau: „Hai să-i facem cunoștință cu Roberta Muldoon". Și amândoi ar fi râs și Garp ar fi tachinat-o că-i stârnea pe cursanți. Și pentru că amândoi ar fi știut de intențiile tinerelului, oricare ar fi fost acesta, n-ar mai fi existat nici o posibilitate de relație reală; Helen știa asta. Faptul că nu i-a arătat lui Garp chestionarul a făcut-o să se simtă vinovată – dar s-a gândit că dacă Michael era cel care credea ea că era, atunci i-ar plăcea ca povestea asta să meargă puțin mai departe. În acel moment, în biroul ei, Helen nu bănuia în mod sincer că va merge ceva mai *mult* decât puțin mai departe. Ce rău ar fi putut face acel puțin?

Lui Harrison Fletcher, dacă i-ar mai fi fost coleg, i-ar fi arătat chestionarul. Indiferent cine ar fi fost Michael Milton, chiar dacă *era* acel tânăr care arăta atât de tulburător – cu Harrison ar fi discutat problema. În trecut, Harrison și Helen avuseseră câteva secrete de soiul ăsta, pe care le tăinuiseră de Garp și Alice; secrete permanente, dar inocente.

Helen ştia că, împărtăşindu-i lui Harrison interesul pe care-l manifesta Michael Milton faţă de ea, ar fi fost o altă cale de a evita orice relaţie reală.

Dar lui Garp nu i-a pomenit nimic despre Michael Milton, iar Harrison, bineînţeles, plecase pentru a-şi găsi o catedră în altă parte. Răspunsul de pe chestionar era scris cu o caligrafie groasă, de secol optsprezece, din aceea ce nu poate fi obţinută decât cu o peniţă specială; mesajul scris al lui Michael Milton părea mult mai durabil decât litera tipărită, şi Helen l-a citit şi l-a răscitit. S-a uitat şi la celelalte răspunsuri din chestionar: data naşterii, şcoli urmate, cursurile anterioare în cadrul Departamentului de engleză sau în literatură comparată. I-a verificat foaia matricolă; avea note bune. I-a sunat pe doi colegi de-ai ei care-l avuseseră pe Michael Milton la cursurile lor în primul semestru; de la ei a aflat că Michael Milton era un student bun, agresiv şi mândru până la vanitate. De la amândoi a înţeles, deşi nici unul n-a spus-o răspicat, că Michael Milton era şi talentat, şi antipatic. I-au venit în minte nasturii deliberat lăsaţi descheiaţi la cămaşă (acum era sigură că el era) şi şi-a imaginat cum ar fi să-i închidă ea. S-a gândit la smocul ăla de mustaţă, ca o umbră subţire pe buză. Ulterior, Garp va spune pe un ton critic despre mustaţa lui Michael Milton că era o insultă la universul părului şi la universul buzelor; după părerea lui Garp, era într-o asemenea măsură doar imitaţia unei mustăţi, încât Michael Milton ar face o favoare chipului său dacă şi-ar rade-o.

Dar lui Helen îi plăcea mustaţa aceea ciudată şi mică pe buza lui Michael Milton.

– Ţie pur şi simplu nu-ţi place *nici un fel* de mustaţă, îi va spune Helen lui Garp.

– Nu-mi place mustaţa *aia,* îi va spune el. N-am nimic împotriva mustăţilor în general, va insista Garp, deşi adevărul era că Helen avea dreptate: Garp ura toate mustăţile de

când cu episodul cu Puștiul Mustață. Puștiul Mustață îi reterase lui Garp pentru totdeauna simpatia pentru mustăți.

Lui Helen îi mai plăcea și lungimea perciunilor lui Michael Milton, cârlionțați și blonzi; perciunii lui Garp erau tunși până în dreptul ochilor lui negri, aproape până deasupra urechilor – deși părul de pe cap îi era des și vâlvoi, și doar atât de lung cât să-i acopere urechea mâncată de Bonkers.

Helen a mai băgat de seamă că excentricitățile soțului ei începeau s-o deranjeze. Poate că le observa mai mult acum, când Garp se cufunda, când te așteptai mai puțin, în crizele lui de creație; să fi avut mai puțin timp pentru excentricități atunci când scria? Oricare ar fi fost explicația, Helen le găsea enervante. Șmecheria lui cu aleea, de exemplu, o scotea din minți; era chiar contradictorie. Pentru cineva care făcea atâta tămbălău și își făcea atâtea griji pentru siguranța copiilor săi - tuna și fulgera împotriva șoferilor nechibzuiți, împotriva rezervoarelor de benzină care curgeau și așa mai departe –, Garp avea un fel de a intra cu mașina pe alee și în garaj după căderea întunericului care o îngrozea pe Helen.

Aleea o lua brusc în sus după o porțiune lungă de stradă ce cobora în pantă. Când Garp știa că plozii erau în pat și dormeau, el oprea motorul *și* stingea farurile și urca, în virtutea inerției, în sus pe aleea cufundată în beznă; prindea destulă viteză după ce cobora drumul ca să depășească vârful pantei aleii lor și să coboare încă o dată în garajul întunecos. Spunea că făcea astfel pentru ca motorul și luminile să nu-i trezească pe copii. Dar oricum trebuia să pornească din nou motorul ca să o conducă pe îngrijitoarea de copii acasă; Helen spunea că șmecheria lui era doar ca să dea fiori – puerilă și periculoasă. Întotdeauna călca sub roți jucăriile lăsate în întuneric pe alee și se izbea de bicicletele care nu erau puse chiar în fundul garajului.

Odată, una din îngrijitoare i s-a plâns lui Helen că ura să *coboare* aleea cu motorul şi farurile stinse *(altă* şmecherie apăsa pe ambreiaj şi aprindea farurile chiar înainte de a ajunge la stradă).

Oare *eu* sunt cea fără astâmpăr? se întreba Helen. Nu se gândise la sine ca la o persoană fără astâmpăr, până nu se gândise la neastâmpărul lui *Garp.* Şi de câtă vreme era într-adevăr iritată de năravurile şi apucăturile lui Garp? Nu ştia. Ştia doar că *observase* că o iritau aproape din clipa în care citise chestionarul lui Michael Milton.

Helen mergea cu maşina spre facultate, gândindu-se ce să-i spună băiatului ăluia obraznic şi infatuat, când a rămas în mână cu mânerul de la schimbătorul de viteze al Volvoului şi capătul neprotejat al manetei a zgâriat-o la încheietură. Înjurând, a oprit maşina ca să cerceteze rana şi stricăciunea.

Nu era prima oară în ultimele săptămâni când cădea mânerul, filetele de la şuruburi se tociseră şi Garp încercase de câteva ori să-l fixeze de manetă cu bandă adezivă. Helen protestase împotriva metodei ăsteia de cârpăceală, dar Garp nu avusese niciodată pretenţia că ar fi îndemânatic, drept care întreţinerea maşinii se număra printre îndatoririle gospodăreşti ale lui Helen.

Împărţirea asta a obligaţiilor, chiar dacă acceptată în mare de amândoi, era derutantă uneori. Deşi dintre ei doi Garp era cel cu grijile casnice, Helen se ocupa de călcatul rufelor („pentru că", îi spunea Garp, „*tu* eşti aia care ţine morţiş să aibă hainele călcate") şi tot ea se ocupa de întreţinerea maşinii („pentru că", spunea Garp, „tu eşti aia care o foloseşte zilnic; tu ştii cel mai bine când trebuie reparat ceva"). Helen era de acord cu călcatul, dar considera că Garp trebuia să se ocupe de maşină. Nu-i plăcea să ajungă de la garaj până la serviciu în maşina de depanare – să şadă în cabina aia murdară de ulei, lângă un mecanic tânăr care conducea cum nu

ce putea mai neatent. Garajul unde ducea mașina la reparat era un loc foarte prietenos, Helen recunoștea asta, doar că îi displăcea profund să se ducă acolo; și circul cu *cine* să o ducă la slujbă după ce-și abandona mașina se răsuflase în cele din urmă. „Cine-i liber s-o ducă pe doamna Garp la universitate?" striga mecanicul-șef în întunericul jilav și uleios al gropilor de depanare. Și trei sau patru tinerei, arzând de nerăbdare dar mânjiți din cap până-n picioare, aruncau cât colo cheile fixe și cleștii, se săltau în mâini și ieșeau din gropi, se repezeau și se ofereau să împartă cu ea – pentru o clipă scurtă, amețitoare – cabina strâmtă a camionetei, zăngănind de piese de schimb, care o va duce pe zvelta profesoară Garp la serviciu.

Garp îi spunea lui Helen, fără să exagereze, că atunci când mergea *el* cu mașina la garaj, voluntarii nu se prea înghesuiau; adeseori aștepta în garaj chiar și o oră întreagă, reușind în cele din urmă să-l înduplece pe-un mocăit din ăla să-l ducă până acasă. Și cum, din pricina asta, nu se alegea nimic din toată dimineața lui, hotărâse ca Volvoul să intre în sarcina lui Helen.

Amândoi tărăgănaseră cu repararea mânerului de la schimbătorul de viteze.

– Măcar dă un telefon și comandă unul nou, îi spusese Helen odată. Mă duc până acolo și aștept până-l montează. Dar *nu* vreau să las mașina acolo o zi întreagă, cât se mocoșesc ei să-l fixeze pe *ăsta.*

Și-i trântise mânerul în palmă, dar Garp se dusese cu el la mașină și-l lipise precar, cu bandă adezivă de maneta schimbătorului.

Cum naiba se făcea, și-a spus ea, că mânerul ăsta ieșea doar când conducea *ea;* dar, mă rog, ea mergea cu mașina mai mult decât el.

– Fir-ar să fie, a mai zis și a pornit mai departe, lăsând maneta urâtă așa, neprotejată.

Se lovea la mână de câte ori trebuia să schimbe viteza și încheietura zgâriată a început să sângereze, pătându-i puțin fusta de la costum. După ce a parcat mașina, a luat mânerul cu ea și a traversat parcarea, îndreptându-se spre clădirea unde se afla cabinetul ei. Se gândise să-l arunce într-o rigolă, dar mânerul avea scrijelite pe el câteva cifre minuscule; putea să sune din birou la garaj și să le spună cifrele, ca să comande unul nou. Abia *după* aceea îl va arunca unde poftea; sau, și-a spus era, am să i-l trimit lui Garp prin *poștă*.

În această stare de spirit, asaltată de nimicuri de-astea, l-a întâlnit Helen pe tânărul infatuat, care măsura coridorul în fața ușii de la biroul ei, cu cei doi nasturi de sus ai cămășii descheiați. Umerii jachetei lui de tweed, a observat ea, aveau pernițe; părul era puțin prea moale și prea lung, iar un capăt al mustății – subțire ca lama unui cuțit – cădea prea mult la colțul gurii. Helen nu era sigură dacă dorea să-l iubească pe tânărul ăsta, sau să-l *țesale*.

– Ești matinal, i-a spus ea, dându-i mânerul ca să poată descuia ușa de la birou.

– Te-ai rănit? a întrebat el. Sângerezi.

Mai târziu, Helen își va spune în sinea ei că băiatul ăsta parcă mirosea sângele, pentru că zgârietura aia superficială aproape că se închisese.

– Vrei să devii doctor? l-a întrebat ea, lăsându-l să intre în încăpere.

– *Voiam* să devin.

– Și ce te-a făcut să te răzgândești? a dorit ea să știe, continuând să-l privească, dar trecând în spatele biroului, aranjând lucrurile care erau aranjate; și potrivind transperantele, care fuseseră lăsate exact așa cum le dorea ea. Și-a scos ochelarii de pe nas, încât, privindu-l acum, silueta lui i s-a părut ștearsă, palidă.

– Chimia organică, a răspuns el. M-am retras de la cursul ăsta. În plus, voiam să stau în Franţa.

– Aha, ai stat în Franţa? l-a întrebat ea, ştiind că asta aştepta el din partea ei să-l întrebe, ştiind că era unul dintre lucrurile pe care el le considera deosebite la persoana lui, drept care nu ezita să-l facă într-un fel sau altul cunoscut. Îl strecurase chiar şi în chestionar. Era *foarte* superficial, Helen şi-a dat imediat seama de asta; spera să fie măcar puţin inteligent, dar, curios, se simţea uşurată de superficialitatea lui – ca şi când acest fapt îl făcea mai puţin periculos pentru ea şi îi dădea ei mai multă libertate.

Au vorbit despre Franţa, ceea ce lui Helen i s-a părut amuzant, pentru că ea vorbea despre Franţa la fel ca şi Michael Milton, deşi ea nu fusese niciodată în Europa. I-a mai spus, de asemenea, că motivul pentru care se înscrisese el la cursul ei era neconvingător.

– Un motiv neconvingător? a încolţit-o el, zâmbind.

– În primul rând, a spus Helen, ceea ce aştepţi tu de la cursul ăsta e total nerealist.

– Aha, deci *ai* deja un iubit? a întrebat-o Michael Milton încă zâmbind.

Avea un fel de frivolitate care n-o jignea; nu i-a ripostat că era de ajuns că avea un soţ, că această chestiune nu-l privea pe el, sau că nu făceau parte din aceeaşi lume. În loc de asta, i-a răspuns că, pentru ceea ce dorea el, ar fi trebuit măcar să se înscrie la cursuri individuale. El i-a răspuns că era gata să schimbe cursul. Ea i-a zis că nu lua cursanţi individuali în semestrul doi.

Ştia că nu-l descurajase în totalitate, dar nici nu-l încurajase propriu-zis. Michael Milton i-a vorbit foarte serios timp de o oră – despre subiectul cursului ei aplicat la naraţiune. A vorbit despre *Valurile* şi *Camera lui Iacob* ale Virginiei Woolf, impresionând-o chiar, deşi nu s-a dovedit la fel de locvace când au ajuns la *Spre far*, iar Helen şi-a dat seama că

el doar pretindea că citise *Doamna Dalloway*. După ce a plecat, s-a văzut obligată să fie de aceeaşi părere cu cei doi colegi ai ei care-l evaluaseră pe Michael Milton înainte: băiatul acela era bun de gură, era îngâmfat, superficial, şi trăsăturile astea îl făceau antipatic; dar avea o anume inteligenţă delicată, oricât era de dată cu luciu şi de superficială – *şi* de antipatică, într-un anume sens. Ceea ce le-a scăpat colegilor ei era zâmbetul lui îndrăzneţ şi felul în care-şi purta hainele, ca şi când voia să sfideze prin îmbrăcăminte. Dar colegii lui Helen erau bărbaţi; nu li se putea cere să definească precis îndrăzneala zâmbetului lui Michael Milton, aşa cum putea Helen s-o facă. Helen a recunoscut în el zâmbetul care-i spunea: te cunosc prea bine şi ştiu tot ce-ţi place. Era un zâmbet care-o scotea din sărite, dar o incita; voia să i-l şteargă de pe faţă. O modalitate de a i-l şterge, Helen ştia asta, era aceea de a-i demonstra lui Michael Milton că *nu* o cunoştea pe ea – sau ceea ce-i plăcea ei cu adevărat – absolut deloc.

Şi mai ştia că nu avea deschise prea multe căi pentru a-i arăta acest lucru.

Când a schimbat prima oară viteza, în drum spre casă, vârful neprotejat al manetei schimbătorului de viteze i s-a înfipt ascuţit în podul palmei. Ştia exact unde lăsase Michael Milton mânerul – pe pervazul ferestrei, deasupra coşului de hârtii, unde-l va găsi omul de serviciu şi probabil că-l va arunca. Aşa şi arăta, ca şi când *trebuia* aruncat, dar Helen şi-a amintit că nu telefonase la garaj ca să comunice acele cifre minuscule. Însemna că ea, sau Garp, va trebui să telefoneze şi să comande un mâner nou *fără* acele afurisite de cifre – dând doar anul şi modelul maşinii, şi aşa mai departe, şi sfârşind, inevitabil, prin a primi un mâner care nu se va potrivi.

Dar a hotărât să nu se mai întoarcă la birou, căci avea şi aşa destule pe cap chiar şi fără să încerce să ţină minte să-i telefoneze omului de serviciu şi să-i spună să nu arunce

mânerul. Unde mai pui că se putea foarte bine să fie de-acum prea târziu.

Şi, oricum, şi-a spus Helen, nu e doar vina *mea*. E şi vina lui Garp. Sau, s-a gândit ea, de fapt nu e vina nimănui. Pur şi simplu aşa a fost să fie.

Totuşi, nu se simţea *chiar* nevinovată; încă nu. Când Michael Milton i-a dat să-i citească lucrările – lucrările cele vechi, de la celelalte cursuri –, le-a acceptat şi le-a citit, pentru că cel puţin acest lucru era îngăduit, un subiect încă nevinovat despre care puteau vorbi: lucrările lui. Când a devenit mai îndrăzneţ şi mai ataşat de ea, şi i-a arătat chiar şi *creaţiile* lui, povestirile şi poemele patetice despre Franţa, Helen încă mai simţea că lungile lor conversaţii erau ghidate de relaţia critică, constructivă ce se stabileşte între profesor şi student.

Nu era nimic rău în a lua prânzul împreună: aveau de vorbit despre *creaţia* lui. Poate că amândoi ştiau că această creaţie nu avea nimic chiar atât de deosebit. Pentru Michael Milton, *orice* temă de discuţie era bună atâta vreme cât justifica faptul de a fi împreună cu Helen. Cât o privea pe Helen, ea era încă neliniştită de finalul previzibil – atunci când el nu va mai avea ce creaţie să-i arate; când vor fi disecat toate lucrările pe care avusese el timp să le scrie; după ce vor fi pomenit de toate cărţile pe care le citiseră amândoi. Helen ştia că atunci vor avea nevoie de un subiect nou de discuţie. Şi mai ştia că aceasta era doar problema *ei* – că Michael Milton ştia care era subiectul inevitabil dintre ei doi. Ea ştia că el o aştepta, îngâmfat şi enervant, ca ea să se hotărască; uneori, se întreba dacă el va avea destul tupeu să aducă din nou în discuţie răspunsul pe care-l dăduse în chestionar, dar îi venea greu să creadă că o va face. Poate că amândoi ştiau că el nu va fi nevoit s-o facă – pentru că următoarea mutare trebuia să fie a ei.

El îi va arăta, prin faptul că avea răbdare, cât de matur era. Helen voia, mai presus decât orice altceva, să-l surprindă.

Dar printre aceste sentimente care erau noi pentru ea, mai era unul care-i displăcea; nu era obişnuită să se simtă vinovată – pentru că Helen Holm întotdeauna considera că avea dreptate în tot ceea ce făcea, şi avea nevoie să se simtă nevinovată şi în această privinţă. Avea senzaţia că aproape atinsese această stare sufletească eliberată de orice complex de vinovăţie, şi totuşi nu era chiar atât de aproape; nu încă.

Garp va fi cel care îi va oferi această stare. O fi simţit el că exista rival; Garp se apucase de scris din spirit de competiţie, şi, în cele din urmă, s-a smuls din criza de inspiraţie dintr-un impuls competitiv asemănător.

Ştia că Helen *citea* ceva scris de altcineva. Nu i-ar fi trecut prin minte că în gândurile ei nu era doar literatură, dar vedea, cu gelozia tipică unui scriitor, că *vorbele* înşiruite de altcineva o ţineau trează până târziu noaptea; prima oară Garp îi făcuse curte cu „Pensiunea Grillparzer". Un instinct anume îi spunea s-o curteze din nou.

Dacă acesta fusese un motiv acceptabil pentru ca un scriitor tânăr să se *apuce* de scris, acum era un motiv îndoielnic – mai ales după ce nu mai scrisese de atâta vreme. Poate că se găsea într-o fază necesară, în care regândea totul, lăsa fântâna să se umple la loc, pregătea o carte pentru viitor cu o perioadă potrivită de tăcere. Într-un anume fel, noua poveste pe care o scrisese pentru Helen reflectase circumstanţele forţate şi nefireşti în care fusese concepută. Povestea fusese scrisă mai puţin dintr-o reacţie reală la viscerele vieţii, ci mai mult pentru a elibera anxietăţile scriitorului.

Se prea poate să fi fost un exerciţiu natural pentru un scriitor care nu scrisese de atâta vreme, dar lui Helen nu-i păsa de înfrigurarea cu care-i întinsese Garp manuscrisul.

– În sfârşit am isprăvit ceva, i-a spus el.

Era după cină; copiii adormiseră; Helen voia să se bage în pat împreună cu el – voia să facă dragoste, multă dragoste, dătătoare de liniște, pentru că ajunsese la capăt cu ceea ce scrisese Michael Milton; nu mai avea ce citi și nu mai aveau despre ce vorbi. Știa că nu trebuia să arate nici cea mai vagă dezamăgire față de manuscrisul lui Garp, dar brusc s-a simțit copleșită de oboseală, încât a rămas cu privirile pironite la foile de hârtie, înghesuite între vasele murdare.

– O să spăl eu vasele, s-a oferit Garp, lăsându-i astfel cale liberă ca să ajungă la manuscris.

Lui Helen i s-a strâns inima; citise prea mult. Subiectul la care ajunsese în cele din urmă era *sexul*, sau cel puțin aventura romantică; Garp ar face mai bine să se ocupe de asta, căci altfel o va face Michael Milton.

– Vreau să fiu iubită, i-a spus Helen lui Garp; el strângea vasele ca un ospătar care e sigur că va primi un bacșiș gras.

Garp a izbucnit în râs.

– Citește povestea, Helen. *După* aia facem sex.

Helen ura prioritățile astea ale *lui*. Nu se putea face comparație între *scrisul* lui Garp și compozițiile de student ale lui Michael Milton, căci, deși un cursant talentat, Helen știa că Michael Milton va rămâne toată viața lui un *student* într-ale scrisului. Problema nu era scrisul. Problema sunt *eu*, și-a spus Helen în gând; eu vreau pe cineva care să-mi acorde atenție. Deodată, maniera lui Garp de a face curte o jignea. *Subiectul* căruia i se făcea curte era, într-un fel, scrisul lui Garp. Dar acesta *nu* este subiectul între noi, și-a spus Helen. Din pricina lui Michael Milton, Helen i-o luase lui Garp mult înainte cu considerațiile despre subiectele discutate și nediscutate între oameni. „Dacă și-ar spune oamenii ceea ce gândesc", scria Jenny Fields. O eroare naivă, dar scuzabilă; atât Garp, cât și Jenny știau ce greu le venea oamenilor să facă asta.

Garp a spălat vasele cu toate simțurile la pândă, așteptând ca Helen să-i citească povestea. Dintr-un gest reflex – deprindere de profesor – Helen și-a scos creionul roșu și s-a pus pe citit. Nu așa ar trebui să-mi citească povestea, s-a gândit Garp; nu-s un student de-al ei. Dar a continuat să spele vasele în tăcere. Vedea că n-avea cum s-o oprească pe Helen.

VIGILENȚĂ
de S.M. Garp

În timp ce alerg cele cinci mile zilnice ale mele, adeseori întâlnesc câte un șofer impertinent care încetinește și conduce în pas cu mine și mă întreabă (de la adăpostul locului de șofer): „Pentru ce te antrenezi?"

Secretul este respirația profundă și regulată: rareori obosesc; niciodată nu gâfâi și nu mi se oprește respirația în gât atunci când răspund.

– Mă țin în formă ca să urmăresc mașini, zic eu.

În aceste momente, răspunsul motorizatului variază: există grade de prostie, așa cum există grade la orice altceva. Bineînțeles, ei nu-și dau niciodată seama că nu mă refer la ei – nu-mi mențin forma ca să mă iau după mașinile *lor;* cel puțin nu la drum deschis. Acolo îi las în pace, deși cred că i-aș *putea* prinde. Și nu alerg la drum deschis doar ca să atrag atenția, așa cum își închipuie majoritatea șoferilor.

În cartierul meu nu am unde alerga. Trebuie să părăsești suburbia ca să fii un alergător măcar de cursă medie. Acolo unde locuiesc eu sunt semne de stop la fiecare intersecție; distanța între străzi este mică și colțurile alea în unghi drept pun greu la încercare oasele gleznelor. Pe de altă parte, trotuarele sunt amenințate de câini, ornamentate cu jucăriile copiilor, stropite intermitent de stropitorile de pe pajiști. Și tocmai când ai găsit un spațiu de alergare, te trezești cu vreun moșulică sau

o babuță care ocupă trotuarul, abia mergând în cadru sau înarmat cu bastoane care tocăie. Dacă ai puțină conștiință, nu strigi „Pârtie!" unei asemenea persoane. Chiar și când trec pe lângă persoana respectivă la o distanță respectabilă par să-i înspăimânt, deși alerg cu viteza mea obișnuită; și nu-mi stă în intenție să provoc vreun atac de cord.

Astfel că nu-mi rămâne decât drumul mare pentru antrenament, numai că eu mă antrenez *pentru* suburbii. Cu condiția mea fizică, pot să rivalizez cu orice mașină care trece în viteză prin cartierul meu. În situația în care frânează chiar și numai pe jumătate la stopuri, tot nu pot atinge cincizeci de mile la oră înainte să fie obligați să frâneze la următorul stop. Întotdeauna îi ajung din urmă. Pot să trec peste pajiști, să sar peste verande, printre leagăne și bazinele în care se bălăcesc copiii; pot să mă reped printre gardurile vii sau să sar peste ele. Și deoarece motorul *meu* este silențios – și constant, și mereu în bună stare de funcționare –, pot *auzi* când se apropie alte mașini; *eu* nu trebuie să mă opresc la stopuri.

În cele din urmă le ajung, le fac semn să tragă pe dreapta; întotdeauna se opresc. Deși sunt într-o condiție de hăitaș de mașini care în mod evident impresionează, nu asta îi intimidează pe vitezomani. Nu, ei sunt aproape întotdeauna impresionați de *condiția mea de părinte,* pentru că aproape toți sunt tineri. Da, condiția mea de părinte îi trezește din beția vitezei, aproape de fiecare dată. Încep simplu: „Mi-ai văzut copiii acolo?" întreb, cu voce tare și îngrijorată. Vitezomanii veterani, când li se pune o asemenea întrebare, se sperie imediat că mi-au *călcat* copiii. Instantaneu devin defensivi.

– Am doi copii mici, le spun eu. Tonul dramatic este deliberat în vocea mea – pe care, la această propoziție, o las să tremure puțin. Ca și când mi-aș reține lacrimile, sau furia inexprimabilă, sau amândouă. Poate că se gândesc că vânez un hoț de copii sau că-i suspectez că sunt molestatori de copii.

– Ce s-a întâmplat? mă întreabă ei invariabil.

– *Nu* mi-ai văzut copiii, nu-i așa? repet. Un băiețel, trăgând o fetiță într-un căruț roșu? Evident că inventez. Am doi băieți și nu sunt chiar atât de mici; n-au căruț. Poate că la ora aia se uită la televizor sau se plimbă cu bicicletele în parc – unde sunt în siguranță, unde nu există mașini.

– Nu, răspund vitezomanii contrariați. Am văzut copii, *niște* copii. Dar nu cred că i-am văzut pe *aceia* doi. *De ce?*

– Pentru că aproape i-ai omorât.

– Dar nu i-am văzut! protestează vitezomanii.

– Conduceai prea repede ca să-i vezi! spun eu. Le arunc asta în față ca o dovadă a vinovăției lor; întotdeauna rostesc fraza respectivă de parcă ar fi o dovadă zdrobitoare. Iar ei nu sunt niciodată siguri. Am repetat partea asta atât de bine. Transpirația de pe urma sprintului meu energic începe de-acum să-mi picure din mustață și din vârful bărbiei, căzând pe portiera șoferului. Ei știu că numai un tată care se teme cu adevărat pentru viața copiilor săi ar alerga atât de repede, ar avea privirea asta de maniac, ar purta o mustață atât de cumplită.

– Îmi pare rău, spun ei de obicei.

– Asta e un cartier *plin* de copii, zic eu de fiecare dată. Ai alte locuri pe unde poți să conduci repede sau mă înșel? *Te rog,* pentru binele copiilor, nu mai băga viteză pe aici. În acest moment, vocea mea nu este niciodată răutăcioasă; întotdeauna este rugătoare. Dar ei văd că, în spatele ochilor mei onești, umezi, se ascunde un fanatic ținut în frâu.

De obicei e vorba de un puști. Puștii ăștia simt nevoia să-și ude puțin indispensabilii; vor să gonească în ritmul înnebunitor al muzicii de la radiourile lor. Iar eu nu mă aștept să le schimb obiceiurile – sper doar să se ducă să o facă în altă parte. Accept că strada le aparține; când mă antrenez la drum deschis, îmi cunosc locul. Fug pe moliciunea beznei de refugiu, pe nisipul și pe pietrișul fierbinte, pe cioburile de la sticlele de bere –

printre pisicile storcite, păsările zdrobite, prezervativele terciuite. Dar în cartierul meu, mașina nu este rege; încă nu.

De obicei, vitezomanii bagă la cap.

După alergarea de cinci mile, fac cincizeci și cinci de flotări, apoi alergări de cinci sute de iarzi, urmate de cincizeci și cinci de ridicări de trunchi, urmate de cincizeci și cinci de poduri pe spate. Nu că aș ține în mod deosebit la cifra cinci; doar că efortul încordat și bezmetic pare mai ușor atunci când nu trebuie să ții socoteala prea multor cifre. După duș (aproximativ la ora cinci), târziu după-amiaza și în cursul serii îmi permit *cinci* beri.

Noaptea nu urmăresc mașini. Copiii n-au voie să se joace afară în timpul nopții – în cartierul meu, sau în oricare alt cartier. Noaptea, cred eu, mașina este regele întregii lumi moderne. Chiar și al suburbiilor.

De fapt, noaptea rareori plec de acasă ori le îngădui membrilor familiei mele să se aventureze pe afară. Dar odată m-am dus să cercetez un accident evident – întunericul a fost brăzdat dintr-odată de faruri luminând drept în sus și explodând; tăcerea străpunsă de un țipăt metalic și de scrâșnetul cioburilor pe asfalt. La jumătatea distanței până la strada următoare, în mijlocul perfect și întunecos al străzii, un Land Rover stătea cu roțile în sus, sângerând din rezervorul de ulei și din cel de benzină, și făcând o băltoacă atât de adâncă și de neclintită, încât puteam să văd luna în ea. Singurul zgomot: *pac-pac*-ul căldurii în țevile fierbinți și motorul oprit. Land Roverul arăta ca un tanc rostogolit de o mină de câmp. Pietrele smulse din pavaj și gropile adânci stăteau mărturie a faptului că mașina se rostogolise de câteva ori până a ajuns să se oprească acolo.

Portiera de pe partea șoferului putea fi deschisă doar foarte puțin, dar suficient ca, în chip miraculos, să se aprindă lumina. În cabina luminată, încă la volan – încă răsturnat cu capul în jos și încă în viață –, se găsea un bărbat gras. Părea nevătămat. Creștetul capului se sprijinea cu băgare de seamă de

tavanul cabinei, care, bineînțeles, forma acum podeaua, dar bărbatul părea doar foarte puțin afectat de această schimbare de perspectivă. Arăta uimit, în mod special, de prezența unei mingi de bowling, mare, cafenie, ce se afla alături de capul său, parcă era un alt cap; de fapt, stătea obraz-în-obraz cu această mingie de bowling, a cărei atingere o resimțea, poate, așa cum ar fi resimțit prezența capului retezat al unei iubite – odihnindu-se, de formă, pe umărul lui.

– Tu ești, Roger? a întrebat bărbatul.

N-aș fi putut spune dacă mi se adresa mie sau mingii de bowling.

– Nu e Roger, am răspuns în numele meu și al mingii.

– Roger ăla e un idiot, mi-a explicat bărbatul. Ne-am schimbat mingile.

Părea puțin probabil că bărbatul cel gras să se refere la o experiență sexuală bizară. Am presupus că se referea la partida de bowling.

– Asta e mingea lui *Roger,* a ținut să explice mai departe, vorbind de globul cafeniu de lângă obrazul lui. Ar fi trebuit să știu că nu e mingea mea pentru că n-am putut s-o bag în sac. Mingea *mea* ar intra în sacul *oricui,* dar mingea lui Roger chiar e ciudată. Încercam s-o bag în sacul meu când Land Roverul a zburat de pe pod.

Deși știam că nu exista nici un pod în tot cartierul, am încercat să vizualizez cele întâmplate. Dar atenția mi-a fost distrasă de gâlgâitul benzinei care curgea, ca al berii turnate în gâtlejul unui însetat.

– Ar trebui să ieși, i-am spus eu jucătorului de bowling răsturnat cu capul în jos.

– Am să-l aștept pe Roger, a zis el. Roger trebuie să vină acuși.

Și, chiar așa, un alt Land Rover și-a făcut apariția, parcă ar fi fost o pereche desprinsă dintr-o coloană militară în mișcare. Land Roverul lui Roger s-a apropiat cu farurile stinse și n-a

oprit la timp; s-a înfipt în Land Roverul jucătorului de bowling suspraponderal și împreună, ca niște mașinuțe mecanice cuplate, s-au zdrăngănit una pe alta pe o distanță de, nici mai mult nici mai puțin, zece iarzi, pe stradă la vale.

Mi-am dat seama imediat că Roger era într-adevăr un imbecil, dar eu nu i-am pus decât întrebarea firească în condițiile date:

– Tu ești, Roger?

– Mda, a răspuns tipul, al cărui Land Rover, vibrând din toate șuruburile, era întunecat ca noaptea și scârțâia; fragmente mici din parbriz, și faruri, și gratiile de la faruri au căzut pe jos precum niște confetti zgomotoase.

– *Numai* Roger poate fi ăsta! a gemut grăsanul jucător de bowling, încă în poziție răsturnată – și încă viu – în cabina lui luminată.

Am văzut că nasul îi sângera ușor; aparent, îl pocnise mingea de bowling.

– Roger, cretinule! a strigat el. Mi-ai luat *mingea!*

– Mă rog, înseamnă că cineva a luat mingea *mea,* a ripostat Roger.

– Eu ți-am luat mingea, imbecilule, a declarat grăsanul jucător de bowling.

– Mă rog, ăsta nu-i răspunsul la toate, a zis Roger. Tu *mi*-ai luat Land Roverul.

Roger și-a aprins o țigară în cabina cufundată în întuneric; nu părea interesat să coboare din rablă.

– Cu puțin efort dai foc la tot, i-am atras eu atenția. Grăsanul ăla ar trebui să coboare din Land Roverul tău. S-a vărsat benzină. Nu cred că-i bine să fumezi.

Dar Roger continua să fumeze, fără să mă bage în seamă, în tăcerea aceea ca de peșteră a celui de-al doilea Land Rover, iar grăsanul jucător de bowling a tras încă un răget – de parcă avea un vis care începea din nou de la capăt:

– *Tu* ești, Roger?

M-am întors acasă și am telefonat la poliție. În timpul zilei n-aș fi tolerat niciodată o asemenea bulibășeală, dar cetățenii care merg la bowling fiecare cu mașina celuilalt nu sunt vitezomanii de suburbie obișnuiți, drept care am decis că aceștia erau în mod legitim rătăciți.

– Alo, poliția? am zis eu.

Am învățat cu timpul ce poți și ce nu poți aștepta din partea poliției. Știu că cei de acolo nu susțin în mod real noțiunea de băgare la arest a cetățenilor; de câte ori i-am reclamat pe vitezomani, rezultatele au fost dezamăgitoare. Nu par să fie interesați să afle amănunte. Mi se răspunde că există indivizi pe care poliția are interesul să-i prindă, dar cred că poliția simpatizează de fapt cu vitezomanii; și nu-i apreciază pe cetățenii care sunt dispuși să aresteze în locul lor.

Am raportat circumstanțele accidentului celor doi jucători de bowling și când cei de la poliție au întrebat, așa cum întreabă întotdeauna, cine este persoana care face reclamația, le-am răspuns: „Roger".

Iată o chestie – mi-am zis, cunoscându-i pe polițiști – care-i va interesa. Poliția este întotdeauna mult mai interesată să-l bată la cap pe cel care raportează delictul decât să-i bată la cap pe delincvenți. Și, într-adevăr, când au venit, s-au dus direct la Roger. I-am văzut pe toți cum se ciorovăiau sub un felinar, dar nu prindeam decât frânturi din ce-și spuneau.

– *El e* Roger, repeta jucătorul cel gras. E Roger toată ziua.

– Nu-s eu ăla care v-a chemat, imbecililor, spunea Roger polițiștilor.

– Așa e, declara grăsanul. Rogerul *ăsta* n-ar chema poliția pentru *nimic* în lume.

Și după o vreme au început să strige în suburbia noastră întunecoasă după un alt Roger.

– Mai e vreun Roger pe-aici? a strigat un polițist.

– Roger! a urlat jucătorul cel gras, dar casa mea cufundată în beznă și casele cufundate în beznă ale vecinilor rămâneau tăcute pe drept cuvânt. La lumina zilei, știam asta, ar fi plecat cu toții. N-ar fi rămas în urma lor decât petele alunecoase de ulei și cioburile.

Ușurat – și, ca întotdeauna, încântat de distrugerea vehiculelor dotate cu motor –, i-am urmărit până aproape în zori, când cele două Land Roveruri mătăhăloase și încleștate unul în celălalt au fost în sfârșit despărțite și luate de acolo. Arătau ca doi rinoceri epuizați, prinși regulându-se în suburbie. Roger și grăsanul au rămas să se certe și să-și legene mingile de bowling până s-au stins luminile de pe strada noastră; moment în care, ca la un semnal, cei doi și-au dat mâinile și au plecat în direcții diferite – pe jos și ca și când ar fi știut încotro se îndreptau.

Polițiștii au venit din nou dimineața, să facă cercetări, preocupați încă de ideea că ar putea să mai existe un Roger. Dar eu nu i-am putut lămuri în nici un fel – așa cum, din cât se pare, nu-i lămuresc nici când raportez despre vitezomani.

– Bun, dacă se mai întâmplă o dată, îmi spun ei, să ne anunțați neapărat.

Din fericire, arareori am avut nevoie de poliție; de obicei sunt destul de eficient cu delincvenții care greșesc prima dată. Doar o dată a trebuit să opresc de două ori *același* șofer – iar pe acesta doar de două ori. Era un tânăr arogant, într-o camionetă de instalator, roșie ca sângele. Un înscris de un galben sinistru anunța pe camionetă că instalatorul deservea sistemele Roto-Rootering și toate celelalte necesități de canalizare:

O. FECTEAU, INSTALATOR-ȘEF, PROPRIETAR

Cu delincvenții recidiviști ajung mai repede la chestiune.

– Chem poliția, i-am spus tânărului. Și-l sun pe șeful tău, bătrânul O. Fecteau; ar fi trebuit să-i telefonez de prima dată.

– Eu sunt propriul meu șef. E afacerea *mea*. Caramba.

Mi-am dat seama că stăteam față în față cu O. Fecteau însuși, un tânăr pipernicit dar plin de succes, neimpresionat de autoritățile standard.

– Sunt copii în cartierul ăsta, i-am zis. Doi dintre ei sunt ai mei.

– Mda, mi-ai mai spus, a zis instalatorul; a apăsat pe ambreiaj, ca și când și-ar fi dres glasul. Avea o notă de amenințare în expresia feței, la fel de discretă ca și urma de barbă pubiană pe care o lăsa să crească pe bărbia lui juvenilă.

Mi-am sprijinit mâinile de portieră – una pe mâner, cealaltă pe geamul coborât.

– Te rog, nu mai băga viteză aici.

– Mda, o să-ncerc, a zis O. Fecteau.

Poate că l-aș fi lăsat să plece cu atât, dar instalatorul și-a aprins o țigară și mi-a zâmbit. Am avut impresia că văd pe fața lui *privirea chiondorâșă a întregii lumi.*

– Dacă te mai prind conducând așa, i-am zis, îți vâr Roto-Rooterul tău în cur.

Ne-am privit fix, O. Fecteau și cu mine. Apoi instalatorul a apăsat brusc pe accelerator și pe pedala de ambreiaj. A trebuit să fac un salt în spate la curbă. În rigolă am văzut o mică basculantă din metal, jucăria unui copil; îi lipseau roțile din față. Am cules-o în grabă și am țâșnit după O. Fecteau. Cinci străzi mai încolo m-am apropiat destul de mult ca să arunc basculanta, care a lovit cabina instalatorului; zgomot a făcut, nu-i vorbă, doar că a ricoșat inofensiv. Suficient și atât. O. Fecteau a apăsat pe frână; niște țevi lungi de aproximativ cinci picioare lungime au sărit afară din remorcă și un sertar din cele metalice s-a deschis, scuipând o șurubelniță și câteva spirale de sârmă groasă. Instalatorul a sărit din cabină, trântind cu zgomot portiera în urma lui; în mână avea o cheie Stillson. Era limpede că nu-i plăcea defel să colecționeze adâncituri în caroseria roșie ca sângele. Eu am pus mâna pe o țeavă din cele căzute. Avea cam

cinci picioare lungime și în clipa următoare făceam țăndări stopul stâng. De la o vreme, aveam parte, în mod absolut firesc, numai de lucruri ce cuprindeau cifra cinci. De exemplu, circumferința, în inci, a pieptului meu (când era bombat): cincizeci și cinci.

– Ți s-a spart stopul, i-am atras eu luare-aminte instalatorului. N-ar trebui să conduci în halul ăsta.

– Am să asmut polițiștii pe *tine,* ticălos descreierat! a spus O. Fecteau.

– Aici e vorba de reținere de persoană. Ai depășit viteza, pui în pericol viețile copiilor mei. Împreună mergem la poliție.

Și am înfipt țeava lungă în numărul de înmatriculare al mașinii, îndoindu-l ca pe o scrisoare.

– Dacă-mi mai atingi camioneta, m-a amenințat instalatorul, zău că dai de dracu'.

Dar țeava îmi atârna în mână la fel de ușoară ca o rachetă de badminton; am avântat-o fără efort și am făcut zob celălalt stop.

– Tu ai și dat de dracu', l-am avertizat pe O. Fecteau. Dacă mai conduci vreodată prin cartierul ăsta, e mai bine să rămâi în viteza întâi și să folosești semnalizatorul de avertizare.

Dar știam (legănând iar țeava) că mai întâi trebuia să-și repare semnalizatorul.

Tocmai atunci, o doamnă mai în vârstă s-a găsit să iasă din casă pentru a urmări incidentul. M-a recunoscut imediat. Îi prind pe mulți la colțul ei.

– Vai, bravo! a strigat ea.

I-am zâmbit iar ea a pornit lipa-lipa spre mine, oprindu-se și uitându-se la peluza ei bine măturată, unde basculanta de jucărie i-a atras atenția. A luat-o în mână cu o silă evidentă și mi-a adus-o. Eu am pus jucăria și bucățile de sticlă spartă și de plastic de la stopuri și semnalizator în fundul remorcii. Cartierul nostru este curat; îmi displac profund gunoaiele. Pe drum deschis, când mă antrenez, nu văd decât gunoaie. Am pus și țevile înapoi, iar

cu țeava cea lungă pe care încă o țineam în mână (ca pe o lance de războinic) am împins șurubelnița și colacii de sârmă ce căzuseră în apropierea curbei. O. Fecteau le-a strâns pe toate și le-a pus înapoi în sertarul de metal. În sinea mea mi-am spus că probabil e mai bun ca instalator decât ca șofer; cheia Stillson părea să stea foarte confortabil în mâna lui.

– Ar trebui să-ți fie rușine, i-a spus bătrâna lui O. Fecteau

Instalatorul mai-mai s-o facă fărâme din priviri.

– E unul dintre cei mai răi, i-am zis eu femeii.

– I-auzi! a exclamat ea. Și ești băiat mare, s-a adresat ea instalatorului. Ar trebui să ai mai mult bun-simț.

O. Fecteau s-a retras cu mers lateral spre cabină, cu aerul că acu'-acu' zvârle cheia aia în mine, sare în mașină și-o calcă pe cotoroanță.

– Fii atent cum conduci, i-am zis eu.

După ce l-am văzut instalat la locul lui, am pus țeava în remorcă. Apoi am luat-o pe bătrânică de braț și am ajutat-o să se întoarcă la ea acasă.

Când camioneta a țâșnit de la curbă, în scrâșnet de cauciucuri încinse și un zgomot la fel de sinistru ca al oaselor ce ies din încheieturi, am simțit tremurul bătrânei prin vârful fragil al cotului ei; ceva din teama ei mi s-a transmis și mie, și mi-am dat seama cât de riscant era să scoți pe cineva din minți, așa cum îl scosesem eu pe O. Fecteau. Îl auzeam, poate la cinci străzi distanță, conducând în viteză ca un apucat, și m-am rugat în sinea mea pentru toți copiii și câinii și toate pisicile ce s-ar fi nimerit în apropierea străzii. Cu siguranță, mi-am zis, viața modernă este de cinci ori mai dificilă decât a fost pe vremuri.

Ar trebui să pun punct cruciadei ăsteia împotriva vitezomanilor, mi-am zis. Merg prea departe cu ei, dar mă înfurie atât de tare – cu neglijența lor, cu stilul lor de viață periculos, șleampăt, pe care-l consider atât de nemijlocit de amenințător pentru viața mea și viețile copiilor mei. Dintotdeauna am urât mașinile și

l-am urât pe cei care le conduc prostește. Simt atâta mânie față de oamenii care își asumă asemenea riscuri când e vorba de viețile altor oameni! N-au decât să-și gonească mașinile – dar în deșert! Noi nu permitem ca suburbiile noastre să se transforme în poligon! N-au decât să sară din avioane, dacă așa vor – dar deasupra oceanelor! *Nu* unde locuiesc copiii mei.

– Ce-ar fi cartierul ăsta fără dumneata? s-a întrebat bătrâna cu voce tare.

Nu-mi amintesc niciodată cum o cheamă. Fără mine, îmi zic, probabil că acest cartier ar fi liniștit. Mai primejdios, dar liniștit.

– Toți conduc atât de repede, a continuat bătrâna. Dacă n-ai fi dumneata, uneori îmi vine să cred că m-aș pomeni cu distrugătoarele astea ale lor drept în living.

Eu însă mă simțeam penibil că împărtășeam o asemenea anxietate cu o bătrână de optzeci de ani – că temerile mele seamănă mai degrabă cu îngrijorările lor nervoase, senile, decât cu anxietățile normale pentru vârsta mea încă *tânără*.

Ce viață incredibil de plicticoasă duc eu! m-am gândit, îndreptând-o pe bătrână spre ușa de la intrare, sprijinind-o să treacă peste crăpăturile din asfalt.

Apoi instalatorul s-a întors. Am crezut că bătrâna o să moară în brațele mele. Instalatorul a luat-o peste curbă și a trecut val-vârtej pe lângă noi, peste peluza bătrânei, făcând una cu pământul un copac tânăr, subțire ca o cravașă, și aproape răsturnându-se când a răsucit de volan într-o întoarcere în ac de păr care a scos din rădăcini un gard viu destul de înalt și a smuls din pământ petice de gazon mari cât o halcă de carne de două kilograme și jumătate. Și apoi mai că a zburat pe trotuar – o explozie de scule împrăștiindu-se în toate părțile din remorcă atunci când roțile din spate au sărit peste bordură la curbă. O. Fecteau o luase din nou pe stradă în sus, terorizând cartierul; l-am văzut pe violentul instalator tăind iarăși curba la colțul străzilor Dodge și Furlong – unde a rașchetat spatele unei mașini parcate,

făcând portbagajul să se deschidă din pricina impactului și lăsându-i capacul să se bălăngăne.

Am dus-o pe bătrână în casă și am telefonat la poliție – și nevestei mele, ca să-i spun să-i țină pe copii în casă. Instalatorul era cuprins de amoc. Uite cum ajut eu cartierul, mi-am zis înnebunindu-i și mai mult pe nebuni.

Bătrâna ședea, cu aceeași delicatețe ca a unei plante în ghiveci, pe un scaun tapițat cu un model floral, în livingul ei plin de tot felul de obiecte. Când O. Fecteau a revenit – de data asta conducând la câteva degete de fereastra livingului, trecând prin straturile cu pietriș pentru copăcei, urlând din claxon –, bătrâna n-a schițat nici un gest. Eu stăteam la ușă în așteptarea asaltului final, dar am considerat că era mai înțelept să nu mă arăt. Știam că, dacă mă zărește, O. Fecteau o să intre cu mașina de-a dreptul prin zid.

Când a sosit poliția, instalatorul se răsturnase deja în încercarea de a ocoli o mașină militară la intersecția străzii Cold Hill cu North Lane. Își fracturase clavicula și stătea în cabină drept ca un par, deși camioneta se răsturnase pe o parte; nu era în stare să iasă pe portiera aflată deasupra capului, sau nici măcar nu încercase. O. Fecteau părea calm; asculta radioul.

De atunci, m-am străduit să-i provoc pe șoferii delincvenți cât mai puțin; dacă miros că se simt jigniți de faptul că îi opresc și că intenționez să le critic deprinderile detestabile, le spun pur și simplu că anunț poliția și o șterg iute.

Faptul că O. Fecteau s-a dovedit până la urmă a avea un trecut lung de reacții violente în diferite situații cu implicații sociale nu mi-a îngăduit să mă absolv de sentimentul vinovăției.

– Ascultă, e mai bine că l-ai eliminat de pe străzi pe instalatorul ăla, mi-a spus soția mea – iar ea are obiceiul să critice felul meu de a mă amesteca în comportamentul celorlalți.

Dar eu nu mă gândeam decât la faptul că-l scosesem din minți pe omul ăla al muncii și că, dacă *în timpul* izbucnirii sale,

O. Fecteau ar fi ucis un copil, atunci a cui ar fi fost vina? În parte a mea, așa cred eu.

În timpurile moderne, după opinia mea, ori totul devine o problemă morală, ori nu există probleme. În ziua de azi, nu există compromisuri, sau există numai compromisuri. Fără să mă las vreodată influențat, eu îmi continui veghea. Nu există abandon.

„*Nu spune nimic*, și-a zis Helen. Du-te și sărută-l și freacă-ți obrazul de al lui; du-l sus cât poți de repede și vorbești despre nenorocita asta de poveste mai târziu." *Mult* mai târziu, s-a avertizat ea pe sine însăși. Dar știa că el n-o va lăsa.

Vasele erau gata spălate, iar el ședea în fața ei, de partea cealaltă a mesei.

Ea a încercat să-i ofere cel mai frumos zâmbet de care era în stare și i-a spus:

– Vreau să mă culc cu tine.

– Nu-ți place?

– Hai să vorbim în pat.

– Fir-ar al dracului, Helen. E prima chestie pe care am terminat-o după multă vreme. Vreau să știu ce crezi despre ea.

Ea și-a mușcat buza și și-a scos ochelarii; nu făcuse nici un singur semn cu creionul ei roșu.

– Te iubesc, i-a spus ea.

– Da, da, a zis el nerăbdător. Și eu te iubesc, dar putem să ne *regulăm* oricând. Ce-i cu *povestea*?

În sfârșit, Helen s-a relaxat; considera că, într-un anume fel, el o eliberase. Am *încercat*, și-a spus ea; se simțea colosal de ușurată.

– N-ai decât să-ți regulezi povestea, a zis ea. Nu, *nu-mi* place. Și nici nu vreau să vorbesc despre ea. E evident că nu-ți pasă să ții cont de ce vreau *eu*. Ești ca un puștiulache la cină – te servești primul.

– Nu-ți place?

– Ufff, nu-i *rea*, numai că nu-i nimic grozav. E un fleacuşteţ, un moft acolo. Dacă îţi încălzeşti mintea pentru ceva, aş dori să ştiu despre ce e vorba – după ce te pui pe treabă. Dar asta e egal cu zero, trebuie să ţi-o spun. E ceva făcut la plesneală, nu-i aşa? Poţi să faci şmecherii d-astea cu ochii închişi, sau greşesc?

– E *nostimă*, nu-i aşa?

– Ah, e *nostimă*, dar e nostimă cum e nostimă orice glumă. Totul e o glumă. Adică, ce *vrei* cu ea? Te autoparodiezi? Nu eşti destul de bătrân şi încă n-ai scris destul ca să începi să te iei peste picior. Suferă de suficienţă, de autojustificare şi, zău, nu e despre nimic altceva decât despre tine. E drăguţă.

– Ticăloaso! *Drăguţă?*

– Întotdeauna te legi de cei care scriu bine dar n-au ce spune. Ei bine, ce spui despre povestirea asta? Nu e „Grillparzer", în mod cert; n-are nici a cincea parte din valoarea lui „Grillparzer". Nici a zecea parte din povestea aia.

– „Pensiunea Grillparzer" este prima chestie mare pe care am scris-o. Asta e cu totul altceva; e o cu totul altfel de proză.

– Da, una este despre ceva, iar cealaltă este despre nimic. Una este despre oameni, cealaltă este doar despre *tine*. Una are mister *şi* precizie, cealaltă are doar spirit de glumă.

Când îşi punea Helen facultăţile critice în priză, era greu să o deconectezi.

– Nu-i cinstit să le compari. Ştiu că asta e mai *măruntă*.

– Atunci hai să nu mai vorbim despre ea.

Garp a tăcut morocănos timp de un minut.

– Nu ţi-a plăcut nici *Încornoratul revine în forţă*, şi presupun că nici următorul n-o să-ţi placă mai mult.

– *Care* următorul? Scrii un alt roman?

Garp iar a tăcut îmbufnat. Îl *ura* pentru că o provoca să-i facă asta, dar ea îl dorea şi ştia şi că-l iubeşte.

– Te rog, hai să mergem în pat.

Dar Garp s-a gândit că ăsta era momentul potrivit pentru puţină cruzime din partea lui – şi/sau puţin adevăr – şi ochii i-au scăpărat.

– Te rog să nu mai vorbim, i-a spus ea. Hai să ne culcăm.

– Deci tu crezi că „Pensiunea Grillparzer" este cea mai bună chestie pe care am scris-o, da? a întrebat-o el.

Ştia ce gândea ea despre al doilea roman al lui, şi mai ştia că, în ciuda faptului că Helen ţinea la *Tărăgănarea,* primul roman rămâne primul roman. Da, aşa credea, că „Grillparzer" era cea mai bună.

– Până acum, da, a zis ea încetişor. Eşti un scriitor *minunat, ştii* că asta este ceea ce cred.

– Presupun că încă n-am dat din mine tot ce pot, a zis Garp răutăcios.

– Vei da.

Compasiunea şi dragostea ei pentru el începeau să-i dispară din voce.

S-au uitat lung unul la celălalt; Helen şi-a ferit privirile. El a luat-o în sus pe scări.

– Vii la culcare? a întrebat-o. Era cu spatele la ea; îşi ascundea intenţiile de ea – ca şi sentimentele lui pentru ea; ori şi le ascundea de ea, ori le îngropase în *opera* lui infernală.

– Nu chiar acum, i-a răspuns Helen.

Garp a urcat. Când a urcat şi ea, el adormise, ceea ce a făcut-o să dispere. Dacă s-ar fi gândit cât de cât la ea, cum ar fi *putut* adormi? Dar, de fapt, el se gândea la atâtea, încât căzuse într-o stare de confuzie totală; adormise pentru că era contrariat. Dacă ar fi fost capabil să-şi concentreze sentimentele măcar pe *un* lucru, oricare ar fi fost acela, ar mai fi fost treaz când a urcat ea. Ar fi putut salva multe atunci.

Dar aşa, ea s-a aşezat pe pat lângă el şi i-a privit chipul cu mult mai multă afecţiune decât îşi imaginase că ar fi putut

suporta. A observat că era în erecție, la fel de mare ca și când ar fi așteptat-o pe ea gata pregătit, astfel că l-a luat în gură și l-a supt încet, până când el a ejaculat.

Garp s-a trezit, surprins, cu o expresie foarte vinovată pe chip – când a părut să se dumirească unde se afla și cu cine. Totuși, Helen nu avea câtuși de puțin un aer vinovat; arăta doar tristă. Garp se va gândi, mai târziu, că fusese ca și când Helen ar fi *știut* că el o visa pe doamna Ralph.

Când s-a întors de la baie, ea era adormită. Îi trebuise foarte puțin să adoarmă. În sfârșit, scăpată de sentimentul vinovăției, Helen se simțea liberă să-și aibă propriile ei vise. Garp a rămas treaz lângă ea, privind uluitoarea nevinovăție de pe fața ei – până au trezit-o copiii.

13

Walt e răcit

Când Walt răcea, Garp dormea prost. Era ca şi când încerca să respire pentru băiat şi pentru sine. Se scula în timpul nopţii ca să-l sărute şi să-l adulmece; cine l-ar fi văzut pe Garp, ar fi putut crede că voia să alunge răceala din Walt luându-şi-o asupra sa.

– Ah, Dumnezeule, spunea Helen. E doar o răceală. La cinci ani Duncan răcea cât era iarna de lungă.

Acum Duncan avea aproape unsprezece şi părea să fi trecut de faza răcelilor; dar, la cei cinci ani ai săi, Walt era în plină agonie a răcelilor după răceli – sau era o singură răceală care tot revenea şi trecea, şi iar revenea. În sezonul noroios al lui martie, Garp avea impresia că rezistenţa lui Walt se epuizase complet; copilul avea o respiraţie grea, hârâită şi Garp se trezea în fiecare noapte din pricina tusei lui productive, epuizante. Uneori adormea în timp ce asculta pieptul lui Walt, şi sărea din somn speriat atunci când nu mai auzea zbaterea inimii băiatului; dar copilul nu făcuse altceva decât să dea la o parte capul greu al tatălui de pe pieptul său, ca să se poată răsuci pe burtă şi să doarmă mai comod.

Şi doctorul, şi Helen îi spuneau lui Garp:

– Este doar o tuse.

Însă imperfecțiunea din respirația nocturnă a lui Walt îl speria pe Garp, făcându-l să se trezească din somnul cel mai adânc. Prin urmare, era de obicei treaz atunci când suna Roberta; suferința de la orele nocturne înaintate ale mai vei și puternicei doamne Muldoon nu-l mai înfricoșau pe Garp – aproape că o aștepta –, dar insomnia fără astâmpăr a lui Garp o scotea din sărite pe Helen.

– Dacă te-ai întoarce la masa de lucru, dacă te-ai apuca să scrii o carte, ai fi prea obosit să stai treaz jumătate din noapte, îi spunea ea.

Imaginația îl ținea treaz, îi spunea ea; un indiciu că nu scria destul, Garp știa asta, era faptul că îi rămânea prea multă imaginație pentru alte lucruri. De exemplu, era asaltat de vise. Garp visa acum doar orori care li se întâmplau copiilor săi.

Într-un vis, o oroare din asta se petrecea în timp ce Garp citea o revistă porno. De fapt, se uita tot timpul la aceeași fotografie; fotografia era foarte pornografică. Luptătorii din echipa universității, cu care se antrena uneori Garp, aveau un limbaj anume pentru asemenea fotografii. Limbajul, din câte observase Garp, nu se schimbase de când fusese el la școală la Steering, când luptătorii din echipa lui Garp vorbeau exact la fel despre asemenea fotografii. Ce se schimbase, totuși, era faptul că se găseau acum tot mai multe, însă cuvintele rămâneseră aceleași.

Fotografia la care se uita Garp în visul său era considerată printre cele-mai-cele în topul fotografiilor pornografice. Imaginile cu femei goale erau denumite în diferite feluri, depinzând de cât anume erai lăsat să vezi. Dacă vedeai părul pubian, dar nu și organele sexuale, fotografia se numea instantaneu cu tufiș – sau doar tufiș. Dacă vedeai organele sexuale, care uneori erau parțial acoperite de păr, se numea instantaneu cu barbă; barba era mai bună decât tufișul; era totul: părul și buzele. Dacă buzele erau *deschise*, se numea

barbă despicată. Şi dacă toată chestia *lucea,* asta era cea mai grozavă în lumea pornografiei: o barbă despicată şi udă. Udeala implica faptul că femeia nu era doar goală, şi expusă, şi deschisă, ci era şi *gata.*

În visul lui, Garp tocmai se uita la ceea ce luptătorii numeau o barbă despicată şi udă, atunci când îi auzea pe copii plângând. Nu ştia ai cui sunt copiii, dar Helen şi mama lui, Jenny Fields, se găseau cu ei; toţi coborau scările şi treceau pe lângă el în şir, iar el se chinuia să ascundă de ei chestia aia la care se uita. Ei fuseseră sus şi ceva îngrozitor îi trezise; acum coborau şi mai jos de parter – coborau spre beci, de parcă beciul ar fi fost un adăpost antiaerian. Şi tocmai când gândea asta, Garp auzea *detunătura* înfundată a unei bombe – observa tencuiala sfărâmându-se, luminile pâlpâind – şi înţelegea teroarea ce se apropia de ei. Copiii, doi câte doi, mărşăluiau scâncind în urma lui Helen şi a lui Jenny care-i duceau spre adăpost la fel de sobre ca două infirmiere. Dacă îi aruncau totuşi o privire lui Garp, era o căutătură vag tristă şi dispreţuitoare, ca şi când îi lăsase pe toţi cu buzele umflate şi acum nu mai avea puterea să-i ajute.

Te pomeneşti că se uitase la barba despicată şi udă, în loc să fie atent la avioanele duşmane? În conformitate cu natura viselor, acest fapt îi rămânea pentru totdeauna neclar: exact *de ce* anume se simţea el atât de vinovat, şi *de ce* se uitau la el cu aerul că fuseseră profund jignite.

La coada şirului de copii veneau Walt şi Duncan, ţinându-se de mână; aşa-numitul sistem tovarăş-de-cort, aplicat în taberele de vară, apărea acum în visul lui Garp ca fiind reacţia firească a copiilor în faţa unui dezastru. Micuţul Walt plângea, aşa cum îl auzea Garp plângând atunci când era prins în gheara unui coşmar, neputând să se trezească. „Am un vis rău", se smiorcăia el. Îl privea pe tatăl său şi aproape că striga la el: „Am un vis rău!"

Dar în visul lui Garp, Garp nu putea să-l trezească pe co pil din *acest* vis. Duncan privea stoic peste umăr în direcţia tatălui său, cu o expresie tăcută, de condamnat curajos, pe faţa lui tânără şi frumoasă. Duncan părea să se fi maturizat foarte mult în ultima vreme. Privirea lui Duncan era o taină între el şi Garp, anume că amândoi ştiau că *nu* era un vis şi că Walt nu putea fi ajutat.

„Trezeşte-mă!" striga Walt, dar lungul şir de copii dispărea în adăpostul antiaerian. Răsucindu-se în strânsoarea lui Duncan (Walt îi ajungea lui Duncan aproape până la cot), Walt privea înapoi spre tatăl său. „Am un *vis!*, ţipa Walt, vrând parcă să se convingă pe sine. Garp nu putea face nimic; nu spunea nimic; nu făcea nici măcar tentativa de a-i urma – în jos, pe aceste ultime trepte. Şi tencuiala care cădea acoperea totul în alb. Bombele continuau să cadă.

„Ai un vis!, striga Garp în urma micuţului Walt. E doar un vis rău!" ţipa el, deşi ştia că mintea.

Atunci Helen îi dădea un cot şi el se trezea.

Poate că Helen se temea că imaginaţia lui Garp, care o luase razna, îl va abandona pe Walt şi se va năpusti asupra ei. Pentru că, dacă Garp şi-ar fi revărsat asupra lui Helen jumătate din îngrijorarea pe care părea să se simtă obligat s-o reverse asupra lui Walt, atunci poate că şi-ar fi dat seama că se întâmpla ceva.

Helen socotea că ţinea sub control ceea ce se întâmpla; cel puţin controlase modul în care începuse totul (deschizând uşa de la cabinetul ei, ca de obicei, şi poftindu-l înăuntru pe Michael Milton cel cu umerii lăsaţi). Odată intrat, ea închisese uşa în urma lui şi iute îl sărutase pe gură, ţinându-l de gâtul lui subţire ca să nu-i dea posibilitatea să se desprindă nici măcar pentru a-şi trage răsuflarea, şi forţându-şi genunchiul între picioarele lui; el răsturnase coşul de hârtii şi-şi scăpase caietul de notiţe pe jos.

– Nu mai e nimic de discutat, spusese Helen, inspirând profund. Îşi trecuse limba peste buza lui superioară; Helen încerca să se hotărască dacă-i plăcea mustaţa lui. Hotărâse că-i plăcea; sau, cel puţin, deocamdată îi plăcea. Apoi îi spusese: Ne ducem în garsoniera ta. Nicăieri altundeva.

– Este dincolo de râu, spusese el.

– Ştiu unde e. Curată?

– Bineînţeles. Şi are o perspectivă grozavă asupra râului.

– Nu-mi pasă de perspectivă. Vreau să fie curată.

– E destul de curată. Pot s-o fac şi mai curată.

– Nu putem folosi decât maşina ta, mai spusese ea.

– N-am maşină.

– Ştiu că n-ai. Va trebui să faci rost de una.

Tânărul zâmbea acum; fusese luat prin surprindere, dar acum se simţea din nou sigur de sine.

– Bun, dar nu trebuie să fac rost de una *acum*, nu-i aşa? întrebase el, frecându-şi mustaţa de gâtul ei; îi atinsese sânii. Helen se desprinsese din îmbrăţişarea lui.

– Faci rost când vrei, îi spusese. Pe a mea n-o s-o folosim niciodată, şi n-am să accept să fiu văzută mergând cu tine prin tot oraşul, sau prin autobuze. Dacă află careva, *oricine*, de povestea asta, s-a terminat. Înţelegi?

Se aşezase la masa ei de lucru, iar el nu se simţise invitat să ocolească masa şi să se apropie de Helen ca s-o pipăie; se aşezase pe scaunul pe care şedeau de obicei toţi studenţii.

– Cum să nu, înţeleg, spusese el.

– Îmi iubesc soţul şi nu vreau să-l rănesc, îi spusese Helen.

Michael Milton avusese destul bun-simţ să nu zâmbească.

– Fac rost de maşină acuşica, spusese el.

– Şi curăţă garsoniera lună, sau *cheamă* pe cineva s-o cureţe.

– Absolut. Abia atunci îndrăznise să zâmbească puţin. De ce maşină vrei să fac rost?

– Nu-mi pasă, îi spusese ea. Fă rost de una care merge, una care n-a stat în garaj tot timpul. Şi nu lua una cu speteaza drepte la locurile din faţă. Ci cu speteaza lăsată. Cum el o privea mai surprins şi mai contrariat ca niciodată, ea îi explicase: Vreau să pot să mă întind confortabil, de-a latul. Să-mi pun capul în poala ta ca să nu mă vadă nimeni că stau lângă tine. Înţelegi?

– Nu-ţi face griji, zâmbise el din nou.

– E un oraş mic. Nimeni nu trebuie să afle.

– Nu-i chiar *atât* de mic, spusese Michael Milton încrezător.

– Toate oraşele sunt mici, şi ăsta e mai mic decât îţi închipui. Vrei să-ţi spun?

– Să-mi spui ce? întrebase el.

– Te culci cu Margie Tallworth, spusese Helen. E la cursul meu de literatură comparată 205; mai are un an şi termină, continuase Helen. Şi te mai întâlneşti cu una *foarte* tânără – e la engleză la Dirkson, 150; cred că-i *boboacă,* dar nu ştiu dacă te-ai culcat cu ea. Dacă n-ai făcut-o, nu e pentru că nu ţi-ar arde să o încerci, adăugase Helen. Din câte ştiu eu, încă nu te-ai atins de nici una dintre colegele tale de masterat, nu încă, accentuase Helen. Dar cu siguranţă că e cineva care mi-a scăpat, sau a *fost.*

Michael Milton avea un aer timid şi ţanţoş în acelaşi timp, şi obişnuitul lui control asupra trăsăturilor feţei îl trădase acum într-atât, încât lui Helen nu-i plăcuse expresia pe care o zărea pe chipul lui, astfel că-şi ferise privirile în lături.

– *Iată* deci cât e de mic oraşul ăsta, şi toate sunt la fel, spusese ea. Dacă mă ai pe mine, nu le poţi avea pe celelalte, pe nici una. Ştiu ce observă tinerele fete şi ştiu cât de mult sunt tentate să *spună.*

– Da, zisese Michael Milton; avea aerul că era gata-gata să ia notiţe.

Deodată, pe Helen o fulgerase un gând, şi pentru o clipă îl privise speriată.

- *Ai* permis, nu-i aşa?

- Ooo, cum să nu! răspunsese Michael Milton.

Izbucniseră amândoi în râs, iar Helen se relaxase din nou; dar când el ocolise masa şi se apropiase de ea să o sărute, ea scuturase din cap şi-l îndepărtase cu un gest al mâinii.

- Şi nu mă atingi niciodată aici, îi spusese. În biroul ăsta nu va fi nici o intimitate. Eu nu încui uşa. De fapt, nu-mi place nici măcar să fie închisă. Acum te rog deschide-o, îi ceruse ea, iar el făcuse aşa cum i se ceruse.

Procurase o maşină, un Buick Roadmaster uriaş, genul acela *vechi* de maşină tanc - cu stinghii de lemn adevărate pe laturi. Un Buick Dynaflow model 1951, greu şi lucios, cromat şi cu stejar autentic. Cântărea aproape trei tone. Înghitea şapte litri de ulei şi optzeci şi cinci de litri de benzină. Preţul original era de 2 850 de dolari, dar Michael Milton îl obţinuse pentru mai puţin de şase sute de dolari.

- Opt cilindri, 23 capacitate, schimbător automat, îi spusese vânzătorul lui Michael. Nu-i prea ruginită.

Avea nuanţa stinsă, discretă, a sângelui închegat, o lăţime de peste şase picioare şi şaptesprezece lungime. Locul din faţă era atât de lung şi de adânc, încât Helen se putea aşeza de-a curmezişul aproape fără să fie nevoită să-şi îndoaie genunchii - sau fără să trebuiască să-şi pună capul în poala lui Michael Milton, deşi o făcea oricum.

Nu-şi punea capul în poala lui pentru că era *nevoită;* îi plăcea să vadă bordul şi să fie aproape de mirosul pielii castanii a scaunului mare şi lucios. Îşi punea capul în poala lui pentru că-i plăcea să simtă cum se încorda şi se relaxa piciorul lui Michael, cum se mişca, foarte puţin, coapsa între frână şi accelerator. Era o poală liniştită pentru pus capul, pentru că maşina nu avea ambreiaj; şoferul trebuia să-şi

mişte doar un singur picior, şi numai din când în când. Predecesorul, Michael Milton ţinea mărunţişul în buzunarul stâng din faţă, prin urmare nu erau decât cutele moi ale pantalonilor care imprimau o uşoară urmă pe pielea obrazului lui Helen – şi uneori erecţia lui care se înălţa şi îi atingea urechea, sau îi intra în părul de la ceafă.

Uneori îşi imagina că-l ia în gură în timp ce traversau oraşul în maşina aia mare, cu zăbrelele cromate din faţă căscate precum gura unui peşte flămând – *Buick Eight* înscris de-a curmezişul dinţilor lui. Dar ar fi fost riscant, Helen ştia asta.

Primul indiciu că întreaga poveste putea fi riscantă a apărut atunci când Margie Tallworth s-a retras de la cursul de literatură comparată 205 al lui Helen, fără măcar să-i trimită un bilet în care să-i spună ce anume nu-i plăcuse la cursul ei. Helen se temea că nu cursul îi displăcuse lui Margie, astfel că a chemat-o pe tânăra domnişoară Tallworth în cabinetul ei, să-i ceară o explicaţie.

Margie Tallworth, studentă în penultimul an, cunoştea destule despre regulile şcolii ca să ştie că nu era nevoie să dea vreo explicaţie; până la un anumit moment, în oricare trimestru, orice student era liber să abandoneze orice curs fără să ceară permisiunea profesorului sau a asistentului.

– Trebuie să am un motiv? a întrebat fata pe un ton morocănos.

– Nu, nu trebuie, a spus Helen. Dar dacă *ai* un motiv, aş dori să-l aud.

– Nu trebuie să am un motiv, a insistat Margie Tallworth. A înfruntat privirea lui Helen mai mult decât erau în stare s-o facă cei mai mulţi dintre studenţi; apoi s-a ridicat să plece. Era drăguţă, mignonă, destul de bine îmbrăcată pentru o studentă, şi-a zis Helen. Dacă exista vreo asemănare între fosta prietenă a lui Michael Milton şi preferinţa lui de acum, nu părea să fie alta decât că-i plăceau femeile îmbrăcate frumos.

– Ce să spun, îmi pare rău că nu te-a satisfăcut, a zis Helen cu bună credinţă când Margie ieşea pe uşă; în mintea ei încă încerca să ghicească ce anume ar fi putut *şti* fata asta.

Ştia, şi-a zis Helen, şi repede a dat vina pe Michael.

– Ai şi stricat totul, i-a spus ea la telefon pe un ton rece, pentru că *putea* să vorbească rece cu el. Spune-mi numai *cum* i-ai dat papucii lui Margie Tallworth?

– Cu multă blândeţe, i-a zis Michael Milton plin de sine. Dar când dai papucii, dai papucii, indiferent de cât de diferite sunt felurile în care o faci.

Lui Helen nu-i plăcea când se apuca el să-i dea lecţii – în afară de cele sexuale; pe astea i le îngăduia băiatului, şi el părea să aibă nevoie s-o domine la acest capitol. Aia era cu totul altă socoteală, şi lui Helen nici nu-i prea păsa, de fapt. Uneori era brutal, dar niciodată periculos, îşi zicea ea; şi dacă ea se opunea la ceva cu tărie, el se oprea. Odată fusese obligată să-i spună: „Nu, nu-mi place asta, n-am s-o fac". Dar adăugase şi un „Te rog", pentru că nu era chiar într-*atât* de sigură de el. El se oprise; folosise forţa cu ea, dar într-un cu totul alt fel – într-un fel care-i plăcea şi ei. Era excitant că nu putea să aibă total încredere în el. Dar să nu aibă încredere că putea să-şi *ţină* gura, asta era cu totul altceva; dacă se încredinţa că el vorbise despre ea, gata, se isprăvea.

– Nu i-am spus nimic, a insistat Michael. I-am spus: „Margie, s-a terminat", sau ceva de genul ăsta. Nu i-am spus nici măcar că e vorba de o altă femeie, şi *crede-mă* că nu i-am spus nimic despre tine.

– Dar probabil că te-a auzit vorbind despre mine înainte, a spus Helen. Adică înainte de a începe asta.

– Oricum nu i-a plăcut niciodată cursul tău, a spus Michael. Şi *chiar* am vorbit despre asta odată.

– Nu i-a plăcut cursul meu?

Iată un lucru care o surprindea cu adevărat.

– Mă rog, nu e foarte inteligentă, a zis Michael, pierzându-şi răbdarea.

– Ar fi mai bine să nu ştie, l-a avertizat Helen. Vorbeşte serios: ai face mai bine să afli dacă ştie.

Dar el n-a aflat nimic. Margie Tallworth refuza să stea de vorbă cu el. El a încercat să-i spună, la telefon, că totul se întâmplase din pricină că o fostă prietenă de-a lui se întorsese la el – sosise din alt oraş; n-avea unde sta; şi, uite-aşa, dintr-una în cealaltă. Dar Margie Tallworth închisese înainte să apuce el să lustruiască povestea.

Helen fuma ceva mai mult ca înainte. Câteva zile l-a urmărit pe Garp cu nelinişte – şi o dată, făcând dragoste cu el, chiar s-a simţit vinovată; se simţea vinovată pentru că făcuse dragoste cu el nu din pricină că-şi dorise asta, ci pentru că vrusese să-i redea lui încrederea, *în cazul în care* Garp se gândise cumva că ceva nu era în regulă.

El nu se gândise, nu prea mult. Sau: se *gândise,* dar numai o dată, la vânătăile de pe fesele mici şi tari ale lui Helen; deşi era un bărbat puternic, Garp era foarte blând cu copiii şi soţia lui. Ştia, de asemenea, cum arătau vânătăile lăsate de degete, şi asta pentru că era luptător. O zi sau două mai târziu, observase aceleaşi vânătăi mici, lăsate de degete, pe spatele braţelor lui Duncan – exact acolo unde-l apuca Garp atunci când se lupta cu băiatul –, drept care Garp a tras concluzia că pe cei pe care-i iubea îi apuca ceva mai tare decât ar fi vrut. Prin urmare, şi urmele de degete de pe fesele lui Helen erau tot ale lui.

În acelaşi timp, era un bărbat mult prea vanitos ca să devină gelos cu una, cu două. Iar numele cu care se trezise în gând – pe buze, într-o dimineaţă – îi ieşise din minte. Nu mai erau lucrări de-ale lui Michael Milton în casă, care s-o ţină trează pe Helen până târziu noaptea. De fapt, ea se ducea la culcare din ce în ce mai devreme; avea nevoie de odihnă.

Cât despre Helen, începuse să aibă un sentiment de tandreţe pentru schimbătorul de viteze ascuţit şi fără măciulie al Volvoului; muşcătura lui la capătul zilei, când venea acasă de la facultate, îi dădea o senzaţie plăcută în podul palmei şi adeseori îşi apăsa palma în el până când simţea că mai lipsea doar un fir de păr ca să-i străpungă pielea. Astfel îşi putea face ochii să plutească în lacrimi, încât se simţea din nou curată atunci când ajungea acasă – când băieţii o salutau cu semne din mâini şi o strigau de lângă fereastră (unde era televizorul) şi când, intrând în bucătărie, Garp o anunţa că le pregătise tuturor cina.

Posibilitatea ca Margie Tallworth să ştie ceva o înspăimântase pe Helen, pentru că, deşi Helen îi spusese lui Michael – şi ei înseşi – că totul se va sfârşi când va afla cineva, Helen ştia acum că îi va fi mult mai greu să pună punct decât îşi imaginase la început. Îl îmbrăţişa pe Garp în bucătăria lui şi îşi punea nădejdea în ignoranţa lui Margie Tallworth.

Margie Tallworth *era* o ignorantă, dar nu era ignorantă în ceea ce privea relaţia lui Michael Milton cu Helen. Era ignorantă în multe privinţe, dar în privinţa asta nu era. Era ignorantă în aceea că îşi închipuia că propria ei pasiune frivolă pentru Michael Milton „depăşise", cum ar fi zis ea, „sexualul"; în vreme ce, presupunea ea, Helen nu făcea altceva decât să se distreze cu Michael. În realitate, Margie Tallworth pur şi simplu se *bălăcise*, cum ar fi zis ea, în „sexual"; de fapt, este greu de ştiut despre ce *altceva* fusese vorba în relaţia ei cu Michael Milton. Dar nu greşea total în presupunerea că despre asta era vorba în relaţia lui Helen cu Michael Milton. Margie Tallworth era ignorantă în aceea că presupunea prea mult şi prea tot timpul; dar în acest caz presupunerea ei fusese corectă.

Pe vremea când Michael Milton şi Helen nu făcuseră altceva decât să stea de vorbă despre „creaţia" lui Michael,

Margie presupunea – chiar și atunci – că cei doi se regulau. Margie Tallworth nu credea că se putea avea și un alt fel de relație cu Michael Milton. În această privință anume, ea nu era ignorantă. Poate că știuse ce soi de relație exista între Helen și Michael Milton înainte s-o știe Helen însăși.

Și prin fereastra cu geam-oglindă a toaletei pentru femei aflată la etajul al patrulea al clădirii secției de engleză și literatură, Margie Tallworth avea posibilitatea să se uite prin parbrizul fumuriu al Buickului de trei tone, care aluneca afară din parcare precum sicriul unui rege. Margie vedea picioarele suple ale doamnei Garp întinse de-a latul scaunului lung din față. Era o manieră ciudată de a călători într-o mașină, în afară de situația în care te aflai alături de cel mai bun prieten.

Margie le știa obiceiurile mai bine decât le știa pe ale sale; făcea plimbări lungi ca să încerce să-l uite pe Michael Milton și să se familiarizeze cu împrejurimile casei lui Helen. Curând s-a familiarizat și cu obiceiurile soțului lui Helen, deoarece obiceiurile lui Garp erau mult mai constante decât ale *oricui:* dimineții măsura camerele în sus și-n jos, trecând dintr-una în alta; poate că era șomer: asta se potrivea cu felul în care-și imagina Margie Tallworth că trebuia să arate un încornorat: un bărbat șomer. La prânz el țâșnea pe ușă afară, în echipament de jogging, și dispărea în fugă; după multe mile de alergare, se întorcea și citea corespondența, care sosea aproape întotdeauna în lipsa lui. Se apuca din nou să măsoare casa în sus și-n jos; se dezbrăca, pe bucățele, în drum spre duș și se îmbrăca foarte încet după ce ieșea de la duș. Un lucru nu se potrivea cu imaginea încornoratului din mintea lui Margie: Garp avea un trup bine făcut. Și de ce petrecea atâta vreme în bucătărie? Margie Tallworth se întreba dacă nu cumva era angajat ca bucătar.

Apoi veneau acasă copiii lui, care i-au frânt lui Margie Tallworth inima ei mică și simțitoare. Garp arăta tare simpatic

atunci când se juca împreună cu copiii, ceea ce se potrivea cu felul în care bănuia Margie că trebuia să arate un încornorat; cineva care se distra de minune cu plozii săi, fără să aibă habar că în acest timp nevastă-sa era dusă să şi-o *tragă* cu unul. „A şi-o trage" era o altă expresie folosită de luptătorii cunoscuţi de Garp, şi o foloseau şi în acele zile sângerii-şi-senine de demult de la Steering. Se găsea întotdeauna câte unul care să se dea mare că o trăsese unei bărbi despicate şi ude.

Astfel că într-o zi, când Garp a ţâşnit pe uşă în echipamentul lui de jogging, Margie Tallworth a aşteptat numai atât cât să-l vadă dispărând în fugă; apoi s-a apropiat de treptele de la intrarea în casa lui Garp, cu o hârtiuţă parfumată în mână, pe care intenţiona să o strecoare printre celelalte scrisori. Îşi făcuse cu multă grijă socoteala că el va avea timp să citească biletul şi (spera ea) să-şi revină înainte să se întoarcă acasă copiii. Aşa presupunea ea că sunt asimilate genul ăsta de veşti: brusc! Urma apoi o perioadă rezonabilă de revenire, după care erai gata bine mersi să dai ochii cu copiii. Un alt exemplu de situaţie în privinţa căreia Margie Tallworth era ignorantă.

Biletul în sine îi dăduse destulă bătaie de cap, pentru că ea nu se pricepea la vorbe. Iar hârtia era parfumată nu pentru că aşa dorise ea, ci pur şi simplu pentru că toate hârtiile pe care le avea Margie Tallworth erau parfumate; dacă ar fi stat şi s-ar fi gândit, şi-ar fi dat seama că parfumul era nepotrivit pentru acest gen de bilet, dar asta era o altă privinţă în care era ignorantă. Chiar şi lucrările pentru facultate erau parfumate; când Helen citise primul eseu în Literatură Comparată 205 al lui Margie Tallworth, se crispase toată din pricina *mirosului.*

Biletul lui Margie către Garp suna astfel:

Soţia ta este „încurcată cu" Michael Milton.

Când se va maturiza, Margie Tallworth va deveni genul de persoană care va spune că cineva „şi-a dat ultima suflare"

în loc de „a murit". Scriind că Helen era „încurcată cu" Michael Milton, i s-a părut ei că folosise o expresie delicată. Şi ţinea în mână acest bilet cu aromă dulceagă, şi stătea cu el pe treptele de la intrarea în casa lui Garp, când deodată a început să plouă.

Nimic nu-l făcea pe Garp să se întoarcă mai iute dintr-o alergare ca ploaia. Ura să-şi ude pantofii de jogging. Alerga oricând în frig. Alerga pe zăpadă, dar, când ploua, Garp alerga acasă, înjurând, şi gătea timp de o oră într-o dispoziţie de vreme rea. Apoi îmbrăca un poncho şi prindea autobuzul ca să ajungă la timp la sala de sport pentru antrenamentul la lupte. În drum, îl lua pe Walt de la grădiniţă şi mergeau împreună la sală; telefona acasă, să vadă dacă Duncan se întorsese de la şcoală. Uneori îi dădea instrucţiuni lui Duncan, în cazul în care mâncarea mai era pe foc, dar de obicei îi spunea doar să fie foarte atent dacă se plimba cu bicicleta şi-l chestiona în legătură cu numerele de telefon în caz de urgenţă: ştia Duncan ce număr să formeze în caz de incendiu, explozie, jaf armat, tulburări de stradă?

Apoi începea să se lupte, şi după antrenament îl băga pe Walt sub duş cu el; când suna din nou acasă, Helen sosise deja şi putea veni să-i ia cu maşina.

Carevasăzică, lui Garp nu-i plăcea ploaia; deşi îi plăcea să se lupte, ploaia îi complica planurile lui simple. Iar Margie Tallworth nu era pregătită să-l vadă dintr-odată gâfâind lângă ea pe treptele de la intrare.

– Aaaa! a ţipat ea; a strâns în pumn biletul ei aromat, la fel de strâns de parcă era artera principală a unui animal a cărui hemoragie dorea s-o poată *opri*.

– Bună, a salutat-o Garp.

Avea aerul unei îngrijitoare de copii, aşa i s-a părut lui Garp. Se luptase cu sine însuşi şi reuşise să scape de mai

multă vreme de obsesia îngrijitoarelor de copii. Acum a zâmbit cu o curiozitate sinceră – nimic mai mult.

– Aaa, a făcut încă o dată Margie Tallworth – nu putea vorbi.

Garp s-a uitat la biletul mototolit din mâna ei; ea a închis ochii şi i-a întins biletul, cu un gest ca şi când îşi băga mâna-n foc.

Dacă la început Garp îşi închipuise că poate era vreo studentă de-a lui Helen, care dorea ceva, acum şi-a închipuit cu totul altceva. Vedea că fata nu putea vorbi şi vedea stinghereala cumplită cu care îi întindea biletul. Experienţa lui Garp cu femei nevorbitoare care întindeau jenate bilete era limitată la ellenjamesiene, încât acum şi-a stăpânit o izbucnire de furie trecătoare – din pricină că o altă ellenjamesiană din acelea înfiorătoare voia să-l cunoască. Sau te pomeneşti că venise ca să-l atragă în cine ştie ce chestie – fiul retras al captivantei Jenny Fields?

Bună! Sunt Margie. Sunt o ellenjamesiană.

stătea probabil scris pe biletul ăla stupid al ei.

Ştii ce este o ellenjamesiană?

După care afli, şi-a zis Garp, că sunt organizate ca imbecilii ăia religioşi care-ţi aduc la uşă tot felul de broşuri virtuoase despre Isus. Îl îngreţoşa, de exemplu, faptul că ellenjamesienele atrăgeau acum şi fete tinere, ca asta din faţa lui; era prea tânără, şi-a spus el, să ştie dacă-şi dorea să aibă o limbă în viaţa ei sau nu. A clătinat din cap şi i-a dat mâna cu biletul la o parte.

– Da, da, ştiu, ştiu, a răspuns el. Şi ce dacă?

Săraca Margie Tallworth nu se aştepta la aşa ceva. Venise ca un înger al răzbunării – datoria ei cumplită, şi ce povară

era pentru ea! – ca să aducă veştile proaste care, într-un fel sau altul, trebuiau făcute cunoscute. Numai că el le *ştia!* Şi nici măcar nu-i păsa.

A strâns biletul cu ambele mâini şi l-a dus la piept, apăsându-l atât de tare de sânii cei frumuşei şi fremătători, încât din hârtiuţă – sau din *ea* însăşi – a *ţâşnit* şi mai mult parfum şi un val din mirosul ei de fată tânără a trecut peste Garp, care stătea şi se holba la ea.

– Am spus „Şi ce dacă?", a repetat Garp. Chiar te aştepţi să respect pe cineva care-şi taie limba?

Margie a izbutit cu greu să îngaime un cuvânt:

– Ce?

Acum era speriată. Abia *acum* îşi explica ea de ce tot bătea bietul om casa în lung şi-n lat toată ziua, fără să aibă de lucru: era nebun.

Garp auzise foarte clar cuvântul; nu fusese un „Aaaa", nici măcar un mic „Aaa" strangulat – nu fusese cuvântul unei limbi amputate. Fusese un cuvânt întreg.

– Ce? a făcut el.

– Ce? a repetat ea.

El s-a holbat la biletul pe care fata îl strângea la piept.

– Poţi *vorbi?* a întrebat-o el.

– Bineînţeles, a bolborosit ea.

– Ce-ai acolo? a întrebat el şi a arătat spre bilet.

Dar acum ea se temea de el – un încornorat ţicnit. Dumnezeu ştie ce-i în stare să facă. Să omoare copiii, s-o omoare pe ea; după cât arăta de puternic, era în stare să-l omoare pe Michael Milton cu un singur braţ. Şi orice bărbat avea un aer funest când te lua la întrebări. Margie s-a dat câţiva paşi îndărăt şi s-a depărtat de treptele de la intrare.

– Stai! a strigat Garp. Biletul ăla e pentru *mine?* Ce e? E ceva pentru Helen? Cine eşti?

Margie Tallworth a clătinat din cap.

– E o confuzie, a şoptit ea, şi când să se răsucească pe călâie şi s-o zbughească de acolo, s-a lovit de poştaşul ud de ploaie, răsturnându-i taşca plină şi izbindu-se înapoi de Garp. Preţ de o fracţiune de secundă, Garp a avut în faţa ochilor imaginea lui Duna, ursul senil, rostogolind un poştaş în josul unor trepte vieneze – proscris întru veşnicie. Dar Margie Tallworth n-a păţit altceva decât că a căzut pe dalele de la intrare, şi-a rupt ciorapii şi s-a julit la un genunchi.

Poştaşul, care-şi închipuia că sosise într-un moment nepotrivit, s-a apucat să caute cu înfrigurare corespondenţa lui Garp printre scrisorile împrăştiate, dar pe Garp nu-l interesa altceva decât să afle ce mesaj avea pentru el fata care plângea.

– Care-i problema? a întrebat-o el blând; a încercat s-o ridice în picioare, dar ea voia doar să şadă acolo unde se afla. Plângea întruna.

– Îmi pare rău, a îngăimat Margie Tallworth. Îi pierise curajul, petrecuse un minut prea mult în preajma lui Garp, iar acum, când avea impresia că îi *plăcea* oarecum de el, îi venea greu să se imagineze dându-i o asemenea veste.

– N-ai păţit mare lucru la genunchi, i-a spus Garp, dar lasă-mă să-ţi aduc ceva ca să-l dezinfectez.

A intrat în casă după antiseptic şi pansamente, numai că ea a profitat de această ocazie ca să o şteargă de acolo şchiopătând. Nu putea să-i spună în faţă vestea, dar nu putea nici să nu i-o spună. I-a lăsat biletul pe jos. Poştaşul s-a uitat după ea cum se depărtează şonticăind pe stradă la vale, spre colţul unde opreau autobuzele; în sinea lui s-a întrebat în treacăt ce oare se întâmpla cu familia Garp. Îi făcea impresia chiar că primeau mai multă corespondenţă decât alte familii.

Erau toate scrisorile alea pe care le scria Garp şi la care John Wolf, editorul său, se chinuia să răspundă. Şi erau exemplare din cărţile ce urmau să fie recenzate; Garp i le dădea lui Helen, care măcar le citea. Erau revistele lui Helen;

lui Garp i se părea că erau tare multe. Apoi cele două reviste ale lui Garp, singurele la care era abonat: *Gourmet* și *Amateur Wrestling News*. Note de plată, evident. Și câte o scrisoare, destul de frecvent, de la Jenny; la atât se reducea scrisul ei în aceste zile. Și câte o scrisoare, din când în când, scurtă și dulce, de la Ernie Holm.

Uneori, Harry Fletcher le scria amândurora, iar Alice încă îi mai scria lui Garp, cu fluența ei desăvârșită, despre nimic anume.

Garp se întreba de ce nu se gândise la asta înainte, pentru că erau atât de multe elemente care o trădau; acum, că se gândea, bănuia că se *gândise* și înainte, doar că nu atât de conștient ca acum. Despăturirea înceată a biletului – ca să nu se rupă – scotea sunete la fel de uscate ca ale toamnei, deși peste tot în jurul lui Garp era un martie rece, pământul suferind se topea în noroi. Bilețelul trosnea ca oasele în timp ce-l despăturea. Simțind parfumul, lui Garp i s-a părut că încă mai aude țipătul ascuțit și scurt al fetei: „*Ce?*"

El știa „ce", ce *nu* știa era „cu cine" – numele acela, care îi răsărise în minte într-o dimineață, după care dispăruse. Biletul, desigur, îi oferea numele: Michael Milton. Suna ca o denumire de înghețată specială la prăvălia unde-i ducea pe copii, așa i se părea lui Garp. Găseau acolo Fantezie cu Fragi, Cornet cu Ciocolată, Miraj Mocca și Michael Milton. Un nume *dezgustător* – îi simțea gustul pe limbă –, încât Garp s-a repezit lociorind pe asfaltul ud până la canal, a rupt biletul cu miros grețos în bucățele și l-a vârât prin grătar. Apoi a intrat în casă, a căutat numele în cartea de telefon și l-a citit o dată, și încă o dată, și încă o dată.

Avea impresia acum că Helen era „încurcată" cu cineva de multă vreme; avea impresia că și știa acest lucru de mai multă vreme. Dar *numele!* Michael Milton! La o petrecere, unde îi fusese prezentat, Garp – stând de vorbă cu Helen – îl

catalogase iute. Îi spusese lui Helen că Michael Milton era un „pămpălău"; discutaseră despre mustața lui. Michael Milton! Garp citea numele a nu știu câta oară, încă mai stătea cu ochii în cartea de telefon când Duncan s-a întors de la școală și, văzându-l, și-a închipuit că tatăl lui cerceta din nou lista de nume din carte pentru oamenii săi născociți.

– Nu l-ai adus pe Walt? a întrebat Duncan.

Garp uitase, și Walt era și răcit, și-a amintit Garp deodată. Băiatul n-ar trebui să stea să mă aștepte, cu *răceala* aia a lui.

– Hai să mergem împreună să-l luăm, i-a spus Garp lui Duncan. Spre mirarea lui Duncan, Garp a azvârlit cartea de telefon într-un tomberon. Apoi s-au îndreptat spre stația de autobuz.

Garp era tot în hainele de jogging, iar afară continua să plouă; și asta i s-a părut ciudat lui Duncan, dar n-a comentat în nici un fel. N-a spus decât:

– Am marcat două goluri azi.

Dintr-o pricină oarecare, la școala lui Duncan nu se juca decât fotbal – toamna, iarna, primăvara, numai fotbal. Era o școală mică, dar alta era explicația pentru tot fotbalul ăsta; Garp nu-și amintea care. Oricum, niciodată nu-i plăcuse explicația.

– Două goluri, a repetat Duncan.

– Grozav, a zis Garp.

– Unul cu capul.

– Cu capul tău? Minunat.

– Ralph mi-a dat o pasă perfectă.

– *Și* mai minunat. Și bravo lui Ralph.

L-a luat pe Duncan cu brațul pe după umeri, dar știa că Duncan s-ar simți stânjenit dacă ar încerca să-l sărute; Walt însă mă lasă să-l sărut, și-a zis Garp în gând. Apoi s-a gândit la cum o săruta pe Helen, și cât pe ce să calce în fața autobuzului.

– Tată! a strigat Duncan. Iar în autobuz l-a întrebat: Ți-e bine?

– Cum să nu, a răspuns Garp.

– Eu credeam că te-ai dus la sala de antrenament, a zis Duncan. *Plouă.*

De unde se afla grădinița lui Walt se vedea malul celălalt al râului și Garp a încercat să localizeze cu exactitate, uite-acolo, adresa lui Michael Milton, pe care o memorase din cartea de telefon.

– Unde-ai fost? s-a plâns Walt. Tușea; nasul îi curgea; ardea. Se aștepta să meargă la sala de lupte, ca întotdeauna când ploua.

– Ce-ar fi să mergem *toți* la sală, dacă tot suntem în oraș? a propus Duncan.

Avea o judecată din ce în ce mai logică, dar Garp a zis nu, azi nu voia să lupte.

– De ce nu? a vrut să știe Duncan.

– Pentru că e îmbrăcat cu echipamentul de jogging, prostule, a răspuns Walt.

– Ah, taci, Walt, l-a apostrofat Duncan.

În autobuz s-au ciorovăit o vreme, până când Garp le-a spus că nu puteau merge. Walt era bolnav, a explicat el, și luptele nu-i făceau bine la răceală.

– Nu-s bolnav, a sărit Walt.

– Ba ești, a zis Garp.

– Ba ești, l-a tachinat Duncan.

– Taci, Duncan, s-a răstit Garp.

– Mamă, da' ce bine dispus ești, a zis Duncan, și lui Garp i-a venit să-l sărute, ar fi vrut să-l asigure pe Duncan că nu era chiar prost dispus, dar săruturile îl făceau pe Duncan să se rușineze, drept care Garp l-a sărutat pe Walt.

– Tati! s-a văicărit Walt. Ești ud tot și asudat.

– Pentru că are echipamentul de jogging pe el, prostule, n-a scăpat Duncan ocazia.

– M-a făcut prost, a zis Walt către Garp.

– L-am auzit.

– Nu-s prost, a mai zis Walt.

– Ba eşti, a insistat Duncan.

– Tăceţi, amândoi! s-a răstit Garp.

– Tata e-ntr-o dispoziţie de zile mari, nu-i aşa, Walt? l-a întrebat Duncan pe fratele său.

– Chiar că e, a răspuns Walt şi s-au hotărât să-l tachineze pe tatăl lor, în loc să se certe între ei, până când autobuzul i-a lăsat în staţie – la câteva străzi de casa lor, în ploaia tot mai deasă. Toţi trei erau uzi până la piele când au ajuns la o stradă de casa lor, unde o maşină, care până atunci mersese prea repede, a încetinit brusc în dreptul lor; geamul a fost coborât, cu oarecare efort, şi în interiorul aburit Garp a zărit chipul istovit şi lucitor al doamnei Ralph. Le zâmbea.

– L-ai văzut pe Ralph? l-a întrebat ea pe Duncan.

– 'Nţ, a răspuns băiatul.

– Tâmpitul n-are destulă minte să se ferească de ploaie, a spus ea. Şi am senzaţia că nici *tu* n-ai, i s-a adresat ea dulce lui Garp; încă mai zâmbea şi Garp a încercat să zâmbească şi el, dar nu-i venea nimic în minte ce să-i spună. Probabil că nu era în stare să-şi controleze prea bine expresia feţei, bănuia el, pentru că doamna Ralph n-ar fi pierdut ocazia să continue să-l tachineze în ploaie. În loc de asta, s-a uitat la el de-a dreptul şocată văzând zâmbetul ca de stafie al lui Garp; a ridicat geamul.

– Ne mai vedem, a strigat ea şi a pornit mai departe. Încet.

– Ne mai vedem, a murmurat Garp în urma ei; o admira pe femeie, dar în sinea lui îşi zicea că poate şi oroarea *asta* va ajunge până la urmă să se întâmple: aceea de a o mai *vedea* pe doamna Ralph.

Acasă, i-a pregătit lui Walt o baie fierbinte, intrând şi el în cadă împreună cu băiatul – un pretext pe care îl invoca

adesea pentru a se lupta cu trupul lui mic. Duncan era prea mare de-acum ca să mai încapă în baie împreună cu Garp.

– Ce-avem la cină? a întrebat Duncan de jos.

Garp şi-a dat seama că uitase de cină.

– Am uitat de cină, a strigat Garp.

– Ai *uitat?* l-a întrebat Walt, dar Garp l-a cufundat în apă şi a început să-l gâdile şi Walt a început să se zvârcolească şi a uitat de chestiune.

– Ai uitat de *cină?* a urlat Duncan de jos.

Garp era hotărât să nu iasă din cadă. Dădea tot timpul drumul la apa caldă să curgă; aburul îi făcea bine lui Walt la plămâni, aşa credea el. O să încerce să-l ţină pe copil în cadă cu el atât cât va avea Walt chef să se joace.

Încă se bălăceau când a sosit Helen.

– Tata a uitat de cină, i-a spus Duncan de cum a intrat. A uitat de cină, a repetat Duncan.

– A uitat de cină? s-a mirat Helen.

– A uitat complet, a zis Duncan.

– Unde *e?*

– Face baie cu Walt. Fac baie de ore *întregi.*

– Isuse. Te pomeneşti că s-au înecat.

– Nu ţi-ar place *asta?* a urlat Garp de sus din baie.

Duncan a izbucnit în râs.

– E într-o dispoziţie fantastică, i-a spus el mamei.

– Îmi dau seama că e, a zis Helen. Şi-a pus uşor mâna pe umărul lui Duncan, foarte atentă să nu-l facă să simtă că, de fapt, se sprijinea de el ca să nu cadă. Dintr-odată nu se mai simţea sigură pe picioare. De jos, de lângă scară, i-a strigat lui Garp:

– Ai avut o zi proastă?

Dar Garp şi-a cufundat capul sub apă; era un gest de control, pentru că era plin de ură pentru ea şi nu voia ca Walt să vadă ura asta sau s-o audă.

Neprimind nici un răspuns, Helen l-a strâns pe Duncan de umăr. Te rog, *nu în fața copiilor,* s-a rugat ea în gând. Pentru ea era o situație nouă – aceea de a se afla în poziție defensivă într-o controversă cu Garp – și se simțea speriată.

– Să vin sus? a strigat ea.

Nici de data asta n-a primit răspuns; Garp își putea ține respirația multă vreme.

– Tata e sub apă! a strigat Walt de sus.

– Tata e atât de *ciudat,* a spus Duncan.

Garp și-a scos capul să tragă aer exact în clipa în care Walt striga din nou:

– Își ține respirația!

Sper, și-a zis Helen în gând. Nu știa ce să facă, nu putea să se miște.

După un minut sau două, Garp i-a șoptit lui Walt:

– Walt, spune-i că *încă* sunt sub apă. În regulă?

Walt părea să considere că era vorba de o șmecherie diabolic de deșteaptă, așa că i-a strigat lui Helen:

– Tata e *tot* sub apă!

– Văleu, a zis Duncan. Ar trebui să-l cronometrăm. Pun pariu că a bătut recordul.

Dar Helen era cuprinsă de panică. Duncan s-a retras de sub mâna ei – se uita lung în sus spre etaj, să vadă această performanță în ținerea respirației – și Helen a simțit că are plumb în picioare.

– *Tot* sub apă e! a țipat Walt, deși Garp îl ștergea pe Walt cu un prosop și scosese dopul de la cadă; stăteau amândoi în pielea goală pe preș, lângă oglinda cea mare.

Când a intrat Duncan în baie, Garp i-a făcut semn să tacă, ducându-și un deget la buze.

– Acum spuneți *amândoi,* le-a șoptit Garp. Când ajung la trei, „E încă sub apă!" Unu, doi, trei.

– E *încă* sub apă! au urlat Duncan și Walt într-un glas, și Helen a simțit că-i explodează plămânii.

A avut senzația că-i scapă un țipăt, dar nu s-a auzit nici un sunet; a luat-o în fugă pe scări în sus, gândindu-se că numai soțul ei putea să fi pus la cale o asemenea stratagemă ca să se răzbune pe ea: să se *înece* în fața copiilor și s-o lase pe ea să le explice de ce a făcut-o.

S-a repezit plângând în baie, surprinzându-i pe Duncan și pe Walt atât de tare, încât a trebuit să-și vină în fire aproape imediat – ca să nu-i sperie. Garp era gol în fața oglinzii, se ștergea tacticos între degetele de la picioare și se uita la ea într-un fel care i-a amintit lui Helen că Ernie Holm își învăța luptătorii cum să-și *privească* adversarul pentru deschideri.

– Ai ajuns prea târziu, i-a spus el. Am murit deja. Dar e emoționant, și chiar puțin surprinzător, să văd că-ți *pasă*.

– Vorbim despre asta mai târziu? a întrebat ea plină de speranță – și zâmbind, ca și când făcuse o glumă bună.

– Te-am păcălit! i-a zis Walt, lovind-o în joacă pe Helen peste osul acela proeminent de deasupra coapsei.

– Maamă, dacă-ți făceam *ție* figura asta, i-a spus Duncan tatălui său, te-ai fi șucărit rău de tot pe noi.

– Copiii n-au mâncat, a spus Helen.

– Nimeni n-a mâncat, a zis Garp. Poate doar tu.

– Pot să aștept, a zis ea.

– Și eu, i-a spus Garp.

– Le pregătesc eu copiilor ceva, s-a oferit Helen, împingându-l pe Walt afară din baie. Niște ouă și cereale.

– Pentru *cină*? s-a mirat Duncan. O să fie o cină *a-ntâia*.

– Pur și simplu am uitat, Duncan, s-a scuzat Garp.

– Vreau pâine prăjită, a cerut Walt.

– O să ai și pâine prăjită, a zis Helen.

– Ești sigură că te poți descurca? a întrebat-o Garp.

Ea i-a zâmbit, atât.

– Isuse, chiar și *eu* pot *prăji* pâine, a zis Duncan. Cred că până și *Walt* poate să toarne cereale în farfurie.

– Cu ouăle e altă șmecherie, a zis Helen, încercând să râdă.

Garp continua să se șteargă între degete. După ce copiii au ieșit din baie, Helen și-a băgat din nou capul înăuntru.

– Îmi pare rău și te iubesc, a spus Helen, dar Garp nu și-a ridicat privirile de la activitatea sa deliberată cu prosopul. N-am vrut nici o clipă să te fac să suferi, a continuat ea. Cum de-ai aflat? N-am încetat nici măcar o *singură* clipă să mă gândesc la tine. Fata aia ți-a spus? a întrebat Helen în șoaptă, dar Garp își concentra toată atenția pe degetele de la picioare.

După ce le-a pregătit copiilor masa (parcă erau *animale* de apartament!, avea să-și spună ea mai târziu), a urcat din nou sus la el. Garp era tot în fața oglinzii, șezând în pielea goală pe marginea căzii.

– Nu înseamnă nimic pentru mine; nu ți-a luat niciodată nimic din ce-i al tău, i-a spus ea. S-a terminat, zău.

– De când? a întrebat-o el.

– De-acum, i-a spus ea. Trebuie doar să-i spun.

– *Nu*-i spune, i-a zis Garp. Lasă-l să ghicească.

– Nu pot să fac asta, a zis Helen.

– Sunt coji în oul meu! a urlat Walt de jos.

– Pâinea mea e prea prăjită! s-a auzit vocea lui Duncan.

O stratagemă de-a lor ca să-i distragă pe părinți de la ale lor – fie că o făceau înadins sau nu. Copiii, și-a zis Garp, au un fel de instinct pentru a-i despărți pe părinți atunci când părinții trebuie despărțiți.

– Mâncați! le-a strigat Helen. Nu-s chiar așa de rele.

A dat să-l atingă pe Garp, dar el s-a strecurat pe lângă ea și a ieșit din baie; a început să se îmbrace.

– Mâncați tot și vă iau la un film! le-a strigat el copiilor.

– De ce faci asta? l-a întrebat Helen.

– N-am de gând să stau aici cu tine, i-a zis el. Ieşim. Tu îl suni pe papiţoiul ăla cretin şi-ţi iei la revedere.

– O să vrea să mă vadă, a zis Helen amărâtă – realitatea faptului că trebuia să isprăvească, acum că aflase Garp, acţiona asupra ei precum novocaina. Dacă în primele clipe fusese impresionată de cât de mult îl făcea pe Garp să sufere, acum sentimentele ei pentru el se stingeau încet şi se gândea din nou la sine.

– Spune-i să-şi mănânce inima friptă, a zis Garp. N-ai să te vezi cu el. Fără regulatul din urmă pentru drum, Helen. Spune-i doar la revedere. La telefon.

– Dar nu e vorba de „regulatul din urmă", s-a apărat Helen.

– Foloseşte telefonul, i-a cerut Garp. Eu ies cu copiii. Mergem la un film. Te rog să isprăveşti înainte să ne întoarcem. *N-ai să te mai vezi* cu el.

– N-am să mă mai văd, promit. Dar *ar trebui* să-l văd – doar ca să-i spun.

– Presupun că ai impresia că te-ai descurcat în toată povestea asta cu multă decenţă, a spus Garp.

Până la un anumit punct, *aşa* şi credea; Helen n-a spus nimic. Simţea că nu-i pierduse nici o clipă din vedere pe Garp şi pe copii în timpul acestui răsfăţ; se simţea îndreptăţită să rezolve chestiunea în felul *ei,* de data asta.

– Ar trebui să discutăm despre asta mai târziu, i-a zis ea. Mai târziu e posibil să vedem lucrurile altfel.

Ar fi lovit-o dacă n-ar fi intrat copiii în cameră chiar atunci.

– Un, doi, trei, îi îngâna Duncan lui Walt în ureche.

– Cerealele sunt vechi! au chiuit Duncan şi Walt într-un glas.

– Vă rog, băieţi, a spus Helen. Tatăl vostru şi cu mine avem o mică ceartă. Duceţi-vă jos.

Amândoi copiii s-au holbat la ei.

– Vă rog, a zis și Garp. S-a întors cu spatele la ei, ca să nu-l vadă cu ochii în lacrimi, dar Duncan probabil că știa, și cu siguranță Helen știa. Walt probabil că n-a observat.

– O ceartă? a întrebat Walt.

– Hai să mergem, i-a spus Duncan; l-a luat pe Walt de mână. L-a tras afară din dormitor. Haide *odată*, Walt, a spus Duncan, altfel n-o să mergem la film.

– Daaa, filmul! a strigat Walt.

Spre groaza lui, Garp a recunoscut atitudinea ieșirii lor – Duncan ducându-l pe Walt afară, și în jos pe scări; băiatul mai mic răsucindu-se și uitându-se în urmă. Walt i-a făcut semn cu mâna, dar Duncan l-a tras mai departe. În jos, și duși, în adăpostul antiaerian. Garp și-a ascuns fața în haine și a izbucnit în plâns.

Când l-a atins Helen, el a spus:

– Nu mă atinge, și a continuat să plângă.

Helen a închis ușa la dormitor.

– Ah, *n-o face*, l-a implorat ea. Nu merită asta; n-a însemnat *nimic*. Mi-a *plăcut* doar de el, a încercat ea să explice, dar Garp a clătinat cu violență din cap și a azvârlit cu pantalonii în ea. Era încă pe jumătate îmbrăcat – o ținută care, și-a dat Helen seama, este extrem de compromițătoare pentru un bărbat: când nu e nici una, nici alta. O femeie îmbrăcată pe jumătate pare să aibă oarecare putere, dar un bărbat pur și simplu nu e la fel de arătos ca atunci când e complet dezbrăcat, și nici atât de sigur pe el ca atunci când e complet îmbrăcat.

– Te rog, îmbracă-te, i-a șoptit ea, și i-a dat pantalonii înapoi.

El i-a luat, i-a îmbrăcat; și a continuat să plângă.

– Am să fac exact așa cum vrei tu, i-a spus ea.

– N-ai să-l mai vezi?

– Nu, nici măcar o dată. Niciodată.

– Walt e răcit, a zis Garp. N-ar trebui nici măcar să iasă din casă, dar n-o să fie o nenorocire dacă merge la

cinematograf. Şi n-o să stăm mult, a adăugat el. Du-te şi vezi dacă e bine îmbrăcat.

Helen s-a dus.

El a deschis sertarul de sus, unde îşi ţinea ea lenjeria, şi l-a scos de tot din comodă; şi-a înfundat faţa în minunata mătase şi aromă a hainelor ei – ca un urs care ţine o troacă mare cu hrană între labele din faţă şi apoi îşi cufundă botul în ea. Când s-a întors Helen în cameră şi l-a surprins făcând asta, a fost aproape ca şi când l-ar fi surprins masturbându-se. Ruşinat, Garp a izbit sertarul de genunchiul lui şi l-a crăpat; desuurile ei au zburat afară. A ridicat sertarul crăpat deasupra capului şi l-a azvârlit cu toată puterea în marginea comodei, frângând parcă spinarea unui animal de mărimea unui sertar. Helen a ieşit fugind din cameră, iar Garp s-a îmbrăcat cu ce mai avea de pus pe el.

A văzut cina mâncată aproape toată în farfuria lui Duncan; a văzut cina nemâncată în farfuria lui Walt. Şi în diferite locuri pe masă şi pe podea.

– Walt, dacă nu mănânci, ai să ajungi un *păpălău* când ai să te faci mare.

– Eu n-am să mă fac mare, a zis Walt.

Vorbelea acestea l-au făcut pe Garp să se înfioare atât de tare, încât s-a răsucit spre Walt, speriindu-l.

– Să nu mai spui *niciodată* asta, i-a zis el.

– Nu *vreau* să cresc mare.

– Aha, înţeleg, s-a înmuiat Garp. Adică, ţie-ţi *place* să fii puşti?

– Mda.

– Walt e *atât* de ciudat, a zis Duncan.

– Ba *nu* sunt! a strigat Walt.

– Ba eşti.

– Ia duceţi-vă şi urcaţi în maşină, le-a ordonat Garp. Şi isprăviţi cu cearta.

– *Tu* te certai, a zis Duncan prudent; nimeni n-a reacţionat, drept care Duncan l-a tras pe Walt afară din bucătărie. Hai, i-a spus el.

– Daaaa, *filmul!* a strigat Walt.

Au ieşit.

Garp s-a întors către Helen.

– Ăla nu vine aici, sub nici un motiv. Dacă-i dai drumul în casă, nu mai iese viu de-aici. Iar tu nu ieşi, a adăugat el. Sub nici un motiv. Te rog, a mai zis, şi a trebuit să-şi întoarcă faţa de la ea.

– Ah, iubitule.

– Un *cretin!* a gemut Garp.

– Niciodată n-ar putea fi cineva ca *tine*, nu-nţelegi? N-ar putea fi *decât* cineva care nu e ca tine.

Garp s-a gândit la îngrijitoarele de copii şi la Alice Fletcher şi la inexplicabila lui atracţie pentru doamna Ralph şi, bineînţeles, a înţeles ce voia ea să spună; a ieşit din bucătărie. Afară ploua şi se întunecase; poate că ploaia o să se transforme în lapoviţă. Noroiul de pe alee era ud, dar tare. A întors maşina; apoi, din obişnuinţă, a urcat până în partea de sus a aleii şi acolo a stins farurile şi a închis motorul. La vale, Volvoul a prins viteză, dar Garp cunoştea cu ochii închişi curba întunecoasă a aleii. Copiii erau surescitaţi de scârţâitul pietrişului şi de clipocitul mâzgii alunecoase în întunericul tot mai adânc şi, când Garp a apăsat pe ambreiaj la capătul de jos al aleii şi a aprins farurile, Walt şi Duncan au chiuit.

– La ce film mergem? a întrebat Duncan.

– La ce vreţi voi, a zis Garp.

S-au îndreptat spre centru, ca să se uite la afişe.

În maşină era rece şi umed, iar Walt tuşea; parbrizul se aburea, încât era greu de văzut ce scria pe afişele cinematografelor. Walt şi Duncan se ciorovăiau cine să stea în picioare în spaţiul dintre cele două locuri din faţă; dintr-un

motiv sau altul, pentru ei acela era întotdeauna locul cel mai grozav din spate şi întotdeauna se certau care dintre ei să stea acolo în picioare sau în genunchi – înghiontindu-se unul pe celălalt şi lovind cotul lui Garp atunci când trebuia să schimbe viteza.

– Ieşiţi de acolo amândoi, le-a spus Garp.

– E singurul loc de unde poţi vedea, a explicat Duncan.

– *Eu sunt* singurul care trebuie să vadă, a zis Garp. Şi dezaburizatorul ăsta e o *porcărie*, a adăugat el, încât oricum nu poate *nimeni* vedea prin parbriz.

– De ce nu le scrii celor de la Volvo? i-a sugerat Duncan.

Garp a încercat să-şi imagineze o scrisoare trimisă în Suedia despre ineficacitatea sistemului de dezaburire, dar n-a putut să se concentreze prea multă vreme asupra ideii. Pe podea, în întuneric, Duncan a îngenuncheat pe laba lui Walt şi l-a împins afară din spaţiul dintre locurile din faţă; acum, pe lângă tuse, Walt mai *şi* plângea.

– Eu am fost primul aici, a zis Duncan.

Garp a împins de schimbător, cu forţă, şi capătul neprotejat al manetei i s-a înfipt în palmă.

– Vezi chestia asta, Duncan? l-a întrebat Garp furios. Vezi schimbătorul ăsta de viteze? E ca o *suliţă*. Vrei să cazi în el dacă pun frână bruscă?

– De ce nu-l repari? a întrebat Duncan.

– Ieşi din spaţiul ăsta afurisit, Duncan! s-a răstit Garp.

– Maneta e aşa de luni de zile, nu s-a lăsat Duncan.

– Poate de *săptămâni*, a zis Garp.

– Dacă e periculoasă, ar trebui s-o repari, a continuat Duncan.

– Asta-i treaba mamei tale, a zis Garp.

– Ea zice că e treaba *ta*, tăticule, s-a smiorcăit Walt.

– Ce-ţi face tusea, Walt? l-a întrebat Garp.

Walt a tuşit. Hârâitul cu flegmă din pieptul lui mic părea neobişnuit de puternic pentru un copil.

– Isuse, a zis Duncan.

– Grozav, Walt, a zis Garp.

– Nu e vina *mea,* s-a plâns Walt.

– Bineînţeles că nu, a zis Garp.

– Ba da, este, l-a contrazis Duncan. Walt îşi petrece jumătate din viaţă în *băltoace.*

– Ba nu!

– Uită-te după un film care pare interesant, Duncan, i-a cerut Garp.

– Nu pot să mă uit dacă nu stau în genunchi între scaune.

Au întors de câteva ori. Cinematografele erau toate pe aceeaşi stradă, dar au trebuit să treacă prin dreptul lor de mai multe ori până să se hotărască la care să meargă, apoi au trebuit să mai treacă de câteva ori prin dreptul lor până să găsească un loc de parcare.

Copiii au ales singurul film la care era coadă, care se întindea din holul de la intrare până pe trotuarul bătut acum de lapoviţă. Garp şi-a scos haina şi i-a pus-o lui Walt pe cap, astfel că puştiul arăta ca un cerşetor îmbrăcat ca vai de lume – un pitic ud leoarcă, cerşind milostenie pe o vreme câinoasă. Cât ai clipi a călcat într-o băltoacă, murându-se la picioare; atunci Garp l-a luat în braţe şi şi-a lipit urechea de pieptul lui. Ca şi când şi-ar fi putut imagina că apa din pantofii uzi ai lui Walt ar fi urcat imediat în plămânii lui micuţi.

– Eşti aşa de *ciudat,* tati, a zis Duncan.

Walt a văzut o maşină neobişnuită şi le-a arătat-o cu degetul. Maşina gonea pe strada udă, împroşcând cu apă din toate bălţile strălucitoare şi aruncând reflexiile neonului asupra propriei caroserii – o maşină mare, întunecată la culoare, nuanţa sângelui închegat; avea stinghii de lemn pe laturi şi lemnul gălbui lucea în neoanele străzii. Stinghiile arătau

precum coastele unui schelet lung și luminat al unui pește uriaș care aluneca printre razele lunii.

– Ia uitați-vă la mașina aia! a strigat Walt.

– Maamă, e un furgon mortuar, a zis Duncan.

– Nu, Duncan, l-a corectat Garp. E un Buick vechi. Dinainte de-a te naște tu.

Buickul pe care Duncan îl confundase cu un furgon mortuar se îndrepta spre casa lui Garp, deși Helen făcuse tot ce-i stătuse în putință ca să-l descurajeze pe Michael Milton să vină.

– Nu *pot* să te văd, îi spusese Helen la telefon. Pur și simplu. S-a terminat, exact așa cum ți-am spus că se va întâmpla dacă va afla el. N-am să-l fac să sufere mai mult decât l-am făcut deja.

– Și cu mine cum rămâne? voise să știe Michael Milton.

– Îmi pare rău. Dar *știai*. Știam amândoi.

– Vreau să te *văd*. Mâine, poate?

Însă ea îi spusese că Garp îi luase pe copii la un film cu singurul scop ca ea să isprăvească povestea în seara asta.

– Vin acolo, zisese el.

– Nu aici, nu.

– Mergem undeva cu mașina.

– Nici eu nu pot ieși.

– Vin, hotărâse Michael Milton și închisese telefonul.

Helen s-a uitat la ceas. O să fie bine, și-a zis ea, dacă-l va face să plece repede. Filmele durau cel puțin o oră și jumătate. A hotărât să nu-l lase să intre în casă – sub nici un motiv. S-a uitat pe geam să vadă când apar farurile pe stradă, și când Buickul a oprit – chiar în fața garajului, ca un vapor mare care acostează la o dană întunecoasă – a ieșit în fugă din casă și s-a împins în portiera din partea șoferului, înainte să apuce Michael Milton să o deschidă.

Ploaia se transforma în zăpadă topită la picioarele ei şi picurii de gheaţă deveneau tot mai solizi pe măsură ce cădeau – păreau s-o înţepe atunci când îi atingeau gâtul gol, căci ea se aplecase să-i vorbească lui Michael prin geamul coborât.

El a sărutat-o imediat. Ea dorise doar să-l sărute uşor pe obraz, dar el i-a întors faţa spre el şi şi-a împins limba în gura ei. Şi în mintea ei a revăzut dormitorul lui desuet; reproducerea cât un poster de mare deasupra patului – *Sindbad Marinarul*, al lui Paul Klee. Helen presupunea că aşa se vedea el pe sine: un aventurier plin de viaţă, dar sensibil la frumuseţile Europei.

Helen s-a tras înapoi şi a simţit cum o pătrunde prin bluză ploaia rece.

– Nu ne putem *opri* pur şi simplu, a zis el distrus.

Helen n-ar fi putut spune dacă faţa lui era brăzdată de ploaia care pătrundea prin geamul coborât, sau de lacrimi. Spre surprinderea ei, el îşi răsese mustaţa, iar buza lui superioară arăta oarecum ca buza uşor boţită, nedezvoltată, a unui copil – ca buza mică a lui Walt, care se potrivea minunat la gura lui Walt, s-a gândit Helen; dar nu era ceea ce-şi imagina ea că trebuia să fie buza unui iubit.

– Ce-ai făcut cu mustaţa?

– Am crezut că nu-ţi place, a zis el. Pentru tine am ras-o.

– Dar îmi *plăcea*, a spus ea, tremurând din pricina ploii îngheţate.

– Te rog, intră aici lângă mine, a rugat-o el.

Ea a clătinat din cap; bluza se lipea de pielea ei rece şi fusta lungă de catifea reiată atârna grea ca o za; cizmele alunecau pe zloata tot mai întărită.

– Nu te duc nicăieri, a făgăduit el. Stăm doar aici, în maşină. Nu putem *pune punct* pur şi simplu, a repetat el.

– Ştiam amândoi că va trebui s-o facem, a zis Helen. Ştiam că o să dureze puţin.

Michael Milton şi-a lăsat capul pe inelul lucitor al claxonului; dar nu s-a auzit nici un sunet, pentru că motorul era închis. Ploaia începea să se lipească de geamuri – maşina se încastra încet-încet în gheaţă.

– Te rog, *urcă*, a gemut Michael Milton. Nu plec de-aici, a adăugat el tăios. Nu mă tem de el. Nu trebuie să fac ce spune el.

– Şi *eu* spun acelaşi lucru. Trebuie să pleci.

– Nu plec. Ştiu multe despre bărbatul tău. Ştiu totul despre el.

Nu discutaseră niciodată despre Garp; Helen interzisese acest lucru. Nu ştia la ce se referea Michael Milton.

– E un scriitor minor, a zis Michael luându-şi inima în dinţi.

Helen l-a privit surprinsă; din câte ştia ea, Michael Milton nu-l citise pe Garp. Îi spusese el odată că nu-i plăceau scriitorii în viaţă; susţinea că pentru el importantă era perspectiva pe care, zicea, o căpătai numai după ce scriitorul murise de câtva timp. Din fericire, Garp nu ştia *acest lucru* despre el – cu siguranţă că ar fi adâncit şi mai mult dispreţul pe care-l resimţea pentru tânăr. În schimb, s-a adăugat, întru câtva, la dezamăgirea pe care o încerca acum Helen faţă de bietul Michael.

– Soţul meu este un scriitor foarte bun, a zis ea încet, şi un tremur a făcut-o să tresară violent, aruncându-i braţele în lături fără voie, încât a trebuit să şi le împletească şi mai strâns peste sâni.

– Nu e un scriitor *major*, a declarat Michael. Higgins a spus asta. Cu siguranţă că ştii cum e privit bărbatul tău la facultate.

Helen ştia că Higgins era un coleg neobişnuit de excentric şi intrigant, care reuşea să fie în acelaşi timp şi plicticos, şi neghiob, de te făcea să adormi. Helen nu considera câtuşi de puţin că Higgins era un etalon al departamentului lor –

doar că, la fel ca mulți dintre colegii ei cu mai puțină încredere în ei înșiși, Higgins avea obiceiul să strecoare tot felul de bârfe printre studenții de la masterat despre colegii lui de la catedră; probabil că prin metoda asta disperată spera să câștige încrederea studenților.

– N-am știut că Garp *este* privit de cei de la facultate într-un fel sau în altul, a spus Helen pe un ton glacial. Majoritatea dintre ei nu citesc nimic foarte contemporan.

– Cei care citesc spun că e minor, nu s-a lăsat Michael.

Postura asta patetică, de rivalitate, n-a înduioșat inima lui Helen, făcând-o numai să-i întoarcă spatele și s-o pornească spre casă.

– N-am să plec! a țipat Michael Milton. Am să-l *înfrunt* în privința noastră! Chiar acum. Nu ne poate spune el ce să facem.

– *Eu* îți spun, Michael.

El s-a prăbușit peste claxon și a început să plângă. Ea s-a apropiat din nou de el și l-a atins pe umăr, prin geamul coborât.

– Am să stau cu tine un minut, i-a zis ea. Dar *trebuie* să-mi promiți că vei pleca. Nu vreau ca soțul sau copiii mei să vadă toată povestea asta.

El i-a făgăduit.

– Dă-mi cheile, i-a cerut Helen.

Privirea lui rănită până la durere – din pricină că nu avea încredere în el că nu va pleca de acolo cu ea – a înduioșat-o pe Helen până-n adâncul sufletului. A pus cheia în buzunarul fustei ei lungi, a înconjurat mașina pe partea cealaltă și a urcat. El a ridicat geamul și au rămas amândoi așa, șezând, fără să se atingă, geamurile aburindu-se în jurul lor și mașina trosnind sub învelișul de gheață.

Apoi el n-a mai putut rezista și i-a spus cât de mult însemnase ea pentru el, mai mult decât toată Franța – și doar

Helen ştia ce însemnase Franţa pentru el. Ea l-a luat în braţe şi cu spaimă s-a gândit la cât *timp* trecuse, sau trecea acolo, în maşina îngheţată. Chiar dacă nu era un film lung, tot mai au o jumătate de oră bună, sau patruzeci şi cinci de minute; cu toate astea, Michael Milton nu era nici pe departe pregătit să plece. L-a sărutat cu patimă, sperând că asta o să ajute, dar el a început să-i mângâie sânii uzi şi reci. Helen se simţea la fel de îngheţată lângă el pe cât se simţise şi afară, în lapoviţa tot mai deasă. Dar l-a lăsat să o pipăie.

– Dragul meu Michael, a zis ea, fără să înceteze o clipă să gândească.

– Cum să ne putem opri? a fost tot ce-a spus el.

Dar Helen se oprise deja; nu se gândea decât cum să-l oprească pe *el*. L-a împins înapoi pe locul său, rezemându-l de spetează, şi ea s-a aşezat de-a latul, acoperindu-şi la loc genunchii cu fusta şi punându-şi capul în poala lui.

– Te rog, *ţine minte*, a spus ea. Te rog, încearcă. Asta a fost partea cea mai frumoasă pentru mine – când te lăsam să mă duci cu maşina, ştiind unde ne duceam. Nu poţi fi fericit – nu poţi să ţii minte doar asta, şi să te opreşti la atât?

El stătea ţeapăn pe locul său, mâinile se forţau să se ţină încleştate pe volan, coapsele îi erau încordate, iar erecţia i se apăsa de urechea ei.

– Te rog, opreşte-te la atât, Michael, a zis ea încet.

Şi au stat aşa câteva clipe, imaginându-şi că bătrânul Buick îi ducea încă o dată spre garsoniera lui Michael. Dar Michael Milton nu se putea mulţumi doar cu imaginaţia. Şi-a lăsat o mână să se strecoare sub ceafa lui Helen şi să o strângă de gât foarte tare; cu cealaltă mână şi-a deschis şliţul.

– Michael! a spus ea cu asprime.

– Îmi spuneai că mereu ţi-ai dorit asta, i-a amintit el.

– S-a *terminat*, Michael.

– Nu încă, încă nu.

Penisul lui i-a atins fruntea, i-a aplecat genele și Helen l-a recunoscut pe vechiul Michael – Michael cel din garsonieră, Michael cel căruia uneori îi plăcea să o trateze cu oarecare *forță*. Ei însă nu-i plăcea asta acum. Dar dacă mă opun, și-a zis ea, va urma o scenă. A fost suficient să și-l imagineze pe *Garp* ca făcând parte din scenă, ca să se convingă că trebuia să evite *orice* scenă, cu orice *preț*.

– Nu fi jigodie, nu fi împuțit, Michael. Nu strica totul.

– Întotdeauna ai spus că asta vrei să faci, a repetat el. Dar nu era prudent, ziceai. Bun, acum e prudent. Mașina nu se mișcă. Acum nu se pot întâmpla accidente.

În mod ciudat, și-a dat ea seama, dintr-odată el făcuse ca totul să devină mult mai ușor pentru ea. Nu o mai chinuia gândul că trebuia să se poarte cu mănuși față de el: îi era recunoscătoare că o ajutase să-și stabilească prioritățile cu atâta convingere. Prioritățile ei – și câtă ușurare să știe acest lucru – erau Garp și copiii. Walt n-ar trebui să iasă din casă pe vremea asta, s-a gândit ea tremurând. Iar Garp era mult mai *major* pentru ea, știa asta, decât toți colegii ei minori și studenții de la masterat la un loc.

Michael Milton îi îngăduise să-l trateze cu ceea ce ei i s-a părut a fi o vulgaritate necesară. *Suge-l*, și-a spus ea cu grosolănie, luându-l în gură, și *apoi* are să plece. S-a gândit cu amărăciune că bărbații, după ce au ejaculat, renunțau destul de repede la pretențiile lor. Și din scurta ei experiență în garsoniera lui Michael Milton, Helen știa că nici acum nu va dura mult.

Timpul era și el un factor în decizia ei; rămăseseră cel puțin douăzeci de minute chiar și din cel mai scurt film pe care se duseseră să-l vadă. Era tot atât de convinsă să facă acest lucru, cum ar fi fost dacă s-ar fi pus problema îndeplinirii unei ultime îndatoriri într-o afacere încurcată care s-ar fi putut încheia mai bine, dar care s-ar fi putut încheia și mai prost; se simțea chiar ușor mândră că măcar își dovedise

sieşi că familia *era* pentru ea pe primul plan. Chiar şi Garp ar putea să aprecieze acest lucru, s-a gândit ea; dar cândva mai încolo, nu chiar acum.

Era atât de hotărâtă, încât aproape că nu a observat că Michael Milton slăbise strânsoarea pe gâtul ei; îşi pusese din nou ambele mâini pe volan, ca şi când nu făcea altceva decât să piloteze această experienţă. N-are decât să creadă ce-o vrea, şi-a spus ea. Ea una se gândea la familia ei, şi n-a băgat de seamă că lapoviţa bătea ca grindina; tropăia pe bătrânul Buick de parc-ar fi fost o sumedenie de ciocane care înfigeau cuie mici în caroserie. Şi n-a simţit nici cum bătrâna maşină gemea şi trosnea în mormântul tot mai gros de gheaţă.

Şi n-a auzit nici telefonul, care suna în casa ei caldă. Era prea mare vremuirea şi erau prea multe alte obstacole între casă şi locul unde se afla ea.

Filmul s-a dovedit stupid. Tipic pentru gustul copiilor pentru film, gândea Garp; tipic pentru gustul unui oraş universitar. Tipic pentru întreaga ţară. Tipic pentru întreaga *lume!* Garp plesnea de furie în inima lui şi mai mult era preocupat de respiraţia grea a lui Walt – şi de pârâiaşele de mucozităţi groase pe care le avea la nas.

– Fii atent să nu te îneci cu floricelele alea, i-a şoptit el lui Walt.

– Nu mă înec, a spus Walt fără să-şi ia o clipă ochii de la ecranul uriaş.

– Ideea e că nu poţi respira foarte bine, a continuat Garp rugător, aşa că nu băga prea multe în gură. S-ar putea să le inhalezi. Nu poţi respira pe nas deloc – e limpede. Şi iar i-a şters lumânărelele. Suflă! a şoptit el.

Walt şi-a suflat nasul.

– Nu-i grozav? a şoptit Duncan.

Garp simțea fierbințeala mucozităților; copilul trebuie că avea aproape 39 temperatură! și-a spus el. Garp și-a întors ochii spre Duncan.

– Într-adevăr grozav, Duncan.

Duncan se referise la film.

– Ar trebui să te relaxezi, tată, i-a sugerat Duncan, clătinând din cap.

Uff, așa *ar trebui,* Garp știa asta; doar că nu putea. Se gândea la Walt, la fundulețul lui mic și perfect, la piciorușele lui puternice, la cât de dulce mirosea transpirația lui atunci când alerga și părul îi era umezit în spatele urechilor. Un trup atât de perfect n-ar trebui să fie bolnav, se gândea el. Ar fi trebuit s-o las pe *Helen* să iasă din casă în seara asta mizerabilă; ar fi trebuit s-o fac să-l sune pe mârlanul ăla de la birou – și să-i spună să și-o vâre în urechi, se gândea Garp. Sau într-un fasung. Și să dea drumul la curent!

Ar fi trebuit să-l sun chiar eu pe pămpălăul ăla, se gândea Garp. Ar fi trebuit să-i fac o vizită în timpul nopții. Urcând panta spațiului dintre scaune spre hol, să vadă dacă nu găsea cumva un telefon, l-a auzit pe Walt tușind.

Dacă încă n-a luat legătura cu el, și-a spus Garp, am să-i spun să *nu* mai încerce; am să-i spun că-i rândul *meu.* În acest moment se afla în acel punct al sentimentelor sale pentru Helen în care se simțea trădat, dar în același timp iubit cu adevărat și important pentru ea; nu avusese încă vreme să cumpănească anume *cât* se simțea de trădat – sau cât de mult, în adevăratul sens al cuvântului, încercase ea să-l păstreze în mintea ei. Era un punct delicat, între ură față de ea și dragoste cumplită – în plus, nu era total lipsit de înțelegere pentru ceea ce-și dorise ea, indiferent ce-ar fi fost; la urma urmei, trebuia să recunoască, și el trecuse prin ceva asemănător (numai că mult mai atenuat). Chiar i se părea nedrept lui Garp ca Helen, care întotdeauna avusese numai intenții bune, să

fie prinsă în felul ăsta; era o femeie bună și cu siguranță ca merita mai mult noroc. Dar când Helen nu a răspuns la telefon, acest punct al înțelegerii în sentimentele lui față de ea a dispărut dintr-odată. Nu mai simțea decât furie și trădare.

Cățea! și-a spus el. Telefonul suna și iar suna în gol.

A ieșit să se întâlnească cu el. Sau poate că o fac chiar în casa noastră! și-a spus el – îi și auzea spunând: „Pentru ultima dată". Javra aia scofâlcită, cu povestirile lui trase de păr despre relațiile fragile, care erau *pe punctul* de a se naște în restaurantele europene prost luminate. (Cineva care purta mănușa care nu trebuia, și momentul era pierdut pentru totdeauna; într-una era o femeie care se hotărăște să *nu,* pentru că bărbatul poartă o cămașă prea strâmtă la gât.)

Cum de-a putut Helen să citească asemenea porcării? Și cum de-a putut să atingă trupul ăla sclivisit?

– Dar n-am văzut nici măcar până la jumătate! a protestat Duncan. O să fie un duel.

– Vreau să văd duelul, a spus Walt. Ce-i aia un duel?

– Plecăm, le-a spus Garp.

– Nu, a sâsâit Duncan.

– Walt se simte rău, a murmurat Garp. N-ar trebui să fie aici.

– Nu se simte chiar *atât* de rău, nu s-a lăsat Duncan.

– Ridicați-vă, le-a cerut Garp; a trebuit să-l apuce pe Duncan de pieptul cămășii, ceea ce l-a făcut pe Walt să se ridice și să ajungă primul în pasajul dintre scaune. Bodogănind, Duncan și-a târșâit picioarele în urma lui.

– Ce-i aia un *duel?* l-a întrebat Walt pe Duncan.

– E ceva a-ntâia, a spus Duncan. Acum n-ai să-l mai vezi.

– Isprăvește, Duncan, a zis Garp. Nu fi nasol.

– *Tu* ești ăla nasolu', i-a răspuns Duncan.

– Așa e, tati, l-a îngânat Walt.

Volvoul era învelit în gheață, parbrizul era bocnă; din câte știa Garp, existau tot felul de răzuitoare și ștergătoare și alte chestii de același soi undeva în portbagaj. Dar până în martie, multe dintre ele se stricaseră din pricina condusului în timpul iernii, sau se jucaseră copiii cu ele și le rătăciseră. Oricum, nu avea de gând să piardă vremea acum ca să curețe parbrizul.

– Și cum ai să vezi? a vrut să știe Duncan.

– Aici locuiesc, a răspuns Garp. Nu-i nevoie să văd.

În realitate, însă, a trebuit să coboare geamul din dreptul său și să-și scoată fața afară, în lapovița care bătea ca grindina; așa conducea spre casă.

– E *frig*, a zis Walt clănțănind din dinți. Ridică geamul!

– Trebuie să-l țin deschis ca să văd.

– Credeam că nu trebuie să vezi, i-a amintit Duncan.

– Mi-e prea frig! a țipat Walt. Și a început să tușească patetic.

Dar pentru toate astea, după cum vedea Garp situația, numai Helen era de vină. Ea trebuia învinuită – pentru răceala de care suferea Walt sau pentru că starea lui se înrăutățea: era vina *ei*. Și pentru că Duncan era dezamăgit de tatăl său, pentru acel mod de neiertat în care Garp fusese nevoit să-l înșface pe băiat la cinematograf și să-l facă să se clintească de pe scaun; *ea* era de vină. Căței aua cu jigodia ei de amant!

Dar în acel moment ochii lui erau plini de lacrimi în vântul rece și în lapoviță, și se gândea cum o iubea pe Helen și cum *niciodată* n-o să-i mai fie necredincios – niciodată n-o s-o mai facă să sufere în felul ăsta, o să-i făgăduiască.

În același moment, Helen își simțea conștiința curată. Dragostea ei pentru Garp era la locul ei. Și simțea că Michael Milton era aproape de eliberare; dădea semnele cunoscute. Unghiul de înclinare din talie și felul anume în care-și înălța șoldurile; încordarea acelui mușchi folosit pentru puține alte

lucruri, din partea interioară a coapsei. E aproape gata, și-a spus Helen. Cu nasul atingea catarama rece a curelei și ceafa i se lovea de partea de jos a volanului, pe care Michael Milton îl strângea în mâini ca și când s-ar fi așteptat ca Buickul de trei tone să se ridice dintr-odată de la pământ.

Garp a atins capătul de jos al aleii de la casa lui cu aproape patruzeci de mile pe oră. Coborâse strada în pantă în viteză a treia și accelerase în momentul în care ieșise de pe stradă și intrase pe alee; vedea asfaltul glazurat de zloata înghețată și preț de o clipă s-a temut că Volvoul ar putea să patineze la curba strânsă ce urca în pantă. A ținut mașina în viteză până a simțit că roțile mușcă drumul cât de cât; suficient, așa că a băgat maneta cu vârf ascuțit a schimbătorului de viteze în punctul mort – cu o secundă înainte să închidă motorul și să stingă farurile.

Urcau prin ploaia neagră. Era ca atunci când simți că avionul se desprinde de pe pistă; copiii au chiuit surescitați. Garp îi simțea pe amândoi la cotul său, înghiontindu-se pentru poziția lor favorită în spațiul dintre locurile din față.

– Cum poți să vezi *acum?* l-a întrebat Duncan.

– N-are nevoie să vadă, a zis Walt.

În vocea lui Walt se citea o emoție intensă, din care Garp a înțeles că Walt simțea nevoia să-și facă singur curaj.

– Știu drumul cu ochii închiși, i-a asigurat Garp.

– Parc-am fi sub apă! a strigat Duncan; și și-a ținut respirația.

– E ca un vis! a spus Walt; și l-a prins pe Duncan de mână.

14

Lumea văzută de Marc Aureliu

Așa a ajuns Jenny Fields din nou un fel de infirmieră; după toți anii ăștia în uniformă albă, în care avusese grijă de mișcarea femeilor, Jenny purta îmbrăcămintea potrivită pentru acest rol. Jenny venise cu propunerea ca familia Garp să se mute la proprietatea Fields din Dog's Head Harbor. Avea suficiente camere în care să-i instaleze ca să aibă grijă de ei, și mai era și sunetul tămăduitor al mării care foșnea la mal, curățind totul.

Cât va trăi, Duncan Garp va asocia sunetul mării cu convalescența lui. Bunica va fi cea care îi va scoate bandajul; văgăuna în care fusese ochiul drept al lui Duncan avea un fel de scurgere periodică, așa, ca fluxul și refluxul mării. Tatăl și mama lui nu puteau suporta să vadă orbita goală, dar Jenny era antrenată să privească îndelung rănile, până dispăreau. Cu bunica lui, cu Jenny Fields, își va vedea Duncan primul lui ochi de sticlă.

– Vezi? va spune Jenny. E mare și căprui; nu-i la fel de frumos ca ochiul tău stâng, dar nu trebuie decât să ai grijă ca fetele să-ți vadă mai întâi ochiul stâng.

Nu erau vorbe demne de o feministă ca ea, dar Jenny susținea întotdeauna că ea era, în primul rând, o infirmieră.

Duncan și-a pierdut ochiul când a fost aruncat între cele două locuri din față; maneta neprotejată a schimbătorului de

viteze a fost primul lucru care i-a oprit căderea. Brațul drept al lui Garp a fost întins mult prea târziu în spațiul dintre scaune; Duncan a trecut pe sub el, scoțându-și ochiul drept și rupându-și trei degete de la mâna dreaptă, pe care și-o prinsese sub mecanismul de desprindere a curelei de siguranță.

Nici o estimare ulterioară n-a putut stabili că Volvoul ar fi avut o viteză mai mare de douăzeci și cinci de mile pe oră - cel mult treizeci și cinci –, dar ciocnirea a fost incredibilă. Buickul de trei tone nu s-a clintit nici cât un fir de păr în urma izbiturii mașinii lui Garp, care urca. În Volvo, copiii erau ca ouăle scăpate dintr-o cutie de ouă – mișcându-se la întâmplare prin sacoșa de cumpărături – atunci când s-a produs impactul. Chiar și în interiorul Buickului, șocul s-a resimțit cu o violență surprinzătoare.

Capul lui Helen a țâșnit în față, evitând ca printr-un miracol să se izbească de tija volanului, în schimb a nimerit cu ceafa în el. Mulți copii de luptători au gâturi vânjoase, așa s-a făcut că Helen nu și-a frânt gâtul – deși avea să poarte corset timp de aproape șase săptămâni, iar cu spatele va avea probleme toată viața. Și-a fracturat clavicula dreaptă, probabil din cauza zvâcnetului în sus al genunchiului lui Michael Milton, și și-a zdrobit șaua nasului – necesitând nouă suturi – probabil în colțul scaunului lui Michael Milton. Gura lui Helen a fost închisă cu atâta forță, încât și-a rupt doi dinți, și Jenny avea să trebuiască să-i facă două suturi frumoase în limbă.

Întâi a crezut că-și retezase limba de tot, pentru că o simțea plutindu-i în gură, plină de sânge; dar capul o durea atât de tare, încât n-a îndrăznit să-și deschidă gura, până n-a trebuit să respire, iar mâna dreaptă nu și-o putea mișca. A scuipat în palma stângă ceea ce-și închipuia că este propria limbă. Nu era limba ei, bineînțeles. Ci penisul lui Michael Milton, sau mai corect trei sferturi din el, după cum avea să se constate.

Scurgerea caldă de sânge de pe faţa ei i s-a părut lui Helen a fi benzină; deodată Helen a început să ţipe – nu pentru soarta ei, ci aceea a lui Garp şi a copiilor. Ştia ce lovise Buickul. S-a chinuit să se ridice din poala lui Michael Milton pentru că voia să vadă ce păţise familia ei. A aruncat pe podeaua Buickului bucata de limbă, cum îşi imagina ea, şi cu braţul stâng sănătos i-a *tras* un pumn lui Michael Milton, a cărui poală o ţinea pironită de tija volanului. Abia atunci a auzit alte ţipete deasupra ei. Bineînţeles că Michael Milton ţipa, dar Helen auzea dincolo de el, până în Volvo. Acela care ţipa era *Duncan,* era sigură de asta, şi, cu chiu cu vai, Helen a reuşit să-şi împingă braţul stâng peste poala plină de sânge a lui Michael Milton, până la mânerul portierei. Când a izbutit s-o deschidă, l-a împins pe Michael Milton afară din Buick; simţea în ea o forţă incredibilă. Michael nu şi-a modificat nici o clipă poziţia şezândă şi aplecată în faţă; a căzut în zloata îngheţată de afară exact în această poziţie, de parcă s-ar mai fi aflat încă pe locul lui, deşi urla şi sângera ca un vier.

Când s-a aprins lumina în Buick, din pricina portierei deschise, Garp a putut zări, dar ca prin ceaţă, prăpădul din Volvo – faţa lui Duncan şiroind de sânge, schimonosită de vaietul gurii căscate. Garp a început şi el să urle, dar urletul lui nu s-a auzit decât ca un scheunat; propriul lui sunet, atât de bizar, l-a speriat într-atât, încât a încercat să-i vorbească lui Duncan în şoaptă. Abia atunci şi-a dat seama că nu putea vorbi.

În momentul în care îşi împinsese braţul în spate, ca să împiedice căderea lui Duncan, se răsucise aproape de tot într-o parte pe locul lui, astfel că faţa i se izbise de volan destul de tare ca să-i rupă maxilarul şi să-i măcelărească limba (douăsprezece suturi). În lungile săptămâni care aveau să-i trebuiască lui Garp să se vindece, în casa din Dog's Head Harbor, Jenny se va considera o norocoasă că avea o experienţă atât de îndelungată cu ellenjamesienele, deoarece gura

lui Garp era legată toată în sârme şi mesajele către mama ei erau comunicate în scris. Uneori scria pagini întregi, la maşina de scris, pe care apoi Jenny le citea cu voce tare lui Duncan – pentru că, deşi Duncan putea să citească, fusese sfătuit să nu-şi obosească ochiul sănătos mai mult decât era necesar. Cu timpul, ochiul acesta va face treabă cât doi, dar Garp avea multe de spus, şi toate erau urgente – şi nu avea cum să le spună altfel. Când prindea de veste că mama lui redacta observaţiile sale – adresate lui Duncan şi lui Helen (şi ei îi scria pagini întregi) –, Garp îşi mârâia indignarea printre sârme, ţinându-şi neclintită limba vătămată. Iar Jenny Fields, ca o bună infirmieră ce se găsea, avea înţelepciunea să-l mute în altă cameră.

– Acesta este spitalul Dog's Head Harbor, i-a spus Helen la un moment dat.

Deşi Helen putea să vorbească, nu spunea prea multe; nu avea de înşirat pagini întregi cu vorbe. Cea mai mare parte a convalescenţei şi-o petrecea în camera lui Duncan, citindu-i băiatului, căci Helen era o cititoare mult mai bună decât Jenny, iar în limbă nu avea decât două suturi. În această perioadă a convalescenţei, Jenny Fields se descurca mult mai bine cu Garp decât ar fi făcut-o Helen.

Helen şi Duncan şedeau adesea unul lângă altul, în camera lui Duncan. Duncan avea o priveliştе frumoasă, cu un singur ochi, asupra mării pe care o privea cât era ziua de lungă, parcă el însuşi ar fi fost un aparat de fotografiat. A te obişnui să ai un singur ochi e ca atunci când te obişnuieşti să vezi lumea prin obiectivul unui aparat de fotografiat; există asemănări în ceea ce priveşte profunzimea câmpului şi focalizarea. Când Duncan a părut pregătit pentru a descoperi acest lucru, Helen i-a cumpărat un aparat de fotografiat – un aparat automat, cu obiectiv simplu; cel mai rezonabil aparat, după părerea lui Duncan.

În această perioadă, își va aduce aminte Duncan Garp, i-a trecut prima oară prin minte să devină artist plastic, pictor și fotograf; mai avea puțin și împlinea unsprezece ani. În ciuda constituției sale atletice, faptul că avea un singur ochi îl va face să privească (la fel ca și tatăl său) pentru totdeauna cu neîncredere jocurile cu mingea. Chiar și când alerga, spunea el, era stânjenit de faptul că nu avea viziune periferică; Duncan susținea că-l făcea să fie stângaci. Și ca tristețea lui Garp să fie și mai mare, Duncan va declara la un moment dat că nu-l interesau nici luptele. El se exprima în termeni specifici tehnicii fotografice, astfel că i-a spus tatălui său că una din problemele pe care le întâmpina cu profunzimea câmpului era și aceea că nu știa la ce depărtare se afla salteaua.

– Când lupt, i-a explicat el lui Garp, simt ca și când aș coborî niște trepte în întuneric; nu știu când ajung jos decât atunci când o *simt* pe propria mea piele.

Concluzia lui Garp, desigur, era aceea că accidentul îi provocase lui Duncan un sentiment de insecuritate în ceea ce privea sporturile, dar Helen i-a atras atenția că Duncan manifestase întotdeauna o oarecare timiditate, o rezervă – chiar dacă era bun la sport și mișcările îi erau în mod vădit coordonate, dar pornirea îi era să nu participe. Și în orice caz n-avea energia lui Walt – care era intrepid, își arunca trupul în fiecare nouă situație care se ivea, cu deplină încredere și grație și temeritate. Walt era adevăratul atlet dintre ei doi, spunea Helen. După o vreme, Garp a început să-i dea dreptate.

– Helen are adesea dreptate, să știi, i-a spus Jenny lui Garp într-o seară la Dog's Head Harbor. O observație care putea să aibă orice context, în orice caz a fost făcută la scurtă vreme după accident, pentru că Duncan își avea propria lui cameră și Helen își avea propria ei cameră și Garp își avea propria *lui* cameră și așa mai departe.

Helen are adesea dreptate, îi spusese mama lui, dar Garp s-a încruntat şi i-a scris un bilet lui Jenny.

Nu şi de data asta, mamă,

spunea biletul, subînţelegându-l – probabil – pe Michael Milton. Subânţelegând: toată povestea.

Helen şi-a dat demisia, nu neapărat din pricina lui Michael Milton. Faptul că li se pusese la dispoziţie marele spital al lui Jenny de pe ţărmul oceanului – aşa vor ajunge Garp şi Helen să se gândească la casa ei – era o cale de a părăsi familiaritatea nedorită a propriei lor case şi a aleii.

Iar în codul etic al facultăţii, „turpitudinea morală" este considerată un motiv de retragere a numirii în post – deşi cazul ei n-a ajuns să fie luat în dezbatere; a avea relaţii sexuale cu studenţii nu era o abatere tratată cu prea mare asprime. Putea fi o pricină nedeclarată pentru ca unui membru al facultăţii să nu i se prelungească numirea pe post; dar rareori reprezenta un motiv pentru retragerea numirii. Este posibil ca Helen să fi considerat faptul de a fi muşcat trei sferturi din penisul unui student ca fiind un caz situat relativ sus în ierarhia perversităţilor imaginabile cu studenţii. Mă rog, ţi se putea întâmpla să te culci cu unul sau altul, deşi nu era o atitudine încurajată; existau metode şi mai rele de a evalua un student şi de a-l categorisi pentru viaţă. Dar amputarea organelor genitale constituia o metodă brutală, chiar şi în cazul studenţilor proşti, şi probabil că Helen a simţit nevoia să se autopedepsească. Astfel că şi-a refuzat plăcerea de a continua profesiunea pentru care se pregătise atât de bine şi s-a îndepărtat de bucuria pe care întotdeauna i-o aduseseră cărţile şi discuţiile pe marginea lor. Mai târziu în viaţă, încăpăţânarea de a nu se simţi vinovată o va cruţa pe Helen de multă nefericire; mai târziu în viaţă, toată povestea cu Michael Milton cel

mai adesea o va umple de furie mai curând decât de tristeţe – pentru că era destul de puternică să creadă despre sine că era o femeie bună, ceea ce şi era, care a fost făcută să sufere disproporţionat de mult pentru o nechibzuinţă atât de trivială.

Dar, cel puţin o vreme, Helen se va tămădui pe sine şi îşi va tămădui familia. Cum nu i-a fost dat să aibă o mamă şi cum avusese prea puţin şansa să o folosească pe Jenny Fields în acest rol, Helen s-a supus total perioadei de spitalizare la Dog's Head Harbor. Şi-a recăpătat liniştea îngrijindu-l pe Duncan, şi spera ca Jenny să aibă grijă de Garp.

Aerul de spital nu era nou pentru Garp, ale cărui prime experienţe – cu temeri, cu vise, cu sex – se petrecuseră toate în atmosfera de infirmerie de la vechiul Colegiu Steering. S-a adaptat. Îi era de ajutor faptul că trebuia să scrie ceea ce avea de spus, pentru că asta îl făcea atent la vorbe; îl făcea să cumpănească multe din lucrurile pe care poate că doar gândea că voia să le spună. Când le vedea puse negru pe alb – gândurile astea neprelucrate –, îşi dădea seama că nu putea sau nu trebuia să le spună; când se apuca să le revizuiască, avea destul cap ca să le arunce la coş. Un bilet destinat lui Helen zicea aşa:

Trei sferturi nu sunt de ajuns.

Apoi i-a scris unul pe care i l-a *dat:*

Nu-ţi bag vină.

Mai târziu i-a trimis altul:

Nu-mi bag vină nici mie,

stătea scris pe bilet.

Numai în felul ăsta putem să devenim din nou întregi,

i-a scris mamei lui.

Iar Jenny Fields trecea albă prin casa plină de jilăveală oarată, din cameră în cameră, mânată de îndatoririle ei de infirmieră și de biletele lui Garp. Era tot ce reușea el să scrie.

Desigur, casa din Dog's Head Harbor era folosită pentru convalescențe. Femeile rănite ale lui Jenny acolo își reveneau seară; camerele acelea cu miros de mare tăinuiau istorii ale multor triști ce fuseseră înfrânte. Printre ele numărându-se tristețea Robertei Muldoon, care locuise acolo cu Jenny tot timpul cât duraseră cele mai dificile perioade ale schimbării de sex. De fapt, Roberta eșuase în tentativa de a locui singură – și de a locui cu un număr de bărbați –, astfel că, atunci când familia Garp s-a mutat la Dog's Head Harbor, au găsit-o acolo, instalată împreună cu Jenny.

Zilele de primăvară se mai încălziseră și gaura care fusese ochiul drept al lui Duncan era pe vindecate și mai puțin vulnerabilă la firicelele de nisip lipicioase, astfel că Roberta putea să iasă cu Duncan pe plajă. Acolo, pe plajă, și-a descoperit Duncan problema cu profunzimea câmpului când era vorba de prinderea unei mingi, deoarece Roberta încerca să se joace de-a aruncatul și de-a prinsul cu el și curând, la o aruncătură, mingea l-a izbit în față. Prin urmare, au renunțat la minge, iar Roberta s-a resemnat să-i deseneze în nisip diagramele jocurilor în care fusese ea inter la Philadelphia Eagles; se concentra pe faza ofensivă a Eagles-ilor, era faza importantă pentru cel care pe vremuri fusese Robert Muldoon, numărul 90, și retăia pentru Duncan pasele de gol, mingile scăpate, penalizările pentru ofsaid, cele mai șmecherești fente ale ei.

– Jucam împotriva celor de la Cowboy, îi spunea ea lui Duncan. Jucam în Dallas, când șarpele din iarbă – Opt Boașe, așa i se spunea – a venit din partea mea oarbă...

S-a uitat la copilul tăcut, care avea o parte oarbă pentru tot restul vieții sale, și cu abilitate a schimbat subiectul.

Pentru Garp, Roberta rezervase subiectul privind detaliul delicat al schimbării sexului, deoarece Garp părea foarte interesat, iar Roberta știa că lui Garp îi plăcea probabil să audă vorbindu-se despre o problemă atât de total îndepărtată de a sa personală.

– Întotdeauna am știut că ar fi trebuit să fiu fată, i-a spus ea lui Garp. Visam că un bărbat făcea dragoste cu mine, doar că în vis eram întotdeauna femeie; niciodată nu eram *bărbat* când celălalt bărbat făcea dragoste cu mine.

Când pomenea de homosexuali, în vocea Robertei se simțea ceva mai mult decât simplul dispreț, și Garp își zicea că era tare ciudat ca persoanele care sunt pe cale să ia o decizie ce le va plasa definitiv într-o minoritate să se dovedească mai puțin tolerante decât și-ar putea închipui cineva. Era chiar ceva dezgustător în felul Robertei de a se plânge de celelalte femei cu probleme care veneau să se refacă la Dog's Head Harbor, alături de Jenny Fields.

– Cârdul ăsta de lesbiene nenorocite, îi spunea Roberta lui Garp. Încearcă s-o facă pe mama ta să devină ceva ce nu este.

– Uneori cred că mama pentru *asta* e făcută, o tachina Garp pe Roberta. Îi face pe oameni fericiți lăsându-i să creadă că este ceva ce nu este de fapt.

– Mă rog, au încercat să mă zăpăcească și pe mine de cap. Când mă pregăteam pentru operație, se străduiau să mă convingă să renunț. „Fă-te homosexual, îmi spuneau ele. Dacă poftești la bărbați, acceptă-i așa cum ești. Dacă devii femeie, or să profite de tine, nimic altceva." Niște lașe, trăgea Roberta concluzia, deși Garp știa, cu tristețe, că bărbații *profitaseră* de Roberta, și nu numai o dată.

Vehemența Robertei nu era un caz singular; Garp se gândea la femeile alea din casa mamei sale, aflate în grija ei, care *toate* căzuseră victime intoleranței – și cu toate astea, majoritatea celor pe care le cunoscuse el păreau în mod special

intolerante unele față de celelalte. Era un fel de luptă intestină, pe care Garp n-o pricepea și se minuna că mama lui reușea să le descâlcească, și să le facă fericite, și să le țină departe pe fiecare de părul celorlalte. *Robert* Muldoon, Garp știa asta, își petrecuse mai multe luni în travesti înainte de operație. Dimineața pleca îmbrăcat ca Robert Muldoon; se ducea să cumpere haine de femei, și aproape nimeni n-a știut că își plătise operația de schimbare a sexului cu banii primiți pentru discursurile ținute la banchetele din cluburile pentru băieți și cluburile pentru bărbați. Serile, la Dog's Head Harbor, își etala noile haine în fața lui Jenny și a femeilor care stăteau la ea în casă și care-l priveau cu un ochi critic. Când estrogenii începuseră să-i mărească sânii și să rotunjească formele fostului inter, Robert renunțase la turneul banchetelor și pleca de la Dog's Head Harbor îmbrăcat în costume femeiești cu croială bărbătească, iar pe cap cu peruci destul de conservatoare ca tunsură; încercase să fie Roberta cu mult înainte de intervenția chirurgicală. Din punct de vedere clinic, Roberta poseda același aparat genital și urologic ca majoritatea celorlalte femei.

– Dar, bineînțeles, nu pot rămâne gravidă, i-a spus ea lui Garp. N-am ovulație și n-am menstruație.

Sunt milioane de alte femei care n-au așa ceva, o asigurase Jenny Fields.

– Când am venit acasă de la spital, i-a spus Roberta lui Garp, știi ce mi-a mai spus mama ta?

Garp a clătinat din cap; știa că „acasă" pentru Roberta însemna Dog's Head Harbor.

– Mi-a spus că-s mai puțin ambiguă din punct de vedere sexual decât majoritatea persoanelor pe care le cunoaște ea. Și chiar aveam nevoie să-mi spună asta, a continuat Roberta, pentru că trebuia să folosesc dilatatorul ăla

îngrozitor tot timpul, să nu mi se închidă vaginul; mă simţeam ca o *maşină.*

Buna şi draga mea mămică,

a mâzgălit Garp.

– E atâta înţelegere pentru oameni în ceea ce *scrii,* i-a spus Roberta deodată. Numai că nu te văd la fel de înţelegător în viaţa reală.

De acelaşi lucru îl acuza şi Jenny întotdeauna.

Dar acum, simţea el, avea mai multă înţelegere. Cu falca lui prinsă în sârme, cu soţia care-şi purta braţul într-o eşarfă toată ziua – şi Duncan cu numai jumătate din faţa lui frumoasă rămasă intactă –, Garp se simţea mai generos faţă de celelalte nenorocite care-şi făceau apariţia la Dog's Head Harbor.

Era un oraş pentru sezonul de vară. În afara sezonului, casa spoită în alb şi acoperită cu şindrilă, cu verande şi foişoare, era singura locuită în zona aceea de dune verzi-cenuşii şi de-a lungul plajei albe de la capătul aleii Ocean Lane. Câte un câine rătăcit amuşina printre lemnele albe ca oasele aruncate pe ţărm, şi pensionari care locuiau la câteva mile depărtare de ocean, în fostele lor reşedinţe de vară, se plimbau uneori pe ţărm, în căutare de scoici. În timpul verii, plaja era plină de câini şi copii şi îngrijitoare de copii, iar în port se găseau întotdeauna una sau două ambarcaţiuni viu colorate. Dar când familia Garp s-a mutat împreună cu Jenny, coasta părea abandonată. Plaja, încărcată de resturile aduse de mareele înalte ale iernii, era pustie. În lunile aprilie şi mai, Oceanul Atlantic avea culoarea lividă a unei vânătăi – aceeaşi culoare pe care o avea şi şaua nasului lui Helen.

Persoanele care vizitau oraşul în afara sezonului erau curând identificate ca femei rătăcite care-o căutau pe faimoasa

infirmieră Jenny Fields. Vara, femeile acestea își petreceau adesea o zi întreagă în Dog's Head Harbor, încercând să găsească pe cineva care știa unde locuia Jenny. Dar cei care locuiau permanent în Dog's Head Harbor știau toți: „Ultima casă la capătul aleii Ocean Lane, le spuneau ei fetelor și femeilor vătămate care cereau să fie îndrumate. E mare cât un hotel, păpușo. Imposibil să n-o vezi."

Uneori, cele care căutau adresa își târau picioarele obosite mai întâi până pe plajă, de unde priveau îndelung casa, înainte să-și ia inima în dinți și să se apropie, să vadă dacă Jenny era acasă; uneori Garp zărea câte una din ele, sau erau două sau trei, așezate pe vine pe dunele bătute de vânt și uitându-se îndelung la casă, ca și când ar fi încercat să măsoare cantitatea de compasiune existentă în interiorul zidurilor. Dacă erau mai multe, țineau un mic sfat pe dună; una era desemnată să vină și să ciocănească la ușă, celelalte rămânând ghemuite unele în altele sus pe dâmbul de nisip, ca niște câini cărora li s-a dat comanda: „Culcat!", până erau și ele chemate.

Helen i-a cumpărat lui Duncan un telescop, și din camera lui, ale cărei ferestre dădeau spre mare, Duncan spiona vizitatoarele astea neliniștite și le anunța prezența cu câteva ore înainte de a se auzi bătaia în ușă.

– Cineva pentru bunica, zicea el.

Focalizând, mereu focalizând.

– În jur de douăzeci și patru de ani, continua el. Sau poate doar de paisprezece. Are un rucsac albastru. Are o portocală, dar nu cred c-o s-o mănânce. E cineva cu ea, dar nu-i pot vedea fața. S-a întins pe nisip; ba nu, i s-a făcut rău. Nu, poartă un fel de mască. Poate că e mama celeilalte – ba nu, sora ei. Sau doar o prietenă. Acum mănâncă portocala, spunea el mai departe. Nu arată prea bine portocala aia.

Uneori se uita și Roberta; și câteodată, și Helen. De obicei Garp era cel care răspundea la ușă.

– Da, e mama mea, spunea el, dar e plecată la cumpărături. Vă rog, poftiți, dacă vreți s-o așteptați.

Și zâmbea, deși tot timpul se uita la persoana respectivă cu aceeași atenție încordată cu care pensionarii de pe plajă își căutau scoicile. Înainte să i se sudeze la loc maxilarul și limba stâlcită să i se vindece, Garp avea pregătite o serie de bilete atunci când răspundea la ușă. Multe dintre vizitatoare nu erau surprinse să primească bilete, pentru că acesta era singurul mod în care comunicau și ele.

Bună, numele meu este Beth. Sunt o ellenjamesiană.

Iar Garp îi dădea următorul bilet:

Bună, numele meu este Garp. Am falca ruptă.

Le zâmbea și apoi le dădea un alt bilet, în funcție de situație. Pe unul scria:

În bucătărie e un foc bun în soba cu lemne; ia-o la stânga.

Iar pe altul scria:

Nu te întrista. Mama se întoarce curând. Mai sunt și alte femei aici. Ai vrea să le vezi?

Aceasta a fost perioada în care Garp a început să poarte din nou jachetă sport, și nu din nostalgie pentru zilele petrecute la Steering sau în Viena – și cu siguranță nu din vreo necesitate de a fi bine îmbrăcat la Dog's Head Harbor, unde Roberta părea să fie singura femeie preocupată de ceea ce purta –, ci numai din necesitatea de a avea buzunare; avea mereu asupra sa atât de multe bilete.

La un moment dat, a încercat să alerge pe plajă, dar curând s-a dat bătut; falca îi tresălta la fiecare pas și limba i se lovea de

dinți. În schimb, mergea mile întregi pe nisip. Dintr-o asemenea plimbare se întorcea în ziua în care mașina poliției a adus un tânăr acasă la Jenny; ținându-l de brațe, polițiștii l-au ajutat pe individ să urce treptele verandei celei mari din față.

– Domnul Garp? a întrebat unul dintre polițiști.

Garp era îmbrăcat în echipamentul de jogging pentru plimbările lui; nu avea biletele la el, dar a dat din cap, da, el era domnul Garp.

– Îl cunoașteți pe puștiul ăsta? a mai întrebat polițistul.

– Bineînțeles că mă cunoaște, a zis tânărul. Voi curcanii nu credeți niciodată pe nimeni. Nu știți să vă *relaxați*.

Era puștiul cu caftan purpuriu, tinerelul pe care-l escortase Garp afară din budoarul doamnei Ralph – lui Garp i se părea că trecuseră mulți ani de-atunci. A fost tentat să nege că l-ar cunoaște, dar apoi a dat din cap.

– Puștiul n-are nici un ban la el, a explicat polițistul. Nu locuiește prin părțile astea și n-are nici o slujbă. Nu urmează nici o școală și când am telefonat alor lui, ne-au spus că nici măcar nu știau pe *unde* umblă – și nu păreau interesați să afle. El însă zice că stă cu dumneavoastră – și că o să puneți o vorbă bună pentru el.

Garp, bineînțeles, nu putea vorbi. A arătat spre rețeaua de sârmă și a imitat gestul de a scrie ceva în palmă.

– Când ți-au pus protezele? l-a întrebat puștiul. Cei mai mulți și le pun când sunt mai tineri. Astea-s cele mai aiurite proteze pe care le-am văzut vreodată.

Garp a scris un bilet pe spatele unui formular de amenzi primit de la polițist.

> Da, îmi asum răspunderea pentru el. Dar nu pot vorbi în favoarea lui pentru că am falca ruptă.

Puștiul a citit biletul peste umărul polițistului.

– Văleu, a rânjit el. Și tipu' *celălalt* ce-a pățit?

Şi-a pierdut trei sferturi din puţă, a răspuns Garp în gând, dar n-a scris asta pe formularul de amenzi şi pe nimic altceva. Niciodată.

După cum s-a dovedit ulterior, băiatul citise romanele lui Garp cât a stat la închisoare.

– Dacă ştiam că tu eşti autorul acestor romane, i-a zis puştiul, n-aş fi fost niciodată atât de nerespectuos.

Se numea Randy şi devenise un fan înfocat al lui Garp. Garp era convins că marea majoritate a fanilor săi era formată din oameni fără căpătâi, copii abandonaţi, adulţi retardaţi, apucaţi şi numai rareori membri ai societăţii care nu erau atinşi de gusturi pervertite. Dar Randy venise la Garp ca şi când Garp era acum singurul guru căruia îi dădea ascultare. Respectând spiritul casei mamei sale din Dog's Head Harbor, Garp nu-l putea alunga pe băiat pur şi simplu.

Roberta Muldoon şi-a luat asupra sa sarcina de a-l informa pe scurt pe Randy despre accidentul suferit de Garp şi familia lui.

– Cine-i gagicuţa asta mişto, cât un elefant? l-a întrebat Randy pe Garp într-o şoaptă plină de veneraţie.

N-o recunoşti?

a scris Garp.

A fost inter la Philadelphia Eagles.

Dar nici chiar proasta dispoziţie a lui Garp nu putea tempera entuziasmul înduioşător al lui Randy; nu imediat. Băiatul stătea de vorbă cu Duncan ore întregi.

Dumnezeu ştie despre ce,

i se plângea Garp lui Helen.

Probabil că-i împărtăşeşte lui Duncan din experienţele lui de toxicoman.

– Băiatul nu se droghează, l-a asigurat Helen pe Garp. L-a descusut mama ta.

Atunci îi relatează lui Duncan fascinanta istorie a trecutului său de delincvent,

a scris Garp.

– Randy vrea să devină scriitor, i-a zis Helen.

Toţi vor să devină scriitori!

a scris Garp. Ceea ce nu era adevărat. *El* nu voia să fie scriitor – nu mai voia. Când încerca să scrie, nu-i venea în cap decât cel mai macabru subiect cu putinţă. Ştia că trebuia să-l uite – nu să-l cocoloşească în amintirile sale şi să-i exagereze grozăvenia cu arta lui. Asta însemna nebunie curată, dar, de câte ori se gândea la scris, singurul lui subiect îl întâmpina cu privirile sale chiondorâşe, cu smârcurile lui viscerale şi proaspete, cu duhoarea sa de moarte. Astfel că nu scria. Nici măcar nu încerca s-o facă.

În cele din urmă, Randy a plecat. Deşi lui Duncan îi părea rău să-l vadă plecând, Garp se simţea uşurat; n-a arătat nimănui biletul pe care i-l lăsase Randy:

Niciodată n-am să fiu la fel de bun ca tine – în nimic. Chiar dacă aşa stau lucrurile, ai putea fi mai generos în felul în care învârţi cuţitul în rană.

Deci nu-s un tip bun, şi-a zis Garp. Alte noutăţi? A aruncat la coş biletul lui Randy.

După ce i-au scos sârmele şi nu l-a mai durut nici limba, Garp s-a apucat din nou de alergat. Şi pentru că vremea se încălzise, Helen s-a apucat de înot. I se spusese că înotul era bun pentru refacerea tonusului muscular şi întărirea claviculei, chiar dacă mai avea încă dureri – mai ales la stilul bras. Înota

mult, lui Garp i se păreau mile întregi: departe în larg, apoi paralel cu ţărmul. Ea spunea că se ducea atât de departe pentru că apa era mai calmă acolo; în apropierea ţărmului o încurcau valurile. Dar Garp îşi făcea griji. Ce-am să mă fac dacă se întâmplă ceva? se întreba Garp. El era un înotător prost.

– Mama e o înotătoare bună, l-a liniştit Duncan.

Şi Duncan avea şanse să devină un înotător bun.

– Înoată prea departe, i s-a plâns Garp.

Când plaja a început să se umple din nou de vilegiaturiştii verii, familia Garp îşi făcea exerciţiile la un mod mai puţin ostentativ; se jucau pe plajă sau în apă doar la primele ore ale dimineţii. În orele aglomerate ale zilelor de vară până târziu după-amiaza, priveau lumea din verandele umbroase ale casei lui Jenny Fields; se retrăgeau la casa cea mare şi răcoroasă.

Garp se simţea mai bine. S-a apucat de scris – la început prudent: intrigi rezumate în amănunt şi speculaţii despre personaje. Evita personajele principale; cel puţin el aşa credea, că sunt personaje principale – un soţ, o soţie, un copil. În schimb, se concentra asupra unui detectiv, unul care nu făcea parte din familie. Garp ştia ce grozăvenie pândea în inima cărţii lui şi probabil că aceasta era pricina pentru care aborda subiectul printr-un personaj tot atât de depărtat de propria lui anxietate cum este inspectorul de poliţie faţă de crima comisă. Ce treabă am *eu* să scriu despre un inspector de poliţie? se gândea el, astfel că făcea din inspector un personaj pe care până şi Garp îl putea înţelege. Apoi Garp s-a apropiat de însuşi mirosul acela fetid. Lui Duncan i-au fost scoase bandajele de la găvana ochiului şi în locul lor a primit un opercul negru, aproape că arăta bine pe tenul lui bronzat. Garp a tras adânc aer în piept şi a început să scrie un roman.

Lumea văzută de Bensenhaver a fost început spre sfârşitul convalescenţei lui Garp. Cam la acea vreme a ieşit şi Michael

Milton din spital, cu un mers gârbovit postchirurgical și o expresie jalnică pe chip. Din pricina unei infecții cauzate de un drenaj incorect – agravată și de o problemă urologică banală –, au trebuit să-i amputeze și restul de penis ce-i mai rămăsese. Garp n-a aflat niciodată acest lucru; și în acel moment, poate că nici nu l-ar fi bucurat această veste.

Helen știa că Garp se apucase din nou de scris.

– N-am să citesc, i-a zis ea Nici măcar un cuvânt. Știu că trebuie să scrii despre asta, dar nu vreau să văd nimic. Nu vreau să te jignesc, dar trebuie să înțelegi. *Eu* trebuie să uit; dacă *tu* trebuie să scrii despre asta, Dumnezeu cu tine. Fiecare îngroapă asemenea lucruri cum crede de cuviință.

– Nu este chiar despre „asta", i-a zis el. Eu nu scriu proză autobiografică.

– Cunosc și acest amănunt. Dar tot n-am să citesc.

– Înțeleg, desigur.

Scrisul era o îndeletnicire a singurătății. Garp a știut asta dintotdeauna. Era greu pentru ceva ce ținea de atâta singurătate să se simtă cu atât mai singur. Știa că Jenny o să citească; ea era o ființă tare. Sub ochii ei se puseseră toți pe picioare; sub ochii ei veneau și plecau pe rând alte și alte paciente.

Una dintre acestea era o tânără îngrozitoare, pe nume Laurel, care a făcut greșeala să se plângă în gura mare de Duncan, într-o dimineață la micul dejun.

– Aș putea să dorm în altă parte a casei? a întrebat-o ea pe Jenny. E copilul ăsta înfiorător – cu telescopul, aparatul de fotografiat și cu petecul la ochi. Parcă-i un blestemat de pirat, mă spionează tot timpul. Chiar și băieților le place să te pipăie cu ochii lor – chiar și cu un *singur* ochi.

Garp căzuse în timp ce alerga pe plajă în lumina abia mijită a primilor zori; se lovise la falcă încă o dată, drept care iar stătea cu gura cusută cu sârme. N-avea la el biletele alea

ale lui pentru ceea ce voia să-i spună fetei ăsteia, aşa că a mâzgălit în grabă pe şervețel,

Fute-te-aş!

şi a aruncat şervețelul spre fata surprinsă.

– Poftim, i s-a adresat ea lui Jenny, ăsta-i genul de chestii cotidiene de care a trebuit să scap. Se găseşte câte *unul* care să se înfigă în mine, unul cu doaga sărită care mă ameninţă cu violenţa lui de mare sculă. Cine are nevoie de aşa ceva? Vreau să spun, mai ales *aici* – cine are nevoie de aşa ceva? De-asta am venit aici, pentru încă o porţie?

Futu-ţi morţii mă-tii,

a scris Garp pe un alt şervețel, dar Jenny a scos-o pe fată din cameră şi i-a spus povestea plasturelui lui Duncan şi a telescopului şi a aparatului foto, iar fata, cât a mai stat acolo, a făcut tot posibilul să-l evite pe Garp.

A mai stat doar câteva zile, apoi a venit cineva s-o ia: o maşină sport cu număr de New York şi un bărbat care arăta ca unul cu o doagă lipsă – cineva care, într-adevăr, o ameninţase tot timpul pe Laurel cu „violenţa lui de mare sculă".

– Hei, voi japiţelor! le-a strigat el lui Garp şi Robertei, care şedeau în balansoarul din verandă ca doi îndrăgostiţi de modă veche. Ăsta-i bordelul în care-o ţineţi pe Laurel?

– N-am putea spune că o „ţinem", a zis Roberta.

– Ţine-ţi fleanca, băi, femeie cu barbă, s-a stropşit bărbatul de la New York; a urcat pe verandă. Lăsase motorul maşinii lui sport să meargă şi ralantiul acum se ambala, acum se calma, şi iar se ambala, şi iar se calma, şi apoi iar se ambala. Bărbatul purta cizme de cowboy şi pantaloni din piele de căprioară evazaţi ca nişte clopote. Înalt, pieptos, deşi nu la fel de înalt şi de pieptos ca Roberta Muldoon.

– Nu-s femeie cu barbă, a spus Roberta.

– Mă rog, nici vestală nu eşti. Unde-n paştele mă-sii e Laurel?

Purta un tricou oranj, cu litere mari şi verzi între sfârcuri.

PROGRESEAZĂ!

ziceau literele.

Garp s-a scotocit în buzunare după un creion ca să scrie un bilet, dar tot ce a găsit erau vechile lui bilete: vechea lui recuzită, care nu părea să se potrivească acestui individ insolent.

– Laurel te aşteaptă cumva? l-a întrebat Roberta Muldoon, şi Garp a înţeles că Roberta avea din nou o problemă de identitate sexuală; îl întărâta pe idiotul ăsta, în speranţa că astfel va avea o justificare să-l bată de să-i sune apa-n cap. Dar bărbatul, aşa i se părea lui Garp, arăta ca unul care-şi putea măsura puterile cu Roberta. Toţi estrogenii ăia nu-i modificaseră numai formele, şi-a zis Garp – ci slăbiseră şi musculatura fostului Robert Muldoon, într-o măsură pe care Roberta era tentată s-o dea uitării.

– Uite ce-i, porumbeilor, s-a adresat bărbatul în acelaşi timp lui Garp şi Robertei. Dacă Laurel nu-şi mişcă curu' de-aici, fac curăţenie în casă. Ce adunătură de perverşi e aici, vreau să ştiu? Toată lumea a auzit de voi. N-a trebuit să-mi bat capu' s-aflu un' s-a dus. Orice cătea neregulată din New York ştie de spelunca asta de pizdulici.

Roberta a zâmbit. Începuse să se legene pe balansoarul acela mare într-un fel care-i ridica lui Garp stomacul până-n gât. Garp se scotocea ca nebun prin buzunare, pescuind numai bilete inutile.

– Uite ce-i, aşchiuţilor, a mai zis individul. Ştiu ce jagardele îşi fac veacul pe-aici. E cuibuşorul de nebunii al lesbienelor, corect? Cu cizma lui de cowboy a dat un brânci marginii balansoarului de pe verandă, frângându-i regularitatea legănării.

Şi *tu* cine eşti? l-a întrebat pe Garp. Masculu' casei? Sau eunucu' de la curte?

Garp i-a întins un bilet.

În bucătărie este un foc bun în soba cu lemne; ia-o la stânga.

Numai că era august; nu nimerise biletul potrivit.

– Ce-i căcatu' ăsta? a-ntrebat individul.

Şi Garp i-a dat alt bilet, primul pe care l-a nimerit în buzunar.

Nu te întrista. Mama se întoarce curând. Mai sunt şi alte femei aici. Ai vrea să le vezi?

– Băga-o-aş în aia mă-sii pe mă-ta! a răspuns omul. S-a îndreptat spre uşa mare de plasă de la intrare. Laurel! a ţipat el. Eşti acolo? Ştoarfo!

Dar în prag l-a întâmpinat Jenny Fields.

– Bună, l-a salutat ea.

– *Mata* ştiu cine eşti, a luat-o în primire individul. Ţi-am recunoscut uniforma asta imbecilă. Laurel a mea nu-i genu' tău, bombonico; ei îi *place* să se fută.

– Poate că nu cu tine, a zis Jenny Fields.

Indiferent ce vorbe de ocară era pregătit omul cu tricoul PROGRESEAZĂ! să-i arunce în faţă lui Jenny Fields, acestea au rămas nerostite. Roberta Muldoon s-a repezit în bărbatul uluit, imobilizându-l cu braţele şi aplicându-i o lovitură pe la spate şi puţin dintr-o parte peste îndoitura genunchilor. Un placaj flagrant, demn de-o lovitură de penalizare de la unsprezece metri în zilele de glorie ale Robertei la Philadelphia Eagles. Bărbatul a atins scândurile cenuşii ale podelei verandei cu o asemenea forţă, încât ghivecele atârnate deasupra au început să se legene. A încercat să se ridice, dar n-a izbutit. Din câte se părea, suferise o accidentare la genunchi tipică în

jocurile de fotbal – motivul pentru care placajul era astfel penalizat. Individul nu era chiar atât de viteaz ca să-şi mai permită să insulte pe careva din poziţia aceea răsturnată pe spate; zăcea acolo cu o expresie calmă, siderată pe chipul uşor albit din pricina durerii.

– Prea *dur*, Roberta, a mustrat-o Jenny.

– Mă duc s-o aduc pe Laurel, a zis Roberta, sfioasă, şi a intrat în casă.

În adâncul adâncului sufletului ei – şi Garp, şi Jenny ştiau asta –, Roberta era mai plină de feminitate decât oricine altcineva; dar în adâncul adâncului trupului ei, era un bloc de stâncă foarte bine antrenat.

Garp tocmai găsise încă un bilet, pe care l-a aruncat pe pieptul bărbatului de la New York, exact acolo unde scria PROGRESEAZĂ! Era un bilet din care Garp avea multe exemplare.

Bună, numele meu este Garp. Am falca ruptă.

– Numele meu este Harold, a răspuns omul. Îmi pare rău pentru falca ta.

Garp a găsit în sfârşit un creion şi a scris un alt bilet:

Îmi pare rău de genunchiul tău, Harold.

A fost adusă Laurel.

– Ah, iubitule, a spus ea. M-ai *găsit!*

– Nu cred că pot să conduc maşina în paştele mă-sii, a anunţat-o Harold.

Pe alee, maşina sport a individului încă mormăia, ca un animal dornic să mănânce nisip.

– Pot să conduc *eu*, puiule, a spus Laurel. Tu eşti ăla care nu mă *laşi.*

– Acum o să te las, a gemut Harold. Crede-mă.

– Ah, puiule, a făcut Laurel.

Roberta şi Garp l-au dus pe tip în maşină.

– Cred că am cu adevărat nevoie de Laurel, s-a confesat el celor doi. Fir-ar a dracu' de scaune drepte, s-a plâns el când l-au înghesuit, cu destulă greutate, dar şi cu grijă, în maşină.

Harold era voluminos pentru maşina lui. Cât îl privea pe Garp, el avea impresia că trecuseră ani de când nu se mai apropiase atât de mult de o maşină ca acum. Roberta şi-a pus o mână pe umărul lui Garp, dar el şi-a întors iute capul în altă parte.

– Cred că Harold are nevoie de mine, i-a spus Laurel lui Jenny Fields şi a ridicat scurt din umeri.

– Dar de ce are *ea* nevoie de el? a-ntrebat Jenny Fields, fără să se adreseze cuiva anume, atunci când maşinuţa a luat-o din loc.

Garp se îndepărtase de casă. Iar Roberta, pedepsindu-se pentru abandonarea de o clipă a feminităţii ei, s-a dus să-l caute pe Duncan ca să-l cocoloşească puţin.

Helen vorbea la telefon cu familia Fletcher, Harrison şi Alice, care voiau să vină în vizită. Poate că asta ne va ajuta, s-a gândit Helen. Avea dreptate, şi cu siguranţă că acest fapt – anume că iarăşi se dovedea că avusese dreptate – a făcut-o să capete din nou încredere în ea însăşi.

Fletcherii au stat o săptămână. În sfârşit avea şi Duncan un copil cu care să se joace, chiar dacă nu era de vârsta lui şi nu de acelaşi sex cu el; dar, cel puţin, era un copil care cunoştea povestea ochiului său, astfel că lui Duncan i-a pierit aproape complet inhibiţia pe care i-o provocase până atunci operculul. După plecarea Fletcherilor, a prins curaj să meargă pe plajă de unul singur, chiar şi la acele ceasuri ale zilei când era posibil să întâlnească şi alţi copii – care i-ar fi putut pune întrebări sau, bineînţeles, l-ar fi putut tachina.

Pentru Helen, Harrison s-a dovedit același bun confident dintotdeauna; lui îi putea spune lucruri despre Michael Milton, care erau mult prea crude pentru a i le dezvălui lui Garp, dar pe care simțea nevoia să le destăinuiască. Simțea nevoia să-și exteriorizeze temerile legate de căsnicia ei și să vorbească despre felul atât de diferit de al lui Garp în care încerca ea să treacă peste accident. Harrison i-a sugerat să facă un copil. Rămâi însărcinată, i-a spus el. Helen a recunoscut că nu mai lua anticoncepționale, dar nu i-a spus lui Fletcher că Garp nu mai făcuse dragoste cu ea – de la accident încoace. Nici n-ar fi fost necesar să-i spună; Harrison observase că aveau camere separate.

Alice l-a încurajat pe Garp să termine cu biletele alea prostești. Putea vorbi, numai să încerce, să nu fie atât de vehement din pricina sunetelor pe care le va scoate. Dacă *ea* putea vorbi, atunci și el va putea scoate câteva cuvinte, i-a explicat Alice – cu toată limba cusută, cu toată sensibilitatea dinților, cel puțin să încerce.

– Aliș, a zis Garp.

– Assa, a zis Alice. Ăssa-i numele meu. Ssi al tău care-i?

– Arp, a reușit Garp să spună.

Jenny Fields, care tocmai trecea cu albeața ei spre o altă cameră, s-a cutremurat ca în fața unei stafii și s-a făcut repede nevăzută.

– Mi-e *'or* 'e el, s-a destăinuit Garp lui Alice.

– Da, ssi-e dor de el, da, *dessigur* că ssi-e dor, a zis Alice și l-a ținut strâns în brațe, lăsându-l să plângă.

Fletcherii plecaseră de-o bună bucată de vreme când, într-o noapte, Helen a intrat în camera lui Garp. Nu s-a mirat să-l găsească treaz, pentru că asculta atent la ceea ce auzise și ea. Din această pricină nu putuse Helen dormi.

Cineva, una dintre ultimele sosite în casa lui Jenny – o nouă rezidentă – făcea baie. Întâi Garp și Helen auziseră cum fusese umplută vana, apoi cum intra cineva în apă – iar

acum răsunau plescăituri şi foşnete de spumă. Se auzea firav chiar şi o melodie, poate persoana fredona.

Amândoi îşi aminteau, bineînţeles, de anii când Walt se spăla de unul singur, şi îl auzeau cum se spăla, trăgeau cu urechea la orice sunet ce-ar fi putut să indice că băiatul alunecase, sau la cel mai cumplit sunet dintre toate – când nu era nici un sunet. Şi atunci strigau amândoi, „Walt?" – şi Walt spunea „Ce-i?" Iar ei spuneau, „În regulă; control de rutină!", ca să se asigure că nu alunecase sub apă şi nu se înecase.

Lui Walt îi plăcea să stea cu urechile în apă, să asculte cum i se cătărau degetele pe pereţii vanei, şi adeseori nu auzea chemarea lui Helen sau a lui Garp. Îşi înălţa ochii surprins să le vadă chipurile speriate apărând deodată deasupra lui, peste marginea vanei.

– N-am păţit nimic, spunea el ridicându-se.

– Dar răspunde, pentru Dumnezeu, Walt, îl mustra Garp. Când te strigăm, răspunde-ne.

– Nu v-am auzit, se apăra Walt.

– Atunci nu-ţi mai vârî capul în apă, îi spunea Helen.

– Dar atunci cum să mă spăl pe păr? voia Walt să ştie.

– Numai păduchioşii îşi spală aşa capul, Walt, îi spunea Garp. Cheamă-mă pe mine şi te *spăl eu* pe cap.

– Bine, accepta Walt.

Şi după ce plecau ei, iar îşi vâra capul în apă şi asculta, astfel, la lume.

Helen şi Garp stăteau întinşi unul lângă altul pe patul îngust al lui Garp, într-una din camerele de oaspeţi dintr-un foişor al casei din Dog's Head Harbor. Casa avea atâtea băi – nu puteau fi siguri nici măcar din care baie se auzeau zgomotele, dar le ascultau.

– E o femeie, aşa cred, a zis Helen.

– *Aici?* Bineînţeles că e o femeie.

– Întâi am crezut că e un copil, a spus Helen.

– Ştiu.

– Din pricina fredonatului, cred, a mai zis Helen. Mai ţii minte cum vorbea de unul singur?

– Da.

Se ţineau îmbrăţişaţi în patul care era întotdeauna puţin jilav, atât de aproape de ocean, şi cu atât de multe ferestre deschise toată ziua, şi uşile cu plasă bălăbănindu-se tot timpul.

– Vreau să fac un alt copil, a zis Helen.

– Bine, a zis Garp.

– Cât de curând cu putinţă.

– Chiar acum. Bineînţeles.

– Dacă va fi fată, a spus Helen, îi punem numele de Jenny, după mama ta.

– Bine.

– Dacă-i băiat, nu ştiu.

– Dar nu Walt, a zis Garp.

– În regulă.

– *Niciodată* un alt Walt, a spus Garp. Deşi ştiu că unii fac asta.

– Nici eu n-aş vrea.

– Alt nume, dacă e băiat.

– Sper să fie fată, a zis Helen.

– Mie nu-mi pasă ce va fi.

– Bineînţeles. Nici mie, de fapt.

– Îmi pare atât de rău, a spus Garp; a luat-o pe Helen în braţe.

– Nu, *mie-mi* pare rău, a spus ea.

– Nu, *mie-mi* pare rău.

– *Mie.*

– Ba *mie.*

Au făcut dragoste cu multă grijă. Helen îşi imagina că era Roberta Muldoon, proaspăt operată, încercând un vagin nou-nouţ. Garp a încercat să nu-şi imagineze nimic.

De câte ori începea să-şi imagineze, Garp nu vedea decât Volvoul plin de sânge. Erau urletele lui Duncan. Şi de afară o auzea pe Helen strigând; şi încă pe cineva. El s-a răsucit cu spatele la volan şi a îngenuncheat pe scaunul lui; a cuprins faţa lui Duncan în palme, dar sângele nu se oprea şi Garp nu-şi dădea seama ce se întâmplase.

– E în regulă, i-a şoptit lui Duncan. Ssst, are să-ţi treacă. Dar, din pricina limbii, din gura lui nu ieşea nici un cuvânt – doar o bolboroseală spumoasă.

Duncan urla întruna, Helen la fel, şi mai era cineva care gemea – ca un câine care geme în somn. Dar ce auzea Garp de era atât de înspăimântat? Ce *altceva*?

– E-n regulă, Duncan, crede-mă, şoptea el neînţeles. O să-ţi treacă.

Cu mâna a şters sângele de pe gâtul lui Duncan; la gât n-avea nici o tăietură, vedea asta. I-a şters sângele de la tâmple şi a văzut că nu erau găurite. Ca să fie mai sigur, s-a îmbrâncit în portieră să o deschidă; când s-a aprins lumina în maşină, a văzut că unul din ochii lui Duncan se mişca disperat. Ochiul căuta ajutor, dar Garp vedea clar că ochiul nu era orb. A şters încă o parte din sânge, cu mâna, însă nu găsea celălalt ochi al lui Duncan.

– E-n regulă, i-a şoptit el lui Duncan, dar băiatul a început să ţipe şi mai tare.

Peste umărul tatălui său, Duncan o zărise pe mama lui în dreptul portierei deschise a Volvoului. Sângele curgea din nasul ei zdrobit şi din limba despicată, iar braţul drept şi-l ţinea parcă şi l-ar fi rupt de undeva din umăr. Dar ceea ce-l speria pe Duncan era *spaima* de pe faţa ei. Garp s-a răsucit şi a văzut-o. Altceva îl înspăimânta pe el.

Nu ţipătul lui Helen, nu ţipătul lui Duncan. Şi Garp ştia că Michael Milton, care gemea, putea să geamă până crăpa –

nu dădea doi bani pe el. Nu un sunet anume. Nu era *nici* un sunet. Era absența sunetului.

– Unde-i Walt? a întrebat Helen, încercând să vadă în interiorul Volvoului. Și-a curmat brusc țipătul.

– Walt! a urlat Garp. Și-a ținut răsuflarea.

Duncan s-a oprit din plâns.

Nu auzeau nimic. Și Garp știa ca Walt avea o răceală pe care-o puteai auzi din camera alăturată – chiar și la două camere distanță puteai auzi hârâitul încărcat din pieptul copilului.

– Walt! au țipat ei.

Helen și Garp aveau să-și spună în șoaptă, mai târziu, că în acel moment și-l imaginaseră pe Walt cu urechile sub apă, ascultând intens degetele care se jucau în vană.

– Încă îl mai văd, a șoptit Helen, mai târziu.

– Tot timpul, a spus Garp. Știu.

– Închid doar ochii.

– Așa e. Știu.

Duncan însă a exprimat cel mai bine această senzație. Duncan zicea că uneori era ca și când ochiul drept pe care nu-l mai avea nu-i lipsea chiar de tot.

– E ca și când încă mai văd prin el, uneori. Dar e ca o amintire, nu e chiar adevărat – ceea ce văd.

– Poate că a devenit ochiul cu care-ți vezi visele, i-a spus Garp.

– Cam așa ceva, a zis Duncan. Dar pare așa de adevărat.

– E ochiul tău *imaginar*, a mai spus Garp. Și ochiul ăsta poate fi foarte adevărat.

– E ochiul cu care încă îl mai văd pe Walt, a mai zis Duncan. Înțelegi?

– Înțeleg, a zis Garp.

Mulți copii de luptători au gâturi rezistente, dar nu toți copiii au gâturi suficient de rezistente.

Garp părea acum să aibă un rezervor nesecat de bunătate, pe care o revărsa asupra lui Duncan şi Helen; timp de un an de zile, el le-a vorbit cu blândeţe; timp de un an de zile, nu şi-a pierdut nici o clipă răbdarea faţă de ei. Nu e exclus să-şi fi pierdut ei răbdarea din pricina delicateţii lui. Un an întreg, a observat odată Jenny Fields, le-a trebuit celor trei să se tămăduiască unul pe celălalt.

În tot acest an, se întreba Jenny Fields, ce-au făcut oare cu *celelalte* sentimente pe care le au fiinţele umane? Helen le-a ascuns; Helen era foarte puternică. Duncan le vedea doar cu ochiul care-i lipsea. Iar Garp? Şi el era puternic, dar nu îndestul de puternic. El a scris un roman, *Lumea văzută de Bensenhaver,* în care s-au topit toate celelalte sentimente ale sale.

Când John Wolf, editorul lui Garp, a citit primul capitol din *Lumea văzută de Bensenhaver,* i-a scris o scrisoare lui Jenny Fields. „Ce dracu' se întâmplă acolo? o întreba el în scrisoare. Îmi vine să cred că inima lui Garp a devenit perversă din pricina durerii."

Dar S.M. Garp se simţea călăuzit de un impuls tot atât de bătrân ca şi Marc Aureliu, care a avut înţelepciunea şi a simţit nevoia să scrie că „în viaţa unui om, timpul său este doar o clipă... judecata lui – o străfulgerare palidă".

15

Lumea văzută de Bensenhaver

Când Oren Rath a intrat în bucătărie, Hope Standish era acasă cu fiul ei Nicky. Ștergea vasele, dar a zărit imediat cuțitul pescăresc lung, cu lama subțire, cu un tăiș neted, iar cu celălalt anume zimțat ca un ferăstrău pentru curățat solzii și mărunțaiele. Nicky nu împlinise trei ani; încă mânca într-un scaun înalt și tocmai era cu micul dejun în față, când Oren Rath se opri în spatele lui și îi lipi lama spintecătoare de gât.

– Lasă vasele alea, îi spuse lui Hope.

Doamna Standish se supuse. Nicky gânguri; cuțitul îl gâdila sub bărbie.

– Ce vrei? întrebă Hope. Îți dau orice vrei.

– Cred și eu, spuse Oren Rath. Cum te cheamă?

– Hope.

– Io-s Oren.

– Frumos nume.

Nicky nu se putea răsuci în scaunul înalt ca să se uite la străinul care-l gâdila sub bărbie. Avea degetele murdare de cereale muiate în lapte, și când întinse mâna spre cea a lui Oren Rath, acesta păși din spatele scaunului și atinse obrazul bucălat al copilului cu tăișul fin, foarte ascuțit. Îi făcu o crestătură mică, parcă ar fi vrut să sublinieze discret osul obrazului. Apoi se dădu puțin îndărăt, ca să privească fața surprinsă a băiețelu-

lui, să înregistreze țipătul lui scurt; o linie subțire, cât un fir de ață, ca însăilarea unui buzunar, apăru pe obrazul lui. Ca și când, pe neașteptate, copilul căpătase branhii.

– Io vreau să facem treabă, spuse Oren Rath. Hope porni spre Nicky, dar Rath îi făcu semn să se oprească. N-are nevoie de tine, îi spuse. N-are chef de cereale. Vrea un biscuițel.

Nicky începu să urle.

– O să se înece cu el dacă plânge, spuse Hope.

– Ai chef de ciorovăială? întrebă Oren Rath. Ai chef să vorbim despre înecat? Îi tai puțulica și i-o vâr pe gât – dacă ai chef să vorbim despre înecat.

Hope îi dădu lui Nicky un biscuit și el se opri din plâns.

– Ce ți-am zis? spuse Oren Rath. Ridică în brațe scaunul înalt cu Nicky cu tot și-l strânse la piept. Acuma mergem în dormitor, anunță el. Făcu un semn din cap către Hope. Ia-o înainte.

Străbătură coridorul împreună. Familia Standish locuia la acea vreme într-o casă fără etaj; având copil mic, hotărâseră că o casă fără etaj era mai sigură în caz de incendiu. Hope intră în dormitor și Oren Rath puse scaunul înalt cu Nicky în el chiar în fața ușii. Nicky aproape că nu mai sângera; pe obrazul lui nu era decât o dâră mică de sânge; Oren Rath o șterse cu mâna, apoi își șterse mâna de pantaloni. După care intră în dormitor după Hope. Când închise ușa, Nicky începu să plângă.

– Te rog, spuse Hope. Crede-mă, s-ar putea îneca, și știe cum să coboare din scaun – sau se poate răsturna scaunul. Lui Nicky nu-i place să stea singur.

Oren Rath se apropie de noptieră și tăie firul telefonului cu cuțitul lui pescăresc, la fel de ușor de parcă ar fi tăiat o pară foarte bine coaptă.

– Cred că n-ai chef să te ciorovăiești cu mine, spuse el.

Hope se așeză pe pat. Nicky plângea, dar nu cu disperare; după cum plângea, s-ar fi zis că în curând avea să înceteze. Hope începu și ea să plângă.

– Ia scoate-ți hainele, îi zise Oren.

O ajută să se dezbrace. Era un bărbat înalt, blond-roșcat, pă rul îi era lins și lipit de țeastă precum iarba înaltă culcată de un torent. Mirosea a siloz, și Hope își aminti de camioneta turcoaie pe care o zărise pe alee, chiar înainte ca el să apară în bucătărie

– Ia te uită, ai și covor în dormitor, observă el.

Avea trupul subțire, dar musculos; mâini mari și stângace, la fel ca labele unui puiandru care se va face un dulău în toată legea. Părea să n-aibă fir de păr pe trup, dar de fapt părul era atât de blond, încât aproape că nu se zărea pe piele.

– Îl cunoști pe soțul meu? întrebă Hope.

– Știu când e acasă și când nu e, zise Rath. Ascultă, făcu el deodată; Hope își ținu respirația. Auzi? Puștiului tău nici mă car nu-i pasă.

Nicky gângurea de partea cealaltă a ușii dormitorului, mozolindu-și biscuitul. Hope începu să plângă și mai tare Când Oren Rath o atinse, nepriceput și grăbit, ea avu impresia că era atât de uscată, încât nu va fi destul de largă nici măcar pentru degetul lui.

– Te rog, așteaptă, zise ea.

– Fără vorbe cu mine.

– Nu, nu. Vreau să spun că te pot ajuta, zise ea. Dorea ca el să intre și să iasă din ea cât mai repede cu putință; se gândea la Nicky în scaunul lui înalt, afară pe coridor. Vreau să spun că pot face în așa fel ca totul să fie foarte bine, mai zise ea fără convingere; nu știa cum să spună ceea ce spunea.

Oren Rath o prinse de un sân cu un gest din care Hope înțelese că el nu atinsese în viața lui un sân; mâna îi era rece, însă ea se înfioră. În stângăcia lui, Oren o lovi cu creștetul în gură.

– Lasă vorba, mârâi el.

– Hope! strigă cineva.

Amândoi auziră și înghețară. Oren Rath se holbă la firul tăiat al telefonului.

– Hope?

Era Margot, vecina și prietena ei. Oren Rath atinse lama rece și lată a cuțitului de sfârcul lui Hope.

– O să intre peste noi, șopti Hope. E o prietenă bună de-a mea.

– Dumnezeule, Nicky, o auziră pe Margot spunând. Da' știu c-ai împrăștiat mâncarea prin toată casa. Mămica se îmbracă?

– O să vă fut pe amândouă și-o să vă omor pe toți, șopti Oren Rath.

Hope îi înconjură talia cu picioarele ei puternice și-l strânse, cu cuțit cu tot, la pieptul ei.

– Margot! țipă ea. Ia-l pe Nicky și fugi! *Te rog!* țipă ea și mai tare. E un nebun aici care o să ne omoare pe toți! Ia-l pe Nicky, ia-l pe Nicky!

Oren Rath stătea înlemnit deasupra ei, ca și când era prima oară că-l îmbrățișa cineva. Nu se zvârcoli, nu folosi cuțitul. Stăteau amândoi nemișcați și ascultau cum Margot îl trage pe Nicky cu scaun cu tot după ea pe coridor și iese pe ușa de la bucătărie. Un picior al scaunului se lovi de frigider, dar Margot nu se opri să-l scoată pe Nicky din scaun decât atunci când ajunse la câteva case depărtare și când deschise cu un brânci ușa de la propria ei casă.

– Nu mă omorî, murmură Hope. Pleacă iute și-ai să scapi. Pentru că ea telefonează acum la poliție.

– Îmbracă-te, îi spuse Oren Rath. Încă nu te-am avut, da' asta am de gând. Când o izbise cu creștetul în gură, buza lui Hope se lovise de dinți și plesnise, încât acum sângera. Io chiar vreau să fac treabă cu tine, repetă el, ceva mai nesigur de data asta.

Avea trup osos și lipsit de grație, ca al unui juncan. O puse să îmbrace doar rochia, fără lenjerie, o îmbrânci desculță pe coridor și o urmă tot desculț, cu ghetele sub braț. Abia când urcă lângă ea în camionetă își dădu Hope seama că el își pusese o flanelă de-a soțului ei.

– Probabil că Margot a notat numărul mașinii tale, îi spuse ea.

Răsuci oglinda retrovizoare ca să se privească; își șterse buza însângerată cu gulerul lat al rochiei. Oren Rath o pocni cu brațul în ureche, făcând-o să se izbească cu partea cealaltă a capului în portieră.

– Am nevoie de oglindă ca să văd, zise. Nu te fâțâi, că îți pocnesc rău de tot.

Îi luase sutienul, pe care-l folosi acum ca să-i lege mâinile de balamalele groase, ruginite ale compartimentului de la bord ce stătea deschis în fața ei.

Conducea de parcă nu era deloc grăbit să iasă din oraș. Nu dădu semne de nerăbdare atunci când trebui să se oprească la stopul cel lung de la universitate. Se uita la pietonii care traversau; clătină din cap și plescăi din limbă când văzu cum erau îmbrăcați unii dintre studenți. De pe locul ei, Hope zărea fereastra cabinetului soțului ei, dar nu știa dacă el era acolo în acel moment, sau într-o sală de curs.

De fapt, era în cabinet – patru etaje mai sus. Dorsey Standish privi pe fereastră afară și văzu cum se schimbă luminile semaforului; mașinile aveau verde, hoardele de studenți se opriră pentru câtăva vreme la porțile din dreptul trecerii de pietoni. Lui Dorsey Standish îi plăcea să se uite la mașini. Sunt multe mașini străine care-ți iau ochii într-un oraș universitar, dar aici mașinile de soiul ăsta contrastau cu acelea ale localnicilor: camioanele fermierilor, remorci cu laturile din șipci, pentru transportul porcilor și al vitelor, tot felul de mașinării ciudate pentru culesul recoltelor, toate murdare de noroiul de la fermă și de pe drumurile de țară. Standish n-avea habar ce însemna o fermă, dar îl fascinau animalele și mașinăriile – în special vehiculele cu aspect amenințător, care-l zăpăceau de-a dreptul. Tocmai acum trecea una, cu un burlan mare – pentru ce? – și cu o rețea de cabluri care trăgeau sau sprijineau ceva foarte greu. Lui Standish îi plăcea să încerce să-și închipuie cum funcționau toate astea.

Chiar sub fereastră, o camionetă turcoaz sinistră înainta odată cu celelalte mașini; aripile erau numai urme de lovituri, grilajul din față îndoit înăuntru și înnegrit de mușteie strivite și – ți imagina Standish – de capetele păsărilor rămase înfipte acolo. În cabină, lângă șofer, lui Dorsey Standish i se păru că vede o femeie drăguță – ceva din părul și din profilul ei îi aminti de Hope, și rochia, zărită o clipă, avea o culoare pe care o identifică imediat ca fiind una dintre culorile preferate ale soției lui. Dar el se afla la patru etaje mai sus; mașina trecuse, iar geamul din spate era atât de murdar de noroi, încât nu se mai putea vedea nimic prin el. Și oricum începea cursul de la nouă și jumătate. Dorsey Standish hotărî că o femeie care călătorea într-un vehicul atât de îngrozitor nu putea să fie drăguță.

– Pun pariu că bărbatu-tău își regulează studentele, spuse Oren Rath. Mâna lui mare, în care ținea cuțitul, zăcea în poala lui Hope.

– Nu, nu cred, zise ea.

– Căcat, habar n-ai de *nimic,* pufni el. O să te fut atât de bine, că n-o să vrei să te mai oprești.

– Nu-mi pasă ce faci, spuse Hope. Acum nu-i mai poți face nici un rău copilului meu.

– Da' pot să-ți fac *ție* tot felul de chestii, zise Oren Rath. O mulțime de chestii.

– Da. Adică tu vrei să faci treabă, îl luă Hope peste picior.

Străbăteau zona de ferme din afara orașului. Rath rămase tăcut o vreme. Apoi spuse:

– Nu-s chiar atât de nebun pe cât crezi.

– Nici nu cred că ești nebun, minți Hope. Cred doar că ești un puști prostuț și excitat, care nu s-a regulat niciodată.

Probabil că Oren Rath simțea în acest moment că începea să piardă cu repeziciune avantajul terorii pe care-l avusese până acum. Hope căuta să obțină *orice* avantaj, dar nu știa dacă Oren Rath era destul de sănătos la cap ca să se lase umilit.

Părăsiră drumul de țară și intrară pe o alee lungă, noroi truită, ce ducea la o casă de fermă ale cărei ferestre erau acoperite cu fâșii opace de plastic; pe terenul din fața casei, lăsat în paragină, zăceau împrăștiate piese de tractor și tot felul de fiare vechi. Pe cutia poștală scria R.R.W.E & O RATH.

Familia Rath asta nu avea nici o legătură cu faimoșii cârmuitori Raths, dar, din câte se părea, țineau o fermă de porci. Hope văzu un șir de acareturi cenușii, cu acoperișuri înclinate, din tablă ondulată. Pe rampa de lângă hambarul cafeniu, o scroafă adultă zăcea pe o parte, abia respirând; lângă ea se aflau doi bărbați, care lui Hope i se părură a fi doi mutanți produși de același agent mutagen ce-l crease și pe Oren Rath.

– Acuma vreau camioneta neagră, îi se adresă Oren. Pe-a talaltă o caută.

Cu un gest dintre cele mai obișnuite, tăie cu cuțitul poș căresc sutienul care lega mâinile lui Hope de balamalele compartimentului.

– Căcat, zise unul dintre bărbați.

Celălalt ridică din umeri; avea o pată roșie pe față – un fel de semn din naștere, de culoarea zmeurei și cu aceeași suprafață bășicată. De fapt, asta îi și era porecla în familie: Rath Zmeură. Din fericire, Hope nu avea de unde să știe acest lucru.

Nu se uitaseră la Oren sau la Hope. Scroafa cu respirația grea tulbură liniștea ogrăzii cu un vânt bubuitor.

– Drace, iar a apucat-o, spuse bărbatul care n-avea semn pe față; în afara ochilor, fața *lui* era mai mult sau mai puțin normală. Se numea Weldon.

Rath Zmeură citi eticheta de pe sticla maronie pe care o ținea întinsă spre scroafă, parcă-i oferea ceva de băut.

– „Poate să producă gaze și meteorism", scrie aici.

– Nu zice că produce un porc ca *ăsta*, spuse Weldon.

– Îmi trebuie camioneta neagră, repetă Oren.

– Păi, cheia e-n contact, spuse Weldon Rath. Dacă crezi că tu descurci de unul singur.

Oren Rath o îmbrânci pe Hope spre camioneta neagră. Cu sticla cu doctoria pentru porci în mână, Zmeură se holbă la Hope când ea îi spuse:

– Mă răpește. O să mă violeze. Poliția e pe urmele lui.

Zmeură continua să se holbeze la Hope, dar Weldon se răsuci spre Oren.

– Sper că nu faci vreo tâmpenie de să n-o poți duce, îi spuse.

– N-avea grijă, îl asigură Oren.

Cei doi bărbați se întoarseră din nou spre porc, concentrându-și toată atenția asupra lui.

– Mai aștept o oră și dup-aia îi mai dau o dușcă, spuse Zmeură. Ne-am săturat de veterinar săptămâna asta, ce zici?

Scărpină cu vârful cizmei gâtul murdar de noroi al scroafei; scroafa trase un vânt.

Oren o duse pe Hope în spatele hambarului, unde grâul se revărsa din siloz. Câțiva purcei, cu puțin mai mari decât niște pisoi, se jucau în el. O luară la fugă atunci când Oren dădu drumul la motorul camionetei negre. Hope începu să plângă.

– Nu vrei să mă lași să plec? îl întrebă ea.

– Încă nu te-am avut.

Picioarele goale ale lui Hope erau înghețate și negre de noroiul primăverii.

– Mă dor picioarele,.spuse ea. Unde mergem?

Văzuse o pătură veche în remorcă, murdară toată de paie. *Într-acolo* își închipuia ea că mergeau: pe câmp, iar acolo se vor întinde pe pământul reavăn al primăverii – și după ce treaba se va fi încheiat și gâtul îi va fi fost despicat, și după ce va fi fost spintecată cu cuțitul pescăresc, el o s-o învelească în pătura aruncată acum grămadă pe podeaua din spate a camionetei, ca și când acoperea cadavrul vreunui pui de animal.

– Trebe să găsesc un loc bun unde să te *am,* zise Oren Rath. Te-aș fi ținut acasă, da' acolo ar fi trebuit să te împart cu ceilalți.

Hope Standish încerca să înțeleagă mecanismul necunoscut al lui Oren Rath. Ăsta nu *funcționa* ca ființele umane cu care era ea obișnuită.

– Ceea ce faci tu e rău, spuse ea.

– Nu, nu e. N-o să *fie.*

– O să mă violezi, spuse Hope. Asta e rău.

– Nu vreau decât să te *am,* zise el.

Nu se mai ostenise să o lege încă o dată de balamale. Oricum n-avea unde să fugă. Mergeau numai pe drumuri de țară lungi de o milă, ce mărgineau parcelele, și înaintau încet, spre vest, în mici pătrate, așa cum înaintează calul pe tabla de șah un pătrat în față, două lateral, unul lateral, două în față. La început, lui Hope i s-a părut că mergeau aiurea, dar apoi s-a întrebat dacă nu cumva el cunoștea drumurile atât de bine, încât știa cum să străbată o distanță lungă fără să fie nevoit să treacă prin orașe. Nu vedeau decât indicatoarele pentru orașe, și deși era imposibil să se fi depărtat mai mult de treizeci de mile de universitate, Hope nu recunoștea nici unul dintre numele Coldwater, Hills, Fields, Plainview. Poate că nici nu *sunt* orașe, își spuse ea, ci indicatoare banale pentru localnici – prin care își identificau parcelele, ca și când n-ar fi cunoscut cuvintele simple pentru lucrurile pe care le vedeau în fiecare zi.

– N-ai nici un drept să-mi faci așa ceva, spuse Hope.

– Căcat, zise el.

Apăsă brusc pe frână, aruncând-o pe Hope în față, în bordul dur al camionetei. Fruntea i se izbi de parbriz și dosul palmei i se lovi de nas. Hope simți cum îi plesnește în piept ceva ca un mușchi mic, sau un oscior. Apoi Oren își înfipse talpa în accelerator, de data asta proiectând-o de spetează.

– Nu-mi place să stau la discuții, zise el.

Nasul lui Hope sângera; stătea cu capul plecat în față, sprijinit în mâini, și sângele îi picura pe coapse. Se smiorcăi puțin; sângele i se scurse pe buză și îi mânji dinții. Își ridică puțin capul, ca să poată gusta sângele. Fără să știe de ce, sângele avu darul s-o liniștească – o ajută să gândească. Știa că pe frunte avea un cucui, care se învinețise aproape instantaneu și care tot creștea sub pielea ei fină. Când își trecu mâna peste frunte și atinse cucuiul, Oren Rath o privi și izbucni în râs. Ea îl scuipă – o flegmă subțire, cu vinișoare roșii de sânge. Flegma se lipi de obrazul lui Oren, apoi alunecă în jos spre gulerul cămășii flanelate a soțului ei. Mâna lui, teșită și lată ca talpa unei cizme, i se înfipse lui Hope în păr. Ea îl prinse de antebrațe cu amândouă mâinile, îi smuci încheietura spre gură și își înfipse dinții în partea moale, acolo unde părul nu crește întotdeauna și unde sângele curge prin vene albastre.

Voia să-l omoare în felul acesta imposibil, dar abia dacă avu răgazul să-i cresteze pielea. Brațul lui era atât de puternic, încât o smuci pe Hope în sus de pe locul ei și o trase în poala lui. O împinse cu ceafa în volan – claxonul îi zbârnâi până în străfundul capului – și îi zdrobi nasul cu încheietura mâinii stângi. Apoi își puse mâna înapoi pe volan. Cu mâna dreaptă îi cuprinse capul și-o lipi cu fața de pântecul lui; când simți că ea nu se mai zbătea, îi lăsă capul pe coapsă. Mâna și-o așeză ușor peste urechea ei, vrând parcă să-i țină țipătul claxonului în cap. Din pricina durerii de la nas, Hope închisese ochii.

Oren făcu niște viraje la stânga, ceva mai multe la dreapta. Fiecare viraj, Hope știa asta, însemna că parcursese o milă. Mâna lui i se așezase acum pe ceafă. Hope putea din nou auzi și-i simțea degetele împletindu-i-se în păr. Fața îi amorțise.

– Nu vreau să te omor, spuse el.

– Atunci *n-o face.*

– Da' *trebe.* După ce-o facem, o să *trebuiască* să te omor.

Cuvintele lui avură asupra ei același efect ca și sângele. Hope învățase că lui nu-i plăcea să fie contrazis. Înțelese că pierduse un punct: violul. O s-o violeze. Trebuia să considere treaba asta ca și făcută. Ceea ce conta acum era să *rămână în viață;* știa că asta însemna să-i supraviețuiască lui. Știa că asta însemna să facă în așa fel încât să fie prins, sau să fie omorât, sau să-l omoare ea.

În dreptul obrazului simți mărunțișul din buzunarul lui; blugii erau moi și lipicioși din pricina prafului de la fermă și a uleiului de mașină. Catarama de la curea o apăsa pe frunte; buzele atingeau pielea uleioasă a curelei. Cuțitul pescăresc era ținut într-o teacă, știa asta. Dar unde era teaca? N-o putea vedea; nu îndrăznea s-o caute cu mâinile. Deodată, în dreptul ochilor văzu cum apare umflătura penisului. În acea clipă se simți – cu adevărat pentru prima oară – paralizată aproape, înspăimântată dincolo de orice putință de stăpânire, incapabilă să-și mai stabilească prioritățile. Dar și de data asta o ajută Oren Rath.

– Uite cum să iei lucrurile, spuse el. Puștiul tău a scăpat. Știi doar că aveam de gând să-l omor și pe puști.

Logica versiunii ăsteia aparte de normalitate a lui Oren Rath îi limpezi lui Hope cu violență gândurile și simțurile; acum auzea celelalte mașini. Nu erau multe, dar la câteva minute o dată tot trecea una. Și-ar fi dorit să poată vedea, dar știa că nu erau chiar atât de izolați pe cât fuseseră. *Acum,* își spuse ea, înainte să ajungă el acolo unde vrea să mergem – dacă o fi având habar unde mergem. Îi venea să creadă că Oren avea habar. Măcar înainte ca el să părăsească drumul ăsta – înainte să ajungă din nou undeva unde nu sunt oameni.

Oren Rath se foi în scaun. Erecția îl incomoda. Fața caldă a lui Hope în poala lui, mâna lui în părul ei îl stârneau. *Acum,* își spuse Hope. Își frecă obrazul de coapsa lui, de parcă și-ar fi căutat o poziție mai comodă pe o pernă – pe *sula* lui, știa asta. Se mișcă până când umflătura din pantalonii lui jegoși se

îmbătoşă fără ca faţa ei s-o atingă. O putea însă atinge cu respiraţia ei; se ridica din poala lui aproape de gura ei, astfel că ea începu să respire pe ea. O durea prea mult să respire pe nas. Îşi adună buzele sub formă de O, ca într-un sărut, îşi concentră respiraţia şi, foarte încet, expiră.

Ah, Nicky, îşi spuse ea în gând. Şi Dorsey, soţul ei. O să-i vadă din nou, aşa spera. Lui Oren Rath îi dădea respiraţia ei fierbinte, ţintită. Asupra lui îşi îndrepta unicul gând rece: o să ţi-o plătesc, jigodie ce eşti. Din câte îşi dădea ea seama, experienţa sexuală de până atunci a lui Oren Rath nu inclusese asemenea subtilităţi ca respiraţia ţintită a lui Hope. El încercă să-i mute capul în poală în aşa fel încât să aibă încă o dată contact cu faţa ei fierbinte, dar în acelaşi timp nu voia să-i tulbure respiraţia înceată. Ceea ce făcea ea îl stârnea pe el să-şi dorească un contact şi mai mare, dar era groaznic gândul că ar fi putut pierde contactul picanator pe care-l avea acum. Începu să se foiască şi mai tare. Hope nu se grăbea. Mişcarea lui aduse în cele din urmă umflătura din blugii soioşi chiar lângă buzele ei. Ea şi le lipi de stofa pantalonilor, fără să-şi mişte gura. Oren Rath nu simţea decât un curent fierbinte care trecea prin ţesătura moale a blugilor; gemu. O maşină se apropie, trecu; el învârti de volan. Îşi dădea seama că începea să depăşească linia de mijloc a drumului.

– Ce faci acolo? o întrebă pe Hope.

Foarte uşor, Hope îşi lipi dinţii de pantalonii lui umflaţi. El îşi ridică genunchiul, apăsă pe frână, o izbi în cap, o lovi la nas. Îşi împinse mâna între faţa ei şi poala lui. Ea crezu că acum o va lovi cu adevărat, dar el se chinuia să-şi desfacă şliţul.

– Am văzut fotografii cu chestia asta, zise el.

– Lasă-mă pe mine, spuse ea.

Trebui să se ridice, numai puţin, ca să-i deschidă fermoarul. Voia să vadă unde se aflau; erau tot în afara oraşului, bineînţeles, dar şoseaua avea marcaje albe. Scoase mădularul din pantaloni şi-l luă în gură, fără să se uite la chipul bărbatului.

– Căcat, spuse el.

Ea simți că se sufocă; se temea să nu-i vină să vomite. Apoi însă îl puse în fundul obrazului unde, își zicea ea, va avea răgazul să-l țină multă vreme. Oren ședea înțepenit, însă tremura atât de tare, încât ea înțelese că ceea ce i se întâmpla acum depășea până și experiențele închipuite de mintea lui. Asta o liniști pe Hope; îi dădu încredere și totodată un simț al timpului. Îl sugea încet, atentă să audă eventualele mașini trecând. Își dădea seama că el încetinise. La primul semn pe care avea să-l perceapă că el părăsea acest drum, va trebui să-și schimbe planurile. Aș putea să i-o mușc de tot? se întrebă ea. Dar își spuse că probabil n-ar fi izbutit – cel puțin nu suficient de repede.

Apoi două camioane trecură pe lângă ei, la scurt timp unul după altul; în depărtare i se păru că aude claxonul altei mașini. Începu să sugă mai repede – el își înălța și mai sus coapsele. Parcă mergeau mai iute acum. O mașină trecu pe lângă ei, îngrozitor de aproape, își zise ea. Claxonul urlă la ei.

– Futu-ți morții mă-tii! urlă Oren Rath în urma camionului.

Începea să se bâțâie în sus și-n jos în scaun, lovind-o pe Hope la nas. Ea trebuia acum să fie atentă să nu-i facă lui vreun rău; voia să-i facă mult rău. Fă-l să-și piardă capul, se îndemnă singură.

Deodată se auzi zgomot de pietriș, care lovea tabla de dedesubt a camionetei. Hope își strânse repede gura în jurul penisului. Dar nu se izbeau de nimic și nici nu virau pe alt drum; Oren trăsese brusc la marginea șoselei și frâna. Camioneta se opri. Oren îi cuprinse fața în palme; coapsele lui se întăriră și o izbiră în maxilar. O să mă înec cu chestia asta, își spuse ea, dar el îi ridică fața din poala lui.

– Nu! Nu! țipă el.

Împroșcând cu pietriș, un camion trecu în viteză pe lângă ei și îi acoperi vorbele.

– Nu am *chestia* pusă, îi zise el. Dacă ai vreun virus, o să-noate până-n mine.

Hope se așeză în genunchi, buzele îi erau fierbinți și o dureau, nasul îi zvâcnea. El voia să-și pună un prezervativ, dar când îl scoase din pachețelul de staniol, se uită la el ca și când nu asta se aștepta să vadă – ca și când și-ar fi imaginat că trebuia să fie verde deschis la culoare! Ca și când nu știa cum să și-l pună.

– Dezbracă-te de rochie, zise el; era stânjenit că ea îl privea.

Hope vedea câmpurile de-o parte și de alta a șoselei, și partea din spate a unei pancarte la câțiva metri mai încolo. Dar nu se zărea nici o casă, nici un alt semn, nici un drum care să intersecteze șoseaua. Nu venea nici o mașină, nici un camion. Simțea că nu mai avea mult și o să i se oprească inima în loc.

Oren Rath se dezbrăcă înfrigurat de cămașa bărbatului ei; o azvârli afară pe fereastră; Hope o văzu aterizând pe șosea. Oren își scoase cizmele, ajutându-se de pedala de frână, proptindu-și genunchii blonzi și înguști de volan.

– Mișcă-te mai încolo! spuse el.

Hope stătea lipită de portiera din dreptul locului ei. Știa – chiar dacă ar fi izbutit să iasă din mașină – că nu putea fugi mai repede decât el. N-avea pantofi – iar picioarele lui păreau să aibă tălpi ca niște labe de câine.

El avea probleme cu pantalonii; strânse între dinți prezervativul răsucit. Apoi rămase în pielea goală – își aruncase pantalonii undeva – și își puse prezervativul ca și când penisul lui n-ar fi simțit nimic mai mult decât simțea coada, tare ca talpa, a unei broaște țestoase. Hope încerca să-și desfacă nasturii de la rochie și lacrimile i se urcau din nou în gât, deși se lupta să și le înghită, când el prinse deodată de rochia ei și începu să i-o tragă peste cap; rochia se împiedică în brațele ei. El îi smuci dureros coatele spre spate.

Oren era prea lung să încapă în cabină. Una dintre portiere trebuia deschisă. Hope întinse mâna spre mânerul de deasupra capului ei, dar el o mușcă de gât.

– Nu! urlă Oren.

Își răsuci picioarele – ea văzu că pielea lui sângera; se tăiase în muchia claxonului. Călcâiele lui bătătorite apăsară mânerul portierei din partea șoferului. Cu ambele picioare împinse portiera. Peste umărul lui, Hope văzu mâzga cenușie a drumului - gleznele lui lungi ieșeau drept în șosea, numai că acum nu trecea nici o mașină. O durea capul; era pironită în ușă. Trebui să se împingă în jos, pe scaun, mai adânc sub trupul lui, și mișcarea ei îl făcu să scoată un chițăit ininteligibil. Simți mădularul lui cauciucat alunecându-i pe pântec. Apoi întregul lui trup se încordă și Oren o mușcă de umăr cu sălbăticie. Venise!

– Căcat! țipă el. Am *făcut-o!*

– Nu, spuse ea, îmbrățișându-l. Nu, poți mai *mult.*

Știa că dacă el credea că isprăvise cu ea, o va omorî.

– Mult mai mult, îi susură ea în urechea ce mirosea a praf.

Trebui să-și ude degetele ca să se ude pe sine. Isuse, n-am să-l bag niciodată în mine, gândi ea, dar când îl găsi cu mâna, își dădu seama că prezervativul era din cele alunecoase.

– Ahhhh, suspină el. Încă mai stătea deasupra ei; părea surprins de locul în care-l băgase ea, ca și când n-ar fi știut prea bine ce se găsea colo. Ahhh, repetă el.

Ahhh, ce? se miră Hope. Își ținu răsuflarea. O mașină, o străfulgerare de roșu, trecu în viteză prin dreptul portierei deschise – urletul claxonului și câteva fluierături din partea pasagerilor, înăbușite, batjocoritoare, stingându-se în depărtare. Bineînțeles, gândi ea: arătăm ca doi fermieri care ne regulăm la marginea drumului; probabil că așa ceva se întâmplă tot timpul. Nimeni n-o să oprească, își spuse ea, decât doar poliția. Își închipui un sticlete cu fața lată itindu-se peste umărul smucit al lui Rath și făcându-și note. „Nu în drum, amice", i-ar spune sticletele. Și când ea ar urla la el „Viol! Mă *violează*", individul i-ar face semn cu ochiul lui Oren Rath.

Zăpăcit, Rath părea să caute cu multă prudență ceva înăuntrul ei. Dacă a venit adineaori, cât timp mai am până vine din

nou? se întrebă Hope. Dar el îi apărea mai degrabă ca un țap decât ca o ființă umană, și gânguritul acela de bebeluș din gâtlejul lui, pe care-l auzea fierbinte lângă urechea ei, era ultimul sunet pe care și-l imagina că l-ar fi putut auzi.

Hope se uita la tot ceea ce putea vedea. Cheile care se bălăngăneau în contact erau prea departe ca să ajungă la ele: și ce-ar fi putut face cu o legătură de chei? O durea spatele, astfel că se împinse cu mâna de bord, încercând să mute puțin greutatea trupului lui de deasupra ei; ceea ce pe el îl excită și-l făcu să mârâie în urechea ei:

– Nu te mișca.

Ea se strădui să se supună.

– Aaahhh, gemu el aprobator. Grozav. O să te omor repede. Nici n-ai să știi. Fă tot așa și-am să te omor bine.

Mâna ei se frecă de un buton de metal, neted și rotund; degetele îl atinseră și Hope nu trebui nici măcar să-și întoarcă fața de la Oren și să se uite, ca să știe ce buton era ăla. Deschidea torpedoul, drept care împinse de el. Ușita cu arc îi apăsă deodată mâna. Hope scoase un „Aahhh!" prelung și sonor, ca să acopere zgomotul făcut de obiectele aflate înăuntru care se rostogoleau încoace și-ncolo. Mâna ei atinse o cârpă, iar degetele nimeriră peste ceva aspru. Niște sârmă, un obiect ascuțit, dar prea mic – șurubelnițe și cuie, un nit, probabil o balama spre alt compartiment. Nimic ce i-ar fi putut fi de folos. Cotrobăiala în torpedo îi provocă dureri în braț; își lăsă mâna să cadă pe podeaua cabinei. Când un alt camion trecu pe lângă ei – miorlăituri ca de pisică și grohăituri de la claxon, și nici un semn de încetinire măcar pentru a privi mai bine –, Hope începu să plângă.

– Va *trebui* să te omor, gemu Rath.

– Ai mai făcut asta înainte? întrebă ea.

– Cum să nu, zise el și se înfipse în ea – prostește, ca și când încerca s-o impresioneze cu smucelile lui brutale.

– Și le-ai omorât și pe ele? mai întrebă ea. Mâna ei, fără o țintă precisă, frământa ceva – o țesătură – pe podeaua cabinei.

– Erau animale, recunoscu Rath. Dar și pe ele a trebuit să le omor.

Lui Hope i se făcu rău și degetele i se încleștară pe țesătura de pe podea – o jachetă veche sau așa ceva.

– Porci? întrebă ea.

– Porci! exclamă el. Căcat, nimeni nu fute porci.

Probabil că *cineva* face și așa ceva, gândi Hope.

– Erau oi, spuse Rath. Și un vițel.

Dar asta nu ajuta, Hope își dădea seama. Îl simți zgârcindu-se înăuntrul ei; așa nu făcea decât să-i distragă atenția. Își stăpâni un suspin care părea gata să-i crape capul dacă i-ar fi scăpat din gâtlej.

– Te rog, încearcă să fii bun cu mine, spuse ea.

– Nu mai vorbi. Mișcă-te cum te-ai mișcat.

Ea se mișcă, dar, pare-se, nu așa cum ar fi trebuit.

– Nu! strigă el.

Degetele lui i se înfipseră lui Hope în șira spinării. Ea încercă să se miște altfel.

– 'șa! spuse el.

Acum se mișca și el, hotărât și cu un scop – mecanic, fără un sunet.

Ah, Dumnezeule, gândi Hope. Ah, Nicky. Și Dorsey. Apoi își dădu seama ce anume ținea în mână: pantalonii lui. Iar degetele ei, brusc la fel de înțelepte ca și cele ale unui orb, localizară șlițul și continuară explorarea; trecură de mărunțișul din buzunar, alunecară peste cureaua latră.

– 'șa, 'șa, 'șa, gâfâi Oren Rath.

Oi, spuse Hope în sinea ei; și un vițel.

– Ah, *te rog,* concentrează-te! își spuse ea cu voce tare sieși.

– Nu vorbi!

Dar acum mâna ei se opri pe ea: pe teaca lungă, tare, de piele. Asta-i copca, degetele rămaseră o clipă pe ea, și asta-i capsa

aia mică. Și ăsta – ah, da! – este capul obiectului, mânerul de os al cuțitului pescăresc pe care-l folosise el ca să-l taie pe fiul ei.

Rana lui Nicky nu era gravă. De fapt, fiecare încerca să-și dea seama de unde și cum se alesese cu ea. Nicky nu vorbea încă. Îi plăcea să se uite în oglindă la crestătura subțire, ca o semilună, care se și închisese.

– Trebuie să fi fost ceva foarte ascuțit, spuse doctorul celor de la poliție.

Margot, vecina, se gândise că era mai bine să cheme și un doctor; găsise sânge pe bavețica lui Nicky. Poliția a găsit sânge și în dormitor: un singur strop pe cuvertura de culoarea smântânii. Nu știau ce să creadă despre stropul acela: nu se vedea nici un alt semn de violență, iar Margot o văzuse pe doamna Standish plecând. Nu arătase ca și când ar fi pățit ceva. Sângele provenea de la buza despicată a lui Hope – când o lovise Oren Rath în gură –, dar nici unul dintre ei nu avea cum să știe acest lucru. În sinea ei, Margot își zicea că poate avusese loc un contact sexual, dar se abținu să spună ceva cu voce tare. Dorsey Standish era prea șocat să fie în stare să gândească. Poliția nu era de părere că fusese timp pentru vreun contact sexual. Doctorul știa că pricina tăieturii lui Nicky nu era o lovitură – și probabil, nici o căzătură.

– Un aparat de ras? făcu el o supoziție. Sau un cuțit foarte ascuțit.

Inspectorul de poliție, un bărbat solid, corpolent și rumen la față, care mai avea doar un an până la pensie, găsi în dormitor firul tăiat al telefonului.

– Un cuțit, spuse el. Un cuțit ascuțit și destul de *greu*.

Numele inspectorului era Arden Bensenhaver, și pe vremuri fusese căpitan de poliție în Toledo, dar metodele lui fuseseră socotite neortodoxe.

Arătă spre obrazul lui Nicky.

– E rană de cuțit cu resort, spuse și le demonstră care era mișcarea din încheietură a mâinii pentru a face o asemenea rană. Dar n-am prea văzut asemenea cuțite prin zonă. Rana este de acest tip, însă probabil că a fost făcută cu un cuțit de vânătoare sau de pescuit.

Margot îl descrise pe Oren Rath ca pe un puști de la țară, într-o camionetă de fermă, doar că avea o culoare ce demonstra influența nefirească a orașului și a universității asupra fermierilor: turcoaz. Dorsey Standish nu făcu cea mai mică asociere între ce spunea acum Margot și camioneta turcoaz pe care o văzuse, sau femeia din cabină despre care crezuse că seamănă cu Hope. Încă nu era în stare să priceapă o iotă.

– Au lăsat vreun bilet? întrebă el.

Arden Bensenhaver căscă ochii la el. Doctorul se uită în podea.

– Adică, în legătură cu vreo *recompensă?* continuă Standish. Era un tip prozaic, drept care se străduia să găsească o explicație prozaică. I se păruse că cineva rostise cuvântul „răpire"; prin urmare, nu era vorba de recompensă în caz de răpire?

– Nici un bilet, domnule Standish, îi spuse Bensenhaver. Nu prea pare să fie vorba de așa ceva.

– Erau în dormitor când l-am găsit pe Nicky în fața ușii, spuse Margot. Dar ea era în regulă când a plecat, Dorsey. Am văzut-o eu.

Nu i-au spus lui Standish despre chiloții lui Hope, aruncați pe podea; însă nu au găsit sutienul. Margot îi spusese lui Arden Bensenhaver că doamna Standish era o femeie care de obicei purta sutien. Plecase desculță; știau și asta. Iar Margot recunoscuse cămașa lui Dorsey pe puștiul ăla de la fermă. Nu reținuse decât o parte din numărul de înmatriculare; un număr din statul respectiv, de mașină de transport, iar primele două cifre arătau că era chiar din districtul acela, dar celelalte cifre nu le văzuse. Placa din spate era murdară de noroi, iar cea din față, lipsea.

– O să-i găsim, spuse Arden Bensenhaver. Nu prea sunt multe camionete prin împrejurimi. Sunt sigur că băieții de la poliția locală le știu pe toate.

– Nicky, ce s-a întâmplat? îl întrebă Dorsey Standish pe băiețel. Îl așeză în poala sa. Ce s-a întâmplat cu mămica? Copilul arăta pe geam afară. Deci voia s-o *violeze?* îi întrebă Dorsey Standish pe toți cei de față.

– Dorsey, spuse Margot, să așteptăm până aflăm.

– Să așteptăm? făcu Standish.

– Îmi cer iertare că pun o asemenea întrebare, interveni Arden Bensenhaver, dar e posibil ca soția dumneavoastră să aibă pe cineva? Știți la ce mă refer.

Standish rămase mut în fața acestei întrebări, dar s-ar fi zis că o cumpănea cu seriozitate în mintea lui.

– Nu, nu are, răspunse Margot în locul lui. Garantat.

– Trebuie să aflu de la domnul Standish, spuse Bensenhaver.

– Isuse, oftă Margot.

– Nu, nu cred că are, răspunse Standish întrebării inspectorului.

– Bineînțeles că nu are, Dorsey, i se adresă Margot. Hai să mergem cu Nicky la plimbare.

Era o femeie ocupată tot timpul, foarte practică, pe care Hope o plăcea foarte mult. Ieșea în oraș și se întorcea acasă de cinci ori pe zi, mereu pe punctul să isprăvească ceva. De două ori pe an cerea să i se deconecteze telefonul și apoi cerea să i se reconecteze – ca aceia care încearcă să se lase de fumat. Margot avea și ea copii, dar ei erau mai mari – plecați la școală toată ziua – și adesea stătea ea cu Nicky, pentru ca Hope să apuce să facă și ea câte ceva. Dorsey Standish o trata mai mult cu indiferență; deși știa că era o ființă bună și generoasă, acestea nu erau calități care să-i atragă atenția în mod deosebit. Acum își dădea seama că nu era nici din cale afară de atrăgătoare. Nu era atrăgătoare din punct de vedere *sexual,* gândi el, și un sentiment de amărăciune i

se cuibări în suflet: își spunea în sinea lui că nimeni n-ar încerca vreodată s-o violeze pe Margot – în vreme ce Hope era o femeie frumoasă, oricine putea vedea asta. Orice bărbat și-ar dori-o.

Numai că Dorsey Standish judeca totul greșit; nu cunoștea lucrul esențial despre viol – anume că nu contează cine este victima. În cursul istoriei, oamenii au încercat să aibă contacte sexuale forțate cu te miri cine. Cu copii foarte mici, cu persoane foarte în vârstă, chiar și cu morți; și cu animale.

Inspectorul Bensenhaver, care știa multe despre viol, îi anunță că trebuia să treacă la treabă.

Bensenhaver se simțea mai bine când se afla la loc deschis. Prima sa slujbă fusese în patrula de noapte, mergea cu o mașină a poliției și parcurgea vechiul Drum 2 între Sandusky și Toledo. În timpul verii era un drum presărat cu spelunci unde se bea bere și cu mici pancarte scrise de mână care promiteau BOWLING! BILIARD! PEȘTE AFUMAT! și MOMELI VII! Iar Arden Bensenhaver conducea încet, traversa Golful Sandusky și o lua pe malul lacului Erie, spre Toledo, așteptând mașinile pline de adolescenți beți sau de pescari să se joace cu el de-a cine-i mai tare în parcare pe drumul acela neluminat și doar cu două benzi. Mai târziu, când a devenit șeful poliției din Toledo și avea mașină cu șofer, Bensenhaver străbătea acea porțiune de drum atât de inofensivă în timpul zilei. Prăvăliile pentru momeli, și berăriile, și standurile cu fast-food arătau lipsite de apărare în lumină. Era ca și când l-ai fi văzut pe un bătăuș, odinioară spaima-cartierului, dezbrăcându-se pentru o luptă: vedeai gâtul gros, pieptul zdravăn, brațele fără încheieturi la mâini – și apoi, după ce-și scotea și cămașa, vedeai burdihanul trist și neajutorat.

Arden Bensenhaver ura nopțile. Marea bătălie pe care o dusese Bensenhaver cu autoritățile orașului Toledo fusese pentru o iluminație mai bună în timpul nopților de sâmbătă. Toledo era un oraș muncitoresc și Bensenvaher era încredințat că,

dacă orașul și-ar fi putut permite să fie luminat puternic în timpul nopților de sâmbătă, înjunghierile și mutilările – violențele fizice care predominau – ar fi scăzut la jumătate. Dar Toledo socotise că ideea lui nu merita osteneala. Toledo se arăta la fel de neimpresionat de ideile lui Arden Bensenhaver pe cât punea la îndoială metodele sale.

Acum Bensenhaver se simțea relaxat în atâta spațiu deschis. Avea o perspectivă asupra lumii pline de primejdii, pe care întotdeauna dorise să o aibă: survola cu elicopterul întinderea dreaptă și deschisă de pământ – mult deasupra lui, supraveghetorul detașat care-și observă regatul bine ținut în frâu și bine luminat. Ajutorul de șerif districtual îi spuse:

– E o singură camionetă în zonă de culoare turcoaz. E a blestemaților ălora de Rath.

– Rath? nu pricepu Bensenhaver.

– E o întreagă familie, spuse ajutorul de șerif. Urăsc să merg acolo.

– De ce? întrebă Bensenhaver; dedesubt vedea umbra elicopterului traversând un pârâu, apoi un drum, trecând peste un lan de grâu și un lan de soia.

– Toți sunt bizari, explică ajutorul de șerif.

Bensenhaver își întoarse privirile spre el – un tânăr cu fața buhăită și ochi mici, dar plăcut la înfățișare; părul lung atârna în plete de sub pălăria strâmtă, aproape atingându-i umerii. Bensenhaver se gândi la toți jucătorii de fotbal care-și lăsau părul să iasă șuvițe de sub căștile de protecție. Ar fi putut să și-l *împletească* în cozi, unii dintre ei, își spuse el. Acum chiar și oamenii legii arătau astfel. Era bucuros că în curând avea să se pensioneze; nu putea pricepe de ce atât de mulți oameni *doresc* să arate așa cum arată.

– „Bizari"? făcu Bensenhaver.

Până și felul în care vorbeau era același, își continuă el gândul. Foloseau patru sau cinci cuvinte aproape pentru orice.

– Păi, mi s-a adus o reclamație împotriva celui mai tânăr dintre ei nu mai departe de săptămâna trecută, spuse ajutorul de șerif.

Bensenhaver înregistră tonul degajat cu care rostise acel „mi" – din „mi s-a adus" – când, de fapt, Bensenhaver știa foarte bine că cel căruia i se adusese reclamația era șeriful, sau biroul ca atare, și că șeriful considerase probabil că era o treabă simplă, pentru care putea foarte bine să-l trimită pe tânărul lui colaborator s-o rezolve. Dar de ce mi-o fi dat mie pe unul atât de tânăr pentru treaba *asta?* se întrebă Bensenhaver.

– Numele fratelui mai mic este Oren, continuă tânărul. Până și prenumele lor sunt bizare.

– Și reclamația ce conținea? vru să știe Bensenhaver; ochii lui urmăreau un drum lung, neasfaltat, care, din câte se părea, ducea la niște hambare și acareturi construite parcă la întâmplare, dintre care unul era cu siguranță casa principală a fermei, unde locuiau *oameni.* Dar Arden Bensenhaver n-ar fi putut spune care anume era aceea. Pentru el, toate construcțiile alea arătau vag nepotrivite chiar și pentru animale.

– Păi, zise ajutorul de șerif, puștiul ăsta, Oren, dădea târcoale câinelui nu știu cui.

– „Dădea târcoale"? întrebă Bensenhaver fără să-și piardă răbdarea. Asta poate să însemne orice, gândi el.

– Mă rog, răspunse ajutorul de șerif, stăpânii câinelui bănuiau că Oren încerca să *reguleze* câinele.

– Și încerca, într-adevăr?

– Probabil, dar n-aveam de unde să știu. Când am ajuns acolo, nu l-am văzut pe Oren prin preajmă – iar câinele *arăta* în regulă. Adică, de unde să știu eu dacă un câine a fost regulat sau nu?

– Ar fi trebuit să-l *întrebi!* zise pilotul elicopterului – un puști, observă Bensenhaver abia acum, mai tânăr chiar decât ajutorul de șerif.

Până și ajutorul de șerif se uită la pilot cu dispreț.

– Unul din debilii ăia pe care ni-i dă Garda Națională, șopti ajutorul de șerif în urechea lui Bensenhaver, dar Bensenhaver ochise camioneta turcoaz. Era parcată afară, lângă un coteț lung. Nici măcar nu se osteniseră s-o ascundă undeva.

Într-un ocol, un val de porci se legăna într-o parte și-n alta, scoși din minți de elicopterul care se rotea deasupra lor. Doi bărbați slăbănogi, îmbrăcați în salopete, stăteau aplecați peste un porc ce zăcea întins la capătul unei rampe de la intrarea într-un hambar. Se uitară în sus, spre elicopter, ferindu-și fețele de țărâna stârnită de elice.

– Nu atât de aproape. Coboară acolo, pe pajiște, îi spuse Bensenhaver pilotului. Sperii animalele.

– Nu-l văd pe Oren și nici pe bătrân, zise ajutorul de șerif. Mai sunt și alții în afară de ăștia doi.

– Întreabă-i pe ăștia doi unde-i Oren, spuse Bensenhaver. Vreau să mă uit la camionetă.

Era limpede că bărbații îl cunoșteau pe ajutorul de șerif; aproape că nici nu-l priviră când se apropie de ei. În schimb îl urmăriră pe Bensenhaver, în costumul lui banal, cenușiu-cafeniu și cu cravată, cum traversează ograda spre camioneta turcoaz. Arden Bensenhaver nu le aruncă nici o privire, dar îi vedea cu coada ochiului. Sunt *idioți*, își spuse în gând. Lui Bensenhaver îi fusese dat să vadă tot soiul de ticăloși în Toledo – bărbați periculoși, pungași lași și viteji, bărbați care omorau pentru bani și bărbați care omorau pentru sex. Până acum însă nu văzuse o asemenea abjecție benignă, cum avea el impresia că zărea pe chipurile lui Weldon și Zmeură Rath. Simți un fior pe șira spinării. Își zise că trebuia s-o găsească pe doamna Standish, și încă foarte repede.

Nu știa ce anume căuta atunci când deschise portiera camionetei turcoaz, dar Arden Bensenhaver se pricepea să caute necunoscutele. Și imediat zări una – simplă de tot: sutienul tăiat, o parte din el încă mai atârna de balamaua ușii de la torpedou;

celelalte două părți erau pe jos. Nici o urmă de sânge; sutienul era de culoare bej natural, foarte fin; și foarte elegant, gândi Arden Bensenhaver. El unul nu era un bărbat elegant, dar văzuse morți de toate soiurile, și putea recunoaște după haine câte ceva din gusturile persoanei respective. Luă într-o mână bucățile sutienului mătăsos; apoi își băgă ambele mâini în buzunarele fleșcăite, lăbărțate ale hainei de la costum și porni spre ajutorul de șerif, care se afla în partea cealaltă a ogrăzii, stând de vorbă cu frații Rath.

– Nu l-au văzut pe puști toată ziua, îi spuse acesta lui Bensenhaver. Zic că Oren stă uneori plecat toată noaptea.

– Întreabă-i cine-a folosit ultima dată camioneta aia, se adresă Bensenhaver ajutorului de șerif; nu se uită la cei doi frați; îi trata ca și când nu l-ar fi putut înțelege dacă le-ar fi vorbit lor direct.

– I-am întrebat și asta, spuse tânărul. Mi-au zis că nu-și amintesc.

– Întreabă-i când a călătorit ultima oară în camioneta aia o femeie tânără și drăguță, îi ceru Bensenhaver, dar ajutorul de șerif nu avu vreme să formuleze întrebarea; Weldon Rath izbucni în râs. Bensenhaver se simți recunoscător pentru faptul că bărbatul cu fața însemnată – o pată ca de vin vărsat – nu vorbise.

– Căcat, zise Weldon. Nu-i nici o „femeie tânără și drăguță" p-acilea, nici o femeie tânără și drăguță nu și-a așezat vreodată curu' în mașina aia.

– Spune-i, continuă Bensenhaver, că e un mincinos.

– Ești un mincinos, Weldon, zise ajutorul de șerif.

Zmeură Rath se răsuci spre ajutorul de șerif:

– Căcat, cine-i ăsta de vine acilea și ne zice ce să facem?

Arden Bensenhaver scoase din buzunar cele trei părți ale sutienului. Se uită la scroafa care zăcea lângă bărbați; animalul avea un ochi speriat, care părea să-i privească pe toți trei în același timp, și era greu de spus încotro privea cu celălalt ochi.

– E porc sau scroafă? întrebă Bensenhaver.

Fraţii izbucniră în râs.

– Oricine poa' să vadă că-i scroafă, răspunse Zmeură.

– Tăiaţi boaşele porcilor vreodată? întrebă Bensenhaver. O faceţi voi, sau chemaţi pe cineva care s-o facă în locul vostru?

– Noi îi castrăm, zise Weldon. Şi el avea ceva din înfăţişarea unui vier, cu smocurile alea rebele de păr ce-i ieşeau în sus din urechi. Ne pricepem la castrat. Nu-i cine ştie ce scofală.

– Aşa, deci, spuse Bensenhaver, ridicând în sus sutienul, ca să-l vadă şi fraţii şi ajutorul de şerif. Ei bine, exact asta prevede noua lege – în cazul unor asemenea delicte sexuale.

Nici ajutorul de şerif şi nici fraţii nu scoaseră un cuvânt.

– *Orice* delict *sexual,* adăugă Bensenhaver, se pedepseşte acum cu castrarea. Dacă regulaţi pe cine nu trebuie, sau dacă sunteţi complici în actul de regulare a unei persoane – prin aceea că nu ne ajutaţi să împiedicăm acest act –, atunci vă castrăm.

Weldon Rath se uită la fratele său, Zmeură, care avea un aer puţin contrariat. Dar Weldon privi chiorâş la Bensenhaver şi spuse:

– O faceţi voi, sau îi puneţi pe alţii s-o facă în locul vostru?

Îşi înghionti fratele. Zmeură încercă să mârâească, trăgându-şi într-o parte semnul din naştere.

Însă Bensenhaver, cu o expresie neutră pe chip, trecea sutienul dintr-o mână în alta.

– Bineînţeles că nu o facem *noi*, zise. Avem o aparatură cu totul nouă pentru aşa ceva. Garda Naţională se ocupă de asta. De-asta am venit cu elicopterul Gărzii Naţionale. Vă ducem direct la spitalul Gărzii Naţionale şi după aceea vă aducem tot cu elicopterul până acasă. Nu e mare scofală, completă el. După cum ştiţi şi voi.

– Avem o familie mare, spuse Zmeură Rath. E mulţi fraţi la noi în familie. Nu ştim de la o zi la alta cine umblă cu care camionetă.

– Mai e o camionetă? îl întrebă Bensenhaver pe ajutorul de șerif. Nu mi-ai spus că mai e o camionetă.

– Mda, e neagră. Am uitat, recunoscu acesta. Mai au și una neagră.

Frații Rath dădură din cap.

– Și unde e? întrebă Bensenhaver. Era calm, dar încordat.

Frații se uitară unul la altul.

– N-am mai văzut-o de-o vreme, zise Weldon.

– Poate că-i Oren cu ea, spuse Zmeură.

– Poate c-a luat-o tatăl nostru, adăugă Weldon.

– N-avem vreme de rahaturi de-astea, se răsti Bensenhaver către ajutorul de șerif. Aflăm cât cântărește fiecare – apoi îl întrebăm pe pilot dacă-i poate transporta. Ajutorul de șerif, îi spuse Bensenhaver în sinea lui, e aproape la fel de imbecil ca și frații ăștia. Hai! îl îndemnă el pe tinerel. Apoi, pierzându-și răbdarea, se răsuci către Weldon Rath: Numele? ceru el.

– Weldon.

– Greutatea? întrebă Bensenhaver.

– Greutatea? nu pricepu Weldon.

– Cât cântărești? explică Bensenhaver. Dacă e să te ducem cu elicopterul, trebuie să știm ce greutate ai.

– Nouăzeci și ceva, răspunse Weldon.

– Tu? se adresă Bensenhaver celui mai tânăr.

– O sută și ceva, zise acesta. Numele meu e Zmeură.

Bensenhaver închise ochii.

– Asta înseamnă o sută nouăzeci și ceva, îi spuse Bensenhaver ajutorului de șerif. Du-te și întreabă-l pe pilot dacă putem duce atât.

– Doar n-ai să ne duci d-acilea? întrebă Weldon.

– Doar până la spitalul Gărzii Naționale, răspunse Bensenhaver. Apoi, în cazul în care găsim femeia și constatăm că n-a pățit nimic, vă aducem înapoi acasă.

– Da' dacă a pățit ceva, ne da-ți un avocat, corect? îl întrebă Zmeură pe Bensenhaver. Unu' din ăia de la tribunal, corect?

– Cine să fi *pățit* ceva? îl iscodi Bensenhaver.

– Păi, femeia asta pe care-o căutați, zise Zmeură.

– Păi, dacă a pățit ceva, explică Bensenhaver, vă avem deja la spital, așa că vă castrăm și vă aducem înapoi acasă în aceeași zi. Voi, băieți, știți mai bine decât mine ce înseamnă asta, făcu el pe naivul. N-am văzut niciodată cum se face chestia asta, dar nu ia multă vreme, nu-i așa? Și nu curge mult sânge, nu-i așa?

– Da' e tribunale și un avocat! nu se lăsă Zmeură.

– Bine-nțeles că e, zise Weldon. Taci din gură!

– Nu, pentru așa ceva nu se merge la tribunal – de când cu legea asta nouă, spuse Bensenhaver. Delictele sexuale sunt un caz special și cu aparatura asta nouă este atât de ușor să castrezi pe cineva, încât e cel mai logic lucru.

– Daa! urlă ajutorul de șerif de lângă elicopter. E în regulă cu greutatea. Îi putem duce.

– Căcat! pufni Zmeură.

– Taci din gură! se răsti la el Weldon.

– N-am chef să-*mi* taie boașele! țipă Zmeură. Nici n-am apucat s-o *am!*

Weldon îl pocni pe Zmeură cu atâta forță în stomac, încât tânărul se clătină într-o parte și ateriză peste scroafa întinsă fără vlagă. Aceasta guiță, picioarele ei scurte zvâcniră, *defecă* deodată și îngrozitor, dar altfel nu făcu nici o mișcare. Zmeură tăcea cu răsuflarea tăiată lângă excrementele puturoase ale scroafei, iar Arden Bensenhaver încercă să-l pocnească pe Weldon în testicule cu genunchiul. Numai că Weldon reacționă mai iute; prinse piciorul lui Bensenhaver în dreptul genunchiului și-l răsturnă pe bătrân pe spate, peste Zmeură și biata scroafă.

– Fir-ar al dracului! mârâi Bensenhaver.

Ajutorul de șerif scoase pistolul și trase un foc în aer. Weldon căzu în genunchi, ducându-și palmele la urechi.

– Eşti teafăr, inspectore? întrebă ajutorul de şerif.

– Da, bineînţeles că sunt, zise Bensenhaver. Şedea în fund, lângă Zmeură şi scroafă. Îşi dădu seama, fără cea mai vagă urmă de ruşine, că avea pentru amândoi cam aceleaşi sentimente. Zmeură, spuse el (numele însuşi îl făcea pe Bensenhaver să închidă ochii), dacă vrei să rămâi cu boaşele, spune-ne unde e femeia.

Semnul din naştere al bărbatului fulgeră către Bensenhaver ca un semnalizator cu neon.

– Nu te clinti, Zmeură! zise Weldon.

Atunci Bensenhaver îi spuse ajutorului de şerif:

– Dacă mai deschide o dată gura, *împuşcă-i* boaşele chiar aici. Ne scuteşte de un drum.

Şi în gând se rugă ca ajutorul ăla de şerif să nu fie chiar atât de tâmpit încât să o şi facă.

– Oren a luat-o pe femeie, îi spuse Zmeură lui Bensenhaver. A luat camioneta neagră.

– Unde a dus-o? întrebă Bensenhaver.

– Habar n-am. A dus-o la o tură de călăreală.

– Ea era în regulă când a plecat de-aici? mai întrebă Bensenhaver.

– Păi, aşa cred, că era în regulă, răspunse Zmeură. Adică nu cred că Oren apucase să-i facă ceva rău. Nu cred c-o *avusese*.

– De ce nu?

– Păi, dac-ar fi avut-o, explică Zmeură, de ce-ar mai vrea s-o ţină?

Bensenhaver închise încă o dată ochii. Se ridică în picioare.

– Află când s-a întâmplat asta, îi spuse ajutorului de şerif. Apoi paradeşte camioneta aia turcoaz în paştele mă-sii, ca să nu mai poată merge în ea. Şi mişcă-ţi curu' la elicopter.

– Şi-i lăsăm pe ăştia aici? nu pricepu ajutorul de şerif.

– Bineînţeles. O să fie destulă vreme mai târziu să le retezăm mingiuţele.

Arden Bensenhaver îl puse pe pilot să transmită un mesaj în care să menționeze numele răpitorului, Oren Rath, și faptul că se afla la volanul unei camionete negre, și nu al uneia turcoaz. Interesant e faptul că acest mesaj se întâlni pe drum cu un altul: un polițist din patrula districtuală primise un raport despre un individ care se afla singur într-o camionetă neagră și care condusese într-un mod periculos, ieșind de câteva ori de pe banda lui, „părând ori beat, ori drogat, ori altcumva". Polițistul nu cercetase raportul primit, pentru că la momentul respectiv știa că trebuia să se concentreze pe o camionetă turcoaz. Bineînțeles că Arden Bensenhaver nu avea de unde să știe că bărbatul din camioneta neagră nu fusese singur – că, de fapt, Hope Standish stătea cu capul în poala lui. Vestea îl făcu pe Bensenhaver pur și simplu să simtă din nou un fior rece pe șira spinării: dacă Rath era singur, însemna că îi făcuse deja ceva femeii. Bensenhaver urlă în direcția ajutorului de șerif să vină odată în elicopter – pentru că trebuiau să caute o camionetă neagră care fusese văzută ultima oară pe un drum de legătură ce intersecta șoselele districtuale în apropierea orașului Sweet Wells.

– Îl știi? îl întrebă el.

– Mda, răspunse ajutorul de șerif.

Erau din nou în văzduh, sub ei porcii intraseră încă o dată în panică. Biata scroafă doftoricită, peste care se prăbușiseră cei doi, zăcea la fel de nemișcată ca atunci când veniseră. Dar frații Rath se băteau – din câte se vedea, chiar cu sălbăticie – și cu cât se înălța elicopterul și se depărta de ei, cu atât se reîntorcea lumea la un nivel de normalitate pe care Arden Bensenhaver îl putea accepta. Până când minusculele siluete încleștate în luptă, mult sub ei și spre est, îi apărură doar ca niște miniaturi, iar el era atât de departe de spaima și sângele lor, încât atunci când ajutorul de șerif îi spuse că, după părerea lui, Zmeură-l-ar fi putut cotonogi pe Weldon dacă nu s-ar fi lăsat atât de copleșit de frică, Bensenhaver izbucni în râsul lui inexpresiv de Toledo.

– Sunt niște *animale*, îi zise el ajutorului de șerif, care, deși poate că avea în el ceva din cinismul și cruzimea oricărui tânăr, părea totuși șocat. Dacă s-ar omorî între ei, continuă Bensenhaver, gândește-te numai la câtă mâncare ar fi consumat ăștia la viața lor și care ar rămâne acum altor ființe umane.

Ajutorul de șerif își dădu seama că minciuna lui Bensenhaver despre legea aceea nouă – anume castrarea neîntârziată pentru delicte sexuale – nu era doar o poveste trasă de păr: căci, chiar dacă știa că *nu* exista o asemenea lege, Bensenhaver socotea că așa ar *trebui* să sune legea. Era una din metodele Toledo ale lui Arden Bensenhaver.

– Biata femeia aia, mai zise Bensenhaver, frământând bucățile de sutien în mâinile sale vânoase. Câți ani are *Oren* ăsta?

– Șaisprezece, poate șaptesprezece, răspunse ajutorul de șerif. El însuși nu avea mai mult de douăzeci și patru.

– Dacă e destul de mare să i se scoale, zise Bensenhaver, e destul de mare și ca să-i fie tăiată.

Dar *ce* să tai? Sau, *unde* pot să-l tai? se întreba Hope în timp ce strângea în mână cuțitul pescăresc cu lama lungă. Pulsul i se zbătea în palmă, dar Hope avea impresia că însuși cuțitul avea o inimă a sa proprie. Își aduse foarte încet mâna spre coapsă, și apoi în sus, peste marginea roasă a scaunului, ca să poată zări lama. Să folosesc tăișul zimțat, sau celălalt, care arată atât de ascuțit? se întrebă ea. Cum omori un om cu chestia asta? Lângă fesa asudată, bâțâitoare a lui Oren Rath, cuțitul acela din mâna ei era un miracol rece și depărtat. Îl spintec sau îl înjunghii? Ar fi vrut să știe ce să facă. Mâinile lui fierbinți se găseau amândouă sub fesele ei, ridicând-o, smucind-o în sus. Bărbia lui se înfigea ca o piatră grea în adâncitura de la capătul claviculei ei. Apoi Hope simți cum el își trage una din mâini de sub ea și și-o îndreaptă spre podea, atingându-i ușor cu degetele mâna în care ținea cuțitul.

– Mișcă-te! gemu el. Mișcă-te acum.

Ea încercă să-și arcuiască spatele, dar nu reuși; încercă să-și agite coapsele, dar nici asta nu reuși. Îl simți pe bărbat căutându-și propriul său ritm, acele mișcări finale care să-i provoace ejacularea. Mâna de sub fesele ei se înfipse în scobitura spatelui; cealaltă mână pipăia podeaua.

Hope înțelese: bărbatul căuta cuțitul. Și când degetele lui vor găsi teaca goală, atunci ea, Hope, va da de dracu'.

– Aaahhh! strigă el.

Repede! gândi ea. Între coaste? Într-o parte, și apoi să tragă lama în sus – sau drept în jos, cât putea ea de tare, între omoplați, până la plămâni și până va simți vârful pe propriul ei piept strivit? Își înălță mâna în aer, peste spatele lui gheboșit. Văzu luciul lamei uleioase – și mâna *lui*, ridicându-se deodată, azvârlind în volan pantalonii cu teaca goală.

Bărbatul încerca să se ridice de pe ea, dar partea sa inferioară era prinsă în ritmul de mult căutat; coapsele i se scuturau în spasme scurte, pe care părea incapabil să le controleze, în vreme ce pieptul i se ridică de pe pieptul ei și mâinile i se încleștară în umerii ei. Degetele mari se târâră spre gâtul lui Hope.

– Cuțitul meu? întrebă el. Capul i se smucea înainte și înapoi; privi peste umăr, privi deasupra sa. Degetele mari împingeau cu de-a sila în sus bărbia lui Hope care încerca să-și ascundă mărul lui Adam.

În acel moment, ea îi crestă fundul palid. El nu-și putea potoli zbaterea părții aceleia de trup, deși cu siguranță că în mintea lui înțelesese că alta era prioritatea acum.

– Cuțitul meu? întrebă el.

Iar ea își aduse brațul peste umărul lui și (mai iute decât și-a dat ea seama că se întâmplă) trecu tăișul ascuțit al lamei de-a curmezișul gâtului lui. Preț de o secundă nu zări nici o rană. Nu știa decât că el o strangulează. Apoi una dintre mâinile lui se desprinse de pe gâtul ei și se ridică pentru a și-l găsi

pe al său. Cu palma acoperi spintecătura pe care Hope se aștep-tase să o vadă. Dar, în sfârșit, zări sângele țâșnind printre dege-tele încleștate. El își îndepărtă mâna de la gât – căuta mâna ei, cea care ținea cuțitul – și din gâtul spintecat se revărsă asupra lui Hope o gâlgâială înspumată. Hope auzi un sunet ca și când cineva sugea cu un pai înfundat ultimii stropi rămași pe fundul unei sticle. Putea din nou să respire. Unde erau mâinile lui? se miră ea. Dintr-odată părură a se lăsa grele lângă ea, pe scaun, ca apoi să se repeadă ca niște păsări speriate spre spatele lui.

Hope înfipse lama lungă în el, chiar deasupra taliei, gân-dindu-se că poate a nimerit măcar într-un rinichi, pentru că tăișul intrase și ieșise atât de ușor. Oren Rath își puse obrazul lângă al ei, asemenea unui copil. Ar fi țipat el, firește, doar că prima crestătură pe care i-o făcuse Hope îi retezase pe de-a-ntregul faringele și corzile vocale.

Hope încercă să înfigă lama ceva mai sus, dar nimeri peste o coastă, ori altceva greu de pătruns; trebuia să sfredelească, ceea ce o nemulțumi, așa că scoase cuțitul după ce-l înfipsese doar câțiva centimetri. Oren se zvârcolea deasupra ei, ca și când ar fi vrut să se ridice de pe ea. Trupul își trimitea tot felul de semnale disperate, dar semnalele nu ajungeau acolo unde trebuia. Se împinse cu greu spre speteaza scaunului, însă capul nu voia să stea ridicat, iar penisul lui, încă pulsând, îl ținea le-gat de Hope. Ea profită de această poziție și implântă încă o dată cuțitul: Se înfipse în pântecul lui, într-o parte, și până la două degete de buric, înainte de a întâmpina un obstacol im-portant – iar trupul lui Oren se prăvăli peste al ei, prinzându-l dedesubt încheietura mâinii. Dar asta nu era o problemă, Hope își răsuci mâna, eliberând cuțitul alunecos. Simți cum se rela-xează ceva în intestinele lui Oren. Era copleșită de umezeala lui, de mirosul lui. Lăsă cuțitul să cadă pe podea.

Oren Rath se golea. Dădea afară din el găleți de sânge. Pă-rea tot mai ușor pe ea. Trupurile lor erau atât de vâscoase, încât

lui Hope nu-i fu greu să alunece de sub el. Îl răsturnă pe spate și se ghemui lângă el pe podeaua numai băltoace a camionetei. Părul îi era greu de sânge – gâtul lui țâșnise ca o arteziană peste ea. Hope clipi și genele i se lipiră de obraji. Una din mâinile lui tresări. Ea îi trase o palmă peste mână.

– Oprește-te! îi ceru Hope.

Genunchiul lui se ridică și căzu la loc.

– Oprește-te, acum să te oprești! repeta Hope.

Adică inima, voia ea să spună, viața din el.

Refuza să se uite la fața lui. Pe vâscozitatea aceea închisă la culoare ce acoperea trupul lui Oren, prezervativul alb, translucid îi strângea mădularul chircit, ca un fluid coagulat străin de substanța umană cuprinsă în sânge și mațe. Hope își amintea de o grădină zoologică și de balele pe care o cămilă le scuipase pe puloverul ei cărămiziu.

Testiculele lui se contractară. Văzându-le, Hope se înfurie.

– Isprăvește! sâsâi ea.

Testiculele erau mici, rotunde, întărite; apoi se pleoștiră.

– *Te rog,* isprăvește, murmură ea. Te rog, mori!

Auzi un suspin firav, ca și când cineva a lăsat să-i scape un oftat prea mic pentru a-l lua înapoi. Dar Hope rămase încă o vreme ciucită lângă el, simțindu-și inima bătând cu putere și crezând că propriul ei puls era de fapt al lui. Abia mai târziu și-a dat seama că el murise destul de repede.

Prin deschizătura portierei, labele albe, curate ale lui Oren, erau îndreptate cu degetele uscate în sus spre soare. În cabina încinsă, sângele se coagula. Totul devenea ca o mâzgă. Hope Standish simți cum i se întăresc firișoarele de păr de pe brațe și cum trag de piele pe măsură ce aceasta se usca. Tot ce era vâscos devenea lipicios.

Ar trebui să mă îmbrac, gândi Hope. Dar ceva parcă nu era în regulă cu vremea.

Prin geamurile camionetei văzu cum începe să clipească lumina soarelui, ca o lampă ce-și trimite lumina printre paletele unui ventilator care se învârte repede. Pietricelele de pe marginea drumului se ridicau în vârtejuri mici; iar paiele și semințele rămase de la recolta de anul trecut erau măturate pe suprafața netedă și goală a pământului, ca de un vânt mare – dar nu de un vânt care bătea din direcțiile din care bătea vântul de obicei: *acesta* părea să sufle de deasupra drept în jos. Și ce zgomot! Ca și când ar fi trecut în mare viteză un camion, doar că pe șosea nu trecea nici o mașină.

O tornadă! își spuse Hope. Cât ura ea Vestul ăsta Mijlociu, cu vremea lui ciudată; ea era din Est, înțelegea ce era acela un uragan. Dar tornadele! N-a văzut nici una, însă buletinele meteo mereu transmiteau mesaje de genul „Atenție la tornade". La ce să fii *atent?* se întreba ea de fiecare dată. Probabil la *asta,* își spuse acum – la acest vacarm aiuritor din jurul ei. La bulgării de pământ care se înălțau în văzduh. La soarele care devenea cafeniu.

Era atât de furioasă, încât izbi în coapsa rece, cleioasă, a lui Oren Rath. După ce trecuse prin toată grozăvenia *asta,* acum mai venea și-o nenorocită de tornadă! Parcă trecea un tren peste prelata camionetei, așa zgomot era. Hope își imagină pâlnia tornadei coborând peste ea, grea de mașinile și camioanele prinse în vârtej. Le auzea parcă, nici ea nu știa cum, motoarele încă funcționau. Nisipul năvăli prin portiera deschisă, lipindu-se de trupul ei glazurat; Hope își căută rochia – descoperi găurile pentru brațe – acolo ar fi trebuit să fie mânecile; ei bine, va trebui să se mulțumească și cu atât.

Dar va trebui să coboare din camionetă ca să se îmbrace. Nu avea loc să se miște lângă Rath și sângele lui coagulat, împestrițat cu nisipul de pe marginea drumului. Iar afară, era sigură de asta, rochia îi va fi smulsă din mâini, iar ea va fi absorbită, goală-pușcă, în înaltul cerului.

– Nu-mi pare rău, șopti ea. *Nu* îmi pare rău! țipă ea, și iar lovi trupul lui Rath.

În acea clipă o voce, o voce cumplită – la fel de puternică precum cel mai puternic megafon – o făcu să tresară în cabină.

– DACĂ EȘTI ACOLO ÎNĂUNTRU, IEȘI AFARĂ! PUNE-ȚI MÂINILE PE CAP. IEȘI. URCĂ ÎN REMORCĂ ȘI ÎNTINDE-TE ÎN PAȘTELE MĂ-TII PE JOS!

De fapt, eu sunt moartă, își spuse Hope. Am *ajuns* în cer și aceasta este vocea lui Dumnezeu. Nu era credincioasă din fire, drept care toată situația asta era cum nu se poate mai firească, așa i se părea lui Hope: dacă exista un Dumnezeu, atunci Dumnezeul ăsta *trebuia* să aibă o voce de tunet, de megafon.

– IEȘI ACUM! spuse Dumnezeu. ACUM!

Ufff, de ce nu? își spuse ea. Javră împuțită ce ești. Ce poți să-mi mai faci? Violul era o nelegiuire pe care nici măcar Dumnezeu n-o putea înțelege.

În elicopterul care vibra deasupra camionetei negre, Arden Bensenhaver urla în megafon. Era sigur că doamna Standish zăcea moartă. Nu putea spune ce sex aveau picioarele care ieșeau prin portiera deschisă, dar picioarele nu se clintiseră în timpul coborârii elicopterului și arătau atât de despuiate și de lipsite de orice culoare în lumina soarelui, încât Bensenhaver era convins că picioarele alea erau *moarte*. Posibilitatea ca Oren Rath să fie cel care murise nu trecuse prin mintea ajutorului de șerif sau a lui Bensenhaver.

Dar nici unul nu pricepea de ce ar fi abandonat Rath camioneta după ce-și dusese la îndeplinire actele nebunești, astfel că Bensenhaver i-a spus pilotului să țină elicopterul exact deasupra mașinii.

– Dacă individul mai e acolo înăuntru cu ea, explică Bensenhaver, poate că reușim să-l băgăm în sperieți pe ticălosul ăla.

Când Hope Standish se strecură pe lângă picioarele acelea înţepenite şi se ghemui lângă remorcă, încercând să-şi ferească ochii de ţărâna ridicată în văzduh, Arden Bensenhaver simţi cum îi cade fără vlagă degetul de pe butonul megafonului. Hope vru să-şi învelească faţa în rochia bătută de vânt, dar fâşiile zdrenţuite o plesneau ca o pânză de corabie sfâşiată; îşi pierdu drumul de-a lungul remorcii până în partea din spate, chircindu-se din pricina pietricelelor ascuţite ce-o loveau şi se lipeau de trupul ei acolo unde sângele nu se uscase de tot.

– E *femeia,* spuse ajutorul de şerif.

– Înapoi! îi ceru Bensenhaver pilotului.

– Isuse, da' ce i s-a-ntâmplat? întrebă înspăimântat ajutorul de şerif.

Bensenhaver îi trânti în braţe megafonul.

– Mişcă-te de-aici, îi spuse pilotului. Pune chestia asta jos de partea cealaltă a şoselei.

Hope simţi cum se abate suflarea vântului şi urletul din pâlnia tornadei păru să treacă pe deasupra ei. Îngenunche la marginea şoselei. Rochia dezlănţuită se potoli în mâinile ei. O duse la gură, vrând să se ferească de colbul înecăcios.

Pe şosea se apropia o maşină, dar Hope nu o auzi. Şoferul conducea pe banda lui – camioneta neagră, trasă pe margine, se afla în dreapta, iar în stânga elicopterul care ateriza de cealaltă parte a şoselei. Femeia dezbrăcată şi acoperită de pietricele, plină de sânge, îngenuncheată, nu ridică privirile când maşina trecu prin dreptul ei. Şoferului i se năzări că vede un înger revenit din iad. Reacţia lui fu atât de lentă, încât ajunsese deja la o sută de metri de toată scena aceea când, în mod surprinzător, făcu o manevră de întoarcere pe şosea. Fără să încetinească. Roţile din faţă muşcară din malul moale şi proiectară maşina peste şanţul de la marginea şoselei, drept în pământul reavăn, primăvăratec, al unui câmp arat de curând, în care maşina se înfipse până la barele de protecţie, blocând portierele. Şoferul

coborî geamul și privi lung la șoseaua de dincolo de șanțul mocirlos – ca un om care șade liniștit pe un doc și deodată docul se desprinde de țărm și plutește cu om cu tot spre largul mării.

– Ajutor! urlă el.

Vederea femeii îl înspăimântase atât de tare, încât îl cuprinsese groaza la gândul că s-ar putea să mai fie și altele ca ea, sau poate că acel cineva care a făcut-o să arate astfel e în căutarea unei noi victime.

– Isuse Hristoase, se cruci Bensenhaver, apoi se adresă pilotului: Du-te să vezi dacă n-a pățit ceva neghiobul ăla. De ce naiba i se dă voie oricui să conducă o mașină?

Bensenhaver și ajutorul de șerif coborâră din elicopter, nimerind în același pământ noroit care-l țintuise locului și pe șofer.

– Fir-ar al dracului! înjură Bensenhaver.

– Măiculiță, făcu ajutorul de șerif.

De partea cealaltă a șoselei, Hope Standish se uită pentru prima oară la ei. Doi bărbați care înjurau și înotau prin noroi spre ea. Elicele elicopterului își încetineau rotirile. Un alt bărbat se holba năucit prin geamul coborât al mașinii sale, dar ăsta părea să fie foarte departe de ea. Hope își trase rochia peste cap. Într-o parte, acolo unde ar fi trebuit să fie o mânecă, rochia era sfâșiată și Hope încercă să prindă sub cot materialul rupt, altfel sânul i-ar fi rămas dezvelit. Abia atunci simți cât de tare o dureau umerii și gâtul.

Gâfâind și mânjit tot de noroi de la genunchi în jos, Arden Bensenhaver apăru dintr-odată în fața ei. Noroiul îi lipea cracii pantalonilor de picioare, încât lui Hope i se păru că arăta ca un bătrân cu knickeri.

– Doamna Standish? întrebă el.

Ea se întoarse cu spatele la el, își ascunse fața în mâini și dădu din cap.

– Cât sânge! zise el neajutorat. Ne pare rău că am ajuns atât de târziu. Sunteți rănită?

Hope se răsuci spre el și-l privi drept în ochi. Bensenhaver văzu umflăturile pe care le avea în jurul ochilor, văzu nasul rupt – și gâlca vinețiie de pe frunte.

– E mai mult sângele *lui*, zise ea. Dar am fost violată. El a făcut-o, îi mai spuse ea.

Bensenhaver își scoase batista din buzunar; părea dornic să-i șteargă fața cu ea, așa cum ar șterge gura unui copil, dar îl cuprinse disperarea când își dădu seama ce ar însemna de fapt să o curețe, astfel că bagă batista înapoi în buzunar.

– Îmi pare rău, zise. Îmi pare atât de rău. Am ajuns cât am putut de repede. Am văzut copilul, el e bine, adăugă Bensenhaver.

– A trebuit să-l iau în gură, explică Hope.

Bensenhaver închise ochii.

– Apoi m-a regulat și iar m-a regulat. Voia să mă omoare, după aceea – așa mi-a zis, că o să mă omoare. A *trebuit* să-l omor. Și nu-mi pare rău.

– *Firește* că nu vă pare rău. Și nici *n-are* de ce să vă pară. Sunt convins că ați făcut cel mai bun lucru.

Ea dădu din cap, apoi se uită țintă la picioare. Întinse o mână spre umărul lui Bensenhaver, iar el o lăsă să se sprijine de el, deși Hope era puțin mai înaltă decât Bensenhaver și, ca să-și pună capul pe umărul lui, fu nevoită să se aplece.

Abia atunci îl observă Bensenhaver pe ajutorul de șerif; acesta se dusese la cabină, să se uite la Oren Rath, și vomitase peste aripa camionetei, în văzul pilotului care traversa șoseaua împreună cu șoferul speriat de moarte al mașinii împotmolite în noroiul câmpului. Cu fața la fel de secătuită de sânge ca și picioarele luminate de soare ale lui Oren Rath, ajutorul de șerif îl implora pe Bensenhaver să vină să *vadă*. Dar Bensenhaver dorea să o liniștească pe cât posibil pe doamna Standish.

– Deci l-ați omorât după ce v-a violat, când era relaxat, când n-a băgat de seamă? întrebă el.

– Nu, *în timpul*, șopti ea în gâtul lui.

Mirosul îngrozitor pe care-l emana ființa ei aproape că-l făcu pe Bensenhaver să vomite, cu toate acestea rămase cu fața cât mai aproape de ea, ca să o audă.

– Vreți să spuneți, *în timp* ce vă viola, doamnă Standish?

– Da, murmură ea. Era în mine când am găsit cuțitul. L-am găsit în pantalonii lui, pe podeaua cabinei, voia să mă omoare cu el după ce isprăvea, așa că a *trebuit* s-o fac, mai zise ea.

– Bineînțeles că a trebuit, o liniști Bensenhaver. Nu are importanță.

Adică, din punctul lui de vedere, ar fi trebuit să-l omoare oricum – chiar dacă bărbatul n-ar fi avut intenția s-o omoare. Din punctul lui de vedere, nici o crimă nu se putea compara cu violul – nici măcar omuciderea, cu excepția, poate, a uciderii unui copil. Dar despre asta nu știa prea multe; el unul nu avea copii.

Abia se căsătorise de șapte luni când soția lui gravidă fusese violată într-o spălătorie publică, în timp ce el o aștepta afară, în mașină. Trei puști. Deschiseseră unul din uscătoarele cu ușile acelea cu arc și o puseseră pe soția lui cu fundul pe ușa deschisă și-i vârâseră capul în uscătorul cald unde țipetele i-ar fi fost auzite doar de cearșafurile și fețele de pernă fierbinți și înăbușitoare, iar vocea i s-ar fi rostogolit și izbit de peretele metalic al cilindrului acela uriaș. Brațele îi erau și ele înăuntru, astfel că nu se putea apăra cu nimic. Picioarele nu-i ajungeau nici măcar până la podea. Ușa cu arc o făcea să salte în sus și-n jos sub greutatea celor trei puști, deși probabil că ea încerca să nu se miște. Evident că indivizii habar n-aveau că o violau pe soția căpitanului de poliție. Și nimic, nici toate luminile din centrul Toledo-ului dintr-o seară de sâmbătă, n-ar fi putut-o salva.

Soții Bensenhaver erau un cuplu care se trezea devreme dimineața. Erau încă foarte tineri și își duceau împreună rufele la spălătorie, întotdeauna lunea dimineața, înainte de micul dejun; cât dura programul de spălare, citeau presa. Apoi puneau rufele în uscător, se duceau acasă și își luau micul dejun. După

care plecau amândoi spre secția de poliție și în drum doamna Bensenhaver intra să scoată rufele din uscător. Domnul Bensenhaver o aștepta afară, în mașină; uneori se întâmpla ca cineva să le fi scos din uscător în timp ce ei erau acasă, la micul dejun, astfel că doamna Bensenhaver trebuia să le mai bage în mașină câteva minute. Soțul o aștepta mai mult în aceste situații. Dar lor le plăceau orele astea matinale, pentru că rareori întâlneau pe careva la spălătoria publică.

Abia când Bensenhaver i-a văzut pe cei trei puști ieșind a început să se îngrijoreze de faptul că soția lui stătea atât de mult acolo înăuntru să strângă rufele. Totuși, nu durează prea mult să violezi pe cineva, chiar și de trei ori. Bensenhaver a intrat în spălătoria unde a zărit picioarele soției sale ieșind din uscător; pantofii îi căzuseră pe podea. Nu erau primele picioare moarte pe care le văzuse Bensenhaver la viața lui, dar pentru el picioarele acelea erau foarte importante.

Femeia se sufocase în propriile ei rufe curate – sau vomitase și se înecase cu propria ei vomă –, dar băieții nu voiseră s-o omoare. Moartea ei fusese un accident, iar la proces s-a insistat mult pe faptul că decesul doamnei Bensenhaver nu fusese deliberat. Avocatul apărării susținuse că singurul scop al băieților fusese „doar să o violeze – nu și să o omoare". Formularea asta „doar să o violeze" – ca și când ai spune „A fost *doar violată*, ce noroc – mare minune ca n-a fost și omorâtă!" – l-a lăsat pe Arden Bensenhaver fără grai.

– *Bine* ați făcut că l-ați omorât, șopti Besenhaver în urechea lui Hope Standish. Noi n-am fi putut să facem ceva mai bun pentru el, mărturisi el. Nimic din ce-ar fi meritat. Bravo, șopti el, bravo.

Hope se așteptase la alt soi de experiență cu poliția, o investigație mult mai critică – sau cel puțin un polițist mai suspicios, și oricum un bărbat diferit de Arden Bensenhaver. Era atât de recunoscătoare, în primul rând pentru că Bensenhaver era un

bărbat *în vârstă,* trecut de șaizeci – ca un unchi, sau o altă rudă și mai depărtată din punct de vedere sexual – un bunic. Îi spuse că se simțea mai bine acum, că era chiar bine de tot; se îndreptă de spate și văzu că-i mânjise gulerul de la cămașă și obrazul de sânge, dar Bensenhaver nu băgase de seamă, sau nu-i păsa.

– În regulă, arată-mi, îi spuse el ajutorului de șerif, dar lui Hope îi zâmbi blând.

Ajutorul de șerif îl duse la portiera deschisă a cabinei.

– Ah, Dumnezeule, se văită șoferul mașinii împotmolite. Isuse Hristoase, ia priviți, *asta* ce mai e? Isuse, uite, ăsta parcă e *ficatul.* Nu așa arată un ficat?

Pilotul căscă gura mut de uimire, iar Bensenhaver îi apucă pe amândoi bărbații de gulerele hainelor și-i îmbrânci cât colo. Cei doi se îndreptară spre spatele camionetei, unde Hope încerca să-și vină în fire, dar Bensenhaver se răsti la ei:

– Să nu vă apropiați de doamna Standish. Să nu vă *apropiați* de camionetă. Iar către pilot: Du-te și anunță prin stație unde ne aflăm. O să fie nevoie de o ambulanță aici, sau ceva de genul ăsta. Pe doamna Standish o luăm cu noi.

– Pentru *ăsta* o să fie nevoie de un sac de plastic, spuse ajutorul de șerif, arătând spre Oren Rath. S-a revărsat peste tot.

– Văd și singur, zise Arden Bensenhaver. Se uită în cabină și scoase un fluierat admirativ.

– O făcea când... începu ajutorul de șerif să întrebe.

– E-n regulă, mormăi Bensenhaver.

Își vârî mâna pe lângă pedala de accelerație, fără să pară că-i pasă de mizeria de pe podea. Voia să ia cuțitul, care se afla în dreptul locului mortului. Îl ridică apucându-l cu o batistă; se uită la el cu atenție, îl înveli în batistă și-l puse în buzunar.

– Ia te uită, șopti ajutorul de șerif cu un aer conspirativ. Ai auzit vreodată de un *violator* care să folosească prezervativ?

– Nu-i ceva obișnuit, recunoscu Bensenhaver, dar s-au mai auzit cazuri.

– Mie mi se pare ciudat, zise tânărul.

În clipa următoare, spre stupefacția lui, îl văzu pe Bensenhaver că prinde prezervativul de gât, imediat sub partea umflată; îl smulse de acolo și-l ridică în sus, în lumină, fără să verse un strop din conținut. Partea umflată era mare cât o minge de tenis. N-avea nici o spărtură prin care să curgă. Era plină de sânge.

Bensenhaver părea satisfăcut; înnodă prezervativul la gât, ca și când ar fi înnodat un balon, și îl azvârli atât de departe pe câmpul proaspăt arat, încât nu se mai zări nici urmă din el.

– Nu vreau ca cineva să facă cea mai mică aluzie că poate *nu* a fost vorba de un viol, îi șopti Bensenhaver ajutorului de șerif. Ai priceput?

Nu așteptă răspunsul tânărului; se îndreptă spre spatele camionetei, ca să stea cu doamna Standish.

– Câți ani avea... băiatul? întrebă Hope.

– Destui, îi spuse Bensenhaver. Douăzeci și cinci sau douăzeci și șase, adăugă el. Nu voia să diminueze în vreun fel supraviețuirea ei, mai ales în propriii lui ochi. Îi făcu semn pilotului care avea s-o ajute să se urce în elicopter. Apoi se întoarse la ajutorul de șerif, să lămurească treburile. Tu rămâi aici cu cadavrul și cu șoferul ăsta prost, îi spuse el.

– Nu sunt șofer prost, scânci șoferul. Isuse, dacă *ați fi* văzut-o pe doamna aia – în șosea...

– Și nu lăsa pe nimeni să se apropie de camionetă, mai spuse Bensenhaver.

Pe șosea găsi cămașa care aparținea soțului doamnei Standish; o ridică și se îndreptă spre elicopter cu felul lui caraghios de a fugi, ca un om mult prea gras. Cei doi bărbați rămași la sol îl văzură urcându-se în elicopter și apoi aparatul se înălță deasupra lor. Anemicul soare de primăvară păru a dispărea și el odată cu elicopterul, căci dintr-odată celor doi li se făcu frig; se uitară împrejur, neștiind unde să se adăpostească. În nici un

caz în camionetă, iar dacă se duceau să stea în mașina șoferului, însemna să traverseze câmpul de noroi. Așa că se duseră în spate, coborâră peretele rabatabil al remorcii și se așezară pe el.

– O să cheme și o camionetă care să-mi scoată mașina de-acolo? întrebă șoferul.

– Nu m-ar mira să uite, zise ajutorul de șerif. Se gândea la Bensenhaver; îl admira, dar se temea de el și avea și impresia asta, că nu se putea încrede pe deplin în el. Erau niște chestiuni de procedură curentă, ca să le spună așa, pe care inspectorul nu le luase în considerație. Treaba era că șeful trebuia să se gândească la prea multe în același timp.

Șoferul se urcase în remorcă și o măsura cu pași mari, ceea ce-l scotea din sărite pe ajutorul de șerif, pentru că-l făcea să salte odată cu peretele rabatabil pe care ședea. Șoferul evita să se apropie de pătura jegoasă, aruncată grămadă într-un colț, lângă cabină; se apropie însă de ferestruica prăfuită și pătată de noroi și o șterse într-o parte, ca să se poată uita din când în când înăuntru, la cadavrul spintecat al lui Oren Rath. Sângele se uscase și prin fereastra aceea murdară mortul i se părea șoferului a avea culoarea și luciul unei vinete. Se depărtă de fereastră și se duse să se așeze lângă ajutorul de șerif, care se ridică, se duse în fundul remorcii și se uită și el prin ferestruică, la cadavrul cu pântecul sfârtecat.

– Să-ți zic ceva, spuse șoferul. Chiar dacă arăta în halul în care arăta, tot îți dădeai seama ce femeie frumoasă e.

– Da, așa e, aprobă ajutorul de șerif.

Șoferul se apropie și el de ferestruică, așa că ajutorul de șerif se reîntoarse la locul lui de pe peretele rabatabil și se așeză.

– Te-ai șucărit? întrebă șoferul.

– De ce să mă șucăresc?

– N-am vrut să spun c-aș putea avea vreo înțelegere pentru cineva care ar vrea s-o *violeze*, să știi, zise șoferul.

– Știu ce n-ai vrut să spui.

Ajutorul de șerif mai știa că toate problemele astea îi depășeau puterea lui de pricepere, dar naivitatea șoferului îl obliga să adopte o atitudine disprețuitoare față de *el*, așa cum își imagina că ar fi făcut Bensenhaver.

– Vezi multe din astea, nu-i așa? întrebă șoferul. Adică violuri, crime.

– Destule, spuse ajutorul de șerif cu un aer solemn și important. De fapt, nu văzuse nici un viol și nici o crimă până acum și, dacă stătea și se gândea, nici acum nu le văzuse cu propriii ochi, ci mai degrabă le receptase prin ochii lui Bensenhaver. Văzuse crime și violuri așa după cum le descrisese Bensenhaver, își spuse el. Se simțea tare derutat; căuta un punct de vedere propriu.

– Măi să fie, zise șoferul uitându-se prin ferestruică. Am văzut destule cât am făcut armata, dar nimic de genul ăsta.

Ajutorul de șerif nu știa ce să răspundă.

– Cred că așa e în război, continuă șoferul. Ca-ntr-un spital din ăla prost.

Ajutorul de șerif se întreba în sinea lui dacă era bine că-l lăsa pe tâmpitul ăsta să vadă cadavrul, dacă avea asta vreo importanță și, la urma urmei, pentru cine ar fi avut? În nici un caz pentru Rath. Dar pentru familia lui ireală? Pentru ajutorul de șerif? – *el* unul nu știa. Și oare Bensenhaver ar avea ceva de obiectat?

– Ascultă, sper că n-ai nimic împotrivă să-ți pun o întrebare personală, zise șoferul. Da' să nu te șucărești, bine?

– Bine, acceptă ajutorul de șerif.

– Ascultă, ce s-a întâmplat cu prezervativul?

– *Care* prezervativ? făcu ajutorul de șerif; o fi avut îndoielile sale în legătură cu sănătatea mintală a lui Bensenhaver, dar n-avea nici o îndoială că, în acest caz, Bensenhaver avusese dreptate. În lumea văzută de Bensenhaver, nici un detaliu trivial nu trebuia să atenueze hidoșenia unui act de viol.

În acel moment, Hope Standish se simțea în siguranță în lumea așa cum o vedea Bensenhaver. Alături de el se ridica și cobora pe deasupra câmpurilor, străduindu-se să nu i se facă rău. Începea din nou să observe tot felul de lucruri legate de trupul ei – simțea mirosul, simțea fiecare punct dureros. Îi era scârbă, scârbă, dar lângă ea se afla bărbatul ăsta vesel, care ședea și o privea cu admirație – era impresionat până în străfundul sufletului de succesul ei violent.

– Sunteți căsătorit, domnule Bensenhaver?

– Da, doamnă Standish, sunt.

– Ați fost extraordinar de drăguț cu mine, dar cred că acum îmi vine să vomit.

– Da, nici o problemă, zise Bensenhaver și luă de la picioarele sale o pungă de hârtie cerată. Punga în care își ducea pilotul mâncarea: pe fund rămăseseră câțiva cartofi prăjiți, iar din pricina grăsimii hârtia devenise translucidă. Bensenhaver își vedea propria mână printre cartofii prăjiți și prin fundul pungii. Poftim, i-o întinse el lui Hope. Puteți vomita aici.

Hope avea spasme; luă punga și se răsuci cu spatele la Bensenhaver. Punga nu i se părea suficient de mare să cuprindă tot răul pe care era convinsă că-l strânsese în ea. Simți pe spate mâna mare și grea a lui Bensenhaver. Cu cealaltă mână el îi dădu la o parte o șuviță de păr.

– Bine așa, o încuraja el, dă-i drumul, scoate totul din tine, și-ai să te simți mai bine.

Hope își aminti că așa îi spunea și ea lui Nicky atunci când îi era rău. Se minună cum de reușea Bensenhaver să transforme greața asta a ei într-o victorie, dar *chiar* se simțea mai bine; spasmul ritmic era la fel de liniștitor pentru ea ca și mâinile lui uscate și calme, care-i sprijineau fruntea și-o băteau ușurel peste spate. Când punga se umplu și dădu pe afară, Bensenhaver îi spuse:

– Bună treabă, doamnă Standish! Nici n-aveți nevoie de pungă. Ăsta-i un elicopter al Gărzii Naționale. O să-l curețe

cei de la Garda Națională! La urma urmei – care-i *rostul* Gărzii Naționale?

Pilotul continua să piloteze fără nici cea mai mică tresărire a chipului său încruntat.

– Ce zi ați mai avut, doamnă Standish! zise Bensenhaver. Soțul dumneavoastră o să fie tare mândru.

Dar în această privință Bensenhaver își spuse că ar fi mai bine să se asigure; va trebui să aibă o discuție ca între bărbați cu el. Din experiența lui, Bensenhaver știa că atunci când era vorba de viol, soții și alți oameni nu gândeau totdeauna așa cum ar trebui să gândească.

16

Primul asasin

„Cum adică «Ăsta e Capitolul Unu»? i-a scris lui Garp editorul său, John Wolf. Cum poate fi mai mult din *aşa ceva?* E de ajuns şi atât cât e! Cum poate să continue?"

„Continuă, a răspuns Garp. Ai să vezi."

– Nu vreau să văd, i-a spus John Wolf la telefon. Te rog, renunţă. Măcar pune-l deoparte. De ce nu faci o excursie? Ţi-ar prinde bine – şi lui Helen i-ar prinde bine, sunt sigur. Duncan poate şi el călători de-acum, nu-i aşa?

Dar Garp o ţinea una şi bună că *Lumea văzută de Bensenhaver* va fi un roman; şi îl bătea la cap pe John Wolf să încerce să vândă primul capitol unei reviste. Garp nu avusese niciodată un agent; John Wolf a fost dintotdeauna primul care s-a ocupat de ceea ce scria Garp şi tot el era agentul său literar, aşa cum era şi agentul său literar al lui Jenny Fields.

– Să-l *vând?* s-a mirat John Wolf.

– Da, să-l vinzi. Să faci reclamă romanului.

La fel se întâmplase şi în cazul primelor două romane ale lui Garp; vânduseră fragmente din ele diferitelor reviste. Dar John Wolf încerca să-i spună lui Garp că *acest* capitol era 1) nepublicabil şi 2) cea mai proastă reclamă posibilă – dacă se va găsi cineva atât de nebun încât să-l publice. Garp avea o reputaţie „mică, dar serioasă" ca scriitor, i-a spus el, primele

două romane se bucuraseră de recenzii destul de bune – îi câștigaseră simpatizanți respectați și un public „nu neapărat numeros, dar serios". Garp i-a răspuns că *detesta* reputația aia „mică și serioasă", deși vedea cât de mult însemna ea pentru John Wolf.

– Prefer să fiu bogat și să nu-mi pese câtuși de puțin de ceea ce idioții califică drept „serios", i-a spus el lui John Wolf. Dar cui nu-i pasă cu adevărat câtuși de puțin de treaba asta?

De fapt, Garp avea impresia că putea cumpăra un fel de izolare de lumea reală și îngrozitoare. Își închipuia un fel de fort unde el și Duncan și Helen (și încă un prunc) să trăiască neagresați, chiar neatinși de ceea ce el numea „restul vieții".

– Despre *ce* tot vorbești tu acolo? l-a luat la rost John Wolf.

Helen i-a pus aceeași întrebare. Și Jenny. Dar lui Jenny Fields îi plăcea primul capitol din *Lumea văzută de Bensenhaver.* După părerea ei, textul își ordona foarte bine prioritățile, și anume stabilea cu exactitate cine trebuia să fie eroul în situația dată, exprima indignarea cuvenită, arăta într-o lumină grotescă, după cum era și cazul, monstruozitatea *poftei trupești.* Faptul că lui Jenny îi plăcea primul capitol îl alarma pe Garp mai mult decât opinia critică a lui John Wolf. Din pricină că, mai presus de orice, Garp se îndoia de judecata literară a lui Jenny.

– Dumnezeule, uită-te la cartea *ei,* se plângea el lui Helen, dar Helen, așa după cum promisese, nu se lăsa antrenată în această controversă; nu voia să citească noul roman al lui Garp, nici măcar un singur cuvânt.

– De ce vrea deodată să fie *bogat?* a întrebat-o John Wolf pe Helen. Ce se întâmplă cu el?

– Nu știu, a mărturisit Helen. Probabil că-și închipuie că asta îl va proteja, ne va proteja pe toți.

– De ce anume? a vrut să știe John Wolf. De *cine?*

– Aşteaptă până citeşti toată cartea, i-a zis Garp editorului său. Orice afacere e o chestie căcăcioasă. Pentru mine, cartea asta e ca o afacere şi vreau ca şi tu s-o iei ca atare. Nu-mi pasă dacă-ţi *place* sau *nu;* vreau s-o *vinzi.*

– Eu nu-s editor de cărţi vulgare, i-a atras John Wolf luare-aminte. Iar tu nu eşti un scriitor vulgar. Îmi pare rău că trebuie să ţi-o spun.

John Wolf se simţea rănit în amorul propriu şi era supărat pe Garp că-i cerea să vorbească despre o treabă pe care el, John Wolf, o înţelegea mult mai bine decât Garp. Dar Garp trecuse printr-o perioadă grea, editorul lui ştia asta, Garp era un scriitor bun, ştia şi asta, şi va scrie şi alte cărţi, mult mai bune (spera el), iar el voia să continue să-l publice.

– Orice afacere e căcăcioasă, a repetat Garp. Dacă tu eşti de părere că această carte este vulgară, atunci n-ar trebui să ai probleme cu vânzarea ei.

– Lucrurile nu-s chiar atât de simple, a oftat Wolf trist. Nimeni nu ştie de ce anume se vând cărţile.

– Am mai auzit chestia asta şi altă dată, a spus Garp.

– N-ai nici un drept să-mi vorbeşti astfel, i-a reproşat John Wolf. Eu sunt prietenul tău.

Garp ştia că John Wolf are dreptate, aşa că a închis telefonul şi n-a mai răspuns la nici o scrisoare şi a isprăvit *Lumea văzută de Bensenhaver* cu două săptămâni înainte ca Helen să dea naştere, moşită doar de Jenny, celui de-al treilea copil al lor – o fetiţă, ceea ce i-a scutit pe Helen şi pe Garp de problema de a trebui să cadă de acord asupra unui nume de băiat care cu nici un chip să nu semene cu numele de Walt. Fetiţa a fost botezată Jenny Garp, adică aşa cum s-ar fi numit Jenny Fields dacă şi-ar fi pus în cap să-l aducă pe Garp pe lume într-un mod mai convenţional.

Jenny era încântată că cineva purta măcar în parte numele ei.

– Numai că, i-a avertizat ea, o să fie tot felul de încurcături dacă ne numim amândouă la fel.

– Ţie ţi-am spus întotdeauna „mamă", i-a amintit Garp.

Nu i-a mai amintit şi de faptul că un creator de modă îi folosise deja numele pentru o rochie concepută de el, care s-a purtat destul de mult în New York timp de aproape un an de zile: o uniformă albă, de asistentă medicală, cu o inimă roşie mare cusută pe sânul stâng. JENNY FIELDS ORIGINAL, scria pe inimă.

După ce-a născut-o pe Jenny Garp, Helen nu a spus nimic. Era recunoscătoare; pentru prima oară de la accident se simţea în sfârşit scăpată de nebunia năucitoare a durerii pricinuite de pierderea lui Walt.

Lumea văzută de Bensenhaver, care reprezenta modul lui Garp de a se fi eliberat de acea nebunie, se afla acum în New York, unde John Wolf o citea şi o răscitea. Aranjase ca primul capitol să fie publicat într-o revistă porno de o calitate atât de scârboasă, încât era sigur că până şi Garp avea să se convingă de soarta ce-i era destinată cărţii sale. Revista se numea *Crotch Shots* şi era plină exact de chestiile alea – păsăricile umede şi căscate din copilăria lui Garp, răspândite printre paginile povestirii sale despre un viol violent şi o răzbunare evidentă. La început, Garp l-a acuzat pe John Wolf că în mod deliberat a plasat capitolul într-o asemenea revistă, fără măcar să-ncerce să-l vândă unor reviste mai de Doamne-ajută. Dar Wolf l-a asigurat că încercase peste tot; că ajunsese la capătul cel mai de jos al listei – pentru că exact acesta era modul în care era interpretată povestirea lui. Sinistră, de o violenţă cumplită şi descriind relaţii sexuale care n-aveau nici o valoare eliberatoare.

– Dar nu despre asta e vorba, a protestat Garp. Ai să vezi.

Drept e însă că se gândea adesea la primul capitol din *Lumea văzută de Bensenhaver*, publicat în *Crotch Shots*. Dacă

fusese citit de cineva. Dacă cei care cumpărau asemenea reviste se uitau vreodată la cuvinte.

„Poate că citesc unele povestioare după ce se masturbează uitându-se la fotografii", i-a scris Garp lui John Wolf. Se întreba dacă nu cumva era starea cea mai bună de a citi: după masturbare cititorul era cel puțin relaxat, poate singur („o stare ideală pentru citit", i-a scris Garp lui John Wolf). Dar poate că cititorul se simțea și vinovat; și umilit și copleșit de responsabilitate (ceea ce *nu* era o stare chiar atât de bună pentru citit, și-a zis Garp). De fapt, știa asta foarte bine, nu era o stare bună pentru *scris*.

Lumea văzută de Bensenhaver este despre dorința imposibil de realizat a soțului, Dorsey Standish, de a-și proteja soția și copilul de lumea brutală; astfel, Arden Bensenhaver (care este obligat să se retragă din poliție din pricina repetatelor metode neortodoxe pe care le folosește atunci când arestează pe câte cineva) este angajat de familia Standish și locuiește în casa lor pe post de unchi înarmat – devenind simpaticul bodyguard al familiei, pe care Hope trebuie în cele din urmă să-l respingă. Deși Hope a avut parte să cunoască ceea ce e mai rău în lumea reală, soțul ei este cel care se *teme* cel mai mult de această lume. După ce Hope insistă ca Bensenhaver să nu mai locuiască în casă la ei, Standish continuă să-l întrețină pe bătrânul polițist ca să fie un fel de înger păzitor. Bensenhaver este plătit să-l urmărească pas cu pas pe copil, Nicky, dar Bensenhaver este un soi ciudat de câine de pază, care se ține la distanță; treptat, el pare tot mai mult să reprezinte o amenințare pentru familia Standish, și nu un protector. Este descris drept „o iscoadă în lucirea cea de pe urmă a luminii – un executor al legii, pensionat, care abia mai trăiește la hotarul întunericului".

Ca reacție de împotrivire la anxietățile soțului ei, Hope insistă să mai facă un copil. Copilul se naște, dar Standish parcă este sortit să producă monștri de paranoia unul după altul; oarecum relaxat în privința posibilelor agresiuni îndreptate împotriva soției și a copiilor lui, începe s-o suspecteze pe Hope că ar avea un iubit. Cu timpul, el își dă seama că acest lucru l-ar durea mai mult decât dacă ea ar fi violată (încă o dată). Se îndoiește de dragostea lui pentru ea și de sine însuși; stăpânit de un sentiment de culpabilitate, îl roagă pe Bensenhaver s-o spioneze pe Hope, ca să vadă dacă îi este credincioasă. Dar Arden Bensenhaver nu mai vrea să se lase manevrat de anxietățile lui Dorsey. Bătrânul polițist îi spune că el a fost angajat să protejeze familia Standish de lumea din afară – și nu să cenzureze dorințele membrilor familiei de a trăi după bunul lor plac. Fără sprijinul lui Bensenhaver, Dorsey Standish intră în panică. Într-o noapte pleacă de acasă, lăsând-o neapărată (ca și pe copii), pentru a se duce să-și spioneze soția. În lipsa lui, copilul cel mic moare înecat cu o gumă de mestecat de-a lui Nicky.

Sentimentele de vinovăție se înmulțesc. Vinovăția abundă peste tot în scrierile lui Garp. Și Hope se simte vinovată – pentru că se *întâlnea* cu cineva (deși nimeni n-ar avea de ce s-o acuze). Apăsat de responsabilitate, Bensenhaver are un atac cerebral. Paralizat pe jumătate, se mută înapoi în casa familiei Standish; Dorsey se simte vinovat pentru starea polițistului. Hope ține morțiș să mai facă *un* copil, dar din pricina evenimentelor, Standish rămâne steril. Acceptă ca Hope să-și încurajeze iubitul – dar numai ca să o „fecundeze", după cum se exprimă el. (Ca o ironie, aceasta era *singura* parte a cărții pe care Jenny Fields o considera „trasă de păr".)

Încă o dată, Dorsey Standish caută „o situație de control – mai degrabă un fel de experiment de laborator în privința vieții decât viața însăși", scria Garp. Hope nu poate accepta

un asemenea aranjament clinic; din punct de vedere emoţional, ori are un iubit, ori nu are. Insistând ca amanţii să se întâlnească doar în scopul „fecundării" lui Hope, Dorsey încearcă să ţină sub control locul, frecvenţa şi durata întâlnirilor lor. Bănuind că Hope se întâlneşte pe ascuns cu iubitul ei în afara programului stabilit de el, Standish îl pune în alertă pe senilul Bensenhaver, spunându-i că în cartier a fost semnalată prezenţa unui răufăcător – un potenţial hoţ de copii şi violator.

Dar nici asta nu-l mulţumeşte pe Standish, aşa că începe să vină acasă pe neaşteptate (la ore la care nimeni nu se aşteaptă să vină); niciodată n-o prinde pe Hope în flagrant delict, în schimb Bensenhaver, înarmat şi periculos din pricina senilităţii, îl surprinde pe Dorsey. Un invalid viclean, Arden Bensenhaver este surprinzător de mobil şi de silenţios în scaunul său cu rotile; în plus, şi-a păstrat neschimbate metodele neortodoxe de arestare. De fapt, Bensenhaver îl împuşcă pe Dorsey cu o carabină de calibru 12, de la o distanţă mai mică de şase picioare. Dorsey stătea pitit în debaraua de la etaj, lambrisată cu lemn de cedru, înconjurat de pantofii soţiei lui, aşteptând-o pe ea să dea un telefon din dormitor – din debara putea să audă conversaţia. Bineînţeles că merita să fie împuşcat.

Rana e fatală. Nebun de-a binelea, Arden Bensenhaver este luat de salvare. Hope este însărcinată cu copilul iubitului ei. După naşterea acestuia, Nicky – în vârstă de doisprezece ani – se simte uşurat în atmosfera tot mai relaxată din sânul familiei. Anxietatea îngrozitoare a lui Dorsey Standish, care le-a mutilat existenţele până acum, se risipeşte în sfârşit. Hope şi copiii ei îşi duc viaţa mai departe, făcând haz pe socoteala aiurelilor dezlănţuite ale bătrânului Bensenhaver, a cărui robusteţe nu-l lasă să moară şi care o ţine una şi bună cu poveştile lui despre o lume coşmarescă, pe care le debitează din scaunul cu rotile şi din izolarea unui azil de bătrâni

pentru nebunii criminali. Este singurul loc, de fapt, nimerit pentru el. Hope şi copiii îl vizitează adesea, nu numai din bunătate – toţi trei au suflet bun –, ci şi pentru a-şi reaminti cât de preţioasă este sănătatea lor mentală. Suferinţele îndurate de ea şi supravieţuirea celor doi copii ai ei o fac pe Hope să suporte mult mai uşor delirul bătrânului şi în final chiar să râdă de toate bazaconiile lui.

Că veni vorba, azilul acela de bătrâni pentru nebunii criminali se aseamănă uimitor de mult cu spitalul pentru femeile ultragiate al lui Jenny Fields, de la Dog's Head Harbor.

Problema nu e că „lumea văzută de Bensenhaver" este *neadevărată* sau prost înţeleasă, ci disproporţionată faţă de nevoia de plăcere senzuală a lumii şi de nevoia şi capacitatea lumii de a primi căldură. Nici Dorsey Standish nu este „veridic"; e prea vulnerabil în dragostea lui *delicată* faţă de soţie şi copii; atât el, cât şi Bensenhaver sunt văzuţi ca „nepotriviţi pentru viaţa pe această planetă". Unde ceea ce contează este imunitatea.

Hope – şi copiii ei, speră cititorul – au mult mai multe şanse. Romanul sugerează oarecum faptul că femeile sunt mult mai bine dotate decât bărbaţii să suporte teama şi brutalitatea şi să-şi stăpânească neliniştile când îşi dau seama cât de vulnerabili suntem noi, oamenii, faţă de cei pe care-i iubim. Hope este văzută ca o supravieţuitoare puternică într-o lume a bărbaţilor slabi.

John Wolf şedea în biroul său din New York şi trăgea nădejde că realitatea viscerală a limbajului lui Garp şi intensitatea personajelor sale puteau într-o oarecare măsură să salveze cartea de la destinul banal al unei melodrame ieftine. Dar, gândea Wolf, romanul ăsta s-ar fi putut foarte bine numi *Anxietăţile vieţii;* s-ar putea scoate din el un serial extraordinar pentru televiziune, îşi zicea el – dacă s-ar face un scenariu

destinat invalizilor, orășenilor pensionari și copiilor de vârstă preșcolară. În concluzie, gândea el, în ciuda „realității viscerale a limbajului folosit de Garp" și așa mai departe, *Lumea văzută de Bensenhaver* era o melodramă de mâna-ntâi.

Mult mai târziu, desigur, și Garp va fi de aceeași părere: era cel mai prost roman al său. „Dar lumea asta blestemată nu m-a lăudat niciodată așa cum ar fi trebuit pentru primele două, îi scria el lui John Wolf. Și aș fi meritat pe deplin." Însă așa se întâmpla de fiecare dată, își spunea Garp.

John Wolf era ros de îndoieli mai concrete: adică, se întreba dacă va putea justifica publicarea cărții. Când era vorba de cărți la care nu ținea în mod deosebit, John Wolf avea un sistem aproape infailibil. Cei de la editură îl invidiau pentru procentul de pronosticuri exacte în privința cărților care urmau să se bucure de aprecierile marelui public. Când spunea că o carte va fi îndrăgită de marele public – ceea ce era cu totul altceva decât a fi bună sau minunată – avea aproape întotdeauna dreptate. Desigur că multe cărți erau pe gustul marelui public fără ca el să fi făcut pronosticuri în acest sens, dar nici o carte despre care el a spus că va fi populară nu se dovedea vreodată nepopulară.

Nimeni nu știa care îi era secretul.

Prima dată a reușit chestia asta cu cartea lui Jenny Fields – și de atunci a repetat figura la fiecare doi ani, dacă nu în fiecare an, cu alte cărți absolut surprinzătoare.

La editură lucra o femeie care, odată, îi spusese lui John Wolf că nu-i fusese dat vreodată să citească o carte care să n-o facă s-o închidă după câteva pagini și să se ducă la culcare. Femeia asta îl intriga pe John Wolf, care iubea cărțile, încât ani la rând i-a dat să citească tot felul de cărți, și bune, și proaste; dar toate erau până la urmă la fel, în aceea că o adormeau invariabil pe femeie. Pur și simplu nu-i plăcea să citească, i-a mărturisit ea lui John Wolf; numai că el nu se dădea bătut.

Nimeni altcineva din editură nu-i oferea femeii ceva de citit, indiferent ce; de fapt, nici nu erau interesați să-i afle opinia în *indiferent* ce privință. Femeia se mișca printre cărțile ce zăceau împrăștiate peste tot în editură, ca o nefumătoare printre scrumiere. Era femeie de serviciu. În fiecare zi golea coșurile de hârtii; seara făcea curățenie în birouri, după ce toată lumea pleca acasă. Dădea cu aspiratorul pe mochetele de pe coridoare în fiecare luni, marțea ștergea de praf vitrinele cu cărți, iar miercurea curăța birourile secretarelor, în zilele de joi freca băile, și vinerea dădea cu spray-uri parfumate în toate încăperile – pentru ca întreaga editură să aibă timp în weekend să se impregneze cu un miros plăcut pentru întreaga săptămână, îi explica ea lui John Wolf. John Wolf o urmărea de ani de zile și niciodată n-o văzuse aruncând cărților nici măcar o privire.

Când a întrebat-o ce părere avea despre cărți și ea i-a mărturisit că nu-i plăceau, s-a gândit s-o folosească pentru cărțile în privința cărora el nu era foarte sigur – dar și pentru cărțile în privința cărora i se părea lui că era *foarte* sigur. Ea însă era consecventă în părerea ei proastă despre cărți, și John Wolf aproape că era gata să renunțe, când într-o bună zi i-a pus în brațe autobiografia lui Jenny Fields, *O suspectă sexual.*

Femeia de serviciu a citit manuscrisul într-o singură noapte, iar a doua zi l-a întrebat pe John Wolf dacă va putea și ea primi un exemplar al ei după ce se va fi tipărit cartea – ca s-o poată citi și răsciti după pofta inimii.

După această întâmplare, John Wolf ținea cu scrupulozitate să-i afle părerea. Și femeia nu l-a dezamăgit. Cele mai multe cărți nu-i plăceau, dar atunci când îi plăcea vreuna, pentru John Wolf era semn că aproape toată lumea va fi cu siguranță în stare măcar s-o citească.

Încât manuscrisul de la *Lumea văzută de Bensenhaver* i l-a dat aproape dintr-un gest reflex. Apoi John Wolf s-a dus

acasă şi tot weekendul nu s-a gândit decât la carte; a încercat să-i telefoneze femeii de serviciu, să-i spună să nu se mai oştenească s-o citească. Amintindu-şi de primul capitol, îşi zicea că n-avea rost s-o jignească pe femeie, care poate era şi ea bunică şi (desigur) mamă – unde mai pui că habar nu avea că era *plătită* ca să citească toată maculatura pe care i-o dădea John Wolf la citit. Faptul că avea un salariu destul de gras pentru o femeie de serviciu era cunoscut doar de John Wolf. Femeia credea că *toate* femeile de serviciu bune erau plătite bine şi că aşa se *cuvenea* să fie plătite.

Se numea Jillsy Sloper; căutându-i numele în cartea de telefon a oraşului New York, John Wolf a descoperit cu uimire că nu se găsea nici un Sloper, cu atât mai puţin unul care să aibă iniţiala J. Din câte se părea, convorbirile telefonice o atrăgeau la fel de puţin ca şi cărţile. John Wolf şi-a notat în agendă ca luni dimineaţa la prima oră să-şi ceară scuze faţă de Jillsy. Restul weekendului aceluia nenorocit şi l-a petrecut gândindu-se cum anume să-i spună lui S.M. Garp că, după părerea lui, era numai şi numai în interesul lui şi, desigur, numai şi numai în interesul editurii ca *Lumea văzută de Bensenhaver* să NU fie publicată.

A fost un sfârşit de săptămână foarte greu pentru John Wolf, din pricină că ţinea la Garp şi credea în el, şi mai ştia şi că S.M. Garp nu avea nici un prieten care să-l sfătuiască să nu se bage singur în situaţii penibile – acesta fiind unul din rolurile importante pe care îl au prietenii. Mă rog, exista Alice Fletcher, care îl iubea atât de mult pe Garp, încât era în stare să iubească, fără discernământ, orice scotea el pe gură – în orice alte privinţe, ea rămânea mută. Şi mai era Roberta Muldoon, dar John Wolf avea o bănuială că judecăţile ei de valoare (în cazul în care existau) în privinţa literaturii constituiau un element încă şi mai nou, şi mai stânjenitor decât sexul ei adoptiv. Iar Helen refuza să citească această carte.

Jenny Fields, pe de altă parte, din câte știa John Wolf, nu era părtinitoare în privința fiului ei, așa cum sunt de obicei mamele; făcuse dovada unui gust destul de îndoielnic atunci când declarase că *nu-i* plăceau anumite lucruri bune pe care le scrisese fiul ei. Alta era problema cu Jenny Fields, își spunea John Wolf, și anume subiectul ca atare al unei cărți. O carte care trata *despre* un subiect important era, în opinia lui Jenny Fields, o carte importantă. Iar Jenny Fields considera că noua carte a lui Garp nu cuprindea altceva decât anxietățile alea stupide ale bărbaților, pe care femeile sunt obligate să le suporte și să le îndure. Cum era scrisă o carte era un lucru care nu conta pentru Jenny Fields.

Părerea lui Jenny Fields constituia totuși un fir care-l interesa pe John Wolf în legătură cu publicarea cărții. Dacă *Lumea văzută de Bensenhaver* îi plăcea lui Jenny Fields, însemna că era cel puțin o carte ce putea da naștere la controverse. Dar, la fel ca și Garp, John Wolf știa că statutul lui Jenny ca personalitate politică se datora în mare felului eronat și confuz în care era ea înțeleasă de către publicul larg.

În zilele acelea de sfârșit de săptămână, Wolf a stat și s-a tot gândit, încât a uitat complet să-și ceară scuze față de Jillsy Sloper la prima oră luni dimineața. Și numai ce se pomenește cu Jillsy, cu ochii injectați și cu tresăriri nervoase, ca de veveriță, ținând strâns în mâinile ei cafenii și aspre manuscrisul ăla nesuferit al *Lumii văzute de Bensenhaver.*

– Doamne, a zis Jillsy.

Și-a dat ochii peste cap; a scuturat manuscrisul pe care-l ținea în mâini.

– Vai, Jillsy. Îmi pare rău.

– Doamne! a cârâit Jillsy. În viața mea n-am avut un sfârșit de săptămână mai prost. *N*-am dormit, *n*-am mâncat, *nu* m-am dus la cimitir să-mi vizitez familia și prietenii.

Programul de weekend al lui Jillsy Sloper i s-a părut ciudat lui John Wolf, dar n-a făcut nici un comentariu; a ascultat-o în tăcere, așa cum o asculta de mai bine de doisprezece ani.

– Omu' ăsta-i *nebun,* a zis Jillsy. Nimeni întreg la minte n-a scris vreodată o asemenea carte.

– N-ar fi trebuit să ți-o dau, Jillsy, a spus John Wolf. Ar fi trebuit să-mi aduc aminte de primul capitol.

– *Primul* capitol încă nu-i așa rău. Capitolu' ăla încă nu-i *nimic.* Capitolu' *nouăspe* mi-a pus capac, a mărturisit Jillsy. Doamne, Doamne! a cârâit ea.

– Ai citit nouăsprezece capitole? nu i-a venit lui John Wolf să creadă.

– Atâtea mi-ați dat, nouăspe. Isuse Hristoase, mai e *vreun* capitol? O ține tot *așa?*

– Nu, nu, s-a terminat. Asta-i tot.

– Sper. Nici nu mai era *cum* să continue. L-a băgat pe nebunu' ăla de polițist unde-i e locu' – mult le-a trebuit – și i-a zburat creierii lu' bărbatu' ăla nebun. Dacă vreți să știți, *așa* și trebuie s-arate capu' bărbatului ăluia – cu creierii zburați.

– Adică ai *citit* tot?

– Doamne! a țipat Jillsy. Se purta de-ai fi zis că *el* a fost violat. Dacă vreți să știți, a continuat Jillsy, așa-s bărbații: acu' te violează de zici că te-omoară, și-n clipa următoare i-apucă damblalele că adică cui i-o *dai* – pentru c-așa ai tu chef! Ce-i privește pe *ei,* la urma urmei – n-am dreptate? l-a întrebat Jillsy.

– Nu sunt prea sigur, a răspuns John Wolf privind-o uluit din spatele biroului. Nu ți-a plăcut cartea.

– Să-mi *placă?* a croncănit Jillsy. N-are ce să-ți placă la ea.

– Dar ai *citit*-o. De ce-ai citit-o?

– Doamne, a făcut Jillsy cu aerul că-i părea rău pentru John Wolf – pentru că se dovedea atât de prost. Uneori mă-ntreb dacă vă pricepeți cât de cât la cărțile astea pe care le faceți, a spus ea clătinând din cap. Uneori mă-ntreb de ce

tocmai *dumneavoastră* faceți cărțile, iar eu stau și *curăț* băile. Dar eu mai degrab-aș curăța băi decât să citesc mai multe din cărțile astea. Doamne, Doamne.

– Dacă nu ți-a plăcut, Jillsy, de ce-ai citit-o? a insistat John Wolf.

– Din aceeași pricină pentru care le citesc pe toate celelalte. Ca să aflu ce *se-ntâmplă*.

John Wold s-a holbat la ea.

– În cele mai multe cărți *știi* de la bun început că n-are să se-ntâmple nimica, a explicat Jillsy. Doamne, e-o chestie pe care-o *știi*. În alte cărți știi exact *ce*-are să se-ntâmple, așa că nici pe-alea nu le citești. Da' cartea *asta*, cartea asta e-atât de *bolnavă*, că *știi* că se va-ntâmpla ceva, da' nu știi *ce*. Trebuie să fii și tu *bolnav* ca să-ți poți închipui ce se-ntâmplă în cartea *asta*.

– Va să zică ai citit-o ca să afli?

– Păi, ce altă pricină ar fi ca să citești o carte? s-a mirat Jillsy Sloper.

A trântit manuscrisul pe biroul lui John Wolf (căci era un manuscris voluminos) și a smucit de firul lung (al aspiratorului) pe care Jillsy îl purta în zilele de luni înfășurat ca o cingătoare în jurul mijlocului ei gros. Apoi, arătând spre manuscris, a adăugat:

– După ce-l publicați, aș fi fericită să primesc și eu un exemplar. Dacă se poate, a mai spus ea.

– Vrei un exemplar? a întrebat John Wolf.

– Dacă nu-i vreo problemă.

– Dar acum știi ce se-ntâmplă, de ce vrei s-o mai citești *o dată*?

– Păi... Jillsy părea derutată; John Wolf n-o văzuse niciodată pe Jillsy Sloper derutată – doar somnoroasă. Păi, s-ar putea s-o *împrumut*. S-ar putea să cunosc pe careva care să aibă nevoie să i se amintească de cum e bărbații pe lumea asta.

– Tu ai mai citi-o vreodată?

– Ce să spun... Cred că nu *toată,* sau nu toată deodată, sau nu chiar pe loc. Iar părea să stea în cumpănă. Cum să zic, s-a fâstâcit ea, aş zice că e *părţi* din ea care nu m-ar deranja să le citesc din nou.

– De ce?

– Doamne, a oftat Jillsy Sloper obosită, ca şi când dintr-odată şi-ar fi pierdut răbdarea cu el. Pare aşa de *adevărat,* a scâncit ea, rostind cuvântul *adevărat* cu o voce piţigăiată de cufundar care ţipă noaptea peste lac.

– Pare atât de adevărat, a repetat John Wolf.

– Doamne. Chiar nu *ştiţi* că-i aşa? l-a întrebat Jillsy. Dacă nu ştiţi când o carte e *adevărată,* a miorlăit Jillsy, chiar c-ar *trebui* să facem schimb de slujbe. Şi a izbucnit în râs, strângând ca pe o armă în mână ştecherul masiv, cu trei fişe, al cablului de la aspirator. Chiar mă-ntreb, domnu' Wolf, a spus ea pe un ton dulce, dacă aveţi habar când e *curată* o baie. S-a apropiat de coşul de hârtii şi s-a uitat înăuntru. Sau când e gol un coş. O carte pare adevărată atunci când pare adevărată, a continuat ea impacientată. O carte e adevărată atunci când poţi spune: „Da! Uite-aşa se *poartă* afurisiţii ăştia de oameni tot timpul". *Atunci* ştiţi că e adevărată, a mai zis Jillsy.

Aplecându-se peste coş, a luat dinăuntru singura bucată de hârtie ce se afla pe fundul lui şi a îndesat-o în buzunarul şorţului. Era ghemotocul primei foi din scrisoarea pe care John Wolf încercase s-o compună pentru Garp.

Luni mai târziu, când *Lumea văzută de Bensenhaver* lua calea tiparului, Garp s-a plâns lui John Wolf că nu avea cui s-o dedice. Nu voia s-o dedice *memoriei* lui Walt, pentru că lui Garp nu-i plăceau chestiile astea: „capitalizarea ieftină", cum o numea el, „a accidentelor din propria ta biografie – încercarea de a-l face pe cititor să creadă că eşti un *scriitor* mai serios decât în realitate". Nu voia nici să-i dedice mamei

lui o carte, pentru că ura, zicea el, „gratuitatea de care se bucurau toți cei care se foloseau de numele lui Jenny Fields". Helen ieșea din discuție oricum, iar în ceea ce-l privea pe Duncan, Garp considera, cu oarecare rușine, că nu-i putea dedica lui o carte pe care nu i-ar fi îngăduit s-o citească. Copilul nu era destul de mare pentru asta. Ca tată, Garp simțea un oarecare dezgust pentru faptul că scrisese ceva ce nu le-ar fi permis propriilor copii să citească.

Știa că Fletcherii ar fi fost jenați să li se dedice o carte lor, amândurora; iar a o dedica doar lui Alice ar fi însemnat să-l jignească pe Harry.

– *Mie* în nici un caz, s-a apărat John Wolf. În nici un caz cartea asta.

– Nu mă gândeam la tine, a mințit Garp.

– Ce-ai zice de Roberta Muldoon?

– Cartea n-are absolut nimic în *comun* cu Roberta Muldoon, a zis Garp, deși știa că Roberta, cel puțin, n-ar fi avut nimic împotriva dedicației. Ce caraghios să scrii o carte care nimeni nu dorește să-i fie dedicată! Poate c-am s-o dedic ellenjamesienelor, a zis Garp cu amărăciune.

– Nu ți-o căuta cu lumânarea, l-a avertizat John Wolf. Ar fi cea mai mare tâmpenie.

Garp s-a uitat la el îmbufnat.

Doamnei Ralph?

și-a zis în sinea lui. Dar nici acum nu-i știa numele adevărat. Mai era tatăl lui Helen – bunul și bătrânul lui antrenor de lupte, Ernie Holm – însă Ernie nu ar înțelege gestul; și n-ar fi câtuși de puțin o carte care să-i placă lui Ernie. De fapt, Garp spera ca Ernie nici să n-o citească vreodată. Ce caraghios să scrii o carte pe care speri să n-o citească cineva anume!

Lui Tocană Grasă

și-a zis el.

Lui Michael Milton
În memoria lui Bonkers

Pauză. Nu-i mai venea nimeni altcineva în minte.

– Știu pe cineva, a spus John Wolf. Am s-o întreb dacă ar deranja-o.

– Foarte nostim, a pufnit Garp.

Dar John Wolf se gândea la Jillsy Sloper, persoana care, știa el foarte bine, purta răspunderea pentru faptul că această carte a lui Garp ajunsese să fie dată spre publicare.

– E o femeie deosebită, căreia i-a *plăcut* foarte mult cartea, i-a explicat John Wolf lui Garp. A zis că e atât de „adevărată".

Garp s-a arătat interesat de idee.

– I-am dat manuscrisul într-un weekend și pur și simplu nu l-a putut lăsa din mână.

– De ce i-ai dat manuscrisul? a vrut să știe Garp.

– Mi s-a părut persoana cea mai *nimerită* să-l citească, a răspuns John Wolf.

Un editor bun nu-și împărtășește nimănui chiar toate secretele.

– Bine, atunci. Dacă n-am cui s-o dedic, pare, așa, *despuiată*. Spune-i că-i mulțumesc. E o prietenă *apropiată* de-a ta? a vrut să știe Garp.

Editorul i-a făcut semn cu ochiul și Garp a dat din cap.

– Adică ce-nseamnă toată povestea asta? s-a arătat suspicioasă Jillsy Sloper. Cum adică, vrea să mi-o „dedice" mie, cartea aia îngrozitoare?

– Înseamnă că apreciază felul în care ai reacționat la carte, i-a explicat John Wolf. Are sentimentul că atunci când a scris cartea aproape că s-a gândit la tine.

– Doamne. S-a gândit la mine? Ce vrea să-*nsemne* asta?

– I-am zis cum ai reacționat după ce ai citit-o și crede, bănuiesc eu, că ești cititorul ideal.

– Cititorul ideal? Doamne, da' e *țicnit*, nu-i așa?

– N-are cui altcuiva s-o dedice, a recunoscut John Wolf.

– Ca atunci când ai nevoie de-un martor pentru nuntă?

– Cam așa ceva, și-a dat John Wolf cu presupusul.

– Nu-nseamnă că-s de *acord* cu ce scrie acolo? a mai întrebat Jillsy.

– Dumnezeule, nu.

– Cum adică Dumnezeule nu?

– Nimeni n-o să-ți bage nici o vină pentru nimic din ce-i scris acolo, dacă la asta te referi.

– Să zicem...

John Wolf i-a arătat lui Jillsy unde va fi pusă dedicația, i-a arătat și alte cărți cu dedicație. Lui Jillsy Sloper îi plăcea cum arată cărțile alea și a dat din cap, tot mai încântată de idee.

– Încă ceva, a zis ea. N-o să trebuiască să-l *întâlnesc* sau altceva de genu' ăsta, da?

– Dumnezeule, nu, a asigurat-o John Wolf, așa că Jillsy și-a dat consimțământul.

Mai rămânea o singură lovitură de maestru pentru a lansa *Lumea văzută de Bensenhaver* în acea zonă crepusculară misterioasă în care cărți „serioase" lucesc, o vreme, și în calitate de cărți „populare". John Wolf era un om inteligent și cinic. Cunoștea toate acele asocieri autobiografice infecte care-i fac pe cititorii înnebuniți după bârfe să se entuziasmeze în fața câte unei opere de ficțiune.

Ani mai târziu, Helen va spune că succesul de care s-a bucurat *Lumea văzută de Bensenhaver* s-a datorat în exclusivitate supracopertei. De obicei, John Wolf îl lăsa pe Garp să-și compună singur textul pentru supracopertă, dar prezentarea pe care o făcuse Garp propriei sale cărți era prea plicticoasă și sumbră, astfel că John Wolf a decis să se ocupe personal de treaba asta; prin urmare, a atacat problema în chiar miezul ei dubios.

Lumea văzută de Bensenhaver, scria pe supracopertă, este un roman despre un om care se teme într-o asemenea măsură ca acelora dragi lui să nu li se întâmple ceva rău, încât creează o atmosferă extrem de încordată, în care este aproape sigur că toate acele ticăloşii se vor întâmpla. Şi chiar se întâmplă."

„S.M. Garp, continua textul de pe supracopertă, este unicul copil al binecunoscutei feministe Jenny Fields." John Wolf s-a înfiorat puţin când a văzut textul tipărit, pentru că, deşi el era cel care-l scrisese şi ştia foarte bine *de ce*-l scrisese, ştia de asemenea că era o informaţie pe care Garp nu o dorea *cu nici un chip* menţionată în legătură cu opera lui. „S.M. Garp este şi tată", mai scria acolo. Văzând ce porcării scrisese, John Wolf a clătinat ruşinat din cap. „Este un tată care, de curând, a avut de suferit tragica pierdere a unui fiu în vârstă de cinci ani. Acest roman s-a născut din chinul sufletesc îndurat în urma accidentului..." Şi aşa mai departe.

În opinia lui Garp, era cel mai neserios motiv să citeşti o carte. El spunea întotdeauna că întrebarea pe care o ura cel mai mult când era vorba de romanele sale era „cât e adevărat" – cât anume se baza pe „experienţă personală". *Adevărat* – nu în sensul acela bun, la care se referise Jillsy Sloper, ci adevărat ca „în viaţa reală". De obicei, cu multă reticenţă şi încercând să-şi ţină firea, Garp răspundea că elementul autobiografic – dacă exista aşa ceva – era cel mai puţin interesant aspect ce trebuia urmărit într-un roman. Întotdeauna spunea că arta ficţiunii era procesul prin care se *imagina* cât mai aproape de adevăr – ca orice artă, era un proces de selecţie. Amintirile şi istoriile personale – „toate amintirile traumelor din vieţile noastre prin nimic memorabile" – constituiau modele îndoielnice pentru opera de ficţiune, spunea Garp. „Ficţiunea trebuie să fie mai bine făcută decât viaţa", scria Garp. Şi detesta cu consecvenţă ceea ce el numea „falsul şir nesfârşit de nenorociri personale" – scriitorii ale căror cărţi

erau „importante" pentru că în viețile lor s-a întâmplat ceva important. După cum scria el, faptul că ceva se întâmplase cu adevărat era cel mai prost motiv ca acel ceva să fie inclus într-un roman. *Totul* s-a întâmplat cândva cu adevăratul cineva cotea el revoltat. Singurul motiv pentru care se întâmplă ceva într-un roman este acela că exact acel lucru trebuie să se întâmple exact în acel moment."

– Spune-mi ceva, *orice*, ce ți s-a întâmplat dumitale, i-a cerut odată Garp unui reporter, și eu îți improvizez o poveste. Și te asigur că detaliile or să fie mai bune decât au fost în realitate.

Reporterul, o femeie divorțată cu patru copii, dintre care unul bolnav de cancer în faza terminală, l-a privit cu totală neîncredere. Garp a intuit nefericirea ei dârză și cât de importantă era această nefericire pentru ea, și i s-a adresat cu blândețe:

– Dacă e ceva trist – chiar dacă este *foarte* trist –, pot să născocesc o poveste încă și mai tristă.

Dar pe fața ei citea că nu-l credea; nici măcar nu făcea însemnări în carnet. Nici gând să consemneze așa ceva în interviu.

John Wolf știa asta: în primul și în primul rând, cei mai mulți cititori *voiau* să afle tot ce se putea despre viața scriitorului. „Pentru majoritatea oamenilor cu o imaginație săracă, îi scria John Wolf lui Garp, ideea de a improviza pe marginea realității este o tâmpenie." Pe supracoperta *Lumii văzute de Bensenhaver* John Wolf crea o imagine falsă a importanței lui Garp („unicul copil al binecunoscutei feministe Jenny Fields") și provoca un sentiment de compasiune față de experiența personală a lui Garp („tragica pierdere a unui fiu în vârstă de cinci ani"). Faptul că aceste două informații erau fundamental irelevante în ceea ce privea *arta* romanului lui Garp nu-l preocupa prea mult pe John Wolf. Destul îl amărâse Garp cu tâmpenia aia că prefera bogățiile în locul seriozității.

„Nu e cartea ta cea mai bună, i-a scris John Wolf lui Garp când i-a trimis şpalturile la corectură. „Într-o zi o să-ţi dai şi tu seama de asta. Dar va *fi* cea mai mare carte a ta; aşteaptă numai şi-ai să vezi. Încă nu-ţi poţi închipui cum o să urăşti multe din motivele succesului tău, aşa că te sfătuiesc să pleci din ţară câteva luni de zile. Te sfătuiesc să citeşti doar cronicile pe care ţi le voi trimite *eu*. Şi după ce se liniştesc apele – pentru că apele se liniştesc întotdeauna – te poţi întoarce ca să-ţi încasezi surpriza considerabilă de la bancă. Şi poţi să speri că popularitatea lui *Bensenhaver* va fi suficient de mare ca să-i facă pe oameni să se apuce să-ţi citească primele două romane – pentru care *meriţi* să fii mai bine cunoscut.

Garp, spune-i lui Helen că-mi *pare rău*, dar cred că trebuie să ştii un lucru: întotdeauna am ţinut mult la interesele tale. Dacă vrei să *vindem* cartea asta, o vom vinde. «Toate afacerile sunt căcăcioase», Garp. Îmi permit să *te* citez."

Garp a fost foarte contrariat de această scrisoare; bineînţeles că John Wolf nu-i arătase supracoperta.

„De ce-ţi *pare rău?* l-a întrebat Garp în scrisoarea de răspuns. Nu te apuca să plângi; vinde cartea şi atât."

– Orice afacere e căcăcioasă, a repetat Wolf.

– Ştiu, ştiu, a zis Garp.

– Urmează-mi sfatul, l-a mai avertizat o dată John Wolf.

– Îmi *place* să citesc recenziile, a protestat Garp.

– Astea însă n-or să-ţi placă. Du-te într-o călătorie. Te rog.

Apoi John Wolf i-a trimis lui Jenny Fields supracoperta. A rugat-o să păstreze secretul şi să-l ajute să-l convingă pe Garp să plece din ţară.

– Pleacă, i-a zis Jenny Fields. E cel mai bun lucru pe care-l poţi face pentru tine şi familia ta.

Helen era încântată de idee; niciodată nu fusese în străinătate. Duncan citise prima poveste scrisă de tatăl său, „Pensiunea Grillparzer", şi voia să se ducă la Viena.

– Viena nu e chiar așa în *realitate*, i-a spus Garp lui Duncan, dar era foarte mișcat de faptul că băiatului îi plăcea vechea lui poveste. Și lui Garp îi plăcea. De fapt, începea să-și dorească să-i placă măcar pe jumătate tot atât de mult și celelalte lucruri pe care le scrisese.

– Fetița e încă prea mică, ce să căutăm noi în Europa? se plângea Garp. Nu știu. E prea complicat. Pașapoartele... iar fetiței va trebui să-i facem tot felul de vaccinuri sau mai știu eu ce.

– Și tu ai nevoie de niște vaccinuri, i-a replicat Jenny Fields. Fetița o să fie foarte bine.

– Nu vrei să revezi Viena? l-a întrebat Helen.

– Ah, imaginează-ți, scena vechilor tale crime! i-a spus entuziasmat John Wolf.

– Vechi crime? a murmurat Garp. Nu știu, nu știu.

– Te rog, tati, s-a smiorcăit Duncan.

Garp era o victimă ușoară când era vorba de rugămințile lui Duncan; prin urmare, a acceptat.

Helen era peste poate de bucuroasă și chiar a aruncat o privire spalturilor, dar o privire rapidă, nervoasă, neavând nicidecum în intenție să le parcurgă cu adevărat. Primul lucru pe care i-au căzut ochii a fost dedicația.

Lui Jillsy Sloper

– Pentru Dumnezeu, cine-i Jillsy Sloper? l-a întrebat pe Garp.

– Nu știu, zău, a răspuns Garp; Helen s-a încruntat. *Zău*, crede-mă. E o prietenă de-a lui John; el mi-a spus că tipei i-a plăcut cartea – că n-a putut-o lăsa din mână. Presupun că Wolf a luat chestia asta ca un semn de bun augur; a fost ideea lui oricum, a mai zis Garp. Și m-am gândit că e o idee bună.

– Hm, a făcut Helen și a pus spalturile deoparte.

Au rămas amândoi tăcuți, încercând să și-o imagineze pe prietena lui John Wolf. Era divorțat când l-au cunoscut ei; deși între timp îi cunoscuseră și pe câțiva dintre copiii lui, persoane adulte de-acum, niciodată nu-i întâlniseră prima și unica lui soție. Avusese câteva iubite, nu multe, femei cochete și extrem de atrăgătoare – și toate mai tinere decât John Wolf. Câteva fete din branșa editorială, dar mai ales tinere divorțate și ele, și cu bani – mereu bani, sau *arătând* ca și când ar avea bani. Pe cele mai multe dintre ele Garp și le amintea după cât de frumos miroseau și după gustul rujului – și după calitatea de-a dreptul șocantă, extravagantă a hainelor.

Nici Garp și nici Helen nu și-ar fi putut-o imagina vreodată pe Jillsy Sloper, născută dintr-un alb și o mulatră pe sfert – ceea ce însemna că o optime din sângele lui Jillsy era negru. Avea pielea cafenie-gălbuie, nuanța lemnului de pin ușor pătat. Părul îi era lins, scurt, negru-tăciune, cu un început de cărunțeală – în bretonul tuns ca din topor deasupra frunții lucioase și încrețite. Mică de înălțime, cu brațe lungi și fără inelar la mâna stângă. După cicatricea mare de pe obrazul drept, s-ar fi putut crede că degetul inelar îi fusese retezat în aceeași încăierare și cu aceeași armă – probabil în timpul unei căsnicii nefericite, căci cu siguranță avusese parte de o căsnicie nefericită. Despre care nu vorbea niciodată.

Nu avea mai mult de patruzeci și cinci de ani, dar arăta de șaizeci. Bustul ei semăna cu al unei cățele Labrador pe cale de-a făta, iar mersul îi era târșâit din pricină că mereu o dureau picioarele. Peste câțiva ani va fi trecut atâta vreme de când își ignora umflătura pe care o simțea în unul din sâni și pe care nimeni altcineva n-o simțise vreodată, încât va muri inutil de cancer.

Avea un număr de telefon neînregistrat (după cum a descoperit John Wolf) doar din pricină că la câteva luni o dată

fostul ei soț o amenința cu moartea, și se cam săturase să-i audă vocea; motivul pentru care avea telefon era acela că propriii copii aveau nevoie de un număr unde să o poată suna cu taxă inversă, ca să-i ceară să le trimită bani.

Dar când și-o imaginau pe Jillsy Sloper, Helen și Garp nu și-o puteau câtuși de puțin închipui pe această ființă tristă, greu truditoare, prin ale cărei artere curgea o optime de sânge negru.

– Îmi pare că John Wolf face totul pentru cartea asta în afară de a o fi scris, i-a spus Helen lui Garp.

– Aș fi preferat s-o *fi* scris el, a spus Garp pe neașteptate.

Recitise cartea și acum era ros de îndoieli. După părerea lui, în „Pensiunea Grillparzer" exista o oarecare certitudine referitor la felul în care se comporta lumea. În ceea ce privea *Lumea văzută de Bensenhaver,* Garp nu se mai simțea chiar atât de sigur – semn, bineînțeles, că îmbătrânea; dar creatorii, știa el, trebuiau și să devină mai *buni.*

Însoțiți de micuța Jenny și de Duncan cel cu un singur ochi, Garp și Helen au plecat spre Europa într-un august răcoros, tipic pentru Noua Anglie; majoritatea călătorilor transatlantici se îndreptau în direcție opusă.

– De ce nu așteptați până după Ziua Recunoștinței? întrebase Ernie Holm.

Dar *Lumea văzută de Bensenhaver* urma să apară în octombrie. John Wolf primise tot felul de răspunsuri drept reacție la șpalturile necorectate pe care le trimisese în dreapta și-n stânga în timpul verii; reacții pătimașe, unele întrecându-se în a lăuda cartea, altele în a o condamna.

Nu-i fusese ușor să-l împiedice pe Garp să vadă semnalele cărții ca atare – supracoperta, de exemplu. Dar entuziasmul lui Garp însuși era atât de sporadic și în general scăzut, încât John Wolf izbutise în cele din urmă să-l facă să renunțe.

Garp era acum prins în febra plecării şi deja îşi făcea planuri cu privire la celelalte cărţi pe care dorea să le scrie. („Semn bun", i-a spus John Wolf lui Helen.)

Jenny şi Roberta i-au dus cu maşina la Boston, de unde au luat avionul până la New York.

– Să nu vă faceţi griji cu privire la avion, le-a spus Jenny. N-o să se prăbuşească.

– Doamne Dumnezeule, mamă, a pufnit Garp. Ce ştii tu despre avioane? Tot timpul se prăbuşeşte câte unul.

– Dă şi tu din braţe tot timpul, închipuieşte-ţi că sunt aripi, l-a sfătuit Roberta pe Duncan.

– Nu-l înspăimânta, Roberta, a rugat-o Helen.

– Nu mi-e frică, a zis Duncan.

– Dacă tatăl tău o să *vorbească* tot timpul, n-o să vă prăbuşiţi, i-a asigurat Jenny.

– Dacă o să vorbească tot timpul, a spus Helen, n-o să mai *aterizăm.*

Îşi dădeau seama că Garp era încordat ca un arc.

– O să trag *pârţuri* tot drumul dacă nu mă lăsaţi în pace, a zis Garp, şi-o să sărim cu toţii în aer.

– Ai face mai bine să scrii mai des, l-a luat Jenny la rost.

Amintindu-şi de dragul şi bătrânul Tinch şi de ultima lui călătorie în Europa, Garp nu s-a putut abţine să nu-i spună mamei lui:

– De data asta am de gând să ab-ab-ab-ab*sorb* cât mai mult, mamă. N-am de gând să sc-sc-sc-scriu un singur cu-cu-cu-cuvânt.

Au izbucnit amândoi în râs, lui Jenny Fields i-au dat chiar lacrimile, deşi numai Garp le-a observat; a sărutat-o şi şi-a luat rămas-bun de la ea. Roberta, care, după schimbarea sexului devenise o pupăcioasă înfocată, i-a pupat pe toţi de câteva ori la rând.

– Isuse, Roberta, a-ncercat Garp s-o potolească.

– O să am grijă de bătrânica noastră cât veți lipsi voi, l-a asigurat Roberta, copleșind-o pe Jenny cu brațul ei uriaș și făcând-o să pară și mai mică și dintr-odată foarte cărunță alături de ea.

– N-am nevoie să-mi poarte cineva de grijă, s-a burzuluit Jenny Fields.

– Până una-alta, mama are grijă de toată lumea, a zis Garp.

Știind cât adevăr zăcea în vorbele lui Garp, Helen a îmbrățișat-o pe Jenny. Din avion Garp și Duncan le zăreau pe Jenny și pe Roberta făcându-le semne cu mâna de pe platforma terminalului. Trebuiseră să schimbe locurile, pentru că Duncan dorise un loc lângă hublou, pe partea stângă a avionului.

– Locurile din dreapta sunt la fel de bune, îl încredințase stewardesa.

– Nu și când îți lipsește ochiul drept, i-a atras Duncan politicos luare-aminte, și Garp s-a minunat cu cât curaj își apăra băiatul infirmitatea.

Helen și fetița se aflau pe locurile de pe partea cealaltă a spațiului dintre scaune.

– O vezi pe bunica? l-a întrebat Helen pe Duncan.

– Da.

Deși platforma fusese brusc năpădită de toți cei care doreau să asiste la decolare, Jenny Fields, ca întotdeauna, ieșea în evidență cu uniforma ei albă, chiar dacă era mică de statură.

– De ce arată Nana atât de înaltă? l-a întrebat Duncan pe Garp, și într-adevăr așa era. Umerii și capul lui Jenny Fields se aflau mult deasupra celor din jurul ei. Garp și-a dat seama că Roberta o ridicase în brațe pe mama lui și o ținea în sus, ca pe un copil mic.

– Aha, a luat-o *Roberta* în brațe! a strigat Duncan.

Garp se uita la mama lui ridicată în aer, ținută de brațele vânjoase ale fostului inter, ca să le facă lor semn cu mâna;

zâmbetul timid și încrezător al lui Jenny l-a înduioșat, drept care i-a făcut și el semn cu mâna, deși știa că Jenny nu avea cum să-l vadă înăuntrul avionului. Pentru întâia dată mama lui i se părea bătrână; și-a întors privirile de la hublou – spre Helen și pruncul lor, aflați de partea cealaltă a culoarului.

– Pornim, a spus Helen.

Garp și-a întins mâinile peste spațiul dintre scaune, le-a apucat pe ale lui Helen, pentru că știa că lui Helen îi e groază de zborul cu avionul.

În New York, John Wolf i-a dus în apartamentul său; în dormitor i-a instalat pe Garp, pe Helen și pe fetiță, oferindu-se plin de curtoazie să împartă cu Duncan camera de oaspeți.

Cei mari au stat mult la masă, întrecând măsura la coniac. Garp s-a apucat să-i povestească lui John Wolf despre următoarele trei romane pe care intenționa să le scrie.

– Primul se numește *Iluziile tatălui meu*, spunea Garp. Este vorba de un tată idealist care are mulți copii. Născocește tot felul de utopii în care-și crește copiii și, după ce copiii au crescut, el devine fondatorul câtorva mici colegii. Dar toate eșuează – și colegiile, și copiii. Tatăl tot vrea să țină un discurs la Națiunile Unite, dar la fiecare încercare este dat afară; discursul este același de fiecare dată – îl revizuiește la nesfârșit. Apoi încearcă să conducă un spital gratuit; evident, e un dezastru. Apoi încearcă să pună bazele unui sistem de transport gratuit la scară națională. Între timp, nevasta divorțează de el, iar copiii cresc, devin adulți și sfârșesc prin a fi nefericiți sau țicniți – sau pur și simplu normali, înțelegi? Singurul lucru pe care-l au în comun copiii ăștia sunt îngrozitoarele amintiri despre utopiile în care tatăl lor i-a obligat să crească. În cele din urmă, tatăl devine guvernator de Vermont.

– Vermont? n-a priceput John Wolf.

– Da, Vermont. Devine guvernator de Vermont, dar de fapt el se crede rege. O ține înainte cu utopiile, înțelegi?

– *Regele de Vermont!* a exclamat John Wolf. Mi se pare mai bun ca titlu.

– Nu, nu, a spus Garp. Asta e o altă carte. Fără legătură. A doua carte, după *Iluziile tatălui meu,* se va numi *Moartea Vermontului.*

– Aceleași personaje? l-a întrebat Helen.

– Nu, nu. O cu totul altă poveste. Despre sfârșitul Vermontului.

– Mie unul mi-ar plăcea ceva despre ceea ce spune că este, și-a dat John Wolf cu părerea.

– Într-un an nu mai vine primăvara, a început Garp să povestească.

– Oricum primăvara nu vine niciodată în Vermont, l-a întrerupt Helen.

– Nu, nu, s-a încruntat Garp. În anul cu pricina nu vine nici vara. Adică iarna ține la nesfârșit. Într-o zi vremea se încălzește și apar mugurii. Poate în mai. Într-o bună zi, în mai, copacii sunt plini de muguri, a doua zi apar frunzele, iar a treia zi frunzele s-au veștejit. A venit deja toamna. Copacii se scutură.

– Un anotimp al frunzelor în rezumat.

– Foarte amuzant, s-a strâmbat Garp. Dar chiar așa se petrec lucrurile. Începe iarăși iarna; și nu se va mai sfârși.

– Oamenii mor? a întrebat John Wolf.

– Nu știu exact ce se va întâmpla cu oamenii. Unii părăsesc statul, desigur.

– Nu-i o idee rea, a zis Helen.

– Alții rămân pe loc, alții mor. Poate c-or să moară toți.

– Asta ce va să însemne? nu s-a dumirit John Wolf.

– O să-ți spun când ajung acolo, i-a promis Garp.

Helen a izbucnit în râs.

– Şi după ăsta mai e şi un al *treilea* roman? a întrebat John Wolf.

– Se numeşte *Complotul împotriva uriaşului*, a zis Garp.

– Ăsta-i un poem de Wallace Stevens, şi-a amintit Helen.

– Da, desigur, a confirmat Garp şi s-a apucat să recite poemul:

COMPLOTUL ÎMPOTRIVA URIAŞULUI

Prima fată

De vine ticălosul cu pasul lui alene,
Toporul ascuţindu-şi,
'Nainte-i voi ieşi
Cu arome-l voi învălui
Parfumuri de geranii şi neştiute flori
În loc să îl oprească.

A doua fată

'Nainte-i voi ieşi,
Pânzeturi fluturând, împestriţate de culori
Cât icrele de mici.
Şi firele urzelii
În loc pasu-i vor ţine.

A treia fată

Ah, vai... le pauvre!
'Nainte-i voi ieşi
Cu respiraţie ciudat de gâfâită.
Urechea-şi va pleca
Iar eu îi voi şopti
Divine labiale în astă lume de guturale
Pe loc îl vor răpune.

– Ce poem frumos, a spus Helen.

– Romanul are trei părți, a explicat Garp.

– Prima Fată, A Doua Fată, A Treia Fată? a întrebat John Wolf.

– Și uriașul *este* răpus? a întrebat Helen.

– Este vreun uriaș răpus vreodată? a întrebat-o Garp.

– În roman e vorba de un uriaș *adevărat*? a întrebat John Wolf.

– Nu știu încă, a răspuns Garp.

– *Tu* ești uriașul? a vrut să știe Helen.

– Sper că nu.

– Și eu sper că nu, a zis Helen.

– Scrie-l mai întâi pe ăsta, i-a sugerat John Wolf.

– Ba nu, scrie-l ultimul, l-a sfătuit Helen.

– Cel mai logic e ca *Moartea Vermontului* să fie ultimul, a decretat John Wolf.

– Ba nu, eu văd *Complotul împotriva uriașului* ca fiind ultimul, a spus Garp.

– Așteaptă până mor și abia apoi îl scrii, i-a cerut Helen.

Au izbucnit în râs.

– Dar nu sunt decât trei, a zis John Wolf. Și după aceea? Ce urmează după astea trei?

– Mor, a zis Garp. Cu astea trei sunt șase, și e de ajuns.

– Și știi *cum* ai să mori? l-a iscodit John Wolf.

– Hai să terminăm cu chestia asta, i-a rugat Helen. Iar lui Garp i-a zis: Dacă o să spui „într-un avion", n-o să te iert.

În spatele umorului ușor afumat din vocea ei, John Wolf ghicea o notă de seriozitate; care l-a făcut să-și întindă picioarele.

– Mai bine v-ați duce la culcare, i-a sfătuit el. Odihniți-vă pentru drum.

– Nu vreți să știți cum o să mor? i-a întrebat Garp.

Nu i-au răspuns.

– O să mă sinucid, a zis Garp afabil. Pentru a-mi consolida pe deplin faima, gestul acesta îmi pare aproape necesar. Vorbesc serios, *zău*, a insistat Garp. Conform modei actuale, sunteţi de acord că aceasta este o metodă de a recunoaşte seriozitatea unui scriitor? Deoarece *arta* scrisului nu evidenţiază întotdeauna seriozitatea unui scriitor, uneori este necesar să se dezvăluie prin alte mijloace profunzimea suferinţei personale. Sinuciderea pare să semnifice că, la urma urmei, ai fost serios. Aşa *este*, a subliniat Garp, dar sarcasmul său era dezagreabil, şi Helen a oftat; John Wolf şi-a întins din nou picioarele. După care, a continuat Garp, în opera lui se descoperă nemaipomenit de multă seriozitate – care înainte a scăpat observaţiei.

Garp remarcase adeseori, destul de iritat, că aceasta va fi ultima lui datorie ca tată şi ca susţinător financiar al familiei – şi ţinea să citeze exemple de scriitori mediocri care acum erau adulaţi şi citiţi cu mare aviditate tocmai *din pricină* că se sinuciseseră. În legătură cu aceşti scriitori sinucigaşi, pe care şi el – în anumite cazuri – îi admira cu sinceritate, Garp nu putea decât să spere că, în momentul în care comiseseră actul respectiv, cel puţin câţiva dintre ei fuseseră conştienţi de aspectul fericit al hotărârii lor nefericite. El unul ştia foarte bine că oamenii care se sinucideau nu idealizau sinuciderea câtuşi de puţin; *ei* nu respectau „seriozitatea" pe care, din câte se părea, acest act o conferea operei lor – un obicei absolut scârbos în lumea cărţii, considera Garp. Printre cititori *şi* recenzenţi, în egală măsură.

Garp mai ştia că *el* n-avea fire de sinucigaş; nu mai era tot atât de convins de acest lucru după accidentul cu Walt, dar ştia. Era la fel de departe de sinucidere pe cât era de viol; nu se putea imagina comiţând un asemenea gest. Dar îi plăcea să şi-l închipuie pe scriitorul sinucigaş rânjind încântat că-i reuşise renghiul, în timp ce mai citea o dată ultimul său mesaj

către lume – un bilet cutremurător de disperat și pe bună dreptate lipsit de umor. Garp își imagina cu amărăciune momentul respectiv: după definitivarea mesajului final, scriitorul ia pistolul, otrava sau face saltul în gol – râzând macabru și pe deplin conștient că în sfârșit i-a dus de nas pe cititori și critici. Unul dintre mesajele ultime compuse în mintea lui suna astfel: „Pentru ultima oară am fost înțeles greșit de șleahta voastră de idioți".

– Ce idee bolnavă, a zis Helen.

– Moartea perfectă pentru un scriitor, a spus Garp.

– E târziu, le-a atras John Wolf atenția. Mâine zburați, nu uitați asta.

În camera de oaspeți unde voia John Wolf să doarmă, a dat peste un Duncan Garp complet treaz.

– Ai emoții din pricina călătoriei, Duncan? l-a întrebat Wolf.

– Tata a mai fost în Europa. Dar *eu* nu.

– Știu.

– Tata o să câștige mulți bani?

– Sper.

– Nu că am avea nevoie, are destui bunica și pentru noi.

– Dar e plăcut să aveți banii voștri.

– De ce? a vrut să știe Duncan.

– Păi, e plăcut să fii vestit.

– Crezi că tata o să fie vestit?

– Așa *cred*, a răspuns John Wolf.

– Bunica e deja vestită.

– Știu.

– Nu cred că-i place.

– De ce?

– Prea sunt mulți străini în jurul ei. Așa zice Nana: am auzit-o cu urechile mele. „Prea mulți străini în casă."

– Ce să spun, probabil că tăticul tău n-o să fie faimos chiar *la fel* ca bunica, i-a zis John Wolf.

– Câte feluri sunt de a fi faimos? l-a întrebat Duncan.

John Wolf a răsuflat lung. Apoi a început să-i explice lui Duncan care erau deosebirile între cărțile cu priză mare la public și cărțile care nu aveau decât succes. I-a vorbit de cărți politice și cărți controversate, și de opere de ficțiune. I-a dezvăluit lui Duncan aspectele mai delicate ale publicării cărților; de fapt, i-a mărturisit lui Duncan mult mai multe din ceea ce credea el despre activitatea editorială, decât îi spusese vreodată lui Garp. Pe Garp nu-l prea interesau asemenea chestiuni. Nici pe Duncan nu-l interesau. În ce privea aspectele delicate, de *unul* anume nu-și va aminti; pentru că a adormit destul de curând după ce John Wolf începuse să vorbească.

Ceea ce-i plăcea lui Duncan era tonul vocii lui John Wolf. Povestea lungă, explicația domoală. Era vocea Robertei Muldoon – și a lui Jenny Fields, a mamei lui, a lui Garp – care îi spunea povești seara, în casa de la Dog's Head Harbor, cufundându-l într-un somn atât de profund, încât nu avea nici măcar coșmaruri. Duncan se obișnuise cu vocea asta, pricină pentru care în New York nu reușise să adoarmă fără ea.

A doua zi dimineața, Garp și Helen s-au amuzat văzând garderoba lui John Wolf. Era acolo o cămașă de noapte nostimă, aparținând, fără îndoială, uneia dintre ultimele femei din acelea foarte șic ale lui John Wolf – una care *nu* fusese rugată să-și petreacă acolo noaptea trecută. Mai erau aproximativ treizeci de costume închise la culoare, toate cu dungi foarte fine în țesătură, toate elegante și nici unul potrivit pentru Garp, pantalonii fiind mai lungi cu patru degete. Garp a îmbrăcat totuși unul pentru micul dejun, suflecând manșetele.

– Isuse, câte costume ai, a zis Garp, ridicând un picior.

– Trebuie să-i scurtezi puțin, a spus John Wolf.

– Tu n-ai *nici un* costum, i-a spus Helen lui Garp.

Costumul îi plăcea atât de mult lui Garp, încât a hotărât să rămână îmbrăcat cu el până la aeroport, cu manşetele prinse în ace cu gămălie.

– Isuse, a oftat Helen.

– Mi-e puţin jenă să fiu văzut în compania ta, a recunoscut John Wolf, dar i-a dus totuşi cu maşina la aeroport. Voia să fie sigur că familia Garp părăsea ţara. Ah, cartea, i-a spus el lui Garp în maşină. Tot uit să-ţi trimit un exemplar.

– Am băgat de seamă.

– O să-ţi trimit unul prin poştă.

– N-am văzut nici măcar ce e pe supracopertă, i-a reproşat Garp.

– O fotografie de-a ta pe coperta patru, a zis John Wolf. Una mai veche – o ştii, sunt sigur.

– Şi pe prima?

– Păi, titlul.

– Serios? l-a luat Garp peste picior. Credeam că poate ai hotărât că nu mai e nevoie de titlu.

– Doar titlul, a spus John Wolf. Deasupra unui fel de fotografie.

– „Un fel de fotografie", l-a îngânat Garp. *Ce* fel de fotografie?

– S-ar putea să am un exemplar în servietă, a spus John Wolf. O să mă uit la aeroport.

Wolf era prudent; lăsase deja să-i scape că el considera că *Lumea văzută de Bensenhaver* era „o melodramă lacrimogenă de mâna-ntâi". Pe Garp nu l-a deranjat acest lucru.

– E îngrozitor de bine *scrisă*, ţine minte ce-ţi spun, zisese Wolf, dar, într-un anume sens, tot melodramă lacrimogenă rămâne; într-un anume sens, e prea *mult*.

Garp oftase.

– *Viaţa* e prea multă într-un anume sens, îi replicase el. *Viaţa* e o melodramă lacrimogenă de primă mână, John.

În servieta lui John Wolf se găsea clişeul supracopertei, doar cu titlul, fără fotografia lui Garp de pe coperta patru şi, bineînţeles, fără clapetele interioare care conţineau textul. Gândul lui John Wolf fusese acela de a-i da lui Garp acest clişeu cu câteva clipe înainte de a-şi lua rămas bun. Clişeul feţei supracopertei era pus într-un plic închis; plicul era pus în alt plic, închis şi el. John Wolf era convins că Garp n-o să se apuce să deschidă plicurile ca să se uite la conţinut decât după ce se va fi instalat confortabil în avion.

După ce Garp va fi ajuns în Europa, John Wolf avea să-i trimită restul supracopertei romanului *Lumea văzută de Bensenhaver*. Era sigur că furia lui Garp n-o să fie chiar atât de mare încât să-l facă să se întoarcă imediat acasă.

– Ăsta-i mai mare decât celălalt avion, a spus Duncan aşezat la hubloul de pe partea stângă, puţin în faţa aripii.

– Trebuie să fie mai mare, pentru că zboară până în partea cealaltă a oceanului, i-a explicat Garp.

– Te rog să nu mai vorbeşti despre asta, l-a rugat Helen.

Pe partea cealaltă a culoarului dintre scaune, în dreptul lui Duncan şi Garp, o stewardesă potrivea un hamac sofisticat pentru micuţa Jenny, care atârna de speteaza scaunului din faţa lui Helen ca şi când ar fi fost copilul altcuiva, sau un prunc de Piele Roşie.

– John Wolf mi-a zis c-o să fii vestit şi bogat, i-a spus Duncan tatălui său.

– Hmm, a făcut Garp. Tocmai era prins în enervantul proces de deschidere a plicurilor pe care i le dăduse John Wolf; se chinuia cu ele îngrozitor.

– Aşa ai să fii? a insistat Duncan.

– *Sper*, a zis Garp. În sfârşit ţinea în mână coperta de la *Lumea văzută de Bensenhaver*. Nici el nu ştia dacă fiorii

care l-au cuprins se datorau acelei neașteptate și aparente pierderi în greutate a avionului care se desprindea de la sol – sau fotografiei.

Mărită în alb și negru, cu punctele cât fulgii de nea, fotografia reprezenta o ambulanță oprită în fața unui spital. Expresia de resemnare posomorâtă de pe chipurile infirmierilor sugera faptul că era inutil să se grăbească. Trupul de sub cearșaf era mic și acoperit complet. Fotografia avea calitatea aceea înspăimântătoare de instantaneu făcut în grabă în fața intrării la URGENȚE a oricărui spital. Căci putea *fi* oricare spital și oricare ambulanță – și oricare trupușor ajuns prea târziu.

Fotografia avea un luciu anume, ce dădea impresia de ud, ceea ce – combinat cu aspectul granulat și cu faptul că accidentul părea să se fi petrecut într-o noapte ploioasă – o făcea să pară o imagine din *oricare* gazetă de doi bani; putea să fie oricare catastrofă. Era *oricare* moarte a unei ființe mici, oriunde și oricând. Dar, desigur, fotografia nu făcea decât să-i amintească lui Garp de disperarea cumplită de pe chipurile tuturor când au înlemnit în fața priveliștii lui Walt zăcând cu gâtul frânt.

Coperta romanului *Lumea văzută de Bensenhaver*, o melodramă lacrimogenă de mâna-ntâi, lansa un avertisment sumbru: era vorba de un roman al nenorocirilor. Coperta cerea ca romanului să i se acorde o atenție de prost gust, însă imediată, și i se acorda. Coperta făgăduia o tristețe bruscă, menită să te îmbolnăvească; Garp știa că romanul o va oferi din belșug.

Dacă în acel moment ar fi citit descrierea romanului și a vieții sale, tipărită pe clapetele supracopertei, nu e exclus să fi luat prima cursă înapoi spre New York de cum ar fi ajuns în Europa. Dar așa, avea timp să se resemneze cu acest gen de publicitate – exact cum plănuise John Wolf. Când, în sfârșit, a avut ocazia să citească textul de pe clapete, se obișnuise de mult cu fotografia aceea îngrozitoare de pe copertă.

Helen însă nu se va obișnui niciodată și nici nu-l va ierta pe John Wolf pentru ea. Nu-l va ierta nici pentru fotografia lui Garp de pe spatele supracopertei. Fusese făcută cu câțiva ani înainte de accident și-l arăta pe Garp împreună cu Duncan și Walt. Helen o făcuse, iar Garp i-o trimisese lui John Wolf în loc de felicitare de Crăciun. Se găseau pe un debarcader în Maine. Garp n-avea pe el decât slipul și arăta într-o formă fizică extraordinară. Chiar așa și fusese la acea dată. Duncan stătea în picioare, în spatele lui, ținându-și un braț slăbănog pe umărul lui Garp; în slip și el, foarte bronzat, cu o șapcă albă de marinar cocoțată șmecherește pe cap. Zâmbea în obiectiv, uitându-se în jos spre el cu ochii lui frumoși.

Walt stătea în poala lui Garp. De-abia ieșise din apă, astfel că pielea îi era lucioasă, ca a unui pui de focă; Garp încerca să-l învelească într-un prosop cald și Walt se zvârcolea să scape. Fericit nevoie mare, cu fața lui rotundă, caraghioasă, radiind, întoarsă spre aparat – spre mama lui, care îi fotografia.

Când Garp a văzut fotografia, a simțit cum trupușorul rece și ud al lui Walt se usca și se încălzea lipit de trupul lui.

Sub fotografie, textul explicativ miza pe cele mai puțin nobile instincte ale ființelor umane.

S.M. GARP ÎMPREUNĂ CU COPIII
(ÎNAINTE DE ACCIDENT)

Vrând să spună că, dacă citeai cartea, aflai despre *ce* accident era vorba. Bineînțeles că nu aflai. *Lumea văzută de Bensenhaver* chiar nu-ți spunea nimic despre accident – deși trebuie spus că accidentele joacă un rol uriaș în roman. Singurul lucru pe care îl aflai într-adevăr despre accidentul la care se referea textul explicativ de sub fotografie se găsea în porcăria pe care o scrisese John Wolf pe clapetele supracopertei. Dar, chiar și așa, fotografia aceea – a unui tată împreună cu copiii săi sortiți nenorocirilor – avea darul să te *momească.*

Oamenii se înghesuiau să cumpere cartea scrisă de greu lovitul fiu al lui Jenny Fields.

În avionul care-l ducea spre Europa, Garp nu avea decât fotografia ambulanței, dar pentru imaginația lui era suficient și atât. Chiar și la acea altitudine, își închipuia hoardele care se repezeau să cumpere cartea. Simțea dezgust pentru oamenii aceia pe care și-i închipuia cumpărând cartea; se simțea dezgustat de sine, pentru că scrisese genul acela de carte care putea să atragă hoarde de cumpărători.

Hoardele de orice fel, dar mai ales de oameni, îi creau o senzație de disconfort lui S.M. Garp. Stătea în avion și își dorea să aibă parte de mai multă izolare și intimitate – pentru sine și pentru familia sa – decât îi va mai fi dat vreodată să cunoască.

– Ce-o să facem cu atâția bani? l-a întrebat Duncan deodată.

– Atâția bani? s-a mirat Garp nepricepând despre ce e vorba.

– După ce-o să fii bogat și faimos, a explicat Duncan. Ce-o să facem?

– O să ne distrăm pe cinste, i-a spus Garp, dar frumosul și unicul ochi al fiului său l-a țintit cu o căutătură neîncrezătoare.

– Vom zbura la o altitudine de treizeci și cinci de mii de picioare, a anunțat pilotul.

– Văleu, a făcut Duncan.

Garp a întins mâna spre scaunul din partea cealaltă, ca să apuce mâna soției sale. Un bărbat gras tocmai trecea pe culoar, cu pas nesigur, îndreptându-se spre toaleta aflată la capătul avionului; încât Garp și Helen n-au putut decât să se uite unul la celălalt și numai din priviri să stabilească un fel de contact al mâinilor.

Cu ochii minții, Garp o vedea pe mama lui, Jenny Fields, îmbrăcată toată în alb, cum era ridicată în sus de uriașa Roberta Muldoon. Nu știa ce putea să însemne asta, dar imaginea aceea cu Jenny Fields ridicată deasupra mulțimii l-a

făcut să se înfioare în acelaşi fel în care îl înfiorase fotografia ambulanţei de pe coperta romanului *Lumea văzută de Bensenhaver*. S-a răsucit spre Duncan şi a început să-i vorbească despre orice îi trecea prin minte.

Duncan a început şi el să-i vorbească despre Walt şi despre curenţii de adâncime. O poveste de familie deja binecunoscută. De când îşi amintea Duncan, familia Garp obişnuia să se ducă în fiecare vară la Dog's Head Harbor, în New Hampshire, unde întinderi vaste de litoral din faţa domeniului lui Jenny Fields erau răvăşite de un curent de adâncime foarte periculos. Când Walt crescuse destul de mare ca să se aventureze până la marginea apei, Duncan îi spunea – aşa cum şi lui îi spuseseră Garp şi Helen ani la rând – „Fii atent la curentul din adânc". Walt se retrăgea plin de respect. În fiecare vară, timp de trei ani, lui Walt i se spusese să fie atent la curentul din adânc. Duncan îşi amintea de toate avertismentele.

– Curentul din adânc e rău azi.

– Curentul din adânc e puternic azi.

– Curentul din adânc e *ticălos* azi.

Ticălos era un cuvânt grav în New Hampshire – nu numai când se referea la curentul de adâncime.

Şi în fiecare vară Walt întindea mâna spre curentul acela din adânc. De la bun început – când el întrebase ce putea să-ţi facă *ăla* – i se spusese că te putea trage în mare. Te sugea dedesubt şi te îneca şi te ducea în larg.

În a patra vară pe care şi-o petrecea Walt la Dog's Head Harbor – şi-a amintit Duncan Garp –, Helen şi Duncan l-au văzut într-o bună zi pe Walt cum urmărea cu atenţie marea. Stătea până la glezne în spuma valurilor care se spărgeau la ţărm şi se uita cu atenţie în apă, şi a rămas aşa multă vreme, fără să facă vreun pas. Familia s-a apropiat de el, ca să vadă ce se întâmpla.

– Ce faci tu aici? l-a întrebat Helen.

– La ce te uiți, prostuțule? l-a întrebat Duncan.

– Vreau să văd Broscoiul din Adânc, a răspuns Walt.

– Să vezi ce? n-a priceput Garp.

– Broscoiul din Adânc, a repetat Walt. Încerc să-l *văd*. Cât e de *mare*?

În acel moment, Garp și Helen și Duncan și-au ținut respirația; și-au dat seama că în toți acei ani Walt se temuse de un *broscoi* uriaș care pândea în preajma țărmului, așteptând să-l soarbă sub apă și să-l ducă departe în larg. Cumplitul Broscoi din Adânc.

Garp încercase să și-l imagineze așa cum probabil și-l imagina Walt. Oare o să iasă vreodată la suprafață? Plutea vreodată? Sau se ținea mereu dedesubt, cu pielea lui vâscoasă și buboasă, cu ochii mereu în căutarea gleznelor pe care să le înfășoare strâns cu limba sa lipicioasă? Hainul Broscoi din Adânc.

Pentru Helen și Garp, Broscoiul din Adânc devenise de-atunci expresia codificată a neliniștilor lor. Multă vreme după ce Walt a priceput ce era cu monstrul acela („*Curentul* din adânc, prostuțule, nu Broscoiul din Adânc![1]" hohotise Duncan), Garp și Helen pomeneau fiara ori de câte ori simțeau imanența unei primejdii. Când traficul era prea aglomerat sau drumul alunecos din pricina gheții – când în familia lor și-a făcut loc peste noapte deprimarea – Helen și Garp își spuneau unul altuia: „Broscoiul din Adânc e puternic azi".

– Îți aduci aminte, l-a întrebat Duncan pe Garp în avion, cum ne-a întrebat dacă e verde sau maro?

Au izbucnit amândoi în râs. Dar nu era nici verde, nici maro, și-a zis Garp. De fapt, eram eu. Era Helen. Era culoarea vremii proaste. Era mărimea unui automobil.

---

[1] În original, asociere imagistică sugerată de omofonia aproximativă a cuvintelor *undertow*, în lb. engl., curent de adâncime și *under toad*, în lb. engl., broască-râioasă din adânc. (n. trad.)

În Viena, Broscoiul din Adânc era puternic, aşa simţea Garp. Helen nu-l simţea, iar Duncan, ca orice băieţel de unsprezece ani, trecea de la un sentiment la altul. Pentru Garp, revenirea în acel oraş era ca o întoarcere la Colegiul Steering – străzile, clădirile, chiar şi picturile din muzee parcă erau vechii lui profesori, numai că mult mai bătrâni; le recunoştea cu greu, iar ele nu-l cunoşteau câtuşi de puţin. Helen şi Duncan se duceau să vadă totul; Garp se mulţumea doar să se plimbe cu micuţa Jenny; o purta prin toamna lungă şi caldă, într-un cărucior la fel de baroc precum era şi oraşul – Garp zâmbea şi saluta cu o mişcare a capului pe bătrânii care se uitau în cărucior şi plescăiau aprobator din limbă la vederea micuţei. Vienezii îi păreau lui Garp bine hrăniţi şi trăind într-o abundenţă pe care el nu şi-o amintea; trecuseră mulţi ani de când oraşul scăpase de ocupaţia sovietică, de amintirile războiului, de ultimele rămăşiţe ale caselor distruse. Dacă Viena fusese pe moarte sau chiar moartă pe vremea când stătuse el acolo cu mama lui, Garp simţea că de atunci crescuse ceva nou dar comun pe locul vechiului oraş.

Însă lui Garp îi plăcea şi să le arate ba una, ba alta lui Duncan şi lui Helen. Îi plăcea să facă turul propriului său trecut, pe care îl combina cu istoria Vienei cuprinsă în ghidul oraşului.

– Aici a stat Hitler când s-a adresat prima dată locuitorilor oraşului. Şi aici veneam eu la cumpărături sâmbetele dimineaţa.

Şi aici este Sectorul Patru, o zonă care s-a aflat sub ocupaţie sovietică; aici este faimoasa Karlskirche şi Belvederea de Sus şi cea de Jos. Dar între Prinz-Eugen-Strasse pe stânga şi Argentinierstrasse se află străduţa unde mama şi cu mine...

Au închiriat două camere într-o pensiune drăguţă, în Sectorul Patru. Au dezbătut problema înscrierii lui Duncan la o şcoală cu predare în limba engleză, numai că era mult de

mers cu mașina până acolo, sau cu Strassenbahnul în fiecare dimineață și, de fapt, nu aveau de gând să stea acolo nici măcar o jumătate de an. Le dădea vag târcoale gândul la Crăciunul pe care l-ar petrece la Dog's Head Harbor împreună cu Jenny, Roberta și Ernie Holm.

În sfârșit, John Wolf a trimis cartea, cu supracopertă cu tot, și senzația de Broscoi din Adânc a devenit aproape insuportabilă pentru Garp timp de câteva zile; apoi senzația a început să lovească mai profund. La un moment dat, a dispărut, sau cel puțin așa i s-a părut lui Garp. A izbutit să-i scrie editorului său o scrisoare reținută; îi spunea că se simțea extrem de jignit, că înțelegea că totul se făcuse cu cea mai bună intenție, așa erau afacerile. Dar... și așa mai departe. Cât putea să fie de supărat... pe Wolf? Garp îi pusese în brațe produsul; Wolf i-a făcut reclamă, nimic altceva.

De la mama lui a aflat că primele cronici „nu erau amabile", dar – sfătuită de John Wolf – Jenny nu i-a trimis, odată cu scrisoarea, nici o copie a recenziilor. John Wolf i-a trimis prima recenzie laudativă între cele mai importante apărute în New York. „Mișcarea feministă a exercitat în sfârșit o influență semnificativă asupra unui scriitor important", scria cronicarul – o femeie –, profesor asociat de studii feministe la o universitate oarecare. *Lumea văzută de Bensenhaver* era „primul studiu profund, făcut de un bărbat, despre presiunea nevrotică specific *masculină* pe care multe femei sunt obligate să o îndure". Și așa mai departe.

– Hristoase, a exclamat Garp, parc-aș fi scris o *teză* de doctorat. E un *roman*, fir-ar al dracului, e o *poveste*, eu am născocit-o!

– Din câte înțeleg, ei i-a *plăcut*, a zis Helen.

– Nu *cartea* i-a plăcut, a contrazis-o Garp. Ci altceva.

Cronica a reușit să întărească zvonurile cum că *Lumea văzută de Bensenhaver* era un „roman feminist".

„Ca şi mine, i-a scris Jenny Fields fiului ei, se pare că vei fi beneficiarul uneia dintre multele interpretări eronate ale epocii noastre."

Alte cronici defineau romanul ca fiind „paranoic, dement şi doldora de violenţă gratuită şi sex". Recenziile respective n-au ajuns la Garp, dar probabil că nici n-au afectat vânzarea cărţii.

Un cronicar admitea că Garp era un scriitor serios, ale cărui „tendinţe spre exagerările baroce au luat-o razna". John Wolf nu s-a putut abţine să nu-i trimită lui Garp cronica asta – poate pentru că John Wolf era de acord cu ea.

Jenny îi scria că începea „să se implice" în viaţa politică din New Hampshire.

„Cursa electorală din New Hampshire ne ocupă tot timpul", îi scria Roberta Muldoon.

„Cum îşi poate cineva dedica tot timpul unui guvernator de New Hampshire?" le-a întrebat Garp în scrisoarea de răspuns.

Din câte se părea, la mijloc era o chestiune feministă, guvernatorul se lăuda cu nişte măsuri neliberale prosteşti şi cu nişte acte antisociale. Administraţia susţinea sus şi tare că unei fete de paisprezece ani care fusese violată i se refuzase dreptul de a face chiuretaj, ceea ce însemna să se creeze precedentul degenerării la nivel naţional. Guvernatorul *era* un cretin reacţionar autentic. Printre altele, se părea că nutrea convingerea că săracii nu trebuie ajutaţi de către stat sau de către guvernul federal, şi asta pentru că starea celor săraci era considerată ca fiind o pedeapsă binemeritată – judecata dreaptă, morală, a Fiinţei Superioare. Guvernatorul era agresiv şi perfid; a reuşit, de exemplu, să inducă în locuitorii statului sentimentul *fricii:* New Hampshire era în pericol de a cădea pradă *cetelor* de divorţate din New York.

Aparent, femeile divorţate din New York se mutau cu grămada în New Hampshire. Intenţia lor era să le transforme

pe femeile din New Hampshire în lesbiene, sau, cel puțin, să le încurajeze în a-și înșela soții din New Hampshire; o altă intenție a lor era aceea de a-i seduce pe soții din New Hampshire. Aparent, divorțatele din New York întruchipau promiscuitatea, socialismul, pensia alimentară și ceva extrem de amenințător, care căpătase în presa din New Hampshire numele de „Existența în grup a femeilor".

Unul dintre centrele acestei așa-numite Existențe în grup a femeilor era, desigur, Dog's Head Harbor, „cuibarul feministei radicale Jenny Fields".

De asemenea, spunea guvernatorul, se înregistrase o răspândire fără precedent a bolilor venerice, „o problemă deja cunoscută în cercurile acestor Partizane ale Eliberării Femeii". Individul mințea de înghețau apele. Contracandidatul acestui imbecil notoriu la postul de guvernator era, din câte se părea, o femeie. Campania electorală era condusă de Jenny și Roberta și (scria Jenny) de „echipe întregi de divorțate din New York".

Cum, necum, în singurul ziar care era distribuit în tot statul, romanul „degenerat" al lui Garp a fost etichetat drept „noua Biblie feministă".

„Un imn violent închinat depravării morale și pericolului sexual din epoca noastră", scria un cronicar de pe Coasta de Vest.

„Un protest dureros împotriva violenței și a înfruntării sexuale din timpurile noastre orbecăitoare", scria un alt recenzent de aiurea.

Agreat sau dezagreat, romanul era în general tratat drept o *știre* a zilei. O modalitate ca romanele să aibă succes era aceea ca povestea respectivă să semene cu un subiect demn de rubrica de știri. Exact asta s-a întâmplat și cu *Lumea văzută de Bensenhaver*; la fel ca acel guvernator idiot al statului New Hampshire, romanul lui Garp ajunsese una din știrile zilei.

„New Hampshire este un stat înapoiat, cu o politică infamă, i-a scris Garp mamei lui. Pentru Dumnezeu, nu te implica."

„Așa spui mereu, a ripostat Jenny. Când o să te întorci acasă, o să fii vestit. Să te văd cum o să încerci să nu te implici."

„Așteaptă numai și-ai să vezi, a răspuns Garp. Tot ce-i mai simplu."

Preocupat de corespondența transatlantică, Garp uitase pe moment de sentimentul prezenței înspăimântătoare și amenințătoare a Broscoiului din Adânc, dar la un moment dat Helen i-a spus că simțea și ea apropierea fiarei.

– Hai să ne întoarcem acasă, l-a rugat ea. Ne-am distrat de-ajuns.

John Wolf le-a trimis o telegramă: „Rămâneți pe loc. Oamenii se înghesuie să cumpere cartea."

Roberta Muldoon i-a trimis lui Garp un tricou; pe el scria:

DIVORȚATELE DIN NEW YORK SUNT NUMAI BUNE PENTRU NEW HAMPSHIRE

– Dumnezeule, a oftat Garp. Dacă e să ne întoarcem acasă, măcar să așteptăm până se isprăvește cu alegerile astea demente.

Astfel că a pierdut, slavă Domnului, ocazia să citească „opinia feministă disidentă" despre *Lumea văzută de Bensenhaver,* publicată într-o revistă populară neserioasă. Romanul, scria cronicarul, „insistă pe ideea sexistă că femeile sunt în principal un ansamblu de orificii și prada cea mai căutată de fiarele de masculi... S.M. Garp continuă aceeași mitologie masculină enervantă: bărbatul bun este bodyguardul familiei sale, iar femeia bună nu lasă niciodată de bunăvoie ca un alt bărbat să-i intre pe ușă, în sens concret sau figurativ".

Chiar și Jenny Fields a fost convinsă în cele din urmă să „scrie o cronică" despre romanul fiului ei și, din fericire,

Garp n-a văzut nici această recenzie. Deşi era cel mai bun roman al fiului ei, scria Jenny – pentru că era cel mai serios subiect tratat de el –, „pierdea mult din pricina repetatelor obsesii masculine care riscau să-l plictisească pe cititorul de sex feminin". Totuşi, adăuga Jenny, fiul ei era un scriitor bun, tânăr încă, avea toate şansele să devină şi mai bun. „Inima lui e la locul ei", încheia ea.

Dacă ar fi citit Garp aceste rânduri, poate că ar fi rămas mult şi bine în Viena. Dar ei îşi făceau planuri de plecare. Ca de obicei, anxietatea l-a făcut pe Garp să se hotărască mai repede. Într-o seară, Duncan nu s-a întors din parc înainte de lăsarea întunericului, iar Garp, ieşind pe uşă ca să pornească în căutarea lui, i-a strigat peste umăr lui Helen că acesta era semnul hotărâtor; vor părăsi Viena cât mai curând posibil. Viaţa de oraş, în general, îl făcea pe Garp să se teamă prea mult pentru soarta lui Duncan.

Garp a pornit-o în goană pe Prinz-Eugen-Strasse, spre Monumentul ridicat în memoria Războiului Sovietic, aflat în Schwarzenbergplatz. Se găsea o patiserie acolo, iar lui Duncan îi plăceau produsele de patiserie, deşi Garp îl avertizase în repetate rânduri pe Duncan că o să-şi strice pofta de mâncare.

– Duncan! striga el alergând, iar vocea lui se izbea de zidurile solide de piatră ale clădirilor şi se năpustea înapoi asupra lui, precum râgâiala confuză a Broscoiului din Adânc, fiara aceea dezgustătoare şi buhăită, a cărei apropiere lipicioasă o resimţea ca o respiraţie.

Dar Duncan era în patiserie, înfuleca fericit o Grillparzertorte.

– Se întunecă mai repede, s-a plâns el. N-am întârziat *chiar* atât de mult.

Băiatul avea dreptate, a recunoscut Garp. S-au întors acasă împreună. Broscoiul din Adânc a dispărut pe o străduţă întunecată – sau poate că nu-l interesează persoana lui

Duncan, şi-a spus Garp. I-a făcut impresia că simţea curentul înfăşurându-i-se în jurul propriilor sale glezne, dar a fost doar o senzaţie trecătoare.

Telefonul, acel strigăt de alarmă de demult – strigătul surprins al unui războinic înjunghiat în timp ce făcea de strajă –, a speriat întreaga pensiune în care locuiau ei şi a făcut-o pe proprietăreasă să apară ca o fantomă în pragul uşii lor.

– *Bitte, bitte,* i-a rugat ea.

Tremurând de emoţie, le-a explicat că telefonul era din Statele Unite.

Ceasul arăta aproape două dimineaţa, dogoarea verii se stâmpărase, încât Garp a pornit înfiorat în urma bătrânei, de-a lungul coridorului pensiunii. „Covorul de pe coridor era subţire, şi-a amintit el deodată, şi avea culoarea umbrei". El scrisese asta cu mulţi ani în urmă. S-a uitat în jur, să-şi vadă personajele: pe cântăreţul ungur, pe omul care nu putea umbla decât în mâini, pe ursul cel năpăstuit de soartă şi pe toţi membrii acelui trist circ al morţii pe care-l născocise el.

Dar dispăruseră cu toţii; doar trupul subţire şi drept de spate al bătrânei îi îndruma paşii – spatele nefiresc de drept, ca şi când femeia îşi controla exagerat o cocoaşă datorată vârstei. Pe pereţi nu se găseau fotografii cu patinatori de viteză, nici un monociclu nu era sprijinit lângă uşa veceului. Coborând o scară şi pătrunzând într-o încăpere luminată din tavan de un bec puternic, – parcă s-ar fi aflat într-o centrală telefonică amenajată în pripă într-un oraş asediat –, Garp avea sentimentul că-l urmează pe Îngerul Morţii – moaşa Broscoiului din Adânc, al cărui miros de mlaştină părea să se răspândească prin microfonul receptorului.

– Da? a şoptit Garp.

Şi preţ de o clipă a răsuflat uşurat, auzind vocea Robertei Muldoon – un nou eşec sexual; poate că asta era tot. Sau

poate o știre proaspătă privind cursa pentru postul de guvernator de New Hampshire. Ridicând privirile spre chipul bătrân și întrebător al proprietăresei, Garp a realizat că bleaga femeie nu apucase să-și pună proteza; obrajii îi erau scobiți, carnea flască atârna sub maxilar – întreaga ei față era scofâlcită ca a unui schelet. În cameră duhnea a Broscoi din Adâncuri.

– N-am vrut să vezi la știri, îi spunea Roberta, dacă se va transmite la televizor acolo unde sunteți – n-aveam de unde să știu cu certitudine. Nici să citești în ziar. N-am vrut să afli pe această cale.

– Cine-a câștigat? a întrebat Garp degajat, deși știa că telefonul ăsta avea prea puțină legătură cu noul sau vechiul guvernator al statului New Hampshire.

– A fost *împușcată* – mama ta, a spus Roberta. Au omorât-o, Garp. Un ticălos a împușcat-o cu o armă de vânătoare.

– Cine? a murmurat Garp.

– Un *bărbat!* a izbucnit Roberta în plâns. Cel mai îngrozitor cuvânt pe care-l putea ea rosti: un *bărbat.* Un bărbat care ura femeile, a continuat Roberta. Un vânător, a suspinat ea. A început sezonul de vânătoare, sau aproape a început, și nimeni nu s-a gândit că era ceva suspect ca un bărbat să aibă asupra sa o pușcă de vânătoare. A împușcat-o.

– A murit?

– Am prins-o în brațe înainte să cadă, a hohotit Roberta. N-a atins pământul, Garp. N-a scos un cuvânt. N-a știut ce se întâmplă, Garp. Sunt sigură de asta.

– L-au prins pe ticălos?

– L-a împușcat careva sau s-a împușcat singur.

– E mort?

– Da, nemernicul. E și el mort.

– Ești singură, Roberta?

– Nu, a suspinat ea. Suntem multe aici. Suntem acasă la *voi*

Şi Garp şi le-a imaginat pe toate femeile alea jelind la Dog's Head Harbor – jelindu-şi conducătoarea ucisă.

– Voia ca trupul ei să fie donat unei facultăţi de medicină, a spus Garp. Roberta?

– Te aud. E atât de îngrozitor.

– Aşa voia ea.

– Ştiu. Trebuie să veniţi acasă.

– Plecăm cu prima cursă.

– Nu ştim ce *să facem.*

– Ce *e* de făcut? Nu mai e nimic de făcut.

– *Ceva* tot trebuie făcut, a zis Roberta, numai că ea spunea că nu vrea funéralii.

– Bineînţeles că nu. Ea dorea ca trupul ei să fie donat unei facultăţi de medicină. Te rog să-i îndeplineşti dorinţa, Roberta; asta este ceea ce şi-a dorit mama.

– Dar *ceva* tot trebuie să fie, a protestat Roberta. Poate că nu neapărat o slujbă religioasă, însă ceva tot trebuie făcut.

– Să nu te apuci de nimic până n-ajung eu acolo, i-a cerut Garp.

– Se discută mult pe tema asta, a spus Roberta. Vor să organizeze o manifestaţie politică, ceva de genul ăsta.

– Eu sunt singura ei rudă, Roberta. Spune-le acest lucru.

– Ea a însemnat mult pentru *multe* dintre noi, să ştii, s-a răstit Roberta.

Da, şi uite că asta a omorât-o, şi-a zis Garp în sinea lui, dar a tăcut.

– Am încercat să am grijă de ea! a ţipat Roberta. I-am zis să nu se ducă în parcarea aia!

– Nu-i nimeni de vină, Roberta, a spus Garp blând.

– *Tu* întotdeauna crezi că e cineva de vină, Garp. Întotdeauna aşa ai crezut.

– Te rog, Roberta. Eşti cea mai bună prietenă a mea.

– Îţi spun *eu* cine-i de vină. *Bărbaţii,* Garp. Sexul ăsta je gos şi criminal al vostru! Dacă nu ne puteţi *fute* aşa cum poftiţi, ne omorâţi într-o mie de feluri!

– *Eu* nu, Roberta, te rog.

– Ba da, şi tu, a şoptit Roberta. Nici un bărbat nu e prieten cu o femeie.

– Eu sunt prietenul *tău,* Roberta, a zis Garp şi Roberta a tăcut şi a plâns o vreme – un sunet la fel de plăcut pentru Garp ca şi ploaia care cade pe suprafaţa unui lac adânc.

– Îmi pare atât de rău, a murmurat Roberta. Dacă l-aş fi văzut pe bărbatul ăla cu puşca – o clipă mai devreme să-l fi văzut – aş fi putut para împuşcătura. *Aş* fi făcut-o, să ştii.

– Ştiu că ai fi făcut-o, Roberta, a zis Garp.

Oare *el* ar fi făcut-o? Bineînţeles că-şi iubea mama; iar acum era năpădit de sentimentul dureros al pierderii. Dar îi fusese oare vreodată atât de *devotat* precum erau discipolele ei?

Şi-a cerut scuze faţă de proprietăreasă pentru ora târzie la care primise acel telefon. Când i-a spus că mama lui murise, bătrâna şi-a făcut semnul crucii – obrajii căzuţi şi gingiile ştirbe n-au scos un sunet, dar mărturiseau îndeajuns despre morţii familiei, cărora ea le supravieţuise.

Helen a plâns cel mai mult; nu voia s-o lase din braţe pe tiza lui Jenny, pe micuţa Jenny Garp. Duncan şi Garp s-au apucat să cerceteze ziarele, dar vestea avea să ajungă în Austria cu o zi întârziere – exista însă şi minunea numită televiziune.

Garp a urmărit asasinarea mamei lui la televizorul proprietăresei.

În faţa unui mare centru comercial, undeva în New Hampshire, se ţinea o tâmpenie de întrunire electorală. Peisajul aducea a litoral şi Garp a recunoscut locul – se afla la câteva mile depărtare de Dog's Head Harbor.

Guvernatorul susţinea aceleaşi tâmpenii şi mojicii. Femeia care aspira la funcţia de guvernator dădea impresia unei

persoane educate şi idealiste; părea, în acelaşi timp, că-şi stăpânea cu greu furia în faţa tâmpeniilor şi porcăriilor susţinute de guvernator.

Parcarea ce ţinea de centrul comercial era înconjurată de camioane. Remorcile acestora erau pline de bărbaţi în costume de vânătoare. Aparent, ei reprezentau interesele statului New Hampshire – opuse intereselor exprimate de divorţatele venite din New York şi stabilite în New Hampshire.

Femeia aceea simpatică ce candida împotriva guvernatorului era şi ea un fel de divorţată de New York. Faptul că locuia de cincisprezece ani în New Hampshire iar copiii ei mergeau la şcoală acolo era un fapt mai mult sau mai puţin ignorat de guvernatorul aflat în funcţie şi de către suporterii care înconjurau parcarea în camioanele lor.

Se făceau tot felul de semne; se proferau insulte.

Se mai afla acolo şi o echipă de fotbal a unui liceu, toţi erau în costumaţia de teren şi băteau cu căştile în asfalt. Unul dintre copiii candidatei făcea parte din echipă, drept care îi adunase în parcare pe toţi coechipierii săi, vrând să demonstreze întregului New Hampshire că era un gest perfect bărbătesc acela de a vota pentru mama lui.

Vânătorii din remorci erau de părere că a vota cu această femeie era echivalent cu a vota în favoarea homosexualităţii – şi a lesbianismului, a socialismului, a pensiei alimentare şi a New Yorkului, şi aşa mai departe. Urmărind ştirile, Garp avea sentimentul că acele lucruri anume nu erau tolerate în New Hampshire.

Garp şi Helen şi Duncan şi micuţa Jenny şedeau în pensiunea vieneză şi aşteptau să vadă cum era omorâtă Jenny Fields. Proprietăreasa, care nu prea pricepea ce se întâmpla, le servea cafea şi prăjiturele; doar Duncan a mâncat din prăjituri.

Urma să ia cuvântul Jenny Fields şi să se adreseze adunării din parcare. Vorbea din spatele unui camion; Roberta o

ridicase pe peretele rabatabil al remorcii şi-i potrivise microfonul. Mama lui Garp arăta foarte mică în remorca aceea, mai ales lângă Roberta, dar uniforma lui Jenny era atât de albă, încât o scotea în evidenţă cu claritate.

– Sunt Jenny Fields, a spus ea – ovaţii, fluierături, huiduieli.

Urlete de claxoane dinspre camioanele ce înconjurau parcarea. Poliţiştii le spuneau şoferilor de camioane să o ia din loc; au plecat, dar s-au reîntors şi după aceea au plecat din nou.

– Cei mai mulţi dintre voi ştiţi cine sunt, a continuat Jenny Fields.

Alte huiduieli, ovaţii, urlete de claxoane – şi un singur foc de armă, bubuitor şi la fel de categoric precum un val care se sparge de mal.

Nimeni n-a observat de unde venise. Roberta Muldoon o ţinea pe mama lui Garp de subsuori. Uniforma albă a lui Jenny părea lovită de o împroşcătură mică şi întunecată. Apoi Roberta a sărit jos de pe peretele rabatabil cu Jenny în braţe şi şi-a tăiat drum prin mulţime, ca un inter încercat ce poartă mingea pentru marcare. Mulţimea s-a dat la o parte din calea ei; uniforma albă a lui Jenny aproape că nu se mai vedea în braţele Robertei. O maşină a poliţiei pornise spre Roberta; când s-au întâlnit, Roberta a întins trupul lui Jenny spre maşină. Preţ de o clipă, Garp a văzut uniforma albă, nemişcată, a mamei lui înălţată deasupra mulţimii şi depusă în braţele poliţistului care a aşezat-o în maşină, făcându-i apoi şi Robertei loc să urce.

Maşina a pornit-o ca din puşcă, spunea reporterul. Aparatul de filmat a fost atras de un aparent schimb de focuri undeva în zona camioanelor care înconjurau parcarea, şi alte maşini de poliţie s-au îndreptat într-acolo. Câteva clipe mai târziu, pe ecran a apărut trupul nemişcat al unui bărbat îmbrăcat în costum de vânătoare, întins pe asfalt într-o baltă ce părea să fie de ulei. Alte câteva momente mai târziu, un

prim-plan cu ceea ce reporterul a identificat că ar fi fost o puşcă de vânat căprioare.

S-a specificat că sezonul pentru căprioare nu se deschisese încă în mod oficial.

Exceptând faptul că ştirile nu cuprinseseră nici un nud, evenimentul putea fi clasificat drept melodramă lacrimogenă de la început până la sfârşit.

Garp i-a mulţumit proprietăresei pentru că le permisese să urmărească ştirile. Peste două ore erau în Frankfurt, unde au luat avionul spre New York. Broscoiul din Adânc nu era în avion cu ei – nici măcar pentru Helen, care se temea atât de tare de avioane. Broscoiul din Adânc se găsea în altă parte.

Singurul gând al lui Garp, pe când se afla undeva deasupra Oceanului Atlantic, era acela că mama lui rostise cele mai potrivite „ultime cuvinte". Jenny Fields îşi încheiase viaţa spunând: „Cei mai mulţi dintre voi ştiţi cine sunt". Aşezat pe locul său în avion, Garp a repetat aceste vorbe.

– Cei mai mulţi dintre voi ştiţi cine sunt, a rostit el în şoaptă.

Duncan dormea, dar Helen l-a auzit; peste culoarul dintre scaune l-a apucat pe Garp de mână.

La zeci de mii de picioare deasupra oceanului, S.M. Garp a plâns îndelung în avionul care-l aducea acasă pentru a cunoaşte faima în ţara lui violentă.

17

Primele funeralii feministe și alte funeralii

„De când a murit Walt, scria S.M. Garp, viața mea mi s-a părut ca un epilog."

Când a murit Jenny Fields, probabil că starea de consternare a lui Garp s-a adâncit – senzația că timpul trecea conform unui plan prestabilit. Dar care era planul?

Garp ședea în biroul lui John Wolf din New York și încerca să priceapă acea pletoră de planuri ce înconjura moartea mamei lui.

– Nu mi-am dat consimțământul pentru funeralii, spunea Garp. Cum adică funeralii? Unde-i cadavrul, Roberta?

Fără să-și piardă răbdarea, Roberta Muldoon i-a răspuns că era acolo unde dorise Jenny să-i ajungă trupul lipsit de viață. Nu trupul ei conta, a zis Roberta. O să fie o slujbă de pomenire, atât; nici să nu se gândească la ea ca la niște „funeralii".

Ziarele anunțaseră că urmau să aibă loc primele funeralii feministe din New York.

Poliția declarase că se așteptau la violențe.

– Primele funeralii feministe? a întrebat Garp contrariat.

– Jenny a însemnat atât de mult pentru atât de multe femei, a răspuns Roberta. Nu te supăra. N-ai fost *proprietarul* ei, să știi.

John Wolf şi-a dat ochii peste cap.

Duncan Garp se uita afară, pe fereastra biroului lui John Wolf, aflat la patruzeci de etaje deasupra Manhattanului. Probabil că se simţea oarecum ca şi când mai era încă în avionul din care abia coborâse.

Helen dădea un telefon din alt birou. Încerca să-l găsească pe tatăl ei în bunul şi vechiul oraş Steering; voia ca Ernie să-i aştepte în Boston, la avionul de New York.

– În regulă, a şoptit Garp; o ţinea pe micuţa Jenny pe genunchi. În regulă. Ştii că nu sunt de acord cu asta, Roberta, dar o să merg.

– Să *mergi*? a întrebat John Wolf trăsnit.

– Nu! a sărit Roberta. Adică, nu-i *nevoie* să mergi, a completat ea.

– Ştiu, a zis Garp. Dar ai dreptate. Probabil că ei i-ar fi plăcut măcar o slujbă, aşa că o să mă duc. Ce-o să se întâmple acolo?

– O să fie multe discursuri, a spus Roberta. N-o să-ţi placă.

– Şi or să citească din cartea ei, a adăugat John Wolf. Am donat câteva exemplare.

– Dar *tu* nu trebuie să te duci, Garp, a insistat Roberta neliniştită. Te rog, nu te duce.

– Ba vreau să mă duc, nu s-a lăsat Garp. Îţi promit că n-am să sâcâi şi n-am să huidui – indiferent ce-or să spună cretinele aleă despre ea. Am ceva scris de ea şi poate o să citesc acolo, dacă interesează pe careva. Ai văzut vreodată chestia aia pe care a scris-o despre ce înseamnă să fii considerată o feministă?

Roberta şi John Wolf s-au uitat scurt unul la altul; aveau un aer nenorocit şi mohorât.

– Spunea acolo: „Urăsc să mi se spună că sunt feministă, pentru că este o etichetă pe care nu eu am ales-o pentru a descrie ceea ce simt vizavi de bărbaţi sau modul în care scriu".

– Nu vreau să mă cert cu tine, Garp, a zis Roberta. Acum în nici un caz. Știi foarte bine că a zis și alte lucruri. *A fost* o feministă, indiferent că i-a plăcut sau nu să fie numită astfel. Ea a susținut întotdeauna ideea de a se demasca nedreptățile comise față de femei; ea a susținut pur și simplu ideea ca femeile să fie lăsate să trăiască așa cum vor și să fie libere să aleagă.

– Zău? a întrebat Garp zeflemitor. Nu cumva credea și că *tot* ceea ce se întâmplă femeilor li se întâmplă *din pricină* că sunt femei?

– Trebuie să fii prost să crezi așa ceva, Garp, l-a înfruntat Roberta. Vorbești de parcă toate am fi ellenjamesiene.

– Isprăviți amândoi! a intervenit John Wolf.

Jenny Garp a scos un țipăt scurt și l-a plesnit pe Garp peste genunchi; el a privit-o surprins, ca și când uitase că ținea o ființă vie în brațe.

– Ce-i? a întrebat el, dar fetița n-a mai scos nici un sunet, doar urmărea cu privirile conturul unui peisaj ce se afla acolo, în biroul lui John Wolf, invizibil pentru ochii celorlalți.

– La ce oră e aiureala aia? a vrut să știe Garp.

– La cinci după-amiaza, a răspuns Roberta.

– Presupun că s-a ales ora asta pentru ca jumătate din secretarele din New York să poată pleca de la serviciu cu o oră mai devreme, a spus John Wolf.

– Nu toate femeile din New York care lucrează sunt secretare, a zis Roberta pe un ton înțepat.

– Secretarele, a răspuns John Wolf, vor fi singurele a căror lipsă va fi *resimțită* între patru și cinci.

– Mamă Doamne, a oftat Garp.

Helen s-a întors spunând că nu-l găsea pe tatăl ei la telefon.

– Probabil că e la antrenament, a zis Garp.

– N-a început încă sezonul de lupte, i-a amintit Helen.

Garp s-a uitat la calendarul afișat pe cadranul ceasului de la mână, care era cu câteva ore după ora oficială din Statele

Unite, ultima oară îl fixase în Viena. Dar Garp știa că antrenamentele de lupte începeau la Steering abia după Ziua Recunoștinței. Helen avea dreptate.

– Am sunat la sală, de acolo mi s-a spus că e acasă, a explicat Helen. Iar acasă nu răspunde nimeni.

– O să închiriem o mașină la aeroport, a liniștit-o Garp. Oricum nu putem pleca până diseară. Trebuie să mă duc la funeraliile astea afurisite.

– Nu, nu *trebuie*, a repetat Roberta.

– De fapt, a zis Helen, nu *poți* să te duci.

Pe chipul Robertei și al lui John Wolf s-a așternut iarăși aerul acela nenorocit și sumbru; Garp pur și simplu nu părea să priceapă.

– Cum adică, nu *pot*? a întrebat el.

– E vorba de funeralii feministe, i-a explicat Helen. Ai *citit* ziarul, sau te-ai oprit doar la titlu?

Garp s-a uitat acuzator la Roberta Muldoon, dar aceasta și-a întors privirile spre Duncan, care se uita pe fereastră. Duncan își scosese telescopul și spiona Manhattanul.

– Nu poți să te duci, Garp, a recunoscut Roberta. Așa e. Nu ți-am spus pentru că mam gândit c-o să te scoată din sărite de-a binelea. Și chiar nu mi-am imaginat c-o să vrei să te duci.

– Nu mi se *dă voie*? a vrut Garp să se lămurească.

– Funeraliile astea sunt doar pentru *femei*, a spus Roberta. *Femeile* au iubit-o, femeile or s-o jelească. Așa am vrut noi să fie.

Lui Garp mai că-i venea s-o omoare din priviri.

– *Eu* am iubit-o, a izbucnit el. Sunt singurul ei copil. Vrei să spui că nu mă pot duce la aiureala asta pentru că sunt *bărbat*?

– Aș vrea să nu mai spui că-i o aiureală, a zis Roberta.

– Ce-i aia aiureală? a întrebat Duncan.

Jenny Garp a scos încă un țipăt, dar Garp n-a băgat-o în seamă. Helen a luat-o în brațe.

– Vrei să spui că nici un bărbat nu are voie să meargă la funeraliile mamei mele? a întrebat-o Garp pe Roberta.

– Ţi-am zis că nu-s chiar funeralii. Mai degrabă o întrunire – un fel de demonstraţie în semn de respect.

– Mă duc, Roberta, a spus Garp hotărât. Puţin îmi pasă cum le numiţi.

– Of, Doamne, a oftat Helen ieşind din birou cu micuţa Jenny. Încerc să dau de tata, a mai zis ea.

– Văd un om cu un singur braţ, a anunţat Duncan.

– Te rog, nu te duce, Garp, a şoptit Roberta.

– Are dreptate, s-a băgat John Wolf în vorbă. Şi eu am vrut să mă duc. Doar am fost editorul ei. Dar lasă-le să facă aşa cum vor ele, Garp. Cred că lui Jenny i-ar fi plăcut ideea.

– Puţin îmi pasă ce i-ar fi plăcut ei, s-a enervat Garp.

– Sunt convinsă, a zis Roberta. Şi acesta este un alt motiv pentru care n-ar trebui să te duci.

– Garp, nu ştii cum au reacţionat la *cartea* ta anumite persoane implicate în mişcarea feministă, i-a atras John Wolf luare-aminte.

Roberta Muldoon şi-a dat ochii peste cap. Auzise şi ea acuzaţia aceea, anume că S.M. Garp profita de pe urma reputaţiei mamei sale şi a mişcării feministe. Văzuse reclama ce se făcuse romanului *Lumea văzută de Bensenhaver,* cu care John Wolf fusese de acord fără să stea pe gânduri imediat după asasinarea lui Jenny. Se lăsa să se înţeleagă că romanul lui Garp profita şi de pe urma acestei tragedii – reclama sugera ideea absolut bolnavă că săracul scriitorul ăsta, după ce pierduse un fiu, „îşi pierduse şi mama".

Din fericire, Garp nu văzuse reclama; chiar şi John Wolf regreta că-şi dăduse consimţământul.

Lumea văzută de Bensenhaver se vindea ca pâinea caldă. Ani de zile avea să se discute în contradictoriu pe marginea romanului; avea să intre în programa şcolară. Din fericire, şi

celelalte cărți aveau să intre în programa de liceu, chiar dacă sporadic. Unul dintre cursuri avea să cuprindă autobiografia lui Jenny, cele trei romane ale lui Garp și *Istoria Academiei Everett Steering* de Stewart Percy. Aparent, scopul cursului era acela de a vâna în respectivele cărți toate elementele care păreau să fie *adevărate*, pentru a reconstitui *viața* lui Garp cât mai complet cu putință.

Din fericire, Garp n-avea să afle niciodată despre existența acelui curs.

– Văd un om cu un singur picior, a anunțat Duncan Garp, cercetând străzile și ferestrele din Manhattan ca să-i descopere pe toți ologii și șontorogii – o treabă care putea să dureze ani de zile.

– Te rog, termină, Duncan, i-a cerut Garp.

– Dacă vrei cu adevărat să te duci, i-a șoptit Roberta Muldoon, atunci va trebui să te travestești.

– Dacă e chiar atât de dură chestia în privința bărbaților, s-a răstit Garp la Roberta, atunci să sperăm că n-or să facă și un control de cromozomi la intrare.

I-a părut imediat rău de vorbele spuse; Roberta tresărise de parcă ar fi pălmuit-o. Garp a prins-o de mâinile ei mari și i le-a ținut așa, până a simțit că-l strânge și ea de mâini.

– Iartă-mă, a șoptit el. Dacă trebuie să mă duc acolo travestit, îmi pare bine că ești aici cu mine, ca să mă ajuți să mă îmbrac. Vreau să spun că tu te pricepi la așa ceva, corect?

– Corect, a spus Roberta.

– Dar e ridicol, a protestat John Wolf.

– Dacă te va recunoaște vreo femeie de-acolo, l-a avertizat Roberta pe Garp, o să te sfâșie, ascultă-mă pe mine. În cel mai bun caz, n-o să te lase să intri.

Helen a revenit în birou, ținând-o călare pe șold pe micuța Jenny, care țipa.

– L-am sunat pe decanul Bodger, i-a spus ea lui Garp. L-am rugat pe el să încerce să dea de tata. Pur şi simplu nu-i felul lui să nu fie de găsit.

Garp a clătinat din cap.

– Ar trebui să plecăm la aeroport chiar acum, i-a mai spus ea. Închiriem o maşină din Boston şi ne ducem direct la Steering. Îi lăsăm pe copii să se odihnească, şi dacă tu ai chef să te întorci în New York şi să porneşti o cruciadă, n-ai decât.

– Du-te *tu*, a zis Garp. Eu mă întorc mai târziu şi închiriez şi eu o maşină.

– Total aiurea, a pufnit Helen.

– Şi inutil de scump, a adăugat Roberta.

– Acum am destui bani, le-a amintit Garp; i-a zâmbit obosit lui John Wolf, dar acesta nu i-a răspuns – în schimb, s-a oferit să-i ducă pe Helen şi pe copii la aeroport.

– Un om fără un braţ, un om fără un picior, doi şchiopi, a dat Duncan raportul, şi încă unul fără nas.

– Dacă mai stai puţin pe-aici, o să ai ocazia să vezi cum o să arate tatăl tău, i-a zis Roberta Muldoon.

Un fost luptător travestit pentru funeraliile mamei lui, a comentat Garp în gând. Apoi a sărutat-o pe Helen; i-a sărutat pe copii şi chiar şi pe John Wolf.

– Nu-ţi face griji din pricina tatălui tău, i-a spus el lui Helen.

– Şi nu-ţi face griji pentru Garp, a adăugat Roberta Muldoon. O să-l deghizez atât de bine, că toată lumea o să-l lase în pace.

– Tare mi-ar plăcea dacă ai încerca *tu* să laşi pe toată lumea în pace, i s-a adresat Helen lui Garp.

Deodată s-au pomenit că în biroul aglomerat al lui John Wolf mai era o femeie; nimeni n-o observase până atunci, deşi ea încercase să-i atragă discret atenţia lui John Wolf.

– Domnu' Wolf? l-a chemat ea într-un moment de tăcere deplină, şi toţi s-au întors spre ea.

Era în vârstă, cu părul negru pe jumătate cărunt, și părea să sufere de dureri de picioare; în jurul taliei groase avea înfășurat de două ori un cablu electric.

– Da, Jillsy? a răspuns John Wolf și Garp s-a holbat la ea.

Era Jillsy Sloper, desigur; John Wolf ar fi trebuit să știe că scriitorii au memorie bună la nume.

– Mă-ntrebam, a spus Jillsy, dacă aș putea să plec mai devreme azi – poate puneți o vorbă bună pentru mine, pentru că vreau să mă duc la funeralii.

Vorbea cu bărbia în piept, un murmur încleștat de cuvinte mâncate pe jumătate – cât mai puține cu putință. Nu-i plăcea să deschidă gura în prezența străinilor; pe lângă asta, îl recunoscuse pe Garp și nu voia să-i fie prezentată – niciodată.

– Da, bineînțeles că poți, a spus John Wolf grăbit. Și el voia tot atât de puțin ca și *ea* să i-o prezinte lui Garp.

– Stai puțin, s-a băgat Garp în vorbă. Jillsy Sloper și John Wolf au înghețat. Dumneata ești Jillsy Sloper? a întrebat el.

– Nu! a bâiguit John Wolf.

Garp l-a fulgerat cu privirea.

– Îmi pare bine, a murmurat Jillsy, fără să se uite la Garp.

– *Mie* îmi pare bine, a zis Garp. Era clar ca lumina zilei că femeii ăsteia necăjite *nu*-i „plăcuse la nebunie" cartea lui, așa cum spusese John Wolf.

– Îmi pare rău de mama dumneavoastră, a spus Jillsy.

– Îți mulțumesc foarte mult, a zis Garp, dar vedea – *toți* vedeau! – că în Jillsy Sloper clocotea ceva.

– Făcea cât doi sau trei ca *dumneavoastră!* i-a urlat deodată Jillsy lui Garp. Ochii ei gălbui pluteau în lacrimi. Făcea mai mult decât patru sau cinci cărți d-alea îngrozitoare d-ale dumneavoastră! a hohotit ea. Doamne, a murmurat ieșind din biroul lui John Wolf. Doamne, Doamne!

Încă o persoană care șchiopăta, a consemnat Duncan Garp în sinea lui, dar și-a dat seama că tatăl lui n-avea chef să-i asculte numărătoarea.

La primele funeralii feministe din New York, participantele nu păreau să știe cum să se comporte. Și aceasta poate din pricină că ceremonia nu avea loc într-o biserică, ci într-una dintre clădirile enigmatice ale sistemului universitar din oraș – o sală de conferințe plină de ecourile atâtor discursuri neascultate de nimeni. Uriașul spațiu păstra ceva și din ovațiile de care se bucuraseră diverse formații rock sau binecunoscutul poet Cutare. În același timp însă, era un spațiu grav, în care se desfășuraseră atâtea mari conferințe; era o incintă în care sute de persoane luaseră notițe.

Numele acestei incinte era Aula Școlii de Infirmiere – prin urmare, un loc ciudat de nimerit pentru a se aduce un ultim omagiu lui Jenny Fields. Era greu să-ți dai seama cine erau femeile care veniseră la funeralii îmbrăcate în *Jenny Fields Original* – acele rochii albe, ca niște uniforme, cu micile inimioare roșii brodate pe un sân – și cine adevăratele infirmiere întotdeauna îmbrăcate în alb, indiferent de modă, care, aflate din cu totul alte motive în cadrul instituției, își luaseră o pauză ca să tragă cu ochiul la ceremonie – din curiozitate, sau din considerație sinceră, sau din amândouă.

Se găseau multe uniforme albe în mulțimea copleșitoare ca număr, care înainta murmurând încet; lui Garp i-a scăpat o înjurătură.

– Ți-am *spus* că m-aș fi putut îmbrăca în uniformă de infirmieră, i-a șuierat el Robertei. M-aș fi pierdut în mulțime.

– Am crezut c-o să bați la ochi dacă te costumezi în infirmieră, s-a apărat Roberta. Nu știam c-or să fie atât de multe.

– O să ajungă o modă națională, a mârâit Garp. Ai să vezi, a mai zis el și a tăcut; s-a lipit de Roberta, mic și strident

îmbrăcat, stăpânit de senzaţia că toată lumea se uită la el şi-i ghiceşte sexul – sau, cel puţin, ostilitatea, lucru de care îl prevenise Roberta.

Şedeau drept în centrul sălii aceleia uriaşe, la trei rânduri depărtare de podium şi de tribuna vorbitorilor, o mare de femei intraseră şi se aşezaseră în spatele lor, rânduri întregi – iar în spate, unde sala era larg deschisă (şi unde nu existau scaune), femeile pe care nu le interesa ritualul întreg, însă doreau să-şi aducă ultimul omagiu, intrau încet pe o uşă şi ieşeau pe alta. Ca şi când mulţimea aşezată pe scaune, mai numeroasă, era sicriul deschis al lui Jenny Fields, pe care femeile înaintând încet în şir veniseră să-l vadă pentru ultima oară.

Garp, desigur, simţea că *el* însuşi era un sicriu deschis şi toate femeile la el se uitau – la paloarea lui, la tonele de pudră, la toată costumaţia aia grotesc㠖

Roberta i-o făcuse, poate din răzbunare pentru că-i scosese ochii să-l lase şi pe el să vină – sau pentru măgăria aceea plină de cruzime despre cromozomii ei. Roberta îl îmbrăcase într-o banală salopetă turcoaz, aceeaşi nuanţă ca a camionetei lui Oren Rath. Salopeta avea un fermoar auriu, lung de la vintrele până la gâtul lui Garp. Şoldurile lui nu erau chiar pe măsura salopetei, dar sânii – sau, mai corect, umpluturile pe care i le instalase Roberta – se înfigeau în buzunarele cu clape şi strâmbau linia fermoarului.

– Ce balcoane ţi-am făcut! îl admirase Roberta.

– Vorbeşte animalul din tine, Roberta, sâsâise el printre dinţi.

Bretelele sutienului uriaş şi hidos îl tăiau la umeri. Dar de câte ori simţea că o femeie îl ţintuia cu privirile, suspicioasă poate în privinţa sexului, se răsucea într-o parte spre ea, bombându-şi anume pieptul. Ca să pună capăt oricăror bănuieli, sau cel puţin aşa spera el.

În privința perucii avea propriile lui suspiciuni. Parcă era o curvă cu claia aia ciufulită și galbenă ca mierea, sub care pielea propriului său cap îl gâdila îngrozitor.

În jurul gâtului purta o eșarfă cochetă de mătase verde.

Fața lui măslinie se ascundea sub o tonă de pudră de un cenușiu bolnav, dar numai așa, îi spusese Roberta, putea să-și ascundă barba nerasă. Buzele destul de subțiri aveau culoarea cireșii, dar nu se putea abține să nu și le lingă, astfel că rujul i se întinsese la un colț al gurii.

– Arăți de parcă te-a sărutat careva, l-a liniștit Roberta.

Deși lui Garp îi era frig, Roberta nu-l lăsase să-și pună canadiana de schi – spunea că-i lățea prea mult umerii. În picioare purta o pereche de cizme cu toc, înalte până la genunchi – dintr-un plastic de culoarea cireșii, care se potrivea, zicea Roberta, cu rujul. Văzându-se reflectat în vitrina unui magazin, Garp îi spusese Robertei că avea impresia că arăta ca o curvă de paișpe ani.

– O curvă de paișpe ani *peste* patruzeci, l-a corectat Roberta.

– Un parașutist poponar.

– Ba nu, arăți ca o femeie, Garp, l-a asigurat Roberta. Nu o femeie cu *bun-gust*, dar o femeie, totuși.

Deci Garp ședea cuprins de neastâmpăr în Aula Școlii de Infirmiere. Răsucea curelele aspre de sfoară ale poșetuței ridicole, o chestie de cânepă plină de noduri, cu un model indian, în care abia dacă-i încăpuse portvizitul. În geanta ei de umăr, mare și burdușită, Roberta Muldoon ascunsese hainele adevărate ale lui Garp – cealaltă identitate a sa.

– Asta e Manda Horton-Jones, a șoptit Roberta, arătând-o pe femeia uscățivă, cu nas coroiat, care vorbea pe nas și-și ținea capul de animal rozător aplecat în jos; citea un discurs ceremonios, pregătit din vreme.

Garp nu știa cine era Manda Horton-Jones; a ridicat din umeri, parcă pentru a spune că nu putea decât s-o suporte și

pe asta. Discursurile variau de la apeluri stridente, politice, pentru unitate, la amintiri personale dureroase, emoționate, care o evocau pe Jenny Fields. Mulțimea nu știa dacă să aplaude sau să se roage – dacă să aprobe cu voce tare sau să dea furioasă din cap. Atmosfera era de doliu, dar și de solidaritate imediată – cu sentimentul că trebuie mers înainte cu orice preț. Gândindu-se la asta, Garp își spunea că, în fond, era ceva natural și potrivit atât cu firea mamei sale, cât și cu ceea ce intuia el foarte vag că *însemna* această mișcare a femeilor.

– Asta-i Sally Devlin, a șoptit Roberta.

Femeia care urca la tribună părea o persoană plăcută, inteligentă și oarecum familiară. Garp a simțit brusc nevoia să se apere de ea.

– Are picioare frumoase, a șoptit el. Nu că ar fi fost adevărat, ci doar s-o întărâte pe Roberta.

– Mai frumoase decât ale tale, i-a răspuns ea strângându-i dureros coapsa între degetul mare și arătătorul lung care pe vremuri prinsese multe pase – unul dintre degetele, presupunea Garp, care suferiseră de atâtea ori fracturi în timpul evoluțiilor Robertei ca jucător la Philadelphia Eagles.

Sally Devlin s-a uitat în jos la ele, cu ochii ei triști și blânzi, ca și când ar fi mustrat în tăcere o clasă de școlari neatenți – nu stăteau nici măcar liniștiți.

– Crima aceea stupidă nu merită cu adevărat ceea ce se întâmplă aici, a spus ea cu voce liniștită. Jenny Fields a ajutat atât de multe *persoane*, a fost atât de răbdătoare și de generoasă cu femeile care treceau prin momente grele. Oricine a fost ajutat vreodată în viață de cineva se simte probabil îngrozitor în fața acestei nenorociri.

Garp se simțea într-adevăr îngrozitor în acel moment; din spate auzea un amestec de oftaturi și suspine ale sutelor de femei. Lângă el, umerii lați ai Robertei se zguduiau. Deodată a simțit o mână, probabil a femeii care stătea chiar

în spatele lui, cum îl strânge de umărul înghesuit în salopeta aia turcoaz sinistră. Se întreba dacă nu cumva se va trezi că e pălmuit din pricina costumației sale deplasate, dar mâna nu făcea altceva decât să stea pe umărul lui. Poate că femeia avea nevoie să se sprijine. În aceste momente – a înțeles Garp – toate se simțeau, nu-i așa? de parcă erau surori.

Garp și-a ridicat privirile să vadă ce spunea Sally Devlin, dar propriii ochi erau umezi de lacrimi, încât o vedea ca prin ceață. Dar o *auzea:* plângea. Suspine profunde, din inimă, copleșitoare! Încerca să revină la discursul ei, ochii însă nu găseau pe pagină paragraful la care rămăsese; pagina foșnea în dreptul microfonului. O femeie cu un aspect foarte atletic, pe care Garp avea impresia că o mai văzuse – genul acela de femeie-bodyguard, întâlnit adesea de el în jurul mamei sale – a încercat s-o ajute pe Sally Devlin să coboare de la tribună, dar ea nu voia să plece.

– N-am vrut să se întâmple așa ceva, a zis ea încă plângând – referindu-se la suspine, la pierderea stăpânirii de sine. Mai am de spus ceva, a protestat ea, dar nu-și putea controla vocea. Fir-ar al dracului, a izbucnit ea, cu o demnitate care l-a înduioșat pe Garp.

Femeia aceea cât un munte și cu aer bărbătos s-a trezit rămasă singură în fața microfonului. Mulțimea aștepta răbdătoare. Garp a simțit că mâna de pe umărul lui începe să tremure, sau poate că doar zvâcnea. Uitându-se la mâinile mari ale Robertei, pe care ea le ținea împletite în poală, și-a dat seama că mâna de pe umărul lui era mică.

Femeia-munte voia să spună ceva, auditoriul aștepta. Dar puteau să aștepte mult și bine s-o audă rostind vreun cuvânt. Roberta o cunoștea. Roberta s-a ridicat în picioare lângă Garp și a început să aplaude tăcerea femeii aceleia cu înfățișare dură – mutenia ei exasperantă în fața microfonului.

Robertei i s-au alăturat și alte femei – chiar și Garp, deși nu știa pentru ce aplaudă.

– E o ellenjamesiană, i-a șoptit Roberta. Nu *poate* să spună nimic.

Totuși, femeia reușea să înduioșeze asistența cu fața ei tristă și suferindă. A deschis gura ca și când ar fi vrut să cânte, dar nici un sunet nu ieșea de pe buzele ei. Lui Garp i s-a părut că vede ciotul retezat al limbii ei. Își amintea cum le apăra mama sa – pe dementele astea; Jenny se purtase minunat cu fiecare dintre cele care se duceau la ea. Dar în cele din urmă recunoscuse și ea că nu era de acord cu ceea ce făcuseră – poate că doar lui Garp îi mărturisise acest lucru. „Se victimizează singure, spusese Jenny, și după aceea tot pe bărbați îi acuză că le-au mutilat. De ce nu depun un jurământ de tăcere, sau de ce nu refuză pur și simplu să vorbească în prezența unui bărbat?" întreba Jenny retoric. „Nu e logic: să te mutilezi demonstrativ."

Dar Garp, înduioșat acum de femeia smintită din fața lui, intuia întreaga istorie a automutilării lumii – deși violentă și ilogică, exprima, poate mai bine decât orice altceva, o suferință cumplită. „*Sufăr* cu adevărat", mărturisea chipul imens al femeii, dizolvându-se în fața lui Garp în propriile lui lacrimi.

Apoi mâna mică de pe umărul lui l-a făcut pe *el* să sufere; amintindu-și cine era de fapt – un bărbat care se afla la un ritual pentru femei –, Garp s-a răsucit să se uite în spate, la tânăra cu un aer cam obosit. Avea un chip familiar, dar n-o recunoștea.

– Te cunosc, a șoptit tânăra.

Vocea ei nu părea *fericită* de acest fapt.

Roberta îl avertizase să nu deschidă gura în fața nimănui, nici măcar să nu *încerce* să vorbească. Garp era pregătit să facă față unei atari situații. A scuturat din cap. A scos un carnețel din buzunarul care stătea turtit de giganticul lui sân fals și a pescuit un creion din poșetuța aia ridicolă. Degetele fe-

meii, ascuțite ca niște gheare, i se înfigeau în umăr, parcă ar fi vrut să nu-l lase să fugă.

Bună! Sunt o ellenjamesiană,

a mâzgălit el în carnețel; a rupt pătratul de hârtie și i l-a întins femeii. Ea nu l-a luat.

– Pe dracu', a zis tânăra. Ești S.M. Garp.

Cuvântul *Garp* a explodat ca râgâiala unui animal necunoscut în tăcerea ce stăpânea auditoriul îndurerat, aflat încă sub vraja tăcutei ellenjamesiene de pe podium. Roberta Muldoon s-a răsucit instantaneu, cuprinsă de spaimă; n-o văzuse niciodată în viața ei pe tânăra asta.

– Nu știu cine-i amica ta masivă, a zis tânăra, dar tu ești S.M. Garp. Habar n-am de unde ți-ai cules peruca asta idioată sau țâțele alea mari, dar te-aș recunoaște oriunde-ai fi. Nu te-ai schimbat cu nimic de când îmi regulai sora – ai regulat-o până ai *omorât-o*, a mai zis tânăra.

În clipa aceea Garp a știut cine îi este dușmanul: ultima născută și cea mai tânără din Cireada Familiei Percy. Bainbridge! Micuța Pooh Percy, care purtase scutece până la zece ani și, din câte știa Garp, nu era exclus să mai poarte și acum.

S-a uitat la ea; el avea sâni mai mari decât Pooh. Îmbrăcămintea ei îi era asexuală, tunsura avea un stil unisex, la modă, trăsăturile nu-i erau nici delicate, nici grosolane. Purta o cămașă din armata americană, cu trese de sergent și o insignă de campanie electorală cu chipul femeii care spera să ajungă noul guvernator de New Hampshire. De-a dreptul șocat, Garp și-a dat seama că femeia care candida pentru postul de guvernator era chiar Sally Devlin. Câștigase cursa? s-a întrebat Garp.

– Bună, Pooh, a salutat-o el și a văzut-o cum tresare – evident, o poreclă *detestată* și pe care nimeni n-o mai folosea când i se adresa. Bainbridge, a murmurat el degrabă, dar pierduse

ocazia să facă pace cu ea. De *ani de zile* pierduse ocazia. Din noaptea în care-l muşcase pe Bonkers de ureche şi i-o retezase, şi în care o violase pe Cushie în Infirmeria Colegiului Steering, fără s-o iubească o clipă măcar cu adevărat – nu se dusese la nunta ei şi nici la înmormântare.

Indiferent ce cui avea împotriva lui Garp, sau ce silă faţă de bărbaţi în general, Pooh Percy îl avea la dispoziţie pe duşmanul *ei* – în sfârşit.

Mâna mare şi caldă a Robertei îl împingea pe Garp de la spate şi vocea ei îl îndemna:

– Ieşi de-aici, mişcă-te repede, nu scoate un cuvânt.

– E un *bărbat* aici! a strigat Bainbridge Percy în tăcerea îndurerată ce domnea în Aula Şcolii de Infirmiere. Strigătul ei a făcut-o chiar şi pe ellenjamesiana tulburată de pe podium să scoată un sunet firav – un geamăt, poate. E un bărbat aici! a ţipat Pooh. Bărbatul e S.M. Garp. *Garp* e aici! a ţipat ea.

Roberta încerca să-l scoată în intervalul dintre scaune. Un inter este bun în primul rând ca să blocheze şi abia în al doilea rând ca să primească pase, dar chiar şi fostul Robert Muldoon nu putea pătrunde prin acel zid de femei.

– Vă rog, spunea Roberta. Faceţi-ne loc, vă rog. A fost *mama* lui – nu se poate să nu ştiţi asta. Unicul ei fiu.

Unica mea *mamă!* şi-a spus Garp în gând, înaintând lipit de spatele Robertei; pe obraz a simţit răzuiala ghearelor lui Pooh, ascuţite ca nişte ace. Mâna ei i-a smuls peruca; el i-a smuls-o înapoi şi şi-a încleştat-o pe pieptul lui voluminos, ca şi când era un obiect extrem de preţios pentru el.

– Mi-a futut sora până a *omorât-o!* se văicărea Pooh Percy.

De unde convingerea asta a ei în ceea ce-l privea, Garp n-ar fi putut spune – dar era limpede că Pooh Percy credea cu tărie. A sărit peste scaunul pe care-l ocupase el până atunci şi s-a luat imediat după cei doi – Roberta reuşise în sfârşit să străpungă zidul şi să iasă în culoarul dintre scaune.

– A fost mama mea, i-a spus Garp unei femei prin dreptul căreia trecea, o femeie care arăta ca o mamă în devenire – era însărcinată. Pe faţa ei batjocoritoare Garp deslușea cumpătare şi bunăvoinţă; dar şi reţinere şi dispreţ.

– Lăsaţi-l să treacă, a murmurat femeia însărcinată, însă fără prea multă convingere.

Alte femei păreau mai înţelegătoare. Cineva a strigat că Garp avea tot dreptul să se afle acolo – dar s-au auzit şi alte strigăte care nu se dovedeau câtuşi de puţin înţelegătoare.

La un moment dat, înaintând pe culoar, Garp a simţit cum este lovit în sânii lui falşi. A întins mâna ca să se apuce de Roberta, şi abia atunci şi-a dat seama că Roberta fusese (aşa cum se spune în fotbal) scoasă din joc. Căzuse pe jos. Din câte se părea, câteva tinere îmbrăcate cu vestoane de marinar se aşezaseră peste ea. Probabil, şi-a zis Garp, îşi închipuiau că şi Roberta era un bărbat travestit; şi n-avea să le fie prea moale când aveau să descopere că Roberta era autentică.

– Şterge-o, Garp! i-a strigat Roberta.

– Da, *fugi*, futangiule! a şuierat una dintre femeile cu veston.

Şi Garp a fugit.

Aproape că ajunsese în partea din spate a aulei, la şirul de femei care intrau şi ieşeau, când o lovitură l-a nimerit exact acolo unde trebuia. Garp nu mai fusese lovit în testicule de pe vremea când se antrena pentru lupte la Steering – şi de atunci trecuseră atât de mulţi ani, încât descoperea acum că uitase cât de neputincios te lăsa o asemenea lovitură. Acoperindu-şi vintrele cu mâinile, s-a ghemuit la podea, culcat pe o parte. Femeile încercau să-i smulgă peruca, pe care el o ţinea strâns, cu îndărătnicie. Şi să-i smulgă şi poşetuţa. Garp se ferea de mâinile lor, ca şi când încercau să-l jefuiască. A simţit că e lovit cu picioarele, pălmuit, apoi de obrazul lui s-a apropiat respiraţia mentolată a unei femei mai în vârstă.

– Încearcă să te ridici, i-a spus ea blând.

Era o infirmieră, a observat Garp. O infirmieră autentică. Nici o inimă nu era cusută pe uniforma ei, așa după cum era moda; doar o plăcuță de alamă, cu un nume scris cu albastru – I.S. Cutare-și-Cutare.

– Mă numesc Dotty, i-a mai spus ea; avea cel puțin șaizeci de ani.

– Bună, a salutat-o Garp. Mulțumesc, Dotty.

Ea l-a apucat de braț și l-a tras iute prin mulțimea de lângă ușă. Nimeni nu părea să dorească să-i mai facă vreun rău lui Garp, atâta vreme cât era însoțit de ea. L-au lăsat să treacă.

– Ai bani pentru un taxi? l-a întrebat infirmiera care se numea Dotty, după ce au ieșit din Aula Școlii de Infirmiere.

– Cred că da, a răspuns Garp. S-a uitat în poșetuța îngrozitoare – portvizitul se găsea la locul lui. Iar peruca – încă și mai ciufulită – sub braț. Hainele cele bune erau la Roberta, dar Garp se uita în zadar după ea, s-o vadă ieșind de la primele funeralii feministe.

– Pune-ți peruca, l-a sfătuit Dotty, altfel o să te ia lumea drept un pervers.

Cu ajutorul lui Dotty, Garp a reușit în cele din urmă să și-o pună pe cap.

– Oamenii sunt foarte afurisiți când e vorba de perverși, a adăugat Dotty.

Și-a scos câteva agrafe din părul ei cărunt și a fixat peruca lui Garp, ca să-i stea mai bine.

Zgârietura de pe obraz n-avea să-i mai sângereze mult, i-a spus ea.

Pe treptele Aulei Școlii de Infirmiere, o femeie neagră înaltă, care arăta suficient de voinică să-i poată ține piept Robertei, și-a agitat pumnul în direcția lui Garp, dar n-a scos un cuvânt. O fi fost și ea o ellenjamesiană. Alte câteva femei s-au apropiat de ea și Garp s-a întrebat cu teamă dacă nu cumva se gândeau să pună la cale un atac deschis. La marginea

acestui grup, dar fără să pară a avea vreo legătură cu ele, stătea o fată, o ființă aproape spectrală, sau mai degrabă un copil maturizat înainte de vreme; o fată cu părul blond-murdar, cu ochi pătrunzători, de culoarea farfuriilor murdare de cafea - ochii unui drogat sau ai unei persoane care a plâns mult. Garp a simțit cum îngheață sub privirea ei, cum îl cuprinde spaima – ca și când se afla *cu adevărat* în fața unei nebune, a unui ucigaș adolescent, angajat de mișcarea feministă, cu o mitralieră ascunsă în uriașa geantă de umăr. Garp și-a strâns și mai tare în mână poșetuța lui amărâtă, amintindu-și că portvizitul îi era plin de cărți de credit; avea destui bani pentru un taxi până la aeroport, iar cărțile de credit îi puteau asigura un bilet de avion până la Boston și până în sânul, ca să spunem așa, a ceea ce mai rămăsese din familia lui. Ar fi vrut să poată scăpa de sânii lui ostentativi, dar n-avea cum, parcă s-ar fi născut cu ei – cu ei și cu salopeta aia prea strâmtă și prea largă în același timp. Asta era, alte haine nu avea. După zgomotul care răzbătea din Aulă, Garp a înțeles că Roberta era prinsă în furtuna dezbaterilor – dacă nu în încleștarea luptei. O femeie care leșinase ori primise câțiva pumni zdraveni era adusă în brațe; de undeva a apărut și poliția.

– Mama ta a fost o infirmieră pe cinste și o femeie de care putea să fie mândră orice femeie, i-a spus lui Garp infirmiera care se numea Dotty. Pun pariu că a fost și o mamă bună.

– A fost.

Infirmiera a oprit un taxi; uitându-se în urmă din mașină, Garp a mai văzut-o pe femeie depărtându-se de curbă și întorcându-se în aulă. Celelalte femei de pe treptele clădirii, care păruseră atât de amenințătoare, nu se arătau pornite să o agreseze. Soseau și alți polițiști; Garp a căutat-o din priviri pe fata ciudată, cu ochii ca două farfurii murdare, dar n-a zărit-o printre femei.

L-a întrebat pe șofer cine era noul guvernator de New Hampshire. Încerca să nu-și trădeze vocea masculină, dar șoferul, familiarizat cu excentricitățile meseriei sale, nu s-a arătat surprins nici de vocea și nici de înfățișarea lui Garp.

– Am fost plecată din țară, a zis Garp.

– N-ai pierdut nimic, dulceațo, i-a zis șoferul. Muierea aia s-a dat în stambă.

– Sally Devlin?

– A luat-o razna chiar în fața camerelor de televiziune. Era atât de șucărită din pricina asasinatului ăstuia, că a scăpat frâiele. Ținea un discurs, înțelegi, și n-a fost în stare nici măcar să-l termine. E o tâmpită, mie așa mi s-a părut, a mai zis șoferul. N-are ce căuta la guvernare dacă nu e-n stare să se stăpânească.

În mintea lui, Garp vedea deja stratagema care avea s-o scoată pe Sally Devlin din cursa electorală. Nu era exclus ca ticălosul ăla de guvernator aflat încă în funcție să fi profitat de ocazie ca să remarce că incapacitatea doamnei Devlin de a-și controla emoțiile nu era altceva decât o dovadă de „slăbiciune muierească". Căzută în dizgrație din pricină că-și manifestase în public sentimentele pentru Jenny Fields, Sally Devlin nu mai era considerată suficient de competentă pentru postul de guvernator, orice ar fi implicat acesta.

Garp a simțit că roșește de rușine. Se simțea rușinat pentru ceilalți oameni.

– După părerea mea, a continuat șoferul, crima a venit tocmai la țanc, ca să le arate oamenilor că muierea asta nu-i bună pentru o asemenea treabă, înțelegi!

– Ține-ți fleanca și mână, i-a cerut Garp.

– Uite ce-i, bombonico. N-am de gând să-ți înghit *jignirile.*

– Ești un cur și-un cretin, și dacă nu mă duci la aeroport cu gura închisă, o să mă plâng la poliție că m-ai pipăit.

Şoferul a călcat pedala acceleratorului până la podea şi a condus o vreme într-o tăcere furioasă, sperând că viteza şi felul smucit în care conducea să-l bage în sperieţi pe pasager.

– Dacă nu încetineşti, l-a mai ameninţat Garp, o să mă plâng la poliţie că ai încercat să mă violezi.

– Poponar împuţit, a mârâit şoferul, dar a ridicat piciorul de pe accelerator şi a condus până la aeroport fără să mai scoată un cuvânt. Garp a pus mărunţişul de bacşiş pe capota maşinii şi o monedă s-a rostogolit în spaţiul dintre capotă şi aripă. Mama voastră de *muieri*, a izbucnit şoferul.

– Mama voastră de *bărbaţi*, a răspuns Garp, simţind – cu sentimente amestecate – că şi-a făcut datoria pentru ca războiul dintre sexe să meargă mai departe.

Cei de la aeroport nu s-au arătat convinşi de cartea lui de credit American Express şi i-au cerut şi alte acte de identitate. Inevitabil, l-au întrebat ce însemnau iniţialele S.M. În mod limpede, persoana care vindea bilete nu era familiarizată cu lumea literară – dacă nu ştia nici măcar cine era S.M. Garp.

Drept care Garp i-a spus că S. venea de la Sarah, iar M. de la Mary.

– Sarah Mary Garp? a întrebat tânăra, fără să-şi ascundă indignarea faţă de înfăţişarea ciudat de atrăgătoare, însă vulgară a lui Garp. Nimic de declarat, nici un bagaj? l-a mai întrebat ea.

– Exact.

– Aveţi vreo haină? l-a întrebat stewardesa, măsurându-l şi ea condescendent din priviri.

– Nu.

Auzindu-i vocea groasă, stewardesa a tresărit.

– N-am bagaj, n-am haine, a zis Garp, zâmbind. Simţea că singurul lucru pe care-l avea erau *sânii* – balcoanele alea înfiorătoare, confecţionate de Roberta –, drept care umbla îndoit de spate, cu umerii aduşi, ca să şi-i ascundă cât de cât. Dar nu avea cum să şi-i ascundă.

De cum şi-a ales un loc, un bărbat s-a şi grăbit să se aşeze lângă el. Garp şi-a întors faţa spre hublou. Pasagerii întârziaţi alergau spre avion. Printre ei a zărit o faţă aproape spectrală, cu părul de un blond murdar. Nu avea haină şi nici bagaj de mână. Doar o geantă uriaşă – destul de mare ca să încapă o bombă în ea. Garp a simţit dintr-odată, cu acuitate, prezenţa Broscoiului din Adânc – ca un cârcel în coapsă. Şi-a întors privirile spre coridorul dintre scaune, ca să vadă unde avea să se aşeze fata aia, dar a dat de faţa zâmbăreaţă a bărbatului care se aşezase în fotoliul alăturat.

– Poate că după ce decolăm, a zis omul cu subânţeles, o să-mi dai voie să-ţi cumpăr ceva de băut?

Ochii lui mici şi mijiţi se fixaseră pe fermoarul strâmb al salopetei prea strâmte a lui Garp.

Ciudată nedreptate mai era şi asta, şi-a spus Garp, copleşit dintr-odată. Nu el îşi dorise o asemenea fizionomie. Dacă ar fi fost după el, ar fi vrut mai degrabă să-şi fi petrecut timpul în mod liniştit, stând de vorbă cu femeia aceea înţeleaptă, cu un chip atât de plăcut, Sally Devlin, candidata de New Hampshire învinsă în cursa electorală. I-ar fi spus că era prea bună pentru postul ăla nenorocit.

– Da' ştiu că ai un *costum!* a susurat zâmbăreţul vecin de fotoliu al lui Garp.

– Vârâţi-l în ureche, i-a trântit-o Garp. La urma urmei, era fiul unei femei care crestase un ţafandache într-un cinematograf din Boston – cu mulţi ani în urmă, cu multă vreme în urmă.

Bărbatul a dat să se ridice imediat, dar n-a izbutit; centura de siguranţă nu se desfăcea. S-a uitat neajutorat la Garp. Garp s-a aplecat peste poala lui imobilizată; a sughiţat fără să vrea când a simţit parfumul cu care-l stropise din plin Roberta. A reuşit să deblocheze catarama şi, cu un pocnet ascuţit, l-a

eliberat pe om. După care a susurat o şoaptă ameninţătoare în urechea foarte roşie a individului speriat:

– Când vom fi în aer, puişor, du-te şi suge-ţi-o singur.

Dar după ce bărbatul l-a părăsit pe Garp, locul respectiv a rămas liber, numai bun să-l ocupe altcineva. Garp s-a uitat provocator la locul gol, gata să desfidă pe orice alt individ cu gânduri necurate care ar fi îndrăznit să se aşeze acolo. Însă persoana care s-a apropiat i-a clătinat hotărârea luată cu o clipă înainte.

Era o fiinţă subţirică, cu mâinile osoase, de fetiţă, încleştate pe geanta mult prea mare. Nu a întrebat dacă locul e liber; s-a aşezat, pur şi simplu. Azi Broscoiul din Adânc este o biată copilă, şi-a zis Garp. Când fata a băgat mâna în geantă, Garp a prins-o de încheietură, i-a tras mâna afară din geantă şi i-a aşezat-o în poală. Nu era o fată puternică, iar în mână nu avea nici o armă; nici măcar un cuţit. Doar o bucată de hârtie şi un creion cu gumă roasă până ce nu mai rămăsese din ea decât un ciot.

– Îmi pare rău, a şoptit el. Dacă nu era asasină, atunci ştia cine sau ce era. „De ce e viaţa mea atât de plină de oameni cu facultatea vorbirii distrusă?", scrisese el odată. „Sau pricina e faptul că sunt scriitor şi bag de seamă toate vocile vătămate din jurul meu?"

Făptura neagresivă care şedea lângă el în avion a scris în grabă ceva şi i-a întins bucata de hârtie.

– Da, da, a făcut el obosit. Eşti o ellenjamesiană.

Dar fata şi-a muşcat buza şi a clătinat din cap cu vehemenţă. I-a băgat cu forţa hârtia în mână.

Numele meu e Ellen James,

îl informa biletul pe Garp.

Nu sunt o ellenjamesiană.

– Tu eşti *chiar* Ellen James? a întrebat-o el, deşi nu era nevoie şi el ştia asta – numai uitându-se la ea şi ar fi trebuit să ştie. Avea exact vârsta potrivită şi nu cu multă vreme în urmă trebuie că fusese acea copilă de unsprezece ani, violată şi mutilată. Priviţi de aproape, ochii ei de culoarea farfuriilor murdare nu erau câtuşi de puţin murdari; doar injectaţi, probabil insomniaci. Buza de jos era zdrenţuită; arăta ca o gumă de creion – mâncată până la cotor.

S-a apucat din nou să scrie grăbit:

Am venit din Illinois. Părinţii mei au fost omorâţi într-un accident de maşină nu cu mult timp în urmă. Am venit în est ca s-o cunosc pe mama ta. I-am scris o scrisoare şi ea mi-a răspuns! Mi-a scris o scrisoare minunată. M-a invitat să vin să stau cu ea. Şi mi-a mai spus să citesc toate cărţile tale.

Garp a luat carneţelul şi a citit pe rând paginile mâzgălite; dădea din cap şi zâmbea.

Dar mama ta a fost omorâtă!

Din geanta ei mare, Ellen James a scos o batistă maro şi şi-a suflat nasul.

M-am dus să stau la un grup feminist din New York. Dar cunoşteam deja prea multe ellenjamesiene. Numai pe ele le ştiu; primesc sute de felicitări de Crăciun.

a mai scris ea. S-a oprit ca să-i dea răgaz lui Garp să citească.

– Da, da, sunt convins că primeşti, a încurajat-o el.

Bineînţeles că m-am dus la funeralii. M-am dus pentru că ştiam că ai să fii acolo. Am ştiut că o să vii,

a scris ea mai departe; s-a oprit ca să se uite la el şi să-i zâmbească. Apoi şi-a ascuns faţa în batista maro murdară.

– Ai vrut să mă vezi *pe mine*? a întrebat-o Garp.

Ea a dat pătimașă din cap. A scos din geanta aia mare un exemplar jerpelit din *Lumea văzută de Bensenhaver.*

Cea mai bună poveste despre viol pe care am citit-o vreodată,

a scris Ellen James. Garp a tresărit.

Știi de câte ori am citit cartea asta?

El s-a uitat în ochii ei plini de lacrimi și admirație. A clătinat din cap, la fel de mut ca și Ellen James. Ea i-a atins fața; avea mâini nepricepute, de copil. Apoi și-a ridicat degetele ca să le poată el număra. Toate de la una din mâinile ei mici și aproape toate de la cealaltă. Citise cartea aia îngrozitoare de opt ori.

– De opt ori, a murmurat Garp.

Ea a dat din cap și a zâmbit. După care s-a așezat comod pe locul ei, ca și când asta fusese singura ei dorință în viață, să stea lângă el în drum spre Boston – dacă nu putea să aibă parte de femeia pe care o admirase și pentru care bătuse tot drumul din Illinois până aici, atunci trebuia să se resemneze cu unicul ei fiu.

– La școală te-ai dus? a întrebat-o Garp.

Ellen James a ridicat un singur deget murdar; fața ei exprima nefericire.

– Un an? a tălmăcit Garp. Dar nu ți-a plăcut. N-a fost bine?

Ea a clătinat din cap cu înverșunare.

– Și ce vrei să devii? a mai întrebat-o el, abia reținându-se să nu adauge: *Atunci când te vei face mare?*

Ea a arătat spre el și a roșit. De fapt, chiar i-a atins cu degetul sânii voluminoși.

– Scriitoare? a ghicit Garp.

Fetița s-a destins și a zâmbit; Garp o înțelegea atât de ușor, părea să spună chipul ei. Garp a simțit un nod în gât.

Avea impresia că fetiţa asta făcea parte dintre acei copii năpăstuiţi de soartă despre care citise în ziare: cei care nu au anticorpi – nu au o imunitate naturală la boli. Dacă nu-şi trăiesc viţele în saci de plastic, mor la prima răceală banală. Lângă el se afla Ellen James din Illinois, ieşită din sac.

– Ţi-au murit *amândoi* părinţii? a întrebat-o el şi ea a dat din cap şi iar şi-a muşcat buza. Şi n-ai pe nimeni altcineva? a mai întrebat Garp.

Ellen James a clătinat din cap.

Garp ştia ce ar fi făcut mama lui. Ştia că Helen n-ar avea nimic împotrivă; şi bineînţeles că Roberta va fi întotdeauna gata să-i ajute. Ca şi toate celelalte femei care fuseseră rănite şi acum se vindecaseră, fiecare în felul ei.

– Ei bine, de-*acum* ai o familie, i-a spus Garp; a luat-o de mână, dar în sinea lui s-a crispat tot auzindu-se făcând o asemenea ofertă. Auzea ecoul vocii mamei sale în vechiul ei rol de dramoletă: Aventurile Infirmierei celei Bune.

Ellen James a închis ochii, de-ai fi zis că leşinase de bucurie. Când stewardesa a rugat-o să-şi prindă centura de siguranţă, Ellen James nu a auzit-o; aşa că i-a închis-o Garp. Tot drumul până la Boston, fetiţa n-a făcut altceva decât să scrie ceea ce avea pe suflet.

Le urăsc pe ellenjamesiene,

a scris ea.

Eu nu mi-aş fi făcut niciodată chestia asta.

A deschis gura şi a arătat spre marea lipsă dinăuntru. Garp s-a făcut mic.

Vreau să vorbesc; vreau să spun totul,

a scris Ellen James. Garp a observat că degetul mare încovoiat şi cel arătător de la mâna dreaptă erau cel puţin de două

ori mai mari decât aceleași degete nefolosite de la mâna stângă; din pricina scrisului, avea niște mușchi atât de dezvoltați, cum lui nu-i mai fusese dat să vadă până atunci. Ellen James n-avea probleme cu cârceii de care suferea orice scriitor, și-a zis el în gând.

Cuvintele vin și vin,

a scris ea. Aștepta ca el să-i aprobe fiecare rând. Garp dădea din cap; ea scria mai departe. I-a scris toată povestea vieții ei. Despre profesorul de engleză de la liceu, singurul care conta. Despre eczema mamei ei. Despre Ford Mustangul pe care tatăl ei îl conducea prea repede.

Am citit totul,

a scris ea. Garp i-a spus că și Helen era o mare cititoare; credea că o să-i placă de Helen. Fata l-a privit plină de speranță.

Care era scriitorul tău preferat când ai fost mic?

– Joseph Conrad, i-a zis el.

Ea a suspinat a încuviințare.

Mie mi-a plăcut Jane Austen.

– E bine, a încuviințat Garp.

Când au ajuns pe Aeroportul Logan, Ellen James aproape că dormea în picioare. Garp a ajutat-o să meargă pe coridoare și a sprijinit-o de tejgheaua de la ghișeul de închiriat mașini, până a completat el un formular.

– S.M.? l-a întrebat tipul de la ghișeu.

Unul dintre sânii falși ai lui Garp alunecase într-o parte și individul de la ghișeu se uita la el cu un aer îngrijorat, parcă se aștepta ca tot corpul ăsta turcoaz să se dezmembreze sub ochii lui.

În mașină, pe drumul ce ducea spre nord, spre Steering, Ellen James a dormit ca un pisoi, făcută covrig pe bancheta din spate. În oglinda retrovizoare Garp a observat că fata era julită la un genunchi și că-și sugea degetul mare în somn.

La urma urmei, funeraliile lui Jenny Fields se încheiaseră cu bine; mama îi transmisese fiului un mesaj esențial. Iată-l cum făcea acum pe sora de caritate. Mai mult chiar, Garp înțelesese în sfârșit în ce constase talentul mamei sale: avusese instincte bune – *Jenny Fields făcuse întotdeauna ceea ce trebuia făcut.* Garp spera ca într-o bună zi să fie în stare să sesizeze legătura dintre această lecție și scrisul lui, dar ăsta era un scop al său personal – ca și altele, îi va lua ceva timp. Important acum era faptul că, în vreme ce se îndrepta cu mașina spre nord, spre Steering, având-o în grijă pe Ellen James cea adevărată și adormită, S.M. Garp a hotărât să încerce să *fie* mai mult ca mama sa, Jenny Fields.

Un gând, i s-a părut lui, care i-ar fi făcut mare plăcere mamei sale dacă l-ar fi nutrit cât se afla ea în viață.

„Aparent", scria Garp, „morții nu-i place să aștepte până ne simțim noi pregătiți pentru ea. Moartea este o răsfățată și îi place să cocheteze cu dramaticul ori de câte ori poate."

Astfel că Garp, cu garda coborâtă și eliberat de sentimentul prezenței Broscoiului din Adânc – cel puțin de când aterizase în Boston –, a intrat în casa lui Ernie Holm, socrul său, purtând-o în brațe pe Ellen James cea adormită. Să tot fi avut nouăsprezece ani, dar era mai ușoară decât Duncan.

Garp nu se așteptase să întâlnească chipul sur al decanului Bodger, care stătea de unul singur în livingul întunecos al lui Ernie și se uita la televizor. Bătrânul decan, nu peste multă vreme pensionar, părea să accepte faptul că Garp era îmbrăcat ca o curvă, dar a căscat ochii îngrozit la Ellen James cea adormită.

– E...

– Doarme, a zis Garp. Unde-s ceilalţi?

Rostind întrebarea, a auzit zdupăiala de gheaţă a Broscoiului din Adânc, bocănind pe podelele reci ale casei tăcute.

– Am încercat să iau legătura cu voi, a explicat decanul Bodger. E vorba de Ernie.

– Inima lui, a ghicit Garp.

– Da. I-au dat lui Helen ceva ca să poată dormi. E sus. Mi-am zis să rămân aici până ajungi tu – mă-nţelegi: dacă se trezesc copiii şi au nevoie de ceva, să nu o deranjeze pe ea. Îmi pare rău, Garp. Uneori aşa se întâmplă, ca treburile astea să vină toate deodată, sau aşa par.

Garp ştia cât de mult îi plăcuse lui Bodger de mama sa. A aşezat-o pe Ellen James, care dormea, pe canapeaua din living şi a închis televizorul ăla dezgustător, care dădea o culoare vineţie chipului fetei.

– A murit în somn? l-a întrebat pe Bodger, scoţându-şi peruca. L-ai găsit pe Ernie aici?

Bietul decan avea un aer neliniştit.

– Era sus pe pat, a zis el. Am strigat, dar mi-am dat seama că trebuia să urc să-l caut. L-am aranjat un pic înainte să chem pe cineva.

– Cum adică l-ai aranjat? n-a priceput Garp.

A deschis fermoarul de la înfiorătoarea lui salopetă şi şi-a smuls sânii. Probabil că în sinea lui, decanul era convins că aşa călătorea deghizat scriitorul de când devenise faimos.

– Te rog să nu care cumva să-i spui lui Helen, a mai zis Bodger.

– Ce să nu-i spun?

Bodger a scos la iveală revista – o pitise sub vesta lui bombată. Era numărul din *Crotch Shots* în care fusese publicat primul capitol din *Lumea văzută de Bensenhaver*. Revista arăta jerpelită de atâta răsfoit.

– Ernie se uita la ea, înțelegi? a explicat Bodger. Atunci când i s-a oprit inima.

Luând revista din mâna lui Bodger, Garp și-a imaginat scena morții. Inima lui Ernie Holm cedase în timp ce el se masturba uitându-se la fotografiile cu buzele despicate. La Steering, pe vremea lui Garp, circulase o glumă, anume că în felul ăsta ar fi vrut toți să „o sfârșească"[1]. Așa a sfârșit-o Ernie, și bunul Bodger îi trăsese antrenorului pantalonii în sus și ascunsese revista de ochii fiicei lui.

– A trebuit să-i spun medicului legist, a mărturisit Bodger.

Pe Garp l-a năpădit, ca o ameteală, amintirea unei metafore răutăcioase din trecutul mamei sale, dar s-a abținut să i-o spună bătrânului decan. Încă un om bun doborât la pământ de pofta trupească! Gândindu-se la viața singuratică a lui Ernie, Garp s-a simțit copleșit de deprimare.

– Iar mama ta, a oftat Bodger, clătinând din cap sub lumina rece a verandei, care lucea în întunecatul campus Steering. Mama ta a fost o persoană cu totul specială, a murmurat bătrânul. A fost o adevărată luptătoare, a mai spus cu mândrie bătăiosul Bodger. Încă mai am copii după bilețelele pe care i le-a scris lui Stewart Percy.

– Te-ai purtat întotdeauna frumos cu ea, i-a amintit Garp.

– Făcea cât o sută de Stewart Percy, să știi, Garp, a mai zis Bodger.

– Așa e.

– Știi că și *el* a murit?

– Tocană Grasă? s-a mirat Garp.

– Ieri. După o boală lungă – cam știi ce-nseamnă asta de obicei, nu-i așa?

– Nu, a spus Garp fără să stea să se gândească.

– Cancer, de obicei, a răspuns Bodger pe un ton grav. Suferea de el de multă vreme.

---

[1] Joc de cuvinte: *to go*, în lb. engl., a muri, a ejacula (n. trad.)

– Ce pot să spun, decât că-mi pare rău, a zis Garp. Se gândea la Pooh şi, bineînţeles, la Cushie. Şi la vechiul lui rival, Bonkers – în vis încă mai simţea pe limbă gustul urechii lui.

– O să fie oarece înghesuială la capela Steering, a explicat Bodger. O să-ţi explice Helen, e foarte înţelegătoare. Slujba pentru Stewart e dimineaţa; a lui Ernie e în cursul zilei. Şi desigur că ştii şi ce se pregăteşte pentru Jenny?

– Ce se pregăteşte?

– Serviciul funerar?

– Dumnezeule, nu! a exclamat Garp. O slujbă *aici?*

– Acum sunt fete şi aici, să ştii. Ar trebui să spun *femei*, a adăugat el, clătinând din cap. Nu ştiu; sunt îngrozitor de tinere. Pentru mine tot fete sunt.

– Eleve?

– Da, eleve. Elevele au votat ca infirmeria să poarte numele mamei tale.

– Infirmeria?

– Păi, ştii doar că n-a avut niciodată un nume, a zis Bodger. Cele mai multe clădiri din campus poartă câte un nume.

– Infirmeria Jenny Fields, a murmurat Garp ca anesteziat.

– Sună frumos, nu crezi? l-a întrebat Bodger; nu era foarte sigur dacă Garp era de aceeaşi părere, dar de fapt lui Garp nu-i păsa.

În noaptea aceea lungă, micuţa Jenny s-a trezit doar o singură dată; până să se smulgă Garp de lângă trupul cald şi cufundat în somn al lui Helen, Ellen James o şi găsise pe fetiţă şi tocmai încălzea biberonul. Din gura ei lipsită de limbă ieşeau şoptite mormăituri şi gângurituri ciudate, menite să-i liniştească pe sugarii care plâng. În avion, îi scrisese lui Garp că în Illinois lucrase la o creşă. Se pricepea la copiii mici şi putea chiar să scoată sunete asemănătoare cu ale lor.

Garp i-a zâmbit şi s-a dus înapoi în pat.

A doua zi dimineața i-a povestit lui Helen despre Ellen James și au vorbit despre Ernie.

– E bine că a murit în somn, a zis Helen. Când mă gândesc la mama ta.

– Da, așa e, a încuviințat Garp.

L-au prezentat pe Duncan lui Ellen James. Fără un ochi și fără limbă, și-a spus Garp, familia mea o să-și vină în fire.

Când a sunat Roberta ca să le spună despre arestul ei, Duncan – care era ființa vorbitoare cea mai puțin obosită din casă – i-a explicat cum a murit Ernie de atac de cord.

În coșul pentru gunoi din bucătărie, Helen a găsit salopeta turcoaz și un sutien uriaș, cu ambele cupe umplute cu cârpe; descoperirea a părut s-o înveselească întru câtva. Cizmele de vinilin, de culoarea cireșii, i se potriveau mai bine decât lui Garp, dar a preferat să le arunce. Ellen James și-a dorit eșarfa verde; mai târziu avea să se ducă împreună cu Helen să cumpere și alte articole de îmbrăcăminte. Duncan a cerut să i se dea peruca, pe care – spre iritarea lui Garp – a purtat-o aproape toată dimineața.

La un moment dat, a trecut pe la ei decanul Bodger, întrebând dacă le poate fi de ajutor cu ceva.

Un tip care era noul director al Bazei Sportive a Colegiului Steering s-a oprit la Ernie acasă pentru a vorbi cu Garp între patru ochi. Directorul Bazei Sportive i-a explicat că Ernie locuise într-o casă care aparținea campusului, prin urmare lucrurile lui Ernie vor trebui evacuate, bineînțeles într-un moment potrivit pentru starea lui Helen. Din câte înțelesese Garp, fosta casă a familiei Steering, casa lui Midge Steering Percy, fusese redată școlii cu câțiva ani înainte, un dar din partea lui Midge și a lui Tocană Grasă, gest ce prilejuise organizarea unei întregi ceremonii. Garp i-a răspuns directorului Bazei Sportive că spera ca lui Helen să i se acorde tot atâta timp să se mute cât i se acordase și lui Midge.

– Aaa, pietroiul ăla îl *vindem*, i-a destăinuit lui Garp directorul. E o dărăpănătură.

Garp nu-şi amintea ca locuinţa familiei Steering să fi fost o dărăpănătură.

– Câtă istorie e acolo, a murmurat el. Şi eu care-mi închipuiam că doriţi să o păstraţi – la urma urmelor, aţi primit-o cadou.

– Canalizarea e îngrozitoare, a zis directorul. Dădea, adică, de înţeles că, în senilitatea lor tot mai accentuată, Midge şi Tocană Grasă lăsaseră casa în paragină. Nu spun că n-ar fi o casă veche foarte drăguţă, a adăugat tinerelul, dar şcoala trebuie să privească în viitor. Avem destulă *istorie* aici. Nu ne putem îngropa fondurile locative în istorie. Avem nevoie de clădiri noi, pe care să le putem *folosi*. Indiferent ce-ai face cu casa aia veche, tot o casă familială rămâne.

Când Garp i-a spus lui Helen că locuinţa Steering Percy va fi vândută, Helen a izbucnit în lacrimi. Desigur că plângea pentru tatăl ei şi pentru tot restul, dar gândul că Colegiul Steering nu-şi dorea nici *măcar* cea mai formidabilă casă din anii copilăriei lor a avut darul să-i deprime atât pe Garp, cât şi pe Helen.

Apoi Garp a trebuit să se ducă la organistul capelei Steering, să se asigure că acesta nu va interpreta aceeaşi muzică dimineaţa pentru Tocană Grasă, iar mai târziu pentru Ernie. Era un lucru important pentru Helen, iar Helen era foarte tulburată, astfel că Garp n-a stat să mai comenteze această însărcinare ce i se dăduse şi care, pentru el, părea lipsită de sens.

Capela Steering era o chichineaţă ce încerca să imite stilul Tudor; biserica era atât de încorsetată de iederă, încât aveai impresia că izbutise cu greu să se împingă afară din pământ şi acum se chinuia să străbată prin vreţele întrepătrunse. Manşetele prinse în ace ale pantalonilor de la costumul negru al lui John Wolf i s-au agăţat lui Garp de călcâiele pantofilor

atunci când s-a aplecat să se uite prin ușa scundă a capelei igrasioase – nu apucase să ducă costumul la un croitor, astfel că încercase singur să-i scurteze. Primul val de muzică tristă de orgă a trecut peste Garp ca un fuior de fum. Crezuse că sosise suficient de devreme, dar, spre disperarea lui, constata acum că funeraliile lui Tocană Grasă începuseră deja. Cei prezenți erau bătrâni, aproape de nerecunoscut – babele și moșii din comunitatea Steering, care erau oricând dispuși să participe la moartea *oricui,* ca și când, prin simpatie, și-o anticipau pe a lor proprie. La funeraliile acestea, și-a spus Garp, luau parte pentru că Midge era o Steering; Stewart Percy unul nu prea avusese prieteni. Băncile erau punctate de văduve; pălărioarele lor negre cu voaluri semănau cu niște pânze de păianjen căzute peste capetele bătrânelor ăstora.

– Mă bucur că ești aici, amice, i-a șoptit lui Garp un om în vârstă, în costum negru.

Garp se strecurase nebăgat de seamă pe o bancă din spate; voia să aștepte până se încheia ceremonia și apoi să discute cu organistul.

– Ne lipsește un umăr pentru sicriu, a adăugat omul, și abia acum l-a recunoscut Garp – lucra la pompele funebre, era șoferul furgonului mortuar.

– Nu-s cioclu, a șoptit Garp.

– *Trebuie* să fii, altfel n-o să-l urnim niciodată de-aici. E din ăia *mari.*

Șoferul furgonului duhnea a trabuc; lui Garp i-a fost de-ajuns să-și arunce o privire spre băncile împestrițate de soare ale capelei Steering ca să-și dea seama că omul avea dreptate. Dinspre rarele țeste de bătrâni îi făceau cu ochiul coame albe și chelii; vreo treisprezece-paisprezece bastoane stăteau agățate de speteze. Printre bănci erau și două scaune pe rotile.

Garp l-a lăsat pe șofer să-l ia de braț.

– Mi-au spus c-or să fie mai mulți *bărbați*, s-a plâns șoferul, dar n-a venit nici unul în puteri.

L-a dus pe Garp spre banca din față, vizavi de cea ocupată de membrii familiei. Spre groaza lui Garp, pe banca pe care ar fi urmat el să se așeze stătea întins un bărbat, astfel că s-a pomenit împins spre banca familiei Percy și pus să șadă alături de Midge. Preț de o clipă, Garp s-a întrebat dacă nu cumva bătrânul întins pe bancă era un alt cadavru care-și aștepta rândul.

– Ăla-i Unchiul Harris Stanfull, i-a șoptit Midge lui Garp, făcând semn cu capul spre cel adormit, care arăta ca și mort.

– Unchiul *Horace Salter*, mamă, a corectat-o bărbatul aflat de partea cealaltă a lui Midge.

Garp l-a recunoscut imediat – Stewie Doi, congestionat la față de gras ce era, cel mai mare dintre copiii Percy și singurul fiu rămas în viață. Lucra în Pittsburgh, în ceva legat de aluminiu. Nu se mai văzuseră de când avea Garp cinci ani; Stewie Doi nu dădea semne că l-ar fi recunoscut. Nici Midge nu se arăta a mai cunoaște pe *careva*. Zbârcită, albă la păr, cu pete maronii pe față, mari și umflate ca niște alune nedecojite, Midge avea un tremur al capului ce-o făcea să se legene în față și-n spate pe bancă, la fel ca o găină care nu se hotărăște ce să ciugulească mai întâi.

Dintr-o ochire, Garp și-a dat seama că sicriul va fi purtat de Stewie Doi, șoferul furgonului și el însuși. Avea îndoieli că vor izbuti doar ei trei. Ce îngrozitor e să fii atât de neiubit! s-a gândit el, uitându-se la vaporul acela sumbru care era coșciugul lui Stewart Percy – cu capacul pus, din fericire.

– Îmi pare rău, tinere, i s-a adresat Midge; mâna ei înmănușată s-a așezat pe brațul lui tot atât de ușoară ca unul din micii papagali ai familiei Percy. Cu o grație desăvârșită în senilitatea ei, a adăugat: Nu-mi amintesc *numele* dumitale.

– Ăăă, s-a bâlbâit Garp. Şi undeva între „Smith" şi „Jones" s-a împiedicat de un cuvânt care i-a scăpat fără să vrea: Smoans, a zis, spre surprinderea lui Midge şi a sa personal.

Stewie Doi nu părea să fi băgat de seamă.

– Domnul Smoans? a întrebat Midge.

– Da, Smoans. Smoans, promoţia '61. L-am avut pe domnul Percy la istorie. Felia mea de Pacific.

– Ah, da, domnul Smoansl a zis Midge. Ce amabil din partea dumitale că ai venit.

– Mi-a părut sincer rău când am auzit, a spus domnul Smoans.

– Da, *tuturor* ne-a părut, a oftat Midge, uitându-se prudentă în jur, în capela pe jumătate goală. O convulsie i-a scuturat toată faţa şi pielea căzută a obrajilor a scos un pleoscăit surd.

– Mamă, a mustrat-o Stewie Doi.

– Da, da, Stewart, a zis ea. Iar către domnul Smoans: Ce păcat că n-au putut să vină toţi copiii noştri.

Garp ştia, bineînţeles, că inima obosită a lui Dopey încetase de mult să bată, că William pierise în război, Cushie fusese o victimă a procreării. Garp avea impresia că ştia, vag, unde se afla biata Pooh. Spre uşurarea lui, Bainbridge Percy *nu* se găsea pe bancă, alături de familie.

Şi tocmai acolo, pe acea bancă, lângă puţinii Percy care mai rămăseseră, Garp şi-a amintit de o altă zi.

– Unde ne ducem după ce murim? o întrebase odată Cushie Percy pe mama ei.

Tocană Grasă râgâise şi ieşise din bucătărie. Ceilalţi copii Percy erau acolo: William, pe care-l aştepta un război; Dopey, a cărui inimă strângea în jurul ei grăsime; Cushie, care nu putea să nască, ale cărei conducte vitale aveau să se încâlcească între ele; Stewie Doi, care avea să se transforme în aluminiu. Şi numai Dumnezeu ştia ce se alesese de Pooh.

Micuțul Garp era și el acolo – în somptuoasa bucătărie de vară a somptuoasei și spațioasei case a familiei Steering.

– Păi, după moarte, începuse Midge Steering Percy să le explice copiilor – și micuțului Garp –, ajungem cu toții într-o casă *mare*, cam ca asta.

– Dar mai mare, o corectase Stewie Doi serios.

– Sper, se arătase William îngrijorat.

Dopey nu pricepuse prea bine ce voiseră ei să spună. Pooh era prea mică să vorbească. Cushie spusese că nu credea o iotă – numai Dumnezeu știe unde s-a dus *ea*.

Lui Garp i-a venit în minte casa spațioasă și somptuoasă a familiei Steering – care acum era de vânzare. Și și-a dat deodată seama că voia s-o cumpere.

– Domnule Smoans? l-a înghiontit Midge.

– Ce? a tresărit Garp.

– Coșciugul, amice, a șoptit șoferul furgonului.

Înfoindu-se lângă el, Stewie Doi se uita cu aer grav spre sicriul enorm care adăpostea rămășițele tatălui său.

– Avem nevoie de patru, a mai zis șoferul. Cel puțin patru.

– Nu, eu pot să apuc de un capăt de unul singur, a spus Garp.

– Domnul Smoans arată destul de voinic, și-a dat cu părerea Midge. Nu destul de *voluminos*, dar forțos.

– Mamă, a admonestat-o Stewie Doi.

– Da, da, Stewart, a făcut ea.

– Avem nevoie de patru, și cu asta, basta, s-a încăpățânat șoferul.

Garp nu era de aceeași părere. *El* putea ridica sicriul.

– Voi doi de capătul ăsta, a spus Garp. Și sus cu el.

Un murmur firav a cuprins băncile ocupate de participanții la funeraliile lui Tocană Grasă, care priveau stupefiați coșciugul aparent de neurnit. Dar Garp avea încredere în sine însuși. Acolo înăuntru nu era decât moartea; desigur că

va fi grea – greutatea mamei lui, Jenny Fields, greutatea lui Ernie Holm și a micuțului Walt (care era cel mai greu dintre toți). Dumnezeu știe cât cântăreau toți laolaltă, Garp, însă, s-a proptit bine la un capăt al coșciugului lui Tocană Grasă, funebru ca un vas de război. Era pregătit.

Decanul Bodger a fost cel care s-a oferit să fie al patrulea umăr care lipsea.

– Nici nu mi-a trecut prin minte c-ai să fii și *tu* aici, i-a șoptit el lui Garp.

– Îl cunoști pe domnul Smoans? l-a întrebat Midge.

– Smoans, '61, a completat Garp.

– Ah, da, *Smoans,* cum să nu, a făcut Bodger.

Și prinzătorul de guguștiuci, șeriful crăcănat de la Colegiul Steering, a ridicat partea lui de coșciug împreună cu Garp și cu ceilalți doi. Astfel l-au lansat ei pe Tocană Grasă într-o altă viață. Sau într-o altă casă, poate mai mare, cine știe.

Bodger și Garp au pornit în urma celorlalți doi rătăciți printre participanții la funeralii, îndreptându-se cu pas împleticit și împiedicat spre mașinile care aveau să-i ducă la cimitirul Steering. După ce bătrânii s-au risipit care-ncotro, Bodger l-a luat pe Garp la *Buster's Snack and Grill,* unde au băut o cafea. Bodger părea să accepte faptul că Garp își schimba sexul seara și numele în timpul zilei.

– Of, Smoans, i-a zis Bodger. Poate că de-acum viața ta o să intre pe făgașul ei, iar tu vei cunoaște fericirea și prosperitatea.

– Măcar prosperitatea, a recunoscut Garp.

Uitase cu desăvârșire să-l roage pe organist să schimbe muzica pentru Ernie Holm. Oricum nu auzise ce cântase; n-ar fi recunoscut muzica dacă ar fi fost aceeași. Iar Helen nu fusese de față; n-avea de unde să știe dacă era sau nu aceeași melodie. Nici Ernie, Garp era sigur de asta.

– De ce nu rămâneți cu noi o vreme? l-a întrebat Bodger; și-a trecut mâna lui puternică și cărnoasă peste geamurile

mate de la *Buster's Snack and Grill*, indicând campusul Steering. Zău că nu suntem un *loc* rău, a adăugat el.

– Voi sunteți singurul loc pe care-l știu, a zis Garp neutru.

Știa că mama lui alesese campusul Steering odată, cel puțin ca loc unde să-și crească propriul ei copil. Și Jenny Fields - Garp știa asta – avusese instincte bune. Și-a băut cafeaua și i-a strâns decanului Bodger mâna cu afecțiune. Mai avea de trecut printr-o înmormântare. Apoi, împreună cu Helen, va sta și va cumpăni la viitor.

18

Obiceiurile Broscoiului din Adânc

Deşi primise cea mai cordială invitaţie din partea Catedrei de engleză, Helen nu era sigură că voia să predea la Colegiul Steering.

– Credeam că vrei să predai din nou, i-a zis Garp, dar Helen dorea să mai aştepte o vreme până să accepte un post la şcoala unde fetele nu erau primite când fusese ea elevă.

– Poate când o să ajungă Jenny să meargă la şcoală, a spus Helen. Până atunci voi fi fericită să stau să citesc, doar să citesc.

Ca scriitor, Garp era şi invidios şi suspicios în privinţa persoanelor care citeau atât de mult ca Helen.

Şi amândoi simţeau că-i cuprindea un fel de frică ce-i îngrijora; iată-i cu câtă grijă stăteau şi cumpăneau la vieţile lor, de parcă erau într-adevăr doi oameni bătrâni. Desigur că pe Garp protecţia copiilor săi îl obsedase dintotdeauna; abia acum înţelegea că ideea aceea veche a lui Jenny Fields, de a dori să continue să trăiască împreună cu fiul ei, nu fusese chiar atât de nefirească.

Familia Garp avea să rămână la Steering. Aveau bani să le ajungă o viaţă; Helen nu era *nevoită* să facă nimic, dacă nu dorea să lucreze. Dar Garp simţea nevoia să facă ceva.

– O să scrii, îi spunea Helen obosită.

– O vreme în nici un caz, îi răspundea el. Poate n-am s-o mai fac niciodată. Cel puțin o vreme, în nici un caz.

O decizie menită să o șocheze pe Helen ca un semn de senilitate prematură, dar, pe de altă parte, ajunsese să împărtășească și ea neliniștea lui – adică dorința de a păstra ceea ce avea, inclusiv sănătatea mentală – și știa că el împărtășea cu ea vulnerabilitatea iubirii conjugale.

Helen n-a comentat în nici un fel decizia lui de a se duce la Secția de Atletism Steering, ca să se angajeze pe post de antrenor în locul lui Ernie Holm.

– Nu trebuie să mă plătiți, le-a spus el celor de la secție. Nu mă interesează banii; nu vreau decât să fiu antrenor de lupte.

Desigur că cei de la secție trebuiau să recunoască faptul că Garp va face o treabă modestă. Însă dacă Ernie nu era înlocuit, ceea ce fusese un program sever de antrenament avea să decadă foarte curând.

– Nu vreți bani? l-a întrebat președintele secției de atletism.

– Nu am *nevoie* de bani, i-a spus Garp. Ceea ce-mi trebuie mie este să am ceva de *făcut* – altceva decât să scriu.

În afară de Helen, nimeni nu știa că S.M. Garp nu învățase decât două lucruri pe lumea asta: să scrie și să lupte.

Probabil că Helen era singura care știa de ce nu putea el (deocamdată) să scrie. Teoria ei va fi ulterior exprimată de criticul A.J. Harms, care va susține că opera lui Garp era tot mai slabă, din pricina paralelismului tot mai apropiat cu istoria sa personală. „Cu cât devenea mai autobiografic, va spune Harms, cu atât scrisul său devenea mai limitat; iar el se simțea tot mai puțin confortabil când scria. Ca și când știa nu numai că opera lui îi crea tot mai multă suferință *personală* – această dragare a memoriei –, ci și că ceea ce scria era tot mai subțire și mai puțin lipsit de imaginație cu fiecare zi ce trecea." Garp își pierduse libertatea de a *imagina*

cu adevărat viața, ceea ce își promisese de la bun început să facă, și ne promisese și nouă, cu acea extraordinară „Pensiune Grillparzer". În opinia lui Harms, Garp putea fi autentic doar prin aducere *aminte,* iar această metodă – deosebită de procesul imaginației – nu-i era doar dăunătoare din punct de vedere psihologic, ci și mai puțin productivă.

Bineînțeles că lui Harms îi va fi simplu să spună asta privind retrospectiv; Helen însă a știut că aceasta era problema lui Garp din ziua în care a acceptat postul de antrenor de lupte la Colegiul Steering. Nu va avea nicicând să fie la fel de bun ca Ernie, era un lucru evident pentru amândoi, dar avea să impună un program de antrenament acceptabil, iar luptătorii antrenați de el aveau să fie mai mult învingători decât învinși.

– Încearcă să scrii basme, îi sugera Helen; se gândea la scrisul lui mult mai adesea decât *el.* Încearcă să inventezi ceva, totul – să inventezi de la cap la coadă.

Nu spunea niciodată „Așa ca în «Pensiunea Grillparzer»"; se ferea să pomenească acest titlu, deși știa că acum era și el de aceeași părere cu ea; era cel mai bun lucru pe care-l scrisese vreodată. Din păcate, fusese primul.

De câte ori încerca să scrie, Garp nu vedea decât evenimentele anoste, nedezvoltate, ale vieții lui personale: acea parcare cenușie din New Hampshire, nemișcarea trupușorului lui Walt, hainele lucioase ale vânătorilor și căciulițele lor roșii – și fanatismul asexuat, plin de sine, al lui Pooh Percy. Imaginile astea nu duceau nicăieri. Drept care își petrecea o mare parte din timp agitându-se cu noua lui casă.

Midge Steering Percy n-a aflat niciodată cine a cumpărat reședința familiei și cadoul pe care-l făcuse Colegiului Steering. Dacă Stewie Doi a prins de veste, era cel puțin destul de deștept să nu-i spună vreodată mamei sale, a cărei memorie în ceea ce-l privea pe Garp era voalată de aceea

mai recentă a amabilului domn Smoans. Midge Steering Percy avea să moară într-un azil în Pittsburgh; din pricina îndeletnicirilor lui legate de aluminiu, Stewie își mutase mama într-un azil nu departe de locul unde se fabrica metalul respectiv.

Dumnezeu știe ce s-a ales de Pooh.

Helen și Garp au renovat vechea reședință Steering, cum era numită casa de către majoritatea celor din comunitatea colegiului. Numele de Percy pierise iute din memoria lor; cei mai mulți o asociau pe Midge cu numele de *Steering*. Noua locuință a lui Garp era cea mai elegantă din campus și din vecinătăți, și când elevii de la Steering îi conduceau pe părinți sau pe viitorii elevi să viziteze campusul, arareori spuneau: „Și aici locuiește S.M. Garp, scriitorul. La origine a fost reședința familiei Steering, construită în jurul anului 1781". Nu, elevilor le plăcea să glumească, drept care, de obicei, spuneau cam așa: „Și aici locuiește antrenorul nostru de lupte". Părinții se uitau politicoși unii la alții, iar viitorul elev întreba: „Luptele reprezintă un sport *important* la Steering?"

Foarte curând, își spunea Garp, Duncan va fi elev la Steering; o plăcere câtuși de puțin stânjenitoare, pe care Garp o aștepta cu nerăbdare. Ducea dorul lui Duncan în sala de lupte, dar era fericit că băiatul își găsise un loc potrivit pentru el: bazinul de înot – unde ori firea lui, ori vederea lui, ori amândouă se simțeau pe deplin confortabil.

Uneori Duncan se ducea în vizită la sala de lupte, înfofolit în prosoape și tremurând tot după baia în piscină; se așeza pe saltelele moi, sub unul din radiatoare, ca să se încălzească.

– Ce faci? îl întreba Garp. Sper că nu ești ud. Să nu uzi salteaua, bine?

– N-am s-o ud, îl asigura Duncan. Altfel, mi-e bine.

Helen venea mai des la sală. Începuse din nou să citească tot ce-i pica în mână şi venea acolo ca să citească – „parcă citea într-o saună", spunea ea – ridicând din când în când privirile din carte atunci când răsuna o bufnitură mai puternică sau un strigăt de durere. Singura dificultate pe care o avusese vreodată Helen când citea într-o sală de lupte era aceea că i se abureau ochelarii.

– Am ajuns deja la mijlocul vieţii? l-a întrebat Helen pe Garp într-o seară, în frumoasa lor casă din a cărei verandă, în nopţile senine, se vedeau pătratele luminate ale ferestrelor de la Infirmeria Jenny Fields; şi de unde puteau zări, dincolo de pajiştea neagră-verde, singuraticul bec de control de deasupra intrării la anexa infirmeriei –departe de tot –, acolo unde locuise Garp în copilărie.

– Isuse! a exclamat Garp. La mijlocul vieţii? Ba suntem de-acum *pensionari* – asta suntem. Am sărit peste mijlocul vieţii şi am intrat direct în lumea celor *bătrâni.*

– Şi te deprimă lucrul ăsta? l-a întrebat Helen prudentă.

– Nu încă. Atunci când o să înceapă să mă deprime, o să fac altceva. Sau, mă rog, o să fac *ceva.* Am impresia, Helen, că am luat-o cu un cap înaintea tuturor. Ne putem permite o pauză lungă.

Helen se săturase de terminologia sportivă a lui Garp, dar, la urma urmei, crescuse cu ea; nu mai avea nici un efect asupra lui Helen Holm. Şi deşi Garp nu scria, Helen avea impresia că se simţea fericit serile. Helen şi le petrecea citind, iar Garp uitându-se la televizor.

Reputaţia lui Garp urmase o direcţie ciudată, nu în totalitate diferită de cum şi-ar fi dorit-o el, şi chiar mai stranie decât şi-o imaginase John Wolf. Deşi atât Garp, cât şi John Wolf se simţeau jenaţi de dimensiunea politică a admiraţiei şi a dispreţului pe care le stârnea *Lumea văzută de Bensenhaver,*

reputația cărții îi făcuse pe cititori să revină asupra scrierilor sale precedente, chiar dacă din cu totul alte motive. Garp refuza politicos orice invitație de a vorbi în colegii, unde se aștepta din partea lui să reprezinte ori o tabără, ori cealaltă a așa-numitelor subiecte ale femeilor; sau să vorbească despre relația pe care o avusese cu mama lui și cu autobiografia ei, și despre „rolurile sexuale" pe care le atribuia diferitelor personaje din romanele sale. El numea asemenea discuții „distrugerea artei prin intermediul sociologiei și a psihanalizei". Dar primea un număr la fel de mare de invitații de a citi din propria creație; ocazional accepta să onoreze câte o invitație-două – mai ales dacă era vorba de locuri unde voia Helen să se ducă.

Garp era fericit cu Helen. Nu o mai înșela; rareori îl mai încerca acest gând. Poate că ceea ce l-a vindecat în cele din urmă de a mai nutri asemenea gânduri pentru fetele tinere a fost contactul cu Ellen James. Cât despre alte femei – de vârsta lui Helen sau mai în vârstă –, Garp făcea un efort de voință care nu se dovedea dificil pentru el. Pofta trupească îi influențase destul viața.

Ellen James, care avusese unsprezece ani când fusese violată și i se tăiase limba, avea nouăsprezece când a intrat în familia Garp. Imediat a fost socotită drept o soră mai mare a lui Duncan și o membră a societății mutilate din care cu timiditate făcea și Duncan parte. Ellen îl ajuta pe Duncan la lecții, pentru că Ellen James era foarte bună la citit și scris. Duncan a făcut-o să îndrăgească înotul și arta fotografică. Garp le-a amenajat o cameră obscură în reședința Steering, unde cei doi își petreceau ore întregi în întuneric, developând film după film – Duncan bolborosind fără încetare despre expuneri și luminozități, iar Ellen James însoțindu-i explicațiile cu *ooob*-urile și *aaah*-urile ei văduvite de cuvinte.

Helen le-a cumpărat un aparat de filmat, iar Ellen și Duncan au scris un scenariu și tot ei au interpretat rolurile principale – povestea unui prinț orb care își recapătă parțial vederea după ce sărută o tânără femeie de serviciu. Numai unul dintre ochi își recapătă vederea, pentru că tânăra femeie de serviciu îl lasă s-o sărute doar pe obraz. Se rușinează să se lase sărutată pe buze, din pricină că și-a pierdut limba. În ciuda handicapurilor lor și a compromisurilor pe care trebuie să le facă, tânărul cuplu se căsătorește. Povestea ca atare era redată prin pantomimă și subtitluri – scrise de Ellen. Mai târziu, Duncan va spune că cel mai bun lucru la acest film este faptul că nu durează decât șapte minute.

Ellen James o ajuta mult și pe Helen în ceea ce-o privea pe micuța Jenny. Ellen și Duncan se dovedeau experți în îngrijirea fetiței pe care Garp o ducea la sala de lupte în fiecare sâmbătă după-masa; acolo, susținea el, va învăța să meargă și să alerge și să cadă fără să se lovească, deși Helen era de părere că salteaua îi va crea copilului impresia greșită că peste tot sub picioare lumea era ca un burete moale.

– Dar chiar așa și pare lumea, o contrazicea Garp.

De când nu mai scria, singurele fricțiuni ce continuau să existe în viața lui Garp priveau relația cu cea mai bună prietenă a sa, Roberta Muldoon. Dar nu Roberta era *sursa* fricțiunilor. După moartea lui Jenny Fields, Garp a descoperit că averea mamei lui era uriașă și că Jenny, parcă pentru a-și chinui fiul, îl desemnase pe *el* drept executor testamentar al bănetului ei fabulos și al reședinței-cămin pentru femei suferinde de la Dog's Head Harbor.

– De ce *eu*? urlase Garp. De ce nu *tu*? țipase el la Roberta.

Numai că Roberta Muldoon se simțea de-a dreptul jignită că nu fusese ea cea aleasă.

– Nu pricep. De ce tu, chiar așa? s-a mirat Roberta. Tocmai tu.

– Mama a vrut să mi-o plătească, a tras Garp concluzia.

– Sau a vrut să te facă să *gândești*, a sugerat Roberta. Ce mamă bună!

– Măiculiță Doamne, a oftat Garp.

Timp de săptămâni a încercat să găsească sensul singurei fraze care conținea intențiile lui Jenny în ceea ce privea felul în care trebuiau cheltuiți banii și în care urma să fie folosită enorma ei casă de pe țărm.

> Doresc să las în urma mea un loc unde femeile merituoase să se poată reculege, să fie ele însele și doar cu ele-însele.

– Măiculiță Doamne, a oftat Garp.

– Un fel de fundație? și-a dat Roberta cu presupusul.

– Fundația Fields, a propus Garp.

– Grozav! a exclamat Roberta. Da, *burse* pentru femei - și un loc unde să se ducă.

– Să se ducă să facă *ce*? nu se dumirea Garp. Și burse *pentru* ce?

– Să se ducă să se refacă, dacă au nevoie de așa ceva, sau să se ducă să fie singure, dacă de-asta au nevoie, a explicat Roberta. Și să scrie, dacă asta fac ele – sau să picteze.

– Sau o casă pentru mamele necăsătorite? a întrebat Garp ironic. O *bursă* pentru „a te face bine"? Măiculiță Doamne.

– Fii serios, l-a luat Roberta la rost. E o chestiune importantă. Nu-ți dai seama? Ea a vrut ca *tu* să înțelegi că e nevoie de așa ceva, a vrut să te facă să te implici în aceste probleme.

– Și cine decide dacă o femeie este „merituoasă"? a iscodit-o Garp. Ah, măiculiță Doamne, Mamă! a izbucnit el. Aș putea să-ți sucesc gâtul pentru porcăria asta!

– *Tu* hotărăști, a zis Roberta. *Asta* o să te facă să gândești.

– Și *tu*? s-a oțărât Garp. Chestiile astea-s pentru tine, Roberta.

Roberta se simțea între ciocan și nicovală. Avea aceeași dorință ca și Jenny Fields de a-i educa pe Garp și pe alți bărbați în privința legitimității și complexității nevoilor pe care le aveau femeile. Pe de altă parte, era de părere că Garp nu se va descurca defel și știa că ea ar fi rezolvat totul incomparabil mai bine.

– O să ne ocupăm împreună, a decis Roberta. Adică tu răspunzi, dar eu o să-ți dau sfaturi. O să-ți spun când o să cred că greșești.

– Roberta, tu *întotdeauna* îmi spui că greșesc.

Cuprinsă de o poftă nebună de a flirta, Roberta l-a sărutat pe buze și l-a lovit drăgăstos pe umăr – făcându-le pe amândouă cu atâta forță, încât Garp s-a chircit de durere.

– Isuse, a suspinat Garp.

– Fundația Fields! a strigat Roberta. Ah, ce minunat o să fie.

Astfel au rămas *fricțiunile* în existența lui S.M. Garp, care, fără fricțiuni de un fel sau altul, probabil că și-ar fi pierdut mințile și controlul asupra lumii. Fricțiunile îl țineau pe Garp în viață atunci când nu scria; Roberta Muldoon și Fundația Fields aveau să-i ofere destule ocazii de fricțiuni, cel puțin atât.

Roberta s-a instalat definitiv la Dog's Head Harbor, devenind administratorul Fundației Fields; casa s-a transformat aproape imediat într-o colonie pentru scriitoare, un centru de recuperare și o clinică de obstetrică – iar cele câteva încăperi din foișoare, bine luminate, ofereau lumina și singurătatea necesare celor care pictau. În momentul în care femeile au aflat că *exista* o Fundație Fields, multe dintre ele au început să se întrebe cine avea dreptul să solicite sprijin. Aceeași întrebare și-o punea și Garp. Solicitările ajungeau la Roberta și la micul comitet alcătuit de ea din femei care pe rând îl plăceau și-l displăceau pe Garp – dar întotdeauna se

ciondăneau cu el. De două ori pe lună Roberta şi Comitetul se adunau în prezenţa ursuză a lui Garp şi stabileau care cereri meritau să fie aprobate.

Când vremea era bună, şedeau în camera înmiresmată din colţul verandei de la intrarea în reşedinţa din Dog's Head Harbor, deşi Garp avea tot mai mari reţineri de a merge acolo.

– Toate smucitele alea care locuiesc acolo, se plângea Garp Robertei. Mă fac să-mi aduc aminte de alte vremuri.

Astfel că au început să se întâlnească la Steering, în reşedinţa familiei Steering, casa antrenorului de lupte greco-romane, unde Garp se simţea oarecum mai confortabil în compania acestor femei furioase.

Fără îndoială că s-ar fi simţit şi mai bine dacă le-ar fi întâlnit pe toate în sala de lupte. Deşi, chiar şi acolo, Garp ştia foarte bine că fostul Robert Muldoon l-ar fi făcut să se lupte pentru fiecare punct.

Cererea nr. 1048 purta semnătura lui Charlie Pulaski.

– Credeam că trebuie să fie numai *femei*, a zis Garp contrariat. Am crezut că există măcar un *singur* criteriu ferm.

– Charlie Pulaski *este* femeie, l-a asigurat Roberta. Doar că i se spune Charlie.

– Eu aş zice că ăsta-i un motiv suficient să fie descalificată, şi-a dat cineva cu părerea – Marcia Fox, o poetesă slăbănoagă, uscăţivă, cu care Garp se ciondănea adesea, deşi îi admira poeziile. El n-ar fi putut niciodată scrie cu atâta economie de cuvinte.

– Şi ce *vrea*, mă rog, Charlie Pulaski? a întrebat Garp mecanic.

Unele dintre candidate doreau doar bani; altele voiau să locuiască la Dog's Head Harbor o vreme. Şi erau dintre cele care cereau o *grămadă* de bani *şi* o cameră permanentă la Dog's Head Harbor.

– Vrea doar bani, a răspuns Roberta.

– Ca să-şi schimbe numele? nu s-a putut abţine Marcia Fox.

– Vrea să-şi părăsească slujba şi să scrie o carte, a continuat Roberta.

– Măiculiţă Doamne, a oftat Garp.

– Sfătuieşte-o să-şi păstreze slujba, a zis Marcia Fox; ea era genul de scriitoare căreia nu-i plac ceilalţi scriitori şi viitorii scriitori.

– Marciei nu-i plac nici scriitorii *morţi*, i-a spus odată Garp Robertei.

Dar după ce au citit un manuscris trimis de domnişoara Charlie Pulaski, Marcia şi Garp au hotărât de comun acord că respectiva candidată trebuia să-şi păstreze slujba pe care o avea.

Candidata cu nr. 1073, microbiolog, solicita o bursă pentru a-şi putea părăsi temporar postul de profesor asociat pentru a scrie, şi ea, o carte.

– Un roman? a făcut Garp.

– Studii în virusologie moleculară, l-a lămurit Joan Axe, medic; îşi părăsise ea însăşi o vreme postul de la Duke University Center pentru a face muncă de cercetare pe cont propriu. Când o întrebase Garp despre ce era vorba, ea îi răspunsese misterioasă că era preocupată de „bolile nevăzute ale fluxului sanguin".

Candidata nr. 1081 fusese căsătorită cu un bărbat neasigurat, care murise într-un accident de avion. Avea trei copii sub vârsta de cinci ani şi mai avea nevoie de cincisprezece prelegeri ca să-şi termine licenţa în franceză. Voia să se întoarcă la facultate, să obţină diploma şi să găsească ceva de lucru; pentru asta îi trebuiau bani – şi spaţiu de locuit pentru copii şi pentru o îngrijitoare la copii, toate la Dog's Head Harbor.

Comitetul de Administrație a decis în unanimitate să-i pună femeii la dispoziție suficienți bani ca să-și termine studiile și să plătească o îngrijitoare care să stea permanent cu copiii; dar atât copiii, cât și îngrijitoarea *și* femeia trebuiau să locuiască acolo unde dorea ea să-și termine studiile. Dog's Head Harbor *nu* era o casă pentru copii și îngrijitoare. Aici stăteau femei care ar fi înnebunit numai zărind chip sau auzind voce de copil. Erau femei a căror existență fusese distrusă de îngrijitoare.

În privința acestei cereri le-a fost destul de ușor să decidă.

Nr. 1088 le-a creat însă anumite dificultăți. Era vorba de soția divorțată a bărbatului care-o ucisese pe Jenny Fields. Avea trei copii, dintre care unul se găsea la o școală de corecție, și nu mai primea nici o pensie de întreținere de când fostul ei soț, asasinul lui Jenny Fields, fusese ucis la un baraj al poliției statului New Hampshire, unde se aflaseră și câțiva vânători înarmați care patrulaseră prin parcarea unde avusese loc crima.

Decedatul, Kenny Truckenmiller, divorțase de soția lui cu mai puțin de-un an în urmă. Prietenilor le spusese că-l durea-n cur de pensia de întreținere; că mișcarea feministă îi sucise în așa hal mințile neveste-sii, încât divorțase de el. Avocata, care se ocupase de acest caz în favoarea doamnei Truckenmiller, era ea însăși o femeie divorțată din New York. Kenny Truckenmiller își bătuse nevasta cel puțin de două ori pe săptămână în cei treisprezece ani de conviețuire și își maltratase copiii fizic și mental. Dar doamna Truckenmiller nu-și cunoscuse suficient propria personalitate și nici drepturile pe care le-ar fi putut avea, până nu citise *O suspectă sexual*, autobiografia lui Jenny Fields. Cartea aceasta o făcuse să se gândească la faptul că, probabil, vinovat pentru bătăile săptămânale pe care le suferea ea și pentru

maltratările la care erau supuși copiii ei era, de fapt, Kenny Truckenmiller; timp de treisprezece ani, crezuse că asta era problema *ei* și „crucea pe care o avea de purtat".

Kenny Truckenmiller acuzase mișcarea feministă pentru autoeducația soției lui. Doamna Truckenmiller era liber profesionistă, „coafeză" în orășelul North Mountain, New Hampshire, și se descurcase destul de bine cu slujba asta până când Kenny a fost obligat, de către tribunal, să părăsească locuința. Dar acum că nu mai era Kenny care să lucreze ca șofer pe unul din camioanele orașului, doamna Truckenmiller nu-și mai putea întreține familia doar din ceea ce câștiga din munca ei. În cererea pe care o completase cu scrisul ei aproape ilizibil, mărturisea că fusese nevoită să se compromită ca „să o scoată la capăt" și că puțin îi păsa dacă va mai fi nevoită să se compromită și în viitor.

Doamna Truckenmiller, care nu menționa nicăieri că ar fi avut și un prenume, își dădea seama că scârba pe care o nutrea față de soțul ei era atât de mare, încât risca să-și atragă antipatia întregului comitet. Va înțelege, prin urmare, mai scria ea, dacă cererea ei va fi respinsă.

John Wolf, care era (împotriva voinței lui) membru de onoare al comitetului – apreciat pentru istețimea minții sale contabile –, a zis fără să stea pe gânduri că cea mai bună reclamă pe care o puteau face Fundației Fields era aceea de a satisface fără rezerve cererea acestei „nefericite rude a ucigașului lui Jenny". Presa va afla imediat; va fi o dovadă a caracterului non-politic al scopurilor fundației; va fi chiar o sursă de venit, a adăugat John Wolf, prin aceea că, în mod categoric, va aduce fundației sume incredibile provenite din donații.

– Primim deja destule donații, a încercat Garp să evite răspunsul direct.

– Și dacă-i curvă? a întrebat Roberta suspicioasă în privința moralității nefericitei doamne Truckenmiller; toate

privirile s-au întors spre ea. Roberta beneficia de un avantaj față de membrele comitetului: putea gândi în același timp ca o femeie și ca un inter de la Philadelphia Eagles. Ia gândiți-vă niței, a continuat ea. Să presupunem că-i o lepădătură, una care *se compromite* tot timpul, și a făcut-o și înainte – și puțin îi pasă că o face. Înseamnă că ne facem *de râs;* că ne-a dus de nas.

– Deci avem nevoie de referințe despre ea, și-a dat cu părerea Marcia Fox.

– Să se ducă cineva s-o vadă pe femeie, să stea de vorbă cu ea, a sugerat Garp. Să afle dacă-i o persoană respectabilă; dacă încearcă *într-adevăr* să trăiască independent.

Cei prezenți au căscat ochii la el.

– În cazul ăsta, a mormăit Roberta, n-am să fiu *eu* aia care să descopere dacă-i curvă sau nu.

– Nu, *eu* cu atât mai puțin, s-a eschivat Garp.

– Unde se află North Mountain, New Hampshire? a vrut să știe Marcia Fox.

– Nici *eu,* a sărit John Wolf. Eu sunt în New York mai tot timpul.

– Vai mie, a oftat Garp, și dacă mă recunoaște? Oamenii mă *recunosc,* să știți.

– Mă-ndoiesc că *ea* te va recunoaște, s-a băgat în vorbă Hilma Bloch, o asistentă socială, de formație psiholog, pe care Garp o detesta. Genul de oameni care au motive să citească autobiografii cum este cea a mamei tale sunt arareori atrași de operele de ficțiune – sau numai tangențial. Vreau să spun că, dacă ar citi *Lumea văzută de Bensenhaver,* ar face-o doar pentru că tu ești cine ești. Și nici acesta n-ar fi un motiv suficient ca să o determine să termine cartea; cel mai probabil – și dat fiind că este coafeză, nimic mai mult – s-ar împotmoli la un moment dat și *nu* ar mai citi-o. Nu și-ar mai aminti nici fotografia de pe copertă – doar chipul tău, și asta vag (ai *apărut* la buletinele de știri, bineînțeles, dar numai

când s-a relatat despre moartea lui Jenny) și bineînțeles că în acele zile chipul care a rămas în memorie a fost cel al lui Jenny. O femeie ca asta se uită mult la televizor; nu e o persoană familiarizată cu lumea cărților. Mă îndoiesc foarte tare că o asemenea femeie are vreo imagine de-a ta în mintea ei.

John Wolf și-a dat ochii peste cap. Chiar și Roberta și-a ridicat privirile spre tavan.

– Mulțumesc, Hilma, a zis Garp calm.

S-a hotărât, prin urmare, ca Garp să se ducă s-o viziteze pe doamna Truckenmiller, „pentru a afla ceva mai concret despre caracterul ei".

– Măcar prenumele să i-l afli, a zis Marcia Fox.

– Pun pariu că e Charlie, a pufnit Roberta.

Urmau rapoartele: cine locuia, în acel moment, la Dog's Head Harbor; cui i se încheia sejurul; cine urma să vină. Și care erau problemele, dacă erau?

La Dog's Head Harbor stăteau două pictorițe – una în foișorul sudic, cealaltă în cel nordic. Pictorița din foișorul sudic lua *lumina* pictoriței din foișorul nordic, astfel că timp de două săptămâni nu și-au vorbit; nici un cuvânt la micul dejun, plus acuzații că n-au primit corespondența și așa mai departe. Apoi au devenit amante. Acum numai pictorița din foișorul nordic mai picta – portrete ale pictoriței din foișorul sudic, care poza de dimineața până seara în lumina bună a zilei. Goliciunea ei, fâlfâită de colo-colo la etajul superior al casei, o deranja pe una dintre scriitoare, o dramaturgă din Cleveland, antilesbiană declarată, care avea probleme cu somnul, spunea ea, din pricina zgomotului valurilor. Probabil că ceea ce-o deranja de fapt erau zgomotele pe care le scoteau cele două amante când făceau dragoste; despre scriitoare se spunea oricum că era „suprastresată", dar plângerile ei au încetat în momentul în care cealaltă scriitoare găzduită acolo a propus ca toate persoanele care stăteau la Dog's Head

Harbor să citească cu voce tare fragmente din piesa la care lucra dramaturga. Inițiativa a avut succes și etajele superioare ale casei au cunoscut din nou fericirea.

„Cealaltă scriitoare", o autoare de proză scurtă pe care Garp o recomandase cu căldură cu un an în urmă, își încheia perioada de rezidențiat în casă. Cine îi va lua locul în cameră?

Femeia a cărei soacră tocmai câștigase dreptul de custodie asupra copiilor ei, după sinuciderea soțului?

– V-am *spus* să n-o acceptați, s-a încruntat Garp.

Pe cele două ellenjamesiene care s-au ivit așa, într-o bună zi, pe nepusă masă?

– Ia stați nițeluș, s-a burzuluit Garp de-a binelea. Ce-i cu chestia asta? Ellenjamesiene? S-au ivit așa? Dar nu e permis așa ceva.

– Jenny le primea întotdeauna, a spus Roberta.

– Vorbim de *acum*, Roberta.

Celelalte membre ale comitetului erau mai mult sau mai puțin de acord cu el; ellenjamesienele nu erau prea admirate – niciodată nu fuseseră, iar radicalismul lor (acum) părea tot mai demodat și mai patetic.

– Dar e aproape o tradiție, a insistat Roberta. Și le-a descris pe cele două ellenjamesiene „bătrâne" care se întorseseră de curând din California, unde avuseseră numai necazuri. Cu câțiva ani în urmă, stătuseră la Dog's Head Harbor; întoarcerea lor aici, a adăugat Roberta, era ca un fel de refacere sentimentală pentru ele.

– Isuse, Roberta, a exclamat Garp. Scapă imediat de ele.

– Mama ta s-a ocupat întotdeauna de genul ăsta de femei, i-a amintit Roberta.

– Măcar or să fie *tăcute*, a zis Marcia Fox, a cărei exprimare economicoasă era *cu adevărat* admirată de Garp.

Dar numai el a râs la gluma ei.

– Cred că trebuie să le determinăm să plece, Roberta, a fost de părere doctorița Joan Axe.

– Nu le place defel genul ăsta de *societate*, a adăugat Hilma Bloch. Unde mai pui că le-ar putea contamina și pe celelalte. Pe de altă parte, ele aproape că reprezintă esența *spiritului* acelui loc.

John Wolf și-a dat ochii peste cap.

– Mai e doctorița care face cercetări în legătură cu avorturile provocate de cancer, a spus Joan Axe. Ce ziceți de ea?

– Da, pe *asta* pune-o la etajul doi, a hotărât Garp. Am *cunoscut-o*, o să bage spaima în oricine o să încerce să urce la etaj.

Auzindu-l, Roberta s-a încruntat.

Parterul reședinței de la Dog's Head Harbor ocupa suprafața cea mai mare, fiind compus din două bucătării și patru băi cu cadă; douăsprezece persoane puteau dormi la parter, în camere absolut separate; mai erau apoi diferitele săli de conferințe, cum le numea Roberta acum – pe vremea lui Jenny Fields, fuseseră fumoare și cabinete de lucru uriașe. Plus sufrageria spațioasă, unde se oferea mâncare, se împărțea corespondența și cine dorea putea găsi companie la orice oră din zi sau din noapte.

Era cel mai animat loc al reședinței, nepotrivit, de obicei, pentru scriitoare sau pictorițe. Era cel mai bun loc de cazare pentru potențialele sinucigașe – le spusese Garp membrelor comitetului – „deoarece vor fi obligate mai degrabă să se înece în ocean, căci n-au cum să sară de la fereastră".

Dar Roberta administra totul cu o mână-de-fier, ca o mamă autentică și ca un adevărat inter – putea convinge aproape pe oricine să renunțe la orice și dacă nu reușea cu vorba, izbutea cu forța. Avusese mult mai mult succes decât Jenny în a atrage de partea ei poliția locală. Ocazionalele nefericite erau culese de către poliție ori de undeva de pe plajă, ori de la marginea satului, unde erau găsite bocind; de

fiecare dată erau aduse cu blândețe înapoi la Roberta. Cei din poliția din Dog's Head Harbor erau cu toții microbiști, plini de respect pentru jocul sălbatic și blocajul nemilos al fostului Robert Muldoon.

– Aș dori să fac o moțiune, și anume că *nici* o ellenjamesiană nu va primi vreodată ajutor sau adăpost din partea Fundației Fields, a spus Garp.

– Sunt pentru, a ridicat mâna Marcia Fox.

– Asta rămâne să discutăm, a decis Roberta adresându-se tuturor celor prezenți. Nu văd ce rost are o asemenea regulă. Nu ne aflăm aici ca să sprijinim ceea ce cu toatele am fi de acord că reprezintă o formă ridicolă de expresie politică, dar asta nu înseamnă că una dintre aceste femei fără limbă nu ar avea la un moment dat cu adevărat nevoie de ajutor – aș spune, de fapt, că au demonstrat deja că au categoric nevoie de a se statornici undeva și ne putem aștepta că vom fi căutate de ele. Sunt cu adevărat persoane aflate la ananghie.

– Sunt nebune, a pufnit Garp.

– O apreciere mult prea generală, l-a corectat Hilma Bloch.

– Există femei productive, a intervenit Marcia Fox, care *nu* au renunțat la vocile lor – de fapt, se luptă să-și *folosească* vocile – și eu una nu sunt pentru a răsplăti prostia și tăcerea autoimpusă.

– Și tăcerea are virtuțile ei, a ripostat Roberta.

– Isuse, Roberta, a răbufnit Garp. Dintr-odată, a zărit o lumină în acest subiect întunecos. Dintr-un motiv sau altul, ellenjamesienele îl înfuriau mai mult chiar decât imaginea pe care o avea în mintea lui despre Kenny Truckenmillerii acestei lumi; și deși vedea că ellenjamesienele erau tot mai puțin la modă, ritmul în care se demodau nu era destul de rapid pentru Garp. El dorea ca ele să dispară; le dorea mai mult decât dispărute – le dorea căzute în dizgrație. Helen îi spusese

odată că ura pe care o nutrea el pentru ele era disproporționată față de ceea ce erau ele de fapt.

– E doar nebunie și naivitate – ceea ce-au făcut ele, îi spunea Helen. De ce nu le poți ignora, de ce nu le poți lăsa în pace?

– Hai s-o întrebăm pe Ellen James, le-a propus el membrelor comitetului. Așa e corect, nu credeți? S-o întrebăm pe Ellen James ce părere are despre ellenjamesiene. Isuse, ce-aș mai *publica* opinia ei despre ele. Știți cum au făcut-o să se simtă?

– E o chestiune mult prea personală, a spus Hilma Bloch.

O întâlniseră cu toatele pe Ellen; toate știau că Ellen James *ura* faptul că nu avea limbă și le ura pe ellenjamesiene.

– Hai să lăsăm chestiunea asta la o parte, deocamdată, s-a băgat John Wolf în dispută. Propun să amânăm moțiunea.

– Fir-ar al dracului, s-a înfuriat Garp.

– Bine, Garp, s-a învoit Roberta. Atunci să votăm chiar acum.

Toți știau că or s-o respingă. Așa scăpau de ea.

– Îmi retrag moțiunea, a zis Garp răutăcios. Trăiască ellenjamesienele.

Dar *el* nu s-a retras.

Nebunia fusese cea care o ucisese pe Jenny Fields, mama lui. Extremismul. Autocompătimirea fudulă, fanatică și monstruoasă. Kenny Truckenmiller era doar un caz special de descreierat: un dreptcredincios, dar și un ticălos. Un bărbat care se autocompătimea atât de orbește, încât putea să transforme în dușmani de moarte oameni care nu contribuiseră decât cu idei la distrugerea lui.

Și prin ce se deosebea o ellenjamesiană? Oare gestul ei nu era la fel de disperat și la fel de gol de orice înțelegere a complexității firii omenești?

– *Măi*, omule, l-a luat John Wolf cu binișorul. Doar n-au *omorât* pe nimeni.

– Încă nu, a spus Garp. Au însă echipamentul necesar s-o facă. Sunt capabile să ia deciziile cele mai nesăbuite și sunt încredințate că au *perfectă dreptate.*

– Îți trebuie ceva mai mult decât atât ca să omori pe cineva, a zis Roberta.

L-au lăsat pe Garp să spumege cât poftea. Ce altceva puteau să facă? Nu era punctul forte al lui Garp: să fie tolerant față de cei intoleranți. Oamenii nebuni îl înnebuneau. Era ca și cum era el personal dezgustat de faptul că se lăsaseră cuprinși de nebunie – în parte, din pricină că el însuși atât de adesea se chinuia să se comporte normal. Când unii oameni se dădeau bătuți în efortul de a fi normali, sau eșuau de-a binelea, Garp îi bănuia că nu se străduiseră de-ajuns.

– Toleranța față de cei intoleranți este o obligație dificilă pe care ne-o impun timpurile de-acum, îi zicea Helen.

Deși Garp știa că Helen era inteligentă și deseori cu o perspectivă mult mai largă asupra lucrurilor decât el, în privința ellenjamesienelor el avea ochelari de cal.

Iar ellenjamesienele aveau ochelari de cal în ceea ce-l privea pe el.

Cele mai vehemente opinii critice – în privința relației lui Garp cu mama lui *și* cu propriile sale opere – fuseseră exprimate de diferite ellenjamesiene. Zădărât de ele, Garp s-a apucat să le zădărască la rândul lui. Era greu de priceput de ce fusese neapărată nevoie să înceapă toată povestea asta, sau dacă într-adevăr fusese nevoie să înceapă, dar Garp devenise un subiect de controversă pentru feministe, în mare măsură ca urmare a valurilor făcute de ellenjamesiene - Garp nelăsându-se mai prejos câtuși de puțin. Din exact *aceleași* motive, Garp era simpatizat de multe feministe și antipatizat de tot atâtea.

Cât despre ellenjamesiene, nu se complicau în sentimentele lor față de Garp mai mult decât își complicau

simbolistica: tăindu-şi limbile ca reacţie la limba tăiată a lui Ellen James.

Ca o ironie, tocmai Ellen James va fi aceea care va încinge spiritele în îndelungatul război rece.

Ea avea obiceiul de a-i arăta lui Garp tot ceea ce scria – poveştile nenumărate, amintirile legate de părinţi, de Illinois; poemele; dureroasele analogii la muţenia ei; aprecierile ei asupra artelor vizuale şi a înotului. Scria cu inteligenţă şi forţă şi cu o energie penetrantă.

– E o scriitoare autentică, îi spunea Garp lui Helen. Ştie cum să scrie, dar o face şi cu pasiune. Şi îmi vine să cred că va avea şi tenacitate.

„Tenacitatea" la care se referea Garp era un cuvânt pe care Helen prefera să-l ignore, pentru că se temea că Garp şi-o abandonase pe a sa. Ştia să scrie, nu încăpea îndoială, şi o făcea şi cu pasiune; dar Helen considera că el o apucase pe un drum limitat – fusese greşit îndrumat – şi doar tenacitatea îl putea aduce înapoi pe căile cele bune.

Lucrul acesta o întrista pe Helen. Deocamdată, îşi spunea Helen, se va mulţumi cu orice îl pasiona pe Garp – luptele, chiar şi ellenjamesienele. Pentru că Helen era convinsă că energia atrage după sine şi mai multă energie – şi mai devreme sau mai târziu, el se va apuca din nou de scris.

Astfel că Helen nu s-a opus prea vehement atunci când Garp s-a entuziasmat de un eseu pe care i-l arătase Ellen James. Se intitula „De ce nu sunt o ellenjamesiană". Un stil viguros, tulburător, care l-a făcut pe Garp să lăcrimeze. Eseul evoca violul, cât de greu i-a fost ei să se deprindă cu această stare, cât de greu le-a fost părinţilor ei să se obişnuiască; încât ceea ce făceau ellenjamesienele părea o imitaţie palidă, în totalitate politică, a unei traume în totalitate personale. Ellen James spunea că ellenjamesienele nu făceau decât să-i prelungească ei suferinţa; o transformaseră într-o victimă

publică. Şi evident că Garp era deosebit de sensibil când era vorba de victime publice.

Şi, desigur, ca să fim cinstiţi, elementele pozitive din rândul ellenjamesienelor chiar *doriseră* să facă publică primejdia generală care ameninţa cu atâta brutalitate femeile şi fetele. Pentru multe dintre ellenjamesiene, imitarea acelei mutilări oribile nu fusese un act „în totalitate politic". Ci fusese o identificare extrem de personală. Bineînţeles că în unele cazuri ellenjamesienele erau femei care fuseseră şi ele violate; ceea ce voiau ele să sugereze era că *se simţeau* ca şi când le fuseseră retezate limbile. Într-o lume a bărbaţilor, se simţeau ca şi când fuseseră pentru totdeauna reduse la tăcere.

Nimeni nu nega faptul că organizaţia era plină de ţicnite. Nici măcar ellenjamesienele n-ar fi negat acest lucru. Era un adevăr general recunoscut că formau un grup politic incendiar de extremiste feministe care adeseori făceau să pălească seriozitatea extremă a altor femei, cât şi a altor feministe aflate în jurul lor. Dar atacul lansat de Ellen James împotriva lor dovedea tot atâta lipsă de consideraţie faţă de persoanele individuale de bunăcredinţă dintre ellenjamesiene, pe cât fusese de lipsit de consideraţie grupul ca atare faţă de Ellen James însăşi – fără să se gândească o clipă că poate o fetiţă de unsprezece ani ar fi preferat să-şi depăşească starea aceea de groază într-un mod mult mai discret.

Felul în care-şi pierduse Ellen James limba era cunoscut de toată America, mai puţin de tânăra generaţie care abia împlinea vârsta adolescenţei şi care adeseori o confunda pe Ellen James cu ellenjamesienele; o confuzie extrem de dureroasă pentru Ellen, deoarece lăsa să se înţeleagă faptul că era bănuită a-şi fi pricinuit singură această mutilare.

– A simţit nevoia să-şi manifeste furia asta, i-a spus Helen lui Garp, referindu-se la eseul lui Ellen. Sunt sigură că a simţit

nevoia să-l scrie şi i-a făcut nemaipomenit de bine să spună tot ce-a spus acolo. I-am zis şi eu lucrul ăsta.

– *Eu* i-*am spus* că ar trebui să-l publice, a zis Garp.

– Nu. Chiar nu cred că e cazul. Ce rost ar avea?

– Ce *rost?* a sărit Garp. Păi, ăsta e *adevărul.* Şi o să fie bine pentru Ellen.

– Şi pentru *tine* nu? l-a iscodit Helen, ştiind că ceea ce dorea el era un fel de umilire publică a ellenjamesienelor.

– Bun, s-a dat el bătut, bun, bun. Dar are *dreptate,* fir-ar al dracului. Apucatele alea ar trebui să audă adevărul chiar de la sursă.

– Dar de ce? Spre binele cui?

– Bine, bine, a bombănit Garp, deşi în sufletul lui cu siguranţă că ştia că Helen avea dreptate.

Prin urmare, i-a spus lui Ellen James să pună eseul în dosar. Iar Ellen a refuzat timp de o săptămână să mai comunice în vreun fel cu Garp sau Helen.

Abia când a sunat John Wolf la telefon au înţeles Garp şi Helen că Ellen îi trimisese eseul lui John Wolf.

– Ce să fac eu cu el? a întrebat John.

– Hristoase, trimite-l înapoi, a zis Helen.

– Nu, fir-ar să fie, s-a opus Garp. Întreab-o pe *Ellen* ce vrea să facă cu el.

– Bătrânul Pilat din Pont, care se spală pe mâini, l-a încolţit Helen pe Garp.

– *Tu* ce vrei să faci cu el? l-a întrebat Garp pe John Wolf.

– *Eu?* a făcut uluit John Wolf. Pentru mine nu înseamnă nimic. Dar e publicabil, de-asta sunt sigur. Adică, e foarte bine scris.

– Nu ăsta-i motivul pentru care e publicabil, a replicat Garp, şi tu ştii foarte bine lucrul ăsta.

– Da, mă rog, a acceptat John Wolf. Dar te *satisface* şi faptul că-i bine scris.

Ellen i-a comunicat lui John Wolf că dorea să-l publice. Helen a încercat s-o facă să renunțe. Garp a refuzat să se implice.

– Dar *ești* implicat, i-a zis Helen, și dacă nu spui nimic, știi foarte bine că o să obții ceea ce vrei: atacul ăsta dur o să fie publicat. Asta vrei, de fapt.

Drept care Garp a stat de vorbă cu Ellen James. A încercat să fie cât mai convingător în argumentația sa – anume de ce n-ar fi indicat să dea publicității tot ceea ce scria ea acolo. Femeile astea sunt bolnave, triste, derutate, chinuite, făcute să sufere de către alții și acum chiar de ele însele – dar ce rost avea să le critice? Or să fie date uitării în următorii cinci ani. Când or să-și întindă bilețelele, oamenii or să întrebe: „Ce-i aia o ellenjamesiană? Vrei să spui că nu poți vorbi? N-ai limbă?"

Ellen îl privea îmbufnată și îndărătnică.

Eu n-o să le uit!

i-a scris lui Garp.

Nici în cinci ani, nici în cincizeci n-o să le uit; o să-mi amintesc de ele așa cum îmi amintesc de propria limbă.

Garp admira felul în care îi plăcea fetei să folosească punct și virgulă între propoziții.

– Cred că e mai bine să nu publici eseul, Ellen, i-a spus el blând.

O să te superi pe mine dacă n-o să te ascult?

a întrebat ea.

El a recunoscut că n-o să se supere.

Dar Helen?

– Helen o să fie supărată doar pe *mine*.

– Tu superi prea mult oamenii, i-a spus Helen în pat. Îi faci să-şi iasă din pepeni. Îi *întărâţi.* Ar trebui să te potoleşti. Ar trebui să te apuci de scrisul tău, Garp. Doar de scrisul tău. Pe vremuri spuneai că politica e o prostie şi că nu înseamnă nimic pentru tine. Aveai dreptate. *E* o prostie şi nu înseamnă *chiar* nimic. Ceea ce faci acum faci doar pentru că e mai *uşor* decât să te aşezi la masă şi să născoceşti ceva din nimic. Şi tu o ştii mai bine decât mine. Instalezi rafturi peste tot în casă, repari podele, tai frunză la câini în *grădină,* asta faci toată ziua, pentru Dumnezeu. M-am măritat c-un meşter-la-toate? Ţi-am cerut vreodată să faci muncă obştească? Tu ar trebui să stai să-ţi scrii cărţile şi să-i laşi pe alţii să facă rafturi. Şi ştii foarte bine că am dreptate, Garp.

– Ai dreptate, i-a dat el dreptate.

Încerca să-şi aducă aminte ce anume îl făcuse să scrie aşa cum scrisese acea primă propoziţie din „Pensiunea Grillparzer".

„Tatăl meu lucra pentru Biroul Austriac de Turism."

De unde-i venise propoziţia asta? Încerca să se gândească la alte propoziţii asemănătoare. Şi a ieşit ceva de genul: „Băiatul ăsta avea cinci ani; avea o tuse ce părea mai adâncă decât pieptul lui mic şi osos". Nu avea decât amintiri, din care nu ieşea decât rahat. Nu mai avea strop de imaginaţie pură.

Timp de trei zile a făcut antrenamente la sală cu supergreii. Ca să se autopedepsească?

– Iar tai frunză la câini, dacă-mi dai voie, a spus Helen.

Apoi a anunţat-o că avea o misiune, trebuia să facă o călătorie pentru Fundaţia Fields. În North Mountain, New Hampshire. Ca să stabilească dacă Fundaţia Fields va acorda o bursă unei femei pe nume Truckenmiller.

– Altă frunză tăiată, a spus Helen. Alte rafturi. Încă o porţie de politică. Muncă obştească. Chestii dintr-astea fac oamenii care *nu pot* să scrie.

Dar el plecase; ieșise din casă când a sunat John Wolf ca să le spună că o revistă mult citită urma să publice „De ce nu sunt o ellenjamesiană", eseul lui Ellen James.

La telefon, vocea lui John Wolf avea acea șfichiuire scurtă, rece, nevăzută a limbii Știm-noi-cui – adică a Broscoiului din Adânc, a cui altcuiva, și-a zis Helen. Dar nu știa de ce; încă nu.

I-a spus lui Ellen James noutatea. A iertat-o imediat și chiar și-a îngăduit să fie emoționată pentru ea. I-au luat și pe Duncan și pe micuța Jenny și au făcut o plimbare cu mașina până pe țărm. Au cumpărat homari – care-i plăceau lui Ellen – și scoici pentru Garp, care nu se dădea în vânt după homari.

Șampanie!

a scris Ellen în mașină.

Șampania merge cu homarii și scoicile?

– Bineînțeles, a asigurat-o Helen. Adică *poate* să meargă.

Au cumpărat, deci, șampanie. Au trecut pe la Dog's Head Harbor și au invitat-o pe Roberta la cină.

– Când se-ntoarce tata? a întrebat Duncan.

– Nu știu unde *e* North Mountain ăsta în New Hampshire, a zis Helen, dar a *spus* că se-ntoarce la timp pentru cină.

Așa mi-a spus și mie,

a scris Ellen James.

SALONUL DE COAFURĂ NANETTE din North Mountain, New Hampshire era de fapt bucătăria doamnei Kenny Truckenmiller, al cărei prenume era Harriet.

– Dumneavoastră sunteți Nanette? a întrebat-o Garp timid, de pe treptele din fața casei, albite de sare și leorcăind de zăpada pe jumătate topită.

– Nu-i nici o Nanette aici, i-a răspuns ea. Mă numesc Harriet Truckenmiller.

În spatele ei, în bucătăria întunecoasă, un ditamai dulăul s-a zburlit deodată și a-nceput să mârâie; ca să nu se repeadă la Garp, doamna Truckenmiller a izbit cu coapsa ei lungă fiara care se și pregătea să sară. Glezna palidă și zgâriată ținea întredeschisă ușa bucătăriei. Purta papuci albaștri; silueta i se pierdea în halatul lung, dar Garp își putea da seama că era o femeie înaltă și că tocmai făcuse baie.

– Ăăăă, tundeți cumva și *bărbați?* a întrebat-o el.

– Nu.

– Dar pe mine m-ați tunde? a insistat Garp. N-am încredere în frizeri.

Harriet Truckenmiller s-a uitat cu suspiciune la căciula de schi a lui Garp, făcută din tricot negru și trasă până peste urechi, ascunzându-i tot părul, lăsând afară doar zulufii ce-i acopereau gâtul scurt până la umeri.

– Nu-ți văd părul, a spus ea.

El și-a scos căciula și părul i s-a zburlit deodată din pricina electricității statice, umflându-se de vântul rece.

– Nu vreau doar să mă tundeți, a zis Garp pe un ton neutru, uitându-se atent la chipul supt și trist al femeii și la zbârciturile mici de sub ochii ei cenușii.

Părul ei, de un blond spălăcit, era pus pe bigudiuri.

– Nu ești programat, a mai zis Harriet Truckenmiller.

Femeia nu era curvă, se vedea de la o poștă. Era obosită și se temea de Garp.

– Da' cam ce-ai vrea dumneata să-ți fac la păr?

– Păi, să-l luați puțin din foarfecă, a murmurat Garp, dar aș vrea și un onduleu ușor.

– Un onduleu? s-a mirat Harriet Truckenmiller, încercând să-şi imagineze cum ar putea arăta ondulată chica foarte dreaptă a lui Garp. Adică un fel de permanent?

– Ştiu şi eu?! a făcut Garp şi şi-a trecut stângaci mâna prin şuviţele încâlcite. Cam ce credeţi dumneavoastră că-l puteţi face.

Harriet Truckenmiller a ridicat din umeri.

– Trebuie să mă duc să mă-mbrac, a zis ea.

Viclean şi puternic, dulăul şi-a înfipt aproape tot trupul lui voinic printre picioarele ei şi şi-a scos faţa lătăreaţă şi rânjită în spaţiul dintre furtună şi uşa de la intrare. Garp a luat imediat poziţie de apărare, dar Harriet Truckenmiller şi-a ridicat deodată genunchiul osos şi l-a izbit pe câine în bot, făcându-l să se clatine. Apoi i-a prins cu mâna pielea moale a gâtului şi i-a răsucit-o dureros; câinele a schelălăit şi s-a topit în bucătăria din spatele ei.

Curtea îngheţată, a observat Garp, era un mozaic de excremente uriaşe de-ale câinelui, încastrate în gheaţă. Mai erau şi trei maşini acolo în curte; Garp avea îndoieli că vreuna dintre ele funcţiona. Butucii erau puşi grămadă, de-a valma. Se zărea şi o antenă care, cândva, probabil că fusese instalată pe acoperiş; acum însă stătea rezemată de peretele lateral, bej, de aluminiu al casei, cu firele atârnând ca o plasă de păianjen printr-o fereastră crăpată.

Doamna Truckenmiller s-a dat la o parte din prag şi a deschis uşa, poftindu-l pe Garp să intre. În bucătărie, Garp a simţit cum i se usucă ochii din pricina căldurii ce provenea de la o sobă cu lemne; mirosea a prăjituri coapte în cuptor şi a balsam de păr – de fapt, din câte se vedea, bucătăria era împărţită între ustensilele necesare gospodăriei şi accesoriile cerute de îndeletnicirea lui Harriet. O chiuvetă roz şi un furtun pentru spălarea părului; borcane cu roşii puse la conservat; o oglindă triplă încadrată de reflectoare; un raft de

lemn cu mirodenii; rândurile de pomezi, loţiuni şi geluri. Şi un scaun înalt, cu picioare de oţel, peste care atârna o cască de uscat părul, suspendată de o tijă de oţel – ca o variantă originală de scaun electric.

Câinele dispăruse undeva în casă, ca şi Harriet Truckenmiller, de altfel, care se furişase pe o uşă, să se îmbrace, şi însoţitorul ei nesociabil părea s-o fi urmat. Garp şi-a pieptănat părul; s-a privit în oglindă, cu aerul că încerca să-şi memoreze bine propriul său chip. În curând, înfăţişarea sa avea să fie modificată şi nu va mai putea fi recunoscută – aşa îşi imagina el.

Apoi uşa de la intrare s-a deschis şi în bucătărie a păşit o matahală de om îmbrăcat într-o haină de vânătoare şi cu o căciulă roşie de vânător pe cap; aducea un braţ de lemne, pe care le-a pus în lada de lângă sobă. Câinele, care de fapt stătuse în tot acest timp făcut covrig sub chiuvetă – la câteva degete de genunchii tremurători ai lui Garp –, s-a ridicat imediat ca să-l întâmpine pe bărbat. S-a apropiat de el fără să scoată nici măcar un mârâit; semn că omul era cunoscut acolo.

– Culcat, prostănac afurisit, a spus omul şi câinele s-a supus.

– Tu eşti, Dickie? a strigat Harriet Truckenmiller de undeva din casă.

– Aştepţi pe cineva, cumva? a strigat el drept răspuns; răsucindu-se, a dat cu ochii de Garp în faţa oglinzii.

– Salut, a zis Garp.

Matahala cu numele de Dickie s-a holbat la el. Să tot fi avut cincizeci de ani; faţa lui mare şi roşie părea muşcată de ger, şi Garp a băgat imediat de seamă, obişnuit cum era cu expresiile feţei lui Duncan, că omul avea un ochi de sticlă.

– Salut, a răspuns Dickie.

– Am un client! a strigat iarăşi Harriet.

– Văd, a zis omul.

Garp şi-a atins cu un gest neliniştit părul, ca şi când ar fi vrut să-i sugereze lui Dickie ce important era părul pentru el – a bătut atâta drum până în North Mountain, New Hampshire şi până la SALONUL DE COAFURĂ NANETTE pentru ceea ce lui Dickie trebuie că i se părea a fi o simplă tunsură.

– Vrea să i-l *ondulez!* a strigat Harriet.

Dickie nu-şi scosese căciula roşie, dar Garp vedea foarte clar că omul era chel.

– Nu prea ştiu ce vrei mata *cu adevărat,* amice, a susurat Dickie către Garp, dar nu te alegi decât c-un onduleu, ai priceput?

– N-am încredere în frizeri, a găsit Garp cu cale să se justifice.

– Io n-am încredere în *mata,* a ripostat Dickie.

– Dickie, omu' n-a făcut nimic rău, a zis Harriet Truckenmiller.

Era îmbrăcată în nişte pantaloni turcoaz destul de strâmţi, care-i aminteau lui Garp de salopeta lui abandonată în lada de gunoi, şi o bluză dintr-un imprimeu cu flori din cele care nu cresc niciodată în New Hampshire. Părul îi era legat la spate cu o eşarfă cu imprimeu de plante, care nu se potrivea cu celelalte articole vestimentare; se fardase, dar nu exagerat; arăta „drăguţă", ca mama nu-ştiu-cui, care se străduieşte să se ţină bine. Din câte îşi dădea Garp seama, era cu câţiva ani mai tânără decât Dickie, dar nu cu mulţi.

– Ăsta nu vrea *onduleu,* Harriet, a zis Dickie. Ce vrea dumnealui e să i se joace cineva cu păru', aşa-i?

– N-are încredere în frizeri, a zis Harriet Truckenmiller.

Preţ de câteva clipe Garp s-a întrebat dacă nu cumva Dickie era frizer; dar mai degrabă nu era.

– N-am vrut să jignesc pe nimeni, a spus Garp.

Văzuse tot ce trebuia să vadă; voia să se ducă să spună celor de la Fundaţia Fields să-i dea lui Harriet Truckenmiller întreaga sumă de care avea nevoie.

– Dacă dorinţa mea supără pe careva, a continuat el, renunţ.

S-a răsucit să-şi ia căciula, pe care o pusese pe un scaun gol, dar dulăul o înhăţase şi o ţinea acum ţintuită la podea.

– Te rog, poţi să rămâi, a spus doamna Truckenmiller. Dickie are grijă de mine, atâta tot.

Dickie avea un aer fâstâcit, stătea cu picioarele încrucişate, călcându-şi o cizmă din acelea uriaşe cu călcâiul celeilalte cizme.

– Ţi-am adus nişte lemne, s-a adresat el lui Harriet. Bag seamă că trebuia să *bat în uşă.*

S-a retras îmbufnat către sobă.

– Dickie, lasă prostiile, a zis Harriet şi l-a sărutat drăgăstos pe obrazul lui mare şi roşu.

Aruncând o ultimă privire lui Garp, bărbatul a ieşit din bucătărie.

– Sper să te tundă cum îţi place, i-a spus el lui Garp.

– Mulţumesc, a murmurat Garp.

Auzindu-i vocea, câinele a scuturat căciula pe care-o ţinea în bot.

– Hai, isprăveşte, şi-a luat Harriet câinele la rost şi, scoţându-i căciula din bot, a pus-o înapoi pe scaun. Poţi să pleci, dacă vrei, i-a spus ea lui Garp, dar Dickie n-o să-ţi facă necazuri. Are doar grijă de mine.

– E soţul dumneavoastră? a întrebat Garp, deşi se îndoia de asta.

– Soţul meu a fost Kenny Truckenmiller. Toată lumea ştie asta, şi indiferent cine-i fi dumneata, ştii cine-a fost *el.*

– Da, a răspuns Garp.

– Dickie e fratele meu. E doar îngrijorat din pricina mea. De când s-a dus Kenny, au tot dat târcoale niște indivizi pe-aici.

S-a așezat alături de Garp, lângă oglinda triplă luminată de reflectoare, și și-a pus mâinile lungi și vânoase pe pantalonii turcoaz. A oftat.

– Nu știu ce-ai auzit dumneata, a continuat ea fără să se uite la Garp, și nici nu-mi pasă. Eu mă ocup de *coafură* – *doar* de coafură. Dacă vrei într-adevăr să-ți fac ceva la păr, o să-ți fac. Dar mai mult nu fac. Indiferent de ce-ai auzit vorbindu-se, eu nu mă-ncurc cu nimeni. Doar coafură.

– Doar coafură. Nu vreau decât să-mi aranjați părul, atâta tot.

– În regulă, a zis ea tot fără să-l privească.

Sub sticla de pe masă și în rama oglinzilor erau puse câteva fotografii. Una era o fotografie de nuntă, cu Harriet Truckenmiller și soțul ei zâmbăreț, Kenny. Cu gesturi stângace încercau să taie un tort.

O altă fotografie o arăta pe Harriet Truckenmiller însărcinată, cu un sugar în brațe; un alt copil, cam de vârsta pe care o avusese Walt, cu obrazul lipit de coapsa ei. Harriet arăta obosită, dar nu descurajată. Și mai era o fotografie cu Dickie; stătea lângă Kenny Truckenmiller și amândoi lângă o căprioară spintecată și atârnată de picioare de ramura unui copac. Copacul se găsea în fața SALONULUI DE COAFURĂ NANETTE. Garp a recunoscut imediat fotografia; o văzuse într-o publicație națională după asasinarea lui Jenny. Aparent, fotografia demonstra omului de rând că acest Kenny Truckenmiller era un asasin înnăscut și crescut ca atare; pe lângă faptul că o împușcase pe Jenny Fields, iată că odată împușcase și o căprioară.

– De ce NANETTE? a întrebat-o Garp pe Harriet ceva mai târziu, când a îndrăznit să se uite numai la degetele ei răbdătoare și nu la chipul ei nefericit – și nu la părul lui.

– M-am gândit că sună mai pe franțuzește, a răspuns Harriet, dar ea știa că el venea de undeva din lumea de afară – de dincolo de North Mountain, New Hampshire –, încât a izbucnit în râs.

– Păi, *chiar* sună, a zis Garp râzând și el. Oarecum, a adăugat el și au râs amândoi, ca doi prieteni vechi.

Când Garp era gata de plecare, ea a șters cu un burete căciula de balele câinelui.

– Nu vrei să te uiți cum arată? l-a întrebat ea.

Se referea la coafură; el a răsuflat adânc și s-a uitat în oglinda triplă. Părul lui arăta minunat! și-a spus el. Același păr al lui dintotdeauna, aceeași culoare, până și aceeași lungime, dar, pentru prima oară în viața lui, părea în sfârșit să-i îmbrace capul. Stătea lipit de țeastă, și în același timp era aerisit și avea volum; onduleul ușor făcea ca nasul rupt și gâtul scurt să arate mai puțin aspre. Parcă propriul său chip i se potrivea așa cum niciodată nu crezuse că ar fi fost posibil. Desigur că era primul salon de coafură în care călcase vreodată. Jenny fusese cea care-i tunsese părul până se căsătorise cu Helen, după care treaba asta căzuse în sarcina lui Helen; nici măcar la frizer nu fusese vreodată.

– E minunat, a spus el; urechea sfârtecată rămânea ascunsă cu dibăcie.

– Haida, haida, a pufnit Harriet și i-a dat un brânci mic și prietenos – dar, va relata el membrelor Fundației Fields, *câtuși de puțin* indecent; câtuși de puțin.

A vrut să-i spună că el era fiul lui Jenny Fields, dar știa că motivul pentru care ar fi făcut-o ar fi fost unul total egoist – doar ca să provoace compasiune.

„Nu este cinstit să profiți de vulnerabilitatea emoțională a cuiva", scria polemica Jenny Fields. De unde și noul crez al lui Garp: nu căuta să câștigi capital de pe urma emoțiilor altora.

– Mulţumesc şi la revedere, i-a spus el doamnei Truckenmiller.

În curte, Dickie repezea toporul într-un morman de lemne. O făcea cu îndemânare. Când l-a zărit pe Garp, s-a oprit.

– La revedere, a strigat Garp, dar Dickie s-a îndreptat spre el – cu toporul în mână.

– Ia să vedem coafura, a zis el.

Garp a rămas nemişcat, lăsându-l pe Dickie să-l examineze.

– Ai fost amic cu Kenny Truckenmiller? l-a întrebat Garp.

– Mda. Am fost *singurul* lui prieten. Eu i-am făcut cunoştinţă cu Harriet.

Garp a dat din cap. Dickie se uita atent la părul lui.

– Un eveniment tragic, a zis Garp, adică tot ceea ce se întâmplase, voia el să spună.

– Nu-i rău, a comentat Dickie; adică părul lui Garp, voia el să spună.

– Jenny Fields a fost mama mea, i-a spus Garp, pentru că voia ca cineva să ştie şi era convins că nu profita emoţional de Dickie.

– *Ei* nu i-ai spus, nu-i aşa? şi Dickie a arătat cu toporul lui cu coadă lungă spre casă şi spre Harriet.

– Nu, nu.

– Bine, atunci. Ea nu vrea să audă nimic despre povestea asta.

– Aşa m-am gândit şi eu, a zis Garp şi Dickie a dat aprobator din cap. Sora dumitale e o femeie tare de treabă, a adăugat Garp.

– *Este*, este, a dat Dickie din cap cu îndârjire.

– Păi, atunci cu bine, şi-a luat Garp rămas-bun, dar Dickie l-a atins uşor cu coada toporului.

– Io am fost unu' dintr-ăia care l-au împuşcat, a zis el. Ştiai?

– L-ai împuşcat pe Kenny?

– Am fost *unu'* dintr-ăia care au făcut-o. Kenny era ţicnit. Cineva trebuia să-l omoare.

– Îmi pare foarte rău.

Dickie a dat din umeri şi a adăugat:

– Îmi plăcea tipu'. Da' l-au apucat pandaliile cu Harriet şi cu mama matale. Nu mai era chip să se facă bine, să ştii. Se săturase de toate femeile. De-a binelea. Se vedea de la o poştă că n-avea să-i mai treacă niciodată.

– Îngrozitoare chestie, a zis Garp.

– Cu bine.

Şi Dickie s-a întors înapoi la grămada lui de lemne. Garp s-a îndreptat către maşina lui, traversând curtea mozaicată de excrementele îngheţate.

– Părul arată grozav! a strigat Dickie în urma lui.

Vorbele păreau sincere. Când a vrut să-i facă semn cu mâna din maşină, Garp l-a văzut spărgând lemne. La fereastra SALONULUI DE COAFURĂ NANETTE se zărea Harriet Truckenmiller, care îi făcea semn cu mâna: nu era un gest de încurajare sau de ceva asemănător, Garp era convins de asta. A pornit maşina şi a traversat satul North Mountain – la un bar a băut o cafea, la staţia de benzină a făcut plinul. Toată lumea se uita la părul lui frumos. Unde găsea o oglindă, *Garp* se uita la părul lui frumos. Apoi s-a îndreptat spre casă, ajungând la timp pentru sărbătorire: primul eseu publicat de Ellen.

Dacă s-a simţit la fel de stânjenit de veste pe cât se simţise Helen, n-a vrut s-o recunoască. A stat la masă cât s-au servit homarii, scoicile şi şampania, aşteptând ca Helen sau Duncan să spună ceva despre părul lui. Abia când s-a apucat de spălat vasele i-a înmânat Ellen James un bilet ud de apă:

Ţi-ai coafat părul?

El a dat din cap iritat.

– Nu-mi place cum îţi stă, i-a zis Helen în pat.

– Mie mi se pare extraordinar.

– Nu eşti tu, i-a mai spus ea; făcea tot ce-i stătea în putinţă ca să i-l răvăşească. Parcă-i părul unui cadavru, a adăugat în întuneric.

– Cadavru! Isuse!

– Un cadavru dichisit de ăia de la pompe funebre, a continuat Helen trecându-şi cu sălbăticie mâinile prin părul lui. Fiecare fir la locul lui. E mult prea perfect. Nu arăţi viu!

După care a izbucnit într-un plâns nestăvilit şi Garp a luat-o în braţe, vorbindu-i şoptit la ureche – încerca să înţeleagă ce se întâmplase.

Garp nu simţea prezenţa Broscoiului din Adânc – de data asta nu –, astfel că i-a vorbit mult, mult lui Helen şi a făcut dragoste cu ea. Într-un târziu Helen a adormit.

Eseul scris de Ellen James, „De ce nu sunt o ellenjamesiană", n-a părut să facă valuri chiar de la început. În general, trece oarece timp până sunt publicate Scrisorile către redacţie.

Au urmat scrisorile expediate personal lui Ellen James, ceea ce era de aşteptat: condoleanţe de la idioţi, tot felul de propuneri de la bolnavi mintali – tiranii hidoşi, antifeminiştii şi hăituitorii de femei care, cum o avertizase Garp pe Ellen, se considerau a fi de partea *ei*.

– Oamenii întotdeauna vor fi într-o tabără sau alta, în toate chestiunile, i-a spus Garp lui Ellen.

Din partea ellenjamesienelor, nici măcar un bilet.

Prima echipă de luptători de la Steering, antrenată de Garp, încheia cu un scor de 8-2 sezonul de lupte cu străvechea ei rivală formată din băieţii cei răi de la Bath. Desigur că punctul forte al echipei îl constituiau câţiva luptători foarte bine antrenaţi de Ernie Holm în ultimii doi-trei ani, dar

Garp îi ţinuse pe toţi în frâu. Încerca să estimeze pierderile şi câştigurile la fiecare categorie de greutate, pentru meciul care urma cu cei de la Bath – se găsea la masa din bucătăria spaţioasei case care acum comemora amintirea primei familii Steering – când Ellen James a dat buzna, plângând în hohote şi aducând ultimul număr din revista care-i publicase eseul cu o lună în urmă.

Ar fi trebuit s-o prevină pe Ellen despre politica revistelor, şi-a spus Garp. Evident că publicaseră un eseu epistolar lung, scris de mai multe ellenjamesiene ca reacţie la declaraţia îndrăzneaţă a lui Ellen, anume că se considera folosită de ele şi că le detesta. Era genul de controversă pe placul revistelor. Ellen se simţea trădată mai ales de editorul revistei, care în mod evident le dezvăluise ellenjamesienelor că ea locuia acum cu faimosul S.M. Garp.

Deci *prada* în care ellenjamesienele îşi puteau înfige colţii: Ellen James, biata copilă, fusese îndoctrinată cu de-a sila în atitudinea ei antifeministă de Garp, un mascul ticălos. Trădătorul mamei lui! Încrezutul care-şi făcea capital din politica mişcării femeilor! În diferitele scrisori, relaţia lui Garp cu Ellen James era etichetată drept „corupătoare", „onctuoasă", „parşivă".

Îmi pare rău!

a scris Ellen.

– E-n regulă, e-n regulă, nu-i vina ta, a liniştit-o Garp.

Eu nu-s o antifeministă!

– Bineînţeles că nu eşti.

Ele fac ca totul să pară ori alb, ori negru.

– Bineînţeles că aşa fac.

De-asta le urăsc. Te forțează să fii ca ele – dacă nu, ești dușmanul lor.

– Da, da.

Ce-aș vrea să pot vorbi.

Și dintr-o dată s-a dizolvat toată, hohotind pe umărul lui Garp, bolboroseala ei furioasă, necuvântătoare aducând-o pe Helen din camera de lectură aflată în partea cealaltă a casei, scoțându-l pe Duncan din camera obscură și trezind-o pe micuța Jenny din somnul ei de după-masă.

Astfel că, într-un gest nebunesc, Garp a hotărât să le preia el pe țicnitele alea mature, acele fanatice habotnice care – chiar și atunci când simbolul ales de ele le respingea – insistau că știau mai mult despre Ellen James decât știa Ellen James despre sine.

„Ellen James nu este un simbol, s-a apucat Garp să scrie. Este o victimă a violului, violată și mutilată înainte să fi fost destul de mare ca să hotărască singură ce atitudine să aibă față de relația sexuală și de bărbați." Așa începea și continua pe același ton. Și, bineînțeles, l-au publicat – plăcându-le să toarne gaz peste foc. Era de asemenea prima dată că se publica *ceva* semnat de S.M. Garp după faimosul roman *Lumea văzută de Bensenhaver.*

De fapt, era a doua oară. Într-o revistă neînsemnată, la scurtă vreme după moartea lui Jenny, Garp publicase primul și singurul său poem. Un poem ciudat; despre prezervative.

Garp considera că viața lui era distrusă de prezervative – dispozitivul prin care bărbatul se apără pe sine și pe alții de consecințele poftelor sale trupești. Cât trăim, era de părere Garp, suntem urmăriți de prezervative – prezervative în parcări la primele ore ale dimineții, prezervative descoperite de copii când se joacă în nisip pe plajă, prezervative folosite

drept mesaje (unul trimis mamei sale, legat de clanța ușii micului lor apartament din anexa infirmeriei). Prezervative neduse de apa toaletelor în dormitoarele de la Steering. Prezervative zăcând mucilaginoase și umflate în pișătoarele publice. Un prezervativ expediat odată cu cotidianul de duminică. Altul găsit oarecând în cutia poștală de la capătul aleii. Și altă dată unul găsit pe cutia de viteze din bătrânul Volvo – cineva folosise mașina în timpul nopții, dar nu pentru a călători cu ea.

Prezervativele îl găseau pe Garp așa cum găsesc furnicile zahărul. Călătorea zeci de mile, se muta de pe un continent pe altul și acolo – în bideul unei camere de hotel fără nici o pată, de altfel, dar străină... acolo – pe bancheta din spate a unui taxi, precum ochiul îndepărtat al unui pește uriaș... acolo – privindu-l, de pe talpa pantofului său, după ce-l culesese cine știe de unde. De peste *tot,* prezervativele veneau spre el și-l surprindeau fără nici o rușine.

Prezervativele îl obsedau de mult pe Garp. Cum, necum, erau legați între ei de la bun început. Cât de adesea își amintea de primul șoc provocat de prezervative, acele prezervative din gura tunului!

Era un poem în adevăratul sens al cuvântului, dar aproape nimeni nu-l citise, pentru că era indecent. Mult mai mulți au citit eseul său despre Ellen James contra ellenjamesienelor. Asta măcar era o bombă: viza un eveniment contemporan. Garp recunoștea cu tristețe că un asemenea eseu era mult mai interesant decât arta.

Helen l-a implorat să nu se lase prins, să nu se implice. Chiar și Ellen James îi spunea că lupta era a *ei;* nu-i cerea s-o sprijine.

– Iar tai frunză la câini, l-a avertizat Helen. Iar montezi rafturi.

Dar el scria cu furie și bine; spunea cu mult mai multă fermitate ceea ce voise Ellen James să spună. Vorbea cu elocință pentru acele femei serioase care sufereau, prin asociere, „automutilarea radicală" a ellenjamesienelor – „genul de căcat care dă feminismului o reputație proastă". Nu rezista tentației de a le pune la pământ și deși o făcea bine, Helen îl întreba pe bună dreptate:

– Pentru *cine*? Cine este serios și nu *știe* deja că ellenjamesienele sunt nebune? Nu, Garp, ai făcut asta pentru *ele* – nici măcar pentru Ellen. Ai făcut-o pentru nenorocitele alea de ellenjamesiene! Ai făcut-o ca *să lovești în* ele. Și de ce? Isuse. Peste încă un an nimeni n-o să-și mai amintească de ele – sau de ce-au făcut ceea ce-au făcut. Au reprezentat o *modă*, o modă stupidă, dar n-ai putut să le ignori. *De ce*?

El o asculta morocănos, cu atitudinea previzibilă a cuiva care a avut *dreptate* – cu orice preț. Și, prin urmare, se îndoiește că ar fi putut greși. Un sentiment care-l izola de toată lumea – chiar și de Ellen. Ea era gata să renunțe, îi părea rău că stârnise toată povestea asta.

– Dar ele au început, insista Garp.

Nu chiar. Primul bărbat care a violat pe cineva și a încercat să-i facă rău respectivei persoane ca să nu poată povesti – el a fost cel care a început totul,

a răspuns Ellen James.

– În regulă, a acceptat Garp. În regulă, în regulă.

Adevărul trist al fetei îl jignea. Oare nu dorise el doar s-o apere și nimic mai mult?

Echipa de luptători de la Steering a bătut la sânge Academia Bath în duelul final de la încheierea sezonului, învingând cu 9-2, plasându-se pe locul doi la trofee în turneul din Noua Anglie, și cu un campion individual la categoria 80 de

kilograme, pe care Garp îl pregătise aproape de la început până la sfârșit. Dar sezonul se încheiase; Garp, scriitorul pensionar, avea din nou o grămadă de timp liber.

Se vedea mult cu Roberta. Jucau partide nesfârșite de *squash;* au reușit să facă praf patru rachete în trei luni și degetul mic de la mâna stângă a lui Garp. Garp avea o lovitură de rever neatentă, care s-a făcut vinovată de cele nouă suturi pe șaua nasului Robertei; Roberta nu mai avusese parte de suturi de pe vremea echipei Eagles, motiv ca acum să se văicărească amarnic. Într-o confruntare pe teren, genunchiul lung al Robertei l-a nimerit pe Garp în vintre, drept urmare Garp a șchiopătat timp de-o săptămână.

– Acum, serios vorbind, le-a zis Helen într-o zi. De ce n-aveți voi o legătură d-aia fierbinte? Ar fi mai lipsită de *riscuri.*

Dar Garp și Roberta erau cei mai buni prieteni. Și dacă vreodată se lăsau cuprinși de asemenea patimi – ori Garp, ori Roberta –, imediat o dădeau pe glumă. Pe lângă asta, viața amoroasă a Robertei era organizată la rece; ca orice femeie autentică, punea mare preț pe intimitate. În plus, îi plăcea să conducă Fundația Fields de la Dog's Head Harbor. Roberta își rezerva latura sexuală a ființei ei pentru aventuri, nu rare, dar niciodată excesive, în New York, unde ținea un număr cumpătat de amanți în suspansul vizitelor și al rendez-vous-urilor ei inopinate.

– E singurul mod în care reușesc s-o fac, se confesa ea lui Garp.

– E un mod foarte bun, Roberta, îi zicea Garp. N-are toată lumea același noroc – să beneficieze de această separare a puterilor.

Astfel că jucau și mai mult *squash* și când vremea s-a încălzit, au început să alerge pe șoselele laterale ce duceau de la Steering până la mare. Pe una din aceste șosele, până la

Dog's'Head Harbor aveau de parcurs doar şase mile; adesea alergau între cele două case. Când Roberta îşi avea treburile ei în New York, Garp alerga singur.

Alerga singur, apropiindu-se de jumătatea distanţei între Steering şi Dog's Head Harbor – punct din care o lua înapoi spre Steering – când Saabul alb-murdar l-a depăşit, a părut că încetineşte, apoi a prins din nou viteză şi a dispărut din vedere. Ăsta a fost singurul lucru ciudat la Saabul ăla. Garp alerga pe partea stângă a şoselei, ca să vadă maşinile care se apropiau din faţă; Saabul îl depăşise pe partea dreaptă, pe banda regulamentară – nimic bizar prin urmare.

Garp se gândea la ceea ce urma să citească la Dog's Head Harbor, aşa cum promisese. Îl convinsese Roberta să citească în faţa unui public format din membrele Fundaţiei Fields şi invitatele lor; la urma urmei, el era membrul principal în consiliul de administraţie – şi Roberta organiza adeseori mici concerte şi serate de poezie şi alte asemenea manifestări – dar Garp privea invitaţia cu suspiciune. Nu-i plăcea să citească – mai ales acum, în faţa femeilor; felul în care le înfruntase pe ellenjamesiene provocase răni în sufletele multora dintre ele. Majoritatea femeilor serioase erau desigur de acord cu el, dar majoritatea erau şi suficient de deştepte să recunoască în opiniile sale critice la adresa ellenjamesienelor un fel de răzbunare personală, care depăşea orice logică. Intuiseră un soi de instinct criminal în el – fundamental masculin şi fundamental intolerant. Cu siguranţă că majoritatea femeilor considerau că Garp scrisese adevărul despre ellenjamesiene, dar era oare nevoie să o fi făcut cu atâta duritate? În propria lui terminologie din sala de lupte, Garp se făcea poate vinovat de o duritate câtuşi de puţin necesară. Foarte multe femei priveau cu neîncredere această duritate, încât atunci când citea, chiar şi în faţa unui public amestecat – în colegii mai ales,

unde duritatea nu părea să fie la modă –, Garp resimțea o oarecare antipatie tăcută. El era un bărbat care-și pierduse cumpătul în public; demonstrase că putea fi crud.

Iar Roberta îl sfătuise să nu citească o scenă cu sex. Nu neapărat din pricină că membrele Fundației Fields ar fi fost esențial ostile, dar *erau* precaute, îi spusese Roberta.

– Ai destule alte scene din care să alegi, pe lângă alea cu sex.

Nici el, nici ea nu pomeniseră nimic despre posibilitatea de a avea altceva de citit, ceva *nou*. Și acesta era principalul motiv – anume că nu avea nimic nou – pentru care Garp era tot mai nefericit de invitațiile de a citi, indiferent unde.

Garp a ajuns în vârful colinei, în dreptul fermei de vaci Angus negre – singura colină între Steering și mare – și a trecut în fugă pe lângă indicatorul de două mile. Vedea boturile negre-albastre ale animalelor, întinse spre el ca niște puști cu două țevi instalate pe un zid scund de piatră. Le vorbea întotdeauna vacilor; acum a scos un muget spre ele.

Saabul alb-murdar se apropia de el, astfel că Garp s-a mutat pe marginea colbuită din vârful colinei. Una dintre vaci i-a răspuns cu un muget; altele două s-au retras de lângă zidul de piatră. Saabul nu mergea prea repede – nu părea condus imprudent. Deci nu era nici un motiv evident să se ferească de el.

Doar memoria l-a salvat pe Garp. Scriitorii au o memorie foarte selectivă, și, din fericire pentru Garp, i-a rămas în minte cum încetinise Saabul alb-murdar – când trecuse prima oară pe lângă el, îndreptându-se în direcție opusă – și cum ochii șoferului păruseră să-l iscodească prin oglinda retrovizoare.

Garp și-a întors privirile de la vacile Angus și a văzut mașina silențioasă, cu motorul stins, coborând drept spre el, cu praful învolburându-se în urma siluetei albe și peste capul

încordat și aplecat în față al șoferului. Șoferul, care conducea Saabul drept spre Garp, era imaginea vizuală cea mai apropiată pe care va fi avut-o cândva Garp de felul în care trebuia să *arate* un mitralior de turelă aflat în misiune.

Garp a făcut două salturi spre zidul de piatră și a sărit peste el, fără să bage de seamă gardul electric montat deasupra. A simțit gâdilătura în șold atunci când a atins sârma, dar a reușit să treacă peste gard și peste zid, aterizând pe pajiștea verde și umedă, mozolită și însemnată de baligile ciurdei.

A rămas răstignit pe iarba umedă, a simțit în gâtlejul lui uscat orăcăitul Broscoiului din Adânc cu gustul lui atât de scârbos – a auzit explozia copitelor când cireada Angus s-a îndepărtat bubuind din preajma lui. A auzit impactul dintre piatră și metal, când Saabul alb-murdar s-a izbit de zidul de piatră. Doi bolovani cât capul lui de mari s-au rostogolit leneși lângă el. Un taur Angus cu priviri rău-prevestitoare stătea pregătit de atac, dar claxonul Saabului se înțepenise; probabil că urletul continuu îl făcea să nu se repeadă înainte.

Garp știa că era viu; sângele din gură provenea de la faptul că-și mușcase buza. S-a târât încet de-a lungul zidului până la locul impactului, unde rămăsese înțepenit Saabul. Șoferul – o femeie – își pierduse mai mult decât limba.

Arăta ca o femeie de patruzeci de ani. Motorul Saabului îi ridicase genunchii în jurul tijei strâmbate a volanului. Nu avea inele pe mâinile cu degete scurte și înroșite de iarna sau iernile aspre pe care le îndurase. Marginea portierei de pe partea ei, sau poate rama parbrizului o lovise în față, lăsând două scobituri în tâmplă și-n obraz. Ceea ce făcea ca fața ei să apară asimetrică. Părul castaniu, îmbibat de sânge, era zburlit de vântul cald al verii, care sufla prin gaura unde fusese înainte parbrizul.

Garp știa că era moartă, pentru că s-a uitat în ochii ei. Știa că era o ellenjamesiană, pentru că s-a uitat în gura ei. S-a uitat și în poșetă. A găsit acolo ce se aștepta să găsească, un creion și un carnet. Și multe bilete, mai vechi și mai noi. Pe unul stătea scris:

Bună! Mă numesc...

și așa mai departe. Pe altul:

Tu ai vrut-o.

Garp bănuia că ăsta era biletul pe care intenționa ea să i-l bage sub elasticul însângerat al șortului, după ce-l va fi lăsat mort și mutilat pe marginea șoselei.

Un alt bilet era aproape liric: genul de notiță pe care ziarele nu s-ar da în lături s-o publice și s-o răspublice:

N-am fost niciodată violată și n-am vrut niciodată să fiu. Nu m-am culcat niciodată cu un bărbat, și niciodată n-am vrut s-o fac. Sensul întregii mele vieți a fost acela de a împărtăși suferința lui Ellen James.

Măiculiță Doamne, și-a zis Garp, dar a lăsat biletul ca să fie descoperit de către poliție împreună cu celelalte lucruri. Nu era genul de scriitor sau genul de bărbat care să ascundă mesajele importante – chiar dacă mesajele erau nesăbuite.

Din pricina săriturii peste zidul de piatră și gardul electric, vintrele, lovite deunăzi de Roberta, începuseră din nou să-l doară, cu toate acestea a fost în stare să alerge șonticăit înapoi spre oraș, până l-a pescuit camioneta ce transporta iaurt; Garp și șoferul camionetei s-au dus împreună la poliție să anunțe accidentul.

Când ajunsese camioneta la locul accidentului și înainte să-l ajungă pe Garp din urmă, vacile negre Angus scăpaseră

prin spărtura din zid și dădeau târcoale Saabului alb-murdar, ca niște bocitoare mari, fioroase care înconjoară un înger fragil omorât de-o mașină străină.

Poate că *acela* a fost Broscoiul din Adânc pe care l-am simțit, și-a zis Helen, zăcând trează alături de Garp, care dormea profund. I-a înconjurat trupul cald; s-a cuibărit în mirosul pregnant al propriului ei sex, care se găsea peste tot pe trupul lui. Poate că ellenjamesiana aia moartă fusese Broscoiul din Adânc și acum, gata, s-a dus, și-a spus Helen; l-a strâns pe Garp atât de tare în brațe, încât l-a trezit.

– Ce-i? a întrebat-o el.

Mută ca o ellenjamesiană, Helen i-a cuprins coapsele; dinții ei clănțăneau pe pieptul lui, iar el a îmbrățișat-o și a ținut-o așa până i-a încetat tremurul.

O „purtătoare de cuvânt" din partea ellenjamesienelor a remarcat că ceea ce se întâmplase era un act de violență izolat, fără aprobarea societății ellenjamesienelor, dar în mod evident provocat de „personalitatea tipic masculină, agresivă, violatoare a lui S.M. Garp". Nu-și asumau responsabilitatea pentru acest „act izolat", declarau jamesienele, dar nici nu erau surprinse și nu le părea rău în mod deosebit.

Roberta i-a spus lui Garp că, în circumstanțele date, dacă nu dorea să citească în fața unui public feminin, îl va înțelege. Garp însă a citit în fața membrelor Fundației Fields și a diferitelor lor invitate, la Dog's Head Harbor – un public de mai puțin de o sută de persoane, așezate comod în intimitatea camerei însorite din casa lui Jenny. Le-a citit „Pensiunea Grillparzer", pe care a prezentat-o cu următoarele cuvinte:

– Este primul lucru pe care l-am scris vreodată, și cel mai bun, și nu știu nici măcar cum de am putut născoci așa ceva. Acum știu mai multe despre moarte și nu mai scriu un cuvânt. În povestirea asta sunt unsprezece personaje principale și șapte dintre ele mor; unul înnebunește; unul fuge cu o altă

femeie. Nu vreau să vă dezvălui ce se întâmplă cu celelalte două personaje, dar vă puteți da seama că șansele de a supraviețui acestei povestiri nu sunt prea mari.

Apoi le-a citit povestirea; unele au râs; patru au plâns; s-au auzit multe strănuturi și tusete, poate din pricina umezelii ce provenea de la ocean; nimeni nu s-a ridicat să plece și toată lumea a aplaudat. O femeie mai în vârstă, așezată în spate lângă pian, a dormit profund de la început și până la sfârșit, dar chiar și ea a aplaudat la urmă; s-a trezit din pricina aplauzelor, așa că li s-a alăturat fericită.

S-ar fi zis că evenimentul îl băgase în priză pe Garp. Duncan fusese și el prezent – era povestirea lui preferată din ceea ce scrisese tatăl său (de fapt, unul din puținele lucruri scrise de tatăl său pe care Duncan avusese voie să le citească). Duncan era un tânăr cu mult talent artistic și făcuse peste cincizeci de desene reprezentând personajele și situațiile din povestirea tatălui său, pe care i le-a arătat lui Garp după ce-au ajuns amândoi acasă. Unele desene degajau prospețime și erau foarte simple; altele l-au tulburat pe Garp. Coapsele uscătive ale bătrânului urs, care se revărsau peste monociclul ăla absurd, înghițindu-l; gleznele ca două scobitori ale bunicii, apărând firave și golașe pe sub ușa veceului. Răutatea diavolească din ochii omului-viselor! Frumusețea lascivă a surorii lui *Herr* Theobald („... ca și când viața ei și companionii ei n-au fost niciodată exotici pentru *ea* – ca și când ei n-au făcut altceva decât să regizeze un efort ridicol de reclasificare sortit eșecului"). Și optimismul curajos al omului care nu putea să umble decât în mâini.

– De când faci desenele astea? l-a întrebat Garp pe Duncan; îi venea să plângă de mândru ce era.

Da, l-a umplut de energie. Lui John Wolf i-a propus tipărirea unei ediții speciale, o *carte* cu „Pensiunea Grillparzer", ilustrată de Duncan.

„Povestirea e destul de bună ca să fie o carte în sine, i-a scris Garp lui John Wolf. Şi sunt destul de bine cunoscut acum ca să se vândă. În afară de revistuţa aia neînsemnată şi o antologie sau două, ea n-a fost niciodată publicată cu adevărat. Ca să nu mai spun că desenele sunt minunate! Iar povestirea rezistă şi acum!

Urăsc când un scriitor începe să mizeze pe reputaţia sa – să publice toate căcaturile pe care le are în sertare şi să republice toate vechile căcaturi care ar merita să fie ignorate. Dar nu e cazul acum, John, şi ştii foarte bine că nu e."

John Wolf ştia. Recunoştea că desenele erau proaspete, nesofisticate, dar nu neapărat foarte bune; băiatul nu împlinise treisprezece ani – indiferent de cât de talentat era. John Wolf însă ştia şi să recunoască o idee bună, atunci când i se oferea. Şi ca să fie şi mai sigur, bineînţeles că a supus povestea Testului Secret Jillsy Sloper; povestirea lui Garp şi mai ales desenele lui Duncan au trecut cu brio inspecţia minuţioasă a lui Jillsy. Singura ei rezervă privea faptul că Garp folosea prea multe cuvinte pe care ea nu le cunoştea.

Cartea unui tată şi a fiului său, se gândea John Wolf, ar fi un cadou frumos de Crăciun. Şi blândeţea tristă a poveştii, compasiunea nemărginită şi violenţa benignă vor atenua poate întru câtva tensiunea războiului dintre Garp şi ellenjamesiene.

Vintrele s-au vindecat şi Garp a putut din nou să alerge de la Steering până la mare, cât a fost vara de lungă, dând în fiecare zi din cap a bineţe către vacile meditative; ceea ce-i lega era siguranţa pe care le-o oferea zidul de piatră, încât Garp se simţea pentru totdeauna identificat cu aceste animale masive şi norocoase. Care păşteau fericite şi creşteau fericite. Ca într-o bună zi să fie măcelărite, cât ai clipi. Garp nu se gândea la măcelărirea lor. Sau la a sa. Era doar atent la maşini, dar fără teamă.

– Un act izolat, le-a spus el lui Helen, Robertei și lui Ellen James.

Ele au încuviințat, dar Roberta alerga împreună cu el de câte ori putea. Helen își zicea că se va simți mult mai liniștită atunci când vremea se va răci și el va alerga pe pista de sală din Complexul Miles Seabrook. Sau când va începe din nou antrenamentele la lupte, pentru că atunci nu va mai avea timp să iasă. Saltelele acelea calde și sala capitonată reprezentau un simbol al siguranței pentru Helen Holm, care crescuse într-un asemenea incubator.

Și Garp aștepta cu nerăbdare începutul unui nou sezon de lupte. Ca și apariția ediției tată-și-fiu a *Pensiunii Grillparzer* – o povestire de S.M. Garp, ilustrată de Duncan Garp. În sfârșit, o carte semnată Garp pentru copii *și* adulți! Era ca și cum începea totul de la capăt. Întoarcerea la începuturi și pregătirea pentru un nou start. Ce lume a iluziilor înflorește odată cu ideea de „a porni de la capăt".

Brusc, Garp a început să scrie din nou.

A început prin a scrie o scrisoare către revista care publicase atacul lui la adresa ellenjamesienelor. În scrisoare își cerea scuze pentru vehemența și aroganța observațiilor sale. „Deși cred că Ellen James a fost folosită de către aceste femei, îmi dau seama că *nevoia* de a o folosi pe Ellen James într-un fel sau altul a fost autentică și presantă. Mă simt, desigur, cel puțin parțial răspunzător pentru moartea acelei femei violente, a cărei nevoie era atât de presantă, încât s-a simțit suficient de provocată să mă omoare. Regret."

Desigur că scuzele sunt rareori acceptate de către cei care cred cu adevărat – sau de către cel care crede în binele *pur* sau în răul pur. Ellenjamesienele care au răspuns prin intermediul ziarului erau toate de părere că Garp se temea în mod vădit pentru viața lui; era limpede, spuneau ele, că se temea de șirul nesfârșit de bărbați (sau „persoane") plătiți (sau

„plătite") anume de către ellenjamesiene ca să-i ia urma și să-l omoare. Spuneau că pe lângă faptul că era un porc de bărbat și un agresor de femei, S.M. Garp era în mod clar „un laș și-un căcat diareic fără boașe".

Dacă a avut ocazia să vadă aceste replici, Garp n-a dat nici un semn că i-ar fi păsat; mai curând nu le-a văzut. Dacă scrisese ca să ceară iertare fusese, în principal, din pricina propriului său *scris;* era un act menit să-i cureţe masa de lucru, nu conştiinţa; voia să-şi elibereze mintea de toate trivialităţile cu tăiatul-frunzelor-la-câini şi aranjatul rafturilor, care-i mâncaseră timpul în vreme ce el aştepta să se reapuce serios de scris. Se gândea să încheie pace cu ellenjamesienele şi apoi să le dea uitării, deşi Helen *nu* le putea uita. Ellen James cu atât mai puţin, şi chiar şi Roberta era cu toate simţurile la pândă şi foarte încordată de câte ori ieşea împreună cu Garp.

Într-o bună zi, o zi frumoasă, cam la o milă după ferma de vite, pe când alergau spre mare, Roberta s-a simţit deodată încredinţată că Volkswagenul care se apropia de ei adăpostea un alt viitor asasin; Roberta s-a aruncat brusc asupra lui Garp, prinzându-l de picioare şi răsturnându-l de pe malul înalt al şoselei într-un şanţ noroios aflat la douăsprezece picioare sub ei. Cu o gleznă scrântită, Garp s-a aşezat în fund în noroi şi a început să urle la Roberta. Culegând o piatră de pe jos, Roberta s-a pus în mijlocul drumului, ameninţând să spargă parbrizul maşinii dacă nu opreşte. Volkswagenul era plin de adolescenţi care se întorceau de la o petrecere pe malul mării. Cu greu a reuşit să-i convingă să-l ia pe Garp şi să-l ducă la Infirmeria Jenny Fields.

– Eşti un adevărat *pericol public!* i-a spus Garp Robertei, dar Helen era din cale-afară de fericită că Roberta, cu

instinctul ei de inter pentru loviturile din unghiul mort și pentru pasele scurte, fusese acolo cu Garp.

Glezna scrântită l-a ținut pe Garp departe de șosea timp de două săptămâni, accelerând ritmul scrisului. Lucra la ceea ce el numea „cartea tatălui", sau „cartea taților"; primul din cele trei proiecte pe care le descrisese pe scurt lui John Wolf înainte de a pleca spre Europa – acesta era romanul care urma să poarte titlul *Iluziile tatălui meu.* Deoarece inventa un tată, Garp se simțea mult mai aproape de spiritul imaginației pure, care, după părerea lui, îl stăpânise când scrisese „Pensiunea Grillparzer". Un drum lung, de care făcuse greșeala să se lase îndepărtat. Fusese mult prea impresionat de ceea ce el numea acum „simplele accidente și nenorociri ale vieții cotidiene și traumele firești care rezultă din acestea". Se simțea din nou plin de sine, în stare, parcă, să inventeze orice.

„Tatăl nostru dorea să ducem cu toții o viață mai bună, începea Garp, dar mai bună decât *ce anume* – nici el nu știa prea bine. Nu cred că știa ce era aceea viață; doar că o voia *mai bună.*"

Așa cum făcuse și cu „Pensiunea Grillparzer", el *inventa* o familie – frați, surori, mătuși, un unchi excentric și rău – și asta-i dădea sentimentul că era din nou romancier. Spre încântarea lui, intriga se împlinea.

Serile, Garp le citea cu voce tare lui Ellen James și Helen; uneori stătea și Duncan să asculte, și se întâmpla ca Roberta să rămână la cină și atunci asculta și ea. Dintr-odată, Garp se arăta foarte generos în toate chestiunile ce priveau Fundația Fields. De fapt, ceilalți membri ai Consiliului erau de-a dreptul exasperați de el. Garp voia să-i dea *fiecărei* solicitante câte ceva.

– Pare cinstită, spunea el. Ia uitați ce viață grea a dus. Nu-s destui bani?

– Nu-s destui, dacă-i cheltuim în halul ăsta, spunea Marcia Fox.

– Dacă nu stabilim priorităţi între toate solicitantele astea, suntem pierduţi, zicea Hilma Bloch.

– Pierduţi? se mira Garp. Cum Dumnezeu să *fim* pierduţi?

Peste noapte, li se părea (nu şi Robert) că Garp devenise tipul de liberal cel mai slab de înger: nu mai evalua pe nimeni. Dar el era plin de imaginaţia lui, care născocea istoriile complete şi triste ale familiei sale închipuite; deci plin de compasiune, prin urmare extrem de sensibil la lumea reală.

Comemorarea asasinării lui Jenny Fields şi a funeraliilor neaşteptate ale lui Ernie Holm şi Stewart Percy a trecut repede pentru Garp, care se găsea în toiul regăsitei lui energii creatoare. Apoi a reînceput sezonul luptelor; Helen nu-l mai văzuse niciodată atât de ocupat, atât de concentrat, de prins de muncă. Era iarăşi acel tânăr Garp plin de hotărâre, de care se îndrăgostise ea, şi se simţea atât de atrasă de el, încât adeseori plângea când era singură – fără să ştie de ce. Era prea mult singură; de când Garp era din nou ocupat, Helen îşi dădea seama că stătuse inactivă prea multă vreme. A acceptat propunerea de a se angaja la Steering, pentru ca să poată preda şi să-şi folosească din nou mintea pentru propriile idei.

A învăţat-o pe Ellen James să conducă maşina, astfel că de două ori pe săptămână Ellen se ducea cu maşina la universitate, unde urma un curs de creaţie literară.

– Ellen, familia asta nu-i destul de mare pentru doi scriitori, o tachina Garp.

Cât de mult se bucurau toţi de buna lui dispoziţie! Şi de când lucra şi ea din nou, anxietăţile lui Helen se mai atenuaseră întru câtva.

În lumea aşa cum o vedea Garp, o seară putea fi plină de râsete, iar următoarea dimineaţă se putea dovedi ucigaşă.

Mai târziu vor spune adesea (și Roberta o va spune) că a fost tare bine că S.M. Garp a apucat să vadă prima ediție din *Pensiunea Grillparzer* – ilustrată de Duncan Garp, apărută chiar înainte de Crăciun – înainte să-i fi fost dat să vadă Broscoiul din Adânc.

19

Viața după Garp

Îi plăceau epilogurile, așa după cum ne-a dovedit-o cu „Pensiunea Grillparzer".

„Un epilog, scria Garp, este mai mult decât o numărătoare a cadavrelor. Un epilog, ca formă de împachetare elegantă a trecutului, este în realitate o modalitate de a ne avertiza asupra viitorului."

În acea zi de februarie, Helen l-a auzit la micul dejun spunând bancuri lui Ellen James și lui Duncan; avea aerul că era optimist în ceea ce privea viitorul. Helen a îmbăiat-o pe micuța Jenny Garp, a tamponat-o cu pudră, a uns-o cu cremă pe căpșorul pleșuv și i-a tăiat unghiuțele, după care a îmbrăcat-o în salopeta galbenă de joacă, ce fusese odată a lui Walt. Ajungea până la ea aroma cafelei făcute de Garp și-l auzea pe Garp cum îl îndeamnă pe Duncan să plece mai iute la școală.

– Nu-ți pune căciula *aia*, Duncan, pentru Dumnezeu, spunea Garp. Căciula aia nu ține de cald nici unei păsăruici. Sunt minus douăsprezece afară.

– Sunt *plus* douăsprezece, tată, protesta Duncan.

– În teorie, nu s-a lăsat Garp. Practic, este foarte frig, și cu asta basta.

Probabil că Ellen James intrase între timp în bucătărie pe ușa de la garaj și scrisese un bilet, pentru că Helen l-a auzit pe

Garp spunându-i că vine s-o ajute într-un minut; semn că Ellen nu putea porni maşina.

Apoi, preţ de câteva clipe, s-a aşternut liniştea în casa cea mare; ca de la o mare depărtare, Helen a auzit scârţâitul cizmelor în zăpadă şi huruitul molcom al motorului rece al maşinii.

– Să ai o zi bună! l-a mai auzit pe Garp strigând după Duncan, care probabil ieşise pe alee şi se îndrepta spre şcoală.

– Să fie! a strigat Duncan. Şi tu la fel!

Maşina a pornit; Ellen James se îndrepta spre universitate.

– Fii atentă cum conduci! a strigat Garp în urma ei.

Helen şi-a băut cafeaua de una singură. Uneori, gângurelile cu care îşi vorbea sieşi micuţa Jenny îi aminteau lui Helen de ellenjamesiene – sau de Ellen, când era supărată –, dar nu şi în dimineaţa asta. Fetiţa se juca liniştită cu nişte jucării din plastic. Helen auzea maşina de scris a lui Garp – altceva nimic.

Garp a scris timp de trei ore. Maşina bubuia cât durau trei sau patru paginí, apoi tăcea o vreme atât de lungă, încât lui Helen i se părea că Garp nu mai respira; şi când tocmai începuse să uite ţăcănitul, cufundată în lecturile ei sau în cine ştie ce îndeletnicire cu Jenny, maşina exploda din nou.

La unsprezece treizeci dimineaţa, Helen l-a auzit telefonându-i Robertei Muldoon. Garp voia să facă un meci de *squash* înainte de antrenamentele la lupte, dacă Roberta se putea rupe de „fetele" ei, cum le numea Garp pe membrele Fundaţiei Fields.

– Ce mai fac fetele azi, Roberta? a întrebat Garp.

Dar Roberta nu putea juca. Helen a sesizat dezamăgirea din vocea lui Garp.

Mai târziu, sărmana Roberta va repeta întruna că ar fi *trebuit* să accepte să joace; dacă ar fi jucat, spunea ea, poate că ar fi simţit apropierea momentului – poate ar fi fost în preajmă,

cu toate simţurile la pândă şi încordată, ar fi recunoscut urmele lumii reale, urmele de labe pe care Garp le ignora sau le trecea cu vederea de fiecare dată. Dar Roberta Muldoon nu putea să joace *squash.*

Garp a mai scris timp de o jumătate de oră. Helen ştia că scria o scrisoare; ajunsese să recunoască felul diferit în care bătea la maşină când scria o scrisoare. Îi scria lui John Wolf despre *Iluziile tatălui meu;* era încântat de felul în care curgea povestea. Se plângea de faptul că Roberta îşi lua prea în serios rolul şi îşi pierdea forma fizică; *nicio* muncă administrativă nu merita să i se dedice atâta timp cât îşi pierdea Roberta cu Fundaţia Fields. Garp mai spunea că se aşteptase ca *Pensiunea Grillparzer* să aibă o vânzare proastă; important era că „era o carte minunată" – îi plăcea să se uite la ea, să o dăruiască, şi renaşterea ei însemnase renaşterea lui. Mai spunea că se aştepta la un sezon de lupte mai bun decât cel de anul trecut, deşi îl pierduse pe cel mai bun de la categoria grea, din pricina unei operaţii la un genunchi, iar singurul lui campion din New England absolvise. Spunea că viaţa alături de o persoană care citea atât de mult ca Helen era şi iritantă, şi inspiratoare; voia să-i dea ceva de citit care s-o facă să închidă toate celelalte cărţi.

La prânz a venit să o sărute pe Helen, i-a mângâiat puţin sânii, a sărutat-o pe micuţa Jenny, de multe ori, în timp ce o îmbrăca în costumaşul pentru ieşit afară în zăpadă, pe care-l purtase şi Walt – şi înainte de Walt, chiar şi Duncan apucase să-l poarte o vreme. Garp a dus-o pe Jenny la creşă imediat ce Ellen James s-a întors cu maşina. Apoi Garp s-a dus la *Buster's Snack and Grill,* ca de obicei, ca să-şi bea ceaiul cu miere şi să-şi mănânce mandarina şi banana. Atâta tot era prânzul pe care-l lua înainte de a alerga sau de a începe antrenamentele de luptă; un regim pe care i-l explica unui profesor proaspăt angajat de Catedra de Engleză – un tânăr abia

ieşit de pe băncile colegiului pedagogic şi care adora ceea ce scrisese Garp. Se numea Donald Whitcomb, iar bâlbâiala lui nervoasă îi amintea lui Garp, cu afecţiune, de răposatul domn Tinch şi de ritmul mai rapid în care îi bătea pulsul, încă şi acum, când se gândea la Alice Fletcher.

În ziua aceea anume, Garp dorea să vorbească oricui despre ceea ce scria el, iar tânărul Whitcomb era dornic să asculte. Don Whitcomb îşi va aminti că Garp i-a spus ce simţea atunci când începea un roman.

– E ca atunci când încerci să readuci un mort la viaţă, spunea el. Nu, nu, nu-i corect – mai degrabă e ca atunci când încerci să ţii pe toată lumea în viaţă. Chiar şi pe cei care trebuie să moară până la urmă. Mai ales pe aceştia trebuie să-i ţii în viaţă.

Apoi Garp a găsit o formulare care părea să-i placă în mod deosebit:

– Un romancier este un doctor care nu consultă decât cazurile terminale.

Tânărul Whitcomb era atât de fascinat, încât şi-a notat degrabă vorbele lui.

Mulţi ani mai târziu, biografia pe care o va scrie Whitcomb va fi cea mai invidiată şi mai disprețuită de toţi viitorii biografi. Whitcomb va face observaţia că această „perioadă de înflorire" (cum o numea el) în creaţia lui Garp se datora în realitate sentimentului morţii pe care-l avea Garp. Atentatul asupra vieţii lui, comis de ellenjamesiana din Saabul alb-murdar, susţinea Whitcomb, trezise în Garp acea nevoie stringentă de a scrie din nou. Helen va susţine această teză.

Nu era o idee rea, deşi Garp ar fi râs cu siguranţă de ea. Uitase de-a binelea de ellenjamesiene şi nu mai avea chef să aibă de-a face cu ele. Dar e posibil ca, inconştient, să fi simţit acea nevoie stringentă de care va pomeni tânărul Whitcomb.

In *Buster's Snack and Grill*, Garp l-a ținut ca vrăjit pe Whitcomb, până când s-a făcut ora să meargă la antrenament. Când să iasă (lăsându-l pe Whitcomb în urmă ca să plătească, își va aminti ulterior tânărul cu multă duioșie), Garp a dat nas în nas cu decanul Bodger, care tocmai ieșise din spital după trei zile, din pricina unor probleme cardiace.

– Nu mi-au găsit nimic, s-a plâns Bodger.

– Ți-au găsit măcar inima? l-a întrebat Garp.

Toți trei au râs, decanul, tânărul Whitcomb și Garp. Bodger i-a spus că la spital nu-și luase cu sine decât *Pensiunea Grillparzer* și, pentru că e o carte atât de scurtă, o citise de trei ori de la început și până la sfârșit. O povestire cam sumbră pentru a fi citită în spital, i-a spus Bodger, deși era bucuros să-l informeze că încă nu avusese visul bunicii; prin urmare, știa că mai avea ceva timp de trăit. Îi plăcuse tare mult povestea, a mai zis Bodger.

Whitcomb își va aminti cum s-a fâstâcit Garp atunci, deși în mod evident era încântat de laudele ce i le aducea Bodger. Whitcomb și Bodger i-au făcut semne cu mâna la despărțire. Garp își uitase căciula de schi, dar Bodger i-a spus lui Whitcomb că i-o va aduce el lui Garp – la sala de lupte. Îi plăcea să treacă pe la sală din când în când, i-a mai spus decanul Bodger lui Whitcomb.

– E atât de mult în elementul lui acolo, a zis Bodger.

Donald Whitcomb nu era un fan al luptelor, dar vorbea cu entuziasm despre scrisul lui Garp. Garp era un om cu o energie remarcabilă, au fost de părere amândoi, și tânărul, și bătrânul.

Whitcomb își va aminti că s-a reîntors în mica lui garsonieră, situată într-unul dintre cămine, și a încercat să-și noteze tot ceea ce-l impresionase la Garp; a trebuit să se oprească înainte de a termina, ca să ajungă la cină. Când s-a dus la sala de mese, Whitcomb era unul dintre puținii din

Colegiul Steering care nu auzise nimic despre ceea ce se întâmplase. Cel care l-a oprit pe Whitcomb în prag a fost decanul Bodger – cu pleoapele înroşite şi cu faţa îmbătrânită dintr-odată. Decanul, care-şi lăsase mănuşile la sala de sport, strângea căciula de schi a lui Garp în mâinile sale îngheţate. Când Whitcomb a văzut că decanul încă mai avea căciula lui Garp, a ştiut – chiar înainte de a se uita în ochii lui Bodger – că se întâmplase ceva rău.

Garp şi-a amintit de căciulă de cum a păşit pe aleea înzăpezită care ducea de la *Buster's Snack and Grill* până la complexul Seabrook şi Casa Fields. Dar nu s-a mai întors, ci a intrat imediat în ritmul său de fugă şi a alergat până la sală. Trei minute mai târziu, ajungea acolo cu capul îngheţat; degetele de la picioare îi erau şi ele îngheţate, aşa că, înainte să încalţe pantofii pentru sala de lupte, şi-a încălzit picioarele în cabinetul aburit al medicului.

A stat puţin de vorbă cu luptătorul său de la categoria 70 de kilograme. Băiatul îşi prindea cu leucoplast degetul mic de la mână de inelar, vrând să-l protejeze de ceea ce medicul spunea că era o simplă entorsă. Garp l-a întrebat dacă făcuse radiografie; făcuse, rezultatul era negativ. Garp l-a bătut uşor pe umăr, l-a întrebat dacă se cântărise şi ce greutate avea, s-a încruntat auzind răspunsul – probabil o minciună, dar tot avea cu două kilograme în plus – şi s-a dus să se îmbrace.

În drum spre sală, s-a oprit din nou la cabinet.

– Să-ţi ung urechea cu vaselină, i-a amintit medicul.

Lui Garp începuse să i se zdrenţuiască o ureche din pricina loviturilor primite; vaselina i-o proteja, făcându-i-o alunecoasă. Lui Garp nu-i plăcea să lupte cu cască de protecţie; apărătoarele acelea de urechi nu făcuseră parte din echipamentul obligatoriu pe vremea când fusese el luptător, şi nu vedea nici un rost să poarte aşa ceva tocmai acum.

Până să înceapă propriu-zis antrenamentele, a alergat pe distanța de o milă pe pista de sală, împreună cu luptătorul său de 80 de kilograme. Pe ultima linie dreaptă l-a provocat la un sprint, dar băiatul avea mai mult suflu decât Garp, astfel că l-a întrecut cu șase picioare la linia de sosire. După care Garp s-a „jucat" cu el – drept încălzire – în sala de lupte. L-a pus pe puști la podea cu ușurință, de cinci sau șase ori, apoi l-a călărit în jurul saltelei timp de aproximativ cinci minute – mă rog, până când băiatul a dat semne de oboseală. Pe urmă au schimbat rolurile – Garp l-a lăsat pe băiat să-l pună la podea în timp ce el se apăra sub trupul lui. Dar Garp avea unul din mușchii spatelui prea încordat, din care pricină nu putea să se întindă atât cât trebuia, astfel că i-a spus băiatului să se joace cu altcineva. S-a retras la perete și a rămas acolo, rezemat de saltele, transpirând fericit și uitându-se cum se umplea sala cu băieții din echipa lui.

I-a lăsat să se încălzească fiecare în legea lui – ura gimnastica de încălzire organizată – înainte să le demonstreze exercițiul pe care dorea să-l practice cu ei.

– Alegeți-vă partenerii, alegeți-vă partenerii, le-a cerut el mecanic, adăugând: Eric? I-ați un partener mai *dur*, Eric, altfel o să lucrezi cu mine.

Eric, din categoria 65 de kilograme, avea obiceiul să se asocieze în timpul exercițiilor cu unul inferior lui ca greutate, din categoria 60 de kilograme, care era de fapt colegul lui de cameră și cel mai bun prieten.

Când a intrat Helen în sală, temperatura depășea 30° și continua să crească. Băieții încleștați pe saltele răsuflau deja din greu. Garp era concentrat pe cronometrul din mâna lui.

– Mai aveți un minut! a urlat Garp.

Când a trecut Helen pe lângă el, Garp avea fluierul în gură – așa că ea nu l-a sărutat.

Helen îşi va aminti de acel fluier şi de faptul că nu-l sărutase, tot restul vieţii ei – care va fi lungă.

Helen s-a retras în colţul ei obişnuit, unde nu era pericol să se prăbuşească vreun băiat peste ea. Şi-a deschis cartea. Ochelarii i s-au aburit; i-a şters. Avea ochelarii pe nas când a intrat infirmiera în sală, uşa aflându-se tocmai în partea opusă colţului în care şedea Helen. Dar Helen nu-şi ridica niciodată ochii de pe carte, decât atunci când cădea cineva pe saltea cu prea mult zgomot sau când răsuna un ţipăt de durere. Infirmiera a închis uşa în urma ei şi a înaintat repede pe lângă trupurile zvârcolite, spre Garp, care stătea cu cronometrul în mână şi fluierul în gură. Garp a scos fluierul din gură şi a urlat:

– Cincisprezece secunde!

Numai atâta timp îi mai rămăsese şi *lui*. Garp a băgat din nou fluierul în gură şi s-a pregătit să fluiere.

Când a zărit-o pe infirmieră, a crezut că era acea infirmieră plină de bunătate, pe nume Dotty, care-l ajutase să scape de la primele funeralii feministe. O confunda din pricina părului de un cenuşiu închis şi împletit într-o coadă răsucită ca o frânghie în jurul capului – o perucă, desigur. Infirmiera i-a zâmbit. Probabil că Garp nu se simţea cu nimeni altcineva atât de confortabil pe cât se simţea cu o infirmieră; i-a zâmbit şi el, apoi s-a uitat la cronometru; zece secunde.

Când şi-a ridicat din nou privirile spre infirmieră, a văzut puşca. Tocmai se gândea la mama lui, la Jenny Fields, şi la cum trebuie că arătase ea când intrase în sala de lupte, cu mai puţin de douăzeci de ani în urmă. Pe atunci era mai tânără decât infirmiera asta, îşi spunea el. Dacă Helen şi-ar fi ridicat privirile din carte şi ar fi văzut-o pe infirmieră, probabil că s-ar fi amăgit din nou cu gândul că mama ei dispărută se hotărâse în sfârşit să iasă din ascunzătoare.

Când a văzut puşca, Garp a mai observat că uniforma nu era o uniformă autentică de infirmieră; că era o Jenny Fields Original, cu acea inimă roşie caracteristică brodată pe un sân. Abia atunci a băgat de seamă sânii infirmierei – mici, dar prea tari şi săltaţi tinereşte pentru o femeie cu părul cărunt; iar coapsele îi erau prea înguste, picioarele prea feciorelnice. Uitându-se din nou la faţa ei, a sesizat trăsăturile familiare: maxilarul pătrat pe care Midge Steering îl dăruise tuturor copiilor ei, fruntea teşită moştenită de la Tocană Grasă. Combinaţia aceasta conferea tuturor capetelor Percy forma unor vase de război agresive.

Prima împuşcătură i-a scos lui Garp fluierul din gură cu un *triuuuu!* ascuţit şi i-a aruncat cât colo cronometrul din mână. Garp a căzut în fund. Salteaua era caldă. Glonţul îi pătrunsese prin stomac şi se cuibărise în coloană. Rămăseseră mai puţin de cinci secunde pe cadranul cronometrului când Bainbridge Percy a tras a doua oară; glonţul s-a izbit de pieptul lui Garp şi l-a proiectat, aşa cum era aşezat în fund, până în peretele capitonat. Stupefiaţi, luptătorii, care erau toţi băieţi, păreau incapabili să facă vreo mişcare. Helen a fost cea care-a trântit-o pe Pooh Percy pe saltea şi a împiedicat-o să mai tragă o dată.

Ţipetele lui Helen i-a dezmeticit pe băieţi. Unul dintre ei, un greu, a ţintuit-o pe Pooh Percy cu burta de saltea şi i-a smuls de sub ea mâna în care ţinea puşca; zvâcnindu-şi cotul, a lovit-o fără să vrea pe Helen în gură, despicându-i buzele, dar Helen nici n-a simţit lovitura. Greul de 70 de kilograme, cel cu degetele lipite cu leucoplast şi aflat abia la începutul carierei sportive, i-a scos lui Pooh Percy puşca din mână, după ce i-a rupt degetul mare.

În momentul în care osul a făcut *pac*, Pooh Percy a ţipat; chiar şi Garp a văzut ce se alesese de ea – operaţia chirurgicală trebuie să fi fost de dată recentă. În gura deschisă şi ţipă-

toare a lui Pooh Percy, oricine aflat în apropiere putea vedea grămada neagră de suturi, ca niște furnici îngrămădite pe ciotul a ceea ce fusese odată limba ei. Luptătorul era atât de speriat de Pooh, încât a apăsat-o prea tare și i-a frânt o coastă; recenta nebunie a lui Bainbridge Percy – aceea de a deveni o ellenjamesiană – îi provoca în mod sigur suferințe mari.

– Oci! a țipat ea. Oci nenoociți!

„Oci nenorociți" însemna porci nenorociți, dar trebuia să fii o ellenjamesiană ca să mai pricepi ce spunea Pooh Percy.

Greul ținea pușca la o lungime de braț depărtare, îndreptată spre saltea și spre un colț gol al sălii de lupte.

– Oc! a râgâit Pooh spre el, dar băiatul, tremurând tot, se uita holbat la antrenorul său.

Helen îl sprijinea pe Garp; începuse să alunece pe perete la vale. Garp nu putea vorbi, știa asta; nu simțea nimic, nu putea atinge nimic. Nu avea decât simțul ascuțit al mirosului, ochii încă văzători și memoria lui vie.

Singura dată în viața lui când era bucuros că pe Duncan nu-l interesau luptele. Datorită faptului că-i plăcea înotul, Duncan nu avusese ocazia să asiste la această scenă; Garp știa că Duncan ori tocmai ieșea de la școală, ori se găsea deja la bazin.

Îi părea rău pentru Helen – că era acolo –, dar era fericit că mirosul trupului ei se găsea atât de aproape. Îl savura printre celelalte mirosuri intime din sala de lupte de la Steering. Dacă ar fi putut vorbi, i-ar fi spus lui Helen să nu se mai teamă de Broscoiul din Adânc. Era surprins să constate că Broscoiul din Adânc nu era o ființă străină, nici măcar misterioasă; Broscoiul din Adânc era cineva foarte familiar – mai că ar fi zis că-l cunoștea de când lumea, ca și când crescuse împreună cu el. Era îmbietor, ca și saltelele calde din sala de lupte; avea mirosul transpirației băieților curați – și al lui Helen, prima și ultima femeie pe care a iubit-o Garp.

Broscoiul din Adânc, în sfârşit Garp înţelegea asta, putea chiar să arate ca o infirmieră: o persoană familiarizată cu moartea şi antrenată să reacţioneze practic la orice durere.

Când decanul Bodger a deschis uşa de la sala de lupte ţinând în mână căciula de schi a lui Garp, Garp era convins că decanul venise, încă o dată, ca să organizeze echipa de salvare – să prindă trupul care cădea din anexa infirmeriei, de la patru etaje deasupra lumii ferite de primejdii. Garp ştia că decanul Bodger va face tot ce-i va sta în putinţă ca să fie de folos; Garp i-a zâmbit recunoscător şi i-a zâmbit şi lui Helen – şi luptătorilor săi; unii dintre ei plângeau. Garp s-a uitat cu drag la luptătorul său de 70 de kilograme, care-o strivea pe Pooh Percy de saltea; ştia cât de greu avea să fie sezonul ăsta pentru bietul băiat dolofan.

S-a uitat la Helen; nu-şi putea mişca decât ochii. A văzut că Helen încerca să-i zâmbească. A încercat să-i dea curaj din priviri: nu-ţi face griji – ce dacă nu există viaţă după moarte? Există viaţă după Garp, crede-mă. Chiar dacă nu există decât moarte după moarte (după moarte), fii recunoscătoare pentru micile favoruri – uneori există naştere după sex, de pildă. Şi, dacă eşti foarte norocos, uneori există sex după naştere! Assa e, cum ar fi spus Alice Fletcher. Şi dacă ai zile de trăit, mai spuneau ochii lui Garp, există speranţa că vei avea energie. Şi nu uita niciodată că există memorie, Helen, spuneau ochii lui.

„În lumea văzută de Garp, va scrie tânărul Donald Whitcomb, suntem obligaţi să ţinem minte totul."

Garp a murit înainte să apuce ei să-l scoată din sala de lupte. Avea treizeci şi trei de ani, aceeaşi vârstă ca şi Helen. Ellen James tocmai împlinise douăzeci. Duncan avea treisprezece ani. Micuţa Jenny Garp mergea pe trei. Walt ar fi avut opt.

Vestea despre moartea lui Garp a impulsionat publicarea imediată a unei a treia și a unei a patra ediții a cărții tatălui-și-fiului, *Pensiunea Grillparzer*. Timp de un weekend foarte lung, John Wolf a băut de-a stins și s-a gândit foarte serios să se retragă din activitatea editorială; uneori i se făcea greață când vedea cum o moarte violentă era atât de profitabilă pentru afaceri. Singura mângâiere era că știa cum ar fi primit Garp vestea. Nici măcar Garp nu și-ar fi putut imagina că propria lui moarte va fi mai *bună* decât sinuciderea pentru a-i consolida reputația de scriitor serios și faima. Un rezultat destul de bun pentru cineva care, la treizeci și trei de ani, a scris o povestire bună și poate un roman și jumătate bune din trei publicate. Maniera neobișnuită a lui Garp de a muri era, de fapt, atât de perfectă, încât John Wolf s-a văzut nevoit să zâmbească, imaginându-și cât de încântat ar fi fost Garp de ea. O moarte, își spunea Wolf, care prin violența, stupizenia și inutilitatea ei – o moarte comică, urâtă și bizară – sublinia tot ceea ce scrisese Garp despre felul în care funcționează lumea. Era o scenă a morții, i-a spus John Wolf lui Jillsy Sloper, pe care numai Garp ar fi putut-o scrie.

Helen va observa cu amărăciune, dar numai o dată, că moartea lui Garp era în realitate un fel de sinucidere, la urma urmei.

– În sensul în care întreaga lui *viață* a fost o sinucidere, a spus ea pe un ton misterios.

Ceea ce voia ea să spună, va explica Helen ulterior, era că „îi supăra prea tare pe oameni".

Pe Pooh Percy o supărase prea tare; cel puțin acest lucru era limpede.

Pe alții i-a făcut să-i aducă omagii, mărunte și ciudate. Cimitirul Colegiului Steering a avut onoarea să-i găzduiască piatra funerară, dacă nu trupul neînsuflețit; ca și în cazul mamei lui, cadavrul lui Garp a fost dăruit științelor

medicale. Un alt omagiu adus de Colegiul Steering a fost acela că una dintre clădirile campusului, rămasă nebotezată, a primit numele lui. Asta a fost ideea bătrânului decan Bodger. Dacă exista o infirmerie Jenny Fields, susținea bunul decan, atunci trebuie să existe și o Anexă Garp a Infirmeriei.

În anii ce vor urma, destinațiile acestor clădiri se vor modifica întru câtva, deși, ca nume, vor rămâne Infirmeria Fields și Anexa Garp. Infirmeria Fields va deveni într-o bună zi vechea aripă a noului Complex Clinic și de Laboratoare Steering; Anexa Garp va deveni o clădire folosită în special ca depozit – un fel de magazie pentru articole medicale, de bucătărie și didactice; în caz de nevoie va servi drept anexă pentru situații de epidemie. Desigur, nu mai erau chiar atât de multe epidemii. Probabil că lui Garp i-ar fi plăcut ideea de a exista o clădire de depozitare care să poarte numele lui. Odată scrisese că un roman este „doar un spațiu de depozitare – a tuturor lucrurilor pline de sens pe care un romancier nu este în stare să le folosească în viața lui".

I-ar fi plăcut și ideea unui epilog – deci iată un epilog care „să ne avertizeze asupra viitorului", cum l-ar fi imaginat S.M. Garp.

ALICE și HARRISON FLETCHER vor rămâne căsătoriți până la capătul capătului – în parte, căsătoria lor a durat din pricina dificultății lui Alice de a termina ceva, indiferent ce. Fiica lor, singurul copil, va cânta la violoncel – instrumentul acela mare și incomod și cu voce mătăsoasă – cu atâta grație, încât sunetul pur și profund va agrava defectul de vorbire al lui Alice timp de ore întregi după fiecare concert. Harrison, care la un moment dat a obținut un alt post, pe care-l va păstra, se va dezbăra de atracția lui pentru studentele mai drăguțe cam la vremea la care fiica lui talentată va fi început să se afirme ca o muziciană serioasă.

Alice, care nu-şi va încheia niciodată al doilea roman şi nici al treilea sau al patrulea, nu va avea nici un al doilea copil. Va rămâne fluentă şi curgătoare pe pagină şi agonizantă în vorbire. Alice nu se va mai ataşa de „alţi bărbaţi" aşa cum s-a ataşat de Garp; chiar şi în amintirea ei el va rămâne o pasiune suficient de puternică să o împiedice să se apropie prea mult de Helen. Cât despre vechea afecţiune a lui Harry faţă de Helen, ea va părea să se stingă puţin câte puţin cu fiecare pasiune furtunoasă şi iute trecătoare, până când Fletcherii vor ajunge să aibă doar rare contacte cu membrii rămaşi în viaţă ai familiei Garp.

S-a întâmplat ca odată Duncan să o întâlnească pe fiica familiei Fletcher în New York, după primul ei solo de violoncel în oraşul acela periculos; Duncan a invitat-o la cină.

– Seamănă cu mama lui? a întrebat-o apoi Harrison.

– Nu-mi amintesc de ea foarte bine, a răspuns fata.

– Ţi-a făcut *avansuri?* a vrut să ştie Alice.

– Nu *cred,* a răspuns fiica, al cărei prim partener şi cel mai iubit va fi întotdeauna violoncelul acela cu coapse mari.

Harrison şi Alice Fletcher vor muri în plină vârstă a maturităţii, atunci când avionul lor – cu destinaţia Martinica – se va prăbuşi chiar în ajunul Crăciunului. Unul dintre studenţii lui Harrison îi dusese la aeroport.

– Dacă trăiessi în New England, îi spusese Alice studentului respectiv, îssi essi dator o vacanssă la ssoare. Corect, Harrisson?

Helen întotdeauna a considerat că Alice era „puţin zănatecă".

HELEN HOLM, care tot restul vieţii ei va fi cunoscută drept Helen Garp, va trăi încă mult, mult timp. O femeie suplă, îmbrăcată în negru, cu un chip fermecător şi o exprimare precisă, va avea parte de mulţi iubiţi, dar nu se va mai

căsători niciodată. Fiecare iubit trebuia să suporte prezența lui Garp – nu numai în memoria mereu vie a lui Helen, dar și în obiectele ca atare, cu care se înconjura Helen în casa Steering pe care arareori o părăsea: de exemplu, cărțile lui Garp și toate fotografiile pe care i le făcuse Duncan, și chiar și trofeele de luptător ale lui Garp.

Helen susținea că nu-l va putea niciodată ierta pe Garp pentru că a murit atât de tânăr și a lăsat-o să trăiască atâta amar de viață de una singură – în plus, o mai și răsfățase, susținea ea, ca să nu se mai poată gândi vreodată cu seriozitate la un mariaj cu altcineva.

Helen va deveni una dintre cele mai respectate profesoare pe care le-a avut vreodată Colegiul Steering, deși nu-și va pierde niciodată sarcasmul în ceea ce privea locul respectiv. Avea câțiva prieteni în campus, deși foarte puțini: bătrânul decan Bodger, până la moartea lui, și tânărul erudit Donald Whitcomb, care va fi tot atât de fermecat de Helen pe cât l-a fermecat dintotdeauna opera lui Garp. Și mai era o femeie, o sculptoriță, care locuia în campus – Roberta a fost cea care le-a făcut cunoștință.

John Wolf va rămâne pe viață prietenul lui Helen, pe care Helen îl va ierta încetul cu încetul, dar niciodată pe de-a-ntregul, pentru faptul că a devenit un editor de succes prin aceea că a făcut din Garp un scriitor de succes. Helen și Roberta au rămas apropiate. Helen o însoțea uneori în faimoasele ei escapade în New York. Pe măsură ce vor îmbătrâni și vor deveni tot mai excentrice, se vor face vinovate mulți ani de o atitudine dominatoare asupra Fundației Fields. De fapt, comentariile lor spirituale la adresa lumii exterioare vor deveni un fel de atracție turistică la Dog's Head Harbor; uneori, când Helen se va simți singură și se va plictisi la Steering – după ce copiii ei vor fi crescut și-și vor fi rostuit propriile vieți în alte părți –, ea se va duce să stea cu Roberta,

în casa lui Jenny Fields. Acolo va fi mereu o atmosferă veselă. După moartea Robertei, Helen va părea că a îmbătrânit cu douăzeci de ani.

Foarte târziu în viaţă, şi doar după ce se va fi plâns lui Duncan că a supravieţuit tuturor contemporanilor ei favoriţi – Helen Holm va fi lovită dintr-odată de o boală care afectează mucoasele organismului uman. Va muri în somn.

Va fi supravieţuit cu succes multor biografi rapace, care nu aşteptau decât moartea ei, ca să se repeadă în ceea ce rămăsese de pe urma lui Garp. Ea i-a apărat scrisorile, manuscrisul neterminat al romanului *Iluziile tatălui meu*, aproape toate jurnalele şi caietele de însemnări. Tuturor potenţialilor biografi ea le răspundea exact aşa cum le-ar fi răspuns şi *el:* „Citiţi opera. Daţi uitării viaţa".

Ea însăşi va fi scris o serie de articole apreciate în domeniul ei de activitate. Unul se numea „Instinctul aventurierului în naraţiune". Era un studiu comparativ despre tehnica narativă a lui Joseph Conrad şi a Virginiei Woolf.

Helen s-a considerat întotdeauna o văduvă rămasă cu *trei* copii – Duncan, micuţa Jenny şi Ellen James, care toţi îi vor supravieţui şi vor plânge amarnic la moartea ei. Fuseseră prea tineri şi prea năuciţi ca să plângă la fel de mult la moartea lui Garp.

DECANUL BODGER, care a plâns aproape tot atât de mult ca şi Helen la moartea lui Garp, va rămâne la fel de credincios ca un pit bull şi la fel de tenace. Multă vreme după pensionare va continua să bântuie campusul Steering în timpul nopţii, insomniac, surprinzând din când în când îndrăgostiţi care se furişau pe alei şi se îmbrăţişau pe pământul moale de sub tufişuri, de-a lungul minunatelor clădiri vechi, şi aşa mai departe.

Bodger va rămâne activ la Steering până în anul în care va absolvi Duncan Garp.

– L-am văzut pe tatăl tău absolvind, băiete, îi va spune el lui Duncan. O să te văd și pe tine absolvind, și dac-or să mă lase, o s-o văd și pe sora ta.

Dar în cele din urmă îl vor obliga să se pensioneze; printre motivele invocate de ei vor fi obiceiul lui de a vorbi de unul singur în timpul slujbei și arestările bizare în miez de noapte ale băieților și fetelor, prinși afară după ora stingerii. Un alt motiv va fi acea idee fixă a lui: anume că el pe Garp l-a prins în brațe – într-o noapte, cu mulți ani în urmă – și nu pe un guguștiuc. Bodger va refuza să se mute din campus, chiar și după pensionare, și în ciuda – sau poate din cauza – acestei îndărătnicii a sale, el va deveni cel mai stimat *profesor emeritus* al campusului. Îl vor scoate din bârlog la toate ceremoniile colegiului; îl vor duce cu de-a sila sus pe scenă, îl vor prezenta celor care nu știau cine este și apoi îl vor duce înapoi în bârlog. Poate tocmai pentru că puteau să-l expună în asemenea ocazii deosebite, îi vor tolera comportamentul bizar; mult după ce va fi împlinit șaptezeci de ani, Bodger va fi, de exemplu, convins – uneori săptămâni la rând – că tot el *este* decanul.

– Și chiar *ești* decan, îi plăcea lui Helen să-l tachineze.

– Bineînțeles că sunt! tuna Bodger.

Se vor întâlni adesea, și pe măsură ce surzenia lui Bodger se va accentua, el va fi tot mai mult văzut la brațul lui Ellen James, o tânără drăguță care avea felul ei de a vorbi cu oamenii care nu auzeau.

Decanul Bodger va rămâne fidel chiar și echipei de luptători de la Steering, ai căror ani de glorie se vor șterge curând din memoria multora. Luptătorii nu vor mai avea niciodată un antrenor de talia lui Ernie Holm și nici măcar de-a lui Garp. Vor deveni o echipă învinsă, dar Bodger îi va susține

întotdeauna, urlând până în ultima rundă la bietul băiat din echipa Steering, trântit la podea și aproape țintuit acolo.

Tocmai la un meci din ăsta avea să moară Bodger. La categoria greilor – un scor neobișnuit de strâns – greul de la Steering se zvârcolea pe saltea cu rivalul său la fel de epuizat ca și el; ca niște pui de balenă aruncați pe țărm, încercau să găsească mișcarea potrivită pentru a obține punctul câștigător, în timp ce cronometrul se apropia de momentul zero.

– Cincisprezece secunde! a bubuit arbitrul.

Băiatul voluminos și-a încordat toate puterile. Bodger s-a ridicat de pe bancă, a bătut cu piciorul în podea și l-a îndemnat:

– *Gott!* un strigăt strident, scăpat fără voia lui în germană.

La terminarea meciului, după ce s-au golit tribunele, în sală nu mai rămăsese decât decanul pensionar – mort, pe locul său. Lui Helen îi va trebui multă vreme până va reuși să-l facă pe tânărul și sensibilul Whitcomb să-și stăpânească durerea pricinuită de pierderea lui Bodger.

DONALD WHITCOMB nu se va culca niciodată cu Helen, în ciuda bârfelor care circulau printre viitorii biografi, nerăbdători să pună mâna pe proprietatea și văduva lui Garp. Whitcomb va trăi ca un călugăr toată viața lui, ascuns la Colegiul Steering. Norocul a făcut să-l fi descoperit pe Garp acolo, cu foarte puțin timp înainte de moartea lui, și tot norocul a făcut ca Helen să-l accepte ca prieten și să aibă grijă de el. Helen era încredințată că Whitcomb îl adora pe soțul ei, poate chiar cu mai puțin discernământ critic decât ea.

Sărmanul Whitcomb va rămâne întotdeauna cunoscut drept „tânărul Whitcomb", deși nu va rămâne veșnic tânăr. Pe fața lui nu va crește niciodată barba, obrajii lui vor fi întotdeauna îmbujorați – sub claia lui de păr castaniu, apoi cărunt și în sfârșit alb ca zăpada. Vocea lui va fi mereu acel falset bâlbâit și pătimaș; mâinile lui vor fi într-o continuă frământare.

Dar el va fi acela căruia Helen îi va încredința documentele familiei și cele literare.

El va fi biograful lui Garp. Helen va citi totul, mai puțin ultimul capitol, pentru care Whitcomb va aștepta ani de zile ca să-l scrie; va fi capitolul închinat ei. Whitcomb a fost exegetul cu E mare al lui Garp, autoritatea supremă în materie de Garp. Avea acea umilință caracteristică oricărui biograf, obișnuia Duncan să spună în glumă. Era un biograf bun din punctul de vedere al familiei Garp; Whitcomb credea în tot ce-i spunea Helen – credea în toate însemnările rămase de la Garp – sau toate însemnările despre care Helen *îi* spunea că le lăsase Garp.

„Viața, scria odată Garp, nu este din păcate structurată ca un roman bun de modă veche. În viață, sfârșitul se petrece atunci când cei care trebuie să-și dea duhul și-au dat duhul. Tot ce mai rămâne sunt amintirile. Dar chiar și nihilistul are amintiri."

Whitcomb îl iubea pe Garp până și în ceea ce avea el mai excentric și mai neobișnuit și mai ostentativ.

Printre notele lui Garp, Helen a găsit următorul text:

„Indiferent care ar fi blestematele mele de cuvinte de pe urmă, vă rog să spuneți că au fost acestea: «Am știut întotdeauna că a căuta cu orice preț perfecțiunea este o deprindere fatală»."

Donald Whitcomb, care-l iubea pe Garp fără nici o reținere – cum numai câinii și copiii o pot face –, era de părere că într-adevăr acestea au fost cuvintele cele de pe urmă ale lui Garp.

– Dacă asta e părerea lui Whitcomb, înseamnă că așa e, va spune Duncan întotdeauna.

Jenny Garp și Ellen James erau și ele de acord cu această opinie.

E o chestiune de familie aceea de a-l feri pe Garp de biografi,

va scrie Ellen James.

– Şi de ce n-ar fi aşa? întreba Jenny Garp. Ce datorează el *publicului?* El a spus întotdeauna că nu era recunoscător decât pentru ceea ce-au creat alţi artişti, şi faţă de cei care-l *iubeau.*

Prin urmare, cine merită o bucăţică din el acum?

va scrie Ellen James.

Donald Whitcomb a respectat cu sfinţenie până şi ultima dorinţă a lui Helen. Deşi Helen era bătrână, boala ei a lovit-o pe neaşteptate, drept care Whitcomb a fost acela care a trebuit să-i apere ultima ei dorinţă de pe patul de moarte. Helen nu voia să fie înmormântată în cimitirul Colegiului Steering, alături de Garp şi Jenny, tatăl ei şi Tocană Grasă – şi toţi ceilalţi. Ea se mulţumea cu cimitirul *oraşului,* a spus ea. Nu voia nici să-şi doneze corpul neînsufleţit în folosul medicinii; fiind atât de bătrână, era sigură că nu mai rămăsese prea mult din organismul ei care să mai fie de vreun folos omenirii. Voia să fie incinerată, i-a spus ea lui Whitcomb, iar cenuşa să rămână proprietatea lui Duncan, a lui Jenny Garp şi a lui Ellen James. După ce vor fi îngropat o parte din cenuşă, vor putea face orice vor voi cu restul, dar în nici un caz să n-o împrăştie nicăieri pe teritoriul Colegiului Steering. Să fie ea a dracului, i-a spus Helen lui Whitcomb, de-o să pună acum Colegiul Steering – care nu admitea eleve pe vremea ei – mâna pe vreo parte cât de mică din ea.

Pe piatra funerară din cimitirul oraşului, i-a spus ea lui Whitcomb, va scrie simplu că ea a fost Helen Holm, fiica antrenorului Ernie Holm, şi că n-a fost lăsată să urmeze cursurile Colegiului Steering pentru că era fată; după care va scrie că ea a fost soţia iubitoare a romancierului S.M. Garp, a cărui

piatră funerară putea fi văzută în cimitirul Colegiului Steering, pentru că el era băiat.

Whitcomb i-a îndeplinit cu sfințenie dorința, care l-a amuzat mai ales pe Duncan.

– Cum i-ar mai fi plăcut tatii *chestia asta!* spunea Duncan. Măiculiță, parcă-l aud.

Cât ar mai fi aplaudat Jenny Fields hotărârea lui Helen – nu încetau Jenny Garp și Ellen James să spună.

ELLEN JAMES va deveni scriitoare. Era o scriitoare „autentică", așa cum intuise Garp. Cei doi mentori ai ei – Garp și fantoma mamei lui, Jenny Fields – se vor dovedi oarecum prea copleșitori pentru ea, și din pricina lor nu va scrie multă ficțiune sau nonficțiune. Va deveni o foarte bună poetă – deși, desigur, nu se va bucura de un public cititor prea numeros.

Prima ei carte de poezii absolut minunate, *Discursuri pentru plante și animale*, i-ar fi umplut de mândrie pe Garp și Jenny Fields; Helen a fost foarte mândră de ea – erau prietene foarte bune, în plus erau apropiate, așa ca orice mamă și fiică.

Ellen James va supraviețui ellenjamesienelor, desigur. Asasinarea lui Garp le va împinge tot mai mult în afund, iar ocazionalele lor ieșiri la suprafață în decursul anilor vor fi disimulate și foarte jenate.

Bună! sunt mută,

lămureau bilețelele lor. Sau:

Am avut un accident – nu pot vorbi. Dar scriu bine, după cum vezi.

– Nu ești cumva o Ellen Cum-le-cheamă? erau întrebate din când în când.

O ce?

Cele mai oneste dintre ele răspundeau:

Nu. Acum nu.

Acum erau doar femei care nu puteau vorbi. Fără ostentaţie, multe dintre ele se străduiau să descopere ce *puteau* face. Majoritatea dintre ele au învăţat, în mod constructiv, să-i ajute pe cei care nu erau în stare să facă ceva. Se dovedeau foarte pricepute în a-i ajuta pe cei dezavantajaţi de soartă şi pe cei care îşi plângeau prea mult de milă. Din ce în ce mai multe renunţau la etichetele pe care singure şi le aplicaseră şi rând pe rând aceste femei nevorbitoare au început să-şi inventeze alte formule sub care să apară în public.

Unele chiar au izbutit să câştige burse ale Fundaţiei Fields pentru proiecte personale.

Şi mai erau şi din cele care au continuat să fie ellenjamesiene într-o lume care curând avea să uite ce era aceea o ellenjamesiană. Unii oameni credeau că ellenjamesienele formau o bandă de ucigaşe care apăruseră, pentru o perioadă scurtă de timp, la mijlocul secolului. Alţii, în mod ironic, le confundau cu aceia împotriva cărora protestaseră iniţial ellenjamesienele: violatorii. O ellenjamesiană i-a scris lui Ellen James că a încetat să fie o ellenjamesiană după ce-a întrebat o puştoaică dacă ştia ce era aceea o ellenjamesiană.

– Cineva care violează băieţei? a întrebat fetiţa la rândul ei.

Exista de asemenea un roman, prost dar foarte căutat, care a fost publicat cam la două luni după asasinarea lui Garp. Scris în numai trei săptămâni şi publicat în cinci, romanul *Confesiunile unei ellenjamesiene* le-a făcut pe ellenjamesiene să-şi iasă şi mai mult din minţi sau chiar să se ascundă de tot. Autorul era un bărbat, desigur. Romanul dinainte se numise *Confesiunile unui rege al pornografiei*, iar cel

şi mai dinainte, *Confesiunile unui negustor de copii sclavi.* Şi aşa mai departe. Autorul era un tip viclean şi rău, care la fiecare şase luni îşi schimba identitatea.

Una dintre glumele din *Confesiunile unei ellenjamesiene,* exagerat de plină de cruzime, era aceea că a imaginat în rolul de eroină-narator o lesbiană care nu-şi dă seama decât *după* ce şi-a tăiat limba că, prin acest gest, nu mai este dorită ca *amantă.*

Popularitatea de care se bucura această literatură de tejghea le-a făcut pe unele ellenjamesiene să moară de ruşine. De fapt, au fost cazuri clare de sinucidere. „*Întotdeauna* există cazuri de sinucidere printre cei care nu sunt în stare să spună ce doresc", scrisese Garp odată.

Dar, într-un târziu, Ellen James le-a căutat pe ellenjamesienele astea şi s-a împrietenit cu ele. Era de părere că aşa ar fi făcut şi Jenny Fields. Împreună cu Roberta Muldoon a început să citească poezie în public. Cu vocea ei tunătoare, Roberta citea poemele lui Ellen, în vreme ce Ellen şedea lângă ea, cu aerul că tare şi-ar fi dorit să-şi poată citi singură poemele. Iniţiativa lor a scos din bârlog multe ellenjamesiene care îşi doreau să fi putut şi *ele* vorbi. Câteva dintre acestea s-au împrietenit cu Ellen James.

Ellen James nu se va căsători niciodată. Poate că a avut relaţii ocazionale cu câte un bărbat, dar mai mult din pricină că respectivul era el însuşi poet, decât pentru că era bărbat. Ellen era o poetă bună şi o feministă înfocată, care credea în stilul de viaţă aşa cum o trăise Jenny Fields, şi credea în stilul plin de energie de a scrie al lui S.M. Garp, şi în viziunea lui personală. Cu alte cuvinte, era suficient de încăpăţânată când era vorba de opiniile ei personale, şi înţelegătoare când era vorba de alţi oameni. Ellen va flirta toată viaţa cu Duncan Garp – fratele ei mai mic, în fond.

Moartea lui Ellen James îl va îndurera nespus de mult pe Duncan. La o vârstă înaintată – cam în perioada când a succedat-o pe Roberta la conducerea Fundației Fields –, Ellen devenise o înotătoare de cursă lungă. Reușise performanța să traverseze înot golful cel mare de la Dog's Head Harbor. Ultimele și cele mai bune poeme ale sale foloseau înotul și „atracția oceanului" drept metafore. Dar Ellen James a rămas toată viața ei fata din Vestul Mijlociu, care n-a înțeles niciodată cu adevărat ce era acela curent din adânc; într-o zi rece de toamnă, când ea era foarte obosită, curentul a înhățat-o.

„Când înot, îi scria ea odată lui Duncan, îmi amintesc de efortul, dar și de eleganța discuțiilor în contradictoriu cu tatăl tău. Și simt nerăbdarea mării de a mă *înhăța* – de a-mi înhăța pântecul sterp, inima mea mică înconjurată de țărână. Funduleț meu înconjurat de pământ, cum sunt sigură că ar spune tatăl tău. Dar ne tachinăm una pe alta, marea și cu mine. Presupun că tu ai spune, tu, deocheatule, că înotul pentru mine e un substitut pentru sex."

FLORENCE COCHRAN BOWLSBY, sau doamna Ralph, cum o cunoscuse Garp, va trăi o viață haotică și aventuroasă, fără nici un substitut vizibil – și nici necesar, din câte se părea – pentru sex. Și-a isprăvit diploma în literatură comparată și a obținut un post acordat de o catedră de engleză pe ai cărei membri îi unea doar groaza de ea. În diferite momente a sedus și și-a bătut joc de nouă dintre cei treisprezece membri, care au fost alternativ acceptați în patul ei și apoi batjocoriți și dați afară din casă. Când vorbeau despre ea, studenții o numeau „profesoara dinamită", semn că a reușit să demonstreze altora, dacă nu și sieși, că se pricepea și la altceva decât la sex.

În schimb, amanții ei speriați, ale căror cozi între picioare îi aminteau doamnei Ralph de modul în care plecase

Garp odată din casa ei, se fereau ca naiba să vorbească despre ea în indiferent ce fel.

Când a aflat de moartea şocantă a lui Garp, doamna Ralph s-a numărat printre primii care i-au transmis condoleanţe lui Helen. „Am regretat întotdeauna, dar am şi respectat faptul că nu am izbutit să-l seduc până la capăt."

Helen a ajuns până la urmă s-o simpatizeze pe această femeie cu care coresponda uneori.

Roberta Muldoon a avut şi ea ocazia să corespondeze cu doamna Ralph, a cărei cerere pentru obţinerea unei burse din partea Fundaţiei Fields a fost respinsă. Roberta a fost foarte surprinsă când a citit biletul trimis de doamna Ralph pe adresa Fundaţiei Fields.

Băgaţi-vi-o în cur!

scria în bilet. Doamna Ralph nu ştia să suporte un refuz.

Singurul ei fiu, Ralph, va muri înaintea ei; devenit între timp un jurnalist destul de bun, el va fi ucis într-un război, asemenea lui William Percy.

BAINBRIDGE PERCY, pe care Garp o cunoscuse mai ales sub numele de Pooh, va mai trăi încă multă vreme. Ultimul dintr-un şir lung de psihiatri va susţine că a făcut-o să-şi revină, dar mai curând ceea ce s-a întâmplat a fost că Pooh Percy s-a săturat atât de mult de reabilitare şi de toată psihanaliza înghiţită, şi de institutele în care fusese internată, încât nu mai avea chef să fie violentă.

Indiferent care a fost explicaţia, după o vreme foarte lungă, lui Pooh i s-a făcut din nou cunoştinţă cu societatea; a reintrat în viaţa publică, redevenind, cel puţin funcţional dacă nu şi verbal, o membră a societăţii, mai mult sau mai puţin nepericuloasă şi (în cele din urmă) folositoare. La

vârsta de cincizeci de ani au început s-o intereseze copiii; lucra extrem de bine și cu multă răbdare cu retardații mintali. În virtutea acestei îndeletniciri, avea să se întâlnească adesea cu alte ellenjamesiene care, fiecare în felul ei, s-au reabilitat și ele – sau, măcar, s-au schimbat foarte mult.

Timp de aproape douăzeci de ani, Pooh nu va vorbi de sora ei moartă, Cushie, dar dragostea ei pentru copii a răvășit-o. Încât, la cincizeci și patru de ani, a rămas însărcinată (nimeni n-ar fi putut spune cum de a fost posibil) și a fost din nou pusă sub observație medicală din pricina convingerii pe care o avea că va muri la naștere. Și când temerile nu i s-au adeverit, Pooh a devenit o mamă devotată, continuând în același timp să lucreze cu retardații. Din fericire, fetița lui Pooh Percy, pe care trecutul violent al mamei ei o va șoca atunci când va fi mare, *nu* era retardată; de fapt, ea i-ar fi adus aminte lui Garp de Cushie.

Unii vor fi de părere că Pooh Percy a devenit un exemplu pozitiv pentru cei care vor pune pentru totdeauna capăt pedepsei capitale; într-atât era de impresionantă reabilitarea ei. Dar nu și pentru Helen, nu și pentru Duncan Garp, care-și vor dori până la capătul zilelor lor ca Pooh Percy să fi murit în clipa în care strigase pentru ultima oară „Oc!" în sala de lupte de la Steering.

Într-o bună zi, Pooh *va* muri, desigur; va fi răpusă de un atac cerebral în Florida, unde se dusese să-și viziteze fiica. Singura consolare pentru Helen, anume că ea îi va supraviețui.

Credinciosul Whitcomb va prefera să o descrie pe Pooh Percy așa cum o descrisese odată Garp, după ce scăpase de la primele funeralii feministe. „O scârbă androgină", îi spusese Garp decanului Bodger, „cu o față de dihor și mintea complet îmbibată de știi-tu-ce după ce și-a petrecut cincisprezece ani în scutece".

Biografia oficială a lui Garp, pe care Donald Whitcomb a intitulat-o *Nebunie și durere: viața și opera lui S.M. Garp*, va fi publicată de asociații lui JOHN WOLF, care nu va apuca să mai vadă cartea asta bună ieșită de sub tipar. John Wolf s-a îngrijit în mod special de prezentarea grafică a ediției, colaborând în același timp cu Whitcomb și ca redactor – de la primele pagini ale manuscrisului și aproape până la ultima – înainte de sfârșitul său prematur.

John Wolf va muri de cancer la plămâni în New York, la o vârstă relativ tânără. Aproape toată viața lui a fost un bărbat îngrijit, scrupulos, atent, chiar elegant – dar nu-și putea amorți și ascunde neliniștea lui profundă și pesimismul fără de speranță decât fumând trei pachete de țigări fără filtru pe zi încă de când avea optsprezece ani. Ca mulți oameni ocupați, care altfel păstrează o aparență de calm și stăpânire de sine, John Wolf și-a găsit moartea în tutun.

Serviciul adus lui Garp și cărților lui este inestimabil. Deși poate că uneori ar putea fi acuzat pentru faima care, în cele din urmă, a provocat moartea violentă a lui Garp, Wolf era un om mult prea sofisticat ca să aibă o viziune atât de îngustă. În opinia lui, asasinarea devenea un sport de amatori tot mai popular al timpurilor noastre; și „cei care credeau cu adevărat în politică", cum îi considera el aproape pe toți, erau întotdeauna dușmanii de moarte ai oricărui artist – care insista, chiar dacă arogant, asupra superiorității viziunii *personale*. Și Wolf mai știa că nu era vorba doar că Pooh Percy devenise o ellenjamesiană și mușcase din momeala lui Garp; păsul ei se trăgea încă din copilărie, și nu e exclus ca politica să i-l fi agravat, dar în esență se conjuga cu nevoia ei de scutece. Lui Pooh îi intrase în cap că dorința lui Garp și a lui Cushie de a se regula dusese în cele din urmă la moartea lui Cushie. Ceva tot e adevărat aici, anume că a dus în cele din urmă la moartea lui Garp.

Un profesionist într-o lume care prea adesea venera contemporaneitatea pe care a creat-o, John Wolf a susținut până în ceasul din urmă al vieții lui că cea mai minunată carte pe care o publicase vreodată a fost ediția tată-și-fiu a *Pensiunii Grillparzer*. Era desigur mândru și de primele romane ale lui Garp și ajunsese chiar să spună că *Lumea văzută de Bensenhaver* era un roman „inevitabil – ținând cont de violența la care a fost expus Garp". Dar „Pensiunea Grillparzer" îl făcea să exulte. Povestirea asta și manuscrisul neterminat al *Iluziilor tatălui meu*, pe care John Wolf îl considera, cu afecțiune și tristețe, a fi „întoarcerea lui Garp la stilul lui adevărat de a scrie". Timp de ani de zile, John Wolf avea să redacteze prima ciornă, plină de ștersături și corecturi, a romanului neterminat; timp de ani de zile avea să se consulte cu Helen și cu Donald Whitcomb în privința meritelor și neajunsurilor acestui manuscris.

– Doar după moartea mea, o ținea una și bună Helen. Garp n-ar fi dat nimic în lucru până nu considera că manuscrisul era perfect.

Wolf a acceptat, dar avea să moară înaintea lui Helen. Whitcomb și Duncan vor fi cei care vor publica *Iluziile tatălui meu* – mult după moartea lui Garp.

Și tot Duncan a fost cel care a stat cel mai mult cu John Wolf în timpul agoniei sale provocate de cancerul la plămâni. Wolf era internat într-un spital particular din New York și din când în când fuma câte o țigară printr-un tub de plastic introdus în gâtlej.

– Ce-ar zice tatăl tău despre asta? îl întreba Wolf pe Duncan. S-ar potrivi cu vreuna din scenele *lui* despre moarte? Nu-i de-a dreptul grotesc? Ți-a povestit vreodată despre prostituata care a murit la Viena, în Rudolfinerhaus? Cum o chema?

– Charlotte, a zis Duncan.

Duncan și John Wolf erau foarte apropiați. Cu timpul, lui Wolf ajunseseră să-i placă primele desene ale lui Duncan, pe care acesta le făcuse pentru *Pensiunea Grillparzer*. Iar Duncan se mutase la New York; îi spunea lui Wolf că prima oară când știuse că voia să devină pictor și fotograf fusese atunci când privise Manhattanul din biroul lui John Wolf – în ziua primelor funeralii feministe din New York

Într-o scrisoare pe care John Wolf i-a dictat-o lui Duncan de pe patul de moarte, Wolf îi ruga pe asociații săi să-l lase pe Duncan Garp să vină să privească Manhattanul de la fereastra biroului lui cât timp avea editura să ocupe birourile din clădirea respectivă.

Duncan va profita de această generozitate vreme de mulți ani după moartea lui John Wolf. Un alt editor s-a mutat în biroul lui Wolf, dar numele lui Garp îi făcea pe toți editorii din editura aceea să o ia la fugă.

Vreme de mulți ani secretarele aveau să intre în birou și să spună:

– Scuzați-mă, a venit tânărul *Garp*, ca să se uite pe fereastră.

Duncan și John Wolf și-au petrecut multele ore care i-au trebuit lui John Wolf să moară discutând despre cât de bun scriitor era Garp.

– Ar fi fost un scriitor absolut deosebit, îi spunea John Wolf lui Duncan.

– Poate *ar fi fost*, accepta Duncan. Dar ce altceva îmi mai poți spune despre el?

– Nu, nu, să știi că nu mint; n-am de ce s-o fac, se apăra Wolf. El avea viziunea necesară și întotdeauna a știut cum să scrie. Dar viziunea e cea mai importantă; el a fost întotdeauna foarte personal. Doar o vreme a luat-o puțin pe arătură, dar cu cartea asta nouă revenise pe drumul cel bun. Revenise la impulsurile lui cele bune. „Pensiunea Grillparzer" este cea mai fermecătoare, dar nu și cea mai originală a lui; era încă foarte

tânăr; mai sunt și alți scriitori care ar fi putut scrie acea poveste. *Tărăgănarea* este un roman original și un strălucit prim roman – dar atât și rămâne, primul roman. *Încornoratul revine în forță* este foarte caraghios, și cel mai bun titlu; foarte original, dar e un roman de moravuri – cu o viziune cam îngustă. Desigur, *Lumea văzută de Bensenhaver* e cartea lui cea mai originală, chiar dacă este o melodramă de mâna-ntâi – căci asta e. Însă e atât de dur; hrană crudă – bună, însă *foarte* crudă. Adică cine are nevoie de așa ceva? Cine are nevoie să îndure asemenea jigniri?

Tatăl tău a fost un tip tare dificil; nu ceda nici cu un deget – dar tocmai aici e șmecheria: întotdeauna s-a luat după nasul lui; indiferent încotro îl ducea, dar era nasul *lui*. Plus că avea ambiție. A avut curajul să scrie despre lume – când era doar *un puști*, pentru Dumnezeu, tot nu s-a dat bătut. Apoi, o vreme – ca și mulți alți scriitori – n-a putut să scrie decât despre sine; dar scria și despre lume, doar că nu ieșea la fel de curat. Tocmai începea să se plictisească de a mai scrie despre viața lui. Și se apucase din nou să scrie despre lume; tocmai se apucase. Și, Isuse, Duncan, trebuie să ții cont de faptul că era un om *tânăr!* Avea treizeci și trei de ani.

– Și câtă energie avea, a spus Duncan.

– Ah, ar fi scris încă atât de mult, mai încape vorbă?! a mai zis John Wolf, dar brusc l-a înecat tusea și a trebuit să se oprească.

– Însă nu se putea relaxa niciodată cu adevărat, a zis Duncan. Deci nu era tot degeaba? Nu s-ar fi autodistrus oricum până la urmă?

Clătinând din cap – dar nu prea tare, ca să nu i se desprindă tubul din gâtlej – John Wolf a continuat să tușească.

– Nu ell a reușit să îngaime.

– Ar fi putut s-o țină așa, întruna, la nesfârșit? s-a mirat Duncan. Așa crezi?

Tușind, Wolf a dat din cap. Avea să moară tușind.

Desigur că la funeraliile lui aveau să ia parte și Roberta și Helen. Zvoniștii se întreceau în a șușoti, căci adesea se făcuseră speculații în micul oraș New York că John Wolf se îngrijise de ceva mai mult decât doar de proprietatea *literară* a lui Garp. Știind-o pe Helen, este greu de presupus că ar fi întreținut vreodată asemenea relații cu John Wolf. De câte ori auzea cum era asociată cu câte cineva, Helen pufnea în râs. Roberta Muldoon era mult mai vehementă.

– Cu John Wolf? întreba Roberta. Helen și Wolf? Trebuie că glumiți.

Convingerea Robertei era bine întemeiată. S-a întâmplat ca într-una sau două dintre ocaziile în care Roberta Muldoon se prăvălea asupra orașului New York, să aibă un rendez-vous cu John Wolf.

– Și când mă gândesc că te-am urmărit jucând! i-a spus odată John Wolf Robertei.

– *Încă* mă mai poți urmări jucând, l-a tachinat Roberta.

– Mă refer la fotbal.

– Mai sunt și alte lucruri pe lângă fotbal, mai bune.

– Dar tu faci atât de multe lucruri bune.

– Ha!

– Ba *da,* Roberta.

– Toți bărbații sunt niște mincinoși, a zis Roberta Muldoon, care *știa* cât de adevărat era acest lucru, pentru că și ea fusese bărbat odată.

ROBERTA MULDOON, fostul Robert Muldoon, nr. 90 de la Philadelphia Eagles, va trăi mai mult decât John Wolf – și decât majoritatea amanților ei. Nu-i va supraviețui lui Helen, dar va trăi suficient de mult ca să capete în cele din urmă încredere în sexul ei schimbat; spre vârsta de cincizeci de ani, avea să-i spună odată lui Helen că suferise de va-

nitatea bărbatului de vârstă mijlocie şi de anxietăţile unei femei de vârstă mijlocie.

– Dar, va adăuga Roberta, perspectiva asta îşi are avantajele ei. Acum ştiu de fiecare dată ce-au de gând să spună bărbaţii încă înainte de-a o zice.

– Dar şi *eu* ştiu, Roberta, a zis Helen.

Roberta a izbucnit în râs, cu hohotele acelea ale ei ca nişte tunete; avea obiceiul să-şi cuprindă prietenii într-o îmbrăţişare de urs, gest care-o neliniştea pe Helen. Roberta îi spărsese odată ochelarii lui Helen.

Faptul că avea responsabilităţi – în special faţă de Fundaţia Fields – a făcut-o pe Roberta să-şi stăvilească în mod strălucit excentricităţile. Administra cu atâta vitalitate afacerile Fundaţiei, încât Ellen James a poreclit-o *Căpitanul Energie.*

– Ha! pufnea Roberta. Garp a fost Căpitanul Energie.

Roberta izbutise să câştige şi admiraţia micii comunităţi de la Dog's Head Harbor, deoarece niciodată înainte domeniul lui Jenny nu fusese atât de respectabil, iar Roberta se dovedea o participantă cu mult mai activă în treburile obştii decât fusese Jenny vreodată. Timp de zece ani a fost preşedinta comitetului de părinţi al şcolii din localitate – deşi, desigur, n-a putut niciodată să aibă un copil al ei. A organizat, a antrenat şi a fost aruncător de minge la Echipa Feminină de Baseball din Districtul Rockingham – timp de doisprezece ani cea mai bună echipă în statul New Hampshire. S-a întâmplat odată ca acelaşi guvernator imbecil şi porcos al statului New Hampshire să sugereze ca Roberta să se supună unui test de cromozomi înainte să fie lăsată să joace în meciul pentru câştigarea titlului; Roberta i-a propus guvernatorului o întâlnire chiar înainte de începutul meciului – pe locul de unde se aruncă mingea – „ca să demonstreze el că e în stare să se lupte ca un bărbat". Tot ce-a ieşit până la urmă din chestia asta – politica fiind ceea ce este – a fost că guvernatorul a

aruncat prima minge. Iar Roberta, indiferent de cromozomi, l-a împiedicat pe adversar să marcheze.

Trebuie spus că numai directorului sportiv de la Colegiul Steering îi revine meritul de a-i fi oferit Robertei postul de antrenor al atacanților din echipa de fotbal Steering. Dar fostul inter a refuzat politicos oferta.

– Băieții ăia sunt atât de tineri, a zis ea cu glas încântător. O să dau de belea.

Febleţea ei în materie de tineri a fost dintotdeauna Duncan Garp, pe care l-a îngrijit ca o mamă şi ca o soră şi l-a sufocat cu parfumul şi afecţiunea ei. Duncan o iubea; el se număra printre puţinii oaspeţi de sex masculin îngăduiţi la Dog's Head Harbor, deşi Roberta s-a supărat pe el şi nu l-a mai invitat timp de aproape doi ani – ca urmare a faptului că Duncan sedusese o tânără poetesă.

– Aşa tată, aşa fiu, zicea Helen. E fermecător.

– E *prea* fermecător, s-a burzuluit Roberta la Helen. Şi poetesa aia avea un psihic labil. Plus că era prea bătrână pentru el.

– Am impresia că eşti geloasă, Roberta.

– A fost o violare a *încrederii,* a izbucnit Roberta.

Helen a recunoscut că avea dreptate. Duncan şi-a cerut scuze. Chiar şi poetesa şi-a cerut scuze.

– Eu l-am sedus *pe el,* i-a spus Robertei.

– Nu, în nici un caz, a contrazis-o Roberta. N-ai fi *putut* s-o faci.

Totul a fost iertat şi dat uitării într-o primăvară în New York, când Roberta l-a invitat pe nepusă masă pe Garp la dineu.

– Vezi că vin cu o fată colosală, pentru tine – o prietenă, i-a spus Roberta, aşa că spală-ţi mâinile de vopsea, spală-ţi părul şi fă-te gigea. I-am spus că eşti un tip mişto, şi ştiu că *poţi* să fii. Cred c-o să-ţi placă.

Punându-i în braţe lui Duncan o femeie pe care o alesese *ea,* Roberta şi-a mai revenit puţin din supărare. Odată cu trecerea timpului, a devenit tot mai limpede că Roberta o *urâse* pe poetesa cu care se culcase Duncan şi că ăsta fusese de fapt tot miezul problemei.

Când Duncan s-a răsturnat cu motocicleta la numai o milă distanţă de un spital din Vermont, Roberta a fost prima care a ajuns acolo; se găsea la schi, undeva în nord; vestea a aflat-o de la Helen prin telefon, dar Roberta a reuşit să ajungă înaintea ei.

– Auzi, să mergi cu motocicleta pe zăpadă! a bubuit Roberta. Ce-ar spune taică-tău?

Duncan aproape că nici să şoptească nu putea. Fiecare mădular părea pus în ghips şi suspendat; se descoperise o complicaţie la un rinichi şi, în plus, lucru pe care – la acea dată – nici Roberta, nici Duncan n-aveau de unde să-l ştie, urma să i se amputeze un braţ.

Helen, şi Roberta, şi sora lui Duncan, Jenny Garp, aveau să aştepte trei zile până când Duncan a fost declarat în afara oricărui pericol. Ellen James era prea tulburată ca să se simtă în stare să aştepte cu ele. Roberta nu se mai oprea din înjurat

– Ce i-a trebuit să meargă pe motocicletă când are un singur ochi? Ce viziune periferică mai e şi *asta?* întreba Roberta. O parte e mereu oarbă.

Exact aşa se şi întâmplase. Unul beat trecuse pe roşu şi Garp văzuse maşina prea târziu; când încercase să o evite, zăpada îl pironise locului, ţinându-l ca pe o ţintă aproape nemişcată pentru şoferul beat.

Totul se rupsese.

– Seamănă prea mult cu tatăl lui, se văita Helen.

Dar Căpitanul Energie ştia că, în anumite sensuri, Duncan *nu* era ca tatăl lui. Lui Duncan îi lipsea *direcţia,* Roberta aşa considera.

După ce Duncan a fost în afară de orice pericol, Roberta a izbucnit în plâns în faţa lui.

– Dacă te laşi ucis înainte să mor eu, ticălos mic ce eşti, a strigat ea, chestia asta o să mă *omoare! Şi* pe mama ta, probabil – şi poate şi pe Ellen –, dar cu mine poţi fi sigur că aşa se va întâmpla. O să mă *omoare,* Duncan, auzi tu, ticălosule mic!

Roberta plângea fără să se poată stăpâni şi Duncan a început şi el să plângă, pentru că ştia că era adevărat: Roberta îl iubea şi era teribil de vulnerabilă din pricina asta la tot ce i se întâmpla lui.

Jenny Garp, care abia intrase la liceu, şi-a întrerupt cursurile ca să poată sta la Vermont cu Duncan, până se făcea el bine. Jenny absolvise şcoala generală cu notele cele mai mari; încât nu va avea probleme să-şi reînceapă studiile după ce îşi revenea Duncan. Oferindu-se să dea o mână de ajutor la spital ca infirmieră, Jenny îi insufla mult optimism lui Duncan, pe care-l aştepta o convalescenţă lungă şi dureroasă. Desigur că el avea oarece experienţă în ceea ce privea convalescenţele.

Helen venea de la Steering la fiecare sfârşit de săptămână, ca să-l vadă; Roberta a plecat la New York, să aibă grijă de atelierul-garsonieră al lui Duncan, rămas de izbelişte. Duncan se temea ca nu care cumva să i se fure tablourile, fotografiile şi instalaţia stereo.

Când s-a dus prima oară la atelierul-garsonieră al lui Duncan, Roberta a găsit acolo o fată subţirică şi mlădie ca o trestie, îmbrăcată în hainele lui Duncan, pătate toate de vopsea – care nu provenea câtuşi de puţin de la vasele ce zăceau murdare.

– Mută-ţi catrafusele, drăguţă, i-a zis Roberta după ce-a intrat folosind propriile chei. Duncan s-a reîntors în sânul familiei.

– Tu cine eşti? a întrebat fata. Mama lui?

– *Soția* lui, iubițel. Întotdeauna mi-au plăcut bărbații tineri.

– *Soția* lui? s-a holbat fata la Roberta. N-am știut că e *însurat.*

– Copiii lui urcă acum cu liftul, a continuat Roberta, așa că ai face mai bine să folosești scările. Copiii lui sunt practic la fel de mari ca și mine.

– Copiii *lui?* a mai întrebat fata și a zbughit-o.

Roberta a chemat pe cineva să curețe atelierul și a invitat o tânără să se mute acolo și să aibă grijă de toate; femeia tocmai suferise o transformare sexuală și avea nevoie să-și acomodeze noua identitate cu un spațiu de locuit nou.

– Un loc perfect pentru tine, i-a zis Roberta noii femei. Aparține unui tânăr absolut încântător, dar o să fie plecat câteva luni. Să ai grijă de lucrurile lui, să visezi la el și o să te anunț când va trebui să te muți.

În Vermont, Roberta i-a spus lui Garp:

– Sper că vei face curățenie în viața ta. Isprăvește cu motocicletele și harababura – și cu fetele care n-au habar de nimic despre tine. Isuse: ai ajuns să dormi cu străine. Încă nu ești tatăl tău; încă nu te-ai pus pe *treabă.* Dacă ai fi într-adevăr un *artist,* Duncan, n-ai avea *timp* pentru toate căcaturile celelalte. Mai ales căcaturile autodistructive.

Căpitanul Energie era singura care-și permitea să vorbească astfel cu Duncan – de când murise Garp. Helen nu-l putea critica. Helen era prea fericită să-l aibă viu, iar Jenny era cu zece ani mai mică decât Duncan; tot ce putea ea face era să se uite în sus la el și să-l iubească și să fie acolo tot timpul acela lung cât îi trebuia lui ca să se facă bine. Ellen James, care-l iubea pe Duncan cu patimă și posesiv, era atât de exasperată de el, încât își arunca naibii carnețelul și creionul; situație în care, bineînțeles, nu mai avea nimic de zis.

– Un pictor orb de-un ochi și beteag de-un braț, se plângea Duncan. Ah, măiculiță.

– Fii fericit că ai rămas cu capul pe umeri și o inimă-n piept, îi spunea Roberta. Știi câți pictori țin pensula cu *ambele* mâini? Îți trebuie doi ochi să conduci o motocicletă, prostuțule, dar numai unul ca să pictezi.

Jenny Garp, care-și iubea fratele ca și când era fratele și tatăl ei la un loc – pentru că fusese prea mică să-și cunoască tatăl cu adevărat –, i-a scris lui Duncan o poezie cât a stat el la recuperare în spital. Prima și singura poezie pe care a scris-o vreodată tânăra Jenny Garp; *nu* avea înclinația artistică a tatălui și a fratelui ei, și numai Dumnezeu știe ce înclinație ar fi avut Walt.

> Iată-l cum zace primul născut, mlădiu și lung
> Cu o mână pricepută și cealaltă dispărută,
> Cu un ochi aprins și celălalt stins,
> Cu amintiri de familie, lovitură după lovitură.
> Fiul acesta al mamei trebuie să păstreze intact
> ce-a mai rămas din casa înălțată de Garp.

Nici că se putea o poezie mai mediocră, dar lui Duncan îi plăcea.

– Eu unul am să mă păstrez intact, i-a promis el lui Jenny.

Tânăra transsexuală pe care Roberta o instalase în atelierul lui Duncan i-a trimis din New York o felicitare cu urări de sănătate.

> Plantele o duc bine, dar tabloul acela mare și galben de lângă șemineu a început să se încrețească – presupun că n-a fost întins cum trebuie –, așa că l-am dat jos și l-am rezemat alături de celelalte în debara, unde e mai rece. Ador tabloul albastru, și desenele – toate desenele! Și pe acela de care Roberta îmi spune că e un autoportret al tău – pe ăla îl ador în mod special.

– Ah, Doamne, a gemut Duncan.

Jenny îi citea din Joseph Conrad, scriitorul favorit al lui Garp în copilăria lui.

Lui Helen îi prindea bine faptul că avea cursuri la şcoală, care n-o lăsau să dispere de îngrijorare pentru Duncan.

– Băiatul o să se facă bine, o asigura Roberta.

– E de-acum un *bărbat* tânăr, Roberta, spunea ea. Nu mai e *băiat* – chiar dacă se comportă ca atare.

– Pentru mine toţi sunt băieţi. Garp a fost băiat. *Eu* am fost băiat înainte să devin fată. Pentru mine Duncan o să fie întotdeauna băiat.

– Maică Doamne, a oftat Helen.

– Ar trebui să te apuci să faci sport, a sfătuit-o Roberta. Să te mai relaxezi.

– Te rog, Roberta.

– Încearcă să *alergi.*

– De alergat alergi *tu,* eu citesc.

Roberta alerga tot timpul. Pe măsură ce se apropia de vârsta de şaizeci de ani, uita tot mai des să-şi ia estrogenii, care trebuie luaţi până în ceasul cel de pe urmă a vieţii unui transsexual, pentru a păstra forma feminină a corpului. Pauzele de tratament şi alergatul zilnic, mai ales la deal, făceau ca forma trupului voluminos al Robertei să se schimbe şi să se reschimbe văzând cu ochii.

– Uneori mă întreb ce se *întâmplă* cu tine, Roberta, a întrebat-o Helen odată.

– Ceva excitant, în orice caz. Niciodată nu ştiu cum o să mă simt; nu ştiu nici cum o să *arăt.*

După ce împlinise cincizeci de ani, Roberta participase la trei curse de maraton, dar din pricină că începuse să aibă probleme cu vasele de sânge care se spărgeau, doctorul o sfătuise să alerge pe distanţe mai scurte. Cele douăzeci şi şase de

mile ale maratonului[1] erau prea mult pentru un fost inter ajuns la vârsta de cincizeci de ani –„bătrânul nr. 90", o tachina Duncan uneori. Roberta era puțin mai în vârstă decât Garp și Helen, și întotdeauna își arătase vârsta. Prin urmare, a revenit la ruta de șase mile pe care alerga odinioară cu Garp, între Steering și mare, iar Helen numai ce se pomenea pe nepusă masă cu Roberta la casa din Steering, transpirată, gâfâind, dorind să folosească dușul. Pentru asemenea ocazii, Roberta își păstra aici un halat și câteva schimburi. Ridicând ochii din carte, Helen o zărea pe Roberta în costumul de jogging – și ținând cronometrul în mâinile care prinseseră atâtea pase, cu un gest de parcă își ținea propria inimă.

Roberta a murit în primăvara în care Duncan zăcea internat în Vermont. Făcuse câteva sprinturi împotriva vântului pe plaja de la Dog's Head Harbor și la un moment dat se oprise din alergare și se întorsese pe verandă, plângându-se de „pocnituri" la ceafă – sau poate în tâmple; nu le putea localiza cu precizie, a spus ea. S-a așezat pe balansoarul de pe verandă, cu fața spre ocean, acceptând ca Ellen James să-i aducă un ceai cu gheață. Câteva minute mai târziu a primit un bilet de la Ellen, trimis printr-o membră a Fundației Fields.

Cu lămâie?

– Nu, doar cu zahăr! a strigat Roberta spre bucătărie.

Când Ellen a adus ceaiul, Roberta l-a băut pe tot din câteva înghițituri.

– Excelent, Ellen, a zis ea.

Ellen s-a dus să-i mai pregătească unul.

– Excelent, a repetat Roberta. Mai adu-mi unul exact ca ăsta! a strigat ea. Vreau o *viață întreagă* exact ca ăsta!

---

[1] Echivalentul a patruzeci și doi de kilometri, cât măsoară proba de maraton. (n. trad.)

Întorcându-se cu al doilea pahar, Ellen a găsit-o pe Roberta Muldoon moartă în balansoar. Ceva pocnise, ceva explodase.

Oricât ar fi şocat-o şi îndurerat-o pe Helen moartea Robertei, grija ei era pentru Duncan – pentru prima oară o distragere binevenită a atenţiei. Ellen James, pe care Roberta o sprijinise atât de mult, nu avea prea mult timp pentru a simţi durerea, din pricina noilor ei responsabilităţi – ei îi reveneau toate atribuţiile Robertei în cadrul Fundaţiei Fields; trebuia să lucreze pe picior mare, cum s-ar zice. De fapt, mărimea 42. Tânăra Jenny Garp n-a fost niciodată atât de apropiată de Roberta pe cât fusese Duncan; Duncan, care încă mai stătea cu mădularele agăţate, a suportat cel mai greu vestea. Jenny stătea cu el şi îi vorbea cu însufleţire aproape tot timpul, dar gândurile lui Duncan se întorceau mereu la Roberta şi la toate situaţiile în care Roberta fusese alături de familia Garp – şi mai ales de Duncan.

Duncan a plâns mult. A plâns atât de mult, încât au trebuit să-i schimbe ghipsul de pe piept.

Chiriaşa lui transsexuală i-a trimis o telegramă din New York.

> PLEC. ACUM CĂ R. S-A DUS. DACĂ NU-ŢI CONVINE CĂ STAU AICI. PLEC. MĂ ÎNTREB. POT SĂ IAU FOTOGRAFIA EI. CU R. ŞI CU TINE. CRED CĂ TU EŞTI. CU MINGEA. TU CU TRICOUL CU 90 CARE E PREA MARE PENTRU TINE.

Duncan nu-i răspunsese la nici o carte poştală, la nici un raport despre starea plantelor sale sau despre locurile unde erau puse tablourile sale. Acum însă, gândindu-se la ce-ar fi făcut nr. 90, i-a răspuns acestei cine-o-fi-fost – o amărâtă de fată-băiat, faţă de care Roberta – Duncan era sigur de asta – ar fi dat dovadă de generozitate.

Te rog să rămâi cât vrei şi-a scris Garpţ. Dar şi mie-mi place fotografia aia. Când mă pun din nou pe picioare, o să fac o copie anume pentru tine.

Roberta îi spusese să se adune de pe drumuri, şi Duncan regreta acum că n-o să mai aibă ocazia să-i *arate* că putea s-o facă. Acum simţea că-i revine această responsabilitate şi tot mai adesea se minuna de tatăl său, care *devenise* scriitor la o vârstă atât de tânără – şi având şi copii, având-l pe *Duncan*, la o vârstă atât de tânără. Duncan a luat o mulţime de hotărâri cât a stat în spital la Vermont; pe cele mai multe dintre ele le va duce la îndeplinire.

I-a scris o scrisoare lui Ellen James, care era încă prea tulburată din pricina accidentului lui ca să vină să-l vadă în spital, aşa plin de ghipsuri şi proptele cum era.

E vremea să ne întoarcem amândoi la lucru, deşi eu am de alergat mai mult – ca să te prind pe tine din urmă. Acum că 90 nu mai e, familia noastră e mai mică. Hai să ne străduim să nu mai pierdem pe nimeni altcineva.

I-ar fi scris şi mamei sale, să-i spună că voia s-o facă să fie mândră de el, dar s-ar fi simţit ridicol să-i scrie aşa ceva, ştiind cât de puternică era mama – cât de puţin avea *ea* nevoie de vorbe de încurajare. Nu mai rămăsese decât Jenny Garp, faţă de care să-şi manifeste noul entuziasm.

– Fir-ar al naibii, trebuie să avem energie, i-a spus Duncan surorii sale, care plesnea de energie. De-asta n-ai avut tu parte – necunoscându-l pe tata. De energie! Acum trebuie să ţi-o găseşti singură.

– Dar *eu am* energie, a zis Jenny. Isuse, ce-ţi închipui că *fac* de atâta vreme – crezi că n-am decât grija *ta*?

Era o după-amiază de duminică: Duncan şi Jenny urmăreau întotdeauna programul de fotbal la televizorul din

camera lui de spital. Un semn bun, şi-a spus Duncan, că staţia de televiziune din Vermont transmitea în direct meciul din acea duminică din Philadelphia. Echipa Eagles mai avea puţin şi pierdea ruşinos în faţa echipei Cowboys. Totuşi, meciul nu conta; pentru Duncan, importantă fusese ceremonia dinaintea meciului. Steagul era în bernă pentru fostul inter Robert Muldoon. Ecranul de scor afişase de câteva ori 90! 90! 90! Cum se schimbaseră vremurile, şi-a spus Duncan; de exemplu, peste tot se organizau funeralii feministe; tocmai citise despre nişte funeralii de proporţii în Nebraska. Iar în Philadelphia, crainicul sportiv reuşise să spună, fără să pufnească în râs, că drapelul era în bernă pentru *Roberta* Muldoon.

– A fost o *sportivă* minunată, a murmurat crainicul. O pereche de mâini extraordinare.

– O persoană absolut extraordinară, a confirmat celălalt crainic sportiv.

– Daaa, a spus primul crainic, a făcut mult pentru... S-a oprit, negăsind cuvântul potrivit, şi Duncan a aşteptat să audă pentru cine, pentru anormali, pentru excentrici, pentru dezastrele sexuale, pentru tatăl şi mama lui, şi el însuşi, şi Ellen James. A făcut mult pentru cei cu vieţi *complicate*, a continuat crainicul, spre surpriza lui *şi* a lui Duncan Garp – dar cu demnitate.

Fanfara a intonat un marş funebru. Echipa Dallas Cowboys a avut lovitura de începere; era prima dintre multele lovituri de începere pe care aveau să le primească cei de la Eagles. Duncan Garp îşi imagina cum ar fi apreciat tatăl său efortul crainicului de a fi plin de tact şi de consideraţie. Şi-l imagina pe Garp chiuind împreună cu Roberta; avea oarecum sentimentul că Roberta se afla acolo – părtaşă la propriile elogii. Ce s-ar mai amuza ea împreună cu Garp de fâstâceala crainicului.

Garp l-ar imita:

– Ea a făcut atât de mult pentru reformarea vaginului.

– Ha! ar hohoti Roberta.

– Ah, măiculiță! s-ar tăvăli de râs Garp. Ah, măiculiță!

După asasinarea lui Garp – își amintea Duncan – Roberta Muldoon amenințase că-și va *reschimba* sexul.

– Prefer să fiu iarăși un *bărbat* păduchios, se văicărea ea, decât să mă gândesc că există femei pe lumea asta care chiar *juisează* că a fost comisă o asemenea crimă dezgustătoare de către *pizda* aia dezgustătoare!

> Termină! Termină! Să nu mai pronunți niciodată cuvântul ăla!

a mâzgălit în grabă Ellen James.

> Pe lume nu sunt decât din cei care l-am iubit și din cei care nu l-au cunoscut – bărbați și femei.

a mai scris Ellen James.

Roberta Muldoon i-a luat atunci pe toți în brațe, la râd pe fiecare; și i-a îmbrățișat – ceremonios, grav și generos – cu faimoasa ei îmbrățișare de urs.

Când a murit Roberta, o persoană *vorbitoare* dintre membrele Fundației Fields de la Dog's Head Harbor i-a dat telefon lui Helen. Stăpânindu-și durerea – încă o dată –, Helen avea să telefoneze la spitalul din Vermont, pentru a-l anunța pe Duncan. Tot ea avea s-o sfătuiască pe Jenny cum să-i dea lui Duncan o asemenea veste. Jenny Garp o moștenise pe faimoasa ei bunică, Jenny Fields, în felul de a se comporta față de un bolnav.

– Vești proaste, Duncan, i-a șoptit tânăra Jenny sărutându-și fratele pe buze. Bătrânul Număr Nouăzeci a scăpat mingea.

DUNCAN GARP, care scăpase cu viață atât din accidentul ce-l costase un ochi, cât și din accidentul ce-l costase un braț, a devenit un pictor bun și serios; era considerat un fel de pionier în domeniul suspect din punct de vedere artistic al fotografiei color, pe care l-a dezvoltat cu ochiul său de pictor în ceea ce privea culoarea, și cu obiceiul tatălui său de a avea o viziune *personală* insistentă. Nu crea imagini fără sens, de asta puteți fi siguri, iar în picturile sale a introdus un realism straniu, senzual, aproape narativ; știind cine era el, îți venea să spui că arta lui semăna mai degrabă cu aceea a unui *scriitor,* decât cu a unui pictor – și îți venea să-l critici, căci a fost și criticat, că era prea „literal".

– Dumnezeu știe ce-o fi însemnând și *asta,* obișnuia să spună Duncan. Ce așteaptă de la un artist orb de-un ochi și beteag de-o mână – și pe deasupra și fiul lui Garp? Chiar să n-am nici o meteahnă?

Moștenise, vezi bine, umorul lui Garp, iar Helen era foarte mândră de Duncan.

A pictat aproape o sută de tablouri dintr-o serie intitulată *Album de familie* –perioada de creație cea mai cunoscută a lui. Erau tablouri realizate după fotografii făcute de el când era copil, după accidentul în care-și pierduse ochiul. Fotografii cu Roberta, cu bunica lui, Jenny Fields; cu mama înotând la Dog's Head Harbor; cu tata fugind pe plajă, după ce i se vindecase maxilarul. O serie de douăsprezece tablouri mici cu un Saab alb-murdar; seria aceasta era intitulată *Culorile lumii,* pentru că, explica Duncan, toate culorile lumii pot fi văzute în cele douăsprezece versiuni ale Saabului alb-murdar.

Erau și fotografii cu micuța Jenny; și în portretele mari, de grup – în mare măsură imaginate, fără fotografii la bază – criticii spuneau că fața fără trăsături, sau silueta care se repeta

(foarte mică, de altfel), surprinsă cu spatele la aparatul de fotografiat, era întotdeauna Walt.

Duncan nu-şi dorea să aibă copii.

– Prea vulnerabili, îi spunea el mamei sale. N-aş suporta să-i văd crescând mari.

De fapt, ceea ce voia el să spună era că nu suporta să-i vadă necrescând mari.

Dacă acestea erau sentimentele sale, Duncan se putea considera norocos că în viaţa lui copiii nu reprezentau o problemă – nu-i produceau nici măcar griji. S-a întors acasă după patru luni de stat în spitalul din Vermont şi a găsit o transsexuală foarte singură, care trăia în atelierul lui garsonieră din New York. Îngrijit de ea, atelierul părea ca şi când un artist locuise acolo tot timpul, şi printr-un proces curios – ca un fel de osmoză a lucrurilor lui Duncan – ea părea să ştie deja foarte multe despre el. Era şi îndrăgostită de el – văzându-l doar în fotografii. Un alt dar în viaţa lui Duncan, pe care i-l făcuse Roberta Muldoon! Şi erau unii – Jenny Garp, de exemplu – care spuneau că era chiar frumoasă.

S-au căsătorit, pentru că dacă a existat vreodată un băiat fără sentimente preconcepute în inima lui faţă de transsexuale, acel băiat era Duncan Garp.

– E o căsătorie pusă la cale în Paradis, i-a spus Jenny Garp mamei ei.

Se referea la Roberta, desigur; Roberta era în Paradis. Dar Helen îşi făcea din fire griji pentru Duncan; iar de când murise Garp, îi reveniseră şi o mare parte din îngrijorările lui. Şi de când murise Roberta, Helen simţea că trebuia să-şi ia pe umeri *toate* grijile.

– Nu ştiu, nu ştiu, a oftat Helen. Căsătoria lui Duncan o neliniştea. Roberta aia afurisită, a zis Helen. Întotdeauna a obţinut ce-a vrut!

Cel puțin așa nu se mai pune problema unor sarcini nedorite.

a scris Ellen James.

– Ah, terminăl a zis Helen. Îmi *doream* nepoți, nu știu cum să-ți spun. Unul sau doi, măcar.

– O să-ți dau *eu*, i-a promis Jenny.

– Of, Doamne, a oftat Helen, numai să mai fiu în viață, copilă.

Din păcate, nu va mai fi în viață, deși va mai apuca s-o vadă pe Jenny însărcinată și-și va putea *imagina* cum e să fii bunică.

„E mai bine să-ți imaginezi ceva decât să-ți amintești ceva", scrisese odată Garp.

Și Helen nu putea decât să fie fericită de felul în care se aranjase viața lui Duncan, așa cum promisese Roberta.

După moartea lui Helen, Duncan a avut mult de muncă alături de domnul Whitcomb; au izbutit până la urmă să scoată o ediție prezentabilă din romanul neterminat al lui Garp, *Iluziile tatălui meu*. Ca și ediția tată-și-fiu a *Pensiunii Grillparzer*, Duncan a ilustrat textul *Iluziilor tatălui meu*, atât cât era – portretul unui tată care imaginează ambițios și nebunește o lume în care copiii lui se vor simți fericiți și în siguranță. Ilustrațiile lui Duncan erau majoritatea portrete ale lui Garp.

La o oarecare vreme după publicarea cărții, Duncan a fost vizitat de un om foarte bătrân, al cărui nume i-a zburat lui Duncan din minte. Omul susținea că lucra la o „biografie critică" a lui Garp, dar întrebările pe care i le punea lui Duncan aveau darul să-l irite. Omul insista asupra evenimentelor care duseseră la îngrozitorul accident ce-l ucisese pe Walt. Duncan nu i-a răspuns la nici o întrebare (Duncan nu *știa* nimic), iar omul a plecat cu mâna goală – din punct de vedere biografic. Omul era Michael Milton, desigur. Lui

Duncan i se păruse că bătrânului îi lipsea ceva, dar nu avea de unde să știe că lui Michael Milton îi lipsea penisul.

Cartea la care pretindea că lucrează n-a apărut niciodată, iar de el nimeni nu știe ce s-a mai ales.

Dacă, după publicarea *Iluziilor tatălui meu*, lumea criticii s-a mulțumit să aprecieze că S.M. Garp era un „scriitor excentric", un „scriitor bun, dar nu mare" și nimic mai mult, era o chestiune care nu-l afecta câtuși de puțin pe Duncan. Așa cum el însuși spunea, Garp a fost un „original", „autentic în adevăratul sens al cuvântului". La urma urmei, Garp fusese genul care-ți impunea o loialitate oarbă față de el.

„Loialitatea *unui-singur-ochi*", cum o numea Duncan.

Între Duncan, sora lui, Jenny și Ellen James se stabilise un cod pe care-l vor respecta până la capătul zilelor; ei trei erau prieteni la cataramă.

– Pentru Căpitanul Energie! spuneau ei când obișnuiau să bea împreună.

– Nu există sex mai bun ca transsexul! strigau când se îmbătau, expresie care uneori o făcea pe soția lui Duncan să se simtă prost – deși era absolut de acord cu ei.

„Ce mai face energia?" se întrebau în scris, la telefon, telegrafic; atunci când voiau să știe cum o mai duceau cu viața. Și când se simțeau plini de energie, spuneau că sunt „plini de Garp".

Deși Duncan va avea o viață foarte, foarte lungă, va muri inutil și, ca o ironie, *tocmai* din pricină că avea atâta simț al umorului. Va muri râzând la o glumă de-a lui, un mod de a muri tipic pentru familia Garp. La un început de petrecere organizată în onoarea unei noi transsexuale, o prietenă de-a soției sale. Duncan va muri înecat cu o măslină în doar câteva secunde de râs violent. Ce mod oribil și stupid de a muri, dar toți cei care l-au cunoscut au spus că Duncan n-ar fi avut nimic împotrivă – nici în privința acestei forme de

moarte, nici a vieții pe care a dus-o. Duncan Garp spunea întotdeauna că tatăl său suferise de pe urma morții lui Walt mai mult decât a suferit vreodată vreun membru al familiei lor de orice altceva. Și indiferent de felul în care și-au ales să moară, într-un final moartea a fost la fel. „Între bărbați și femei", spunea Jenny Fields odată, „doar moartea e împărțită în mod egal."

Jenny Garp, care în privința morții avea mult mai multă pregătire specifică decât faimoasa ei bunică, n-ar fi fost de acord cu aceste cuvinte. Tânăra Jenny știa că, între bărbați și femei, nici măcar moartea nu este împărțită în mod egal. Bărbații mor mai mult decât femeile.

JENNY GARP va supraviețui tuturor. Dacă ar fi fost prezentă la petrecerea la care fratele ei a murit asfixiat, probabil că l-ar fi putut salva. Cel puțin ar fi știut exact ce să facă. Ea era doctor. Întotdeauna a spus că perioada aceea petrecută în spitalul din Vermont, îngrijindu-l pe Duncan, fusese hotărâtoare pentru decizia ei de a-și alege medicina – și nicidecum trecutul de infirmieră al faimoasei ei bunici, pentru că Jenny Garp a aflat despre el doar indirect.

Tânăra Jenny a fost o studentă strălucită; ca și mama ei, ea absorbea totul – și aplica tot ceea ce învăța. Ca și Jenny Fields, avea un simț deosebit pentru oameni, pe care și-l formase bătând spitalele – intuind ce vorbă bună trebuia să rostească și recunoscându-le pe cele ce nu trebuiau rostite.

Cât a lucrat ca internă, a cunoscut și s-a căsătorit cu un tânăr, medic și el. La numele ei, însă, nu va renunța niciodată; va rămâne o Garp și, în urma unui conflict cumplit cu soțul ei, va hotărî că și copiii ei se vor numi Garp. La un moment dat, va divorța – și se va recăsători, fără să se grăbească. A doua căsătorie va fi cea potrivită pentru ea. Cu un pictor, mult mai în vârstă decât ea. Și dacă cineva din familia ei ar

mai fi fost în viață ca să se opună acestei căsătorii, cu siguranță că ar fi avertizat-o că ceea ce-o atrăgea la acel bărbat era o ușoară asemănare pe care și-o imagina ea că ar fi avut-o cu Duncan.

– Și ce dacă? ar fi spus ea.

Ca și mama ei, ea avea propriile ei păreri; ca și Jenny Fields, ea și-a păstrat numele.

Iar tatăl ei? În ce fel se asemăna ea, chiar și pe departe, cu Garp – pe care nu l-a cunoscut niciodată cu adevărat? Era doar un copilaș când a murit Garp.

Ei bine, *era* o excentrică. Își făcuse un principiu din a intra în toate librăriile și de a cere cărțile tatălui ei. Dacă nu se mai găseau în depozit, atunci le comanda. Avea acea aplecare spre imortalitate, tipică oricărui scriitor: dacă ești publicat și te afli pe rafturi, înseamnă că ești viu. Jenny Garp lăsa nume și adrese false peste tot în America; cărțile pe care le comanda vor ajunge până la urmă în mâinile *cuiva*, își spunea ea. S.M. Garp nu va fi epuizat ca tiraj – cel puțin atâta vreme cât va trăi fiica lui.

Era de asemenea împătimită în propaganda pe care o făcea faimoasei feministe, bunica ei, Jenny Fields; dar, ca și tatăl ei, Jenny Garp n-a investit prea mult în *opera* lui Jenny Fields. Nu o interesa ca librăriile să aibă pe rafturi autobiografia bunicii, *O suspectă sexual.*

Dar cel mai mult se asemăna cu tatăl ei în *felul* în care și-a pus în aplicare cunoștințele de medicină. Jenny Garp își va orienta mintea medicală spre cercetare. Nu va deschide un cabinet particular. Se va duce la spital numai când *ea* va fi bolnavă. În schimb, își va petrece un număr însemnat de ani colaborând strâns cu Centrul din Connecticut pentru Înregistrarea Tumorilor; la un moment dat, va ajunge să conducă o secție a Institutului Național de Oncologie; asemenea unui scriitor bun, care trebuie să îndrăgească și să-și facă griji

pentru fiecare detaliu, Jenny Garp își va petrece ore întregi observând obiceiurile unei singure celule umane. Asemenea unui scriitor bun, Jenny Garp era o ființă ambițioasă; speranța ei va fi aceea de a ajunge să cunoască boala de cancer până în cele mai mici amănunte. Și într-un fel o va și face. Va muri de cancer.

Ca și alți doctori, Jenny Garp a depus și ea jurământul lui Hipocrat, așa-numitul părinte al medicinei, prin care se angaja să se dedice unei vieți așa cum o descrisese odată Garp tânărului Whitcomb – deși Garp era preocupat de ambițiile unui *scriitor* („... să încerci să ții pe cineva în viață pentru totdeauna. Chiar și pe aceia care trebuie să moară în cele din urmă. Mai ales aceia trebuie ținuți în viață"). Ca urmare, cercetarea cancerului nu o deprima pe Jenny Garp, căreia îi plăcea să se descrie așa cum descrisese odată tatăl ei condiția de romancier:

„Un doctor care nu consultă decât cazurile terminale".

În lumea așa cum a văzut-o tatăl ei, Jenny Garp știa că trebuie să avem energie. Faimoasa ei bunică, Jenny Fields, ne-a clasificat odată, demult, în Externi, Organe Vitale, Absenți și Pierduți. Dar în lumea văzută de Garp, noi toți suntem cazuri terminale.

SFÂRȘIT

Postfața autorului

Fiul meu mai mare, Colin, care acum are treizeci și trei de ani, avea doisprezece când a citit pentru prima oară *Lumea văzută de Garp* – în manuscris –, în timp ce eu îi așteptam emoționat reacția. (Încă mai cred că în carte sunt scene nepotrivite pentru copii de doisprezece ani.) Deși *Garp* era al patrulea roman al meu, era primul pe care Colin îl putea citi, și-mi amintesc că mă simțeam mândru și totodată temător, dat fiind că urma să fiu judecat de unul din copiii mei; cu atât eram mai tensionat și mai emoționat, cu cât cartea le era dedicată lui Colin și Brendan, fratele său mai mic.

Fără îndoială că toată lumea cunoaște cele două întrebări adresate cel mai adesea oricărui romancier. Despre ce e vorba în cartea dumneavoastră? Este autobiografică? Aceste întrebări și răspunsurile respective nu m-au interesat niciodată în mod deosebit – dacă romanul e bun, atât întrebările cât și răspunsurile sunt irelevante – dar în vreme ce fiul meu de doisprezece ani citea *Lumea văzută de Garp*, am bănuit că tocmai acestea aveau să fie întrebările pe care mi le va pune *el*, și m-am gândit intens la răspunsurile pe care aș fi urmat să i le dau.

Acum, adică douăzeci de ani mai târziu – și după ce am scris nouă romane – îmi dau seama că niciodată nu m-am gândit atât de intens la ce răspuns să dau celor două întrebări „irelevante", ca atunci când Colin a citit *Garp*. Cu alte

cuvinte, este un lucru absolut de înțeles și perfect permisibil ca un copil de doisprezece ani să-ți pună respectivele întrebări, în vreme ce un adult nu are de ce să ți le pună (după părerea mea). Un adult care citește un roman ar trebui *să știe* despre ce „este vorba" în carte; un adult ar trebui de asemenea să știe că nu contează dacă un roman este autobiografic sau nu – decât dacă nu cumva adultul respectiv este lipsit de orice experiență sau total inocent în privința ficțiunii și a ceea ce înseamnă ea.

Oricum, în timp ce Colin stătea în camera lui, citind manuscrisul romanului *Garp*, pe mine mă chinuia întrebarea despre ce „e vorba" în roman. Spre oroarea mea, și cuprins de un autodispreț profund, am tras concluzia că în roman e vorba despre tentațiile poftelor trupești – poftele trupești îi conduc aproape pe toți către un sfârșit trist. Există chiar și un capitol intitulat „Și mai multe pofte trupești", ca și când n-ar fi și așa destule. Eram de-a dreptul rușinat de câte pofte trupești se găseau în carte, ca să nu mai vorbesc de cât de punitiv mi se părea romanul; într-adevăr, fiecare personaj din poveste, care se lasă pradă poftelor sale trupești, este aspru pedepsit. Mutilările fizice abundă printre inculpați și victime: personajele își pierd ochii, brațele, limbile – chiar și penisurile!

La un moment dat, când am început romanul, mi s-a părut că tema dominantă este polarizarea sexelor; era o poveste despre bărbați și femei care se depărtează tot mai mult unii de alții. Uitați-vă la intrigă: o femeie remarcabilă, deși candidă (mama lui Garp, Jenny Fields), este ucisă de un lunatic, un individ care urăște femeile. Garp însuși este asasinat de o lunatică, o individă care urăște bărbații.

„În lumea asta stăpânită de gânduri murdare", își spune Jenny, „ori ești nevasta cuiva, ori curva cuiva – sau pe cale de a deveni ori una, ori alta. Dacă nu te încadrezi în nici una din categorii, atunci toată lumea încearcă să te facă să crezi că

ceva nu e în regulă cu tine." Dar cu mama lui Garp nimic nu este în neregulă. În autobiografia ei, Jenny scrie: „Voiam o slujbă și voiam să trăiesc singură. Asta făcea din mine o persoană suspectă din punct de vedere sexual. Apoi voiam un copil, dar pentru a-l concepe nu doream să-mi împart cu nimeni trupul sau viața. Și asta mă făcea să fiu suspectă din punct de vedere sexual." Și faptul că este „o suspectă sexual", cum se exprimă ea, face din Jenny o țintă a urii antifeministe – așa cum Garp, fiul ei, devine o țintă a feministelor radicale.

Dar aspectul principal privitor la mama lui Garp este prezentat în primul capitol: „Jenny Fields a descoperit că te bucurai de mai mult respect dacă îi șocai pe cei din jur, decât dacă încercai să-ți duci existența cât de cât departe de ochii lumii." Astăzi, douăzeci de ani mai târziu, descoperirea făcută de Jenny mi se pare cu mult mai aproape de adevăr – ca să nu spun cu mult mai ușor de susținut – decât mi se părea în 1978. Și nu sunt întotdeauna de acord cu Jenny. „Între bărbați și femei", spune ea, „doar moartea e împărțită în mod egal". Mai târziu în roman, în ultimul capitol, îmi exprim astfel dezacordul față de ea: „...între bărbați și femei, nici măcar moartea nu este împărțită în mod egal. Bărbații mor mai mult decât femeile."

A fost o vreme când Jenny amenința să pună stăpânire pe roman – pe atunci nu eram deloc sigur care era personajul principal: Garp, sau mama lui; nici la această oră nu știu exact. Odată am vrut să încep romanul cu capitolul 11 (capitolul „Doamna Ralph"), ceea ce ar fi necesitat o întoarcere în timp de 265 pagini. Apoi am încercat să încep cu capitolul 9, cel intitulat „Soțul etern". Prima propoziție este: „În Paginile Galbene din cartea de telefon a lui Garp, Matrimonialele erau trecute aproape de Lemn, Cherestea". Gândeam pe atunci că romanul era despre căsnicie, mai precis despre ceea ce amenință căsniciile – și încă și mai precis, despre amenințarea

căsniciei prin pofta trupească. „...Garp nu-şi dăduse niciodată seama că erau mai mulţi consilieri de familie decât cherestegii." (E oare de mirare că mă îngrijora faptul că un puşti de doisprezece ani citea această carte?)

Iar la un alt moment dat, *Lumea văzută de Garp* începea cu capitolul 3 („Ce voia el să devină cînd avea să fie mare"), căci oare romanul nu este şi despre asta? Garp vrea să fie scriitor; este un roman despre un romancier, deşi aproape nici un cititor al cărţii nu-şi aminteşte acest lucru. Totuşi, începuturile lui Garp ca scriitor sunt cruciale în poveste – „începutul unei transe scriitoriceşti de mult căutate, în care lumea încape în stăpânirea unei singure voci". Şi de la bun început a existat un epilog. Ştiam tot ce avea să se întâmple încă dinainte de a începe – întotdeauna ştiu. „Un epilog", scrie Garp, „este mai mult decât o numărătoare a cadavrelor. Un epilog, ca formă de împachetare elegantă a trecutului, este în realitate o modalitate de a ne avertiza asupra viitorului."

Dar a începe romanul aşa cum am încercat odată, cu capitolul 3, însemna să-i confer o dimensiune accentuat istorică, îl îndepărtam prea mult din punct de vedere emoţional. „În 1781, văduva şi copiii lui Everett Steering au fondat Şcoala Medie Steering, cum a fost ea denumită la început, deoarece Everett Steering îşi anunţase familia, în timp ce tranşa gâsca de Crăciun, că singura lui dezamăgire în ceea ce privea oraşul *său* era aceea că nu-şi înzestrase propriii băieţi cu o şcoală capabilă să-i pregătească pentru o educaţie superioară. De fiicele sale nu pomenise nici un cuvânt." Iată din nou tema polarizării sexuale – încă din anul 1781!

Între timp, retras în camera sa, Colin continua să citească. *Lumea văzută de Garp* nu l-ar fi satisfăcut niciodată pe un puşti de doisprezece ani, dacă ar fi fost *doar* un roman despre un romancier, deşi mult din ceea ce conta pentru mine în acea carte exact asta era. O să-l văd întotdeauna pe Garp

străbătând noaptea cartierul în care locuia, zărind nedesluşit televizoarele vecinilor. „Murmurul stins, sugrumat de pereţi, al unor televizoare puse pe *Varietăţi nocturne,* iar din alte case pulsează lucirea gri-albastră a tuburilor TV. Pentru Garp, această lucire seamănă cu cancerul, insidios şi paralizant, trecând în nefiinţă întreaga lume. Poate că televizorul *provoacă* într-adevăr cancer, îşi spune Garp; doar că iritarea lui adevărată este iritarea unui *scriitor:* ştie că acolo unde luceşte un televizor stă cineva care nu *citeşte.*"

Şi ce-i cu Broscoiul din Adânc? Colin ştia de unde vine. Brendan, fratele lui, îl înţelesese greşit într-o vară, pe plaja din Long Island. „Fii atent la curentul din adânc, Brendan", îl avertizase Colin – la vremea respectivă, Brendan avea şase ani. (Colin avea zece.)

Brendan nu auzise niciodată de curentul din adânc; crezuse că fratele lui spusese *Broscoiul* din Adânc. Undeva, sub apă, pândea un broscoi primejdios.

– Ce-ţi poate face? l-a întrebat Brendan pe fratele său.

– Te trage dedesubt, te suge în larg, i-a răspuns Colin.

Asta l-a potolit pe Brendan pe plajă – în ruptul capului nu s-ar fi apropiat de ocean. Abia săptămâni mai târziu l-am văzut stând la o oarecare distanţă de marginea apei, uitându-se fix la valuri.

– Ce faci tu aici? l-am întrebat.

– Mă uit după Broscoiul din Adânc, a răspuns Brendan. Cât e de mare? Ce culoare are? Cât de iute poate să înoate?

Lumea văzută de Garp n-ar exista fără Broscoiul din Adânc. Brendan mi-a dat ideea.

Spre surprinderea mea, Colin nu m-a întrebat despre ce „e vorba" în carte – ci mi-a *spus* chiar el.

– Cred că este vorba de teama de moarte, a început Colin. Poate mai exact ar fi să spun teama de moartea copiilor – sau a oricui care ţi-e drag.

Mi-am amintit atunci că, printre celelalte încercări de a începe romanul, cu mult timp în urmă începusem cu ceea ce avea să devină ultima propoziție („... în lumea văzută de Garp, noi toți suntem cazuri terminale"), și mi-am amintit cum se plimbase propoziția aceasta prin carte; o tot împingeam înainte. Odată a fost prima propoziție a capitolului doi; mai târziu a fost ultima propoziție a capitolului zece, și tot așa, până a devenit sfârșitul romanului – singurul sfârșit posibil. Nu e surprinzător că Garp îl descrie pe romancier drept „un doctor care nu consultă decât cazurile terminale".

Dar Colin, băiatul meu în vârstă de doisprezece ani, m-a surprins spunându-mi despre ce era vorba în cartea mea. Capitolul „Doamna Ralph", primul meu fals început, se deschide astfel: „Dacă i s-ar fi putut împlini lui Garp o dorință mare și naivă, ar fi fost aceea de a avea puterea să facă în așa fel încât lumea să fie un loc *sigur*. Pentru copii și pentru adulți. Lumea i se părea lui Garp inutil de periculoasă și pentru unii, și pentru alții." Asta îi atrăsese atenția lui Colin, la vârsta de doisprezece ani. Garp locuiește într-o „suburbie lipsită de primejdii, dintr-un orășel lipsit de primejdii", dar nici el, nici copiii lui nu sunt feriți de primejdii. Broscoiul din Adînc va pune până la urmă laba pe el – așa cum pune laba și pe mama lui, așa cum pune laba și pe fiul lui mai mic. „Numai să fii atent!" le tot spune Garp copiilor săi, așa cum eu le spun alor mei.

Este un roman despre cum să fii atent, și despre cum acest lucru nu este de ajuns.

Adevăratul început al cărții, cel asupra căruia m-am oprit în cele din urmă, descrie obiceiul lui Jenny de a purta un bisturiu în poșetă. Jenny este infirmieră, și o femeie nemăritată care nu vrea să aibă nimic de-a face cu bărbații; poartă bisturiul cu ea pentru autoapărare. Astfel, *Lumea văzută de Garp* începe cu un act de violență – Jenny îl taie pe un

soldat, un străin care-şi vâră mâna sub fusta ei (fusta uniformei de infirmieră). „Mama lui Garp, Jenny Fields, a fost arestată la Boston în 1942, pentru că a rănit un bărbat într-un cinematograf." Până la urmă s-a dovedit totul foarte simplu; am început cu începutul poveştii principale, înainte ca Jenny să rămână însărcinată cu Garp – cu momentul în care ea decide că vrea să aibă un copil, fără să aibă şi un soţ.

Este interesant că fiul meu Colin nu m-a întrebat niciodată dacă romanul este autobiografic. Dar la un an după publicarea *Lumii văzute de Garp*, am vizitat Şcoala Northfield Mount Herman – un liceu particular din Massachusetts. Fusesem invitat să citesc în faţa elevilor şi am acceptat invitaţia deoarece Colin fusese de curând admis la acest liceu – avea să înveţe acolo în următorul an şcolar – şi m-am gândit că era o ocazie pentru el să vadă cum arată liceul şi să-i întâlnească pe câţiva dintre tinerii şi tinerele care în curând aveau să-i fie colegi. Prin urmare, Colin a fost alături de mine în timpul lecturii, după care au urmat câteva întrebări din public. (Asistenţa fusese anunţată că din toamna respectivă fiul meu urma să înveţe la Northfield Mount Herman – cu alte cuvinte, Colin fusese deja prezentat elevilor din sală.) Pe neaşteptate, o tânără foarte drăguţă i-a pus lui Colin o întrebare – lui, nu *mie*.

– Garp este tatăl tău – tatăl tău este Garp? a întrebat ea.

Bietul Colin! Trebuie să se fi simţit foarte jenat, dar nu ţi-ai fi putut da seama de asta din impecabila lui stăpânire de sine; era cu puţin mai tânăr decât elevii prezenţi, dar dintr-odată mi-am dat seama că era cu mult mai mare şi mai cu luare-aminte decât cei mai mulţi dintre ei. În plus, era expert în *Lumea văzută de Garp*.

– Nu, tata nu este Garp, a răspuns Colin, dar temerile tatălui meu sunt temerile lui Garp – sunt temerile *oricărui* tată.

(Colin avea paisprezece ani şi mergea pe treizeci şi trei.)

Prin urmare, despre asta este vorba în *Lumea văzută de Garp* – despre temerile unui tată. Ca atare, romanul este și nu este „autobiografic". Întrebați-l pe Colin, sau pe Brendan, sau – peste câțiva ani, când va fi destul de mare ca să citească – pe fiul meu cel mai mic, Everett. (Când scriu aceste rânduri, Everett are șase ani.)

Oi fi scris eu romanul acesta în urmă cu douăzeci de ani, dar mă întorc acolo aproape în fiecare zi – mă întorc la acele spaime. Până și cel mai mic detaliu al *Lumii văzute de Garp* este o expresie a fricii; chiar și ciudatul semn de vărsat de vânt de pe fața prostituatei vieneze – și acesta este o expresie a celei mai cumplite frici. „Scobitura argintie de pe fruntea ei era aproape la fel de mare ca și gura ei; se uita la Garp ca un mormânt deschis." Mormântul unui copil.

După ce a fost publicat *Garp*, am primit scrisori de la persoane care-și pierduseră copiii. „Și eu am pierdut un copil", îmi scriau ele. Le-am mărturisit că eu *nu pierdusem* nici un copil. Eu sunt doar un tată cu o imaginație bună. În imaginația mea, îmi pierd copiii în fiecare zi.

JOHN IRVING, 1998

Cuprins

PREFAȚĂ
Viziunea garpiană a lumii și metaficțiunea ca bestseller 5

CAPITOLUL 1
Boston Mercy 27
CAPITOLUL 2
Sânge și cer senin 64
CAPITOLUL 3
Ce voia el să devină când avea să fie mare 105
CAPITOLUL 4
Absolvența 131
CAPITOLUL 5
În orașul în care a murit Marc Aureliu 161
CAPITOLUL 6
Pensiunea Grillparzer 208
CAPITOLUL 7
Și mai multe pofte trupești 235
CAPITOLUL 8
Al doilea rând de copii, al doilea rând de romane, a doua dragoste 272
CAPITOLUL 9
Soțul etern 301

CAPITOLUL 10
Câinele de pe alee, copilul din cer 325
CAPITOLUL 11
Doamna Ralph 344
CAPITOLUL 12
I se întâmplă lui Helen 371
CAPITOLUL 13
Walt e răcit 409
CAPITOLUL 14
Lumea văzută de Marc Aureliu 451
CAPITOLUL 15
Lumea văzută de Bensenhaver 480
CAPITOLUL 16
Primul asasin 527
CAPITOLUL 17
Primele funeralii feministe şi alte funeralii 580
CAPITOLUL 18
Obiceiurile Broscoiului din Adânc 619
CAPITOLUL 19
Viaţa după Garp 672

POSTFAŢA AUTORULUI 723

biblioteca rao

FICŢIUNE

CLASICI

Charles Dickens ..... DAVID COPPERFIELD (2 VOL.)
Diderot ..... NEPOTUL LUI RAMEAU
Stendhal ..... MĂNĂSTIREA DIN PARMA
L.N. Tolstoi ..... CAZACII ŞI ALTE POVESTIRI

CLASICI CONTEMPORANI

William Blake ..... CÂNTECE ALE INOCENŢEI
Charles Bukowski ..... POVEŞTI DESPRE NEBUNIA OBIŞNUITA
Albert Camus ..... CARNETE ◆ TEATRU ◆ PRIMUL OM
André Gide ..... FALSIFICATORII DE BANI. PORUMBELUL ◆ FRUCTELE PĂMÂNTULUI
William Faulkner ..... CĂTUNUL ◆ ORAŞUL ◆ CASA CU COLOANE ◆ STEAGURI ÎN ŢĂRÂNĂ
Witold Gombrowicz ..... FERDYDURKE ◆ TRANS-ATLANTIC ◆ PORNOGRAFIE
Hermann Hesse ..... JOCUL CU MĂRGELE DE STICLĂ ◆ KNULP. DEMIAN ◆ PE URMELE VISULUI ◆ SIDDHARTHA ◆ CĂLĂTORIE SPRE SOARE-RĂSARE ◆ LUPUL DE STEPĂ
Ilf şi Petrov ..... VIŢELUL DE AUR ◆ DOUĂSPREZECE SCAUNE
Franz Kafka ..... CORESPONDENŢĂ (VOL. I) ◆ CORESPONDENŢĂ (VOL. II)
Mario Vargas Llosa ..... CONVERSAŢIE LA CATEDRALA
André Malraux ..... CUCERITORII. CALEA REGALĂ ◆ SPERANŢA
Thomas Mann ..... ALTEŢĂ REGALĂ ◆ MĂRTURISIRILE ESCROCULUI FELIX KRULL ◆ POVESTIRI ◆ LOTTE LA WEIMAR ◆ DOCTOR FAUSTUS
Gabriel García Márquez ..... AVENTURA LUI MIGUEL LITTÍN, CLANDESTIN ÎN CHILE ◆ DESPRE DRAGOSTE ŞI ALŢI DEMONI ◆ GENERALUL ÎN LABIRINTUL SĂU ◆ UN VEAC DE SINGURĂTATE ◆ TOAMNA PATRIARHULUI ◆ VIJELIA ◆ POVESTEA TÂRFELOR MELE TRISTE ◆ DRAGOSTEA ÎN VREMEA HOLEREI ◆ DOUĂSPREZECE POVESTIRI CĂLĂTOARE ◆ CRONICA UNEI MORŢI ANUNŢATE
Marcel Proust ..... ESEURI
Antoine de Saint-Exupéry ..... CURIERUL DE SUD. ZBOR DE NOAPTE. ◆ PĂMÂNT AL OAMENILOR ◆ PILOT DE RĂZBOI
Jean-Paul Sartre ..... CUVINTELE. GREAŢA ◆ TEATRU ◆ ZIDUL
John O'Hara ..... BUTTERFIELD 8
John Steinbeck ..... PĂŞUNILE RAIULUI ◆ ŞOARECI ŞI OAMENI FRUCTELE MÂNIEI ◆ CARTIERUL TORTILLA

AUTORI ROMÂNI CONTEMPORANI

Eugen Ovidiu Chirovici ..... A DOUA MOARTE ◆ SUFLETE LA PREŢ REDUS
Dinu Săraru ..... CIOCOII NOI CU BODYGUARD ◆ TRILOGIA ŢĂRĂNEASCĂ (3 VOL.)
Alex Mihai Stoenescu ..... PATIMILE SFÂNTULUI TOMMASO D'AQUINO
Cristian Gava ..... DRUMUL SPRE FERICIRE. MISTERUL TESTAMENTULUI

THRILLER, AVENTURI, ACŢIUNE

David Baldacci ..... JOCUL ORELOR
Dan Brown ..... CODUL LUI DA VINCI (EDIŢIE ILUSTRATĂ) ÎNGERI ŞI DEMONI (EDIŢIE ILUSTRATĂ)
John le Carré ..... PRIETENIE ABSOLUTĂ
Richard Clarke ..... POARTA SCORPIONULUI
Robin Cook ..... ŞOCUL
Clive Cussler ..... WALHALLA ◆ ODISEEA TROIANĂ ◆ VÂNTUL NEGRU
Joseph Finder ..... PUTERI EXCEPŢIONALE ◆ PARANOIA
Colin Forbes ..... CONSPIRAŢIA ◆ RINOCERUL ◆ VALUL UCIGAŞ
Karin Fossum ..... NU PRIVI ÎNAPOI!
Olivia Goldsmith ..... PREŢUL LIBERTĂŢII
John Grisham ..... CAMPIONUL DIN ARKANSAS ◆ MEDIATORUL
Jack Higgins ..... ATAC LA PREŞEDINTE ◆ RĂZBUNAREA
Dean Koontz ..... CHIPUL ◆ ÎN PUTEREA NOPŢII ◆ TRĂIEŞTE NOAPTEA ◆ INVAZIA

Printre romanele americane din anii '70, *Lumea văzută de Garp* (1978) a repurtat unul dintre cele mai răsunătoare succese de public. Impactul asupra culturii pop, în special, a fost atât de puternic, încât unii comentatori inspirați vorbeau despre un adevărat „fenomen Garp" sau despre forme specifice de manifestare a „garpomaniei" la nivel național. Dacă cele peste trei milioane de exemplare vândute în ediția de buzunar și cele peste douăzeci de săptămâni cât a figurat pe listele de bestselleruri i-au atestat succesul comercial, Premiul Național al Cărții în 1979 pentru cel mai bun roman în ediție de buzunar i-a adus o importantă recunoaștere literară.

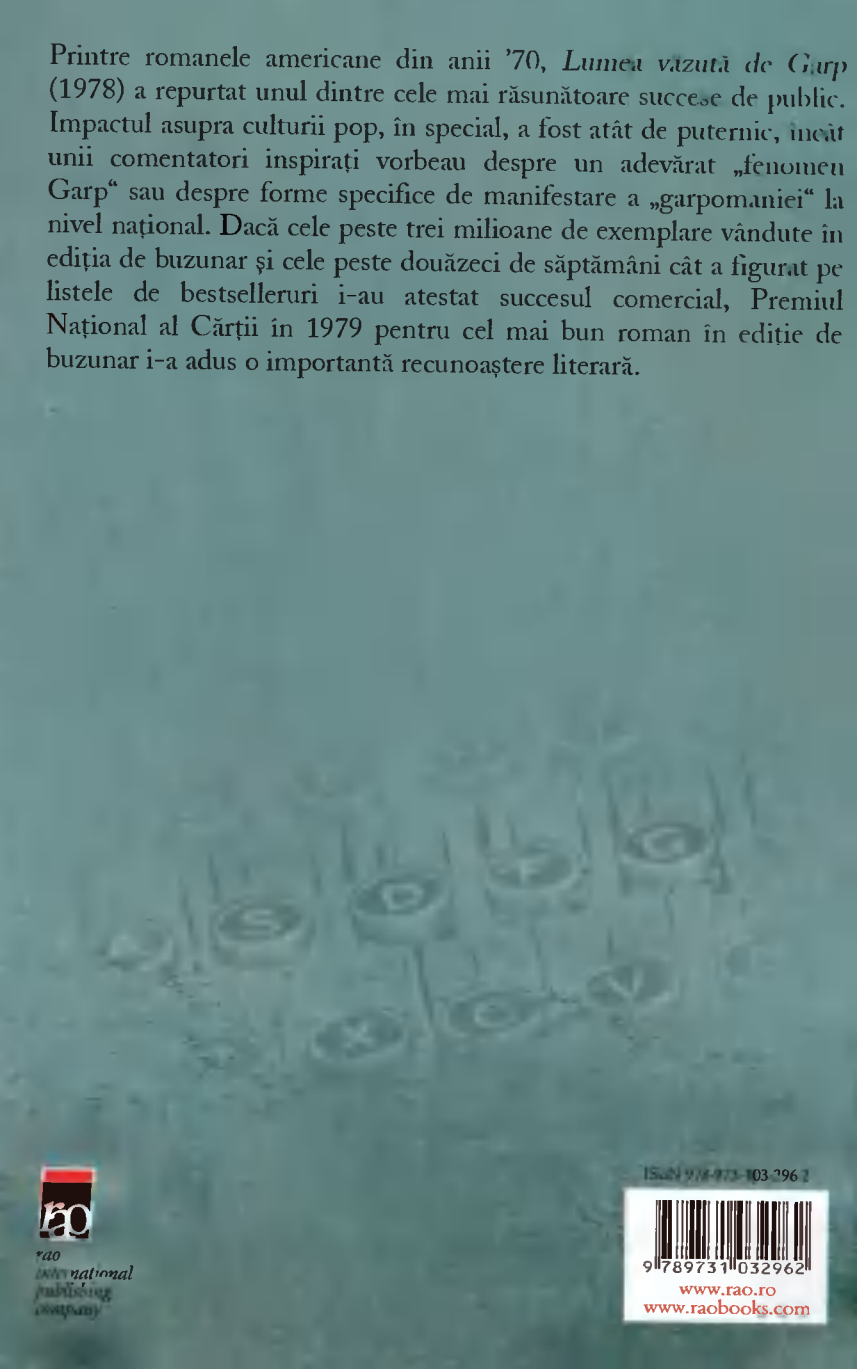

ISBN 978-973-103-296-2
9 789731 032962
www.rao.ro
www.raobooks.com
rao international publishing company